Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
42 B
48
M

SEBASTIANI CORRADI IN M. T. CICERONIS

Epiſtolas ad Atticum.

[redacted]. σχόλια, [redacted].

Nuper correcta, & aucta.

E libris Monrij S. Pudentianae de vrbe

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBL. S. PUDEN. DE URBE

VENETIIS

Apud Hieronymum Scotum.

1549

ALEXANDRO

FARNESIO CARDI-
nali amplisſimo Sebaſtianus
Corradus. S. D.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

CICERONIS *Epiſtolas ad T. Pomponium Atticum ſcriptas quum paulò accuratius eſſem interpretatus, non fuit mihi neceſſe, cui nam potiſsimũ* προσφωνοίμι αν, *ſæpe, & multum cogitare. Nam tu mihi ſtatim uel omnium digniſsimus es uiſus, cui doctiſsimi quiq; homines non ſcripta modò ſua, ſed ſe ipſi etiam dicarent. ea eſt enim tua nobilitas, ea uirtus, ea dignitas, ut qui te non obſeruet, nouus ipſe, ac planè ignobilis: qui non amet, omnis uirtutis, & eruditionis expers: qui non admiretur, omni honore indignus eſſe uideatur. Nos certe amplitudinem iſtam tuam obſeruantia, amore, & admiratione tam ſemper, quàm quod maxime, ſumus proſecuti. Quin ſi nos dignos eſſemus arbitrati, qui in tuorum numerum reciperemur, iampridem pedibus, & manibus, ac neruis omnibus, ut aiunt, contendiſsemus, ut id aliquando tandem conſequeremur: ſed quum humilitatem noſtram cum altitudine fortunæ tuæ conferremus, & utranq; quaſi in Critolai libra penderemus, duo præſertim uerebamur, & ne temerarij, quòd peteremus id, quod principes etiã uiri interdum magis expetunt, quàm aſſequuntur: & ne fortunam potius, quàm uirtutes tuas ſecuti uideremur, ꝙ ad hominem ditiſsimum nos potiſsimum contuliſſemus. Hanc meam dubitationem etſi quum natura tua, qui facillimus, humaniſ-*

*ſimusq́; prædicareris, & eſſes, tum noſtra, qui nihil unquàm
minus, quàm diuitias ſumus admirati, maluimusq́; ſemper
pauperes eſſe, quàm cupidi uideri, tollere poterat: quia tamen
et nos natura quoq; timidi ſumus, δυσωπίᾳ q́; potius, quàm
impudentia laborandum putamus, & credi uulgo ſolet, po=
tentium amicitias utilitatis cauſa peti, in eadem ἀπρίᾳ uer
ſabamur, nec ea prius eſt ſublata, quàm & nos, quales in ex=
petendis diuitijs eſſemus, magno theatro nos ſpectandos dedi=
mus: & tu te proximis menſibus* Regium Lepidi, *ubi nos iam
treis annos literas* Græcas, *et* Latinas *publice ſumus profeſ=
ſi, cum* Paulo III. Pont. Max. *auo tuo uiro longe omnium ſa=
pientiſſimo ad* Carolum. V. Imp. *in agrum* Parmenſem *collo=
quij cauſa proficiſcente, contuliſti. Tunc enim præter quàm
quòd mihi per otium licuit faciem iſtam tuam plane regiam
contẽplari, ea de tuis moribus, facilitate, prudẽtia, iuſtitia, li
beralitate, cæterisq́; tuis uirtutibus à* M. Antonio Flaminio,
& Romulo Amaſæo *uiris mihi ſine ulla exceptione laudatis,
audiui quæ uel inimicum, nedum me tui iampridẽ ſtudioſum,
ad te amandum, tuăque amicitiam expetẽdam poſſent commo
uere. Huc acceſſit* Iulij Boiardi *principis mei, & uiri clariſſi=
mi tuarum uirtutum commemoratio, atq; adeo commendatio,
qua frequenter uti ſolet ille, quum ſe uel hoc nomine fœlicem uo
cat, quòd* Paulum Pontificem *unum poſt hominum memoriam
prudentiſſimum, &* Alexandrum Farneſium *eius nepotẽ* Car
dinalem *iuuenem illum quidem, ſed* Octauiani *hac in parte ſi=
milem intra paucos dies hoc anno bis hoſpitio* Scandiani *acce
perit.* Quin *ille mihi præterea ſæpius autor fuit, ut ego me ad
tuam amicitiam, uel potius clientelam conferrem: quòd dice=
ret, nullum hodie inueniri principem, qui & magis ipſe ſit li=*

teratus, & magis literatis faueat, nullum, qui nobis Mecœna tem quẽdam magis referat. Ego *uero etſi ab eo uera prædicari ſciebam, quia tamen nũquàm is fui, qui mihi tantum tribuerim, ut me inter literatos numerandum cenſuerim, & morem doctiſsimorum hominum quaſi* Perſarum *eum eſſe noram, ut munuſculo aliquo ſibi ad magnorum hominum amicitias aditum patefacerent, nec quo pacto eos imitari poſſem, inũeniebam, conſilium uiri prudentiſsimi, meiq; amiciſsimi probaui quidem ſemper, ſed re ipſa nondum comprobaui.* Nunc *autem me animi inductio mei, perpetuaque mea erga te obſeruantia, tua ſingularis humanitas, ſuauiſsimiq; mores, & ſummorum uirorum de tuis uirtutibus prædicatio, ac cohortatio commouent, ac planè inducunt, ut hoc, quicquid eſt muneris, tibi mittã, quod ſi tu ita, ut ſpero, et opto, acceperis, tum denique me ipſum etiam in fidem, clientelamq; tuam receptum putabo.*

Vale. VI. Cal. Ian. M. D. X L I I I. Regio Lepidi.

CORRADVS LECTORI.

QVINQVE iam propè ſunt anni, quum ego Venetijs cum Sylueſtro Mauroceno Ioannis F. uiro, quem ſemper honoris cauſa nominabo, ita uiuebam, ut nihil mihi neque ad animi tranquillitatem, neque ad otium deeſſe uideretur. Id otij quum ego in Græcis literis maiorem partem conſumerem, & iam tum deinceps in ſacra philoſophia conſumere conſtituiſſem, adoleſcentes non pauci nobiliſſimi, & ſtudioſiſsimi, qui me uel apud Egnatium præceptorem illum noſtrū norant, uel Quæſturam, & τὰ σχόλια in epiſtolas, quæ familiares dicūtur, noſtra tum primum deſcripta legerant, à me quum per ſe, tum per amicos communeis ſummopere contenderunt, ut ſibi Ciceronis epiſtolas ad Atticum ſubſeciuis operis explicarem. Illos ego libenter ſanè quidē ad alios reieciſſem, ꝙ onus mihi grauius imponi uidebam, quàm quod poſſem ſuſtinere: ſed quum & illi ualde inſtarent, nec ego ſoleam, quod à me honeſte petitur, negare, id ſuſcepi, &, ne, quæ interpretando uel inueniſſem, uel excogitaſſem, prorſus perirent, ea ſcriptis mandaui, non eo medius fidius conſilio, ea, ut unquam apparerent, ſed ſi unquam aliàs accideret, ut eas epiſtolas interpretandas ſuſciperem, ea mihi ſoli ut prodeſſent, ut treis iam annos, quibus eas epiſtolas Regij publicè ſum interpretatus, profuere. Vt enim amiciſſimi mei Petrus Victorius, & Paulus Manutius uiri doctiſſimi, & de literis latinis optimè meriti plurimum operę, & ſtudij in eam rem contulerint, quia tamen neuter illorum totum opus expoſuit, ſed alter caſtigationibus, ut uocat, alter σχολίοις centum ſeptuaginta ſummum contentus fuit: atque in eo opere declarando is eſt labor, cui nunquam exhauſti ſatis eſt, ut inquit Poeta, mihi ne-

ceſſe fuit hiſce tribus annis non ea modo, quæ Venetijs ſcripſeram, iterum legere, ſed alia etiam addere, multa comminiſci, & nihil non tandem tentare, ut quam expectationem mei apud ciues meos abſens concitaueram, eam præſens ſuſtinere, ac tueri poſſem. Non dico quid in ea re ſim conſecutus, illud dico, M. Antonium Flaminium, & Romulum Amaſęum uiros optimos, & homines doctiſſimos, mihiq́; ſumma beneuolētia coniunctos, ſuperioribus menſibus Regium quum ueniſſent, Pontificem Max. comitati, mihi autores fuiſſe, ut, quæ intellexiſſent à me in epiſtolis ad Atticum interpretandis explicata, ea foras dari ſinerem, nec paterer, quātum eſſet in me, librum longe omnium re uera, & doctiſſimi cuiuſque iudicio utiliſſimum de manibus hominum, rerum, quæ in eo ſunt, ignoratione quaſi deponi. His ego & ſi poteram reſpondere: οὔτοι πέφυκα μάντις, & cur uos boui clitellas, quum ueſtrum hoc ſit onus? quia tamen ſciebam & eos in alijs rebus multò maioribus, quæ ut ſpero, breui apparebunt, occupatos eſſe, & id à me quaſi debitum iam poſtulari, & penè flagitari, ut quemadmodum familiares olim, ita nunc epiſtolas ad Atticum illuſtrarem, quęcunque in eas uel ſcripſeram, uel à me excogitata, & de ſuperiori loco dicta memineram, collegi, & in commune contuli, ſperans forè, ut aliquid opis, atque adeo lucis harum epiſtolarum ſtudioſis uidear attuliſſe. Hæc tu benigne lector ita leges, ut ab homine profecta, qui unum illud egerit, ut tibi prodeſſet, putaritq́; id uel maximum ſuorum laborum præmium fore, ſi id eſſet conſecutus. atque, ut ea commodius legas, & melius intelligas, placet rationem, quam ſecuti ſumus paucis, exponere. Librum igitur cum libro rem cum re, & tempus cum tempore ita coniunximus, ut, quod ſcripſit Cornelius Nepos, qui ſexdecim hęc uolumina epiſtolarum ab cōſulatu Ciceronis uſque ad extremum tempus ad Atticum miſſarum legat, non multum deſideret hiſtoriam contextam eorum tempo-

rum. & ſane Cicero hiſtoriam quaſi contexere uidetur uoluiſſe, quum epiſtolas non ſolū ſuas, ſed alienas etiam in hæc uolumina referendas curarit. Epiſtolas nos ipſas multis locis ita permiſtas, & cōfuſas, ut tibi chaos quoddam planè referrent, ad arbitrium noſtrum & coniectuᵣam ſecuimus, & diuiſimus, arbitrati, quāuis ſuo prorſus loco nō fuerint ſectæ, & diuiſæ, ſic tamen & rem totam faciliùs intelligi, &, ne eadem ſępius repeterētur, te lector ad ſingulas epiſtolas ita numero ſignatas commodius reijci poſſe: pręſertim quum ſub eodem numero epiſtolas, & τὰ σχόλια noſtra ſimus complexi. Neque tamen cur ita fecerimus, ſemper nobis rationem reddendam eſſe duximus: ꝙ & quiuis per ſe intelligere poterit, & nos breuitati in primis ſtuduimus: in quo Gręcos interpretes, & præſertim Homericum ſumus imitati. De proprijs nominibus quum doctorum hominum diuerſas opiniones eſſe uideremus, ꝙ alij ne quærenda quidem putarent, alij uero epiſtolas haſce à nemine poſſe interpretari crederēt, niſi ab eo, qui hiſtorias omnes etiam priuatorum hominum ut ungues noſſet ſuos, nos, qui neque multum, neq; nihil operę dandum huic rei ſemper cenſuimus, nomina eorum, qui uel ita ignobiles fuere, uel ita reiecti à ſcriptoribus, uel recepti illi quidem, ſed ita cum illorum libris deſiderati, ut uix, ac ne uix quidem inueniri poſſe uiderētur, curioſis quærenda reliquimus, præſertim ſi ea cognoſſe non magni referre putauimus: illa uero, ſine quibus res intelligi non poterat, quam diligētiſſime potuimus, ſumus perſecuti, neque tamen ueriti ſumus, ne, qua in re multus eſt Cicero ipſe in his præſertim epiſtolis, in ea nos nimis curioſi eſſe uideremur. atque illud quidem in primis curauimus, ut Cicerōis epiſtolas ex Ciceronis epiſtolis, cæteriſq; eius libris potiſſimum interpretaremur, & ſæpe locum cum loco conferremus. Quòd ſi forte quid occurrit, ut multa occurrere, ubi cæterorum ſcriptorum auxilio eſſet opus, nullum fugimus laborem neque illis legen

dis,neque his,quæ multa in hiſce epiſtolis græce ſcripſit, recte uertendis. Quibus quidem in rebus nullius ſcriptoris nomen, quod in noſtris familiarium σχολιοῖς ſcimus deſideratum,tacuimus. à primo quidem non ita cogitaram,ut minima queq; quaſi interpres perſequerer:ſed me poſtea & rei ſuſceptę amor & communis utilitas mouit, & penè monuit,ut nihil ferè, de quo uel dubitari poſſet, prætermitterē,præſertim ſi ab aliĳs aliter uel deſcriptum, uel interpretatum fuiſſet. Videmus enim nullum eſſe librum,in quo tam librarĳ, q̃ interpretes minus operæ, & ſtudĳ poſuerint:ſemper tamen excipio Andream Cratandrum, Petrum Victorium, & Paulum Manutium, qui pro uirili parte laborarunt, ut librum nobis hunc quàm emendatiſſimum traderent:quod illi,quæ fuit illorum diligentia,eſſent aſſecuti,ſi plures libros manu ſcriptos habuiſſent: ſed quum duo tantummodo huiuſcemodi libri qui autoritatis aliquid habeant, hodie reperiantur, alter in Italia apud Petrum ipſum Victorium,qui Frãciſci Petrarchæ fuiſſe dicitur:alter in Germania, quem Beatus Rhenanus legit, & Cratãder uidetur ſecutus,& hi quoque,ut apparet,dimidiati,& corrupti, ex his difficile eſſet,uel potius planè ἀδύνατον ita omnia reſtituere,ut nihil deſiderares.Quare nobis & ea,quæ illi in medium protulere,accuratius conſideranda fuere, & libri tum noui, tum ueteres ad unum omnes legendi. Qua in re quid laboris tulerim, & intelligere poſſunt omnes, qui ſemel ſunt experti, & tu lector legens iudicabis. Mitto nunc, quot libri manu illi quidem,ſed male ſcripti, & penè lacerati nobis uel Venetĳs, uel Bononiæ,uel alibi fuerint uoluendi:quot de coniecturis doctiſſimorum hominum quaſi coniecturæ faciendæ,quot denique opiniones, & interpretationes ex amicorum libris deſcribendæ. Nihil dico de tempore,quod locis explicandis, quod αἰνίγμασι ſoluendis, quod notis interpretandis cõſumpſimus. Taceo quoq; leges,plebiſcita, ſenatuſconſulta,& Præto

rum edicta: quæ nobis omnia uel inuenienda, uel certe fuerunt explicanda. Illud unum dico paucis, nos pedibus & manibus contendiſſe, nullum fugiſſe laborem, nullam rei familiaris, aut temporis habuiſſe rationem, ut quod opus lõge omnium difficillimum propter rerum ignorationem uidebatur, nunc per nos q̃ facillimum, & planiſſimum exiret: quod ſi conſecuti ſumus, tu lector Deo Opt. Max. gratiã habebis, & id boni conſules, nosq; amabis: ſin ſæpe, ut ueremur, offendimus, tuum erit exiſtimare nos homines eſſe, & quod præſtare potuimus, ad omnium uſum libenter cõtuliſſe. Vale. IIII. Calen. Ian. M. D. XLIII. Regio Lepidi.

Notæ.

ep. 1. l. 1.	epiſtola prima libri primi.
ep. 1. h. l.	epiſtola prima huius libri.
ep. 1. l. 2.	epiſtola prima libri ſecundi.
ep. ſup.	epiſtola ſuperiore.
ep. ſeq.	epiſtola ſequenti, & ſic in cęteris.

al. aliter ex libris.
alij, alij homines ex coniectura.

MARCI. TVLLII

CICERONIS EPISTOLARVM

ad T. pomponium Atticum Liber primus.

Cicero Attico S.

σχόλια 1

PETITIONIS *noſtræ, quam tibi*) Petitionis noſtrę conſulatus, ſed futurę anno ſequenti. Nunc enim tantum prēſare cogitat L. Aurelio Cotta, & L. Manlio Torquato Coſs. uel M. Aemilio Lepido, & L. Volcatio Tullo Coſs. Prętor ipſe. Aſcon. in Orat. pro Cornel. P. Galba, P. Sulpitius Galba: quo de Q. Cicero in libro de petitione Conſulatus ita ſcribit. Iam P. Galbā, & L. Caſſium ſummo loco natos, quis eſt, qui petere Conſulatū putet? Sine fuco, ac fallacijs) Nā inter Cicerōis cōpetitores Q. Cornificius, & P. Galba ſobrij, ſanctiq; uiri ſunt uiſi. Aſcon. in orat. ī toga cādida more maiorū (ſine ambitu: ut ſit q̄ſi ἐπιτήγνσισ: uel manus tantum prenſans, ſalutās, & amicos nominans, aliaq; faciens, quæ pro Conſul. ſcribit Auſon. negatur) fore, ut P. Galba Coſs. fiat: uel negant homines uulgò ſe illi ſuffragaturos mihi) homini, non generi, moribus, non maioribus, uirtuti perſpectę, non auditę nobilitati. orat. in Piſ. Vt opinio eſt hominum) ex eo nata, quod propere nimis prēſare cœpit. Non aliena) ſed commoda, & utilis. ἐξουθενισμός ſiue λιτότης. illi) P. Galbę. Quiddam) al. quidē. (tēpore) al. die. Cincius) ep. 5. h. l. In campo) campo Martio, ubi comitia centuriata habebant, & exercitus imperabat. Gellius. l. 15. ca. 27. atque hic fortaſſe diuidi potuit epiſtola, ne Galba bis ponatur, dicaturq; uideri certus competitor, quum iam ſolus prenſare incœperit,

atq; id ipſum eadem epiſtola. Comitijs tribunitijs) al. comitijs tributis, ut ep.31.lib.7. fam. his enim plebeij magiſtratus Voleronis lege fiebant. Liu. lib.2. 16. Cal. Sext.) per eos enim dies plerunq; comitia fiebant. ep.12. & 13. li.2. Certi) competitores. Antonius, qui cum poſtea Coss. fuit. Q. Cornificius) Qui trib. pl. fuit Q. Hortenſio, & Q. Metello Coss. Verr.2. Frontem ferias) prę dolore, & rei indignitate, q; is Conſulatum ſit petiturus, cuius annus nõdum uenerit: uel certe qui ſit indignus. ſic Homer. Iliad. χ. ὤμωξεν δ' ὁ γέρων, κεφαλὴν δ' ὅγε κόψατο χερσὶν, ὑψόσ' ἀνασχόμενος. & Ariſtoph. in Plut. σε κρεῖττον ἐστὶν ἐὰν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλὴν τύπτουσαν frõs nõ percuſſa, ait in Brut. Cęſonium) qui mecum fuit Aedilis Des. Verr.2. putet) petiturum. Aquilium) C. Aquilium Gallum Iuriſconſultum: orat. pro A. Cecinna: collegam, & familiarem noſtrum in Topi. qui tũc & ipſe Pretor erat, Aſcõ. in orat. pro Cornel. Non arbitrantur) petiturum. Denegat) ſe petiturum. Iurauit morbum) ep.8. lib.12. Regnum iudiciale) hinc eſt iudex in orat. pro P. Quintio, hinc iudicium de dolo malo protulit lib.3. de nat. Deor. Catilina.) L. Sergius Catilina, qui poſtea cõtra Rẽp. cõiurauit. Sallu. Meridie) nã ſępe iudices hora nona conueniebant. Verr. 2. & ita iudicia poſt meridiem exercebantur. ep.14. l.2. ad Q. fr. & l.2. ad Herẽn. pręſertim diebus intercilis. Varr. de ling. lat. hora tamen ſexta Cicero C. Antonium defendit in iudicio. orat. pro dom. Non lucere) quod eſt ἀδύνατον. Nam meridie omnino lucet: ut dicat ἀδύνατον quoq; fore, ut Catilina ſit competitor. al. non licere, ſcilicet uocare populum ad ſuffragium propter ferias conceptas. Varr. de lĩg. lat. al. non liquere, N.L. hoc eſt obſcuram eẽ cauſam. Aſcon. Verr.3. hoc magis placet, quoniam Catilina his temporibus fuit reus, ep. ſeq. & dixit, iudicatũ erit: niſi quis ex Varr. de ling. lat. uelit legere, meridiem inlicere. libentius tamen ita legerem: iudicatum erit, haberi rationem licere, ut in Brut. de C. Seruilio Glaucia: in Præ-

tura Cos.factus eſſet, ſi rationē haberi, licere iudicatum eſſet.& ſanè Catilina,ut ait Salluſt. pecuniarum repetundarum reus prohibitus eſt petere conſulatum, ꝙ intra legitimos dies profiteri nequiuiſſet. Aufidio) T. Aufidio, orat.pro.L.Flacc.& Val.Max.lib.6. cap.10.fuit his temporibus etiam M.Aufidius Lurco. Varr. lib.3. cap.6. de re ruſt.niſi forte Cn.Aufidium Oreſtem ſignificet.Palicano) M.Lollio Palicano.Verr.4.in Brut.& Val.Max. lib.3. cap. 8. Nunc petunt) Conſulatum ſequentis anni, quo petam ego poſtea.nunc tantum prenſare cogito. Cęſar) L.Iulius Cęſ.ep.ſeq.Certus) Cos.ut fuit.ibidē.Thermus) Q. Minutius Thermus.ep. ſeq.Syluano)ep.15.l.12 ἀδύνατον q͏ᵈ fieri nō poſſit.ep.4.li.9.fam. Curiū) Q.Curiū hoīem Quęſtoriū.orat.ī toga cādida,Aſcō.& Sallu. Obducere) quaſi opponere.Sed quoniam quid Conſulatus ad Curium hominem et quæſtorium,et flagitijs,atq; facinoribus,ut inquit Salluſt.coopertum pertineat , non uideo,& uerbum,obducere,non ſatis proprie poſitum uideatur,uelim, uideant docti,an legi poſſit: callū obducere,ut dicat,Thermus,& Syllanus ſic inopes ſunt ab amicis,ut mihi non uideaꝰ eſſe ἀδύνατον eos ferendis repulſis callū obducere. pōt tñ aliū Curiū ſignare,ut M.Curiū cuius ipſe fuit Quæſtor.orat.poſt.red.in Senat. Nrm annū) quadrageſimū tertiū ętatis,ut ex Philip.5.Colligimus,biēnio poſt futurū.orat.2.contra Rullum.etſi nunc annū petitionis,non Conſulatus ſignificat.annus quoq; Præturæ erat biennio poſt Aedilitatē.ep.25.lib.10.fam. Firmior) Thermo. Curator) à Ceſſ.fortaſſe præfectus. nā lex eſt l.3.de legib.Ceſſ.uias tuento. Flaminiæ) olim à C.Flaminio Cos.ſtratę.Strab.l.5.Sanè facile eum libēter nunc cæteri Conſuli acciderint) ſanè facile eum,ac libenter tunc certum Conſulem accipiēt:legunt quidam, affirmantq; in bonis libris ita ſcriptum inueniri : quod ſi uerum eſt,nihil addo:ſin id eſt falſum, & aliquid coniecturæ eſt dandum,totus locus ita mihi legēdus uidetur.

quæ quum erit abſoluta ſanè facile, eum libenter Mun. cæteri Cos. acceperint: hoc eſt, quum erit abſoluta uia Flaminia, quod ſanè facile fiet, non modo municipes uię Flaminię, ſed cęteri etiam illum libenter Cos. acceperint, ſperantes fore, ut Cos. multò magis uias curet. Mun. uero Probus interpretatur, municipes, & municipia, quorũ multa ius ſuffragij habebant, præſertim in Gallia. Hirc. lib. 8. de bel. Gal. Gallia) ibidem. & Philip. 2. Refrixerit) pręſertim ludis, Verr. 2. & ferijs uindemialibus, et ęſtiuis, ut uocat Gell. Legati) legatione libera. ep. 11. l. 15. Piſonē) C. Calphurniũ Piſonē, qui, quũ duobus ante annis Cos. cũ M. Attilio Glabrione fuiſſet, uideri poteſt tunc Procos. Galliā adminiſtrauiſſe, et à Cicerone fuerat defenſus. orat. pro Flac. niſi malumus L. Piſonē ſignificari, qui ſemiplacentinus à Cicerone dicitur, & tunc illi erat amicus. Nobiliũ) ep. ſeq. Prolixa) prompta, facilia. hinc prolixe ep. 16. l. 16. Vrbanis) quaſi lautis εἰρωνικῶς, uel potius, his, qui ſunt in urbe: hoc eſt, niſi aliquis ex his, qui ſunt in prouincijs, acceſſerit. Illam manũ) illos familiares, qui Pompeio ſolent ſuffragari. ep. 1. l. 1. fam. Pręſtes) ita per literas concilies, ut mihi faueat. Propius abes) ab urbe propius abes, quàm Pompeius, qui bellum gerens cum Mithridate, abeſt ita procul, ut mihi ſuorum familiarium manum præſtare non poſſit. ſic loquitur ep. 22. l. 13. uel propius abes à Pompeio, quàm ego, & cum eo facilius agere potes. Pompeij noſtri amici) Pompeij, qui noſter amicus. ep. 13. huius lib. & orat. pro lege Manil. Nega) per literas. Non uenerit) quum tam longe, & rei tantæ cauſa abſit. iocatur. ſciebat enim Pompeium, qui tantum bellum gereret, uenire non poſſe. Hunc tamen locum ita quoq; legi poſſe exiſtimo. illā manum, tu cura, ut mihi præſtes, quoniam propius abes. Pompei noſtri amicis nega, me ei iratum fore, ſi ad mea comitia non uenerit. & tum manũ nobilium interpretabimur ex ep. ſeq. Cæcilius) ep. 20. l. 3. P. Vario) plures fuere Varij. Qua-

re quem potiſſimum ſignificet, conijci uix poteſt. Eius) P.Varij. Caninio Satyro) ep.18.lib.12.aliter, Caninio Satrio.ep.6.ad M. Brut. Atticum ipſum Satrium uocat Suet.in Grāmat. Eum) Caninium Satyrum. Dolo malo) quo creditores fraudarentur. Mancipio accepiſſe) emiſſe: quod falſum erat. Lucullus) L.Licinius Lucullus, cuius familiaris erat Q.Cæcilius, Nepos in Attici uita. l.uero Lucullus triennio ante Ciceronis conſultatum uictor à Mithridatico bello reuertit.lib.2. Acad.quęſt. P.Scipio) Verr.6.qui adoptatus à Metello, Q.Cæcilius Metellus Pius Scipio poſtea fuit appellatus.ep.4.lib.7.

Magiſtrum) auctionis, ep.30.l.12.fam. L. Pontius) ep.2.3.&.4.l.5.uel ep.33.l.10.fam. L.Domitium) Aenobarbum.ep.24.li.2. Vno) ut nobili, & gratioſo: quippe qui urbanam gratiam, & dignitatē iactare ſolitus erat. Cæs. l.3.de bel.ciu. Illo uno) Caninio Satyro. Nunc in cauſa) al.uerum in cauſa. Eo) patrono. Perhiberet) exhiberet, niſi forte legendum ſit, præberet. Cauſam ſuſtinerent) cauſam ita agerent, ut aduerſarium uincere poſſe uiderentur, alio ſenſu, atq; loquitur ep.11.l.13.et exponunt, qui conuertunt. αἰτίαν ἔχειν, uel αἰτίαν ὑπέχειν. Eum) Cęcilium. Officio meo) erga Satyrum familiarem. Tempori) petitionis. Viſus eſt) Cęcilius. erat enim natura difficillima, Nepos. Amici) Satyri æxiſtimationem) quum Cæcilius eum diceret dolo malo emiſſe. Is) amicus Satyrus. Contuliſſet) in petitionibus. Obſtitiſſe) ne adeſſem contra Satyrum. & iocatur. Id ſit) quòd ambitio obſtiterit, nunc ſerio loquitur. θεῖον γὰρ ἀγαθὸν ἡ τιμή) diuinum enim bonum honor, Plat. lib.5. de legib. al. ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον οὐδὲ βοείην. rectius hoc eſt, quoniā neque uictimam, neque bouis corium, ſcilicet σπουδάζω λαβεῖν. ut exponit interpres Homeri Iliad.χ.ubi carmina ſunt integra. prouerb. magna de re diſceptatur. Curſu) honorum. nec receſſit à tralatione, quam ab Homero ſumpſerat. Hermathena) imago Mercurij & Mineruæ. ἑρμαθῆνα)

imago Mercurij & Mineruæ.al. ἡλίου ἀνάθημα, ſolis ſtatua ſuſpenſa. Videatur) uſque adeo lucet. Amamus) quòd hanc ſtatuam curaſti.ep.ſeq.

CICERO ATTICO S. 2

σχόλια

LVCIO *Iulio Cæſare, C. Martio Figulo Coſſ. etc.*) LVCIO Iulio Cæſare) epiſto.19.&.21.lib.14. C. Martio Figulo) Phili.2.orat.p.P.Sylla, Saluſt.& Dion.l.37.in Coſs.tamē Q.Martius Thermus, ſcribitur perperam, ut puto. Nam Thermus Prætor multo poſt à Cæſare dicitur lib.1.de bel.ciu.& Proprӕt.à Cicerone ep.18.lib.2.fam.& ſi alius eſſe poterat, & cognomen eſſe commune: quod tamen eſt Minutiorum non Martiorū. Coſs.) ob id nos in hanc epiſtolam coniecimus, quòd hic Coſs.dicantur, quū ep.ſup.petant: nec enim nos credimus Ciceronem ſic immemorem fuiſſe, ut in eadē epiſtola petitores, & Coſſ.poneret eoſdem : aut tandiu epiſtolam tenuiſſe, ut tam diuerſa addere potuerit : quāuis ep.15.l.4.idem propemodum faciat. Filiolo) M.Tullio Cicerone.l.1, de offi. Salua) ἠυτόκησεν γὰρ ut ep.18.l.10. Terentia) uxore. Scripſi) ep.ſup. Catilinam) ibid.competitorem) futurum. Defendere) reum de repetundis ob Africam ſpoliatam. Aſcon. bis enim fuit accuſatus, & abſolutus, ep.13.h.l.inceſti.multo prius, Oros.lib.6.cap.3.& nunc repetundarum. Cogitamus) defendit etiam autore Feneſtella, ſed addubitat Aſcon. & Cicero ipſe pene ſe deceptum fuiſſe à Catilina ſcribit orat.pro M. Cælio. Accuſatoris) P.Clodij, qui tamen à Catilina pecuniam accepit, ut turpiſſime præuaricaretur : orat.de reſpōnſ. Aruſp.& Aſcon. Familiareis) M.Craſſum, & C. Cæſarem, quos C. Antonio & Catilinæ fauiſſe, & Ciceroni aduerſatos fuiſſe ſcribit Aſcon. uel Hortenſium, Philippum, et Lucullum, quos piſcinarios, & amicos Attici uocat ep.15.&.16.h.l. Nobiles.) ep.ſup.et erat in toga can

dida.ubi queritur C.Antonium & Catilinam domum cuiuſdam nobilis conueniſſe. Te)qui manum illam mihi præſtes.ep.ſup. Ianuario)ibid. Conſtituiſti) ut ex rumore, & literis tuis ad alios miſſis cognoui paulò poſt, niſi forte hæc epiſtola alicubi ſit diuidēda. Auiam tuã) ep.22.l.13. Verita ſit)ut anus religioſa,quæ ſacra illa frequentaret,uel potius ſuperſtitioſa.iocatur enim Cicero. Latinæ)fœminæ. Officio)in montem Albanum ferijs latinis conueniendi. Non adducerent)de more.Diony. Halicarn.l.4.eius rei conſolationem)ut timoris conſolationem dixit ep.14.h.l.licet uero credere, anum iſtam ſic Attico gratam & charam fuiſſe ut etiã conſolatione indigeret. L.Saufeium) ep.6.l.4.& ep.1.l.7.& Nepos in Attici uita. Signa)ep.ſeq. Nobis)in prenſatione occupatis. Amamus)ut ep. ſup. Noſtro amico) L.Luceio. ep.9.h.l. Salluſtium) Cn.Salluſtium.ep.17.l.11. Solebat) quum eſſet hortator aſſiduus ep. 9.h.l. C.Piſon) orat. poſt reditum ad Quirit. & in. L.Piſonem. L.) L. Piſonis,qui Verris fuit collega.Verr.5.&.6.Frugi)χρησίμω. Tuſc.3. hoc erat Piſonum cognomen. orat. pro M. Font.& ſemper ferè poſt patris prænomen, & filium cognomen ponitur: ut Cn. Pompeio Cn.F.Magno.epiſt. 7.l.5.fam. Deſpondimus) primo:nam deinde Craſſipedi,& poſtremo etiam Dolabellæ deſpondit, ut in Quæſtura diximus.

CICERO ATTICO S. 3

σχόλια

CREBRAS *expectationes nobis tui etc.*) COMMOVES.) te uenturũ ſcribens ep.ſup. Sentio) alij,cenſeo. Q.fratris)mei quidẽ fratris, ſed tuæ ſororis uiri.ep.ſeq. Comitia)ędilitia, uel potius prætoria, quum prius petierit,ep.1.h.l.ſi modo epiſtolæ ſunt ordine poſitæ:& poſtea Prætor Aſiam obtinuerit, ep.12.h.l.Acutilianam)epi.ſeq.& epi.6.h.l. Peduceus)

Sext. Peduceus potius pater, ut ante Ciceronis Conſulatum, ep.1.l.10.q̃ filius ep.12.l.7. Iam rem) alij eam rem, nos, tandem, legi poſſe exiſtimamus. Mea interceſſio) qui ut Prætor poſſum intercedere. Verr.3.& Aſcon. C. Macro) C. Licinio Macro de pecunijs repetundis reo, quòd male Aſiã (ut quidam uolunt) adminiſtraſſet. Vale. Max.l.9.cap.12. Tranſegimus) Prætores illum damnatum pronunciauimus. quare epſtola hæc ſuperioribus uidetur præponenda, quòd in hac Cicero Prætor ſit, in illis iam Conſulatum petere inſtituat: quod etſi in Prætura fieri poterat, in fine tamẽ potius Præturæ, quàm in principio id erat faciẽdum. atqui epiſtola hæc multo ante Quintilem eſt ſcripta, ut, ſi epiſtolæ ita ponantur, neceſſe ſit, Ciceronem in Præturæ principio prenſare incepiſſe, quãquàm ſcribit epiſt.1.h.l. poſt XVI. Cal. Sext. at ep.ſup. propè inſtat Ianuarius, hic nondum Quintilis adeſt. quid quòd in illis oſtendit, hermathenam ſibi ab Attico miſſam, hic tãtum ab eo neſcio quid de illa ſcriptũ? accedit eo, quòd Cicero Prætor fuit L. Aurelio Cotta, & L. Manlio Torquato Coss. orat. contra Rullum.2.et Aſcon. in orat. pro Cornelio. uel potius anno ſuperiore. & ſuperior ſcripta fuit L. Iulio Cæſare, & C. Martio Figulo Coss. niſi forte ita interpretemur, trãſegimus tunc, quum Prætores eſſemus. ſed quum pauloante, ait interceſſio eſt parata, ſe Prætorẽ eẽ oñdit. Exiſtimatione) me uirum ſeruandis iudicijs integrum eſſe, nec cuiuſquam amore, aut metu à iuſtitia abduci. Plutar. in uita. Damnato) quamuis Valerius ſcribat, reum, non damnatum perijſſe. Abſolutus) à me Prætore, & iudicibus. Cepiſſemus) nam poſtea ille, Craſſus, & reliqui eius amici, & affines me cõplexi fuiſſent. Hermathena) ep.1.h. l. Academiæ) gymnaſio inferiori in Tuſculano. Tuſc. 2. nam ſuperius Lyceũ uocabat. lib.1. de Diuinat. habuit & Puteolis Academiã. Plin. lib.31. cap.2. Hermes) Mercurius, ἑρμῆς. Commune) nam communis Mercurius

prouerbio dicitur. Omnium)meorũ gymnaſiorum: uel potius Academiæ,Lycei,Ptolomæi,& aliorũ omnium, in quibus ſtatuã ponebant ἑρμῆ τῷ λόγου προεστῶτι. Athenæus.l.13. Eius gymnaſij)Academiæ meæ,atque etiam Athenienſis ipſi τῇ ἀθηνᾷ καθιερωμένης. Athen.ibid. περὶ αὐτὴν δ᾽ ἦσαν αἱ ὄντως ἱεραὶ ἐλαῖαι τῆς θεοῦ, αἳ καλοῦνται μορίαι. Ariſtóph.interpres in Nubib. Eum locum)Academiam Tuſculani. Signa)ep.ſup. Formiano)ep.4.lib. 2. Caietam)ep.7.li.14. Ornabo)ſignis. Libros tuos) ep.8.&.9.h.l. Conferua)nobis.ibid. Craſſum)M. Licinium Craſſum ep.11.h.l. Diuitijs)qbus tamen ita nunc affluit,ut dicat,neminem eſſe diuitem,niſi qui exercitum alere poſſit ſuis fructibus.l.1.de off.& paradox.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια

QVANTVM *dolorem acceperim,& quanto etc.*) Lucij)L.Ciceronis.l.5.de finib. Fratris noſtri) patruelis.ibid.& Verr.6. Affinem)propter Pomponiam Q.fratris uxorem. Sorore tua) Pomponia Q. fra.uxore.ep.ſeq. & ep.1.l.5. Deberet)ut in uxorẽ. Minorem)natu ep.9.l.2. Errantem) quòd uxorẽ nõ amet. Miſſione)alij,intermiſſione. Pomponia noſtra) quæ ut ſoror tua facilius,quàm ego,qui proficiſcantur ad te,ſcire poteſt.Dare poſſem)ad te. In Epeirum)præſertim Buthrotum,ubi domum paraſti.ep.6.l.2. Athenis) ep.10.l. 5. Acutiliano)ep.6.h.l. Peduceum) ep.ſup. Duxi ſcribere)al.duxi reſcribere, unde ijs facile aſſentior,q legũt: duxiſſem ſcribere,quòd magis placet, quàm, duxi ſcribere.non enim ſcripſit, ſed maluit Peduceum illi conſiliũ dare. Si cuius)ut L.Lucceij.ep.9.h.l. Quid dicas?) quid dicere poſſis? al.quid dicas:ut ſit ἀποσιώπησις, ſcio quod alij etiam addunt. Neque)an ſemel poni poſſit, quærit Aſcon.orat.pro M. Scauro. Miro quodam modo)pergrauiter.ep.8.h.l. Affectus)ipſe Lucceius.ep.9.h.

I. Contēdendum)ab illo.ep.8.h.l. Tadiana re) ep.6.h.l. Tadius)Verr.3. Vſucapta)uſu,hoc eſt,poſſeſſione acquiſita, ut docent Iuriſconſulti:etſi ſcio quid interſit inter χρῆσιν, καὶ κτῆσιν.ep.30.l.7.fam. Ignorare) & decipi. ep.6.h.l. Tutela legitima)tutela lege.12.tabularum tutoribus legitimis commiſſa. Nihil uſucapi poſſe) nihil enim poteſt de tutela legitima ſine omnium tutorum autoritate diminui.orat.pro.L.Flac. Epeiroticam emptionem)Nepos in uita. Quæ) ſigna potiſſimum. Tuſculano) ep.ſup. Fratrem) Q. fratrem. Sororemque tuam) Pomponiam.erant enim fratrię,ut uocant Grammatici. Matrem) Cæciliam , niſi fallor. Q.enim Cæcilius erat auunculus.epiſt.1.h.lib.

CICERO ATTICO S. 5

σχόλια

NON *committam poſt hac,ut me accuſare etc.*) Rabirianam)quæ fuit C.Rabirij , quem poſtea perduellionis rēum Cicero Cos.defendit,& Apuli,atque Campani ut municipē laudarunt. M.Fontius) al.M.Fonteius,pro quo extat oratio.HS.CCCLↃↃↃXXX)al. CCCXCIII. rectius . nam ſuperior ſumma eſt maior quàm qua Reges,nedum priuati ciues domos emere ſoleant. Pomponiam)ep.ſup. Arpinati prædio) al.Arpinatibus prędijs. χρησιμομαθῆ) uſu peritum:uel,qui utilia didicit.alij, χρησιμότατον frugaliſſimū,utiliſſimum. Tuſc.3. D.Turranium) ep.9.l.6.Varro Librum.2.de re ruſt.ad Nigrum Turannium ſcribit. C. Torannij meminere Val.Max.Suet.& Appian. Pater)M. Tullius Cicero.l.2.de orat.qui,quū eſſet infirma ualetudine,in Arpinati ferè ętatem egit in literis.l.2.de leg.&, dum filius Conſultatum petebat, deceſſit. Aſcon. Ornamenta)ut ſigna ep.3.h.l. γυμνασιώδη) quæ ſunt gymnaſij.epi.ſeq. Loci)ibid. Placeamus)quòd in eo conquieſcamus ep. 3.h.l. Matrem) epi.ſup. L.Cincio)ut procuratori tuo.

ep.13.h.l. XX.CD) & hęc ſumma ita magna, ut Ciceroni minime cōueniat. Quare, uel.DCCCC. ut etiam legitur: uel.XX.uel. DCXX.legēdū putamus. Idib.Feb.) cur.Idib.epi.14.l.4. Conficere) ex tuis libris.ep.3.h.l.

CICERO ATTICO S. 6

σχόλια

APVD *te eſt, ut uolumus, mater tua, & ſoror etc.*) Apud te) domi tuę Romę. Mater) epiſt.4.h.l. Soror) ibid. Acutilio) ibid. Satiſdari) ſatisdare, malim legere. Amplius abs te non peti) ſic ep.28.l.13. fam.orat.pro Roſcio comœd.& in Brut. Quod) quam rem. Decepiſſe) fefelliſſe, quum ſcripſiſti, nihil eſſe, quod laboraret, quoniā hęreditas uſucapta eſſet.ep.4.h.l.alĳ, decidiſſe. Ille) L.Lucęius.ep.9.h.l. Amiciſſimus) uetuſto amore, conſuetudine, et ſtudĳs paribus.ep.16.l.5.fam. Iratus) & miro modo affectus. ep.4.h.l. Elaborādum) contēdendum.ibid. L. Cincio) ep.ſup.CCLƆƆ.CCLƆƆ.CCCC.) al.DCCCC.ibid.Megaricis) ἀπό τῶν μεγάρων. nam τὰ μέγαρα uocat Thucyd.lib.4.& Strab.lib. 8.& in Attica collocat, latomiamque prope Amphialam eſſe ſcribit. quin μόνοις ἑλλήνων μεγαρεῦσιν ὁ κογχίτης λίθος ἐστι, καὶ σφισι, καὶ ἐν τῇ πόλει πεποίηται πολλὰ ἐξ αὐτοῦ. Pauſan.in Attic.preterea quum uictoribus in ſacris certaminibus dicarentur ſtatuę. Plin.l.34.cap.4. μεγάροισ δ' ἔχεις γέρας, inquit, Pind.od.8.Pyth. Hermę) ep.3.h.l. Pētelici) ex marmore Pentelico facti. ὄρος γάρ ἐστι ἀθηναίοις πεντελικὸν, ἔνθα λιθοτομίαι. Pauſan.in Attic.& Theophra. περὶ τῶν λίθων. Capitibus ęneis) quę poterant eximi. Eius loci) quem non ignoras.ep.ſup. Gymnaſĳ) epiſto.1.h.l. γυμνασιώδη epi.ſup.& ſequen. Xyſtique) Vitruu.l.5.cap. 11.& lib.6.cap.9. Reprehendendi) ut Romani, qui res iſtas, quibus Greci delectantur, contemnimus. Verr.6. Lentuli) epiſt. ſeq. Deliciolæ) al.delicię, ut ep.4. huius lib. Sponſorem) epiſt.8.huius lib.

CICERO ATTICO S. 7

σχόλια

NIMIVM *raro nobis abs te literæ afferuntur, et c.*) MEGARICA)ep.ſup. Hermas) ep.3.h.l. Academia)ib.γυμνασιώδη)ep.5.h.l.Lentulus) & ſi uix ſciri poteſt quiſnam fuerit hic Lentulus, uidetur tamen Clodię filius ep.16.h.l.quòd cęteri ferè omnes erant magiſtratibus functi,uel erāt Senatores.atqui lege Claudia cautū erat,ne quis Senator,quiue Senatoris pater fuiſſet,maritimam nauem,quæ plus,quàm trecentarum amphorarum eſſet,haberet. Liu.l.21. quin ðutius negotiari turpe putabāt.orat.pro L.Flac.Naues ſuas)al. nauē ſu_ ep.ſup.Chilius)poeta ep.13.h.l. Rogat) ut ſuis carminibus poſſit includere. Ego) rogo. εὐμολπιδῶν) Eumolpidarū,qui myſteria curant.l.2. de legib. τὰ γὰρ ἱερὰ τοῖν τ' ἐοῖν εὔμολπος,καὶ αἱ θυγατέρες δρῶσιν αἱ κελεοῦ. Pauſan. in Attic. qu εὐμολπίδαι, καὶ κύρικες ἐν τῇ τελετῇ τῶν μυστυρίω, τοῖς βαρβάροις εἴργεσθαι τῶν ἱερῶν προαγορεύουσι,Iſocr.ἐν τῷ πχινγ: Suidas plura. πάτρια) τὰ τῆς πατρίδος, ἔθη patrios ritus & ſanè εὔμολπος ἔγραψε τελετὰς δήμητρος, καὶ τὴν τῶν μυστηρίων παράδοσιν τὴν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ γεινομένην.Suid.al.πατρίδα,patriam. nam neque de patria,neque de patre Eumolpi ſatis conſtabat,ut mirum nō eſſet, ſi Chilius id ab Attico quęrebat.Iſocrat.tamen & Pauſan.& Thracem,& Neptuni filium fuiſſe ſcribunt,quicquid dicat Suid.

CICERO ATTICO S. 8

σχόλια

CVM *eſſem in Tuſculano:(erit hoc tibi pro illo etc.)* Illo tuo)principio,quo ſcribēdis ad me literis ſępe uteris. In Ceramico) ἐκτος τείχους ἐν κεραμεικῷ, Plat. in Parmē. δύο γὰρ οἱ κεραμεικοὶ ἀθήνησιν ὁ μεν ἔνδον τῆς πόλεως,ὁ δὲ ἔξω. Ariſtopha.interpres in equitib. τὸ δὲ ὄνομα ἔχει ἀπὸ ἥρωος κεράμου. Pauſan.in Attic. Verūtamē quum

ibi eſſem)ἐπανάληψις. Sorore tua) Pomponia ep.4.h.l. Dedit)reddidit,ut ep.4.l.5. Miſſuram) Pōponiā. Cogerer)ut cogerer, requirit latina locutio.Noſtro amico) L.Luceio.ep.ſeq. Mea ſponte)ibid. Voluntatē)ex qua ſtatuere oportere,quid contendendum eſſet, putabā.ep. 4.h.l. Offenſum)affectum.ibid. Signa)ep.ſup.Hermeraclas)imagines Mercurij,& Herculis,quibus Athenienſes ſtatuas in gymnaſijs ponebāt.Athen.l.13.ſed & Romani aram Herculi cōmunē cum Muſis eſſe uoluerunt. Plutar.in problem.alij ἑρμερῶτας, Mercurij,& Cupidinis ſigna.nam ſcribit ibid. Athen. κατὰ γυμνάσια ἔρωτα συνιδρῦσθαι ἑρμῇ, καὶ ἡρακλεῖ, τῷ μὲν λόγου, τῷ δὲ ἀλκῆς προεστῶτι Lac.l.1.c.20.Imponas ep.6.h.l.ἐπιθῇς εἰς τὴν ναῦν.οἰκεῖον) accommodatum.l.2.Acad. quęſt. proprium. ep.3.h.l.al. ὤνιον,uenale. Eius loci)Academiæ.ep.3.h.l. Non ignoras)ep.5.h.lib. Paleſtrę) Vitruu.l.5. cap.11. Gymnaſij que(ep.6.h.l. Typos)formas,uel τύπους Cicero potius dixiſſet,quàm typos) Quare,quum libri ueteres,lypos, habeant, nec ſatis Ciceroniane dictum uideri poſſit,typos includere in tectorio,quòd typi non includātur,ſed quod ad typos fieri ſolet,uidendum eſt,an lupos,legere uelimus,quum Vitruu.l.7.cap.5.ſcribat in tectorijs picta fuiſſe monſtra,& ſigilla beſtiarum capitibus ſimilia: & Plin.l.28.cap.10.autor ſit,morem fuiſſe, ut contra ueneficia roſtrum lupi inueteratum uillarum portis præfigerent.Neque tamen mirum de Romanis uideri debet,qui ſimulachrum Romuli lupinis uberibus inhiantis habuerunt.orat.3.in Catil.& Dyony. Halicar.l.1.Lupus pręterea inſtrumentū,eſt quod & λύκον uocat Pollux.l.6.cap. 13.al.lipos,unde,cippos, legere fortaſſe poſſis. Atrioli) atrij minoris.Vitru.l.6.cap.13. Putealia ſigillata) tegumenta,uel tympana quędam puteorum ſigillis ornata, ut ſcyphos & ſimulachra ſigillata dixit.Verr.6.alij:plutealiaſi gilla,quòd in ędibus plutei eſſent marmorei. Vitru.l.4.cap.4.&.l.5. ca.1.atque ſigilla idem.l.7.cap.2.&

lib.7.cap.5. Bibliothecam tuam) ep.3.&.5.h.l. Fratre) Q.fratre. Ita eſſe in Pomponiam. ep.5.h.l. Elaboraui) ut teſtis eſt ipſa epiſto.4.h.lib. Comitijs meis) conſularibus.ep.1.h.l. Permiſiſſe)ut ab eſſes ,nec Romam uenires,quãuis tuo aduentu nobis opus eſſe ſcripſiſſem ep.2. h.l. Non accerſam, ſed prohibebo)al.non accerſi à me, ſed prohiberi. In iſta loca)in Gręciam,Athenas.ep.ſup. Miſſus eſſes)miſſus ſis,fortaſſe ſcripſit Cic. Me autem) al.ſin autẽ,ut ſit ἀποσιώπησις. ſin autem ueneris. Diem) dãdi munuſculi à te promiſſi. ep.6.huius.l.Sponſorem) me.ibid. Appellat)al.non appellat.

CICERO ATTICO S. 9

σχόλια

ET MEA *ſponte faciebam antea, & poſt duabus etc.)* Mea ſpõte)ep.ſup. Salluſtius)ep.2.h.l. Luceio) ep.13.l.5.fam. Suum)alij,tuum. Legatio)quaſi le gatio. Significarem) ep.ſup.al. ſignificarim. Sperare) confidere.ibid. Illum)Luceium. Deſignatum)Cos.ep. 1.h.l. Comitia) pręſertim conſularia. Academię) ep.3. h.l.Paraſti)ep.6.&.7.h.l. Mirum quã illius)alij,mirum eſt quã me illius. Delectat)alij, delectet. Libros)ep.3. h.l. Reliquiſti) in Græciã proficiſcens. atque ſuperiora quidẽ omnia ante conſulatum,quę uero ſequuntur,multò etiã poſt Conſulatum ſcripſit,ut anni duo minimum interſint,quod uel ex Coss.colligi poteſt. hoc in Quęſt. nos etiam diximus. ſequentia igitur à ſuperioribus ſunt ſeparanda ita,ut epiſtolã faciant duobus poſt annis ſcriptam. Teucris illa)C.Antonius collega meus, olim cũ L.Catilina ita coniunctus,ut illi regnũ Conſul non aliter,atque Teucri filia Dardano,cõparare poſſe crederetur:ita porrò libidinoſus ut Teucris potius, quã Teucer ſit appellãdus ἐν τῷ αἰνίγματι, quod tñ paulò poſt explicatur,ut de Pompeio,quem,illum dixerat,epiſt.15.l.4.et de Terentia epiſt.24.lib.11.al. Teucri Syllani,C.Antonij , qui ſub Sylla multos Romanos occidit , ut Teu-

cer Troianos στὰς ὑπ᾽ Αἴαντος σάκει τελαμωνιάδαο, ut in quit Homer. Iliad. 6. ſpoliauerat item multos ille in Achaia nactus de exercitu Syllano equitum turmas. orat.in toga candida, unde Salluſt.Q. Cicerone de petitio.Cenſ.& Dion.nos hæc collegimus,uel potius coniecimus.Lentum)ep.10.h.l.ſic lentulum ep.12.l.10.Corneliuſ affinis P. Seſtij, qui tunc Quęſt.erat C. Antonij in Macedonia epiſto.6.lib.5.fam. Cornelius igitur Romæ quum eſſet, hoc negotium fortaſſe curabat. Ad Terentiam) al. ad te rem. nos libenter, uel ad rem:uel ad tem. hoc eſt, tempus ſcriberemus.Poſtea redijt) ut ego uolebam. Conſidiũ Q. Conſidiũ fœneratorẽ. Val.Max.l.4. cap.8.Axiũ Q.Axiũ diuitẽ & fortaſſe etiã fœneratorẽ. ep.12.&.15.l.10.Selicium)hic quoque publicanus & fœnerator fuiſſe uidetur.ep.4.l.1.fam.Confugiẽdum)ut mihi pecunias,quibus indigeo, fœnerentur. ep.6.l.5. fam. à Cæcilio) à Q.Cęcilio fœneratore. Senec. ep. 119. Propinqui)ut tu.ep.1.h.l.& ep.20.l.3.minore) minoris,uidetur legiſſe Senec.Centeſimis)uſuris, quę centeſimo men ſe ſortem æquant. ſingulos enim menſtruos numos pariunt. Non poſſunt)tantum abeſt,ut ego poſſim,qui pro pinquus non ſum,cuique ille iratus eſt.ep.1.h.l.prima illa)de Teucride. Illa) Teucride. Lentius) unde lentum negotium dixit. Libertum) qui pecuniam ferat. Mitto) ego C.Antonius,ſiue Teucris & eſt μίμησις. Tito) amico,uel liberto. Mandaui)ego C.Antonius mandaui, ut hanc pecuniam curaret. σκέψεις) conſiderationes.ep.3.l. 12. ſic. Lucian. ἐν τῇ τῶν βίων πράσει. ἐπειζω περί τούτου, καὶ διασκέπτομαι alij σκήψεις, fictę cauſa excuſationes. ἀναβολαὶ) dilationes, procraſtinationes. ſunt inquit deliberationes,& dilationes,quibus utitur C. Antonius, ut mihi det uerba,dum dicit,libertum mitto. Tito mandaui. & ſumptum eſt ex Grecorum iudicijs, in quibus κλήσεις τῶν δικῶν τῇ λ' φασὶ γίνεσθαι, ὅπως ὁ κληθεὶς εἰς τὴν δίκην, ἔχῃ τὴν τριακοστὴν ὅλην εἰς τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ. Ariſtoph. inter

pres in nubib. & paulo poſt, εἰς σκέψιν αὐτοῖς ἐδίδοτο ἡ τ' ἰκοστή. Quare σκέψεις, paulo añ legas, neceſſe eſt. An) ſit. ταυτόματο. ἡμῶν) caſus noſter: euentus quidã quaſi uoluntarius, ut res C. Antonij ipſius multo maius meũ ſtudiũ, maiorẽq; grauitatem, & laborem deſiderẽt. ep.5.l.5.fam. al. ταυτόματο casus. Hinc Ariſto.l.2. περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως, diſputat ἀπὸ τύχης πολλὰ γίνεσθαι ἀπὸ ταυτομάτου δὲ πλεῖστα. Demoſten. uero Philip.4. ſic loqtur. συμβέβηκε δὲ εὐτυχήματα ἀπὸ ταυτομάτου. nos credimus eſſe principiũ carminis, quod in ſentẽtijs, quas neſcioquis ex poetis græcis collegit, ſic inuenimus ταυτόματα ἡμῶν καλλίω βουλεύεται: caſus, q̃ nos pulchriora cõſtituit. caſus, q̃ nos, melius deliberat. Põpeiani prodromi) Põpeij p̃curſores nunc ex bello Mithridatico reuetẽtis, ſic ep.6.l.15. & Plat. in Charmid. οὗτοι τυγχάνουσι οἱ εἰσιόντες πρόδρομοί τε, καὶ ἐρασταί ὄντες τοῦ δοκοῦντος καλλίστου εἶναι. Acturum) in ſenatu, quum Romam uenerit. Antonio) C. Antonio Collegæ meo. Succedi oportere) quod Macedoniam male adminiſtret. Liu.l.103. Dion.l.38. & Iulius obſeq. de prodig. Honeſte) quum rem male geſſerit, Liu.l.103. & homo ſit ſceleſtus, orat. in toga candida. Hominem) ipſum C. Antonium. Defendere) defendit poſtea tamen. orat. pro domo. & in Vatin. & Dion. l. 38. Libeat) quòd mihi det uerba. paulo ante, & ingratus ſit. ep.5.&.6.l.5.fam. Hilarum) ep.18. l.13. Valerius interpres) ep.10.l.16. Chiliuſq;) ep.7.h.l. Dictitare) & falſo in me conferre. ep.5. l.5.fam. Illum) Hilarum. Iſtis locis) Macedonicis, quibus Epeirus eſt uicina. Pli.l.4.cap.23. Cn. Plancum) Tribunum milit. orat. pro Cn. Plãc. ipſo hic poſtea Quęſtor Ciceronẽ recepit. ibid. & epiſt.22.l.3. Diuortiũ) quod Põpeius in Italiã rediẽs facit. Plutar. in Põp. Mutię) hęc fuit Põpeij uxor, & Q.Q. Metel. Celeris & Nepotis ſoror. ep.2.l.5.fam. Probat) ut fœminæ minus honeſtę, qua cum Cæſarem adulteriũ feciſſe quidam ſuſpicabantur: unde Cęſarem Pompeius Ægyſtum uocabat. Suet. in Cæs. P. Clodium) hic po-

ſtea cum Cicerone geſſit inimicitias. Appij) Ap. Claudij Pulchri, qui fuit Cos. cum P. Seruilio Vatia Iſaurico an. ab urb. con. 675. Veſte muliebri) epi. ſeq. Deprehenſum) ut adulterum Pompeię in ſacris bonę Deę. Suet. & Plutar. in Cæs. C. Cæſaris) ut Pontif. Max. Salluſt. & Suet. non autem Prętoris, ut quidam uolunt. nam Cicerone & Anto. Coss. Prętor Des. ep. 15. l. 12. fuerat. Suet. quē magiſtratum geſſit Syllano, et Murena Cos. ep. 24. lib. 2. Quum pro populo fieret) quum res diuina Bonæ Deæ pro populo fieret. ep. ſeq. & orat. pro domo. al. quū ſacrificium pro populo fieret. Seruulæ) ancillæ. orat. de reſp. & Plutar. in Cic. al. Seruiliæ, quæ quum Cęſaris eſſet amica, eius uxorem fortaſſe, ut fit oderat, & hanc illi notam inurere cupiebat, ut eam Cęſar, quod fecit, repudiaret. al. Seprulæ, ut ſit nomē ancillę, uel eius, quę Clodium eduxit, uel alterius, quæ tale quid in aliqua comœdia feciſſe diceretur. Infamia) ꝓpter ſacra polluta. orat. de reſp. Anagnoſtes) lector. ep. 9. l. 5. fam. Soſitheus) al. Soſiſthenes. In buccam) ep. 1. l. 12. Cal. Ian.) principio anni ſecundi poſt Ciceronis Conſulatum. M. Meſſala) qui Cicerone Cos. Pręturam petierat. orat. pro P. Sylla: quique minor natu, quàm Cicero, dicitur in Brut. quamuis extra ordinem & ante tempus ſuum Cos. creatus uideatur. Marc. Piſone) L. 5. de finib. & in Brut.

CICERO ATTICO. 10.

σχόλια

A*Ccepi tuas treis iam epiſtolas, unam à M. Corne. etc.)* M. Cornelio) eius fortaſſe propinquo, quem Cicero Pretor defenderat. Tribus tabernis) ep. 10. l. 2. Solutis) al. ſoluta. Scribendum) al. reſcribendum. Releuarit? ne tam grauis ſit? & iocatur in uerbis, grauiorem, & releuarit. al. releuerit. Epeirum) ep. 4. h. l. Cæſis) ut cędebantur ab Imperatoribus pugnaturis. Liu. ſæpe. Amal-

thecam tuam) uel opus tuum de Amalthea, uel potius bibliothecam ita libris refertam, ut Α᾽ μαλθείας κέρας poſſit appellari.ep.13.h.l.Sicyonem) Sicyonios debitores tuos. ep.16.h.l. Sicyonē in Macedonia ponit Plaut. in Pſeud. Oppugnandum) ut numos exprimas. ibid. eſt μεταφορά. Antonium) ep.ſup. Proficiſcare) cum literis, in quibus te illi commendo.ep.5.l.5.fam.Vnde illi poſtea gratias egit. ep.13.h.l. Me) ut Senatus principem. Gell.l.4.ca.10. Rogatum) à M.Piſone Cos.Pacificatorem) fortaſſe C.Piſonem ut Conſularem, & propinquum, & qui in Gallia fuerat, ep.1.h.l.uel L. Murenam, quē nuper ſummo cum imperio Gallia uiderat. orat. pro L. Mur.& de reſp.uel eum, quicunq; is eſſet, qui de pace, cum Allobrogibus facienda in Senatu agebat, ut ep.1.l.10. C. Pontinum, qui nec Cos.fuerat, nec adhuc Allobrogas uicerat, ep.15.l.4. ſignificare non poteſt, quum ſententiam primum rogare Conſulares tantum liceret: Gell.l.4.cap.10.Homine) M. Piſone Cos.Peruerſo) uitioſo.ep. ſeq. Principis) Gell.l. 4.cap.10.Non nimis) al.non minus.Vnde legas licet, uel, nunc, minus: uel tantū, minus, ut altera negatio uel ex interpretatione, uel ex literis concurrentibus acceſſerit.Cōſulis) M.Piſonis. Tertius eſt) rogatus ſententiam.Catulus) Q.Luctatius Catulus filius.orat. pro dom.Hic cum M.Æmylio Lepido Cos.fuit an.urb. con.176. Hortenſius) orator, q fuit Cos.cum Q.Cęcilio Metello.Conſul. M.Piſo.ep.ſup.Paruo animo, & prauo) παρωνομασία. Nihil agens) ut iners. ep.ſeq. Collega) M. Meſſala.ep.ſup. Perhonorificus) ep.ſeq.Partiū ſtudioſus, ac defenſor bonarum) ὑπέρβατον. Quin immo al.qui nunc.al.quin nūc. Vereor) proſpiciens, quanta tēpeſtas excitetur. Audiſſe) uel ex mea ep.ſup.Cęſarem) ut Pontif.Max.ibid.id enim ſacrificium fiebat in ea domo, quæ in Imperio eſſet. orat. de reſp. Fieret) res diuina bonę Deæ.ep. ſup. Virum) P. Clodiū ibid.Virgines ueſtales.orat.de reſp.inſtauraſſent) ut pollutū.ibid.Q.Cornificio) ep.1.h.l.Noſtrum) qui ſu-

mus Conſulares, quum ille ſit Prætorius. Conſules) M. Meſſalam, & M. Piſonem. Rogationem) ut iudicium de pollutis ſacris conſtitueretur. ep. ſeq. & ep. 13. h. l. Vxori) Pompeię. ep. ſup. Nuncium) repudij, libel. repudij, ut uocant ἀποστάσιον. uxor ēt remittebat. ep. 23. l. 11. Remiſiſſe) quod diceret, decere uxorem ſuam etiam ſuſpicione carere. Plutar. in Cęſ. Piſo) Cos. Et fert ex S.C. & de religione) δυσ'νοστις. Meſſala) Cos. Boni uiri) qui boni iudicantur, uel eſt ἱερωνία. Lygurgei) legis de pollutis ſacris quaſi latores, qualis fuit Lygurgus. Plutar. Cato) M. Cato. ep. ſeq. Vereor) ut paulo ante. Sit) ut fuit. orat. de reſp. Tuus) hinc dixit Nepos in uita. Pompeium coniunctum non offendit. Ille) Pompeius. ep. 17. h. l. Non auderet) uidens ab omnibus ferè laudari. ep. ſeq. Reprehendere) res noſtras. ibid. reprehendere tamen cupiebat, quum ꝙ inuideret, tum ꝙ eſſet incitatus à Q. Metello Nepote uxoris fratre, & Ciceronis inimico. ep. 2. l. 5. fam. & ad eum in Aſiam profecto. Dion. l. 37. & Pluta. in Cat. hinc dixit ep. 1. l. 2. in res mes eum multi incitarant. Cœpiſſe) ſerò. nam nimium diu tacuit. ep. 16. h. l. id queritur Cicero ep. 7. l. 5. fam. Vt onſtendit) ut loquitur. ep. 9. l. 4. Perſpicuum ſit) non enim tantum ualet ingenio, ut non appareat, quid cupiat. ep. 1. l. 8. fam. Inuidet) ep. 22. l. 5. fam. hinc inuidus dicitur ep. 3. l. 4. Nihil ſimplex) in Pōpeio, qui ſolet aliud ſentire, & aliud loqui. ep. 1. l. 8. fam. uel in Pompeij concione. ep. ſeq. ἐν τοῖς πολιτικοῖς) in rebus ciuilibus: in rebus publicis, & ad Remp. accōmodatis. ep. 6. l. 14. hinc ἀπολιτικώτατον uocat ep. 25. l. 8. Illuſtre) amplum, & excelſum. ep. 17. h. l. Huic) cui literas haſce dedi. Terrę filio) prouerbium. Nondum ſortiti ſunt) ep. ſeq. ſed erūt ſortiti ep. 12. h. l. τοποθεσίαν) loci deſcriptionem: loci ſitum. Miſeni) ep. 6. l. 10. Puteolorum) ep. 9. l. 4. Iucludam (ut mones. Orationi meę) uni ex his, quas in Catilinā dixi. ſic enim putamus, quum addat, ad .III. Non. Dec. quo tempore illas habuit orationes. ep. 1. l. 2. Mendoſe) ſcriptum. A te)

tanq̃ Ariſtarcho.ep.ſeq. Probata)ep.5.l.4. ep.14.l.15.& ep.10.l.16.ἀττικώτερα) magis Attica,elegantius dicta:unde ἀττικισμός ep.16.l.4.ſic ἀττικώτατα ep.1.l.15. Metellinam)contra Q.Metellum Nepotem ſcriptam. ep.12.l.3. contra concionem Metelli. Quintil.l.9.cap.3. Gell.l.18. cap.7.& Fortunat.l.3.Rhet. Liber) uel orationum σῶμα ep.1.l.2.uel oratio ipſa Metellina. orationes enim ſępe libros uocat,ut Verr.in oratore.ſic Corn.Tacitus,Diomedes,& Iul.Rufinian. φιλορήτορα) ſtudioſum Rhetoricæ. quid? etiam)ſic ep.3.l.7.Meſſala Cos.)ep.ſup. Antronianam)P.Antronĳ epi.2.l.3. Emiſſe) domũ de Craſſo.ep. 6.l.5. fam. Licere) mihi, & alĳs,quando Meſſalę licuit. Amicorum)ut.P.Syllę.Gell.l.12.cap.12. Dignitatē)ornanda eſt enim dignitas domo, at non ex domo tota dignitas quærenda.l.1.de off.Teucris illa) ep. ſup. Confice) ut uicinus , quum ſis in Epeiro. ibid. Febr.) ep.ſeq. Coss.)ep.ſup .

CICERO ATTICO. S. II.

σχόλια

VEREOR, *ne putidũ ſit ſcribere ad te,quàm etc.*) Putidum)σαπρόν. Prima) poſt reditum. ep.9.h.l. Scripſi)ep.ſup.ſed ἐν τῷ αἰνίγματι.Nõ iucunda)ꝙ. nihil come,nihil ſimplex eſſet.ibid.bonis non grauis) libenter legam:bonis uerò grauis,ideſt,bonis uerò grauis. Frigebat)Pompeius.Piſonis Cos.)ep.9.h.l. Impulſu)ex amicitia Clodĳ profecto.ep.ſup. Leuiſſimus) qui tam facile impellatur. L. Fuſius)al.Fuſius,recte.is enim eſt Q. Fuſius Calenus.ep.6.l.5.fam.qui ſemper fauit P.Clodio. Philip.8.Produxit)poterat enim Tribunus Pl.in concionem producere non modo priuatos , ſed eos etiam, qui erant in magiſtratu,ut Coss. ep.3.l.12. fam.& orat. poſt reditum in Senat.& Augures.orat.pro domo , πανήγυρις) cõuentus.Placeret)uerbo ad rem accõmodato eſt uſus.

nam in plebiſcitis erant inter alias tres notę. Q.F.P.qd fieri placeret.Prob..& Frontin. Ei) Pompeio.aliј.C.centum.erant enim centumuiralia iudicia.l.1. de orat. ubi de priuatis hęreditatibus potiſſimum iudicabatur.orat.2.cõtra Rullum . Prætore) quęſtioni præfecto. orat.pro.L. Mur. Legi) non forte dari de more . nam Prætor, qui pręerat quæſtioni , iudices cogebat , ibid.iudicia dabat, orat.pro A.Cecin.& iudices.Victorin.l.2. de inuent.Cõſilio)hinc iri in conſiliũ ep.48.l.13. & orat.pro A.Cluēt. de Clodia religionę) de ſacris à Clodio pollutis. ep.ſup. ἐιρωνικῶς.ſic religioſum,ſanctum, & pium uocat orat. pro domo. Conſtitutum)ex S.C. rogatione à Coſs.promulgata.ep.ſup.μᾶλ' ἀριστοκρατικῶς) ualde ſtudioſe pro optimatium principatu:quo de ſtatu Plat.& Ariſtot. in Politic.& Iſocrat.in Panathen.Promulgata)à Cos.ex.S.C. ep.ſup.γενικῶς)generaliter.ep.12.l.9.Aſſedit)nã ſtãtes dicebant.in Brut.Poetę ſępe. τὸ γάρ παλαιὸν, κἂν βασιλεὺς ἦν, κἂν ἄλλης οἷας δήποτε τύχης, ἐδημηγόρει ὀρθὸς ἱστάμενος, Homer.interpres Iliad.α. De iſtis rebus)al.dēptis rebus:nos legimus:de meis reb⁹,ut litera p acceſſerit.aliј, de noſtris rebus.certe,quæ ſequuntur,uel,de meis rebus:uel,de noſtris rebus,requirunt.Reſponſum)quum γενικῶς omnia illius ordinis conſulta laudaſſet,& ego nihil cõſtituiſſem, nihil geſiſſem,niſi ex illius ordinis conſilio,autoritate,& ſententia Philip.2 . Craſſus)ep.3.h.l. Illum)Pompeium. Suſpicarētur)ex eo,φ γενικῶς omnia Ṣene.conſ. laudaret, quãuis de rebus noſtris taceret.ep.1.h.l. Acceptum referre)Phili.2.Coniugem)Tertullã. Suet.in Cęſ. Domum) in colle uiminali.P.Victor reg.5.Meum)cuius opera ſalua eſſet patria.orat. in L. Piſon. Quem in Ariſtocratia ego)al.quem ego.Ariſtarchus) criticus talis, qualis erat Ariſtarchus Grammaticus , qui ſolebat iudicare,utrum uerſus eſſent τοῦ ποιητοῦ, an παρεμβεβλημένοι, & τοὺς παρεμβεβλημένους ὀβελίζειν.ep.10.l.9.fam.prouer. ſtellis ſignare. hinc illum μάντιν ἐκάλει παναίτιος ὁ ῥόδιος φιλόσοφος διὰ τό

ῥᾳδίως καταμαντεύσθαι τῆς τῶν ποιημάτων διανοίας Athen.l.14.ego uero tuas cerulas miniatulas extimeſco.ep.14.l.15 & ep.10.l.16. De flamma,de ferro)de incendijs, & cędibus,quę à Catilina, & cæteris factæ fuiſſent, niſi ego de coniuratorum manibus faces, & tela extoſiſſem.orat in L.Piſ.ληκύθους)μυροθήκια ut ep.1.l.2. & ſanè pollux λήκυθον iter τὰ τῶν μύρων ἀγγεῖα ponit l.6. cap.19. hinc ſcripſit Ariſtop. ἐν ἐκκλησ. φρύνην ἔχειν λήκυθον πρὸς ταῖς γνάθοις, & Plat.in Charm.λήκυθον καὶ στλεγγίδα iunxit.recte igitur Cicero,quum pingere,dixiſſet addidit ληκύθους, quibus unguenta,& pigmenta continentur, quæ conſumebat.ep.1.l.2.nec tamen perdebat,ut Euripides ληκύθιον ἀπώλεσεν,ut putat Aeſchylus apud Ariſtop. in Ran. pertexuit) M. Craſſus,ſuum inimicum.Plutar.Pręteriſiſſet)de noſtris rebus tacēs. Tātas)quantas nec ipſe putabat,nec abſens fortaſſe intellexerat. Ab eo) Craſſo. Meis omnibus)al. in omnibus. Literis) nedum ſyllabis, & oratione, ut ſit ὑπερβολή.In Pompeiana laude)in oratione, quę etiam de laudibus Cn. Pompeij, inſcribit̄. Perſtrictus eſſet)pręſertim ubi gloriam belli ſeruilis à Craſſo profligati totam penè Pompeio tribuo. Tecte) ꝙ eſſet inimicus. ep.lon. ad Lent.ep.8.l.5.fam.Salluſt.in Cat.& Aſcon.in orat.in toga cand.ἀνεπερπερευσάμην oſtentaui,uenditaui. forte tamen ſcribendum,ἀνεπερπερευσάμην, ꝙ principium uerbi uideatur περπερεύω.Nouo)modo ex bello Mithridatico, & Syria reuerſo ep.9.h.l.& Philip.2.ἐπιχειρήματα) epichiremata,aggreſſiones,argumentationes, ratiocinationes.autor ad Heren.l.2.Q.l.5. cap.10.&.14. & Hermog.l.3.περὶ τῶν εὑρέσεων. al. περίοδοι, ἢ καρπὰ ἐνθυμήματα, ἢ κατασκευαί, hoc eſt,ut ſingula ordine interpretemur:periodi, circuitꝰ, ambitus,comprehenſiones,continuationes,circūſcriptiones in orat.Quint.l.9.cap.Aquil.Roman.Hermog.l.4.περὶ τῶν εὑρέσ.&Demetr.Phaler.περὶ τῶν κώλων, καὶ κομμάτων. ἢ καρποὶ uel fructus. al.ſi καρποὶ: ſed quoniam fructus qd hic uelint,uix intelligi poteſt, & καρπός etiam manus par

tem ſignificat, ut Iliad. ε. κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ, & apud Polluc. l. 2. uidendum eſt, an hic καρποί ponantur pro geſtibus, qui manibus ἐν τῇ χειρονομίᾳ ὑποκρίσει, & actione fiunt: qui quantam uim habeant, ſcribit ipſe l. 3. de orat. & in orator. autor ad Heren. l. 3. & Q. l. 11. cap. 3. fortaſſe tamen non incommode legi poſſit κύκλοι: κύκλος γάρ ἐστι σχῆμα καὶ αὐτὸ ἑρμηνείας ἴδιον κάλλος ἐμπεριέχον λόγου. Hermoge. l. 4. περὶ εὑρέσ. uel τρόποι ſiue τροπαί de quibus idem l. 3. & . 4. uel potius, τόποι, ut locos communes ſignificet ἢ ἐνθυμήματα uel enthymemata, ſententię ex contrarijs concluſę. in Topi. Ariſto. l. 2. ad Theodect. Q. l. 5. cap. 14. & Hermog. l. 3. περὶ εὑρέσ. al. ſi ἐνθυμήματα. ἢ κατασκευαί, uel apparatus, uel confirmationes. nā κατασκευὴ τῇ ἀνασκευῇ opponitur. Quintil. l. 2. cap. 4. & Theon. ἐν προγυμνασ. Hermog. quoq; l. 3. de inuen. περὶ ἐργασίας ἐπιχειρημάτων. τῇ λύσει κατασκευήν opponit. Suppeditauerunt) ſic l. 3. de orat. ſuppeditat omnis appatus, ornatusq́; dicendi. Illo tempore) ſuppeditauerunt. Clamores) fuerunt, quos res iſtæ in bonis oratoribus efficere ſolent. l. 1. de orat. ὑπόθεσις) argumentum, materia, cauſa. in Topic. & Quinti. 3. cap. 5. Grauitate) præſertim in S. C. quod in M. Catonis ſententiam eſt factum de coniuratis. Salluſt. Ordinis) Senatus, in quo tantum fuit animi, & autoritatis. ep. longa ad Lent. Equeſtri concordia) à me conſtituta. ep. 1. l. 2. Conſenſione) ad communem ſalutem. orat. 2. & . 4. in Catil. Immortuis) non mortuis, & ob id reprimendis. Reliquijs coniurationis) copias Catilinæ uocat orat. poſt reditum ad Quir. & in Senat. quarum ducem Clodium appellat orat. pro. dom. ꝙ ſocius & familiaris fuiſſet Catilinę. orat. de reſp. & pro Mil. & Aſcon. non igitur Cicero in extinguenda cōiuratione eius opera uſus fuerat, ut ſcripſit Plutar. in uita. Vilitate) poſt extinctam coniurationem conſecuta. al. utilitate. Otio) ſublato Catilinæ bello. Iſtic) ex Epeiro. ep. ſup. ἄρειος πάγος) Martius uicus, Areopagus ἔστι δὲ ἄρειος πάγος καλούμενος. ὅτι πρῶτος ἄρις ἐνταῦθα

ἐκδίδω.Pauſani. in Attic. Areopagitas uero Solon conſti tuit.l.1.de off.qui ſeueri ita fuerunt,ut ſeueri iudices pro-uerbio Areopagitæ dicant,ut εἰρωνικῶς ep.13.h.l. Rogatio ni)de pollutis ſacris ep.ſup.al.rogationis. Ille grex)illę reliquiæ. Catilinæ)ep.1.h.l. Filiola Curionis) C. Curio ne C.F.qui eam conſuetudinem cũ M.Antonio tunc ha bebat,ut merito filia potius, q̃ filius dici poſſet. Philip. 2.& Plutar.in Ant.Antiquaret) Rogationem ep.ſup.Pi ſo)ibid. Conſul)ep.9.h.l.Lator)ex S.C.ep.ſup. Diſſua-ſor)amicitia P. Clodij ductus. ibid. Operę Clodianę) ſic ep.3.l.4.& ep.3.l.2. Ad Quint.fra.Põteis.)in quibus ſuffragia ferebant.l.3.de legib.l.1. &.2.ad Herẽ. & Oui. l.5.faſt.tabellę)quibus lege tabellaria ſuffragia ferebant l.3.de legib. Nulla) nulla uti rogas:nulla q̃ſi ſnía,nullũ pro rogatione ſuffragiũ.al. nulli.ſ.rogatori. in ſuffragijs enim erant rogatores. orat.in L. Piſo. uel potius, nulli, ſuffragiũ fereñ.Daret)cõcederet ab ijs,q pontes occupa rant,quiq; uolebant ſuffragia tabellis nõ uoce ferri, ne corrupti cognoſci poſſent. Vti rogas)ſententia,uox qua ſuffragium ferebãt.l.2.de legibus. & Liu.l.3.de pace,uti rogaſſent,omnes tribus iuſſerunt.idẽ l.38. oẽs tribus uti rogaſſent,iuſſerunt. Cato)ep.ſup. Hortenſius) ibid. Fa-uonij)ep.1.l.2. Comitia)rogationis. Piſone)Cos. Acci dente)al.accedente,ut ep.4.l.4.fam. Curioni)patri, non filio,qui nondũ id ætatis uidet fuiſſe,ut ſenator eſſe poſ-ſet,& ſanè non ita multo poſt ut nõ Senator introducit in Senatum ep.24.l.2.Facienti) Fortaſſe, ut rem gratam faceret filio,quo duce grex Catilinę utebat. CCCC.) hic cognoſcimus Senatores ad CCCCXV.fuiſſe,orat. poſt reditum in Senat. CCCCX.Liu.l.60. CCC.Ma-chab.l.1.cap.8.CCCXX.Affuerunt)ſcribendo,ut ep.7. l.8.fam.& orat.poſt reditũ in Senat. Acta res eſt) factũ eſt decretum, ut Coſs.populũ cohortarent ad rogationẽ accipiendam. Fuſius tertium conceſſit)quum Fuſius an tea bis ceſſiſſet,tunc tertium ceſſit, ſiue conceſſit.tertiũ

ut dicat̃ Gel.l.10.cap.1.al.Fuſius tert. Cõſul ceſſit:unde, quũ de religione bis tantum in Senatu adhuc facta mẽtio hac epiſtola & ſuperiori cognoſcat̃ ita,ut Fuſius tertium concedere non potuerit : atq; adeo ne ceſſerit quidem,qui in principio huius epiſtolæ, ut quum maxime, inſtare dicatur:facile adducor, ut mutatis duabus tantũ literis,ita legam.Fuſius Tr.& Conſul ceſſit:uel, Fuſius Tr.& Cos.ceſſit.hoc eſt, Fuſius.Trib.Pl. & Piſo Cos. qui contrà pugnabat,ceſſit. Lucullũ)L.Lucullum, qui iuratus dixit, ſe quęſtionibus habitis comperiſſe, Clodium cum ſorore germana nefarium ſtuprũ feciſſe. orat. pro Mil.quare nuncium illi remiſit.Plutar.in Lucul. & Cic.Hortenſium)qui ductus odio properabat rem deducere in iudicium ep.13.h.l. C.Piſonem)ep.1.h.l. Meſſalam Cos.)qui uehementer agebat ep.ſup.Cõperiſſe) hic teſtis producit̃ ep.13.h.l. Prouincĳs Prętorum)ep. ſup. Legationibus)quibus ex Cal.Febr.uſq; ad Cal. Mart. Senatus quotidie lege Gabina dabatur ep.12.l.2.ad. Q. Fr.& Aſcon.Verr.3.ſępe tamẽ reĳciebant ep.3.l.2.ad.Q. Fr.& ep.3.l.1.fam. & ep.15. h.l.Rogatio) de pollutis ſacris. Noſtri laudator)in nos perhonorificus ep.ſup. Ille alter.)M.Piſo. Q, iners)ita,ut nil metuas mali,quia nõ audet ep.ſup.ἀπρακτότατος)ignauiſſimus, ad res gerẽdas ineptiſſimus,nihil prſus faciẽs:ut apud Lucia.in.1.Phal. μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀποπέμψητε. Volũtate)qa nõ uult boni aliqd facer̃ ep.ſup. καχέκτης)male hĩtus,male affect⁹, deprauatus,deprauatis morib⁹,prauo aĩo,ep.ſu.Põpeiũ) cui p̃ter alia Cõſulatũ acceptũ referr̃ põt.Dion.l.37.Cõcionẽ) in quã pductus fuit à Fuſio.Alienàuit)ut ab his ſeiũctus ep.ſup.Amicitia Clodĳ)ibid. Fuſiũ)hominem leuiſſimũ. Tribunis pl.)reliquis. Cornuto)C.Cornuto Trib.pl.q tribus poſt annis Prętor fuit.orat.poſt reditũ ĩ Sena.Pſeudocatõe)ut Pſeudophil.& Pſeudodamaſip. dicit̃.τεῦκρις)ep.9.h.l.Promiſſa)de pecunĳs quas differebat.ibi. Patrauit)fecit, pſoluit. ſed qa uerbũ uet⁹ eſt, &

CICERO ATTICO. S. 13

σχόλια

QVAERIS *ex me, quid acciderit de iudicio, etc)* Iudicio)Clodiano.Prꝺter opinionem omnium) quum omnes putarent fore,ut iudices à prætore legerentur,ut erat ab Senatu conſtitutum.ep.11.h.l.& ita Clodius condemnaretur. Præliatus) ut prꝺlium ep. 15. l.4.ὕστερον πρότερον) prꝺpoſtere, ſecundum uel de ſecundo prius, ὑστερολογίαν etiam uocant Grãmatici,quum aliter, atq; ordo poſtulat, aut propoſitũ eſt,narramus ὁμηρικῶς) Homerice,ut Homerus,qui ſꝺpe hac figura ὕστερον πρότερον dicta utitur.ego quoq;,quum tu duo quæras,ad ſecũdum prius reſpondebo. Clamor(ut ep.11.h.l. Iſta cauſa) Clodiana. Ille) Clodius. Confugiſſet) poſt rem actam in Senatu.ep.11.h.l. Vteretur)me comperiſſe omnia críminãs.ibid. Piſonem) Cos.ibid. Curionem) qui nullũ S. C. fieri uoluerat.ibid.Hortẽſius)ibid. Religione)Clodiana.ibid. Fuſius Trib.pl.)ibid.Conſulari) à Cos.promulgata ep.10.h.l.Rogatione)de religione ibid. Iudicũ) qui quum rogatione Conſulari à Prꝺtore eſſent legendi, lege Fuſia aliter,hoc eſt,ſorte de more lecti uidẽtur.Nullis)q̃uis iniquis. Contraxi uela) Prouerb. Teſtimonio) qua nocte pro populo fiebat, Clodiũ Romæ fuiſſe, quũ ille diceret ſe fuiſſe Interãnæ,ut poſtea probauit.ep.1.l.2. & orat.pro Mil. Abſolutionis) Clodij. πρὸς τὸ πρότερον) ad prius,ad id,quod priore loco quꝺſiſti. Fuit)cauſa abſolutionis. Fuſius)Trib.pl. Legi) rogationi de pollutis ſacris.ep.10.h.l. Intercederet)apud populum, quãuis in Senatu ceſiſſet. ep. 11. h.l. Ferebatur) à Coss.ep.10. h. l. Illum) Clodium. In infamíæ relinqui ſordibus) al.in infamia relinqui,ac ſordibus. Id fuiſſet factum,ſi Fuſius interceſſiſſet.nã reus, ac in ſordibus etiã ueſtitus reorum more fuiſſet relictus,donec iudicium fieret.Ductus)Hortenſius ut lꝺſus.ep.11. h.l. Odio)in Clodiũ, à cuius poſtea ſeruis Hortẽſius ipſe penè interfectus eſt, quũ Cice-

roni adeſſet.orat.p.Mil.Illū(Clodium.Plūbeo gladio) Prouer.Sic,uti(al.ſicuti.Reprehendatur)al.reprehēdebatur. Reiectio)ep.15.l.4.& Aſcon.Verr.2. Accuſator)Lētulus.orat.de reſp.& Val.Max.l.4.c.2.ſubſcriptor C.Fānius ep..24.l.2. Reus(Clodius. Clemēs laniſta)Prouer. Senatores,)nā.M.Aurelius Cotta Prẹt.legē tulit, ut Senatores,& eqtes Ro.ac Tribuni ẹrarij ſimul iudicarent. Liu.l.97.Aſcon.Verr.1.& Paterc.l.2. Aerarij)quibus attributa erat pecunia, ut Militi redderent, Tribuni ẹrarij ſunt dicti.Varr.de ling.lat.à tribuēdo ẹre ſunt appellati, inquit Sext.Pōp.pecunia in ſtipēdiū Militum de ærario à Tribunis ærarijs adnumerari Quæſtori ſolet. Aſcon. Verr.3.Tribunos ærarios ſtudio defendendẹ Reip.cōueniſſe ſcribit orat.4.in Catil. Vt appellantur,quā)al.quā ut appellantur:rectius,niſi fallor.non enim dubium erat, quin Tribuni ærarij dicerētur, ſed tunc quū pecuniā ob iudicandum accepiſſent,ep. ſeq. κατὰ παρωνομασίαν ærati quaſi numati dicebātur ,atq; idipſum uulgo ita,ut uere dicat,appellātur. Fugare)repellere,rejcere,alij,effugere. Ille)Clodius. Nō potuerat)quod nō poſſet uere dicere, eos aut ſibi inimicos,aut ex aliqua re incōmodos fore. tunc enim potuiſſet.Aſcon.Verr.2.quū liceret plures rejcere.orat.pro Cn.Plāc.ſed lege Pompeia poſtea cautū eſt,ut quinq; tm̄ accuſatori,et totidē reo rejcere liceret. Aſcō.orat.pro Mil.& Diō.l.40. Cōſiliū) Iudicū, quo Prætor utebatur.ep.11.h.l. Petitionibus)al.poſtulationibus. Me)quē ille cōperiſſe omnia criminatus erat.ep. 11.h.l. Aduocatorū)aduocati dant cōſilium,uel ſententiam ſuā dicūt in rebus amicorū dubijs.Ter. in Phorm. ius ſuggerunt,aut prẹſentiā ſuā cōmodant amicis.Aſcō. Verr.1.etiā extra iudicium orat.pro A.Cecin. & orat. p A.Cluent.aduocatus poſt patronum, & laudatorē collocatur. Audiſſe)uſq; iſtinc,ut epiſt.11.h.l. tāta fuit acclamatio Clodianorum aduerſa. Honorificentior) εἰρωνικῶς. nam quis honor à tam ſceleratis hominibus profi-

ciſci poterat? Illa)res. Tui)Athenienſes.ep.10.l.5. Xenocratē)τὸν φιλόσοφον χαλκηδόνιον. Diogen.& Suid. Dicentem) publice,&,ut mos Græcorū eſt, iurandi cauſa ad aras accedentē.orat.pro L.Corn.Balbo. Prohibuerunt)ne iuraret,reclamātes.ibid.& Vale.Max.l.2.cap.5. Metelli Numidici)Q.Cæcilÿ.L.F. Metelli Numidici. orat.pro L.Cor.Balbo,et Plin.de uiris illuſt.qui Coſs. fuit cū M.Iunio Syllano. Salluſt. in Bel. Iugurt. Mos eſt)in iudicÿs repetundarū,de quibus cauſam tūc dicebat.orat.pro Cor.Balbo. Circū ferrētur)inſpiciendi nominis cauſa.ibid. Noſtri)Romani. Iudices)equites, q tūc iudicabāt.ibid. Noluerūt)ibid.& Val.Max.l.2.c.5. Itaq;)al.idq;. Reus)Clodius. Reductus)ita, ut nemo, niſi qui mecū eſſet, ciuiū eſſe in numero uideretur.orat. in.l.Piſ. Præclari Ariopagitæ) ἡρωικῶς,ut epiſt.14.l.4. aliter ep.11.h.l. Conſiliū)ipſorū iudicū. Vna ſola ſententia)inter ipſos iudices.nā reliquæ oēs præſidiū deſiderarunt. Deſiderauit)à Senatu. Decernitur) pręſidiū. Datur)ut præſidiū conſtituant. Hominem)Clodiū.ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι, ὅππως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε) dicite nunc mihi Muſæ,quo modo iam primū ignis incidit,Iliad.π. quidē in naues,hic in Rēpu.Roma.hinc enim proſpicio iam nunc,quantū malum impendeat Reip. orat.de reſp.

Noſti)oſtēdit hoc uerbo Caluū uel adoleſcentē fuiſſe, ut in Brut.uel ita ignobilē,ut neceſſe eſſet ita pręfari. id magis oñdit paulò poſt,quū inter quiſquilias numerat. Caluū)C.Liciniū Caluū oratorē C.Curioni filio ęqualē.in Brut. Nāneianis)uel q eſſet ex Nānÿs,de qb9 Q. Cicero de petitione Cōſul. & poſtea adoptatus fortaſſe à C.Macro ep.3.h.l.uel q eēt νανοφυὴς,ut loqtur Ariſto. ἐν τῇ εἰρήνῃ, hoc eſt,nanus natura,ut dixiſſet Gell.l. 19.c. 13.nā Caluū ſtatura parua fuiſſe ſcribūt Senec.et Catul. et ſic erit iocus ex ābiguo. Laudatorē)hinc fortaſſe par pari retulit ep.21.l.15.fam. Accerſiuit) iudices,collegas ſuos. Certarū)al ſcortorū.Sen.ep.98.Mulierū)matrona

rũ.Val.Max.l.9.c.1. Adoleſcẽtulorũ) eodẽ ordine penè, uſus eſt orat.pro Mil.Clodius ſemper ſecũ ſcorta,exoletos,& lupas ducebat.Introductiões) Senec.ep.98.XX(al.XXV.recte.nam idem ſcribit Plutar.in Cic. Perire) dum Clodium condemnarent. Fames magis, quàm fama) παρωνομασία. Commouerit)ut abſoluerent. Catulus)ep.10.h.l. Plutar.in Cic.& Dion.l.37. Eriperentur) erepti eſſent numi, niſi à Senatu præſidium poſtulaſſent orat.de reſp. Diuino)Dijs enim immortalibus ducibus eam mentẽ, uoluntatẽq; ſuſcepi.orat.4.in Catil. & orat. pro P.Sylla. Confirmatum) ep.longa ad Lentul. Reſpexerit)ſic ep.1.l.7. Triginta)atqui pauloante XXXI. ſed hic unum non curat.Plutar.quoque.in Cice.triginta ſcribit.omnes igitur erant LVI. uel.LI.quot poſtea etiã de Mil.iudicarunt.Aſcon quot penè etiam ducuntur ep. 14.l.4. Ius)ius humanum. Fas)ius diuinum. Pecudes) ὑπερβολή. Factum eſſe)ſacra polluta eſſe.ep.9.&.10.h.l. Sciebant)al.ſciant. Caluũ)al.Taluã.ep.29.l.13. Plautum)al.Plancum. Spongiã)ὄνομα κύριον,ut diceret Suid. Religio)pollutis ſacris. Pudicitia) ſtuprata Pompeia, ep.9.h.li.& quidem in puluinaribus Bonæ Deę, orat.de reſp.Vnde dixit orat.pro dom.quid te impurius,qui religiones omneis pollueris,aut ementiendo,aut ſtuprando? Iudiciorum fides)corruptis hoc modo iudicibus. Senatu)cui de illo inceſto ſtupro iudicium, decernendi poteſtas eſſet erepta.orat.pro Mil. Inuſſerat)al.incuſſerat. Idem)qui fueram Cos.talis. Idem inquam)ἐπανάληψις poſt,παρένθεσιν, quæ frequẽter fit hiſce particulis:inquã, uerũtamen,tamen,igitur:Græcis, οὖν,ἀλλά. Omnẽ omnibus)παρωνομασία. Victorię)Clodianæ.παρρησίαν)licẽtiam,libertatem loquendi,quę uellent,de hac uictoria. Deſpõſam)à Q.Fuſio Caleno Trib.Pl.ut poſtea P.Clodius Trib.pl. Gabinio illam deſpondit.orat.pro dom. Homini)C.Piſoni Cos. Oratione ꝑpetua) l.2.de finib. Ex qua)altercatione. Pauca)paulò poſt poſita. Cæ-

tera) quæ ad orationem pertinent. Non poſſunt) & iccirco non ſcribo. nam ſcripta carent ſpiritu illo, propter quem maiora eadem illa, quum aguntur, quàm quum leguntur, uideri ſolent in. orator. ἀγῶνα) certamen, contentionem, actionem ep. 12. l. 5. Vos) Græci, ut Demoſt. ſæpe, præſertim orat. περὶ τοῦ στεφάνου. Plaga) μεταφορά. Accepta) in negocio Clodiano. Ne aut ignorando ſtultiſſimi iudicaremur) hic omnes aliquid deſiderari putant: nos ſi legatur ita, ne haud ignorando ſtultiſſimi iudicaremur, credimus hunc ſenſum elici poſſe: ne, quum cęteri, qui ignorant, ſtulti habeantur, nos, qui Clodij factũ nõ ignoramus, ſtultiſſimi iudicaremur, ſi illud diſſimularemus, aut pertimeſceremus. neque enim id ignorabant, & ſic erit quędã quaſi ſpecids τοῦ ὀξυμώρου. Bis abſolutũ) ſemel abſolutum legimus apud Plutar. in Cicero. ſed uteriſimile eſt de eo, qui decoxiſſet, & Senatu motus eſſet. idem, & Dion. l. 37. quique talis eſſet, qualis deſcribitur orationib. in Catil. Lentulum) P. Cornelium Lẽtulum Suram. Bis) inceſti. Oros. l. 6. cap. 3. & repetundarũ, orationib. pro P. Sylla, & M. Cælio, & in toga candid. quãdo Clodius eſt præuaricatus. orationib. de reſp. & in L. Piſ. Catilinam) ep. 1. h. l. Hunc) P. Clodium. Exilio priuare) ut priuare moleſtia. ep. 21. l. 12. Illa) quę fuit in meo Conſulatu. Acceſſit) ex hoc iudicio. Quod erat) ſed erat occultum. Hominis) P. Clodij. Plures) ut iudices, & qui Clodio fauebant. Surgit) dictu, us ep. 11. h. l. Pulchellus) P. Clodius è gente Claudiorum, qui pulchri dicuntur. Puer) adhuc imberbis. Plutar. in Cice. Baias) ubi libidines, amores, adulteria, conuiuia, comeſſationes, cantus, & ſymphonię audiri ſolent. orat. pro M. Cælio. Fuiſſe) tanquàm hominem perditum. Falſum) falſum, dixi ego, me ad Baias fuiſſe. alij, falſum, ut ſit εἰρωνικῶς dictum. Huic) tuo facto. al. hoc recte. ut, inquit, ad Baias fuerim, quod falſum eſſe dixi, qua tamen in re hoc tuo facto eſt ſimile? Operto) Bonæ Deæ. Paradox. 4. Aſcon.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

in orat.pro Mil. Fuiſſe)ut tu fuiſti:ep.9.&.10.h.l. Arpinati)quaſi agreſti,& montano. Aquis calidis?) quales ſunt Baianæ. Cor. Cælſus lib.2. cap.17.Strab.lib.5.& Plin.lib.31.ca.2. Patrono tuo)Clodiæ ſorori tuæ, quæ te,ut patronus, ſua gratia defendit. Arpinates aquas) me uirum licet Arpinatem Plutar.in Ciceron. aquas uero dixit,ut Clodio reſponderet, & quòd Clodia aquis delectabatur.orat.pro M.Cęlio. Noſti)tu Clodi. Marinas)ubi piratarū cōtumelias perpeſſus es,& Cilicū libidines,barbarorūq; ſatiaſti ora.de reſp.uel Baianas interpretemur:quæ ſunt ad mare,& ad quas Clodia conueniebat ſæpe.orat.pro.M.Cęlio.al. Marianas.ſed diuerſo ſenſu,hoc eſt,patronus tuus, ſiue Caluus,ſiue Clodia concupiuit aquas Marij,qui & ipſe fuit Arpinas. noſti enim tu Attice aquas Marianas ita,ut neceſſe nō ſit mihi nunc ſcribere. Hunc)Ciceronē, Regem)ſic L.Torquatus appellauit.orat.pro P.Sylla. Rex) Q.Martius Rex Terentiæ ſororis tuæ maritus. Plutar.in Cic.fecerit?)in teſtamento? Ille)Clodius. Emiſti,) de Craſſo. ep.10.h.l. Emiſti?)ut tu Clodi emiſti. Iuranti)ut teſti. nam iurati teſtes dicebāt. Aſcon. Verr.3. Non crediderunt)me contra tuum teſtimonium abſoluentes. Mihi uerò)al.imò uero. XX.) al.XXV.ut ſupra. Crediderūnt)te condemnantes. Nil crediderunt) ex ambiguo. Non ualuiſſe)in iudicio Clodiano. Miſſus eſt ſanguis) ep.1.l.6. Fautores)ut Piſo Cos.Fuſius trib.pleb.et Curio F.ep.11.h.l. Flagitij)Clodiani. Redēptam)numis, & ſtupris. Concionalis)ad faciendas conciones apta. Hirudo)tanquam hirudo non miſſura cutem niſi plena cruoris.Prou. Ærarij)unde largitiones fieri cupit,quales Tribuni nimis populares facere ſolēt,ut Saturninus. Autor ad Herenn.l.1. Magno)Pompeio populari.epiſ. 17.huius lib. Diligi) ita,ut me ipſa quoq; diligat. Putat) neſcit tamen,quum ille ſit homo tectus.ep.9.lib.4. Coniuncti)ep.16.h.l.& orat.pro dom. Noſtri iſti)re-

liquias appellauit epi.11.h.l. Comeſſatores)ſic orat.pro Cælio. Cõiurationis)ut deſcribit orat.2.in Catil. Barbatuli)ibid.& ep.11.h.l. Illũ)Pompeiũ. Cneũ Ciceronem)ex ipſo & me iunctum.ſic ep.14.l.4. Ludis) ut megalenſibus,circenſibus,et Apollinaribus,quibus hęc epiſtola,certe non mutlò ante VI.Cal.Sex.ſcripta uidetur,ut uere dicat,auferebamus. Gladiatoribus)ep.1.l.2. ἐπισημασίας)ſignificationes,ep.3.l.14. & quaſi plauſus, ut ep.19.l.2. Paſtoritia fiſtula)quaſi βουκολιασμῷ. ἦν δέ αὔλησις τοῖς ἡγουμένοις τῶν βοσκημάτων ὁ βουκολιασμός. Athẽ. l.14.Paſtores enim ἰδίαις ᾠδαῖς utuntur,Theocriti interpres:&,dicũt in tenero gramine pinguiũ cuſtodes ouiũ carmina fiſtula: & delectatur amica Tibiæ mixtis carminibus non ſine fiſtula.Horat.l.4.carm.quin olim uirorum clarorum laudes ad tibiã conabantur.Tuſc.1.&.4. et Pind.olym.od.10.nos uero ſine fiſtula plauſus huiuſmodi auferebamus,& nõ obſcure cõmendabamur. Comitiorũ)conſularium. In quę)comitia.al.in qua. Trudit)Plutar.in Põpeio & Cat. & Dion.l.37. Magnus) Põpeius. Auli filiũ)L.Afraniũ Aul.F.ep.15.h.l. Quibus)numis. Philippus)Macedonum Rex,& Alexãdri Magni pater,qui diffidit urbiũ portas,& ſubruit æmulos Reges muneribus Horat.l.3.carm. Dicebat)Plutar. in apopht. Cõſul)M.Piſo. Deterioris) peioris,minus boni,alÿ tñ nomẽ hiſtrionis eẽ uolũt. Similis)ꝙ,ut hiſtrio deterior in ſcena,ſic ille male,aut nihil agat in Rep. ep.10.h.l.Suſcepiſſe)Põpeÿ cauſa,cuius gr̃a et ipſeCos. eſt factus.ep.11.h.l. Negotiũ)trudẽdi Afranÿ in comitia. Domi)ſuę. Diuiſores)tribuũ Verr.2.& Aſcõ.q numos candidatorũ noĩe diuidebãt magiſtros curiarũ uocat Plaut.in Aul. Nõ credo)ut de Cos.uel ut de hoĩe,q ſit ἀπρακτότατος, quiq; Põpeium odiſſe cœperit. ep. 11. h.l. Conſulẽ)ἔμφασις. Putãtur)ꝙ apud magiſtratus inquiri liceat,& qui diuiſores habeãt, cõtra Rẽp. facere cẽſeãtur;quũ is et magiſtratus ſit,& diuiſores domi ha-

bere dicatur. Catone) M. Catone Pompeij ambitioni aduerſante Plutar. Domitio) L.Domitio Ænobarbo. ep.1.h.l.qui Porciam Catonis ſororē habebat uxorē.ep. 36.l.13. Apud magiſtratus)in ędibus magiſtratuū, quā coràm magiſtratibus,interpretari malo. Inquiri) de hac largitiōe,& diuiſoribus. Cuiuſmodi diuiſores haberēt) al.cuiuſmodi diuiſores habitarent. Vnde opinio eſt, legi poſſe:cuius domi diuiſores habitarent:uel, qui eiuſmodi diuiſores haberent: uel qui domi diuiſores habeat, eum: uel cuiuſmodi diuiſores haberent,ut ep.7.l.4.fam. multi legunt. Aduerſus Remp.)facere.ſic ep.24.l.2. & ep.8.l. 8.fam. Lurco)M.Aufidius Lurco.orat.pro L.Flacc.et Varr.l.3.cap.6.de re ruſt. Magiſtratum)Tribunatū. Lege Ælia)ep.9.l.2. Solutus eſt)ne poſſit impediri ea lege. ſi quis de cœlo ſeruet.ibid. Fuſia)ibid. Bono auſpicio) εὐιζωνικῶς,quod claudus homo ſit,quum in auſpicio nihil eſſe debeat uitij. In a.d.)in ante diem.epiſt.20.l.2. VI. Cal.Sext.)tunc enim ſæpe fiebant comitia.ep.1.h.l. Lege)Lurconis de ambitu. In tribu)in tribus,legi oportere,malim uideant docti,quàm neceſſe mihi ſit plura dicere,ne longum faciam. Pronunciauerit)ſic orat.pro Cn. Planc.& per centurias pronūciare dixit Sueton.in Cęs. Tribubus)al.tribulibus.hinc tribules decuriauiſſe.orat. pro Cn. Planc. HS. ∞ ∽ ∞) al. HS. CCCCXXXV. quæ ſumma ferri poteſt,quum illa uix in Rege ſit ferenda. Non dare)ſed populum fraudare,& diuiſores domi ſuæ crudeliſſima morte mactare.orat.de reſp. Curio)pater.ep.11.h.l. ἀποθέωσιν) relationem in Deos: deificationem uertunt alij.ep.7.l.12. Vocabat) cum meum Conſulatum probaret.ep.15.l.12.& Philip.2. Hic) L.Afranius. Factus)Cos.quo honore ſit indignus ut ignau⁹ep. 15.h.l.Fabā mimū)mimū fabā inſcriptū,ut Laberi⁹ ſuos inſcripſit,Virginem, Tuſcum,Ephebum, alij fabulā mimum: quod ſi placet, nobis quoque placet diſtinguere, ut orat.pro M.Cęlio, ubi legitur, mimi ergo eſt exitus,

non fabulę,penè docet diſtinguēdum:fabulam,mimum, hoc ſenſu:nonne uides Conſulatum futurum fabulam, ut dixit Horat.od.11. τᾶν ἐπωδῶν & mimum,rem etiã magis ridiculam,qui ſecundum fabulas introduci ſolet:ep. 16.l.9.fam.alij,fabam numum:prouerb.alij fabulam omnium:ſed quoniam in omnibus penè libris manu ſcriptis legimus,faba minimum,iampridem ſuſpicati ſumus atq; adeo nunc etiam ſuſpicamur, legendum eſſe:fabæ minimum,hoc eſt,hilum,quod grano fabę adhæret,ut ſcribit Sext.Pōp. & Varr.in libris de ling.lat. & de analag.minimum,interpretatur,& hominem nihili,qui non hili ſit, dici ſcribit, & hæc inania expertus eſt Cicero. ep.5.l.2. φιλοσοφητέον) philoſophandum eſt. φιλοσοφηθέον, ſcribere oportuit:ſic refert ſe ad literas,& ſtudia.ep.15.l.4. & omnem curam,& operam ad philoſophiã ſe contuliſſe ſcribit ep.3.l.4.fam. Tu)quē alia ratio ad honeſtũ otiũ duxit.ep.ſeq.Facis)cũ L.Saufeio.Nep.in uita,& alijs Philoſophis. epi.11.l.5.&.l.5. de finib. Non ἐλαφητέον,)non more cerui fugiendũ:dictũ, ut illud poetæ, pacē ab Rege petendum.al. nonne ἐλαφητέον, al.non floccifacteon, non flocci faciendũ,ut ep.14.l.4.ut uerbum latinum gręce extulerit,quũ φιλοσοφητέον dixiſſet, atque id ipſum,ut animi affectum magis exprimeret.Aſiam)quæ Q.fr.obtigit. epiſt. ſup. Ire) Q. fr.legatum. Nep. in uita. Iſta re) Aſiæ adminiſtratione. Fiat) à Q.fr.ut homine iracundo.epiſto.1.lib.1.ad Q.fr. Conſilium) non eundi in Aſiam. Prouinciam) quam depoſui in concione epiſt. 1.lib.2. Amaltheo)paulo poſt. Poſuiſti)de rebus meis.

Chilius) epiſt.7.huius lib. ſed uelim, conſiderent eruditi, an legi poſſit: C. Heluius, ut ſit C.Heluius Cinna poeta illis temporibus illuſtris.al. Thylius. Vnde legi poſſit, Tullius. Pli. lib.31.cap.2. Archias) A. Licinius Archias poeta,pro quo extat oratio. Scripſerit)adhuc. nã paulò poſt inchoauit. ibid. Lucullus) L.Lucullus. epiſt.16.h.lib.quãquàm multi quendã poetã ſignificari

credunt. Grecum) grece enim ſcribebat ep.16.h.l. Ceci lianam) Statij Cecilij. Spectet) ut & ipſe fabulas Cæciliano more, & non hiſtorias, ut cœpit, ſcribat ep.16.h.l. Antonio) C.Ant.collegę meo ep.9.h.l. Gratias egi) q̃ te in negotio Sicyonio iuuit, ep.10.h.l. ut ab eo petierã ep.5 l.5. fam. Mãlio,) T. Mãlio, qui Teſpijs negotiat ep.22.l. 13. fam. Te ualde) al. uale. te. Vindicaui) puniui, ultus ſum, tibi par pari retuli, rarius ad te ſcribens, quũ tu q̃q; raro ad me ſcribas. Cincius) ep.5.h.l. Detulerit) ut procurator tuus. ibi. ἀμαλθεῖον) bibliothecam amaltheon appellatam, ep.10.h.l. uel monimẽtum, in quo uerſibus, qui honore, rerumq; amplitudine cęteros Ro. Pop. præſtiterunt, expoſuiſti ita, ut ſub ſingulorum imaginibus facta, magiſtratusq; eorũ non amplius quaternis, quiniſq; uerſibus deſcripſeris. Nepos in uita. τοποθεσία) loci deſcriptio ep.10.h.l. De ἀμαλθεία) de Amalthea. ibi. ſic de προπυλαίῳ ep. 6.l.6. & de ὁμοπλοία ep.5.l.16. Facere.) tale quid, Amaltham ep.1.l.2.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

MAGNA *mihi uarietas uoluntatis, & diſſimil. etc.*) Voluntatis) erga te. Prouincię) Aſię ep.12.h.l. Viſurus eſſet) in Aſiam proficiſcens. Quinto fratre) in cuius ſummis laudibus una excipitur iracundia ep. 1.l.1. ad Q. fr. Mollis) flexibilis ep.12.l.10. Valuit) effecit enim, ne te uidere uoluerit. Neceſſitudo) propter Põponiam. Defendam) ſcribens. Meos) meũ fratrem. Tuis) Pomponiæ ſorori tuæ. Domeſticis.) Quin. fratris. Miſit) Quin. frater. Sermonibus) maledictis ep.8.lib.11. Illo) Quinto fra. Omnis) omnis ſpes. ὑπέρβατον. Mollitiem) ep.21.l.2. Te rogo.) al. te oro. Prætermiſeris) ut mecũ, & cũ fratre eſſes. Integritas) al. ingenuitas, ut ingenuitas, & magnitudo animi ad eam liberalitatẽ referant, quam Nepos in Attico fuiſſe ſcribit, neq; temporariã, neq; cal

lidam. Otium) Philoſophiæ ep.ſup. Duxit) non inertiâ, ſed iudicio. Nepos in uita. Vidi.n.uidi) παλιλογία. Quo tu excellis) quo tu abūdas ep.15.l.3. Mihi) tot honoribus functo. Nō licet) ut & Reip.aīum quem debeo, pręſtem, ep.lōga ad Lēt. & ne dem anſam calūniādi aduerſarijs, & inimicis. Nō labor meus) hic eſt ἐπαναφορά, ſiue ἐπιβολή, & ἀντίθετον. Incōmodatione) al.īcōmoditate. Alienati) à te. Illius) Q.fr. Aliqñ teſtificata) al.aliquāto ante teſtificata. Eſtis) tu legatus, ille Pretor. Iudicio) quo ſemp Reip.pcuratione fugiſti. Nep.in uita Illa) q̃ ad Q. fr.ptinēt. Nr̄os) ꝙ & nos eq̄ſtri loco ſumus orti.orat.1.cōtra Rul.& Nep.in Attic. Eqtes) eqtatū ep.1.l.2. Diſiūctos) quos ego couiuxi: ibid. Primum) ut ep.8.l.16. Tulerūt) tanquam à Senatu decretum cōtra equites, qui iudicarēt, ep. ſup.quamuis Senatores quoque, & tribuni ęrarij iudicaſſent. Promulgatum) M. Catone cenſente ep.1.l. 2. Ob iudicādum) ob rem iudicandam.ibid.accepiſſent) ut acceperant epiſ. ſup. Quęreretur) iudicium conſtitueret ep.1.l.2. Obiurgaui) diſſentiēs.ibi. Nō uerecūda) λιτότης; uel ἐζουθενισμός, igit inuerecūda, & turpi.qd.n.turpius, q̃ dicere, nō eſſe q̃rēdū de ijs q ob iudicādū pecuniā acce piſſent? ſed ita retinēdi ordinis cā faciēdū fuit ep.1.l.2. Tuli) cōcordię cā. Aſiani) eqtes. Publicani) Societas, q̃ Aſię uectigalia cōduxerat. Cēſorib9) q uectigalia locar̄ ſolēt, orat.cōtra Rul. Cupiditate) lucri. Induceret) deleret, ut ep.17.h.l. & ep.17.l.4. Atq; adeo) μετάνοια. Auderēt hoc poſtular̄) al.auderēt: ut duo uerba, hoc poſtulare, ex interpretatione acceſſiſſe uideri poſſint. Cras.) ep.3.h.l. Impulit) more ſuo, qui malorū patrocinia ſuſcipere ſolet. Sal.in Catil. Alienarentur) ut poſtea alienati ſunt.ep.1.l.2. Libentiſſimo) al.liberaliſſimo. Adhuc) uſq; ad No.Deceb. Metellus) Q. Cæcilius Metel.Celer.ep.1.l.5. fam. Cos. Des.) cū.L.Afranio.ep.ſeq. Diu erat dicturus) quaſi more ſuo. Val.Max.l.2.ca.5.& Gel.l.4.cap.10.al.qui erat dicturus. Diei breuitatatem) ut in Bruma. Heros) ut ep.4.

1.14.Cato)M. Cato.ep.ſeq. Conglutinatā)in cliuo capitolino. ep.1.l.2. Vtor Pompeio)ep. ſup. Familiariſſime) ep.16.h.l.Dicas)cauendum eſſe ab eo,qui inuideat.ep.10. h.l.Luceium)L.Luceium.epiſto. 9.h.l. Duo) M. Bibulus,& C.Iulius Cęſar. & propterea uult Luceius tertius accedere ſperans fore,ut facilius conſulatum aſſequatur, quum duos tantum habeat competitores.Cęſar. C. Iulius Cæſar. Eo) Luceio. Coire) coitionē facere,ut epi. 17.l.4. Arrium)Q. Arriū in Brut.& Liu.l.96.Cogitat) ut,quoniam Luceius inferior eſt gratia,pecuniaq́; pollet, numos de ſuo,communi nomine per centurias pronūciet. Suet.in Cęs. Bibulus)M. Bibulus. Hoc)eodē Luceio, uel Arrio,qui & ipſe his temporibus ambiſſe uidetur.ep. 7.l.2.C.Piſonem)ep.11.h.l.Coniungi)per coitionem,niſi ita uolumus interpretari: Bibulus, q̄uis gerat inimicitias cum Cæſare ex Ædilitate,& Prętura conceptas, Cęs.l. 3.de bel.ciu.putat tamen ſe per C.Piſonem ita cū eo poſſe coniungi,ut Cos. cum eo fiat. quidē) ut ep.3.l.7. Sed in aliud tempus)differo,reſeruo.ἀποσιώπησις. Te ſi expectari uelis) Romæ. Sed quoniam ſic idem bis dicit, & quidem particula,iam,ſeparante,nos, ut in alĳs etiam libris deſcriptū eſt,reponere non dubitamus:ſed ſi in aliud tempus tu expectare uelis,cures,ut ſciam . ſunt quidem multa,ſed tu cura,ut ſciam,ſi tu ea uelis in aliud tempus expectare:nam ſi intellexero te expectaturum eſſe , tunc ſcribam. Moleſte rogo)moleſtia me uel te potius afficio, toties rogās,al.modeſte rogo,modeſte aūt rogo,ꝙ intelligā magni intereſſe tua , te id agere,quod agendum eſt,ut ep.8.h.l.qd uero tunc ageret Atticus,intelliges ep.10.h.l.

CICERO ATTICO. S. 15.

σχόλια,

NIHIL *mihi nunc ſcito tam deeſſe,quàm hominē.etc.*) Hominē)amici quaſi περίφρασις ,ut in Lęl. Quid dulcius,q̄ habere,quicum omnia audeas ſic loqui, ut tecum

ut tecum?Frater) Q. fr.in Aſiam profectus. ep.12.h.l.ſed quoniam iãpridem fuerat profectus, & quidem Attico iratus ep.ſup.uereor,ne putidum ſit nunc ad Attic.ſcribere eum abeſſe, & eum illi tantopere cõmendare.Quare iungi fortaſſe poſſit,frater Metellus, ſiue Metellus ille loco fratris ſiue frater patruelis fuerit.Q. ſi cõſobrinus frater, ut patruelis frater, dicatur, hoc loco legi cõmode poſſit, Viſellius,non Metellus.C.enim Viſellius Varro Ciceronis conſobrinus fuit.in Brut.& orat. de prouinc. conſul. ἀφελέστατος) frugaliſſimus, ſimpliciſſimus; optimus.ſic ἀφελὴς γυνὴ ἡ ἀπόνηρος,καὶ δοτί πυγος dicitur. Ariſtoph. interpres in Equitib. Et)hac etiam cõiunctione ita poſita ἀφελέστατος,& amãtiſſimus potius, q̃ frater,& Metellus copulant. Q. ſi uoluiſſet ſeparare,potius ita dixiſſet:ἀφελέστατος frater & amantiſſimus Metellus. Nõ homo)mihi uideor uel ſic interpreteris:abeſt frater ἀφελέστατος, & Metellus amãtiſſimus nõ homo,ſed litus, & aer eſt.itaq; deeſt,qui cum loquar. Mera)al.mea. Conſilio)quo excellis ep.ſup. Socius)& ſępe ſignifer, ac princeps.ep.1.l.2. Vxore)Terentia ep.2.h.l.Filiola)Tulliola.ibid.Cicerone)meo filio iam quartum annum agente.ibid. Cõpleta)ſalutatoribus. Tempore matutino)prima & ſecunda hora.nam prima ſalutantes, atque altera continet hora. Martial. Deſcendimus)hora tertia.exercet raucos tertia cauſidicos.idem. Hi)aculei, uel ſcrupuli. Animus) νοῦς, uel θυμός potius,q̃ ψυχή, cuius quũ βούλησις ſit δύναμις, ut ſcribunt Philoſophi, neſcio q̃ recte dici tunc poſſit: animus eſt pręſens,tñ uoluntas me deficit. Fabulę Clodianę)ep.9.10.&.13.h.l. Nactus) qñ recreaui afflictos aîos bonorum epiſt.13.h.l. Libidinis) quæ pœnas ab optimo quoq; petebat ſui doloris.ibid. Iuuentutis)iuueñum barbatulorum ep. 11.h.l. Profudi) in dicenda ſententia ep. 13.h.l. Conſtuprato) ſtupris etiam corrupto.ibi. Conſul) M. Piſo.ep.10.h.l. Nos Philoſophos)ep.13. h.l. Facto S.C. de ambitu) facto S.C.ut Lurco Trib.pl.legem

de ambitu ferret. Iudicijs) de pollutis ſacris ep.11. h.l.& de his, qui ob iudicādum pecuniam accepiſſent ep.ſup. Nulla lex perlata) ex S. C. nā de religione tulit Fuſius Trib.Pl.ep.13.h.l. Exagitatus Senatus) ibid. Alienati) qui grauiter tulerunt, ex S. C. promulgatum fuiſſe, ut de ijs, qui ob iudicādum pecuniam accepiſſent, quęreret' ep. ſup. & ep. 1.l.2. Ille annus) M. Meſſala, & M. Piſone Coss.ep.10.h.l. Per me) Cos. Conſtituta) iactis fundamentis, ex Cal. Ian.ep. long. ad Lent. Autoritatem) per Clodium uiolatam.orat.de reſp. Diſiunxit) equitatus.n. Senatum deſeruit ep.1.l.2. Ille annus) Q.Metello, & L. Afranio Coss. Egregius) εἰρωνικῶς propter Afraniū Cos. Sacra iuuentutis) ſacra pro iuuenibus inſtituta. Sext. Pomp. erat & Romæ Iuuentutis ędes Liu. & Plin. Cōmitterentur) fierent, ut ludi. M.Luculli) fratris L.Luculli Plutar.in Lucull. Mēmius) C. Memmius, qui M. ipſum Lucullum de repetundis accuſarat. Plutar.in Lucul. Suis ſacris) ſacris Cerealibus ab ipſo factis. Politian. Miſcel. cap.85. Initiauit) uiciauit quidem, ut etiam ſcriptum eſt, ſed in uerbo ad ſacra pręſertim Cereris pertinente iocari uoluit Cicero. Menelaus) M. Lucullus. Fecit) cū uxore. Paſtor Idęus) Paris, qui Phrygius etiā paſtor à Poeta, & ab Ouidio Idęus adulter uocatur. Menelaum,) cuius uxorem Helenen rapuit. Noſter Paris) C. Mēmius. Menelaum) M. Lucullum. Agamemnonem) Cn. Pompeium Magnum, qui nunc à Cicerone Agamemnon, & poſtea ab omnibus eſt dictus. Dion.l.42. & Appian.l.2. Liberum non putauit) quippe quum ad ipſius Pompeij tanquam hominis ſerui uxorem de ſtupro codicillos Nicię Grāmatico dederit. Suet.in Grāmat. C. Herenni9) ep.ſeq. Diuidere ſolebat) quod in ueſtra tribu diuiſor eſſet: ſic ep.13.h.l. Ad plebem) ut à P.Fonteio adoptatus, & Plebeius factus, Trib.pl.fieri poſſit. orat. pro dom. Traducit) de traducendo agit ep.ſeq. De re.) de adoptione, uel de lege curiata, qua lege poſſit adoptari. orat. pro dom.

& ep.7.l.2. hunc) C.Herennium. Illo)eodem Herennio. Metellus) ep. ſup. Conſul)cum L. Afranio. Egregius) ſane bonus ep.ſeq. & φιλόπατρις,ep.1.l.2. Amat) admodum diligit ep.ſeq. Imminuit) apud nos ipſe ita, ut non ita facile illi credamus. Quod habere dicit cauſam promulgatam, illud idem de Clodio) quod dicit ſe illud, quod agit Herennius de Clodio,cauſam promulgatam habere, quum uere promulgata non ſit,& ab eo ut Cos. ne promulgetur, impediri debeat:ut poſtea impedita eſt multũ,ep.1.l.2.ſic haber leges promulgatas.orat.in Vat. dubitabat uero Cicero, quouiam Metellus erat Clodij frater patruelis,orat.pro M. Cælio, & uir ſororis ibid. & ep.1.l.2. Auli autem filius) L. Afranius alter Cos. ep.13.&.17. h.l. Sine animo,millieſq; dignus)al.ſine animo miles q̃ dignus.recte.nã Põpeij miles fuit Afranius, Plutar.in Pomp.& abſurdum eſt,militẽ eſſe ſine aĩo, & quam particula repetita grauiorem facit orationem. Palicano)ep.1.h.l.hic fortaſſe moleſte ferebat Afranium ſibi prelatum fuiſſe. Præbeat)ſic Sannio Terentianus in Adelph.ſed hic ad male audiendum,ille ad uerberãdum. Agraria)lex ep.ſeq. Promulgata eſt) autore Põpeio.ibi. Fla.L.Fla. Trib. pl.ibi.& Dion. l.37. hic poſtea Pretor Des.dicitur epiſ.2.l.1.ad Q. fr. Leuis) quæ nihil habeat populare, prætor autorem ep.ſeq.Plotia)ea uidetur eſſe, quàm Cæſar ſuaſit.Suet.in Cęs.& Gel.l.13.cap.3. πολιτικὸς ἀνὴρ οὐδ᾽ ὄναρ) ciuilis & Reipub. ſtudioſus uir neque in ſomnis. Prouerb. ne per ſomnium quidem. Qui poterat)inueniri,& eſſe πολιτικός. Volo te hoc ſcire)ne dubites,& aliquid dicas ep. ſup. Togulam illam pictam) ueſtem triumphalem. L.l. 30.nam.T.Ampius,& T.Laberius Trib.pl.legem tulerant, ut Pompeius ludis circenſibus corona aurea, & omni cultu triumphantium uteretur.Patercul.l.2.& Dion.l.37.atque ita nos amicis olim Venetijs expoſuimus.Craſſus)ep.3.h.l.Nullũ)facit.Gratiam)quã tanti facit,ut neminẽ non appellet noĩe Plut.

præſertim quum uideatur Conſulatum ſecundũ non multo poſt petiturus ep.5.l.2. Cęteros) ut Philippum, Hortenſium,& Lucullũ Piſcinas) hinc piſcinarios uocat ep. ſeq.& ep.17.h.l.& ep.1.l.2. Plin.l.9. cap. 4. & Varr. l.3. cap.3. de re ruſt. Conſtantia) qua tanquam in Platonis πολιτεία ſententiam dicit ep.1.l.2. Cato) ep.11.h.l. Publicanos) Aſianos ep.ſup. Vexat) Præfracte nimis ęrarium,uectigaliaq; defendens.l.3.de. off. Reſponſum) de inducenda locatione ep.ſup. Legationes reiectum iri puto)ep.11.h.l. Tamen etiam)al.tanta etiam. Cenſeare)in cenſum referare. Cenſores populi æuitates, ſoboles,familias,pecuniasq; cenſento.l.3.de legib. Luſtrum) Seruius, inquit Liu.l.1. inſtructum exercitum omnem in campo Martio ſue, oue, taurisq; tribus luſtrauit: idq; conditum luſtrum appellatum.ſortiebantur Cenſores, uter luſtrum faceret.Varr.in libris de ling. latin. & bonis nominibus, qui hoſtias ducerent,eligebãtur.l.1.de diuin. Germani) ueri meri. Negotiatoris)qui certo in loco nõ conſiſtat, & Romam rarò,& ſerò ueniat.

CICERO ATTICO S. 16

σχόλια

NON *modo,ſi mihi tantum eſſet otii, quantum eſt etc.*) Quod tu ſoles facer̃)alĳ,q̃ tu ſoles. Scripto)alĳ, ſcribendo. Venire)al.peruenire. Proximi) ſecundum patriam. Te non nolle)al.te nolle.ſed uel,te nõ nolle: uel te uelle, legere oportet. Gallici belli) Cæſar.l.1. Edui fratres noſtri)ep.10.l.7.fam.& Cæs.l.1. Pugnant) contra nos, quos fratres uocant.is enim tũ rumor uidet̃ fuiſſe,quũ ait,belli Gallici met⁹ uel pugnãt cũ Sequanis Cęs.l.6.de bel. gall. Sequani) Cęs.l.1. male pugnarũt) uſq; adeo,ut Germanos,atq; Ariouiſtum ſibi adiungere ſint coacti. Cæs.l.6.&.1. Heluetĳ) ibid. Prouinciam) Galliam Narbonenſem. Faciunt) Cęs.l.1. Conſules) Q.Metellus Celer,& L. Afranius ep.ſup. Duas Gal-

lias) Ciſalpinã, & Tranſalpinã. Vacationes) quæ bello Gallico ualebant, tumultu non ualebant. Philip. 8. ut hic penè tumultus cẽſeatur, quãquã bello etiam gallico ne mo ciuis eſt Romanus, qui ſibi ulla excuſatione utẽdum putet. orat. pro Font. Autoritate) qua poſſint ea, ad quæ mittunt, conficere, etiamſi Senatũ non cõſulant. Iungerent) al. cõiungerent. Q. Metellus Creticus) à Creta paulo ante uicta dictus ep. 8. ad M. Brut. orat. pro Cn. Plãc. & Liu. l. 98. & 99. L. Flaccus) pro q̃ extat orat. τῷ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον) in lente unguentũ. Prouerb. Lẽtulus) nõ ſine ioco, Lẽtulus in lẽte unguentũ, quãuis græce ſit locutus. Clodię fili⁹) οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω. ut inqt Telemachus Odyſ. α. & ita Clodiã uideť mordere ut ĩpudicã, quũ illã matrem Lentuli uocet, & pręter morẽ patris nomen taceat, qui tñ fortaſſe Q. Martius Rex credebať, qui iam deceſſerat ep. 13. h. l. Hoc loco) ubi de publica, nõ de re priuata ſcribo. Nõ queo) quãuis ſciã ad Rẽp. de qua nunc ſcribo, nõ pertinere. Quid. n.) αἰτιολογία, ne uerba illa, nos duo q̃ſi pignora Reipu. retineri uideremur, nimis arroganter dixiſſe uidereť. ἐπιφωνήματα) acclamationes. ὁ ἐπιφώνημα δέ λόγος ἐστὶ ἐξωθεν ἐπὶ τῷ πράγματι παρ᾽ ἡμῶν λεγόμενος. Hermog. l. 4. περὶ εὑρές. Agraria lex) ep. ſup. Flauio) ibid. Autore Põpeio) cuius militibus ea lege ager diuidiť. Dion. l. 37. Autorẽ) Flauium, uel potius Põpeiũ, in q̃ nihil nõ eſt populare ep. ſeq. Liberabam) ſic agros liberare, & cõtra publicare. orat. 1. contra Rull. P. Mutio L. Calphurnio Coſs.) an ab ur. con. 621. Publicus) publicatus, niſi fallor, à T. Graccho, q illis Coſs. occiſus eſt. Verr. 6. Syllanorũ hoĩum) quibus à L. Sylla ipſæ poſſeſſiones ſunt datę, orat. 3. cõtra Rull. Volaterranos) quos diu obſeſſos Sylla in deditionẽ accepit. Liu. l. 89. Artemitanos) alij Arretinos. Nos nihil decernimus, ꝙ hiſtoria lateat: niſi forte legamus, Antẽnanos, ꝙ ſciamus Antẽnã à Sylla captã. Plutar. in Syll. Antẽnę meminit Plin. l. 3. cap. 5. & Strab. l. 5. Publicarat) quũ ciuita

tem etiã eripere uellet. orat.pro dom. Neq; diuiſerat) & ſic illi Syllani tẽporis acerbitatẽ, Deorũ immortaliũ benignitate,ſubterfugerũt ep.4.l.13.fam. Vnã) ex ijs, quas Flauius proponebat. Emeret)ad diuidẽdum. Nouis(nup à Põpeio conſtitutis ep. 16.l.2. quinquennium ep. 20.l.5. Aduerſabat̃)duce Q. Metello Cos.qui uel ob id à Tribuno pl.in carcere incluſus dicit̃ ep.1.l.2. Põpeio)ut autori. Quæri)hac lege agraria.Agrariorũ)agripetarũ ep.30. l.15. Emptione)ex aduẽtitia pecunia. Sentinã) ſic orat.1. in Catil.Frequentari)deductis colonis. Bello)Gallico. Metellus eſt Conſul ſanẽ bonus)ep.ſup. Admodum diligit)amat.ibi.& qdẽ merito ep.2.l.5.fam. Ille alter) Afranius ep.ſup. Ita nihil)ita ignauus.ibi. Quid erit)al. quid emerit.recte, emerat enim Cõſulatum ep.13.h.l. ſic penẽ Terent.in Eunuc.eo redigis me, ut quid ẽmerim, egomet neſciã. Heren.)ep.ſup. Tribulẽ tuũ)ibi. Nonarũ illarum Decẽb.) ep.1.l.2. Inuidiæ) cuius ſanguis miſſus dicit̃ ep. 13.h.l.Inimicitijs)in principio Philip.2.Eximiam)quippe quũ mihi uni cõſeruatę Reip. gratulationẽ ſenatus decreuerit.orat.3.&.4. in Catil.in Pis. & alibi ſępe. Nõ deſtiti)ep.13.h.l. Inſtitutã)pſertim in meo Cõſulatu. ex Cal. Ian.ep. longa ad Lentul. Clodij abſolutione) ep. 13.h.l. Noſtros publicanos)noſtros equites ep.14.h.l. Diſiũgi) ibid. Meipſo)qui Senatũ obiurgaui, & illos adiuui.ibi. Piſcinarios)ep.ſup. Amicos tuos)ut Hortẽſium. Nep.in Attic. Inuidere).& ſi ſimulãt amare ep.3.l.1. ad Q.fr. Firmiora)q̃ iſta,quę ſunt ĩfirma ep.14.h.l. Tacuerat.)à multis incitatus ep.1.l.2.ita,ut ne mihi quidem ſit gratulatus ep.7.l.5.fam. Adiudicarit)nã mihi hoc tribuit,ut diceret, fruſtra ſe triũphũ deportaturũ fuiſſe, niſi meo in Remp. bñficio,ubi triũpharet,eſſet hiturus.l.1.de off. Q. Reip.) cui ratio hæc utilior eſt,q̃ mihi ep.ſeq. Diſſenſione) ep.1. l.2. Familiaritate)ep.13.&.14.h.l. Libidinoſę,& delicatę)cuius libido,ac nequitia pœnas iam ab optimo quoq; petebat ſui doloris ep.13.h.l.Iuuẽtutis)mihi inimiciſſimæ

ep.7.l.2. In me)cuius Cõſulatus ſeueritas dolorẽ improbiſſimo cuiq; inuſſerat ep.13.h.l. Illi)iuuenes. Malorum) al.maleuolorũ. Vafer)acutus. Tuſcul.1. Siculus) ibi. & Horat.ep.1.l.2. Epicharmus)Suidas. νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν) ſobrius ſis, & memẽto non credere artus hos mẽtium:uel,ut Q. Cicero in libello de petitione Cõſulatus uertit,ſobrius eſto, atq; illud teneto, neruos,atq; artus eſſe ſapientiæ , nõ temere credere.Prouerb.nemini fidas,niſi cũ quo prius modiũ ſalis abſumpſeris. Lucian. in Hermot. οὐκ ἐμὸν ἐρῶ,ἀλλά τινος τῶν σοφῶν,τὸ νῆφε,καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν & Demoſtẽ. Philip.2.τὴν ἀπιστίαν laudat. Tuo autẽ negotio) cũ Sicyonijs ep.ſeq. Nunc nõ poſſumus)quũ inducẽdi S.C. maturitas nondũ ſit.ibi. Pedariorũ) Gel.l.3.cap.18. Voluntate)qua in ſniam cõcurrerunt ep.ſeq.Noſtrũ)qui cõſulares ſumus, & magiſtratibus functi. Me nõ eſſe adſcriptũ)al.me eſſe ad ſcribendũ.recte,ut ſe excuſet,ꝙ ſcribẽdo affuerit,quũ S.C.illud eſſet Contra rem Attici. affui,inquit,ſed tunc alia res referebat,ut ex ipſo S.C. intelligere potes. eſſe uero ad ſcribẽdum,uidet dictum,ut poni ad ſcribẽdum,ep. 15.l.9.fam.Populis liberis.)ut uident fuiſſe Sicyonij.Ad ditũ)ne(ut ego puto)cogant ſoluere. P.Seruilio)ep.1.l. 2..& ep.15.l.4. Filio) nã pater adhuc uiuebat , & poſtea etiã uixit ep.68.l.13.fam. In poſtremis) quippe quum ne Prætor quidem adhuc fuiſſet ep. 15.l.4. Immutari)induci ep.ſeq. Nõ pôt)quũ ſit maturitas nondum.ibid. Conuẽtus)hoĩum,qui S.C.induci cupiebãt. Deſierunt)quũ uideant immutari nõ poſſe..& ita nemo eſt iã, qui q̃rat ep. ſeq.Blãditijs tñ)q̃uis hoc S.C.nõ nihil ĩpediaris. Sicyonijs)ep.10.h.l. Cõmẽtariũ) librũ ep.1.l.2. Gręce cõpoſitũ)gręce ꝑfectũ ep.ſeq.Miſi ad te.)L.Coſſinio ad te ꝑferẽdũ dedi ep.1.l.2. Hoĩ Attico) tibi ep. 10.l.5 . Græcũ) græce expreſſum Lucullus) L. Lucullus. Suis hiſtorijs) de bello Marſico . Plutar. in uita. Dixerat)quod ſequit,non quod ſcribit Gel.l.11.cap.8.ut uolunt,qui tꝑa

confundũt,& hiſtorias. illas)hiſtorias.Romani)nõ Gręci,quãuis græce eſſent ſcriptæ. Barbara)latina,ſiuæ Romana:ut Marcus uortit barbare.Plaut.in Aſinar.uel uitioſæ elata. Vnde barbariſmus.autor ad Heren.l.4.Obſoleta)antiqua,quę fugienda ſunt.l.3.de orat.al. σόλοικα ep.6.l.14.hinc ſolœciſmus. autor ad Heren.l.4. Latinum) cõmentarium. Tertium poema) tertium librũ ep.3.l.2. τίς πατέρ' αἰνήσει,)τίς πατέρ' αἰνήσει, εἰ μὴ κακοδαίμονες υἱοί, quis patrem laudabit,niſi infelices filij? Prouerb. quis te Cicero,qui pater patriæ à Q.Catulo es appellatus, uere laudabit, niſi improbi poſteri, qui ſuis ſceleribus cauſa erunt,ut ab omnibus non lauderis ſolum, ſed deſidereris etiam?iccirco nihil eſt,cur te ipſe laudes.caue hoc dicas, inquit Cicero. Potius ſit)laude,ſed nihil potius eſt laude laudemur igitur.argumẽtatio à cõſecutione,in Topi. Potius alia)q̃ nos.ἐγκωμιαστικά) laudes continentia,laudatiua,ut uertunt alij. ἱστορικά) hiſtorica. Purgat)de ſermonibus, quos ab illo habitos putabas ep.14.h.l. Secꝰ ac deceat,male ſic ep. 20.l.3. Coſſinius)ep.ſeq. ep.1.l. 2. ep.44.l.13.Varr.l.2.cap.3.de re ruſt.& ep.23,l.13.tam.

CICERO ATTICO. S 17.

σχόλια

CVM *e Pompeiano me Romam recepiſſem ad etc.*) Pompeiano)ep.1.l.2.& ep.9.l.4. Cincius) epi.1.h.l. Dederas) reſpondens epiſt.14 . huius lib. Iudicium) ibid. Nobis) qui non reſtitimus . Atque à noſtris)uidetur eſſe quędam ἐπανόρθωσις, uel ἐπεξήγησις, hoc modo,à nobis,atq; adeo à noſtris.uel à nobis, ideſt à noſtris.ſignificat autem Q.fr.& Pomponiam ep.14.h.l. Neq; amoris mediocris,& ingenij ſummi)ſic ep.5.l.4. fam.neq; tibi defuiſſem,corãq; meum dolorem tibi declaraſſem.ep.4.h.l. neq; id neglexi, ſed eſt miro quodã mõ affectꝰ.orat.p Mil.nulla uictoria neq; tã diuturnã attulit lętitiã,nec tãtã.orat.p M.Scauro.neq; illius Craſſi factũ

ſuperioris,ijſdē honoribus uſus, qui fortiſsimus in bellis fuiſſet,M.Aquilius imitari potuit.& hic paulò poſt.non ſemper igitur poſtulat hęc coniunctio,neq;,ut rurſus inferatur,ut ſcribit Aſcon. Coràm) ſic ep.ſup. Recedendum)decedēdum.epiſ.1.l.2. Alterius) ut Pompeij.ibid. Is)Pompeius. Nihil excelſum)nihil illuſtre. ep.10.h.l. Populare)ep.1.l.2. Reip.multo etiam utilior)id enim non tam interfuit mea,quā Reip.ep.ſup.et ep.1.l.2.Reip. certe prodeſt. Conuertiſſem)ep.ſup. Fortuito geſsiſſe) ſed fortes conſilio fuiſſe.ep.2.l.5.fam.σπάρταν)Spartam. Prouerb. Spartam nactus es,hanc orna.epiſto. 6.lib. 4. Permanebo)id ut poſtea fecerit,docet ep.longa ad Lētul. Catuli)ep.10.h.l. Mortem)Dion.l.37.illum uiuum neq; periculi tempeſtas,neq; honoris aura potuit unquā de ſuo curſu uitæ aut ſpe,aut metu dimouere.orat.pro P. Seſt. Rhinthon)poeta Tarentinus.Suidas, Athen. li.3. &.11.Pollux.l.7.&.10.Varr.li.3.c.de re ruſt.fabulas etiā Rhinthonicas appellatas ſcribit Donatus. οἱ μὲν παρ' οὐδὲν εἰσιν, οἷς δ' οὐδὲν μέλει)alij quidē propè nihil ſunt, alijs uero nihil eſt curæ. Inuideant)ep.ſup. Piſcinarij)ep.15. h.l. Sicyoniis)ep.10.h.l. Scripſi)ep.ſup. Quęratur)deſierunt enim fieri conuentus.ibid. Lōgum eſt)immutari enim hoc tēpore non poteſt.ibid. Alia uia)ut blanditijs.ibid. Actum)in Senatu.ibid. Ad quos pertineret) quum tamen ad multos pertineret.ep.1.l.2. Pedarij)ep. ſup. Inducēdi)ut ep.14.h.l. Nondū eſt)immutari enim non poteſt hoc tempore.ep.ſup. Maleuolentia)in creditores. Æquitatis)in debitores,qui quū liberi ſint,ęquū non uidetur eos cogi.Metellus)ep.14.h.l.egregius Cōſ. ep.15.h.l. Reprehendo)in Metello. Gallia) unde prius naſcebatur metus.ep.ſup. Auli filius)Afranius.epiſt.15. h.l. Magni)Pompeij,qui illum in comitia omnibus inuitis truſit.ep.13.h.l. ὑπώπια)liuor,ulcus, ſanies:qua Romanos quaſi ſparſit Pōpeius,illū omnibus inuitis Cos. faciens. λέγεται γὰρ ὑπώπια τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς πελι-

οἰδώματα, ἢ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξιόντα πῦα. Suidas Ariſtop. interpres, & Pollux, qui τὰ ὑπὸ τοὺς ὦπας τῶν πληγῶν ἴχνη, ὑπόπια uocari ſcribit. l. 2. & iter τὰ νοσήματα numerat. l. 4. alijs ſuggillatio, & infamia uertitur. erit enim ĩfamia Põpeio, tam ignauum feciſſe Cos. Conſulatum meũ) mei Conſulatus commentarium. ep. ſup. Dedi) perferendum ep. 1. l. 2. Latinis) libris. Græco) libro, uel commẽtario. Græcum) Atticum. ep. ſup. & ep. 10. l. 5. Scripſerint) de meo Conſulatu. Noſtrum) commentarium. Retardãtur) ſic conturbatur Græca natio epiſ. 1. l. 2. L. Papirius Pætus) ep. 15. l. 9. fam. Noſter) ep. 18. l. 14. Ser. Claudius) frater. ep. 16. l. 9. fam. Donauit) ep. 1. l. 2. Legem Cinciã) quã M. Cincius de donis, & muneribus tulit. l. 2. de ora. & de ſenect. cauebatur enim, nequis ob cauſam orandã pecuniam, donum ue acciperet Corn. Tacitus L. 11. Licere) etſi cauſas oro. Cincius) quaſi qui originem habe-ret ab eo Cincio, qui legem tulit. Amicus tuus) ep. 1. h. l. Attuliſſet) ipſe Cincius. & uidetur iocus ex ambiguo.

M·T·CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER SECVNDVS

CICERO ATTICO. S. I.

σχόλια

CAL. *Iu. eunti mihi Antium, etc.*

LIBER hic ſuperiori, quod ad tempus pertinet, eſt continuatus. nam prima huius libri epiſtola poſt Cal. Iun. ultima uero libri primi poſt IIII. Id. Maij eſt ſcripta. Antium) ep. 8. l. 4. Gladiatores M. Metelli) quærimus hiſtoriam. Relinquenti) &

ea negligenti, quæ ſine cauſa mirātur alij, ut ep.1.l.7.fam. Grece ſcriptum) à te. Nep. in uita. Item) ut tuum. Dediſſe) ep.16.&17.l.i. Mulieres) mulier enim recte olet, ubi nihil olet. Plaut. in Moſt. Iſocratis) quo nemo ſcientius in numeroſa oratione uerſatus eſt. in orator. ad Brut. μυροθήκιον) unguentariā thecam, quia nihil olebant, dixerat. ſic ληκύθους ep.ii.l.i. Diſcipulorum) ut Theopompi, Ephori, Demoſthenis, & aliorū. l.2. de orat. quorū multa præcepta de arte legit. Cic. l.2. de inuēt. Ariſtotelica) Ariſtoteles enim de arte treis libros ad Theodect. & unum ad Alex. ſcripſit. Corcyrę) ep.8.l.4. Attigiſti) nondū perfectum. Accepiſti) perfectum. ep.17.l.i. uel potius iocatur, ut Atticū quaſi mēdacij conuincat, qui primū ſe strictim attigiſſe, deinde accepiſſe ſcripſerat, atque idipſum fortaſſe, ut prius ipſe ſuū compoſuiſſe uideretur. Tibi) meorum ſcriptorū Ariſtarcho. ep.ii.l.i. Reſcripſit) al. ſcripſi. Rhodo) domo. Tuſcul.2. & Plin.7.c.30. Poſsidonius) familiaris noſter. l.i. de finib. & Plutar. in Cice. ποσειδώνιος grece ſcribit. Athen. & Suid. ὑπόμνημα) cōmētariū. ep.24 l.15. Excitatū eſſe) excitatū eſſe ſe, placet legere. Quin quidem) ſic ep.5. li.14. alij, quandoquidem. Philippicæ) contra Philippum ſcriptæ. Ciuis ille tuus) Atheniensis, ut epiſt.13. lib.i. Demoſthenes) orator. Refractariolo) græce dici putant, σκληρὸν, χαλεπὸν, ἀντίτυπον, ἀπεμφαῖνον. & ſanè Cicero iudiciale genus modo uocat aſperum l.2. de orat. modo concertatorium, in Brut. modo cōtortum, in orator. ad Brut. & in Hegeſia etiam fractum uocat. in Brut. Abiunxerit) al. abiunxerat, & paulò ante, enituerat. σεμνοτερός τις, καὶ πολιτικώτερος) grauior quidam, & ciuilior: grandior aliquis, & Reip. ſtudioſior. Et ſanè δεινῶς ualuit Demoſt. Quintil. l.6. cap.3. & uerborum granditate uſus dicitur à Cice. in Brut. Curare) me curare. Conſulares) ut in conſulatu habitæ. Vna) quæ extat dimidiata. Altera) quæ extat. Lege agraria) quā P. Seruilius Rullus Trib. pl. ferebat. Tertia) non extat.

Othone) L. Roſcio Othone orat. pro L. Muræn. quãuis Plutar. in Cice. M. Othonem uocet. hic legem tulit, ut in theatro equitibus Ro. 14. ordines ſpectandi gratia darẽtur, atq; ij à plebe diſiũgerẽtur. ibid. Aſcõ. Plin. et Horat. ep. 1. Roſcia dic ſodes melior lex? Quarta) extat. Rabirio) C. Rabirio pduellionis reo. Quinta) nõ extat. Proſcriptorũ) à Sylla. Dion. l. 37. Filijs) quos comitiorum ratione priuaui. orat. in L. Piſ. & Plin. l. 7. c. 30. Sexta) nõ extat. Prouinciam) Galliã. orat. in L. Pis. Depoſui) ep. 2. l. 5. fam. prætermiſi. ibid. neglexi. orat. 4. in Catil. Septima) quæ prima eſt in Catil. Catilinam) ep. 1. l. 1. Emiſi) potius, quàm eieci. orat. 2. in Catil. Octaua) 2. in Catil. Populũ) Quirites. Profugit (ex urbe. Nona) 3. in Catil. In concione) ad Quirites. Inuocarunt) alij, indicarunt, quos libenter ſequimur, ut Vulturtius indicaret: &, ĩdicatum erat M. Cepario Apuliam eſſe attributam. orat. 3. in Catil. eadem Galli fatentur, inquit Salluſt. quin Cicero ipſe in orat. pro P. Sylla, Allobroges maximarũ rerũ ueriſsimos indices uocat. Decima) 4. in Catil. Nõ Decẽ.) quo die Senatus ſumendũ ſupplicium de coniuratis cenſuit. ep. 16. l. 1. & ep. 1. l. 10. Duę) quarũ altera extat, quæ tertia eſt cõtra Rullũ, niſi forte eas ſignificat, quas de lege, quã Flauius ferebat, uidetͤ habuiſſe ep. 16. l. 1. ἀποσπασμάτια) reliquiæ. ἀποσπασμάτα, res quaſdã euulſas & abſciſſas uocat Plat. in Phœd. σῶμα) corpus, ut penè dixit ep. 13. l. 5. fam. Iiſdẽ, ex libris) ijſdẽ ex orationibus, quas libros uocat. ep. 10. l. 1. At ni popoſciſſes, ego me tibi nõ offerebã) al. aut ne popoſciſſes: ego. n. tibi me nõ offerebam. Diſtribuere) al. deſcribere. In propinquis locis) Buthroti. ep. 7. l. 3. Otiũ) à Clodio. Pulchelli) Clodij. ep. 13. l. 1. Poſſet) & non impediretur à Metello. Metellus) epiſ. 14. l. 1. Impedit) quippe quũ in Senatu dixerit ſe Clodiũ fratrẽ patruelẽ incipientẽ furere, atq; conantem, ſua manu interfecturũ. orat. pro M. Cœlio. & Dion l. 37. φιλόπατρις) ſtudioſus patriæ, & quidẽ ita, ut eius cõmoda

etiã affinitati P. Clodij ꝓponat. Coſ. egregius ep. 15. l. 1. Iudicaui) quũ illũ in agrũ Gallicum, Picenũq; præmiſi, orat. 2. in Catil. & cogitaui, quẽadmodũ illi prouinciam traderẽ. ep. 2. l. 5. fami. Bonus) qualis deſcribitur orat. ꝑ M. Cœlio. Illę) Clodius. Tribunis pl.) ep. 12. h. l. Cupit) ita quidẽ, ut ob id ad plebẽ traduci uelit. ep. 16. l. 1. & orat. pro dom. Qua de re) al. quare. Fregi) ut ep. 13. l. 1. Hominẽ) Clodiũ. Tribunatũ pl.) ep. 12. h. l. In Sicilia) quũ eſſet in Sicilia. Vnde paulò poſt rediſſe dr̃. Ædilitatẽ) quæ Tribunatũ ſequitur. Sæpe dictitaſſet) al. ſepe hæreditaſſet. unde cũ doctis legere placet: ſe petere dictitaſſet. Dixi) in Senatu. Ei) Clodio. Plebeio) quũ plebeius eſſet fact⁹. Siſib⁹ eius) neq́ſimis. Patritijs) ut Catilinæ, Lẽtulo, & reliqs. Freto) Siculo, quaſi ꝓprie fretũ appellet illud, qđ eſt inter Siciliã, & Italiã. ep. 4. l. 16. Potuiſſe) propter ſuam celeritatem. Introijſſe) in urbẽ. Iactaſſet) quòd celeriter ueniſſet, et nemini moleſtus fuiſſet. Romam) ueniſſe. Tribus horis) eadem hora. orat. pro Mil. Roma interamnã) dixi illum iuiſſe. nã. C. Caſſinij Scholæ teſtimonio Clodius probauit ſe interamnæ fuiſſe, qua nocte deprehenſus eſt in Cęſaris domo. Aſcõ. orat. pro Mil. & pro dom. Noctu introiſſe) dixit ille ſe in urbem noctu introiſſe. Item ante) dixi ego, illum item ante noctu introiſſe, ſed in ædes Cæſaris. ep. 9. l. 1. ex ambiguo. Nõ eſſe itu obuiã.) dixit ille, non eſſe itũ obuiã ſibi ex Sicilia reuertẽti. Ne tum quidẽ) dixi ego, ne tum quidem illi itum eſſe obuiã. ex ambiguo. nam ire obuiã ſignificat etiã quaſi reſiſtere. ut ire obuiã cupiditati hominũ. Ver. 3. Iri) obuiam. Debuit) iudicio. ep. 13. l. 1. Orationis) ut ibid. Dictorũ) ex ambiguo præſertim. Cãdidatum) neſcioquẽ. Deducerẽ, aſſectarer, ut Seruius Galba P. Craſſum. l. 1. de orat. utq; olim Põpeius P. Scipioni pollicitus eſt, ſe Lælium deducturũ. Plut. in apoh. quin ſępe mercede corrupti obuiã candidatis ibant, & eos conducti ſectabantur. orat. pro Muræn. Is) Clodius. Cõſuei-

ſem)ut patronus.Verr.1. Locum)ad ſpectandum.dabatur enim ſæpe etiam tributim.orat.pro Muræn. Gladiatoribus)ut ibid.& epi..13.l.1. & Philip.9.gladiatores his temporibus dedit Fauſtus Syllæ F.orat.pro P.Sylla,& Diob.l.37. Soror)Claudia Quadrãs Q.Metelli Celeris Cos.uxor.Plut.in Cic. Conſularis loci) ubi ſedeat ipſa Cos.uxor.neq; uidetur deeſſe iocus in loco :ſiquidē loci mulieris etiam dicuntur. Pedem) 12.uncias. Alterum) pedē. Tollas)in concubitu,in quo tollũtur pedes. Martial.lib.11.& Ariſtoph.in Plut.ἐγὼ τὰ πράγματα ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ᾽ ἐρῶ:quæ uerba ſic exponit interpres. νοεῖται τὶ πάνυ αἰσχρὸν, καὶ ἄξιον τῆς τῶν δούλων ἀσελγείας, καὶ μοχθηρίας. ſorores uero Clodius ſtupraſſe dicitur,orat.pro dom. & ep. longa ad Lentul. Non conſulare)non conſulari uiro,qualis ego ſum,dignum. Illã) Clodiam. Conſularem)Cos.uxorē. Viro)marito. Metello)Q.Metello.Celere Cos.quē paulò poſt illa ſuſtulit.orat.pro M.Cælio. Fabio)qui & ipſe quaſi uir impudicæ mulieris fuiſſe uidetur. Amicos)nam Metellus nos admodum diligit,ep.15.l.i.& Fabius ſemper peramãs noſtri fuit.ep.8.l.4.ſi modo is eſt.Fabio certe iudice miſerũ eſt deprehendi.Horat.Saty.2.l.i. Agraria lege)à L.Flauio Trib.pl.promulgata.ep.15.l.i. Molli brachio) quaſi molliter,& leuiter,ut leui bracchio,epi.15.l.4.prou. Pōpeij familiaritate)ep.16.l.i. Mei pręſidij) id tamen oſtēdit parua ſignificatione epiſ.14.l.i. Inſtituta)ſic ep.18. l.5. fam. Eſſet aliqua)ut improbi fore putabant.ep.16.l.i. in Rep.)cui ratio hęc multò eſt utilior,quàm mihi ep.17.l.i. Precautum,atq; ita prouiſum eſt)uerſo ordine loquitur Verr.6.& orat.pro Cn.Planc.& ſanè ante prouidere ſolemus,quàm præcauere.ſed actionem etiam cogitationi pręponit.ep.4.l.i.fam. Decederem)ſed Reip. conſtantiã præſtarem.ep.16.l.i. Ille)Pompeius. Populari leuitate) nihil enim habet non populare.ep.17.l.i. Multi)& in his Q.Metellus Nepos.ep.10.l.i. Incitarãt)ita,ut diu tacue-

rit.epiſ.16.l.i. Prædicare)quum mihi imperij, atq; orbis terrarum ſalutem adiudicet.ibid. Bene geſtæ)quod cæteris etiam contigit. orat.4.in Catil. Conſeruatæ) ut ſenatus uni mihi decreuit.ibid.& orat.in L.Pis. Illũ)Pōpeium. Proſit)ad tranquillitatē meoꝝ tempoꝝ.ep.17.l.1. Prodeſt)ibid. Cęſarē)C.Iulius Cęſarē Cos.Des.uel potius Conſularē candidatum:ep.14.l.1. Secundi)prouerb.ſecũdis uentis nauigare. Num tãtũ obſum Reip.?) alij,nō tñ obſum Reip. Inuideret)ut piſcinarij ep.c7.l.1. Sanaret)ἰᾶται quaſi uictu et medicamētis, quod pertinet ad διαιτητικὴν, καὶ φαρμακευτικὴν, Cels.l.i. Execaret) ἐκτέμνῃ, quod pertinet χειρουργικὴν quæ manu medeř. Celſus ibid.ep.3.l.4. Eqtatus)equites.ep.14.l.i. In cliuo capitolino)orat.poſt reditũ in Senat.et philip.2. Te ſignifero)qppe q mihi in Rep.ſocius eſſe ſoles.ep.5.l.i. Principē)erãt enim in re militari ſigniferi et principes.Veget.l.2.cap.7.8.&.15. Collocarã)ad concordiã reuocatum: orat.4.in Catil. Deſeruerit) alienatus.ep.15.l.i. Principes)conſulares,ut Philippus, Hortenſius, & Lucullus: ep.15.l.1. Digito)prouerb.cœlũ digito attingere, Piſcinis)epi.5.li.1. Macrob.l.3. Alij)optimates. Negligant) Remp.nam.οἱ μὲν παρ' οὐδὲν εἰσιν, οἷς δ' οὐδὲν μέλει: ep.17.l.1. Prodeſſe)Reip. Nolint)Pōpeius,et Cęſar. Catonē) M.Catonē. Noſtrũ) ep.14.l.t. Sũma fide)potius, quã cōſilio.ep.15.l.i. Nocet)pręfracte nimis ęrariũ, uectigaliaque defendēs.l.3.de off. Dicit) & ſentit. orat.pro Mur.& Plutar.in Phocion.ep.4.l.12. Verius) rectius,iuſtius, ęqus:ſic.l.2.de leg.et.Horat.Saty.3.l.2.Cęs.l.4.de bel. Gal.ſic Ariſto.l.i. περὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς. ὥστ' ἀληθὲς ἂν εἴη λέγειν, ὅτι ὁ παρῆν εἶναι (?) τισὶ τὸ μὴ ὄν.Ob rem iudicãdam) ob iudicãdũ.ep.14.l.i. Cēſuit)ut q̄reret.ibid. Aſſenſit) facto ēt S.C.ibid. Eqtes Curię bellũ) quaſi indixerũt, aut intulerũt.al.eqti,curię bellũ. Diſſenſi)et Senatũ ob iurgaui.ep.14.l.i.Publicanis)Aſianis. Renunciãtibus?) uectigaliũ cōductionē.ep.14.l.i. Ordinis)equeſtris.ibid.

Facienda)inducta locatione ibid. Peruicit) ne locatio induceretur,ut publicani poſtulabant. Nunc)modo,interdum.nam ſi nunc in carcere incluſus eſſet, quomodo impediret, ut paulò ante dicitur. Conſule) Q.Metello Celere. Incluſo)à L.Flauio Trib.pleb. Dion.l.37. Seditione) de actis Pōpeij præſertim.Plut.in Pōp. & Cat.

Aſpirauit)ad Remp.defendēdam. Conſules)D.Iunius Syllanus,L.Murena:M.Piſo,& M.Meſſala. Iſtos) eqtes. Libertinis,atque etiam ſeruis)quorum opera nos exigendis uectigalibus uti oporteret,niſi equitibus ea locaremus. ἅλις σπουδῆς)ſatis ſtudij, ut ἅλις δρυός. ep.19.hu.l.

Fauonius.) M.Fauonius Catonis æmulator.Plutar.in Cat. Meā)unde fauit illi meo familiari.ep.1.l.7. Tribū) Æmiliam,ut puto.ep.14.h.l. uel potius Corneliā, in qua ſuffragium ferebant Arpinates. Liu.li.38. Tulit)ſuffragantem habuit,ut Philip.2.&.11. Suam)tribū. Luceij) tribū. Perdidit)ſuffragantē,nō habuit,ut ora. pro dom. Accuſauit)Fauonius. Naſicā)Scipionē Naſicā neſcioquē cōpetitorē,ut nos putamus. Ac)at, legimus. Modeſte)alij,moleſte. Vt) al.ita,ut. Rhodi)Rhodius.n.erat, Molo.in Brut. Videret)Fauonius. Molis) ταῖς μύλαις. & eſt παρονομασία. Moloni)Apollonio Moloni actori ſummo cauſarum,& magiſtro.in Brut. & Plut. in Cæs.

Defendiſſem)Naſicam. Succenſuit)Fauonius,uir,quē uerba etiam facile mouent.Plut.in Cat. Petit)Tribunatum pl.potius,quàm Ædilitatem, quam multò poſt petijſſe uidetur.Plut.ibid. Luceius)ep.9.l.1. Cæſarē) qui cum eo coiuit.epiſt.14.l.1. Sicyonij)ep.10.l.1. Lædunt) non ſoluentes.ep.16.l.1. Catoni)qui id S. C. faciendum cēſuit. Seruilio)qui de populis liberis addidit. ep.16.l.1.

Plaga)ex illo S.C.accepta. Viros)qui S.C.illo exigere prohibentur. Relinquamur)ἠρωικῶς. Amalthea)quā feci in Arpinati.ep.13.l.1. Tui) ſi quas habes hiſtorias. Tuſculanum)ep.4.l.1. Pompeianum)ep.17.l.1. Vindicē æris alieni)ſic quoque uocatur ep.6.l.6. fam. Corinthio)

Plin.

Plin.l.34.cap.2. Circũforaneo) quod circum fora fœnori datur, ut ad medium Ianum.l.2.de off.Philip.6. Horat. Saty.3.l.2. & ep.1.l.1. & ſub ueteribus. Plaut. in Curc. obruerunt) dum & ipſa ornantur, & domus emitur ep.6. l.5.fam. Gallia) quo miſſi ſunt legati ep.16.l.1. Otium) quod nunciari non magnopere Metellus gaudebat ep.17 l.1. Prognoſtica) carminibus perſcripta.l.1. de Diuin. Pomponia) ep.4.l.1. Pætus) ep.17.l.1. Frater ſuus) Ser. Claudius. ibid. Et cum) al. & quum. Octauium) Cn. Octauium ex Pretura Macedoniam adminiſtrantem ep. 1.&.2.l.1.ad Q. fr. C. Octauium uocat Suet. in Aug. Ipſo) Roma in prouinciam profecturo. Prouincialia) quã lia in prouincijs eſſe ſolent, ut aditus prouinciales ep.2. l.6. Toculionibus) etſi Toculiones magiſtratus quidã uideri poſſunt, uidendum eſt tamen, an tocutelonibus, hoc eſt, publicanis, qui uſuram exigunt, legi poſſit. Scripſi) ad Octauium.

CICERO ATTICO S. 2

σχόλια.

CVRA, *amabo te, Ciceronem noſtrum, ei nos etc.* Cura apud te in Epeiro. Ciceronem) Q. Ciceronem filium ſextum annum agentem. Noſtrum) fratris mei, & ſororis tuę filium. Ei) Ciceroni. Nos) ego θεῖοι) patrui, & ob id nimis ſeueri, quales fermè ſunt patrui omnes. Prouerb. patruus ne ſis. tu uero auunculus facilis, & indulgens. Videmur tamen etiam cõmode ſic interpretari poſſe. Cura) literis, ut ego ep.1.l.1. ad Q. fr. Ciceronem) Q. fr. Noſtrum) meum fratrem & tuę ſororis uirũ. Ei) Q. fr. Nos) ego & tu. θεῖοι) diuini. tãti nos facit. πελινάιων) πελινάιων πολιτεί αν, Pelingorũ Rẽp. ſcriptã à Dicæarcho, q τριπολιτικὸν ſcripſit ep.32.l.13. ſicut Ariſtoteles πολιτεί ας τῶν πόλεων centum quinquaginta octo libris eſt complexus. Diogen. Pelinæi uero appellati uidentur à monte, quem πελίναιον uocat Strab.l.14. & Pel

lenęum Plin.l.5. cap.31.al.πελλιναιον, recte niſi decipimur. Strab.lib.8.Plin.l.4.cap.5.& Ariſtop. interpres in Auib. Aceruum) librorum. Dicæarchi)ep.2.l.6. Suid. & Var. l.1.cap.2. de re ruſt. Hominem)Dicæarchum. à quo)al. unde. Procillio) Procilium inter autores numerat Plin. l.8.& Porcilium uocat Varr.in libris de ling.lat.Spartiā. uero in Æmyliano tyranno Proculum uidetur appellare. κορινθίων καὶ Ἀθηναίων πολιτείας. Corinthiorum, & Athenienſium Reſpu.ab eodem Dicęarcho ſcriptas.nam pręter τριπολιτικὸν, & reliqua id genus, ſcripſit etiam περὶ τοῦ τῆς ἑλλάδος βίου Athen.l.13.& ſermonem Corinthi hitũ tribꝰ libris expoſuit.Tuſcu.1. Mihi hęredes)ſint.ita mihi ſint hęredes,ut uerũ ē,qđ dico.al.mihi Herod.hoc ē Dicęarc. ē mihi Herod.tu uero illũ lege:uel,mihi Herod. ſolet dicere,tu Cicer.q̃ ſcribo,lege:ego uero Attice,quod ſequitur, te doceo. Vir eſt) Dicæarchus. ἡρώδης) Herodes ep.18.l.14. Eum) Dicęarchum. Legeret) nec diceret,ut ego ſua ſcripta legerem. Epiſt.) Græca, cui græce reſpondi, & ſcripſi. Plutar.in Cice. Petiuit) quaſi aggreſſus eſt,uel petiuit,ut darem ſibi, quod ornaret,ut ep.ſup. Ad te) in Epeirum Athenis. Acceſſit)ut aliquid fortaſſe de coniuratione pręmonſtrares. Coniuraſſe) cum Catilina. Reſtitiſſe) in Conſulatu. Illum) Herodem. Audiendum) dum recitaret ea, quæ ſcripſiſſet de coniuratione, ſic propemodum ep.17.l.7.fam. De Lolio ſanus non es, de uino laudo) Lolium herba eſt, quæ frugum peſtis à Plin. dicitur: qua fortaſſe Cęſarem hoc loco ſignificat, ꝙ ipſe quoque optimatibus, quaſi Lolium frumentis, infeſtus eſſet, nec multum à Iulio nomine diſcedit: & uino Bibulum, ꝙ à bibendo dicatur. & ſanè tam Lolium,quàm uinum ebrios facit homines, & olim Cæſar a Catone ebrius eſt appellatus. al. de Lollio ſanus non es, de Vinio laudo. & De Lollio quidem epiſto. 47. lib.13. uel potius orat. pro dom. de Vinio uero Diod.l. 47. Antonium) epiſto.9.l.1. Non uenire?)

quũ iam Octauius illi ſucceſſerit ep.ſup.ut Põpeius uole
bat ep.9.l.1.& ipſe reus fiat a M. Cælio.orat.ꝓ M.Cæl.
Iudices) q de ipſo C.Ant.iudicēt. Ad me) ipſius Ant.pa-
tronũ orat. ꝓ dom.Nigidiũ) P.Nigid. Figulũ ep.13.l.4.
fam. Se) ut Præt. epiſt.2.l.1. ad Q. fr.Huc) rus.Venis,)
Ex Epeiro. Cœnes) uenias ad cœnam, quam Plaut.
uiaticam. Gręci ὁδοιπόριον uocant. & iocatur. nam cœ-
nare apud Ciceronem non poterat Atticus, niſi prius ad
illum ueniſſet: uel cœnes ápud nos Romæ, quamuis
nos abſimus. Vtique) ut epiſto.4. lib.4. Caue aliter fa
cias) ſic Ariſtop.in Auib. μηδ᾽ ἀμῶς ἄλλως ποιήσῃς. & Plat.
l.1.de Rep. ἀλλὰ μένετε, καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. & uidet̃ ex
ambiguo dictum hoc modo. caue aliter facias, cœnes om
nino: uel caue aliter facias, ne uenias, nã dixerat, nõ uenis.

CICERO ATTICO. S. 3

σχόλια

PRIMVM, *ut opinor etc.*)
primum debes uel potius ego tibi debeo, qui mihi
ex urbe ſcripſiſti. Opinor) quum ego nondum certo
ſciam Valerium prorſus abſolutum eſſe, hic paulo poſt
ait: quid ſit, ſciemus, quum ueneris: quod ego tam ad
Valerium, & totum principium huius epiſtolæ, quàm
ad Pompeium refero. Atticus enim Ciceroni ex urbe
hiſce de rebus ſcripſerat: cui Cicero reſpondens, inquit:
primum, ut opinor, εὐαγγέλια, abſolutus eſt Valerius:
quibus uerbis non ſignificat prorſus abſolutum: ſed opi
nor, inquit, εὐαγγέλια tibi deberi, qui mihi ſic ſcripſiſti,
ut opinari poſſim, illum iam eſſe abſolutum: quum ta-
men ille non tum, ſed multo poſt fuerit abſolutus epiſ.
25.h.l. niſi forte alium ſignificet, ut Catullum, quem
Valerium uocat epiſt.11. lib.7. fam. & is neſcioquid cau-
ſæ uidet̃ habuiſſe, quũ Ciceroni grãs agit. εὐαγγέλια) bo
ni nuncij pręmia ep.12.h.l. Valerius) L.Val.Flaccus, pro
ꝗ extat orõ Hortẽſij ep.10.l.1. Defendẽte) pria actiõe, ut
ex orõne colligit̃ uel tũ ſolo defendẽte, ꝙ Cicero abeſſet

Attilio)M. Attilio Glabriori Conſulari,niſi fallor.is.n. ut ſcribit Plutar.in Pomp.Bithyniæ præfuit, & Flaccus Aſiæ.unde forte ſunt conciliati. Epicratem) Pompeium omnia potentem ep.15.l.4. Laſciuum) mollem, & non acrem in Valerium,quãuis Lęlius,& alij accuſatores uehementer illi inimicum eſſe diſſipaſſent.orat.pro Flac. & eſſet.ibid.Vt faſcię)ex quibus male audiebat Pompeius. Val.Max.l.6.cap.2. κύρου παιδείαν) Cyri inſtitutionem apud Xenophontem quidem librum de Cyro Rege ſcriptum,ſed hic opus Cyri architecti ep.14.l.7.fam.& orat. pro Mil. Idem iſtuc)anguſtas eſſe feneſtras. Cyrus)ipſe architectus. Aiebat)mihi Radiorum)ex oculis. Gel. l.5.cap.16.al.uiridiorum. τῇ γὰρ ὄψει ἀτενίζοντες πρὸς τὰ χλωρὰ καὶ ποώδη, οἷον λάχανα, διατιθέμεθα βέλτιον. Ariſt. in problem. τὰς διαφάσεις) exitus, & quaſi egreſſus, ſi ad oculorum radios: ſin ad res uirides,ut ego magis ſentio,referas,perſpicuitates, quaſi inuectiones,quibus res & colores in uiſum inuehuntur,& inferuntur.etenim διαφανὲς φασὶν εἶναι φάσιν ἐν πλείοσιν ὑπάρχουσαν διαπορθμευτικὴν τῶν χρωμάτων. Suid. hac de re ita ſcribit Plat. in Timęo τὰ φερόμενα ἀπὸ τῶν ἄλλων μορίων, ἐμπίπτοντα δὲ εἰς τὴν ὄψιν, τὰ μὲν ἐλάττω, τὰ δὲ μείζω, τὰ δὲ ἴσα τοῖς αὐτῆς τῆς ὄψεως μέρεσιν ἐστι. τὰ μὲν οὖν ἴσα ἀναίσθητα, ἃ δὴ καὶ διαφανῆ λέγομεν. Latis luminibus)magnis feneſtris. Nõ tam eſſe ſuaueis) ut minus collectas. ἔστω ὄψις μὲν ἡ α: τὸ δὲ ὁρώμενον β, γ, ἀκτῖνες δὲ δ, καὶ ε) ſit uiſus quidem α: id autem, quod uidetur β, γ: radij uero δ, & ε.hoc eſt, uiſus ab anguſto loco in latiorem paulatim exeat. Quod enim coni ſimile Stoici dicebant, ut ſcribit Diogen. in Zenon. id Cicero per literas more Ariſtotelico uidetur explicare:ut uiſus ab uno incipiens, ita paulatim creſcat, ut duo paulo poſt occupet.alij tertio loco ita degunt ἀκτῖνες δὲ μ, σ, δ, ut ſit ἡμιόλιος. Vides enim cætera) uides iam cætera,magis placeat κατ' εἰδώλον ἐμπτώσεις) per imaginum incurſiones ep.16.l.15. fam. Videremus)ut uolunt Epicurei.

Plutar.l.4.de placit. Philoſop. & Gel.l.5.cap.16. Laborarent) ut tu putas, & anguſtias reprehendis ut Epicureus ep.6.l.4. εἴδωλα) imagines. Nunc) quum ſecũdum Stoicos loquamur, & faciamus. Lepide) pulchre. ἔκχυσις) effuſio, emiſſio, ut uidetur uertere Gel.l.5.cap.16. Reprehenderis) ut Epicureus. Non feres tacitum) reſpondebo, & par pari referam ut Stoicus, uel Academicus. Corrigi poſſit) in ædificio. Ianuarium) paulo poſt futurum Cæſare & Bibulo Coss. ὑπόστασιν) ſtatum, ſed humiliorem. ὑπὸ enim hoc loco meo quidem iudicio minuit πολιτείαν) Remp. In qua) πολιτεία σωκρατικῶς) Socratice, Socratis more, qui qualis eſſet in diſputando ſcribitur.l.1. Academ.queſt.l.2.de finib.& Tuſcul.1. εἰς ἑκάτερον) in utrũq́ꝫ, in utrãq́ꝫ partẽ diſſerã. ep. 3.l.9. Ad extremũ) ſequar. Illi) Socratici, uel Academici, qui nihil affirmant, & id ſequuntur, quod probabile uidetur.l.2. de finib.& Tuſc.5. alij, ille ſcilicet Socrates, qui οὐδὲν ἄλλο, ἢ αὐτός τε ἠπόρει, καὶ τοὺς ἄλλους ἐποίει ἀπορεῖν uſque adeo, ut in Plat. Menon. νάρκῃ ὁμοιότατος dicatur: ἀναπεισθεὶς tamen ὑπὸ τῶν σοφῶν, ἔλεγεν ἅπερ αὐτοί, ut ipſe teſtatur in Hippia maiore. τὴν ἀρέσκουσαν γνώμην, placentem ſententiam, uel probabilem ſententiam. Legi agrariæ) quæ feretur à Cæſare Cos. Suaſore Pompeio, ut ager Campanus plebi diuidatur. Patercul. dimicatio) ut contra Cæſarem & Pompeium. Plena laudis) ꝙ pro ſtatu optimatium ſumatur. Solonium) qui cãpus eſt amœniſſimus agri Lanuuini.l.1. de Diuin. & ep.9. h.l. Antium) ep.6. h.l. & ep.8.l.4. Adiuuandum) Cæſarem, ut Conſulatus ἐλαφρότερον epi. 13.l.1. Expectare) à me. Non dubitet) quin id facturus ſim. Cornelius) L. Cornelius Balbus, pro quo extat oratio. Cæſaris familiarem) ep.24.l.8. & ep.10.l. 9. Illum) Cæſarem. Meo) conſilio. Vſurum) ita, ut ſui Conſulatus me ſocium eſſe uelit. orat. de prouinc. Conſul. & in L. Pis. Coniungeret) ut coniunxit. Suet. &

Plutarc. Cum Pompeio) ep. ſup. Cum Cæſare) mihi eſt coniunctio, quum illum reddam meliorem. ibid. Reditus in gratiam cum inimicis) qui à me Reipub. cauſa fuerant laceſſiti. Philip.2. Pax cum multitudine) quæ me ab hoc Magno unice diligi putat epi.13.l.1. Senectutis otium) epiſto. 14. l. 14. hæc omnia alij aliter diſtinguũt. κατάκρισις) damnatio, quæ me quaſi damnaret, ſi aliter, atque ſcripſi, facerem. Libro. III) tertio poemate. epiſt.16. l.1. Petiſti) tu Cicero. ἀριστοκρατικῶς) pro optimatium principatu. ut ep.11.l.1. Calliope) quæ libro tertio loquitur, ut Vrania ſecundo.l.1. de Diuinat. Præſcripſerit) carminibus. εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης) unum augurium optimum pugnare pro patria. Iliad.μ. Compitalitijs) ſic compitalitius dies epiſ. 7. l.7. Compitalia) qui dies eſt Laribus attributus, & quotannis concipitur, Varr. de ling. Lat. & quidem hiſce uerbis. Die nono poſt Cal. Ian. Quiritibus compitalia erunt. Macrob. l. 1. Satur. dies compitalitius. IIII. Non.) Ian. eſſe dicitur epiſt. 7. lib. 7. Memento) uenire. Balneum) ep.51. l.13. Pomponiam) ep.4.l.1. Terentia) ep.2.l. 1. Rogat) ut ueniat tecum. Matrem) tuam epiſt. 4.l.1. θεοφράστου) librum Theophraſti philoſophi epiſto. 16.h.l. περὶ φιλομαθίας) de ſtudio diſcendi. atque hic liber fortaſſe erat is, qui inſcriptus erat. τίνες δὶ τρόποι τοῦ ἐπιστάσθαι Diogen. al. περὶ φιλοτιμίας, de ambitione. Theophraſtus enim περὶ φιλοτιμίας α, β, ſcripſit. affer) rus ex urbe, ubi ſunt Q. fratris libri, ut ab eo relicti, quum in prouinciam profectus eſt ep. 12. lib.1.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια

FECISTI *mihi Pergratum, quod Serapionis etc.*) Serapionis) ep.6.h.l. præſentẽ) quaſi numeratam. Expenſum muneribus ferres) quaſi mihi donaſſes, in codice perſcriberes, ubi cætera munera ſcribis. Tici-

nio) fortaſſe M. Ticinio, ad quem de L. Plotio Gallo ſcripſit Cicero. Suet. de Grammat. al. Ticinio epiſto. 21.l.5. & ep.16.l.7. Pomponię) epi.4.l.1. Proficiſcare) ex urbe. Clodius) epiſt.9.l.1.& ep. ſeq. Tigranem?) ep.7. huius lib. Velim) proficiſcatur Clodius ad Tigranem. Sirpia conditione) ut nunc eſt, legimus, cyrnia conditione, ideſt ingenti malo. Prouerb. Cyrnia iactura. uelim capiatur à Piratis, ut olim captus eſt: Strab.l. 14. & Dion.l.38. quum Cilicum libidines ſatiauit. orat. de Reſpub. Patior) bene etiam proficiſci, dum proficiſcatur. Liberam) epiſto.11.l.15. Legationem) quam tunc fortaſſe accipiam declinandi periculi cauſa epiſto. 19.h.l. Tempus illud) poſt diſceſſum, uel poſt reditum Clodij. Quintus noſter) frater nunc Aſiæ Prætor epiſt. 12.l.1. Conſederit) ex prouincia reuerſus ep.18. huius lib. Sacerdos) P. Clodius. ἱερωνικῶς, ut orat. de Reſpubli. & pro Seſt. ſtuprorum ſacerdos appellatur: uel Cæſar, ut alij uolunt, ꝙ in eius ædibus id ſacrum fieret epiſto. 9.l.1. Bonæ Deæ) cuius ſacrificium Clodius uiolauit. ibid.& orat. de Reſpub. Cuiuſmodi) in me. Futurus ſit, ſciri poſſit) al. futurus ſcius ſit. Vnde nos ita legimus: futurus ſit, ſciam. Craſſo) quem ſupero diuitijs ep.3.lib.1. à me) à mea ratione, ut ep.1.h.l. Non deſciuerim) ut expectabat Cæſar ep.ſup. Geographia) ep.6.h.l. Satifaciam) ſcribam. Magnum opus eſt) ep.6.h.l. Peregrinationis) in agris. Tibi) tibi inſcriptū. Opus extet) ſic extabit opera, ep. 13.l.15. Futuros) poſt Cæſarem & Bibulum. Nimis) alij minus. Quercum Dodonæam) ἡ γὰρ ἐν δωδώνῃ δρῦς ἦν δ᾽ ἔνδρον μετὰ τὴν λυγον σαμίαν πρεσβύτατον. Pauſan. in Arcad. Epeirum) in qua tu tuas habes poſſeſſiones. Nep. in uita. ex ea nos in ſaltu Terentiæ nihil deſideramus, præter quercum Dodonæam: quam ſi haberemus, in Italia Epeirum ipſam poſſidere uideremur. Formiano) epiſto. 8. &. 9. huius lib. Pompeiano) epiſto.17.l.1. Philotimo) τῷ τῆς δάμαρτός μου ἀπελευθέρῳ.

ep.4. l. 6. & meo procuratori. ep. 15. l.10. Vectium) Chryſippum Vectium Cyri architecti libertum ep.29. l.13. Palæſtræ) ep. 8. l.1. Palatinæ) domi meæ in palatio poſitæ. orat. pro dom. Patercul. l.2. de Druſo, & Plutarc. in uita. Pomponiam) epiſto. 4. lib.1. Puerum) Quin. Ciceronem filium. epiſt.2. huius lib. Verſari) apud me abſente fratre. epiſto.12. lib.1. Ruinæ) muri. epiſto.6. & 7. huius lib.

CICERO ATTICO. S. 5.

σχόλια,

CVPIO *equidem, & iampridem cupio Alexan. etc)* Alexandriam) τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Reuerti) ut poſtea reuerſus eſt ab exilio. orat. pro dom. Hoc tempore) quo Reſpub. mea opera eget. Iis) Cæſare, Pompeio, & Craſſo potiſſimum. Mittentibus) ut cum Ptolemæo Rege lege & S. C. ſocietas fiat, ut facta eſt. Cæs. l.3. de bel. ciu. αἰδέομαι τρῶας, καὶ τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους) uereor Troianos, & Troianas trahentes ueſtes: hoc eſt, uereor ne Romani à Troianis Reipub. uſque ad finem ſtudioſis oriundi me accuſent, ſi Cæſari, Pompeio, & Craſſo Rempubli. perturbantibus ceſſiſſe uidear, ut ueretur Hector Troianos Iliad. κ. & ζ. ep.1. & 11. l.7. ep.25. l.8. ep.13. l. 13. & alibi. Præmio) ut legatione. De ſententia) de ratione mea. ep.1. huius li. Eſſe deductum) deſciuiſſe. epiſto. ſup. πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει Cato Pulydamas mihi primus uitio dabit Cato, hoc eſt, Cato me reprehendet, ut Pulydamas Hectorem. Iliad. χ. epiſto.1. l. 7. ubi καταθήσει leges. Perſius Saty. 1. Ille) ἔμφασις. Noſter) ep.14. l.1. & epiſto. prima huius lib. mihi unus eſt pro centum Millibus) ἐμοὶ εἷς μύριοι. ep. 10. l. 16. quem unum Romę extitiſſe mirabile eſt. ep.6. l.15. fam. Annos D C.) annos ſexcentos, ſic epiſt.17. h. l. ep.1. l.6. & alibi ſæpe ex uſu loquendi antiquo, quo loco Græci μύρια dicunt. Do

nat.in Phormion. Expectemus) donec iſta nobis legatio Ægyptia deferatur. Deferetur) legatio. Poteſtas) accipiendi, & non accipiendi. Nonnulla gloria) me præmio de ſententia deduci non potuiſſe. θεοφάνη) Theophanes Mitylenæus rerũ Pompeij ſcriptor. orat. ꝓ Archia, ep. 11.l.5.ep.7.l.7.ep.16.l.8. & ep.1.l.9. Cõtulerit) ut qui ex piſcari poteſt, quo animo ſit Põpeius.ep.17.h.l. nam Põpeius ei magnis etiam de rebus communicare conſuerat. Cæs.l.3.de bel.ciu. & Strab.l.13. Arrius) Q.Arrius, qui fuit M.Craſſi quaſi ſecundarius. in Brut. Catull. Horat. Saty.3.l.2.& orat.in Vatin. Deſtitutũ) in petitione Cõſulatus.ep.7.h.l. Parentur) futuri ſint poſt Cæſarem & Bibulum.ep.ſup. Pompeius, & Craſſus) parẽtur Coss. iterum. Gabinio) A.Gabinio, qui poſtea fuit Cos.cum L.Piſone. Ser.Sulpitius) qui ſeptimo poſt anno cũ M. Marcello Cos.fuit.ep.21.l.5. Nouæ) præter agrariam. ep.3.h.l. Leges) ferãtur à Cæſare Cos. Nepos) Q.Metellus Nepos, ut etiam in quæſt. diximus, qui poſtea cũ P.Lentulo Cos.fuit.ep.22.l.3. Proficiſcitur) Procos.in Hiſpaniã. Plutar.in Cæs. & Dion.l.39. Auguratus) Q. Metelli Celeris .orat.in Vatin. paulò ante mortui. orat. pro M.Cælio. Deferatur) Nepote diſcedente, cui uidebatur deferẽdus ut fratri.ep.1.l.5.fam.& in Brut. Quo) Auguratu. Iſtis) Cæſare, Põpeio, & Craſſo. Capi poſſum uidere ciuitatem meam) al. capi poſſum. Videre ciuitatem meam. Ego malim legere, capi poſſum. Videre ciuitatem meam? hoc ſenſu. ego, qui nullo præmio de ſententia deduci poſſum, Auguratu capi ab iſtis poſſum. εἰρωνικῶς. nam tunc Auguratum negligebat.ep.4.l.15.fam.& uidere ciuitatem meam? erit ἀγανάκτησις, & ἀποσιώπησις.

Deponere) & nihil iam de Rep. cogitare ep. ſup. φιλοσοφεῖν) Philoſophari, ut ep.13.l.1. In animo) eſt. Vellẽ) feciſſe. Pręclara) ut Cõſulatus.ep.13.l.1. Inania) nihili, & fabæ minimum.ibid. Habere, & me ad literas, & ſtudia referre ep.15.l.4. Tamen) etſi ſcribo me cupere hæc

deponere. Curtio) fortaſſe M. Curtio ep. 9. l. 14. niſi malit quis legere, Q. Arrio, ut idem ſit, de quo paulo ante dictum eſt. P. Clodio) traducendo ad plebem, ep. 16. l. 1. uel eligendo legato ad Tigranem ep. ſup. ἐπισχολῆς) in otio. ſic loquitur Plato in Euthyph.

CICERO ATTICO. S 6.

σχόλια

QVOD *tibi ſuperioribus literis promiſeram etc.*) Superioribus literis) ep. 4. h. l. ut forte hæc illam ſequi debeat. Opus extaret) ibid. Antij) ep. 8. l. 4. Lacertas) Plin. l. 32. cap. ultimo. γεωγραφικὰ) terræ deſcriptiones, quæ ad geographiam pertinent ep. 4. h. l. Magnum opus eſt) ibid. Eratoſthenes) Suid. Strab. l. 2. & Plin. l. 2. cap. 108. Serapione) Plin. ſæpe Hipparcho) Strab. l. 2. & Plin. l. 2. cap. 108. Reprehenditur) ibid. Tyrannio) ep. 4. l. 4. Res) quæ ad geographiam pertinent. ὁμοειδεῖς) unius modi, eiuſdē formæ. ἀνθηρογραφεῖσθαι) floride ſcribi. Caput eſt) Prouerb. Quin etiam) al. q etiam. Conſumam) in otio fuiſſe) & φιλοσοφῆσαι. ep. ſup. Buthroti) ubi poſſis eſſe in ſolitudine ep. 7. l. 3. Proxima) ſolitudine: & Antium Buthrotū eſt Romæ, ut illud Corcyræ. Municipio) Buthroto. Vatiniū) P. Vatiniū Tribu. pl. in quem extat oratio. Viginti uiris) à Cæſare creatis ad diuidendum agrum Campanum. Paterc. & Suet. uel potius æſtimandum: ſiquidem docet Dion. l. 38. uiginti ē populo lectos fuiſſe, qui pretium agris facerent: alios uero maioris dignitatis, qui eoſdē diuiderent, qui fuiſſe quinque uidentur ep. ſeq. Suet. tamen in Auguſt. xx. uiros diuiſiſſe ſcribit. & Quintil. l. 12. cap. 1. Vnum eſſe ſaluum uelit?) al. uinum eſt ſcaeuum uelit? unde legi fortaſſe poſſit: uiuū, & ſaluum uelit? uel uiuum eſſe ſciuerit? Hic, hic) παλιλογία. πολιτευτέον) Reſp. adminiſtranda eſt. in Rep. uiuendum eſt, hoc eſt, in hac urbe manendum, exiſtimandūq; id eſſe Remp. adminiſtrare. Iſtic) Romæ. ἀνέκδοτα) nō edit, uel non edenda ep. 20. l. 14. Theopōpino) συμβουλευ-

τικῶ ep.35.l.12.& ep.20.l.14. uel quaſi accuſatorio, quali Theopõpus in hiſtoria eſt uſus. πολιτέυομαι) melior, de Rep.cogito,aut curo. Odiſſe improbos) ut odiſſe ſuperbos ep.8.h.l. Quæſtores urb.) qui ęrariũ curabant,eiuſq; pecunias expenſas,& acceptas in tabulas publicas referre Conſueuerant. Aſcon.Verr.3. Quinti fratris) ep.12.l.1. Negotio) pecunia ex ęrario accipiẽda ep.3.l.1.ad Q.fr.ĳs enim,qui prouincĳs pẽrãt,publicus ſumptus decernebãt ep.3.l.6.ep.1.l.7.& Verr.7. Narrẽt) Quęſtores. Denarĳ) pecunię Rom. Ciſtophoro) numo Aſiatico ep.1.l.11.Liu. l.37.& Sex.Põpei⁹,ubi de Euboico talẽto ſcribit. Põpeiano) quẽ Põpeius in Aſia numerari Q. fratri uellet,ut ipſe tantũdẽ reciperet Romę.& ſanè Põpeius negotia habebat cũ Ariobarzane ep.1.l.6.et cũ Luceio ep.41.&.42 l.13.fam.uel Põpeiano,quẽ Põpeius paulo ante uicto Mithridate Romã attulerat,q erogãdus erat ãn,q̃ denarĳ expenderent ep.16.h.l. Iaceamus) ita,ut quod debet,conſequi non poſſimus. Muro) ep.4.h.l. Aliud quid etiam) ſic propè ep.10.l.1. Iſthic) Roma.ep.ſup.

CICERO ATTICO. S. 7.

σχόλια

D E *geographia etiam atque etiam deliberabi. etc.*) Geographia) ep.4.h.l. ne laudarẽ) quũ cupiã παλινῳδίαν canere ep.9.h.l. Eũ) Põpeiũ traductorẽ ad plebẽ.ibi. Ceſſaſſe,q̃uis id ſcripſeri ep.ſup. Publio) P.Clodio,ep.5.h.l. Iucũda ſunt) Clodiũ cõtẽnere legationẽ,& id bilẽ legis latorib⁹ cõmouer.paulopoſt. Venies) ad nos ep.4.h.l. Legatione) ad Tigra.ep.4.h.l. Acturus) Clodi⁹. In hoiem) Clodiũ.alĳ,hoiem.recte,niſi cui magis placeat legere:eo hoiem. Ire) legatũ ad Tigr. Cupiebã) ut Roma abeſſet. Differrẽ) in aliud tẽps,q̃ſi nũc litigare nõ poſſem. Eo) Clodio. Vadimoniũ) quaſi tẽps,& diẽ litigãdi. μεταφορὰ Litigãdũ) altercãdũ,ut ep.13.l.1. Amiſſurus) ad Tigranẽ ꝓficiſcẽs: quũ populares Romę maneãt,ut pop. m tueãt. Quid.n.ad ple. trãſiſti,ut) al.q̃d.n.ad pl.trãſiſti:ut

Tigranē) Armeniorum Regem.orat.pro P.Seſtio. Ires ſalutatum?) & ob id factus es plebeius, quum prædicares,te plebeiū fieri cupere,ut populi partes tuereris? Narra mihi) ſecretò ut rem magnam. εἰρωνικῶς. Salutare) al. reſalutare. Non ſolent?) niſi plebeij fiant,ut factus es tu? Ille) Clodius. Latoribus) Cęſari,qui ſua lege Clodiū ad plebem traduxit.orat.de prouinc.Cons. Auſpicibꝰ) Pompeio,qui in adoptando P.Clodio augur fuit ep.3.l. 8. Legis curiatæ) de Clodio latæ orat.pro dom.& de reſp. Tractatur) à Cæſare, & Pompeio , μυκτηρισμός. Noſter) εἰρωνεία. Publius) P. Clodius. In domo) al. domi,ut ep.9.l.1. Quondam) M. Meſſala,& M.Piſone Coss.ibid. Vnus uir) ita,ut puluinaribus Bonæ Deę ſtuprum intulerit.orat.de reſp. σαρκασμός. Viginti) uiris ep.ſup. Eſſe potuerit) tantum abeſt,ut in quinque uiris eſſe poſſit. Dicta) quaſi promiſſa Clodio. Opima) al. optima. Druſio: ut opinor, Piſaurenſis) al. Druſo(ut opinor) Piſaurenſi,ut Druſus iſte Piſaurenſis fuerit. Nebuloni) al. à nepiloni,unde mihi nūc placet legere,uel,à nebulone,qualis penè deſcribitur Vatinius in orat.& à Paterc.l.2.uel, ab epulone:nam Vatinius in epulo Q.Arrij atratus accubuit,& antea in epulo Fauſti ueterē famem nō expleuerat.orat.in Vat.ut iure poſſit epulo appellari. Vatinio) ep.ſup. Reſeruatur) ut ab eo,qui ne hæc q̄dem Senatui relinquat.orat.in Vat. Hæc) legatio ad Tigranem. Ieiuna) unde nihil pecuniæ poſſit exigi. Ac bella relegatio) al.tabellarij legatio:recte,ꝙ tabellarius etiam obire poterat,quum Tigranes tantum eſſet ſalutandus, paulò ante.nec p̄terea bene copulātur illa uerba, ieiuna, ac bella. Ei) Clodio. Iſtorū) Cæſaris Pompeij,& Craſſi. Tempora) quæ poſt Cæſaris Conſulatum ita turbulenta poſſent accidere, ut huiuſmodi Tribuni pl.opera indigerent: uel tempora Conſulatus Pompeij, & Craſſi, qui Coss.parentur.ep.5.h.l. Hominē) Clodium. Iſtorum) Cæſaris,Pōpeij,Craſſi,& Clodij. Diſſenſio) hinc

dixit diſſentiet ep.9.h.l. Curiõe ep.ſeq. Arrius)ep.5.h. l. Ereptum)ab iſtis,à quibus deſtitutus eſt.ibid. Mega bocchus)magnus Bocchus ,hoc eſt,Põpeius, qui quũ Domitium in Africa interfeciſſet,Bogudi Maurorũ Regi tanquã Bocchus pater imperauit,ut Hiarbam Numidiæ Regem copijs ſpoliaret: Liu.l.89. Oros.l.5. cap.15. &.21.& Eutrop.l.5.uel,qui perfidus ſit inter me,& Clodium,quẽadmodum Bocchus olim inter Syllam,& Iugurtham. Salluſt.al. Megabrotus,magnus mortalis, nã Pompeius,magnus dicebatur:ep.13.l.1. Iuuentus) ep.13. &.16.l.1. Inimiciſſima)ep.ſeq. Auguratus)epiſt.5.h.l. Quinque uiris)ad Campanum agrum diuidẽdum creatis.ep. ſup.hunc Quinqueuiratũ Cicero repudiauit.ep. 2.l.9.& orat.de prouinc.Cons. Loqui)neſcioqd. Aliquid)cõtra Cæſarem,& Pompeium,& alios. Plus eſt boni)q^d incipiũt odio eſſe. ep.19.h.l. κατὰ τὸ πρακτικὸν) quaſi actuoſe,hoc eſt,deſiderio agendi. Plato inſcripſit dialogum περὶ πρακτοῦ. Tædebat)ep. ſup. Quum licebat)nunc enim non licet.ibid. Naui)Reip. adminiſtratione μεταφορὰ Prouerb.in eadẽ es naui. Non abiectis) à me. Sed ereptis)ab alijs. Gubernaculis) qbus Rẽp. regebamus , quum ſedebamus in puppi, clauumq; tenebamus.ep.15.l.9.fam. Iſtorum)Cæſaris , & aliorũ. Ex terra)ẽ loco tuto. Prouerb.ẽ terra ſpectare naufragium. καὶ ὑπὸ στέγῃ πυκνὰς ἀκοῦσαι ψακάδος εὑδούσῃ φρενί) & ſub tecto ſpiſſam audire guttam dormienti mente: hoc eſt,tu tus ego eorum pericula audire. Muro) ep.4.h.l. Caſtritianũ)Caſtritij,q in Aſia negotiatus eſt.orat.pro Flacc. fortaſſe epiſ.23.l.12. Quintus) Q.fr. CIↃ.CCIↃↃ. IↃↃ.)al.Decelini mendum,ut fortẽ. Deciani mẽdum, legi poſſit.Decian⁹.n.et ipſe ĩ Aſia negotiabat̃. orat.pro Flacc. Sororẽ) Põponiã.ep.4.l.1. Terẽtia)ep.2.l.1.Cicero)filius meus.ibid. Ariſtodemo) neſciocui. Frẽ ſuo) patruele. Sororis)Põponię. Filio)Q.Cicerõe Q.fr.F. ep.2.h.l.1.Amalthea)ep.13.l.1.q̃ te expectabat ep.1.h.l.

CICERO ATTICO S.

σχόλια

EPISTOLAM *cum à te auide expectarem etc.*) Nuncius)refert mihi. Ecquid)attulerit. Ais)quaſi cum uno loqueretur,qui etiã reſponderet, ais, dixit. Pōponio;)T.Pomponio Attico; Accepiſſe)literas à te. Excidiſſe)illas. Epiſtola) quæ excidit in uia. Dediſti) ut colligo. Hiſtoria)quam Theopōpino genere pango. ep.6.h.l.uel quaſi cognitione,ut ſignificat ἱστορία. Curionem) C. F. ep.11.l.1. Publio) P.Clodio. Tuis literis) Clodium legationem cōtemnere,& id Cæſari,& Pompeio bilem cōmouere , & ita quædam diſſenſionis initia ſenſi ep.ſup. ipſe)uidebat̃ ipſe Curio,hinc unus loquitur, & palam aduerſat̃ ep.18.h.l. Reges)Cęſarem, Pompeiũ, & Craſſum. Odiſſe ſuperbos)ep.3.l.6. Narrabat) Curio ut dux ipſius iuuentis ep.24.h.l.& epiſt.11.l.1. Iuuentutem)ep.ſup.Bene habemus) εἰρωνικῶς: atque, ſi liceat per libros ueteres,malim legere,bene habet,ut,mus,particula nata ſit è ſequenti pronomine nos. Iis) Curione,& iuuẽtute,& nō aliĳs. Aliud agamus) alias res, ut loquit̃ Terent.potius agamus,q̃ Remp.curemus , quum nulla ſpes eſſe poſſit nec in Curione,nec in iuuẽtute,prę ſertim mihi, in quem illius odia ſunt incitata ep.16.l.1. Hiſtorię)quũ legendæ,tum etiam pangendę ep. 6.h.l. Saufeium)ep.1. l.1.& ep.1.l.7.ubi Saufeiũ Philoſophum pigrum deſcribit. Formianum)ep.4.h.l. Parilibus) XI.uel,ut aliĳ uolunt.XII. Cal.Maĳ. Hoc tempore)uere,quo dilutius eſt bibendum.Celſus,& Polybus hoc ſcribũt. Cratera)uideri poteſt Cicero ad illud reſpicere κρατὴρ δικῶν, δοχεῖον, κακῶν,& legationem aliq̃ ſignificare ep.5.h.l.uel intelligere cacumen Aetnę,uel montis Veſuuĳ , uel etiam ſinum, quem craterẽ uocant,quemq; Strab.l.5.deſcribit:ſed nos tamen credimus illum uoluiſſe ſignificare uinum Formianum,de quo ſic ſcribit Athen.l.1. πρ ουέρνῳ ἐμφερὴς ὁ φορμιανὸς οἶνος, ταχὺ δὲ ἀκμάζει καὶ λιπαρώτερος ἐστὶν αὐτοῦ.&

Horat.od.20.l.1. Illum)Formianum. Antĳ)ep.1.h.l.Sũt à.IIII.Cal. ad prid.No.Maĳ)ut ep.14.h.l.al.ſunt.prid. Non.Maĳ.Fortaſſe rectius. nam ſi ludi fuiſſent futuri à. IIII.Cal.oportuiſſet uenire Antiũ ante V.Non.Tullia) ep.2.l.1.Cogito) proficiſci. Tuſculanum)ep.3.l.1. Arpinum)ep.11.h.l. Epiſtolam)quę in uia excidit.

CICERO ATTICO S. 9

σχόλια

SVBITO *cum mihi dixiſset Cæcilius Quæſtor etc.*) Cęcilius)hiſtoriam reperire nõ potuimus. Publio) P. Clodio. Addis)alĳ,abdis. Perſcribere)al.pſcribe. Illum uero) σολοιχισμός Gręcis,& Ciceroni uſitatus βοῶπις) Clodia, quam Clodius iure eandem ſororem appellare poterat, & uxorem: orat. pro dom. de reſp. & pro M. Cælio, ſicut Iuno, quæ βοῶπις ab Homero ſæpe dicitur, Iouis erat & ſoror,& coniux. ſic olim nos in epiſtola ad Petrum Bembum, quem honoris cauſa nominamus,interpretati ſumus. Solonio) epiſto.3.h.l. Relatura) epiſto.14.h.l. De me) accuſando. Pacta ſunt)inter Cæſarem,& Clodium,ut Clodius ipſe mihi diem dicat. Plutarc. in uita, Patercul. & Dion. l. 38. In cœlo ſum) Prouerb.in cœlo eſſe. Hieroſolymarius) Pompeius,qui Hieroſolymam cœpit. Liu. l.102.Ioſeph. l.14. cap.8. & Egeſip. l.1. Traductor) augur. in adoptando ep. 3.l.8. Ad plebem)nam plebeium fieri paſſus eſt epiſto. 22. h.l. Bonam) εἰρωνικῶς Putiſſimis)puriſſimis.orationes enim putari dictę ſunt, quoties ex his fraudis,aut falſi,mendacĳ, aut iniqui aliquid ſeparatur. Non. Marcell. Orationibus) in quibus illum laudaui, & Craſſum perſtrinxi epiſto.11.l.1 Expecta) à me, παλινῳδίαν) contrariam cantionem, qua Pompeium quem ſemper laudaui, nunc uituperem: atque Cicero παλινῳδίαν aliter, atque alĳ uſurpare uidetur hic, epiſto. quinta lib. 4.& epiſto.7.lib.ſeptimo. Prouerb.palinodiam canere. Etenim) nunc,ſanè quidem,profecto.Nebulo)Clodius

Dynaſtis) Cæſare, Pompeio, & Craſſo. Cynico Conſulari) me ipſo, quem ipſe Clodius Cynicum Conſularem uocat quaſi nimis mordacem, & ſeuerum, quales erant Cynici philoſophi. Piſcinarum) ep.15.l.1. Tritonibus) Hortenſio, Lucullo, & Philippo, qui quaſi tritones piſcinis delectantur. ibid. Poterimus) ego Cynicus Conſularis, & iſti tritones. Spoliati) à Cæſare, Pompeio, & Craſſo potẽtioribus. Ab ĳs) dynaſtis. Diſſentiet) Clodius, ut initia ſenſi ex Curione. ep.7.h.l. Abſurdũ) quoniam utroſque poſteà haberet inimicos ita, ut neutris poſſet nocere. δίλημμα. Feſtiue) alĳ feſtine. Sonitu) ut ep. 21.h.l. Orbis) ſtatus. ibid. ſic penè Liu.l.42. circũagetur hic orbis. μεταφορά. Potuit) uſque adeo incitata, & uiolenta fuit iſta conuerſio, ut citius etiã, quàm potuit ſit facta. uel potuit, debuit, ut ep.15.l.3. & orat. pro dom. Catonis) q miſeros uexauit publicanos. ep.15.l.1. et. ep.1.h.l. Iſtorũ) Cęſaris, Põpeĳ, Craſſi, & Vatinĳ. Auſpicia) contra quæ adoptatus eſt Clodius. orat. pro dom. Æliam) Ælia, & Fuſia legibus cautum fuiſſe uidetur, ut auſpicĳs obtẽperaretur, obnunciare concilio, aut comitĳs, & legi intercedere liceret. orat. poſt reditũ in Senat. pro dom. pro P. Seſtio, in Vatin. & de prouinc. Conſ. ubi leges iſtas ſemper ita coniungit, ut mirer nunquam eſſe ſeparatas, niſi forte Fuſiã, non Iuniã loco ſequentem malit quis legere: præſertim, quum Iuniæ rarò fiat mẽtio, ut ep.15.l.4. Liciniã) quæ non modo eum, qui tulerit de aliqua curatione, ac poteſtate, ſed etiam collegas eius, cognatos, & affineis excipit, ne eis ea poteſtas, curatióue mandetur. orat.2. contra Rull. & pro dom. Cæciliam, & Didiam) leges à Q. Cæcilio Metello, & T. Didio Viuio Coſs. latas, quarum ea quaſi uis, & ſententia erat, ne populo neceſſe eſſet in coniunctis rebus compluribus, aut id, quod nollet, accipere: aut id, quod uellet, repudiare. orat. pro dom. Neglexerunt) orat in Vatin. Remedia Reip.) ſic ſubſidia Reip. orat. poſt reditũ in Senat. atque

hic

hic ſignificat, quod in Politico ſcribit Plato. ὁπόταν τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν καλοῦμεν. Regna) exempli cauſa, Ariouiſtus Rex & amicus eſt appellatus, Cęs. l.1. de bel. Gal. & Ptolemæus ſocius, idem. l.3. de bel. ciu. Prędia) agros ex hoſtibus captos. alij pręſidia. Tetrarchis) cum quibus fœdera fecerunt. orat. in Vatin. Pecunias) ex ærario erogatas. ibid. Tranſeat) à nobis in iſtos. Habitura) futura. al. habitatura. Vſu) tractandæ Reipu. ut ep.6. l.6. fam. Theophraſto) qui ſcripſit, quę eſſent in Rep. inclinationes rerum, & momenta temporum, quibus eſſet moderandũ, utcũq; res poſtularet. l.5. de finib. Deſiderari) ep.22. & 23. h. l. Tempora) quę fuerunt uſq; ad Cęſarem, & Bibulum Coss. ep. longa ad Lent. Potentia) quum unus ferè ſenſus erat bonorum oĩum. ibid. Ea) potentia. Treis homines) Cæſarem, Pompeium, & Craſſum. Redacta ſit) al. trãslata ſit. Iſti) Cæſar, Pompeius, & Craſſus. Conſules) anni ſequentis ep.4. h. l. Tribunos pl.) ut Clodium. ep.12. h. l. Vatinij) ep.6. h. l. Strumam) tumidum guttur, quale Vatinius habuiſſe dicitur. Plutar. in Cice. in eo enim deformitas cum turpitudine certabat ingenij. Patercul. l.2. Sacerdotij) Auguratus ep.5. & 7. h. l. ſic uocat ep.4. l.15. fam. διβάφω) purpura bis tincta, hoc eſt, ueſte augurali, quam Curtius cogitat ep.16. l.2. fam. de qua Seruius lib.7. ita ſcribit: Suetonius in lib. de genere ueſtium dicit, tria eſſe genera trabearum: unum Dijs conſecratum, quod eſt tantum de purpura: aliud Regum, quod eſt purpureum, & habet tamẽ album aliquid: tertium augurale de purpura, & cocco mixtum. Veſtiant) ut cupit ipſe Vatinius, qui pro Q. Metello Augur fieri cupit. orat. in Vatin. Eos) optimates, ut Bibulum, Domitium, & reliquos. Peccauit) in equitum cauſa ep.1. h. l. Sodalẽ) cũ quo etiã dialogos facias. paulo ante. Publium) P. Clodium. Licebit) quod nobis diem non dicat. σοφιστεύειν) philoſophari, φιλοσοφεῖν ep.5. h. l. ſapientię operam dare. Cogitat, tantum) uelim le-

gere: coget, attamen. Defendere) ab ipſo Clodio. Artis huius) Rhetoricæ, quam ſemper ſum profeſſus, quãq; Plato in Gorgia uocat τέχνην ἐν τοῖς δικαστηρίοις διασώζουσαν: uel potius τῆς σοφιστικῆς, quam nunc ꝓfiteri, hoc eſt, σοφιστεύειν cogito. σοφιστὴς γὰρ ἀντιλογικὸς dicitur à Plato in Sophiſt. ἐπαγγέλλομαι) promitto, profiteor. ſic Protagoras Sophiſtes apud Plat. αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν ὦ σώκρατες τὸ ἐπάγγελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι. erat enim hic mos eorum, qui tunc Sophiſtæ nominabãtur. l.2. de finib. ἄνδρα ἀπαμύνεσθαι ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ) de homine pœnas ſumpturum, quando quis prior moleſtus fuerit: hominem me ulturum, qui prior læſerit. Prouerb. Qui prior læſerit. Si non plus) modeſtius loquitur, ꝙ ep.14.l.5.fam. Vehi) in Reip. naui ep.7.h.l. Ingratis) ita ut inuideant, quum gratiam deberent referre ep.7.l.1. Gubernare) ut ante ep.7.h.l. Recipere) proficiſci ep.ſup. V. Non.) ibi. Ad prid. Calendas) ſic ad pridie Nonas epi. 11.h.lib. Salutem) dicit ep.7.h.l. κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται τίτον ἀθηναῖον) Cic. paruus ſalutat Titũ Atticũ ibi.

CICERO ATTICO. S 10

σχόλια

VOLO *ames conſtantiam meam. ludos Antii etc.)* Conſtantiam) in rerum humanarum deſpiciẽtia. Meã) q cupio φιλοσοφεῖν ep.5.h.l. Ludos) quos ſpectare uolebat Tullia ep.8.h.l. ὑποσόλοικον) abſurdũ ep.25.l.14. ἀναφαίνεσθαι) apparere, uideri, præſertim quũ ludos ſemper contempſerim ep.1.l.7.fam. Philip.1. & ep. 26. l.15. Expectabo) quamuis ad V. Non. me inde recipere cogitaſſem ep.ſup. Sciam) ſic ep.6.h.l. Appij foro) quod recentiores foſſam nouam uocant, de quo ſic ſcribit Antoninus Auguſtꝰ. ab urbe, Appia, recto itinere, Aritia M.P.XVI. tribus tabernis M.P.XVII. Appij foro M.P.XVIII. Horat. Saty. 5.l.1. Hora quarta) data eſt hæc epiſtola. Aliam) ep.ſup. Tribus tabernis) ep.10.l.1. & epiſto.12. h.l. & Lucas in act. Apoſt. cap.28.

CICERO ATTICO. S. 11.

σχόλια

NARRO *tibi: planè relegatus mihi uideor, etc.)* Narro tibi)ſic ep.5.l.5.& ep.17.l.15. In Formiano ſum)ep.ſup. Antij)ep.6.h.l. Quid futurum eſſet)ſic ep.12.l.5. Expecto) ep. ſup. Exiturus) ep. 5.h.l. Sciam ep.ſup.Ad prid.Non.)ſic ad prid. Cal.ep.9.h.l. Romę) quo cogitabā ad Cal.Iun.ep.8.h.l. Arpinum) quo ex Tuſculano uolebā proficiſci ibid.τρηχεῖ᾽, ἀλλ᾽ ἀγαθὴ κουροτρόφος, οὔτι ἔγωγε ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι) aſpera, ſed bona puerorum altrix, neq; ego hac terra poſſum dulcius aliud uidere. ſic loquitur Vliſſes L. Odyſ.9.de Ithaca, Cicero de Arpino, ut.l.2. de legib. hęc igitur) habeto.

CICERO ATTICO. S. 12

σχόλια

NEGENT *illi Publium Trib.pl.factum eſſe etc.)* Negent)uel quia putent,ſe id mihi poſſe perſuadere:uel qa pœniteat eos facti,poſtq̄ Clodius cœpit diſſentire ep.7.h.l. Illi)Cæſar Pōp.& Craſ. Publiū) P.Clodiū. Trib.pl.)al.Plebeiū.nā paulò poſt Tribunatū petit orat.de ꝓuin.Cōs.ita ſcribit:ſi plebe.oīno eē nō potuit,q Tribunus pl.potuit eē?& orat. pro dom.oñdit quū lex curiata de Clodio lata eſt,de cœlo ſeruatū fuiſſe.q̄uis hic potius uelit ꝓbare plebeiū eſſe factum, idq; Cnei teſtimonio,& qdē ita factū, ut dubitari non poſſit qn futurus ſit Trib.pl.uel potius iā dici pōt Trib.pl. Eſſe)eſt,magis ꝓbo. Obſignēt)teſtimonium, ut ep.15.l.15. Cneū noſtrū)Pōpeiū.Collegam)in Vuriatu,uel.xx.uiratu ep.7.h.l.hic Capuę eē dicit ep.19.h.l.& Magiſtratū gerere orat.poſt reditū in Senat.& eſt μυκτηρισμός, q collega eſſet hoīs Aricini, cuius ignobilitatē poſtea M. Antoni⁹ Octauio obiecit.Philip.3. Balbi)M.Accij Balbi ibi. hic functus honore Pręturę inter.xx.uiros agrum Cāpanū pl. lege Iulia diuiſit.Suet.in Aug.Antij ubi erā

ep.ſup.In auſpicio fuiſſe) ſe auſpicem legis curiatæ fuiſſe ep.7.h.l.εὐαγγέλια)boni nuncij premia ep.3.h.l.συγκύρημα) quaſi fortuiti boni adeptionem, quod ſorte euenit, ſortem,caſum. Cõmode)alij,cõmodum. Antio)al.Antiati.Appiam)uiam ep.9.&.12.l. 16. Treis tabernas)ep. 10.h.l. Cerealibus)V.Id.Apr.Ouid.l.4. Faſt. Quare, ſi dies conferantur,hęc epiſtola ſuperioribus prępenenda uideri poſſit. Curio)ep.8.h.l. Meus)perè diſcipulus ep. 1.l.2.fam.& in Brut. Ille)curio. Ex me)quæſiuit. Tribunatum pl.petit(nondum igitur erat Tribunus, præſertim nondum habitis comitijs, quæ antequam haberentur, Laterenſis Tribunatum pl. petere deſtitit ep.18. h.l. Inimiciſſimus)ut uidetur ep. 22.h.l. Iſta) quę Cæſar contra auſpicia egit. orat. pro dom. Reſcindat)per Senatum.ibid. quãuis poſterioribus menſibus illa actio fuerit. Illius)Clodij. Tuliſſe) quum tamen tulerit ep. 7.h.l. Suum) qui Reges odit ſuperbos ep.8.h.l.& Cęſarem pręſertim, ut patris inimicum. in Brut. Memmij) C.Memmij.orat. in Vatin.quo poſtea Pręt.de Cæſaris actis referente,cognitio Senatui delata.Suet.in Cęs.Metelli Nepotis)qui moleſte fert,Auguratum ſibi eripi,ep. 5.h.l.& Pompeium cum Mutia ſorore diuortium feciſſe ep.9.l.1. Odiũ)in Cęſarem, Pompeium,& Craſſum: uel in Clodium,quem Curio oderat ut riualem, Plutar. in Anton.Memmius ut Ciceronis inimicum, quum eſſet ipſe amicus,ep.1.l.13.fam. Metellus Nepos ut fraternæ mortis autorem,orat.pro M.Cęlio. Iuuenē)Curionem adoleſcentem ep.8.h.l. Epiſtolas)tuas ζώσης φωνῆς μείζω ἐνέργειαν εἶναι,)uiuę uocis maiorem efficacitatē eſſe. al. ζώσης φωνῆς Prouerb.uiua uox. Vidi)ἐνέργεια. Illius)Curionis. Ruminatione) commentatione, & meditatione Cæſaris & aliorum de Rep. ſuo arbitrio adminiſtranda. μεταφορά. Cogitatione)de iſtis actis reſcindēdis,uel de dicenda mihi die. Publij) P. Clodij. Lituis) Auguratus inſignibus apud Clodiam relictis,ut uero ſimile eſt,

mortuo Q. Metello Celere marito, orat.pro M. Cælio, hoc eſt, Auguratu, ep.5.h.l. Lituus enim erat inſigne Auguratus, l.1.de Diuinat.uel certe tubis, quibus Clodia fratrem contra me quaſi accendat. βοώπιδος) Clodię ep. 9.h.l. Athenione) Sex. Clodio. Nam ſicut Athenio ſiculus fuit, & fugitiuorũ Dux, Verr.5. Aſcon.in Verr.4. & Flor. l.3.cap.19. ſic Sex. Clodius Siculus fuit, Sueto. de claris Rhet. & ſeruitia ad cędem, & inflammandam urbem incitauit, orat.pro M.Cælio, fuitq́; miniſter ſeditionis nõ aliter, atq; Athenio defectionis, cuius ſignum uolunt fuiſſe, Athenionem uocare. dicitur quoq; Clodius ludos Athenionis, aut Spartaci exẽplo feciſſe orat. de reſpu. & quãuis hæc multò poſt ſint facta, iam tum tamen uidebantur. uel M. Craſſo, ep.22.h.l. à quo pulſi, fugatiq́; ſunt ſerui. Florus.l.3.cap.20. & ſi Spartacum, non Athenionem ille ſuperauit. in ueterum quoq; monimentis P.Clodium Athenionem legimus. Miſſis) Capuam ep.19.h.l. Cneum) Pompeium. Theophanis) ep. 5.h.l. Memmĳ) C.Memmĳ. paulò ante. Cõuiuĳ iſtius) fortaſſe à Q.Arrio facti. orat.in Vatin. ἀσελγοῦς) laſciui, intemperati ἀσελγὴς γὰρ λέγεται, ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσύνης, μήτε ἀρετῆς Interp. Demoſt.in argumento orationis κατὰ μειδίου. delicati, ep.14.h.l. ὀξύπεινος) edendi cupidus, ut qui acuta fame tenetur, hoc eſt intelligẽdi auidus, ut ep.12.l.4. & cum de conuiuio loqueretur, loco uſus eſt eo uerbo. συμπόσιον) compotationem ep.14.l.9.fam. & de ſeneſt. & gręce maluit dicere, quia ἀσελγὲς appellarat. Pręſentem) te referentem. Scribam) pangam ep. 6.h.l. Hortaris) adhortaris ep.14.h.l. Materies) ex iſtorum factis, quę ſcribam nullo cum ſtomacho ep. 6.h.l. κατὰ ὀπώρην τραχύς) ut pomum aſpera, ideſt nondũ matura, ut fructus acerbi eſſe ſolent. al. κατ᾽ ὀπώρην τραχὴς, in autumno aſpera, hoc eſt, hoc tẽpore, quo materies eſt magna non aliter, atq; autumni tempore magna eſt fructuum copia, creſcit quidem illa, ſed nondum matura eſt.

quum potius ſit acerba & τραχύς. Quæ) materies ſic acerba Deſederit)al. deceſſerit. Solus)habebit, ut ἀνέκδοτα. ep.6.h.l. Dicæarchum)ep.2.h.l. Amas) ut tuum familiarem ep.16.h.l. Luculentus) etenim erat ἱστορικώτατος. ep.2.l.6. Ciuis) qui τροπολιτικὸν ſcripſit ep.32.l.13. Iſti) Cęſar, & reliqui. ἀδικάιαρχοι)iniuſti magiſtratus, quum Dicæarchus iuſtus magiſtratus interpretari poſſit. Obuiam ueniſſet)al. obueniſſet. Delectata eſt) al. affecta eſt. Multum ſalutis)al.multam ſalutem καί κικέρων ὁ φιλόσοφος τόν πολιτικόν τιτόν ἀσπάζεται) & Cicero Philoſophus ciuilem Titum ſalutat, hoc eſt, ego qui nunc φιλοσοφῶ ep.5.h.l.te,qui nunc quaſi in Rep.uerſaris,ſaluto.atque hoc ipſum quodam cum ioco dictum, quum uterque ſemper contrarium fecerit ep.14.l.1.

CICERO ATTICO. S. 13.

σχόλια

FACINVS *indignum: epiſtolam etc.*

Epiſtolam ſuperiorem.αὐθωρεί) eadem hora, hora decima Cerealibus ſtatim,ut tuas legeram ep. ſup. Tribus tabernis)ep.10.h.l. Epiſtolas)duas ep.ſup.Domum)in urbem. Formianum)ubi ſum.ep.11.h.l. Tuam) ad te ſcriptam,ut ep.22.l.7. Illæ)tuæ epiſtolę. Agri) homines,qui ſunt in agris,ut municipia ep.25.l 8. μετωνυμία. Regnum)ep.ſup. Veſtrum)qui eſtis in urbe, hoc eſt, Cæſaris, & aliorum.al. noſtrum. τηλέπυλον ueneris λαιστρυγονίην) Telepylum ueneris Læſtrigoniam, ubi te expecto ep.10.h.l.Homer. Odyſ.κ.ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα λάμου αἰπὺ πτολίεθρον τηλέπυλον λαιστρυγονίην Formias) antiquam Læſtrygonum ſedem Plin.l.3. cap.5. Magnus) ex ambiguo. magnus amicus, & Magnus Pompeius ep.13.l.1. atq; is potiſſimum in odio eſt,quòd Cęſarem alat. ep. 3.l.8. Cognomen) Magnus Plutarc. Craſſi) ep.3.l.1. Diuitis) ibid. Cognomine) & Craſſi ipſius, & eius familiæ, nam P. Licinius Craſſus, qui

Cos.an.ab urb. con.549.fuit Diues eſt dictus. Conſe-
neſcit) quum uterque Cęſari Remp.uexanti aſſentiatur.
φιλοσοφῶμεν) Philoſophemur ep.5.h.l. Tāti) quāti eſt φι
λοσοφεῖν, & ſi aliter antea putabam ibid. Literas) à Se
natu, uel à Coss. Sicyonios) qui te lędebāt ep.1.h. quū
ſoluere nolebāt, ep.16.l.1. Habes) ut ſoluant. Aduola)
ꝓfecturus in Epeirum ep.15.h.l. Prid. Non. Maij.) ep.11.
huius lib. Cogitamus) proficiſci.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

QVANTAM *tu mihi moues expectationē etc.*)
Sermone) de comitiorum dilatione ep.ſeq. Bi-
buli?) ep.14.l.1 Colloquio) dialogo, ep.9.h.l.
βοώπιδος) Clodiæ. ibid. Delicato) ἀσελγεῖ ep.12.h. lib.
Ita) paratus, ut ſcribis. Venias) in Formianum. Samſi
ceramus) Pompeius, qui Syriam uicerat, in qua erat re
gio Samſicerami, & Iamblichi eius filij, qui Philarchę
genti Emeſinæ pręerant. Strab. l.16. Omnium) quibus
odio eſt ep. ſup. Vapulare) accuſari, lacerari, uerberari,
ut ep.26.l.16.fam. Actiones) ſuas, Cęſaris, & Craſſi.
εὐκαταΤρέπτους) faciles ad uertendum, quæ facile poſſint
euerti, ꝙ ſint contra auſpicia factę, ep.9.h.lib. Ruere) in
peius, & iracundię parere ep.21.h.l. Eneruatus) ita, ut me
nihil ſit inertius ep.8.h.l. Otio) ceſſatione ep.6.h.l. ἐντυ
ραννεῖσθαι) ſub tyranno eſſe, à tyranno regi: ſic male uehi
alio gubernatore ep.9.h.l. Quàm optima ſpe) al. quàm
cum optima ſpe. Dimicare) cum iſtis. Pangendo) ep.6.
h.l. Adhortaris) hortaris ep.12.h.l. Baſilicam) locum
frequentem, ut Romę ſunt baſilicę. At comparem baſi
licę? tribum Æmiliam) ego comparo uillam meam cum
baſilica & dico me habere baſilicam? habeo potius tri-
bum Æmiliā al. ad quam partē baſilicæ? tribū Æmiliā.
quam partem baſilicę habes Cicero? habeo, inqt, tribum
Æmiliā, hoc ē, ut ego interpretor, ſpatiū, ꝗ ſolet honeſta

ri tribus Æmilia, ut loquit̃ orat. pro L. Muræn. tribum uero dixit Æmiliam, ꝙ in ea ſuffragium Formiani ferebant. Liu. l. 38. C. Arrius) ep. ſeq. Seboſus) fortaſſe Statius Seboſus. Plin. l. 9. ca. 15. Catuli) ep. 10. l. 1. Irẽ) pergerem ep. ſeq. Cõmodiſſime) ut in hoſpitio maritimo ep. 16. h. l. Expectari (ep. 10. h. l. Ad prid. Non. Mai.) ep. 11. h. l. Occaſionem) quoniam, dum frequẽtiæ huius me tędet, facile, & minoris fundũ uenderem. Et tamẽ etc.) nos ita legimus: & tamen illud probem? magnum quid aggrediamur, & multę cogitationis, atq; otij? quum ita interpeller, & tamen probem illud, quod proponis, magnum ut quid, & multæ cogitationis, atq; otij aggrediamur? quaſi uelit ſignificare, id uix fieri poſſe. Sed tamẽ) quamuis ita interpeller, ut credam, uix id fieri poſſe. Satisfiet) tibi.

CICERO ATTICO S. 15

σχόλια

VT *ſcribis, ita uideo, non minus incerta in* Rep. *etc.* Quidnam inueniri poſſit, nullo recuſante) quidnam proferri poſſit, quod nemo improbet ep. ſeq. Agrariam) ep. 3. h. l. Bibuli) Cos. ep. ſup. Magnitudo animi) & coſtantia. orat. pro dom. Comitiorum dilatione) ep. 20. h. l. Quid habet) quum aduerſari nõ poſſit inclusus domi. orat. in Vatin. Publio) P. Clodio. Spes eſt) εἰρονικῶς uel ſpes eſt fore, ut acta Cæſaris reſcindat ep. 12. h. l. & ſic Remp. quaſi erigat. Fiat fiat) ut petit. ibid. παλιλογία, & ἀγανάκτησις, ꝙ in homine tali ſpes relicta ſit. Si nihil aliud) εἰ μηδὲν ἄλλο. Epeiro) quo nunc cogitas, ſi literas ad Sicyonios habes ep. 13. h. l. Illo) Clodio. Diſputare) alij, diſceptare. Eiuſmodi) ut mecũ uelit diſputare. Hoc) ut uelit diſputare. Tñ ſeruet Rẽp.) al. tñ ſiue ruet get. Remp. ex q̃bus ueſtigijs nos ita legẽdum cenſemus. tñ ſiue ruet, ſiue eriget Rẽp. hoc ſenſu: ut Clodius mecũ non diſputet, tñ præclarũ mihi ſpectaculum pro-

pono, ſiue à Cæſare fuerit uictus ita, ut ruat, ſiue ipſe acta Cæſaris ita reſciderit, ut Remp. erigat. Propono) utrinque. nam & Clodium ruere, & iſtorum naufragia intueri cupio ep. 7.h.l. Seboſus) ep. ſup. Arrius) ibid. Montes patrios) Arpinates, & quidem aſperos ep.11.h.l. Incunabula) ubi ortus, & procreatus ſum l.2.de legib. pergã) ibo.ep.ſup. Ruſticis) Arpinatibus. Perurbanis) Arrio. Seboſo, & reliquis. Nihil) de tuo aduentu. Tibi præſtoler) te expectem ep.ſup. Muluiana) fortaſſe à ponte Muluio, ep.33.l.13. uel miluina, ut ep.2.l.1. ad Q. fr. Defendere) contra publicanos. Publicos) ſed priuatis hominibus aſſignatos. Poſſideant) iure aſſignationis. orat.3. contra Rull. Sed tamen) quamuis cauſam communem defendas. Publicanis) qui publica uectigalia exigunt. al. publicanos. Pendis) pro tuis agris, uel pẽdendum iudicas. Hæc) Terentia. Id recuſat) pendere: tanq̃ ſint libera prædia. orat.3. contra Rull. Ea) Terentia. κικέρων ἀριστοκρατικώτατος παῖς) Cicero optimatiũ principatus ſtudioſiſſimus puer ep.9.h.l. quaſi iam patrem imitetur, qui ſemper fecit, & ſcripſit ἀριστοκρατικῶς. epiſto. 3. huius lib.

CICERO ATTICO S. 16

σχόλια

COENATO *mihi, & iam dormitanti prid. etc.* Dormitanti) incipiẽti dormire, uel ſomniculoſo, ut in Quæſtura diximus. Agro campano) plebi lege Iulia diuidendo. Patere. Primum) ut ep. 14.l.1. al. primo. Mihi) qui ſemper contendi, ne diuideretur. orat.2. contra Rull. Familiari) fortaſſe Cornelio Balbo epiſ. 3.h.l. illius) Cæſaris. Prolatum iri) à Cęſare. Nemo improbaret) nullus recuſaret ep.ſup. & Dion.l.38. Eiuſmodi) ut nemo improbaret, uel quare timueram. Ego) al. egomet. Conſoler) ex eo, quod ſequitur. Dena iugera ſint) quæ ſingulis dentur, ut Rullus etiam deſcribe

bat.orat.2.contra Rull. Quinq; millia) ut Rullus etiam ſcribi iubebat, ibid. Cęſar tamen. XX. millia deduxit, Paterc. & Suet. ſed ſtellatem addidit. Suſtinere) quum uix in eum agrum conſtipari tantus numerus poſſit. orat. 2. contra Rull. Reliqua) cui nihil agri fuerit aſſignatum. Illis) Cęſare, Pompeio, & Craſſo. Abalienetur) tanquã ab illis contempta. Bonorum) ep. 18. h. l. Commotos) ita, ut clare gemant ep. 20. h. l. Sublatis) lege iulia. Diuiſo) eadem lege. Domeſticũ) Italicum. Viceſſimamq;) uectigal, in quo pro uiginti unum ſoluitur. Gneus) Põpeius. φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι, ἀλλ᾽ ἀγρίαις φύσαισι φορβειᾶς ἄτερ) inflat enim non paruis tibijs amplius, ſed aſperis follibus ſine ligula: hoc eſt, amplius nõ diſſimulat, ſed aperte ſuam profert ſententiam. Prouerb. tibijs apertis. φορβεία uero ligula dicitur, quę in uentriculo tibię poſita flatum impedit. Etiam) præter alia, quæ Cæſaris cauſa fecerat. Iſtuc adduci potuerit) ut Cęſari leges haſce ferenti opem polliceretur, ob idq; palam in Senatu gloriaretur. Dion. l. 38. Adhuc) antequam aperte ſuam ſententiam oſtenderet. Hoc delendum cenſeo, prę ſertim quum in alijs libris nõ legatur. ἐσοφίζετο) cauillabatur, & cauillando dicebat, quę ſequuntur. Probare) quum nemo improbaret. Dio. l. 38. Actiones) quaſi uero leges, non ſint actiones, quum uere nihil tã ſit in actis q̃ leges. Philip. 1. Ipſum) Cæſarem. Agrariam legem) ep. 3. h. l. Placuiſſe) quo autore prius etiam fuit agitata ep. 16. l. 1. Potuerit intercedi) legi Iuliæ à Tribunis pl. præſertim à tribus, qui quotidie de cœlo ſeruabãt orat. in Vatin. Rege Alexandrino) Ptolemæo lege & S. C. ſocio appellando. Cęs. l. 3. de bel. ciu. Confici ut ſocius appellaretur, ut appellatus eſt orat. pro P. Seſt. Bibulus) Cos. ep. 14. h. l. Tum) quum Cęſar leges, præſertim curiatã de Clodio ferret orat. pro dom. Seruaſſet) ut ſeruarat. ibid. & ſeruauit, quoad magiſtratu abijt. Suet. in Cęs. Publicanis) poſtulantibus, ut locatio in-

duceretur ep.14.l.1. Ordini) equeſtri. Cõmodare) lege Cæſaris tertia uectigalium parte remiſſa, Dion.l.38. & Appian.l.2. & quidẽ per populum orat. pro Cn. Plãc. Quicquid) alij, quid. Forum) quo deſcendenti Bibulo inter cæteras iniurias cophinus ſtercoris ſuperfuſus eſt. Plutar. in Cat. Sãlicerame) Pompei ep.14.h.l. Quid dices?) quum ſententiam tuam aperueris, nec amplius ca uillari poſſis? Te?) in Syriam, & Hieroſolymam profe ctam ep.9.h.l. Mõte Antilibano) ad Eufratem poſito. Strab.l.16. Conſtituiſſe) populis illis, & præſertim Iudęis uictis. Egeſip.l.1.cap.17. Agri Campani) uectigal, imo fundamentum uectigalium orat.2. contra Rull. Ab ſtuliſſe?) auferendi autorem fuiſſe? Hoc) hanc quaſi cau ſam, qua te feciſſe recte oſtendas. Obtinebis) quamuis malas ſemper cauſas obtineas ep.23.l.7. Exercitu Cęſaris ep.22.h.l. & orat. de reſp. Ingratis) ep.9.h.l. Appellantur) potius, q̃ ſunt. Boni) ep.18. &.21.h.l. Partem) bonorum. Reſiſtendi) tibi, Cęſari, & Craſſo. Dicæarcho) ep.2.h.l. Familiari tuo ep.2.l.6. & ep. 30.l.13. Theophraſto) ep. h.l. Ille) dicęarchus. τὸν πρακτικὸν βίον) actuoſam uitam: uitam, quæ agit. Omnibus) uitis. Hic Theophraſtus. τὸ θεωρητικὸν) βίον, quę in contempla tione uerſetur, uitam. id fortaſſe Theophraſtus dixit in eo libro, quem περὶ μετεώρων inſcripſit: uel in libro de uita beata. Eſſe uideatur) ad hanc enim diem Reip. operam dedi, quod iubet Dicæarchus ut ciuis bonus, ep.12. h.l. quodq́ ad τὸν πρακτικὸν βίον pertinet: nunc uero φιλοσοφεῖν cupio, ep.5.h.l. quod eſt Theophraſti cõſilium, & ad τὸν θεωρητικὸν βίον ſpectat. Satisfaciſſe) ἐν τῷ βίῳ πρακτικῷ. Hanc familiam) Theophraſticam, non ſolum peripateticam: nam & Dicæarchus magnus fuit peripateticus libro ſecundo de off. Reprehendit) quippe quæ ad beatam uitam uocans, labores, & miſerias fugiendas monet. Tuſcul.5. Tite) ep.3.l.16. Studia) philoſophiæ. Eo) eſt philoſophiã. Diſcedere) ambitionis cã

ep.14. l.1. Non oportuit) quoniam, quę putaui eſſe pręclara, expertus ſum, q̃ eſſent inania epiſ.5.h.l. Reuertamur) adoleſcens enim me Philoni Academiæ principi tradidi. in Brut. Quinti fratris) in Aſia Præt. ep.12.l.1. Scribis, ad me quoq; fuit.) uidetur legendum: ſcribis ad me, quodq; fuit. πρόσθε λέων, ὄπιθενδὲ) πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσσηδὲ χίμαιρα: ante leo, poſt autem draco, media uero chimæra. carmen eſt Homer. Iliad.ξ. quo nunc oſtendit Cice. Q. fratris epiſtolam principum reliquis partibus diſſimile habuiſſe ita, ut chimæra uideretur, quum in ea contraria eſſent ſcripta. Prouerb. chimęra. Manſionem) in Aſia ep.12. l.1. Roget) tanq̃ diutius abfuturus. Annales) ut ep.30.l.13. Suos) à ſe ſcriptos. Quod ſcribit) al. quod ſcribis. De portorio circũuectionis) an portorium publicanis pro circumuehendis rebus ſolui debeat. Conſilij) nam magiſtratus in prouincijs conſilium habebant, de cuius ſententia pronunciarent. Verr.7. al. Coss. ut forte legi poſſit: Conss. hoc eſt, conſiliariorum. Probus. Non deberi) portorium publicanis. Græci) qui ſunt in Aſia ep.1.l.1. ad Quin. fr. De ea cauſa) de portorio, quod nollent ſoluere. Iis) Gręcis, quorum ſumus ſtudioſi ep.12.l.1. Sentiam) portorium non deberi. Satisfaciam) uerbis, aut alia ratione, uel potius, diſcedens, & nihil hac de re dicens. Publicanis) qui portorium uellent exigere. εἰ δὲ μή) ſi autem nõ: ſi autem non poſſum diſcedeř hoc modo, & ſatisfacere. ſic Ariſto. lib.2. Rhet. εἰ δὲ μή, ταυτὸ καὶ ἴσω συμβαίνει. Malo) ſatisfacere. Negotiatoribus) quàm publicanis. Eorum) negotiatorum. Intereſt) non ſoluere portorium circumuectionis. Quæſtores) urb. epiſto. 6. huius lib. Ciſtophoro) ibid. Ego illud ne quidem) legimus: ego ne illud quidem. Extremum eſt) ut Trib. pl. appellentur. Arpinati) epiſto. ſup. Agreſti) ruſtico, ibid. & aſpero epiſto.11. h.l. Maritimum) Formianum ep.13.h.l. Contempſiſti (non ueniens.

CICERO ATTICO S. 17

σχόλια

PRORSVS, *ut ſcribis, ita ſentio. turbatur etc.*

Turbatur) quum ſe omnium ſermonibus ſentit uapulare ep.14.h.l. Samſiceramus) Pompeius, ibi. Timendum) nobis, præſertim ne ruere incipiat: uel timendum ipſi Pompeio, ne, quum omnibus ſit odio ep.13.h.l. inſidijs petatur ep.24. h.l. ὁμολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεται,) planè, & quadam quaſi conſpiratione tyrannidem doloſe conſtituit. al. ὁμολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεσθαι: nnde legi poſſe uideo ſic, ὁμολογουμένῳ τυραννίδα συσκευάζεσθαι, permittenti tyrannidem cõſtitui: ut ſit turbatur Pompeius. nihil eſt enim, quod non ſit timendum ei, qui tyrannidem conſtitui permittat, & conſtituenti aſſentiatur. Repentina) ita, ut ſtatim prior ſponſus, cuius opera Cæſar paulo te Bibulum impugnauerat, ſit repudiatus. Suet. in Cæs. Affinitatis) accepta uxore Iulia Cæſaris filia. Suet. ibid. unde gener dicitur ep.3. l.8. Ager Campanus) ep. ſup. Effuſio pecuniæ) nam Cęſar, quę cuique libuiſſent, dilargitus eſt. Suet. in Cæs. Significant;) niſi tyrannidem συσκευάζεσθαι; Eſſent extrema) ita, ut his iſti contenti, nihil ulterius quærerent. Res peſtiferas) Vt tyrannidem. Dĳ immortales ἐπιφώνημα, & ἀποσιώπησις. al. paulo poſt, hæc duo uerba collocant. Arpinati) ep. ſup. Deflebimus) al. defleamus. Opera, & oleũ) ꝓuerb. oleũ. & operã ꝑdere. Philologiæ) ſtudĳ diſputãdi, & loquẽdi ep.12.l.13. ſic phlologia, & συζήτησις ep.21.l.16. fam. Perierit) ſi defleamus. Cõferemus) al. cõferamus. Necꝫ) ut ep.17.l.1. εὐελπιστία) bona ſpes, quæ erat, fore, ut iſtorum naufragia, ep.7.h.l. & bonorũ honores uiderem, ep.9.h.l. ἀδιαφορία) contemptio, qua omnia æque accipiuntur, preſertim mihi, qui nunc ad familiam Theophraſti reſpicio, ep. ſup. & φιλοσοφεῖν cupio ep.5.h.l. ὅσα δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδιάφορα εἶναι συμβέβη

κιν. Lucian. ἐν πράσει τῶν βιῶν. & ab eodem ἀδιάφορος ὁ πλοῦτος appellatur. Non ἀφιλόδοξον) non carens ambitione, ambitioſum ep.14. l.1 Sua uitia noſſe) quaſi ἑαυτὸν γνῶναι. Prouer. noſce teipſum. Id afficitur) quaſi afficitur. Pungere) quod ſequitur. Sampſicerami) Põpeij. ep.14. h.l. Annos D C.) annos ſexcentos ep.5.h.l. Vacuus ſum) ita, ut non amplius id me pungat. Iacet enim ille) Pompeius. Sic) ita. Vt phocis curiana ſtare uideatur) uideant, quæſo, docti, an ita legi poſſit. ut Phocionis curia ſtare uideatur, hoc ſenſu. ita iacet Pompeius uelut alter Demades, ut nunc curia Catonis, qui nunc eſt alter Phocion, ſtare uideatur, ut ſit ἀντίθετον. ex Plutarc. in Phocion. Fore) ita, ut te iſtic ſim uiſurus ep.11. h.l. Theophane ep.5. h.l. Expiſcere) inueſtiges, perſpicias, ut ep.10. l.4. Arabarches) Põpeius, qui laſciuus erat, & mollis, ep.3. h.l. & uectigal in monte Antilibano conſtituit, ep. ſup. quod qui faciebat, Arabarches dicebatur, ut in Quæſtura diximus. Quæres) ex Theophane. κατὰ τὸ κηδεμονικὸν) per curioſitatem, curioſe. ὑπεθήκας) documenta. Eius) Theophanis. περὶ τῶν ὅλων) de totis de integris, de re tota.

CICERO ATTICO. S. 18

σχόλια

ACCEPI *aliquot epiſtolas tuas: ex quibus etc.* Seruiamus) iſtis tyrannis ep. ſup. Timemus) ſi prorſus rerum potiantur. Gemitur) epiſt.21.h.l. σκοπὸς) propoſitum, ut ep.30. l.15. al. σκότος. Illis) Cęſari, Pompeio, & Craſſo. cuiuſquam) cuiuſquam hominis uel cuiuſquam rei. Largitionem relinquere) largitionẽ, quam fecerit ullus quiſpiam, prætermittere, quam non faciant ipſi aſſignandis agris, & effundenda pecunia ep. ſup. Aduerſatur) ꝙ Reges oderit ſuperbos ep. 8.h.l. Adoleſcens Curio) ibid. Plauſus maximi) ep. ſeq. Bonis) iam cõmotis ep. 16. h.l. Fuſium) ep.11. l.1. Conſe-

ctantur) uel quòd legem tuliſſet,ut tribus ſeparatim ſuffragium ferrent, Dio.l.38. uel quòd nimis faueret Cęſari,quem poſtea etiam in bello ciuili ſecutus eſt ep. 4.l.9. & ep.15.l.11. κατὰ λεπτὸν) minutatim,ut κατὰ μίτον,ep. 18.l.14. Campana lex) lex de Campano agro lata epiſ. 16. h. l. Execrationem) qua ſe candidati iurantes execrentur,maleq; ſibi precentur. Coitione ep.14.l.1.& ep. 17.l.4. Fecerint) petentes,uel adepti magiſtratum. Quo aliter ut aliter. Ager) Campanus. Atque ut) ſic epiſto. 12.l.16.Ex legibus) poſſidendus aſſignatur. Iuliĳs)ab ipſo C.Iulio Cæſare Cos. latis. Cæteri) præter Catonem. Plutarc. & M. Fauonium Dion.l.38. niſi malis exponere,cæteri candidati,quod magis placet. Laterēſis) M. Iuuentius Laterenſis. orat. pro Cn.Plāc. recte) al.laute. Tribunatum pl.) ibid. Petere deſtitit)petitionem reliquit ibid. Iuraret) in leges Iulias. ſic orat. pro P.Seſt. Geſtis) à me. Cæſare) Cos. Inuitor)nam Cæſar defert ipſe ſua ſponte legationem orat. de prouinc. Cons. & Dion. l. 38. quicquid in uita ſcribat Plutarc. Sim legatus) in Galliĳs. Libera legatio uoti cauſa)uotiua ep.2.l.4.& ep.11.l.15. Datur) à Cæſare,qui legationem,quam uellem,detulit.orat.de prouinc.Cons. Hęc) in quam me inuitat, ſibi ut ſim legatus. Furorem) hinc furia Clodius ſępe dicitur orat.pro dom. al. pudorem, ἐρωτικῶς. Pulchelli) Clodiĳ epiſt.13.l.1. Non habet ſatis) quum legatos huiuſmodi reuocare liceat ep.14.l.4. Aduentu)ex Aſia ep.12.l.1. Ablegat) in Gallias. Illa)libera legatio uoti cauſa. Munitior)ut uoti cauſa ſuſcepta, & ob id religioſa. Non impedit)quum introire,& exire liceat,quum uelis ep.11.l.15.Hāc)in quam inuitor.ſcit) me non uſurum.nulli enim meum conſilium indicaui.Pugnare)ep.ſeq.Studia)erga nos ep.24.h.l.Nihil affirmo) nihil enim certi ep.ſeq.Statio)ep.2.l.1. ad Q. fr. Manumiſſo)ibid.Rebus)ut indiligentia in mittēdis literis ibid. Angor)ut frater.Occallui)callum duxi prouerb.

CICERO ATTICO S.

σχόλια

MVLTA *me ſollicitant, & ex Reip. tanto etc.* Motu) orbe in Rep. conuerſo ep. 9. h. l. Intenduntur) à Clodio. Sexta) ep. 5. h. l. Statim) ep. 2. l. ad Q. fr. & ep. ſup. Manumiſſum) ibi. Nec meũ ĩperiũ) uerba Terẽ. in Phor. Ac mitto ĩperiũ) in Terẽ. age, mitto ĩperiũ. Sermo) hoĩum de hac manumiſſiõe ep. 2. l. 1. ad Q. fr. Iis) ut fri. Minæ) q̃bus mihi periculũ denũciat ep. ſeq. Subire) pugnans paulò poſt. Declinare) à Cæſare legationem accipiens. Dices) quæ ſequuntur. Dignitatis ἅλις tanq̃ δρυός) dignitatis ſatis tanq̃ quercus: ſatis tibi dignitatis Cicero, ut priſcis ſatis quercus, quando relictis glandibus ad uictum triticeum ſe contulerunt. Prouerb. ſatis quercus: ut ἅλις σπουδῆς ep. 1. h. l. Saluti,) incolumitati, cui quãquã honeſtas prętat, tamẽ utri potiſſimum ſit cõſulendum, deliberatur. l. 2. de inuẽt. Conſule) poſtquam dignitati, & honeſtati conſuluiſti. Ades?) Attice. Pręteriret) & quia prudens es, & quia in re aliena ſolem⁹ acutius uidere. τυφλώττω) cęcus ſum: ut ſunt ferè omnes in re ſua quaſi φίλαυτοι. τῷ καλῷ) honeſtati ep. 17. l. 15. fam. προσπέπονθα) deditus ſum, magno affectu hæſi ita, ut ſaluti minus conſulam. Offenſum) odio eſſe ep. 21. h. l. Hunc ſtatum) hanc dominationem, ibid. hoc regnũ, ep. 12. h. l. Nũc eſt) Cæſare Cos. Quàm uellem, non modo q̃ putaram) niſi iocus eſſet, uel εἰρωνεία Cicero, qui fuit eius amor in patriam, ita fortaſſe dixiſſet: q̃ putaram, non modo q̃ uellem: & ſi fortaſſe Cicero nolebat idipſum, quia reſiſti iam ſine internecione nõ poterat ep. ſeq. neque id putarat, quia repente accidit, ep. 21. h. l. Populares iſti) Cæſar, ep. 16. l. 16. Pompeius ep. 17. l. 1. & Craſſus, qui uerbum non faciebat contra gratiam ep. 15. l. 1. Modeſtos) nedum reliquos. Sibilare) in theatro. Docuerũt) ſuis ſceleſtis factis quaſi coegerũt,

ut docuiſſe

ut docuiſſe uideantur. Bibulus)ep. 14.h.l. In cœlo eſt) hominum admiratione,& beneuolentia ep.ſeq.prouerb. in cœlo eſſe. Nec,quare, Scio)quum domi incluſus con tineatur orat.in Vatin.ſed nunc nihil eſt tam populare,q̃ odium popularium ep.ſeq.Reſtituit)ut de Q.Fabio Ma ximo ſcripſit Ennius.alij,reſtituat. Noſtri amores)quod enim par amicitiæ fuit unq̃ in hac ciuitate coniunctius? orat.pro dom.ep.13.l.1. Dolori eſt) ita,ut lachrymas nõ teneam ep.21.h.l. Afflixit)hac coniunctione,& ſocieta te,quam cum Cæſare coiuit. Philip.2. Neminem tenet) quum omnibus ſit odio ep.13.h.l.ita,ut quo ſe conferat, neſciat ep.21.h.l. Neceſſe ſit) Pompeio,qui progreſſum præcipitem,inconſtantem reditum uidet ibid. Iis)Cæſa re,& Craſſ. Illa cauſa) Cæſaris,Põpeij, & Craſſi. Ami citiam)Pompeij præſertim, quem facio plurimi, ſed & Cęſaris,quo familiariſſime utor ep.6.l.6.fam. Improbē) improbarem enim, ſi approbarē ea, quę nunc iſti faciūt, quæ ſunt contra ſtatum Reip.& optimatium, pro q̃bus in meo conſulatu omnia adminiſtraui. Vtor uia)utor cõ ſilio,& uia quadam media, & quaſi foro. alij iungunt, utor uia populi. Populi ſenſus) populi Ro. ſententia. Perſpectus eſt)ut perſpici ſolet.Philip.1. Gladiatorib9) ut ep.1.h.l. Qua)ut ep.19.l.15. Dominus)gladiatorum. Aduocati)quos ſecum dñs adduxerat. Ludis Apolli-naribus)qui fiebant à Præt.urb. ante diem. I I I. Non. Quintil.Liu.l.27. paulo aliter ep.4.l.16. Diphilus) Val. Max.l.6.cap.2. Pompeium)q̃uis abſentem. Nam ſi pręſens fuiſſet, Cæſar eum potius retinuiſſet, q̃ ad eum poſtea ſcripſiſſet,pręſertim quum plauſum grauiter tuliſſet: ut Valerius falli uideatur, qui directis in Pompeium ma nibus,dicat. Tu es Magnus)Magnus eſt,in Valer.legitur, fortaſſe rectius. Coactus eſt) à populo. Dicere ea dem. Virtutem)al.dicere eandem uirtutē. Ab inimico) ab eo Poeta,qui Pompeij inimicus fuiſſe uideatur,quū tamen non fuerit. Cęſar) Cos. Curio filius) ep.11.l.1.

Plauſum eſt) q unus loquatur, & aduerſetur ep.ſup. Capuā ad Pōpeiū) ad Pōpe. Capuę Vuiratū ep.7.h.l. certe magiſtratum gerētē orat. poſt reditum in Senat. Erant) Cæſar, & reliqui. Equitibus) quibus cōmodarāt ep.16. h.l. Roſcię legi) quę XIIII. ordines equitibus, qui Curioni ſtantes plauſerant, daret ep.1.h.l. Etiam) & iam, fortaſſe legi debet. Frumentariæ) legi à L. Saturnino late, autor ad Heren.l.1. nam Sempronia fuerat abrogata in Brut. niſi forte aliam ſignificat. atq; hæc quidem ad omnes, & Roſcia ad equites pertinet. Minitabantur) al. minabantur. Suſceptum ab illis) ut ſilerent, tanquā beneficio deuincti ep.16.h.l. ſed uideant eruditi, an legi poſſit: ſuſpectum, ab illis, ut ſit: equidem malueram, quod erat ſuſpectum, ab illis ſilentio trāſiri: malueram, inquit, equites, quod homines ſuſpicabantur eos eſſe facturos, ſilentio tranſiſſent. Tranſiri) ea, quę fiunt à Cæſa. al. trāſire. Non liceat) tranſire. Ferendum) neq; enim reſiſti ſine internecione poſſe arbitramur ep. ſeq. Odio) ep.21. h.l. Præſidio) medicina ep. ſeq. Publius) P. Clod. Minitatur) periculum denunciat ep. ſeq. Conſularem) in conſulatu confirmatum ep.13.l.1. Exercitū) manum ep.2.l.1. ad Q. fr. Significat) & pollicet. omnia ibid. Affirmat) ep. ſeq. Illū) Clodium. Fallitur) à Clodio. Coſconio) C. Coſconio Calidiario, in Brut. qui Procos. in Hiſpania fuerat orat. in Vatin. Mortuo) in Vuiratu uel. xx. uiratu, niſi fallor. Inuitatus) ab iſtis, & à Pompeio potiſſimū, & Cæſare, qui me, ut Quinqueuiratum acciperem, rogāuit ep.2.l.9. & orat. de prouinc. Conſ. ἀσφάλειαν) ſecuritatem, & quidem contra furorem Clodij ep. ſup. Illi) Quinque uiri. Bonos) quos agri Campani diuiſio incēdit ep.16.h.l. Inuidiam) ep.13.l.1. odium ep.16.l.1. Legatum) ep. ſup. Honeſtior) q̄ per Quinqueuiratum. Hæc declinatio) per legationem, quæ tamen non habet ſatis præſidij ep. ſup. Periculi) quod Clodius denūciat. Hoc) periculum. Non repudio) non libet fugere ep. ſup. Pu-

gnare malo)aueo pugnare ibid. Nihil tamen certi)nihil affirmo ibidem. Adeſſes) nam nec mihi conſilium, nec conſolatio deeſſet ibid. quid aliud?) ut, quid ſupereſt? ep.3.l.7. Certi ſumus)alij, certiſſimum eſt. ἀκκιζόμεθα) diſſimulamus, tergiuerſamur, & non libere dicimus? prouerb. acciſſare. Lælium) C. Lælium ſapiẽtem, in Lælio. illo enim ſum nõ multo minor ep.7.l.5.fam. Furium)L. Furiũ Philũ, ep.15.l.4.de q in amicitia ſic loquit̃ Lęlius. beneuolentia magis elucet inter æquales, ut inter me, & Scipionem, L.Furium, P.Rutilium, Sp.Mummium. quo quidem Furio ne tu quidem minor es iuſtitia præſertim, Lactant.l.5. cap.12. ἐν αἰνίγμασιν) in ænigmatibus, al. αἰνιγμοῖς ep.7.l.6. Cæcilium)auunculum tuum ep.1.l.1. Obſeruamus)& tuemur ep.ſeq. Edicta Bibuli) Bibulus enim Cos. domo abditus nihil aliud, q̃ per edicta obnunciat ep.21.h.l. & Suet. in Cęs. Iis)edictis ut acerbis ep.21. h.l. Ardet)& tabeſcit ibid.

CICERO ATTICO. S. 20

σχόλια

ANICATO, *ut te uelle intellexeram, nullo etc.*) Anicato) Anicetus quidem Romæ in ueterum monimentis legitur, ſed de eo nihil habeo, quod affirmem, non magis, quàm ſi, A.Catoni, legat̃, ut olim putabam. Numeſtium)ep.22.h.l. Recepi) accepi ibid. Cæcilium) ep.1.l.1. Tueor)& obſeruo ep. ſup. Varro) ep.25. h.l. ſatisfacit)officio ibid. Inquies)tu Attice, qui me ſæpe de Pompeij familiaritate obiurgas epiſto.1.h.l. Credo) etſi inerti nobili credo epiſt. 3.l.4. Pragmatici) apud Gręcos infimi hoĩes mercedula adducti miniſtros ſe p̃bent in iudicijs oratoribus ij, qui apud illos πραγματικοὶ uocant̃.l.1.de orat.ſed qd pragmaticis iſtis cũ hiſtoricis p̃ceptis, & uerſibus? Videdũ eſt igit̃, an legi debeat, dramatici, hoc eſt, poetę, q τὰ δράματα ſcribũt, qualis fuit Epicharm⁹, q carmẽ illud ſcripſit: νῆφε, καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν, ep.16.l.1. niſi τοὺς πραγματικοὺς

in rebus uerſatos, rerum peritos interpretari libet, ut Cicero iuris peritos eodem libro quaſi interpretatur. Caueam) quæ ſunt cauenda ep.14.l.1. Denunciat) minitaẽ ep.ſup. Periculum) uim, & iudicium ep.22.h.l. Affirmat) ep.ſup. confirmat ep.ſeq. Non eſſe periculũ) à Clodio. Eo) Clodio. Tractatur res) à Pompeio cum Clodio ep.22.h.l. Simul) poſtq̃, ut ep.10.l.9. al. ſimul, & unde legi poteſt, ſimulac: uel, ſimul ut. Pugnandum) cũ Clodio. Arceſſam) ep.ſup. Amalthea) epiſt.10.l.1. ἀλληγορίαις) allegorijs, inuerſionibus, quãdo aliud ſenſu, aliud uerbis intelligitur: αἰνιγμάσιν, ep.ſup. ἀλληγορία enim, quę eſt obſcurior, αἴνιγμα dicitur. Quintil.l.8.cap.6. Acta) à Cæſare, & socijs ep.16.h.l. Medicina) præſidium epiſ. ſup. Reſiſti) Cęſari, & ſocijs nimis potentibus. Arbitramur) & iccirco tranſitus tempeſtatis erat expectandus ep.ſeq. In cœlo eſt) ep.ſup. Edicta) ibid. Odium) ep.ſeq. Popularium) Cæſaris, Pompeij, & Craſſi, epiſ. ſup. Inclamaro) ut ep.18.h.l. Accurras) aduoles ibid. Scripſeram) ep.ſup. Furium) ibid. Scripturum) facturũ ibid. Faciam Læliũ) ut ſcripſeram ibid. Atticũ) ut uocaris, ep.10.l.5. nihil enim eſt in eo nomine periculi, quum multi ſint Attici, ideſt, Athenienſes uel, quia nihil periculi debet ei eſſe, qui literas accipit. Meo Chirographo) literis mea manu ſcriptis. In alienum) in alienas manꝰ. Diodorus) Stoicus, à quo quum in alijs rebus, tum ſtudioſiſſime in dialectica exercebar. in Brut. Mortuꝰ eſt) Domi meæ ibid. & quidem nuper, ideſt paucis ante annis. id enim ſignificat nuper, ut docet Laurẽtius Vallenſis, atque adeo Cicero ipſe, qui lib.2. de nat. Deor. paucis ante ſeculis interpretatur. Archilochio) ep.ſeq. In ante diem) in a.d. ep.13.l.1. ſic Liu.45. Latinę edictę ſunt à Coſ. in ante diem. IIII. & III. & prid. Id. Nouẽb, Diſtulit) ut loquebatur ep.14.&.15.h.l. Vibio) fortaſſe, C. Vibio Panſa, ep.8.l.8.fam. uel Vibio Rufo, quem inter autores numerat Pli.l.14. niſi Vibius ille ſit, quem Pom

peio ſimilem fuiſſe ſcribit Val.Max.l.9.cap.15. Libros) Alexandri ep.22.h.l.. Poeta) Alexander. Ineptus) non bonus ep.22.h.l. Et eſt nō inutilis)ibid. Remitto)ibid.

CICERO ATTICO S. 21

σχόλια

DE *Rep. quid ego tibi ſubtiliter? tota periit etc.)* Subtiliter? tota. Perijt). certi ſumus perijſſe omnia, ep.19.h.l.Dominatio)Cæſaris,Pompeij, & Craſſi. Iucunda)ut popularem ep.19. h.l. Multitudini) ut largitionibus delinitę ep.16. h.l. Odio) ep.ſup. Eruptura) ibid. Horreamus) timeamus ibid. Catoni). ep.1.h.l. Irati)Pompeius quidem,ꝙ ille affinitatē ſuam repudiaſſet,& Lucullo fauens, legem agrariam,& acta ſua oppugnaſſet: Cęſar uero,ꝙ triūphum ſuum impediſ ſet, & legibus ſuis eſſet aduerſatus: Plutarc.Craſſus,autem, ut Pompeio, & Cęſari, quod ego puto, rem gratam faceret.uel,quia Cato aduerſatus fuerat publicanis, quos ipſe Craſſus impulerat ep.14. l.1. Sibilis uulgi)ep. 19.h.l.. Honeſtorum)modeſtorum ibid. Exarſerint)Cęſar,& ſocij. Orbem. Reip.)ep.9.h.l. Eſſe conuerſum) iri conuerſum, locutio latina uidetur poſcere. Sonitum) ep.9.h.l. Tempeſtatis) à Cæſare, & ſocijs in Rep.commotę. Cœperunt) ep.18.h.l.Amicus noſter) Pompeius. Neſcit) tanto eſt in odio,ep.13.h.l. & ita iacet, ep.18.h.l. Progreſſum)acceſſum εἰς τὸ πρόσω, ut loquuntur Gręci. Pręcipitem)ad ruinam. hinc in locum, ex quo decidit,reſtitui cupit ep.23.h.l. Inconſtantem)ſi deſiſtat.Reditum) à Cæſare ad optimates. Bonos) iampridē commotos ep. 16.h.l. Improbos) omnibus enim generibus hic ſtatus eſt offenſus ep. 19.h.l. Molliciem) teneritatē ep.14.l.1. Animi)mei. Non tenui lachrymas)pręe dolore. Illum) Pompeium. Edictis Bibuli) ep. 19. h.l. Illo in loco) apud populum. Amore populi) ꝙ eſſet popularis ep.1. h.l. Sibi) quippe quem ſui ſtatus pœniteat.

Vni Craſſo) nunc quidem cum eo coniuncto, ep.4.h.l. ſed ueteri inimico ep.11.l.1 Plutarc. & ep.7.l.5.fam. Cęteris)ut mihi,& aliis amicis,& Reip.ſtudioſis. Nō.itē) iuçundum. Deciderat)ep.23.h.l. Ex aſtris)ē ſummo loco,& gloria. prouerb. ex aſtris delabi. Lapſus)imprudenter. Progreſſus) prudenter. Appelles) Plin.l.35.ca.10. Venerem) Anadyomenen,ibid.uel Coam,ibid.epiſt. longa ad Letul.&.l.3.de off. Protogenes) Plin.l.35.ca.10.Ialyſum)ibid. Verr.6.& Gel.l.15.cap.31. Hūc)Pompeium. Pictum)laudatum ep.11.l.1. & ep.9.h.l. Artis) Rhetoricę. coloribus) χρώμασι, ornamentis, pigmentis ep.1.h.l. Illi)Pompeio. Eſſe debere)quum fuerit ille traductor ad Plebem ep.9.h.l. Amor)coniunctio,& familiaritas ep.13.&.16.l.1. Archilochia)cōuitiorum plena, qualia carmina ſcripſit Archilochus, quem proprio rabies armauit iambo,ut inquit Horat.ep.10.l.16.prouerb. Archilochia edicta. Illum) Pompeium. Edicta Bibuli) ep.19.h.l. Ipſi) Pompeio. Acerba)ut in Cęſarem quidem ſcripta, ſed ipſum mordentia, quod uerba illa dixiſſet: ſi quis enſem tulerit, ego enſem, & clypeum feram: & urbem militibus repleſſet. Plutarc.in Pomp. Dilexi nimis)al. dileximus. Vir) Pompeius.Ferro)al.foro. Pareat)& ruere incipiat ep.14.h.l. ἀρετὴ γὰρ ὑβριζομένη, δύναμιν ἔχουσα: δῆλον γὰρ ὅτι προχειρεῖται μὲν ὅταν ὑβρίζηται ἀεί. Ariſtot.lib.2.Rhet. Gloria)ep.ſup. Omnia)al.comitia.recte ibid. In menſem Oct.) in ante diem. XV. Cal. Nouemb.ibid. Ea res) comitiorum dilatio. Iret) ſupplicatum,ut comitia haberi permitteret. Non potuit) concione reclamante.Sentiunt)Cęſar, & ſocii. Partis) aut ordinis. omnibus enim hic ſtatus eſt offenſus ep.19. h.l. Tenere)quum omnibus ſint odio, & in his Pompeius neminem teneat ibid.. Nobis)omnibus. Timenda) à Cęſare, & ſociis. Inimicus eſt) & periculum denūciat ep. ſup. Confirmat) affirmat ibid. Credere)ibid. Paro)ſic enim credo,ut nihil de mea comparatione diminuam ep.

2.l.1.ad Quin. fr. Studia) ibid. & ep.ſeq. Varro) ep.25.h. l.ſatis mihi facit) ep. ſup. Loquitur) ep.9.l.4. Summa gloria) multiplicata gloria ep.2.l.1.ad Q. fr. Sicyonijs) ep.10.l.1.egeris) de pecunijs.an exegeris ibid.

CICERO ATTICO. S. 22

σχόλια

QVAM *uellem Romæ manſiſſes.quod egiſſes etc.*) Quod egiſſes profecto, ſi hęc fore putaſſemus) al.profecto, ſi hæc fore putaſſemus: ut ſit ἀποσιώπησις mãſiſſes, uel ſimile uerbum tacens. Pulchellum) Clodium ep.13.l.1. Scire) per βοώπιδα ep. 9.h.l. Volitat) Clodius. Denunciat) periculum. In odio) ep. ſup. Eos) Cęſarem, & ſocios. Hæc) ep.16.h.l. has actiones ep.14. h.l. Videtur) ut omnia iſta reſcindat ep.12.h.lib. Opes) eorum. Exercitus) Cæſaris ep. 16. h. lib. Tum uim) hoc queritur in orat. pro dom. Hoc) Clodio. Vt ad me ipſe referebat) ut loquebatur epiſto.9.l.4. Ab eo) Clodio. Paſſus eſſet) ep.7.&.9.h.l. Sed fidem recepiſſe ſibi) referebat Pompeius. Ipſum) Clodiũ. Appium) App. Claudium Pulchrum P. Clodij fratrem ep.2.l.4. & l.3. fam. De me) ſic in orat. pro P. Seſt. ſcribit. Clodium uir Clariſſimus Cn. Pompeius omni cautione, fœdere, execratione deuinxerat, nihil in Tribunatu contra me eſſe facturum. Ille) Clodius. Illum) Clodium. Cõtra) dixiſſe. Manus dediſſe) ut ep.3.l.16. Eius) Pompeij. Ille) Clodius. Ei) Clodio. Nihil crederemus) eſt enim periculoſum credere ep.ſup. Pararemus) ibid. Studia) ibid. Attingimus) nec publicis conſilijs ullis interſum⁹ ep.ſeq. Forenſi) ibid. Renouatur) ut quaſi prędixeram, ep.9.h.l. quum ſcripſi fore, ut noſtra tempora deſiderarentur. Nobis) ut cum ſumma gloria diſceſſuris ep.ſup. Impendet) à Clodio. Varronem) ep.25.h.l. Publio) P. Clodio. Multa etiam) ἀποσιώπησις, in qua fortaſſe Clodiam ſignificare uoluit epi.9.h.l. Ille) Clodius. Ineat)

ad Non.Decemb.ep.13.l.16.Tribunus pl. omnino futurus,ep.12.h.l. nondum certe declaratus ep. ſeq. Magiſtratum) Tribunatum. Craſſo) M.Craſſo, qui cũ βοώπιδι neſcio quid rei uidetur habuiſſe ep.12.h.l.ubi uidetur Athenio uocari. βοώπιδα) quæ tibi dialogos referre ſolet epiſ. 9.h.l. Ex ipſo) Craſſo al.ex illo ipſo.Poſſis) quaſi κατάκλιμακα hoc modo:tu βοώπιδα, illa Craſſum, Craſſus Pompeium urgebit,& ille rem demonſtrauit. Illis) Cæſare & ſociјs. Agatur)mecum. Sine moleſtia) ſi intellexerimus eos bona fide agere, nec Clodium nobis moleſtum fore. Sine errore) ſciemus enim, quibus credendum,& à quibus cauẽdum ſit, & quid timendũ. δίλημμα. Habeo) ἔχω. Odium)ep. ſup. Omnium hominum)ep.19.h.l. Eos) Cęſarem, & ſocios. Tenent omnia)oppreſſa dominatione ep.ſup.Spes nulla) ꝙ uox omnium magis odio ſit firmata,ꝗ pręſidio ep.19.h.l. Tędet) quum ſibi diſpliceat ep.ſup. Pœnitet)ſui ſtatus ep. ſeq. Aliquo) unde nobis uis ſit timenda ep. ſup. Eruptura) epiſt. 20. h.l.Alexandri) fortaſſe Aetoli, de quo Suid. & Athen. Remiſi) ut promiſeram, epiſto.20.h.l. Accepi)recepi ibid.

CICERO ATTICO S. 23

σχόλια.

NVNQVAM *ante arbitror te epiſtolam etc.*) Diſtinear)quũ epiſtola hęc aliena manu ſit ſcripta. Voculæ)in opera forenſi penè amiſſæ. Ambulare)nam uoci prodeſt ambulatio. Quintil.l.11.cap.3. & exercitatio auget.l.1 de off. Samſiceramum) ep.14.h.l.Pœnitere)ep.ſup. In eum locum)in Senatus,ac populi gratiam. Decidit)ep.21.h.l. Nobis) ut amicis. Illius partis) Cæſarianæ,& popularis. Conſeneſcere) ut epiſ. 13.h.l. Nec uoluntate, nec ſermone) nam & illi ſentiũt ſe nullam ullius partis uoluntatem tenere,& omnes loqui, & clamare cœperunt ep. 21 h.l. al. nec uoluntatis,

nec ſermonis. Interſumus) quippe qui Remp. nulla ex parte attingamus ep. ſup. Forenſem) ibid. Geſſimus) in Conſulatu, cuius memoria renouatur ibid. βοωπιδός ep.9.h.l. Noſtri)al.noſter,utrũq; male.al.noſtræ,rectę, ut uidere quiuis poteſt. Conſanguineus) Clodius frater ep.9.h.l. Terrores)& periculum ep.20.h.l. Samſice ramo)ep.14. h. l. Negat)ſe quicquam contra me ſacturum, quum ita fuerit pollicitus ep.ſup. Si dormis)ἡ μεταφορὰ, & κλίμαξ. Comitĳs,ep.20.h.l. Declarato) tribuno pl.deſignato. Illo)Clodio. Eſſe Romæ)ante, quàm ille ineat magiſtratum epiſto.ſup. Valeas) al.ualeas mi ſuauiſſime Attice.

CICERO ATTICO. S. 24

σχόλια,

QVAS *Numeſtio literas dedi, ſic te his etc.*

Numeſtio)ep.22.h.l. Literas)ſuperiores. His) præſertim eo loco: ſi dormis. Euocabam) arceſſebam ep.20.h.l. Solicitus)res eſt ſoliciti plena timoris amor. Res eſt) quæ ſequitur de Vectio. Aditu)principio. μεταφορά, & ἀντίθετον. al.auditu. Vectius)L.Vectius orat.in Vatin. Catull.& Dion.l.38. Ille)ille παλιλογία. Noſter index) in coniuratione Catilinę. Dion.l. 37.unde uidetur index appellatus. Pollicitus eſt) præmĳs inductus, Suet. in Cęs. Curio filius)ep.11.l.1. Adduceretur) quod unus loqueretur, & palam aduerſaretur, ep.18.h.l.& Reges odiſſet ſuperbos ep.8.h.l. Adoleſcẽtis) Curionis ep.18. h.l. Deduxit) al.adduxit. Diceret) Curioni tanquam familiari. Patrem)ep.11.l.1. Reſtitiſſe) al.conſtitiſſe,ut orat.poſt reditum in Senat.& alibi loquitur. Neque id) negauit. Duce Curione)ut ep.11.l.1. Paulus)L.Paulus. Initio)ante,quàm in Macedoniam Quæſtor proficiſceretur orat. in Vatin. ſed paulo poſt Vectius hac in re conuincitur. Cn. Cæpio hic Brutus) M.Brutus, qui ab auunculo,ut par eſt credere, adopta-

tius, Cępio dicitur. Philip.10 ubi tamen Q. Cępio uocatur, atq; hic in ueteribus libris legitur C. Cępio, & C. & Q. inter ſe mutant̃ ſępe: unde legi hic q̊q; fortaſſe poſſit. Q. Cæpio hic Brutus. hic uerò Pompeium ut patris interfectorem, Plutarc. in Brut. & Cęſarem ut tyrannum oderat, quem poſtea interfecit ep.1.l.14. al. Cn. Cępio, & Brutus, ut duo ſint, Cn. Seruilius Cępio, quo priore ſpõſo repudiato, Cæſar Iuliam Pompeio collocauit, Suet. in Cęs. quod ęgrè fortaſſe ferebat & M. Brutus, q quod Seruiliæ filius eſſet fortaſſe cum Cn. Seruilio Cępione ut affine conſenſiſſe uideri poterat. Lentulus) L. Lentulus. Flaminis) Martialis orat. de resp. & in Vatin. Patre) L. Lẽtulo ibid. C. Septimium) ep.8.l.12. Bibuli) Cos. in foro) αὔξησις quædam à loco, & quaſi ἀγανάκτησις, ut in exordio orat. pro Mil. ibi Pompeium uoluiſſe adoriri, ubi ius dicitur: & quum ius dicitur, gladiatores non dantur: nec quum dantur, in foro dantur, ita, ut qs dicere poſſit, eos conſtituiſſe Pompeium in foro gladiatoribus, ideſt ludis gladiatoriis adoriri. Gladiatoribus) unde gladiator Gabinius appellatur orat. in Pis. Gabinii) A. Gabinii conſularis candidati orat. in Vatin. In Maced. fuiſſe) Quęſtorẽ ibi. Cũ telo fuiſſe) cõtra legem, q̃ eſſe cũ telo hoĩs occidẽdi cã uetat orat. p Mil. Coniiceret) à Triũuiris, q̊rũ id erat munus. Plaut. in Aulul. emiſiſſet) ex uinculis. Cõtra Rẽp. eſſe facturũ) ut ep.13. l.1. Eſſe actũ) à Cęs. Ille) Vectius. Diceret) ut in cõiuratione dixerat. Dion. l.37. Curiones) pater, & filius. Cęſar) Cos. Prætor quum eſſet) D. Iunio Syllano, & L. Muręna Coss. epiſto.9. lib.1. Q. Catulum) ep.10. l.1. ex petitione Pontificatus odio incenſum. Salluſt. in Catil. Iuſſerat dicere) quando illum de refectione capitolii ad diſquiſitionem populi uocauit, rogatione promulgata, qua curationem eam in Pompeium transferebat. Suet. in Cæs. & Dion. l.37. Produxit) autor fuit, ut Vatinius produceret orat. in Vatin. & ſic con-

cionem dedit, ut priuato ep.1.l.4. In eo loco) in augurato templo ibid. Bibulo Cos. ἔμφασις. Non liceret) per Cæſarem, & ſocios, & præſertim per Vatinium,q illum incluſum domi continebat orat.in Vatin. Ille) Vectius. Factus) à Cæſare, & Vatinio orat. in Vatin. Cæpionem) paulo ante. Nominarat)inter iuuenes,qui duce Curione cædē facere uellēt,ut ipſe dicebat.Noctē) fortaſſe Seruiliæ, uel alterius fœminæ, cuius precibus Cæpio de orone ſublatus eſſet,ut ſit iocus ex ambiguo. & ſi noctem Seruiliæ ſignificat, ſupra Cæpionem Brutum dicas,neceſſe eſt: ſin alterius fœminæ, Cæpionem à Bruto potes ſeiungere. Lucullum) L. Lucullum, ut Pompeij inimicum Plutarc. C. Fannium)epiſt.14. l.7. P. Clodium) tunc reum pollutarum cerimoniarum ep. 13.l.1. Subſcripſerat) accuſatori. ibid. L. Domitium) ibid. & orat. in Vatin. qui poſtea Prætor de Cæſaris actis retulit. Suet. in Cæs. Conſularem diſertum)Ciceronem. περὶ φράσις. Vicinum Conſuli) nam Cicero in Palatio habitauit, epiſto.4. huius lib. Cæſar uero poſt Pontificatum in Sacra uia domo publica, Suet. in Cæs. porro caput ſacræ uiæ in Carinis oritur ab Strenę ſacello, quæ pertinet in arce, Varr. de ling. latin. certe non procul à Palatio. Ahalam Seruilium) C. Seruilium Ahalam, qui magiſter equitum iuſſu L. Quintij Cincinnati Dictatoris Sp. Melium regnum appetentem interfecit. Liu. l.4. Brutum) L. Iunium Brutum, qui Reges exegit. Reperiri) ad interficiendos, aut expellendos Reges ſuperbos epiſt.8.h.l. Addidit) Vectius. Reuocatus) quum iam de roſtris deſcendiſſet orat. in Vatin. Vatinio) Trib.pl.ibid. Curione) filio. Piſonem generum meum)ep.2.l.1. & orat.in Vatin. M. Laterenſem)ibid.& ep.18.h.l. Reus) Vectius. Craſſum Diuitē) ep.13.h.l. De ui) q cum telo fuiſſet, Damnatus) priuato Craſſi iudicio de ui lege Plotia, cuius iudicia domi fieri poterant orat. Salluſt. in Cic. Iudiciū)publicū.Po-

ſtulaturus) ut appellaturus. Iudicia) publica. Fore) quũ quaſi intermiſſa fuiſſent. Ea) iudicia. Nos) quibus iudicium Clodius minatur ep. 22.h.l. Nihil contemnere) ita, ut non caueamus, & nos ad reſiſtẽdum parem? ibid. Studia) ibid. Cædem) apertam, & per arma, quibus à Pompeio refertum fuit forum. Plutarc. in Cæs. timueramus) dum lex de Galliјs ferretur. Oratio) iccirco Senatores non cõuenire, ꝗ Cęſaris arma, militesq; pertimeſcerent. Plutarc. in Cæs. Senis) ita, ut dixerit Cæſari: ſenectus me intrepidum facit ibid. Q. Conſidiј) ep.9.l.1. Ea) cędes ex inſidiјs, & delationibus huiuſmodi. Exorta eſt) ex hoc indice. Infortunatius) al. fortunatius, ἐπιεικῶς. Catulo) quum uiueret. tunc enim obierat ep.17.l.1. aliј, Bibulo: nos, ſi quid mutandum ſit, malumus legere: Lucullo, qui cum ſe iungat Cicero, ꝗ eos huius rei autores fuiſſe putabant. Dion.l.38. Iubet) quum ſemper confirmet, eum nihil eſſe facturum contra me ep.21.h.l. Omni ratione) al. omni oratione. Significat) epiſt.19.h.l. Aduoles) epiſt.18.h.l.

CICERO ATTICO S. 25

σχόλια

CVM *aliquem apud te laudaro tuorum famil. etc.*) Volam) ut ep.1.l.5. de Torquato. Scripſiſſe) ep. 20.&.21.h.l. Varronis) M. Terentiј Varronis familiaris tui, ep. 2.l.4. & Pompeiј, ep.15.&.18.l.3. quippe quem bello piratico claſſibus præfecit, Varr. ipſe.l.2. de re ruſt. & Appian. de bello Mithrid. & poſtea in Hiſpaniam legatum miſit, Cæs.l.1. de bel. ciu. Officio) in exquirendo Pompeiј animo, & conſilio, certe in multis rebus agendis ep.22.h.l. Illum) Varronem. Mihi illum ſatisfacere) ep.20. &.21.h.l. al. nihil illũ ſatisfacere, nõ ꝗ faceret: ſed ut faceret nos ita legim?: mihi illũ ſatisfacere, nõ quo faceret, ſed ut faceret, hoc ſenſu. mallẽ ſcripſiſſes ad Varronem, illum mihi ſatisfacere, non quia prorſus

præſtet, quod cupio. ſed quia faciat, quod poteſt: hoc eſt non ꝙ faciat, ſed ꝙ laboret, ut faciat. Moratus eſt) retardauit, & quaſi inhibuit, ne mihi adhuc nocerent. ἑλικτά, καὶ οὐδὲν) ἑλικτά, καὶ οὐδὲν ὑγιές, inuoluta, & nihil ſanum, hoc eſt, Pompeiū, & Cæſarem Reges iam tales, quales Andromache Spartanos apud Euripidem uocat, quum illos ἑλικτὰ καὶ οὐδὲν ὑγιὲς appellat: ubi ἑλικτά interpres exponit πανοῦργα, καὶ οὐχ ἁπλᾶ, quales erant iſti, & præſertim Pompeius epiſto. 9. l. 4. οὐδὲν ὑγιὲς epiſto. 13. l. 10. & epiſto. 1. l. 15. & Ariſtoph. in Plutar. ὑγιὲς μηδὲν, & eius interpres, ὁ γὰρ ἄδικος, καὶ ἅρπαξ οὐχ ὑγιαίνει τῇ ψυχῇ, ὃς νομίσας τοῦτο αὐτὸ συμφέρον ἐν τῷ παρόντι βίῳ. Illud) quod apud Euripidem in Phœnis. profert Polynices. τὰς τῶν κρατούντων) ἀμαθίας φέρειν χρεών: potentium ſtultitias ferre oportet, uel peccata. interpres enim ἁμαρτίας, non ἀμαθίας uidetur legiſſe. Tuus familiaris) Neptu. in Attici uita. Hortenſius) epiſto. 10. l. 1. Plena manu) Prouerb. ut pleno modio epiſto. 1. l. 6. Flacci) L. Valerij Flacci epiſto. 3. h. l. Prætura) quam geſſit me Coſ. orat. pro Flacc. Tempore Allobrogum) tempore, quo Allobroges à L. Valerio Flacco, & C. Pontino Præt. meo iuſſu ſunt comprehenſi, Sallus. in Catil. & epiſto. 1. h. l. Diceret) actione prima, epiſto. 3. h. l. uel etiam poſtea certe Cęſare, & Bibulo Coſs. poſt C. Antonij damnationem, ut ex orat. pro Flac. & pro dom. intelliges. Superioribus literis) 23. & 24. h. l. Ipſa res) Clodiana, ut negotium Clodianum epiſto. 21. h. l. Negotijs) urbanis. Deſperatius) quum iſti omnia perdiderint epiſto. 21. h. l. His) Cæſare, & socijs. Quorum opera) Reſp. eſt deſperata. Odio) epiſto. 21. & 22. h. l. Beneuolentia) & ſtudijs ibidem. Aduola) epiſto. ſup. Particeps) & ſocius ibidem.

M·T·CICERONIS EPIſTOLARVM AD T. Pomponium Atticum Liber tertius.

CICERO ATTICO. S. 1

σχόλια.

CVM *antea maxime noſtra intereſ.etc.* Quam antea) inter ſecũdum, & tertium librum mẽſes minimũ quatuor Decẽber, Ianuarius, Februarius, & Martius ſileri uident. Nam Bibulus in ante diẽ. XV. Cal. Nouemb. comitia diſtulit, ep. 20. l. 2. quibus Clod. Trib. pl. eſt factus, & Cicero exijt menſe Aprili ep. ſeq. Rogationẽ) ut mihi aqua & ignis interdicat, & ne recipiar orat. pro dom. ep. ſeq. & ep. 4. h. l. Epeirũ) ubi tuas res habes ep. 4. l. 1. Tuorũq;) ep. 2. l. 11. Macedonia) in qua mihi ꝑ legem eſſe licet: uel potius, in qua tu habes negotia, & iccirco Romę remãſiſti, ut quũ intellexiſſes, cui decreta eſſet, ei res tuas cõmendares ep. 10. l. 1. Lex) qua L. Piſoni Macedonia eſt data orat. pro dom. eſt) perlata lex eſt ita, ut eius cauſa tibi Romę amplius non ſit cõmorãdum, & ita facilius potes cõſequi.

CICERO ATTICO. S. 2

σχόλια

ITINERIS *noſtri cauſa fuit, q͂ non habebam loc. etc.)* Itineris) quod feci. Eſſe poſſem) ꝑ rogationẽ. In fundo) Vibonẽſi ep. 6. l. 16. al. fundũ. Siccę) ep. 4. h. l. & ep. 6. l. 16. Rogatione) ep. ſup. Correcta) ut mihi ultra quadringẽta millia liceret eſſe ep. 4. h. l. Eo loco) Vibone. Si iter haberẽ) al. ſi te haberẽ, recte. nã ſubiungit, ſine te aũt. Referre) ea uia, quã Strab. l. 6. deſcribit ep. 2. l. 16. Sine te) ſine tuo, tuorũq; pręſidio ep. ſup. Antroniũ) P. Antroniũ ẽ cõiuratis unũ, Salluſt. in Catil. nũc exulẽ, & ob id mihi inimicũ, præſertim quũ in eum teſtimoniũ dixerim, orat.

pro P.Sylla.ep.7.h.l.& ep.10.l.1 ſane exules cōiurati Ciceroni inſidias pararūt orat.p Cn.Planc.al.Antoniū,ut M.Antonius ſignificari poſſit,qui quū Clodio intimus, & Ciceroni pꝑter Curionē inimicus,Philip.2.in Græciā pficiſceret,Plutar.ī uita,fortaſſe tūc erat Brūduſii. Scri pſi)ep.ſup. Capiem⁹)de tua ſnia ibi. Naryci Locridis) hic & Naritĳ poſuerūt mœnia Locri. Poeta l.3. Aeneid. al.Naris Luc.unde fortaſſe legas:Thurĳ,ul' Thurĳs Lucaniæ ep.5.h.l.pſerti quū hęc poſt illā ex rōne tpis ſcripta eē uideat.

CICERO ATTICO. S. 3

σχόλια

VTINAM *illum diem uideam,cum tibi agam etc.)* Illum diē)felicē,reditus diē. Agā)agere poſſim. nā,ut nūc eſt,agere nō poſſum,quū me adhuc uiuere pœniteat ep.ſeq. Coegiſti) in ea re plurimū ualuiſti ibid. Pœnitet)uiuere.ibid.Vibonē)Strab.l.6.& Plin.l.3. c.5.& ep.ſeq.Multis de cauſis)pſertim,ut Siciliā petere orat.pro Cn.Planc.Capere)de tua ſententia ep.1.h.l.

CICERO ATTICO S. 4

σχόλια

MISERIAE *noſtræ potius uelim,quam incon. etc.)* Vibone)ep.ſup.ex fundo Siccę ep.2.h.l. Arceſſebamus)ep.ſup.Diſceſſimus) nā Siciliā phibit⁹ à C.Virg.repēte cōſiliū mutaui,& iter à Vibone Brūduſiū terra petere decreui orat.p Cn. Plāc.Rogatio)ep.1. h.l. Cōfectū)al.Correctū.recte ep.2.h.l.Quadringēta) qngēta ſcrib.Plut.in uita.Illò)ad illū locū,qui eēt extra cccc.mil. Nō liceret) ꝙ neuter loc⁹ ex his, qͣs petebā eſt extra.cccc.millia. Diē rogationis)diē mihi ad diſcedēdū in rogatiōe cōſtitutā.Sicca)ep.2.h.l.Periret)nam pœna eſt,qui receperit orat.p dom. Melitę)ep.5.l.10.niſi fuerit oppidū, qđ poſitū nōpcul à Vib.uulgus Melitū uocat. Nō licebat) ꝙ ne Melita qdē ſit extra qͣdrigēta millia. Cōſequare)ep.1.h.l. Si nō recipiemur)cū pœna ſit, q receperit;& niſi recipiemur,cōſeq nos pperātes ñ poteris.In

uitamur)ab amicis. Timemus)ne, quum pœna hęc fuerit diuulgata, reijciamur. Pœnitet)epiſt. ſup. Valuiſti) quum me uiuere coegiſti ibid.

CICERO ATTICO S. 5

σχόλια

TERENTIA *tibi & ſepe, & maximas etc.)* Terentia)ep.2.l.1. Gratias agit) de beneficijs tuis. ſic ep.8. h.l. Aſſequi) conſequi ep. ſup. Eodem amore ſis) ut magno timore, ep.14.l.5. magna ſpe, ep.1. l.6. & admirabili gloria, ep. 21. l.2. Inimici) Clodius, Gabinius, & Piſo. Mea) bona. nam domus diripiebatur, ardebat: bona ad uicinum Cos. de palatio, de Tuſculano ad item uicinum alterum Cos. deferebantur orat. poſt reditum in Senat. pro dom. & in Pis. VIII. Id. Apr.)niſi legas, IIII. Id. Apr. hæc epiſtola ſecundæ h.l. præponenda uideatur. Thurij) Plin. l.3. cap. 11. ſunt, qui nunc Rodium uulgo uocari dicant. Turios Cæſar, & Paterculus ſcribunt.

CICERO ATTICO S. 6

σχόλια

NON *fuerat mihi dubium, quin te Tarēti etc.)* Te) conſecutum ep.1.h.l. In eis) multis. Epeiro) ep.1.l. Non contingit) ut te uiderem. In Aſiam) quaſi ad Q. fratrem ep.9.h.l. Cyzicum)ep.13. &.15. h.l. & epiſt.4. l.14. fam. nunc Spiga dicitur Tarenti)al. de Tarentino.

CICERO ATTICO S. 7

σχόλια

BRVNDVSIVM *ueni ad Cal. Maias. etc.)* Ad Cal. Maias)ſi uenit ad Cal. Maias, quo modo Prid. Cal. Maij in fine epiſtolę ſe diſceſiſſe ſcribit? Quin ad Terentiā ſcribit, ſe dies XIII. apud Flac-

cum Brūduſii fuiſſe,& epiſtolā ſuperiorem.XIIII. Cal. Maij.Tarenti datam teſtatur ita,ut uix dierum numerus colligi poſſit. Quare uidēdum eſt,an hic,ad.X. Cal.Maias,& in epiſtola ad Terentiam.VIII.dies, legendum ſit ad.XIIII.Cal.Maias. Eius diei literas) eo die,quo priores allatę ſunt,literas ſcriptas.al.eius die literas,ut ſit ueteri more dictum,ut,libra die,apud Poetam:uel lege,eiuſdem literas uel iunge,poſt diem tertium eius diei. Apud te)domi tuę Buthroti.ep.6.l.2. Epeiro)ep.1.h.l.Liceret) per rogationem ep.4.h.l. ſed nō licet,quum Buthrotum propius abſit ab Italia,q̄ Athenæ:quod tñ oppidum,ue reor,ne interpretētur,ab Italia nō ſatis abeſſe.paulo poſt. Solitudo)ep. 6.l.2. Itineris)Buthrotum. Cauſa) eſt cauſa. Deuium)illud iter. Antronio)ep.2.h.l. Cęteris)exulibus ibid.& orat.pro.Cn. Planc. Sine te)ep.2.h.l.Nam) al.natura. Caſtellum)Buthrotū ep.6.l.2.Vellem)Athenas petere. Noſtri hoſtes) quorū impium ferrū, ignesq́; peſtiferos meus ille Conſulatus ē manibus extorſit orat. pro Cn.Planc.& ep.ſeq. Ibi) in Achaia ibid. Et te) qui Atticus es,ep.10.l.5.& ſine quo partes illæ non ſunt tenendę ep.2.h.l. Interpretētur)Clodius , Gabinius,& Piſo.Oppidum) Athenas potius,q̄ Buthrotum,ne bis idem dicat. Satis)quod ad rogationē pertinet ep.4.h.l. Abeſſe)etſi Athenę longius abſunt , q̄ Buthrotum , quod in propinquis eſt locis ep.1.l.2. Conſilij)ep.15.h.l. Vtique pœniteat)al.uitęq́; pœniteat.ſic pœnitet uiuere ep.4.h.l. Retineat?) in uita? Spes ea) fore , ut breui reuocaremur orat.pro dom. Inimicorum)præſertim Clodij, Gabinij, & Piſonis. Inuidorum)ut Pōpeij, & Hortēſii,ep.9.h.l. à quibus me amari putabam ep.1.l.14. fam. Confirmo) al.affirmo. Tanta calamitate)ep.10.h.l. Tempus) q̄ uel Clodio reſiſtendum fuit,uel cadēdum fortiter ep.3.l.14. fam. Colligere)ut ex Theophraſto ep.9.l.2. Mutandarum)propter orbem Reip. ep.21.l.2. Placet)tibi. Conſequere) ep.4.h.l. Accedemus in Epeirum)atqui paulo an

te dixit:itineris cauſa,ut diuertar, ut epiſtola diuidēda uideatur,uel dicendum,epiſtolarum eſſe inconſtantiam ep. ſeq.uel ſcribens deliberabat ita,ut dubitaret.paulò poſt. Candauiam) Plin.l.3.cap.23. Fratre) ep.9.h.l. Brunduſii)alij, Brunduſio,ut ep.4.l.14. fam.

CICERO ATTICO. S. 8

σχόλια

SCRIPSERAM *ad te,quas ob cauſas etc.*) Scripſeram)ep.ſup. Propē eſſet) quatridui abeſſet ibid. Inimicorum) hoſtium.ibid. & ep. 2.h.l. Inde) ex Achaia. Proficiſceremur)proficiſci uellemus,ſi eo ueniſſemus. Dyrrhachij) quo quum uenit,terręmotus,pelagiq; hiatus eſt factus. Plutar. in uita. Fratrem)ep.ſeq. Theſſalonicam) Plin.l.4.cap.10. Proceſſimus)Dyrrhachio,à quo Theſſalonica abeſt. CXIIII.M. pass. Plin. ibid. illi⁹) Q. fr. Epheſo)ep.13.l.5. Nūc, iſtic qd agat) hęc,& quę ſequunť uerba conturbata,nec ſuo loco poſita uidenť,ut uidere poterit,q paulò accuratius cōſiderabit: niſi forte Cic.de induſtria ita faciebat,ut ex incōſtātia epiſtolarū maiorē mentis motū oſtēderet ep.ſeq. Poſtularet)Clodi⁹:uel, quod magis placet,poſtularer,hoc eſt abſens accuſarer, qui pręſens ne citatus qdē fui orat. pro dom. uel aliqs Q. fr. accuſaret ep.ſeq. Sed hæc)in qua ſignificas,eſſe mitiora. Cura)de poſtulatione,uel de fratre, ſi uerba reſtituanť,ut uidenť reſtituēda. Ille) Q.fr. Phaeto lib.)Phaeto libert⁹ep.4.l.1.ad Q. fr. Eū)fratrē. Ab illo)pcul ab illo. Pellę)Pli.l.31.ca.3.Quid ſcribam) de his,q timeo.alij,qd timeā:ut illud , qd timeā ignoro, timeo tñ oīa demēs. Metu)de poſtulatione.Audeo)alij, audio. Tryphonē Cęciliū)fortaſſe libertū, & pcuratorē Cęcilij ep.1.l.1.uel potius Reguli ep.60.l.13. fam. & ep.17.h.l. Nō uidi)al.non uiſendū uidi. Sermonē tuum, & Pōpeij)de cauſa mea ab ipſo Pōpe.ſuſcipiēda ep.15. &.18.h.l. uel aliquid de nobis ſecūdum comitia actū iri in Senatu ep.13.h.l. Motū)unde res ſint mutādę ep.ſup.

Affers) dum oĩa colligis ibid. Tigrane) Tigrane Tigranis Regis filio, quẽ Clodius ẽ Põpeij cuſtodia captiuũ per inſidias ſurripuit orat. pro dom. Plutar. in Pomp. & Aſcon. in orat. ꝑ Mil. neglecto) ita, ut Clodius nulla pœna ob id ſit affectus. Varroni) ep. 25. l. 2. Agere gratias) ꝙ meã cauſam cõmendet: ep. 18. h. l. & in eã incũbat ep. 15. h. l. Hypſæo) P. Plautio Hypſæo, Aſcõ. in orat. ꝑ Mil. Pompeij amico, ep. 1. l. 1. fam. orat. pro L. Flacc. & Val. Max. l. 9. cap. 5. & Quæſtori. Aſcon. in orat. ꝑ Mil. Acta) ep. 10. h. l. Vbi) facturus ita ſim. Quĩto) Q. fratre ep. ſeq. Incõſtantia) ep. ſup. Calamitate) ibid. Culpæ nr̃æ) ep. 3. l. 14. fam. Cuius) Põpeij ep. 15. l. 9. & ep. 4. l. 10. Proditi) ep. 15. h. l. Vidiſſes) nec paſſus eſſes me, quo tu abũdas, egere cõſilio ibid. Ei) Põpeio. Crediderĩ) ep. 20. l. 2. & ep. 3. l. 4. Non putaram) quũ non eſſe periculũ adiuraret ep. 20. l. 2. & nos de Clodio ſine periculo eẽ iuberet ep. 24. l. 2. Me etc.) quaſi ἔπι λογος. Gratias agit) ut ep. 5. h. l. IIII. Cal. Maij) al. III. Cal. Iun. nam ad. X. Cal. Iun. Theſſalonicam uenit. paulò ante.

CICERO ATTICO. S. 9

σχόλια

QVINTVS *frater cum ex Aſia diſceſſiſſet etc.*) Aſia) ep. 12. l. 1. Diſceſſiſſet) aliquãto poſt meũ ex urbe diſceſſum ẽt domũ uenit orat. ꝑ dom. Veniſſet) ut nũcius dixerat ep. ſup. Idibus) Maij. Calamitatis) dimicationis, moleſtiæ, ut repetundarũ ep. 3. l. 1. ad Q. fr. & ep. 17. h. l. Siqs) accuſator. Ad me uenire.) Theſſalonicã, ut uolebã ep. ſup. Offerrẽ) ep. ſeq. Aſpici) uideri. nã uideri nolui ep. 3. l. 1. ad Q. fr. Digredi) diſtrahi ibi. Lictores) qs ſecũ habebat, ex ꝓuincia rediens. Dimitteret) mecũ remanẽs, quod turpe fuiſſet. Euelleret) à me digrediẽs. Vos) tu p̃ſertim, q me uiuere coegiſti ep. 3. h. l. Peccati) ꝙ nõ cecidi ep. 3. l. 1. ad Q. fr. Speres) colligẽs oĩa q̃ putes aliq̃ ſpẽ mihi poſſe afferre ep. 7. h. l. eò) ad eã partẽ epiſtolæ. A Pompeio) Attici uerba, quibꝰ ille tale quid-

dicebat:à Pompeio tibi Cicero ſperandum eſt,qui dixit, fore,uti ſecundum comitia aliquid de te in Senatu agat ep.13.h.l. ego uero, inquit Cicero, nihil ab eo ſpero,cui⁹ ſcelere ſum proditus ep.ſup. Hortẽſium) qui me ſceleſtiſſime,inſidioſiſſimeq́; tractauit ep.3.l.1. ad Q. fr. Allice). εἰρωνικῶς, niſi ſint Attici uerba. Inſidijs)& quidem intra parietes meos factis ep. ſeq. Inimici) ep.7.h. l. Inuidi) ibid.& ep.15. h.l. Iubes)colligens omnia,quę ſpem affe runt ep.7.h.l. Optimo)honeſtiſſimo ibid. Tẽpore)ibi. al.genere.ſ.mortis,quam pro ſalute Reip.uniuerſæ oppetiſſet orat. pro dom. Non licuit) præſertim per te,q me uiuere coegiſti ep.3.h.l. Minus idoneo)quum iam Reip. nihil prodeſſe poſſim. Fiet)ut uitam abijciam ep.19.h.l. Gratias agit)ep.5.h.l. Fratris) Q. fratris. Negotium)ſi qua dimicatio ſubeunda erit.paulo ante. Expectatio)ep. 14.h.l. Literas)literarum exemplum,ut ep.ſup.

CICERO ATTICO S. 10

σχόλια

ACTA *quæ eſſent uſque ad.* VIII. *Cal. Iun. etc.*) Acta) menſis Maij ep.8.h.l. Reliqua) reliqua eiuſdem menſis acta. Placebat) quum ſuadebas, ne longius diſcederemus ep.8.h.l. Ad te)in Epeirum ep. 13 &.19.h.l. Conferam:ſin,ut tu ſcribis,iſta euanuerint) alij,conferam,ut tu ſcribis:ſin iſta euanuerint.& ſanè Atticus omnia colligebat, quæ ſpem afferre poterant ep.7. h.l.ut uix uideri poſſit ſcripſiſſe, iſta euanuerint. Videbimus)quaſi parabimus,ut ep.1.l.5.fiet, dixit ep.ſup. Diſcordiam)motum in Rep.ep.8.&.13.h.l. Iſtorum)Pompeij,Clodij,& Gabinij, cuius faſces in tumultu ſunt fracti,& ictus ipſe orat.in Pis. De omnibus)ut de Tigrane,ep.8.h.l.& orat.pro dom.de ſica deprehenſa,orat. de reſp. & pro Mil. & de incluſione ibid. Obiurgas)accuſas ep.12.h.l.Calamitate)ep.7.h.l. Amplo) Cõſulari,& principe ep. 10.l. 1. Bona cauſa) ita, ut ea ipſa ſe probet

orat.pro domo. Ingenij)quo,etiam ſi cauſa fuiſſet igno ta,dicendo explicare potuiſſem ibid. Conſilij) quo ſi eſſemus uſi, beatiſſimi uiueremus ep. 1.l.14. fam. quantum porro eſſet Ciceronis conſilium,docet Quintil.l.6.ca.6. Gratiæ)ſtudio conciliatę.Q. Cicero de petitione Conſ. & poſtea Conſulatu cõprobatæ,orat.poſt reditũ in Senat. & pro dom. Bonorum omnium)ibid. Poſſum obliuiſci?)ego,qui mihi iſtã nõ aſciſco ſapiẽtiam,quã nõnulli in me requirunt? ibid. Fuerim) Conſularis, & Princeps. Sim)exul,ut appellat Clodius orat. pro dom.Honore?)in Rep. cuius clauum tenebamus,ep.15.l.9. fam. & regnare exiſtimabamur ep.25.l.7.fam. Gloria?) præſertim Conſulatus,quum Curio ἀποθέωσιν uocabat epiſt. 13.l.1. Liberis.)quorum defleui ſolitudinem orat.p dom. Fortunis?) fundatiſſimis ibid.fratre?)ep.ſup. Me ipſum) facio.ꝙ ſi ſcripſiſſet,me ipſe,ut alibi facit,fuiſſet ἀμφιβολογία, & ipſe frater me faceret,exponi potuiſſet. Ne uiderem) & ne uiderer ep.3.l.1.ad Q. fr. Reliquerat)proficiſcens in Aſiam ep.12.l.1. Offerrem) ep.ſup. Hęc)quę ſupra numeraui. Nõ retinerem) copijs reſiſtẽs ep.3.l.14. fam. Mirentur)pręſertim ab Hortenſio,& Arrio ep.3.l. 1.ad Q. fr. Viuus amitterem?) quum potius fortiter cadendum fuerit ibidem.

CICERO ATTICO S. II

σχόλια

ME *& tuæ literæ, & quidam boni nuntii, non etc.)* Tuæ literę)pręſertim de tuo & Pompeij ſermone ep.8.h.l. Nuncij)de mea ſalute. Expectatio) ep.14.h.l. Placuerat) ep.ſup. Spes) de mea ſalute. Ad te) in Epeirum ep.13.h.l. Conferam)ep. ſup. obiurgare) ibid. Facis,ut ego)alij, facis tu, ego: fortaſſe legat quis: facis,facis,ut ego,.& paulo poſt, deſiderem: uel cum interrogatione legatur hoc modo : ut ego tuum amorem, & dolorem deſidero? Deſidero)quoniam paſſus es me,

quo tu abundas, conſilio egerẽ epiſto. 15.h.l. Suſtenta) epiſto.17. huius lib.

CICERO ATTICO. S. 12

σχόλια

TV *quidem ſedulo argumentaris, quid ſit ſperan. etc*) Sperandum) de mea ſalute. Senatum) ubi agetur ep. ſeq. Caput) quo Senatores ſententias de me dicere prohibentur orat. poſt reditum in Senat. Rogationis) Clodiæ, & meę proſcriptionis ibid. Proponi) & recitari ibid. Scribis) & quidem contrarium. nam qui ſperandum eſt per Senatum, ſi per rogationem iſtam referre ad Senatũ non licet? ep.15.h.l. Accuſas) obiurgas, ep.10.h.l. Nemo) ibid. & ep.7.h.l. Secundum comitia) ep. ſeq. Iſta) ſpes. Eodẽ) Clodio. Inimico cõſule Des?) Q. Metello Nepote ep.1.2.&.4.l.5. fam. qui poſtea inimicitias depoſuit orat. poſt reditũ in Senat. & de puinc. Cons. Oratione) Metellina ep.10.l.1. nam quũ dixiſſet, inimico Cos. Des. quaſi admonitus, poſuit hoc ipſum. Nec laboraſſet, ſi in aliquem priuatũ fuiſſet ſcripta, preſertim quum multos ſuis orationibus offendiſſet. ſed nũc dolebat exῆſſe illã, quę fuiſſet ſcripta in Metellum, qui tunc eſſet futurus Cos. Olim) poſt meum Conſulatum. Ei.) Q. Metello Nepoti tunc Tribuno pl. Scripſerat) & mihi magiſtratu abeunti nihil, niſi ut iurarem, permiſerat ep.2.l.5.fam. Concertarem) quãuis cum eo de Rep. diſputarim ibid. al. cõcertarim. Cęteræ) orationes. Probari) quum in ſcribendo tantum induſtriæ ponere ſoleã ep.9.l.3.fam. Non eſſe meam) ut de literis ep.11.l.3.fam. Id) quod ad orationem pertinet. Si putas me poſſe ſanari) ſi putas me poſſe reuocari. μεταφορά. Laboro) de oratione. Eodem in loco) Theſſalonicæ. Significarem) ep. 9.h.l. Venires Sidona) quaſi παροιμιακῶς dictum, quòd plerique errantes eò nauigarẽt, ut Paris Iliad. ζ. ut Menelaus Odyſ. δ, ut Teucer, de quo Virgilius poetam ne-

ſcioquem imitatus, & fortaſſe huc reſpiciens ita ſcripſit. Atque eqdem Teucrū memini Sidona uenire. Iſtic) Romæ. Prodeſſe) opera, conſilio, gratia ep. ſup. Hic) Theſſalonicæ. Leuare) releuare ep. 10. h. l. Veſtra) ueſtras literas epiſto. ſup.

CICERO ATTICO. S. 13

σχόλια

QVOD *ad te ſcripſeram, me in Epeiro etc.*) Quod) ſequens ep. huic uidet̃ pręponenda quū ex uerbis, tum ex diebus aſcriptis. Scripſerã) ep. 10. h. l. In Epeiro) apud te ibid. Spem noſtrã) ſpem de noſtra ſalute. Cõmoui) ep. ſeq. Senatu) per quẽ ſperãdū dicebas ep. ſup. Pompeiū) ep. 9. h. l. Nihil eẽ) ſpei. Motū) ep. 8. h. l. diſcordiã ep. 10. h. l. Trib. pl. Deſs.) hos in orat. poſt reditum in Senat. cõnumerat. Accuſas) ep. ſup. obiurgas, ep. 10. h. l. Neminem) ep. 7. h. l. Mentis) ep. 15. h. l. Dolore) & motu ep. 8. h. l. Integra) & firma ep. 15. h. l. Iis) ut Pompeio, & Hortẽſio ep. 9. h. l. Impulerūt) quaſi plauſtrum, ut eſt in prouerb. Scelere) ep. 9. h. l. Perfidia) & inſidijs ibid. Cyzicum) ep. 6. h. l. Rarius) ꝙ longius abero. Relinquo) periens.

CICERO ATTICO S. 14

σχόλια

EX *tuis literis plenus ſum expectatione etc.*) Tuis literis) ꝓximis ep. ſu. Expectatiõe) ep. 11. h. l. Põpeio) q̄ dixerat ſcd̄m comitia aliqd de nobis in Senatu actū iri ep. ſup. Oñdat) quū ſoleat aliud ſentire, aliud loq̄ ep. 9. l. 4. & ep. 1. l. 8. fam. Comitia) ep. ſup. Illi) Põpeio. Agi) in Senatu ep. ſup. Sperẽ) de Põpeio, cuius ſcelere ſum ꝓditus ep. 8. h. l. Tuo iuſſu) q̄ me ſperare iubes, ep. 9. h. l. & qd ſit ſperandū argumentaris ep. 12. h. l. Iis epiſtolis.) quibus me cõſolaris ep. 8. & 11. h. l. Remorari) retinere, ne prorſus euaneſcant. Quid uideas) ſiue bonum, ſiue malum ſit Peccatis) peccato ep. 9. h. l. & ſtultitia ep. 8. h. l. Ea) peccata. Vixiſſe) ep. 3. h. l. Vię) quę

Theſſalonicam ducit. Non cõmoui) ep.ſup. Plancio) ep.22. h.l. Retinet) ſua liberalitate ibid. Minime appoſito)ut nimis celebri, quũ celebritas mihi ſit odio ep. 19. h.l.& ep.7. h.l. In Epeirum) ad te ep.10. h.l. Scripſerã) ibid.& ep.ſup. Vniuerſi)al.aduerſi. Nihil eſſet neceſſe) quum ſpei nihil ſit ep.ſeq. Quam proxime Italiam)Buthroti, quod oppidum nõ multum abeſt ab Italia ep.7. h.l.ſic quàm proxime hoſtẽ ep.5.l.6. Eſſe) ſi quid agatẽ ep.ſeq. Hinc)Theſſalonica Aliquid mali. ſic enim uidetẽ interpretandum,niſi uerbũ aliquod mutes. A comitijs) ſecundum comitia ep.ſup. Cõuertemus)ut primo etiam uoluimus ep.6.h.l. Quò) iremus.

CICERO ATTICO S. 15

σχόλια.

ACCEPI *Idib. Sext. quatuor epiſtolas a te etc.*) Obiurgas)ut ep.10.h.l.Craſſi)ep.3.l.1. Varrone) ut Põpeij amico ep.25.l.2. Confirmatũ) quod ipſe Pompeius tibi dixerat ep.9.&.13.&. 18.h.l. De uoluntate Pompeij) quidnã Pompeius de nobis uelit epiſ. ſup. Firma) integra ep.13.h.l.Qui & te,& oib⁹.:)careo? Cõmemorare) ut breuiter cõmemoraui ep. 10.h.l. Scindam) quaſi refricem, ut refricare cicatricem. Tãtis bonis) tãtis facultatibus ep.10.h.l. Nõ leuat) quum dies adimat ægritudinem,ut eſt in prouerb. Mitigantur) minuuntur, & molliuntur ep.5.l.4. fam. tolluntur ep.17.l. 5. fam. Recordatione)recordor enim,qui fuerim, & ſentio,qui ſim. ep.10.h.l. Manus afferam)quaſi ut refricẽ. Vbi enim quis dolet,ibi & manum habet prouerb. Scripſi) ep.9.h.l. Catonem)ep.3.l.7. Simulationem) amoris ep.3.l.1.ad Q. fr. Aliorum)ut Hortẽſii,& Arrij ibid. Iſtius) Catonis. Purgati)al. probati. Sero agimus)ut, ſerò ſapiunt Phryges. Craſſi libertum) ut inimici libertum ep.longa ad Lent. Locutum) de mea ſolicitudine. Actam)ſecũdum comitia ep. 13.h.l. Curio)ep.20.h.l. ſi

patris,ꝙ ut Pōtifex de domo ageret,ibi.& orat.de reſp. ſi filiȷ̈, ꝙ multum in cauſa laboraret:unde eius beneficia clariſſima nouitate ſuorū temporum uocat ep.6.l.2.fam. Orationem) Metellinam ep.12.h.l. Sit prolata)& exciderit ibid. Axius) ep.15.l.10. al. Maximus Axius ep.34. l.13. Ille) Axius. Varronis)qui Pompeȷ̈ ita eſt amicus, ut ab eo intelligere etiam poſſit de Cæſaris in me uolun tate,quem ſibi ſocium , & adiutorem adiungere cogitat orat.in Pis.uel ex literis ipſius Cæſaris,cuius etiam fami liaris fuit Cęs. l.2.bel.ciu.ut poſtea cōparādis bibliothe cis pręfecerit. Suet.in Cæs. niſi forte quis hoc loco C. Viſellium Varronem uelit(quod minus probo)ſignifica ri, cui cū Cęſare fuit familiaritas orat.de prouinc.Cōs. Expectationem Cæſaris) Cæſarem ipſum à ſalute mea non abhorrere ibid. & orat.pro P.Seſt. In cauſam)noſtram. Faciet)ut amicus noſter ep.22.l.2. In te peccaui) ſcribēs me tuum amorē,& dolorem deſiderare ep.11.h.l. Peccaui uehemētius) multis enim ꝑccatis in hāc erum nam incidi ep.ſup. Affectum)ita,ut te ipſum cōſolari ne mo poſſit. Amas,& amaſti)tua ſponte. Amare deberes, ac debuiſſes) meritis meis.paulo poſt. Abundas) excel lis ep.14.l.1. Perſuaderi)pręſertim à Clodio, qui me decepit. Dion.l.38. Vtile)quum inutile eſſet, ſeruos ſimulatione collegiorū in nos conſcribi orat. poſt reditum in Senat. De collegȷ̈s)ueteribus riſtituendis,& nouis inſti tuendis ibid. & orat. pro Seſt.in Pis. Aſcon. & Dion.l. 38. Perferri) à Clodio ibid. Meritis meis) quæ in te cō ferre debuerā. Potuit)quaſi debuit,ut ep.9.l.2. & orat. pro dom.certe Senatus aliquid cōſilȷ̈ capere potuit. & apud Iuriſconſultos nō raro. Minus liberali) non ſatis prolixo orat.pro dom. Reſponſo)ſe contra armatū Tribunum pl. ſine conſilio publico decertare nolle, orat.in Pis.& ſe nihil cōtra Cæſaris uolūtatem facere poſſe ep. 4.l.10. Turpiſſimo cōſilio)cedēdi, & quaſi fugiēdi,quo nihil turpius fuit ep.3.l.14.fam. Potuiſti) amicitiæ iure.

Aut occubuiſſem honeſte) fortiter cadēs, ep.3.l.14. fam. & honeſtiſſimo tempore ep.7.h.l. ſed q̄m ſequitur, uiueremus, uidetur legendum: aut occubuiſſemus honeſte. Viueremus) & quidem beatiſſimi ep.1.l.14. fam. hoc διλήμματι, καὶ ἀντιθέτῳ ſic utitur orat. pro dom. aut uiciſſem cum magna internicione improborum, aut una cū Rep. concidiſſem. Alterum) ut amicum ὁ φίλος γὰρ ἕτερος αὐτός, ut dicebat Pythagoras. Meę culpæ) mei peccati ep. 9.h.l. Nullo noſtro) beneficio diligimur. Culleone) ut Pompeij amico ep.16.l.8. al. Curione. ſed uideo legi etiā poſſe, Aculeone, ut ſit C. Viſellius Varro Aculeo, q̄ quū eſſet Ciceronis conſobrinus, & iuris ciuilis diſciplinam à patre Aculeone traditam teneret, in Brut. de priuilegio poterat reſpondere, & ut Cæſaris amicus, quid Cæſar cogitaret, cognoſcere orat. de prouinc. Conſ. Priuilegio) lege Clodia mihi priuato irrogata ita, ut priuilegiū poſſit appellari, quum leges ſacratæ, & XII. tabulæ id uetent, orat pro dom. Locutum) de me agendum eſſe, tanquam, quod tulit Clodius, priuilegium ſit, nō lex, & ob id me ſtatim poſſe reuocari: ut cenſuit etiā L. Cotta, ibid. Abrogari) quod de me tulit Clodius, ſiue lex ſit, ſiue priuilegium. Impediet) abrogationem. Sic eſt firmi9) al. quid eſt firmius? Ferri) de abrogatione ad populum. Idem) Tribunus pl. S.C.) quo decernetur, illud eſſe priuilegium. Prior) è duabus contra me latis, ſed altera ſine meo nomine, Dion. l.38. altera uero de me nominatim orat. pro dom. & ep.1.h.l. Lex) Clodia. Nihil lædebat) quum lata non eſſet contra me nominatim, ſed contra omnes, qui ciuem indēnatum necaſſent. Dion. l.38. Nō potuiſſet) quum ciuem nullum, niſi Senatus iuſſu, necaſſem. Non modo) al. meum. Conſilium) quo me paſſus es egere. Defuit, ſed etiam obfuit) προσωνομασία Cæci, cæci) παλιλογία. Veſtitu mutando) orat. poſt reditum Ad Quir. in Senat. pro Cn. Planc. & pro Seſt. Nominatim) atqui nominatim non agebatur, ut diximus.

Perniciosum fuit) ꝙ populus irritatus eſt, quum in ea lege multa eſſent popularia. Pergo) ſcribere. Verũtamẽ) ſcribo. Ageretur) de me. Legem illam) priorem. Ne tangatis)ne abrogare tentetis. Aliquid. Multa) hic interponuntur hæc uerba: in quod ipſa iubeat,quę nos interpretari non potuimus al. quo ipſa:unde poſſit exponi, quo ipſa κοινῶς rumpatur, uel Piſo ep.22.h.l. ſic penè loquitur,ep.4.l.5. Legis) rogationis ep.12.h.l. Fixiſſe)& recitaſſe orat. poſt reditum in Senat. Referri) de me ad Senatum ibid. & orat. pro dom. Dici) ſententiam ibid. Liceret)ibid. & ep.23.h.l. Domitius)L. Domitius Ænobarbus Prætor ep.24.l.2. & ep.2.l.1. ad Q. fr. Dixit) quum per legem Clodiam non liceat. Relaturum?) de me ad Senatum? Iis) Senatoribus præſertim. Re)mea. Poſtulantibus) contra legem Clodiam. Tacuit?)uidẽs ſuam legem nullam iudicari? orat. pro dom. per populum) agetur. Poterit'ne) agi. Omnium) atqui Liguꝰ ſolet intercedere orat. pro Seſt. Bonis?) à Clodio publicatis? quorum tamen nemo rem ullam attigit,qui nõ omniũ iudicio ſceleratiſſimus ſit habitus orat.pro dom. Domo?)à Clodio libertati conſecrata? ibid. Reſtitui?) quum ſit conſecrata ita, ut dedicatio deterreat? ibid.Po tero?)reſtitui? nam, ſi mea domus mihi non redditur, qs erit, qui reditum potius,ꝙ pœnam ſempiternam putet? ibid. Spei nihil eſt) quòd omnia euaneſcant ep.10.h.l. Expecto)ut tibi placet ibid. In tuos'ne agros) in Epeirum ep.13.h.l. Homines) inimicos noſtros, qui uenturi dicuntur, ep.3.l.14. fam. ut L. Piſonem in prouinciam uenturum, & eius milites epiſt.22. h.l. & ep.1.l.14.fam. Te)qui te uenturum illuc ſcribis ep.9.h.l. Propius)Italiam ep.ſup. Abeam) ſi aliquid audiero ibid. Cyzicũ) ep.6.h.l.Decreueras)al.decreras.Qñ qdẽ)alij,quoniãq;. Proditus) ep.8.h.l. Inducti) epiſto. 5.l.4. Coniectus) proiectus ibid. Præſidia) epiſt.10.h.l. Totam Italiam) ep.lõga ad Lentul. Erectam)permotamorat. pro Seſt.

Inimicis) qui nos perdiderunt ep.9.h.l. Iuua) opera, con ſilio, gratia ep.11.h.l. Cōmuniter) quaſi uulgariter, & ut faciunt omnes. Deſine) ep.11.h.l. Tuis tectis) Epeiroticis Crederem) ut, me facturum fortaſſe, paulo ante dixi. Amentiam) ſtultitiam ep.8.h.l. Aliquē) τινα, ut loquuntur Græci. ſic aliquid ep.2.l.4. Fui) ep.10.h.l. Potui) niſi peccaſſem ita, ut nunc peccati pœnas luam ep. 9.h.li. Putes) uidens me tantum tibi tribuere, ut te potiſſimum uelim iſtas literas ſcribere. Conſcribas) ſic epiſto.5.l.11. Dandas) ep.21.h.l.

CICERO ATTICO. S. 16.

σχόλια,

TOTVM *iter mihi incertum facit expectatio etc.)* Tuarum) al. ueſtrarum, ut ep.11.h.l. Non aliud aliquid) facit incertum. niſi malumus cōiungere cum ſequētibus, ut ſit locutio grȩca illa: οὐκ ἄλλοτι: uel οὐδὲν ἄλλο, ut ep.15. l.2. Epeirum) in tuos agros confugientes ep. ſup. Sin minus) ſi ſpei nihil erit ibid. Cyzicum) ep. 6.h.l. Sequemur) σύλληψις. Q. quum lectæ ſunt. tum) al. quæ quum lectæ ſunt, tum. Videtur legendum: uel, ꝙ quum lectȩ ſunt, tum: uel, ut etiam legitur, q̃ quum latæ ſunt, tum. Conſolationi) dum literȩ aliquid ad ſpem afferunt. Veritati) dum literæ eædem uera afferentes id, quod ad ſpem attulerant, infirmant.

CICERO ATTICO S. 17

σχόλια

DE *quinto fratre nuntii nobis triſtes, nec uarii etc.* Quinto fratre) repetundarum accuſando epiſ.9. h.l. Ex ante diē) ut in ante diem, ep.20.l.2. Vſq; ad prid. Cal.) ſic ep.9.l.2. Liui.) L. Liuinus Trypho ep.60.l.13. fam. M. Reguli) al. Reg. & ſanè L. Regulus dicit ibid. Lib.) libertus ibid. ut ep. 8.h.l. Phaeto lib.

Mentionem) de fratre accuſando. Sermonem) fore ut frater accuſaretur. C.Clodij) qui frater fuit P. Clodij. Aſcon.in orat.pro Mil. Filio) Ap. Claudio,qui poſtea cum fratre Milonem accuſauit ibid. nunc ſermo erat,fore,ut Q. fratrē ut inimicus & iuuenis accuſaret. Seſtij) orat.pro P. Seſt. & poſt reditum in Senat. Timore,de fratre. Solicit9)de fratris negotio ep.9.h.l. Appij) Clodij fratris ep.22.l.2. Et mei inimici,ep.20.l.3. fam.& ep. 6.l.8. fam. Quęſtio eſt) futura eſt anno ſequēti.nunc.n. Pręt.Des.tunc erit Pręt. ep.1.&.2.l.4. Eſſe languidiora) magis extenuari,ep.13.h.l. Res)cauſa noſtra. Ad te) in tuos agros ep. 15.h.l. Conferam)ſi ſpes erit epiſ.ſup. Cōmorabor)ſi nihil erit ſpei. Suſtineri)ut rogaui,ep.11. h.l. Caue)caue timeas. Moleſta)quæ moleſta eſſe nō poteſt,quum uelim ita ſcribas,ut ne quid prorſus ignorem ep.10.h.l. Acerba ſit)ut eſt alijs,quum odiū parit. ego uero te obſecro,ut omnia certa perſcribas ep.11.h.l.

CICERO ATTICO S. 18

σχόλια

EXPECTATIONEM *nobis non paruam etc.*) Expectationem) ep.14.h.l. Scripſeras)ibid. Varronem)ep.25.l.2. Confirmaſſe) ep.15.h.l. Simul) poſtq̄,ut ep.20.h.l.al. ſimulac. Cęſare) ep.15.h.l. Remiſſe)fortaſſe per P.Seſtium,qui iter ad eum pro mea ſalute ſuſcepit,orat.pro Seſt. Auctorem)relationis,& ſalutis meæ orat. in Pis.Daturum)qui contra caput legis Clodiæ referre auderet,ep.15.h.l. & ita ſententiam Senatui pręſtaturum orat. in Pis. Vtrum) ſic orat.in Pis.nemo poteſt dicere,utrum iſte plus biberit,an uomuerit,an effuderit. Scripſeras)ep.13. h.l. Eundem)Varronem,ep. 15. h.l. uel Pompeium ep.13.h.l. Secundum comitia) in Senatu actum iri ibid. Quantis in malis)in quanta calamitate epiſto. 7.h.l. Fac) ἐπικάλυψις Metuens) ut frater. Defectionem) ex dolore epiſto.13.huius lib. Tuę)

qui conſolationi ſeruis, & ueritati ep.16.h.l.

CICERO ATTICO S. 19

σχόλια

QVOD *eiuſmodi mihi literæ a uobis aff. etc.*) Expectādū) ep. ſup. Detētus) al. retētus, ut Plā. cius me retinet ep.22.h.l. In Aſiam) maxime Cyzicum ep.6.h.l. Ire nolui) ut me iturum ſcripſeram, ſi nihil eſſet ſpei ep.16.h.l. Celebritas) qua theatrum totius Aſiæ eſt refertiſſimum ep.1.l.1.ad Q. fr. Odio eſt) ep.7. h.l. Aliquid) de me. Nouis) Des. proximis comitijs. Abeſſe lōge) ſed propius eē ep.15.h.l. Ad te) ep.10.h.l. in tuos agros ep.15.h.l. Lucem) quam aſpicere uix poſſum ep.7.h.l. Ex tuo portu) ex tuis agris, ep.15.h.l. qui mihi portus inſtar erunt. Proficiſcar) ſi fuero reuocatus. Ea) ſalus. Facilius) quā apud te. Dimittam) ne ſim grauis hoſpes. Aliorū) ep.17.h.l. Non deſeram) ne ſit, ꝙ putes me cauſę meę, ac uoluntati meorum defuiſſe. Fratris) Q. fratris Seſtij) ep.17.h.l. qui Tribunus pl. Des. rogationem de me ſe laturum pollicetur ep. ſeq. Promiſſa) de mea ſalute. Scripſi ſupra) uitam uel ſuſtentabo, uel abiecero. Ampliſſimis) ep.10.h.l. Perfidia) & inſidijs ep.9. h.l. Conſiliarijs) ut Pompeio, & Hortēſio ibi. Proditū) ep.8.h.l. Proiectum) coniectum ep.15.h.l. Me, & meos perderem) unde non meos ſolum, ſed me ipſum deſidero ibid. Suſtentes) ep.11.h.l. Iſtic) Romę, uel in Epeiro, quo fortaſſe Atticus uenerat, à Cicerone diſceſſiſſe certe dicit ep.25.h.l. Si minus) id putas. Inuiſas) al. reuiſas.

CICERO SALVTEM Q. CÆCILIO Q. F. Pomponiano Attico. 20

σχόλια

QVOD *quidem ita eſſe, & auunculum etc.*) Q. Cęcilio) p̄nomen, nomen, & cognomen adoptātis adoptati ſumebāt, & quidē deinceps, ut Q. Fabi⁹ Maximus, M. Pupius Piſo. Pomponiano) nomen

gẽtis ſuę retinebãt,ſed σχηματισθὲν, ut Æmilianus, Calphurnianus.deinde agnomẽ adoptãtis, ſi modo erat,addebãt,ut Pi9. Attico) nã poſtremo ſuũ agnomẽ apponębãt,ut Atticus,Auguſtus.ſic igiť collige. Q. Fa. Maximus Æmilian9:M. Pipius Piſo Calphurnian9:Q. Cęcilius Metellus Pius Scipio.C.Iulius Cęs.Octauia.Aug. Q.)ep.cũ pręſcriptione cõiungiť,ut ep.ult.l.1. fam. ſtatim.n.aſcribebãt.Plaut.in Bacch. & Plato ep.3. Ita eẽ) te Q. Cęciliũ Põponianũ Atticũ appellari.Var.l.2.ca. 2.de re ruſt. quod te Cęcilius moriẽs teſtõ adoptauit,hęredẽq; fecit ex dodrãte. Nepos in uita. Auunculũ) Q. Cęciliũ ep.1.l.1.Officio)ꝙ te adoptauit,& hęredẽ fecit. Si mihi)alĳ,quũ mihi. Eorũ)ut Põpeĳ,Hortẽſii,& aliorũ ep.9.h.l. Augeã mœrorẽ)ſcindã dolorẽ ep.15.h.l. Natalẽ)tanq̃ natalẽ orat.poſt reditũ in Senat. Ædibus)Pãphilianis tibi ab auunculo relictis in qrinali colle.Nepos in uita,P. Vict.reg.6. & ep.39.l.12. Amœniſſimis)quarũ amœnitas nõ ędificio,ſed ſylua cõſtat Nep.in uita. Agã)q̃m domus mea conſecrata eſt à Clodio orat.pro dom. Proponiť,maxime tñ)melius fortaſſe legeť:proponiť maxima,tñ,& erit ſenſus:ſpei, q̃ ab alĳs ꝓponiť maxima,quãuis à te tãta non ꝓponať,& mea ſit tenuior,uolui tñ pręſtolari. Volui) primo ep.ſup. Pręſtolari)ut tibi p̃ſtoler ep.15.l.2. Apud te)domi tuę, in tuis agris ep. 15.h.l. In Epeiro)ep.ſup. Nos eiſdẽ in locis eſſe)nos circa eadẽ loca cõmorari ep.17.h.l.ꝙ ſi legas, non eiſdẽ locis eſſe,id dicet,quod facere ſolent exules,qui nõ libenter uno in loco cõmorant. Domo) ep.15.h.l. Curionis) ibid. Ea)ſalus. Nihil mãdo) eſt.n. ſtultum me p̃cipere, quid agatis ep.15.h.l. Tanta hereditate)ex qua circiter cẽties HS.accepiſti,Nep.in uita. Rogãdũ eſſe)qppe q mihi ex patria fugiẽti HS. CC.&.quiquaginta mil.donaris,ibid. Secus)ſecus,ac deceat,iprobe,male.ſic ep.16. l.1. Cõmiſſum)pcm̃ ep.15.h.l.Pretermiſſum)qd meritis meis pfectũ eſſe potuit,ut dies & noctes,qd mihi faciẽ

dum eſſet,cogitares ibid. Geram tibi morem) non ſuſpicabor. Omneisq́;) al. tuosq́; omneis. Rogatio Seſtij) rogatio,quam P.Seſtius Tribunus pl.Des.ferre cogitat ep.23.h.l. Habet) & iccirco mihi non placet ibid. Nominatim) de me contra priuilegium ep.15.h.l. Ferre)al.ferri,rectius. Bonis)à Clodio publicatis ep.15.h.l.

CICERO ATTICO S. 21

σχόλια

TRIGINTA *dies erant ipſi, cum has dabam etc.*) Dies erant ipſi)ſic ep.8.l.2. fam. & epiſ.11.l.5. & ep.8.l.6 Scripſi) ep.16.h.l. Ibi) apud te epiſt.ſup. Potiſſimum) al.potiſſime. Quācunque in partem) neq; enim ueritas erit acerba ep.17.h.l. Pleniſſime) al.planiſſime. Des)dandas cures ep.15.h.l.

CICERO ATTICO. S. 22

σχόλια

ET *ſi diligenter ad me Quintus frater, & Piſo, etc.*) Piſo)C.Piſo gener ep.2.l.1.epiſto.1.&,3.l.14.fam. Plancius) Cn. Plancius Quæſtor, pro quo extat orat.ep.9.l.1. Retinet)ep.14.h.l.& epiſto.1.l.14.fam. In Epeirum) ad te ep.ſup. Mihi) cuius ſpes etiam tenuior ſemper fuit, q̃ tuæ literæ ep.19. h.l. Nos una decedere) me quidem ad ſalutem,ibid. ſe uero ad Tribunatū orat. pro Planc. fore) ſi mecum decedat,in quem tot beneficia contulit, & quem gratioſum ſperat. Aduentare) in Macedoniam Milites) L.Piſonis Procos. qui L.Apuleio Præt.orat.pro Planc.eſt ſucceſſurus orat.in Pis.pro dom.& ep.1.l.14. fam. ubi fortaſſe Piſo, non Ispo legi debet,niſi conuerſis literis idem Piſo per notam ſignificatur. Dicentur)ut à L.Piſone præmiſſi.Ab eo)Plācio. Lentulus)P. Cornelius Lentulus Spinter Cos.Des.l.1. fam.Promiſſis,& literis declarat,ſpem)al.promiſſis declarat,etiam literis ſpem. Pompeij uoluntatis)ep.15.h.l.

Eum)

Eum) Pompeium. Illius) P. Lentuli. Poteſtate) Pompeius enim eo tẽpore frequens Lentulo aſſidebat orat. in Pis. & ab eodẽ etiã eſt ꝑduct⁹ orat. ꝑ Seſt. Metello) Q. Metello Nepote Cos. Des. & q̃dẽ inimico ep. 12. h. l. Scripſit) ep. 4. l. 5. fam. Profectum) ut Metellus ipſe ſimultatẽ deponeret ep. 24. h. l. al. perfectum. Ego ꝗ) appendix epiſtolæ. Item) ut erat in animo ep. ſup. Dyrrhachinos) ep. 1. & 3. l. 14. fam. Ad te) in Epeirũ. Cuicuimodi) al. q̃q modo. Rem) de mea ſalute cõfectã.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

In epiſt. 23. *Ad V. Cal. Dec. treis etc.*

σχόλια

MENSEM Ian.) quo de me P. Lentulo, & Q. Metello Nepote iam Coss. agẽr orat. poſt reditum ad Quir. & in Senat. Lentuli) ep. ſup. & ſeq. Metelli) ibid. Pompeij ratione) ut pro ſalute mea municipia, colonias'q; adeat, & populum ſupplex obſecret orat. poſt reditum ad Quir. in Senat. pro dom. & in Pis. Lege) de meo reditu orat. pro Seſt. Octo Tribunis pl.) quibus referentibus P. Lẽtulus Cos. Des. autoritate, ac ſententia ſua, Piſone, & Gabinio Coss. repugnantibus, cauſam ſuſcepit, ꝗ rẽ talem per alios citius, q̃ per ſe tardius confici malebat ibid. Promulgata) ſed nõ lata, nã meus inimicus promulgauit, ut, ſi reuixiſſent hi, qui Rẽp. pène delerunt, tum ego redirem orat. poſt reditũ in Senat. Attuliſſe) ad incitandos Tribunos pl. Des. ut anno ſequẽti legem de me ferant: quod poſtea factum eſt. Si etiam) al. ſi hæc iam. alij, etiã ſi. Noſtris) qui nobis fauent, ut paulò poſt, octo noſtri Tribuni pl. ego tñ malim legere, nouis, ut orat. pro Seſt. eadem de re: magiſtratib⁹ nouis deſignatis. Veterum) huius anni, ut opponat nouis quaſi κατ' ἀντίθετον. al. uetus. Tribunorum pl.) octo. Rogatio) lex, ut dictum eſt, promulgata. Ciuitatem) q̃ tamen ſibi negat adẽptam orat. pro dom. Ordinem) Senatorium. ibid. Cauenda) de domo, & bonis.

ep.20.h.l. Tralatitium) aliunde aſſumptum. De impunitate) ne puniantur ij, qui de me contra legẽ Clodiam ferant, quum ferre non liceat ep.15.h.l. Leges) ut Clodiam hoc loco. Eius legis) quam de me Tribuni pl. p mulgarant. Ergò) cauſa, ut mulieres ne leſſum funeris ergò habẽto.l.2.de legib. Tertium caput) quod paulò poſt ſcribitur. Sanxiſſe) & poſtea in curię poſte fixiſſe. ep.15.h.l. Illud ipſum abrogaretur) al. illud ipſum rogaŕ, rectè, meo quidẽ iudicio. Octo noſtri Tribuni pl.) paulò ante. Caput) tertium. Hoc?) al. ſine interrogatione. Hac rogatione) de Cicerone reuocando. Scita, hoc) al. ſcita, S.C. hoc Legem Clodiam) ep.15.h.l. promulgare legem de Cicerone reuocando. Abrogaŕ) tollere legem Clodiam. Derogare) aliquid legi Clodiæ detrahere. Obrogare) legi Clodiæ contrariam legem ferre. Fraude) periculo pœnę à Clodio propoſitæ. orat. poſt reditũ in Senat. pro dom. & pro Planc. Non liceat) ep.15.h.l. Promulgauit, derogauit) al. promulgarit derogarit. Pœnę, multę'ue ſit) al. pœnæ multa ut ſit, ut legi melius poſſit: pœna, multa'ue ſit. hoc eſt, pœna & multa ſit ei, qui promulgarit etc. E H. I N R.) nos ex Frontino & Probo legendum putamus: E.H.L.N.R. & ex orat. pro A. Cecin. & pro dom. interpretandum: eius hac lege nihilum rogatur. al. C. M. cauſa mortis. Atq; hoc) pœnam, multamùe eſſe, qui promulgaſſet. In illis Tribunis pl.) ueteribus paulò ante. Collegij ſui) al. collegę ſui. rectè, hoc eſt, Clodij. Nam Tribuni pl. collegij quidem legibus, ſed non collegarum tenẽtur. Quippe qui ſemper liberam intercedẽdi poteſtatem habeant. ij uero octo Tribuni pl. Clodij erant Collegæ. orat. poſt reditum in Senat. Non tenebantur) quũ ſint ſoluti paulò poſt, quũq; ratum ſit, quod prohibeant, quodq; plebem rogent.l.3. de legib. Id) caput, & exceptionem. Contra me) ſic enim, res mea poterat impediri. Scripſerunt) ſiquid (ut ſummatim cõplectar) in hac rogatione ſcriptũ eſt, quod

ferre non liceat,eius hac lege nihilum rogaŕ. Noui Tribuni pl.) anni ſequentis nunc Deſs. Timidiores) ꝓpter legē Clodiam. III.Non.) al.III.Non. Nouemb. Lege nulla) præſertim ſi de altera lege abroganda feraŕ. Numium)al.aut nimium.alĳ affirmāt in ueteribus libris inueniri,Mūmium,quod ſiue ſit uerum, ſiue falſum, nemo non poteſt uidere legi oportere: an Mūmium, ut ſit L. Mūmiꝰ,q̊ Tribuno pl.referēte Cal. Iun.Senatꝰ frequēs de Ciceronis reditu decreuerat.orat.ꝓ Seſt.poſt reditum in Senat.& ꝓ dom.quāuis Dion.l.38. λούκιον νίνιον κουάδρατον uocet,& ep.16.l.10.cuiuſdā Nīnĳ mētio fiat. Ac cæteros)ſeptem collegas Tribb.pl.al. aut cęteros. Attulerit)hoc caput. Nō dubitauerint)cōtra legē Clodiā ep.15.h.l. Siue quod)ſi, qui,legēdum putamus,ut inuētis literis ita fuerit ſcriptum,ſi uiq.& poſtea deſcriptum, ſiue ꝗ. Illud caput)ſuę legis,uel potius Clodię,qđ Clodius in Curię poſte fixerat.ep.15.h.l. Nō putabant)ſuā rogationē ferētes. Ii dein in abrogādo)alĳ alr̓,nos ita legimus.ĳdē in eo abrogādo,ut ita interpreteris.Quaŕ nō dubitarint,ſi tā cauti fuerūt in eo capite abrogādo ĳdē, q illud obſeruādum nō putabant? Id) caput legis Clodię.Soluti)ut Tribuni pl. Eſt curādū)quū tota lex Clodia de me lata nulla ſit iudicāda.orat.ꝓ dom.& ſanctiones legū,quę abrogenŕ,nunq̄ ſint obſeruatę.paulò ante. Id caput)paulò añ deſcriptū. Legē)de me ferēdā. T. Fabio)al. T. Fadio,qui tūc erat Trib.pl. Des.ep.4. l.1. ad Q.fr. & orat.poſt reditū in Senat. T.Viſellius) uelí, legaŕ.C.Viſellius,ut ſit C. Viſel.Var.Cicer.cōſobrinus, Aculeōis filiꝰep.15.h.l. q ꝗ erat iuriſcō.optíe legē T.Fadio ſcriberŕ potuit.í Brut.Seſtĳ) ep.17.&.20.h.l.Nō placet)quod neque dignitatis ſatis habeat, neque cautionis ibid. Craſſo)M.Craſſo,quē metuo ep.2.l.14. fam. ut inimicū.ep.lōga ad Lētul. Pōpeio)ep.13.h.l. De cæteris)ut de Cęſare,niſi forte ita placeat legeŕ:de Cęſare, cuius literas expectabat Pōpeiꝰ.ep.18.h.l. Rē)reditum

meum. Perfringantur) aduerſarij. Excites) ad noſtrã ſalutẽ adhorter̃. ep. 20. h. l. Spei nihil eſt) ep. 15. h. l. Ames) & ſuſtẽtes. ep. 19. h. l. Sororis tuæ) Põponiæ. ep. 4. l. 1. Filio) Q. Ciceroni ep. 2. l. 2. Meũ Ciceronem) ep. 2. l. 1. Inuidiam) ep. 16. l. 1. Ignominiam) propter exiliũ. Erum noſiſſimã) propter me ep. 1. l. 14. fam. In Epeirum) ad te. ep. 19. h. l. Initia) præſertim agẽdi de meo reditu. Dederint) Non. Decemb. præſertim, quibus Tribb. pl. magiſtratum inibant. ep. 13. l. 16.

V In epiſt. 24. *Antea, cum ad me ſcripſiſſetis, etc)* σχόλια

VESTRO conſenſu) quum uos conſenſiſtis, ut Senatus prouincias decerneret lege Sempronia, orat. p dom. Conſulares prouincias ornatas eſſe) ſic ep. 17. l. 4. armari dixit Liu. l. 40. Vidiſſe) conſentiendo. Conſiliũ ueſtrum) de conſentiẽdo. Reprehẽdi à multis. Erat) in Tribunis pl. Tribuni pl.) noui, qui magiſtratũ tũc inierant. ep. 13. l. 16. Succẽſent) propter hũc cõſenſum Conſilij) conſilij ueſtri de conſentiẽdo. Cauſam noſtram) de reditu. Suſceperant) ut P. Seſtius, & T. Fadius. ep. ſup. Noſtra conceſſione) qua Senatui conceſſimus, ut puincias ornaret. poſſet etiã legi: ueſtra cõceſſione, ut ueſtro conſenſu, paulo ante. Sui iuris) quo & ipſi prouincias decernere ſolent, ut Clodi⁹ anno ſuperiore, orat. p dom. Conſulibus ornandis) ſic ornare Pretores ep. 3. l. 2. ad Q. fr. ſic magiſtratus omnes, Liu. l. 42. ſic decẽuiros. orat. 2. contra Rull. & quibus ornarẽtur rebus. Conſules) P. Lentulus, & Q. Metellus Nepos. Libere facere) quum iam nihil neque Tribunis pl. neq; nobis, ſed Senatui tantum debeant. Vellent) Coſs. facere. Nihil poſſe) facer̃. Se inuitis) qui poſſunt intercedere. al. eis inuitis. Illos) Coſs. Hoc idẽ) prouincias. Inuitis Trib. pl.) qui põt intercedere. Adiungẽdorum) ad noſtram cauſam. Nihil decernere) nam quacunq; de re Coſs. uerbum face-

re cœperunt, aut referre ad Senatum, cunctus ordo reclamat, oſtēditq́; nihil eos eſſe acturos, niſi prius de me referant, orat. in Piſ. poſt reditum in Senat. & pro Seſt. Amiſſa eſt) quum iam prouincias decreuerit. Ea cauſa) de ornandis prouincĳs. Noua) nam Liuius ſæpe oſtēdit, morem fuiſſe ut Coſs. prius magiſtratum inirent, q̄ de prouincĳs referrent: Hortenſius tū Cos. Des. Verr. 5. dicitur ſortitus eſſe prouinciam, ſed nondum ornatam, ut ego interpretor. Deſignatorum) ſed iam Coſs. In hoc) in ornandis prouincĳs. Cōſtantia) Senatus, ut nihil decerneret ante, q̄ de nobis eſſet actum. Immutata ſit) ornatis prouincĳs. Iam his) πρόπολις Placuiſſe) ornari ꝓuincias. Tanta) quanta ſunt in prouincĳs ornatis. Amiciſſimo) l.1.fam. Lentulo) ep.22.h.l. Metello) ibid. Simultatē) in tribunatu ſuſceptam, ep.2.l.5.fam. Deponeret) in templo Iouis, permotus quum Senatus autoritate, tū P. Seruilĳ grauitate dicendi, orat. de prouinc. Conſ. in Piſ. & poſt reditum in Senat. Hos) Coſs. Deſs. Tenere) nobis amicos. Potuerimus) Senatui in prouincĳs ornādis concedētes. ſi, uoluerimus, legatur, fortaſſe magis placeat. Tribunos pl.) nouos. Amiſerimus) ꝙ & ipſi noſtra conceſſione omnem uim ſui iuris amiſerint. Veritas) ep.17.h.l.

In epiſt. 25. Poſt tuum a me diſceſſum etc.

σχόλια

POST tuum à me diſceſſum) & ſi uideri poteſt Atticus ex ep.19.h.l. in Epirum his temporibus acceſſiſſe, ego tamen non uideo, qui fieri potuerit, ut Atticus poſt IIII. Id. Decemb. quo die ſuperior epiſtola fuit data, Roma ad Ciceronem, & à Cicerone Romam, & rurſus Roma ſit ita profectus, ut etiam Romæ ante Cal. Ian. hoc eſt intra dies ſummum. 19. eſſe poſſet: niſi epiſtola hæc mutarit locum, uel ita ſit legendum: poſt tuum diſceſſum, ſcilicet ex urbe, præſertim quum ſtatim dicat:

neque,ſi ulla ſpes eſſet, diſceſſiſſes : ubi interpreteris neceſſe eſt, Roma, ubi Ciceronem iuuare poterat, ſi ſpes fuiſſet. Saluti)al. ſalutis. Siſtas)ep.16.l.10.

In Epiſt. 26. *Literæ mihi a Quinto etc.*

σχόλια

DE me)de mea dignitate,orat.pro dom. & ne quis ulla ratione rem impediret, orat. poſt reditum in Senat. Legum)de me reuocando. Lationem) ad populum. Si obtrectabitur) ab aduerſarijs,qui calumniari uelint. Autoritate) S. C. Senatus) qui me etiã, ſi aduerſarij diutius calumniarentur, redire iuſſit. orat. poſt reditum in Senatu. Venire)ut te ſiſtas ep.ſup.

In Epiſt. 27. *Ex tuis literis, & ex re etc.*

σχόλια

PERIISSE uideo)quum res ita differatur.nam uſq; ad prid. Non. Sext. dilata eſt.ep.1.l.4. Mei)frater, uxor,& liberi. Tui)operæ tuæ.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER QVARTVS

In Epiſt. 1. *Cum primum Romam etc.*

σχόλια

QVVM primum) hic tacetur penè ex VI. Cal. Ian. epi. 26.l.3. uſque ad Non. Sept.paulo poſt. Veni)reuocatus. Cognoram enim) αἰτιολογία ad ſecundam clauſulæ partem pertinẽs. Vt uere ſcribam) accipit ueniam quaſi illum primo leuiter accuſaturus. Nec fortio-

rem) ꝙ & tu timuiſti. ep.15.l.3.al. fortiorem. Nec prudentiorem)in re mea,in qua nihil mihi tuæ prudẽtię impertiſti.ibid. al.prudẽtioremq́;. Nec etiam)al. etiã. Ob ſeruãtiam)qua tantum lachrymas prębuiſti dolori meo ep.15.l.3. Diligẽtem)non nimium diligens fuiſti, quãdo paſſus es me,quo tu abundabas,egere cõſilio. ibid. Erroris)culpę. ibid. & ep.3.l.14. fam. Totius)alĳ,potius. Furoris) qui nos cæcos fecit. ep.15.l.3. Falſi rumoris) Pompeium,Cæſarem, & Craſſum ſaluti meæ inimiciſſimos eẽ,ut Clodius prędicabat.orat.de reſp. pro Seſt. & in Pis.alĳ,timoris. Disſidium)diſceſſum. Tuliſſe) ita, ut teipſum conſolari nemo poſſet,ep.11.l.3. Contuliſſe) l.3.iccirco nil prius faciẽdum mihi putaui,quàm ut tibi abſenti de hoc reditu gratularer.atq; hic,& præterea ſæpe ut reditu lætior ſuo utiẽ dichoreo,qui per ſe ipſe præclarè cadit. in orator.quem lib.3. non tam ſæpe inuenies. Arbitrati ſumus)tenuis enim ſemper noſtra fuit ſpes ep. 19.l.3. Forẽſem)ep.22. l.2. Autoritatem) ꝙ ſentẽtię noſtrę magnum pondus in Senatu habeant,ut ante.ep.longa ad Lẽt. Gratiam).ep.10.l.3. Optaramus) al. optamus. Familiari) ep.3.h.l. Direpta ſit) à Coss. & Clodianis.orat.poſt reditũ in Sena.ꝓ dom.de reſp.& in Pis. Ea inſcribã) alĳ, ea ſcribã. Dyrrhachio) ꝗ perrexerã. ep.22.l.3. Sum profectus) Brũduſiũ uerſus. Lata) ad populum,ut expectabã. ep.26.l.3. De nobis) de noſtro reditu. Natali ſuo) orat.pro Seſt. Idem natalis erat.) ibid. Brunduſinæ coloniæ) ibid. & Liu. l. 19. Tuę uicinæ Salutis) cuius ædes eſt propè domum tuam in colle Quirinali ep.39.l.12. & P.Vict. regione.6. Multitudine)al. à multitudine.recte,ut ſit,res celebrata eſt à multitudine, ſumma Brunduſinorum gratulatione: niſi malis ita dicere,res animaduerſa à multitudine, celebrata eſt ſumma gratulatione, quod non eſſet tam abſonum,quàm ἐπίθετον,ſumma, cum multitudine cõiungere,quod neſcio,an unꝗ legerim. Cognoui) quũ tũ ego

ante Brũduſium ueniſſem ea ſpe, fore, ut lex perferretur, ut perlata eſt: & ſi perlata nõ fuiſſet, ut autoritate Senatus uterer ep. 26.l.3. qui me Cal. Ian. reuocarat. orat.in Pis. Omnium ætatum, atque ordinum) orat.pro dom. Concurſu Italię) Italiæ motu, municipiorumq́; cõcurſu. ibid. Legem) de meo reditu. Comitijs cẽturiatis) ut eędẽ centuriæ, quæ me Cos. fecerant, Conſulatũ meum comprobarent. orat.poſt reditum in Senat. Perlatam) prid. Non. Sext. paulo ante, à P. Leutulo Cos.de collegæ Q. Metelli ſentẽtia.orat.in Pis. Honeſtiſſimis) al. honeſtiſſimè, fortaſſe rectius. Legati) Italię, mihi gratulatum publice miſſi.orat.in Pis. Non uenerit) quippe quum mihi ipſa Roma propè conuulſa ſedibus ſuis ad me complectendum procedere uiſa ſit. ibid. Inimicos) Clodianos homines. Id ipſum) inimicos eſſe, quod in libris etiam, ex aliqua expoſitione, ut arbitror, antea deſcribebatur. Non liceret) quum manifeſtum eſſet. Portam Capenam) quę hodiæ porta Diui Sebaſtiani dicit. Capitoliũ) atq; inde domũ.orat.pro dom. Non.Sept.) die. 27. poſtq̃ Brunduſii cognoram legem eẽ perlatam. Egimus) orat. poſt reditum in Senat. Caritas) orat.pro dom. Theatrum) ubi tunc L. Cęcilius Rufus Præt.ludos Apollin. faciebat. Aſcon.in orat. pro Mil. Concurriſſent) ad templum concordiæ.orat. pro dom. Impulſu Clodij ibid. Mea opera) quaſi uero ego aut rei frumentariæ prefuiſſem, aut compreſſum aliquod frumẽtum tenerem. ibid. Haberetur) à P. Lentulo, & Q. Metello Coss. ibid. Vocaretur) q̃ omnes uidebant illum rem faciliime perfecturum.ibid. Poſtularet) quaſi ad referendam gratiam uocans. ibid. Dixi) rogatus. ibid. Abeſſent) diſceſſiſſent. ibid. Dicere) & in Senatu eſſe. ibid. Meſſalam) ep.9.l.1. Afranium) ep.15.l.1. Eam rem) curationem frumẽtariam. Suſciperet) etiam extra ordinem. orat. pro dom. Ferretur) ad populum de re frumẽtaria. Recitato) apud populum. Quum concio) quum multi

tudo,quę à me nominatim,ut id decernerem,poſtularat. al.cōtinuo.al.quum populus fortaſſe rectius,quum pau lo poſt dicat, habui cōcionē ita, ut nōdum concio, quæ data non ſit,uere appellari poſſe uideať:κακέμφατον prę terea ſic uitať: quamuis Cicero nō ſemper fugiat,ut quū Coss. ep.ſeq. quum cōmodiſſime,ep.8.l.1. quę quęſita. Phil.1. Inſulſo)al. inſueto. Habui concionem)non illā orationem,quæ extat poſt reditum ad Quirit. ſed diuerſam.hęc enim habita eſt de caritate frumēti, in illa de ea re tenuis eſt mētio,& ea, quæ oſtēdat potius uilitatē fuiſſe: & uerifimile uidetur,Ciceronem ſi minus ante,q̄ Senatui gratias ageret certe non poſt aliquot dies illam ha buiſſe,ſed ſtatim, quum Senatui gratias egiſſet: ut alias coniecturas mittam. Prętorem)Appium Claudiū Clo dij fratrem.ep.ſeq. Duos Tribunos pl.) Sext. Attilium Serranum,& Q. Numerium. orat.pro Seſt. & Aſcon. in orat. in Pis. ubi Cicero Tribunos de lapide emptos uocat. Dederunt) mihi priuato cōcionem, quam aliter habere nō licuiſſet,ut Clodio.ep. ſeq. al.nomē dederūt. Coss.)P. Lentulus,& Q. Metellus Nepos. ep.24.l.3. & P. quidē Lētulus eo aſtu,ut dum Pompeius rem frumētariam curaret,ipſe ad reducēdum Regem Ptolemęū mitteretur. Plutar. in Pomp. Pompeio) ut Proconſuli. Cęs.l.6.bel. Gall. Aſcon.in orat.pro Mil.& Dion.l.29. Quinquēnium)Dion.ibid. Alteram) legem. Meſſius) niſi Meſſinius,qui tunc erat Tribunus pl. legať,non uideo, qui priuatus conſcribere legem poſſet. Nam & ſi Meſſius Pompeij fuit familiaris, ep.15.l.8. illum tñ ego inter eos,qui magiſtratum tunc gerebant, numerari non uideo orat.poſt reditum in Senat. niſi forte Aedilis erať, ut ſignificat Hircius de bel. Afr. unde cognoſcimus duos fuiſſe Meſſios, alterum Pompeianum, alterum uero Cæſarianum.al. Meſſala, quod nec multum placet, ꝙ is erat priuatus & conſularis,& hic magiſtratum gere bat,quum legem ſcriberet,& à Conſularibus ſeparatur.

Adiunxit)adiungit,requirit uerbũ,dat. Noſtra)conſcripta ex S.C. in noſtram ſniam facto.Cõſularis)à Coss. conſcripta. Non ferẽda)ut Pompeio nimium tribuens. Illam)Conſularem. Dicit)ut modeſtus uideat̃,ſed dicit tantum,& per familiares alteram quęrit,ut ep.1.l.1.fam. atq; idipſum more ſuo.ep.9.h.l. Familiares) Pompeij. Hanc) Meſſij legem uelle dicũt. Fauonio)ep.1.l.2. Fremunt)uidẽtes conſularem legẽ à familiaribus Pompeij ſperni,& alteram quęri. Tacemus)ne quem dicendo irritemus. Domo)ep.15.l.3. Pontifices)ad quorum collegiũ,decreuit Senat⁹,ut de religione ædiũ mearum referret̃.orat.de reſp. Reſponderant.)domus mea iure eſſet à Clodio cõſecrata nec ne al. reſponderũt. Religionem) quam Clodius in meam domum intulit. orat.-pro dom. Aream)Vitruui.l.1.cap.7. Superficiẽ)quod ſupra ſolum ędificat̃.Ex S.C.)orat.de reſp.Æſtimabũt) ep.ſeq. Sin aliter)ſin Pontifices non ſuſtulerint religionem. Demolientur)Coss. Locabunt)reſtituendam.ep.ſeq. Fluxæ) ibi. Perturbati)& cõminuti.ep.3.h.l. Quædam domeſtica)ut odium inter Terẽtiam,& Quintum fratrem,niſi fallor,ep.1.l.14.fam. Amo)quãuis Terentiã oderit. Debeo)ut frater,& illi obligatus,qui in me pietate filius cõ ſilijs parens,amore, ut erat, frater inuẽtus eſt. orat. poſt reditum in Senat. & ad Quirit. Alterius uitę) ab iſtis principibus alienæ. ep.5.h.l. Iam quidam)al. nam quidam. Defenderunt)hinc defenſores dicunt̃.ep. ſeq.Occulte)hinc occulta nõnullorum odia uocat ep.longa ad Lentul.Inuidere)ut Cato. ep.3.l.7.

In *Epiſt.* 2. *Si forte rarius tibi à me quàm etc.*
σχόλια

NE occupationi quidem)tabellariorum igitur, penurię. Veni) reuocatus.ep.ſup. Prioribus) ſuperiorib⁹. Fluxę)ibid. Domo)ep.15.l.3. Diximus)pro domo orationem,quę extat. Pontifices)ep.ſup. Aliquid) τι, ut

ep.15.l.5. Nunquàm aliàs fuimus) aliquid. Iuuentuti noſtrę) Romanę,quã docere, & erudire cupimus.l.2.de Diuinat. Deberi nõ poteſt)eſt enim edẽda, ut eã iuuentus legere poſſit:& ſi edetur,non debebit. Tibi)ut Ariſtarcho.ep.11.l.1. Decreſſent)de mea domo. Populi iuſſu)erat enim lex Papyria,q̃ uetabat iniuſſu plebis ædes, terram,aram conſecrare. orat. pro dom. Plebiſcito) al. plebiſcitu,ut mãdatu in antiquis decretis.al. plebiſcitis. al. plebiſcitu.15. Ei rei) domui dedicãdæ. Pręfectus) à populo.orat.pro dom. Iam partẽ)alij, eam partẽ,quod ꝓbo. Areæ)ep. ſup. Eſſet adiudicata) quia nemo ei rei populi iuſſu fuerat pręfectus,quũ in lege Clodia ne uerbum quidem unum eſſet conſecrationis. orat. pro dom. & ſit adiudicata,uel paulò ante,dubitabat,locutio uidetur poſtulare. Ille)Clodius. Concionem)orat.de reſp. Appius)App. Claudius frater.ep.22.l.2. Ei)Clodio priuato. Dedit)ut Prætor.orat.ꝑ dom.& in Piſ.& Dion. l.36. Nunciat iam populo Põtifices)uide,an magis placeat legere:nunciat populo iã Põtifices. Suã libertatẽ) cuius ſimulachrũ Clodius ipſe dedicaſſet, orat. ꝑ dom. ita ut ſuã appellaret, uel q̃ populus Ro. ita ſuã putaret, ut pro ea in ferrum rueret,ut inquit Poeta:ut hic tam populi Ro.libertatẽ,quã Libertatis Deã,cui Clodius Ciceronis domũ conſecrarat,interpretari poſſis,præſertim quũ uerbũ illud,ſequãt̃,uſurpet,quod in primis uſurpabant ij, qui libertatem defendebãt. Vt defendãt)ui defendant,ſi quis legat, fortaſſe probet:hoc eſt, ui contra uim Ciceronis defendant.al. defendãt. Hominis)Clodij.Ex S.C.)ep.ſup. Porticum Catuli)porticum,quam Q. Luctatius Catulus,qui cum C. Mario Cos. fuit, in domo M. Flacci euerſa,& publicata de manubijs Cimbricis fecerat.orat.ꝑ dom. Reſtituẽdam) à Clodio euerſam.ibi. Locaſſent)ſuo noĩe ep.ſup. q erãt.Senatores) nam Põtifices eſſe poterãt, qui nõ erãt Senatores. orat. de reſp. Marcellin⁹)Cn.Lẽtulus Marcel.Cos.Des.ibi.

Primus) & Princeps dicitur ibid. ut Cos. Des. Gell. l. 4. cap. 10. Secuti) Pontifices. Lucullus) M. Lucullus orat. de reſp. Collegarum) Pontificum. Iudices) ita eſt enim illa interpretatio Pontificum, ut ijdem poteſtatem habeant iudicum, orat. de reſp. Legis) Clodiæ. Statuiſſe) ut Pontifices paulo ante. De lege) Clodia, qua Clodius Ciceronis domum cõſecraſſe uideri uolebat, quum ne uerbum quidem in ea eſſet conſecrationis. Statuturos) ut Senatores. atq; hic in ueteri libro ita recte legit: in Senatu de lege ſtatuturos cũ Senatu. Itaq; ſuo quiſq; horum loco ſentẽ. Quo autem loco quis ſententiam rogaretur, docet Gell. l. 4. cap. 10. Cupijt) ut Cato ſolebat. ep. 14. l. 1. Diem conſumere) ne quid decerni poſſet, ſic. ep. 2. l. 1. fam. Factus) à Coss. ut ego puto. Fieret S. C.) domum meam iudicio Pontificum religione liberatã uideri. orat. de reſp. Omnibus) Senatoribus. Vnũ) Clodium. Serranus) Sext. Attilius Serranus Tribunus pl. ep. ſup. Conſules) P. Lentulus, & Q. Metellus Nepos. Ordinis) Senatorij, qui à Serrano, qui interceſſerat, contẽni uidebatur. Eius) Serrani. Cornicinus) Cn. Oppius Cornicen, qui Cornicinus hic quaſi per notam appellatur. Veterem fabulam) ut ſe abijceret ad generi pedes, quod aliâs fecerat. orat. poſt reditum ad Quirit. & p Seſt. Generi) Serrani, ibi. Ille) Serranus. Noctẽ) ad deliberandum. Cal. Ian.) quãdo noctem ſibi etiam ad deliberandum poſtulauit. orat. poſt reditum ad Quir. & pro Seſt. Vix tamen) uix tandem, magis placeret. Sibi) multi delent, quaſi uero ſemper Laurentio Vallenſi ſit credẽdum, qui locutiones huiuſmodi nõ probet. Conceſſum eſt) nox ad deliberandum conceſſa eſt. S. C. factum eſt) quo negotium magiſtratibus eſt datum, ut curarẽt, ut ſine ui mihi ædificare liceret. orat. de reſp. Locarunt) ep. ſeq. Illam porticum) quicquid in ea porticu Clodius uel ædificarat, uel conſecrarat, demoliti ſunt, ut tota, & ſine ulla religionis ſuſpitione poſ-

ſet reſtitui. Superficiem) ep.ſup. De conſilÿ ſententia) ſic in Brut.& cum conſilio cognoſcere. Philip.2.& ep. 18.l.16. HS. uicies) aureorum quinquaginta millibus,ut ſubducunt,qui iſta collegerunt.tanti de Craſſo emerat. Gell.l.12.c.12. Tuſculanam uillam)ā Gabinio direptā. orat.poſt reditum in Senat. Quingētis millibus) duodecim aureorum millib9,& quingētis. Formiano.ep.4.l.2. HS. ducētis quinquaginta millibus) ſex aureorum millibus,ducētis,& quinquaginta. Profuiſſet) nam pudor hic prodeſſe debuit,qui aliquando ὀνίνησιν, ut inquit Homer. Iliad.ω. Iidē) ep.ſup. & ep.longa ad Lētul.Iidē) ἐπανάληψις. Pēnas inciderant)prouerb.ſine pēnis uolare. Nolunt eaſdem renaſci)ne altius euolem,ut loquit̃ ep.6 l.1.fam. Varronis)ep.25.l.2. Tui)amici.ep.18.l.3. Noſtriq;) ep. 22.l.2. Legari)inter quindecim legatos epiſ. ſup. & ep.17.h.l. Quin) hic mihi non ſanè diſplicet ita legere,ut eſt in alÿs libris deſcriptum, præſertim quum, integrum, & poſſe hoc ordine ſimul iungantur neceſſe ſit,quæ uerba idem penè ſignificant.quin,niſi uellem,mihi eſſet integrum: aut,ſi comitia Cenſorū proximi Conſules haberent,ut petere poſſem : aut uotiuam legationē ſuſciperem prop. Proximi)anni ſequētis.Cōſules)Cn. Lētulus Marcellinus,& L. Martius Philippus, orat.de reſp. Petere)Cēſuram. Votiuam) quæ uoti cauſa dat̃. ep.18.l.2. & ep.11.l.15. Suſcipere)al.ſuſciperem.al.ſumpſiſſem. Omnium fanorum , ac ſacrorum locorum)al. omnium fanorum locorum.nos legimus:omnium ſacrorum locorum:quod doctis probatum iri credimus. Petendi)Cenſurā. Exeundi)legatione uotiua. Meritorū) in me reuocando ep. ſup. Domeſticarum) ibid. Ædificatur) ex S. C. quo mihi ſine ui ædificare licet. orat. de reſp. Scis)ſcir̃ potes,ut ſępe expertus. Nec relinquere) ut gratum. Nec uidere)ut euerſum. Proſcripſi) ne reficiam.ep.11.l.9. In ea re)in liberanda domo. Dedecus) nam carere domo ſine magno dedecore nō poterā.orat.

pro dom. Abſens)nunc. Pręſentes) ſenſerũt. ἀντίθετον. Meos defenſores)qui me abſentem defenderunt.ep. ſup. Omnia)quę mihi propter rei familiaris naufragia erant neceſſaria.ep.longa ad Lentul. Quo in genere)in re familiari ep. ſup. Laboratur)ibid. μυστικώτερα)magis arcana,ut ep.4.l.6.quippe quũ literis non cõmittã ep.ſup. A fratre,& à filia)non igitur ab uxore,ut ibid.& hic uidetur ſignificare. Expectamus) requirimus.ibid.

In Epiſt. 3. *A uere te certò ſcio,tum etc.* σχόλια,

CERTO ſcio)certè ſcio. Quo modo)al.q̃ aio. Armatis hominibus)Verba ex interdictis ſumpta.ep.13. l.7.fam. & orat.pro Aul. Cecin. Expulſi ſunt)à Clodio.orat.de reſp. Area) ep.1. h.l. Porticus Catuli) ep. ſup. Ex S. C.)ibid. Conſulum.)P. Lẽtuli,& Q. Metelli Nepotis.ibid. Reficiebatur)reſtituebat.ibid.Quinti fratris) ſic ep.longa ad Lentul. neq; adiutus es de ui nefaria,qua cũ fratre eram domo expulſus. Domus) in Carinis.ep.4.l.2. ad Q. fr.& P.Vict.reg.4. Cõiectu lapidum)coniectu lapidum,qui in area noſtra erant ita,ut ex ea ſumptos in domũ Q. fr. conijcerẽt. Area noſtra) ut ſacrę uiæ,& Carinis uicina. ep.24.l.2. Inflãmata) incẽſa.orat.pro Mil. Coniectis ignibus) Clodius enim ſaxis,& ignibus , & ferro uaſtitatem meis ædibus intulit. orat.de reſp. Gemitu)hinc decreuit Senatus eos, qui id feciſſent,lege de ui teneri.ibid. Ille)Clodius Furere)al. ruere ut ep.14.l.2. Iudicium) quo Milo illum de ui poſtulauit.orat. poſt reditum in Senat. & pro Mil. Nolebat)fugiebat,atque adeo,ut multi etiam legunt,tollebat. orat.poſt reditum in Senat.atque idipſum Q. Metello Nepote fratre Cos. App. Claudio item fratre Præt. & Sext. Attilio Serrano Trib. pl. fauẽtibus, qui potiſſimum exẽplum præclariſſimum in poſterum uindicãdæ ſeditionis de Rep. ſuſtulerunt.ep.longa ad Lentul. Dif

ficilem) ad defendēdum. Manifeſtamq́;) manifeſtoq́; malam. Id) qui de accuſabatur, hoc eſt,uim feciſſe. Decimum)hic & Sext. Clodius facinorum, & ſtuprorum P.Clodij erant autores orat.pro dom. Deſignatorem) uel qui uere deſignator eſſet,uel qui unumquēq; ad cædem deſignaret,ut Catilina. orat.1. in Catil. Gellium) nutriculam ſeditioſorum omnium.orat.in Vatin. & pro Seſt. Difficiliorem)nam uix difficilior eſſe poteſt,quum tot cædes adhuc fecerit. Sacra uia)ep.24.l.2. Diſcederem) al.deſcenderem,idq́;,magis placet. Inſecutus eſt) Clodius,& ad Regiam me penè confecit.orat. pro Mil. hæc enim Regia erat in ſacra uia. Aſcon. & ibi Cicero dixit,nuper,ut ep. 20.l.2. Veſtibulum M. Tetij Damionis,qui erant)al. ueſtibulum Tetij Damionis qui erant. nos libenter legeremus uel, ueſtibulum M. Tetij Damionis, qui erant:uel, ueſtibulum Tetij Damionis, qui erant,ut omnino in ordine iungas,operas Damionis,qui Clodij libertus, & apparitor dicitur ab Aſcon. in orat. pro Mil. Ipſe) Clodius. Diæta) moderato uictu.ep.1.l. 2. Cheirurgiæ) medicinæ, quæ manibus tractatur. ibid. pulchra tralatio,qua oſtendit noluiſſe, Clodium occidi, quum poſſet. Ille) Clodius. Trudi) al.uideri:unde uocari, legendum eſſe docti,niſi fallor, iudicabunt. Catilinas) ep.1.&.13.l.1. Acidinos) epiſt. 27.l.12. atque hic nos C.Manlium Acidinum, qui princeps belli Catilinæ faciendi fuit, orat. 1. &.2. in Catil. & Salluſt. potius, quàm Manlium, qui regnum appetiuit, ſignificari credimus, quum quia Cicero referendis hiſtorijs ordinem temporum frequenter ſeruarē ſolet, tū quia non potius hoc loco Manlium, quàm Melium,aut Caſſium poſuiſſet,quos ferè ſemper coniungit.al. Siciniosq́;,unde quis credat,legi etiam poſſe:Sidicinosq́;, ut L. Sidicinum ſignificet, quem furentem ſtudio rerum nouandarum Catilina eſt adeptus. Portius Latro in declam. Milonis) T. Annij Milonis, pro quo extat oratio. Do-

mum)paternã. In Ceramio)al.in Ceranio:ꝙ niſi legas,
in Carinis,ubi fuit Ciceronũ auita domus P. Vict. reg.
4.haud facile inuenias,ubi Romæ locus iſte fuerit. Ip-
ſe) Clodius.P.Syllę)pro quo extat oratio. Sumpſerat)
ꝙ forte eſſet amicus,certe creditus eſt fuiſſe Catilinę cõ
iurationis conſcius,orat.pro P. Syll.& Saluſt. Annia-
na Milonis domo)domo Miloni à C.Annio auo mater-
no cum reliqua hæreditate relicta, Aſcon. in orat. pro
Mil. Q. Flaccus)hic à nobis adhuc quæritur. Ipſum)
Clodium. Cupiuit)occidere. Ille) Clodius. ſe in inte
riorem partem ædium abdidit.Sulla ſe in)al. ex interio-
rem ædium Sylla ſe in.Velim docti uideant,an coniectu
ra hæc probari poſſit:ex interiore medium ἐσύλασε. In
hoc ſenſu,Clodius,quum prius eſſet interior,& domeſti-
cus,tunc ſe quaſi medium Syllæ fecit, quaſi Sylla ἀπὸ
τοῦ συλᾶν deduci poſſit. In Senatu)nos fuimus queſtu
ri. Domi Clodius)ſe continuit. Egregius)fuit in Sena
tu pro me. Marcellinus) Cos. Des.ep. ſup. Metellus)
Cos. ep. 22.l.3. Dicendi tempus) quo uti uolebamus.
Exemit) nobis ut Cos.& Clodij frater.orat. pro dom.
Adiuuãte) tunc & ſi aliàs mihi fauit,orat.poſt reditũ ad
Quir. Oppio)ibid. & ep.ſup. Familiari tuo) ep.ult.l.
11.fam. ſi modo is eſt. Conſtantia)pręſertim quum Ser
ranum generum rogabat,ne intercederet.orat. poſt redi-
tum ad Quir. & pro Seſt. quãquàm per notam Hercu
le, uidetur ſignificare neſcioquẽ,qui uel Hercules dicere
tur ab illis:uel ipſe frequẽter hac particula Hercule,ſiue
me Hercule uteret̃,ut ep.6.h.l. Literę Seſtius furere) al.
literę Seſtij fuere : quod magis placet,quum & oratio
melius cohæreat,& illis temporibus Seſtius non modo
literas orat. poſt reditum in Senat. ſed pueros etiam ad
Ciceronem miſerit.ep.17.l.3. quamuis porrò his indigni
tatibus Seſtiꝰ furere dici poſſit. Cicero tñ, mea quidem
ſententia,furere nõ diceret uirum de ſe tam bñ meritum,
etſi non ita multò poſt illius peruerſitatem accuſauit ep.
4.l.2.

4.l.2. ad Q. fr. Ille) Clodius. Comitia ſua) ędilitia, quibus poſtea factus Ædilis, iudiciũ effugit. Dion.l.39. Marcellini) ut Cos.Des. ep.ſup. De ſcripto) ſic orat. p Cn.Planc.& Philip.8. Areę) ex qua expulſi ſunt fabri. Periculi mei) in ſacra uia. Iudicio) quod de ui Clodiana cõſtituẽdum eſſet. Anteferret) ep.1.l.2. ad Q.fr. Pro ſcripſit) ipſe Marcellinus. Se) ut Cos. Des. Dies comitiales) quibus cum populo agi licet. Macrob.l.1. Satur. Seruaturum) ne agi cum populo poſſit. nam libri Augurum negant fas eſſe, agi cum populo, quum de cœlo ſeruatum ſit. orat. pro dom. ita dies comitiales eximentur, ut ep.4.l.2. ad Q. fr. & iudicium conſtituetur, ut ſententiam dixit Marcellinus. ep.1.l.2. ad Q. fr. Turbulentę) ꝙ comitia impediant. Metelli) Cos. & Clodĳ fratris, qui turbulẽtus deſcribitur ep.2.l.5. fam. Temerariæ) hinc ipſum Appium penè temerarium in credẽdo deſcribit. ep.8.l.3. fam. & incõſtantem uocat. ep.1.l.8. Appĳ) ep.ſup. Furioſiſſimę) hinc furorẽ dixit. ep.18.l.2. & furiam ipſum uocauit. orat. pro dom. Publĳ) P. Clodĳ. Milo) ut Tribunus pl. qui poterat etiam Conſuli obnunciare, ut Seſtius orat. pro Seſt. In campum) in campum Martium, ubi comitia haberi ſolẽt. ep.2.l.2. ad Q. fr. al. Miloni C. Appius. Obnunciaſſet) ut comitia impediret ita, ut iudicia fierent, quibus Clodium de ui poſtularet. obnunciat porro, qui rem malam nunciat. nam proprie obnunciare dicunt Augures, qui aliquid mali ominis, ſæuumq; uiderint. Donat. in Adelph. ut fulmẽ, quod comitiorum eſt uitium, quum nefas ſit Ioue tonante, fulgurante, comitia populi habere. l.2. de Diuin. Comitia) præſertim Ædilitia. Media nocte) al. ante mediam noctem. Fugitiuorum) ſeruorum, quorum conſilĳs utitur. paulò ante. Deiectas) al. delectas. placet legere, deletas ſcilicet à Q. Flacco. paulò ante. In campum. Martium. Contentio) de comitĳs. Fratrum triũ) Q. Metelli Nepotis. Cos. Ap. Claudĳ Pręt. & P. Clodĳ. Turpis) ut

contra omnes ferè ſuſcepta,& ſuſcepta,ut Clodius iudicium effugeret: quo nihil in libera ciuitate turpius eſſe poteſt. Metellus)Cos. Poſtulat)Milonem decipere cupiēs. Sibi)ut Cos. comitia habere uolēti. Die) non autem nocte. Foro)foro Romano propè Capitolium poſito. Hora prima)diei. Comitio) quod propè forū Romanum,& longe à campo Martio erat. XI. Cal. Ian.) atqui poſtridie XII. Cal. Decēb. ſibi obnunciari poſtulauit.Ian. igitur deleas neceſſe eſt. Venit) ut in foro obnunciaret, ut ille poſtularat. Metellus) Cos. In Campum)Martiū. Currebat)ut comitia haberet ante,quàm Milo obnunciaret,atq; id ipſum,quum dixiſſet,ſe in comitio fore. Aſſequitur)ante,q̄ ille in campum perueniret. Lucos)qui multi ſunt pręſertim in regiōe Esquilina.Varr. de ling.lat. & P. Vict. reg.5. Hominem) Metellum. Cos. Milo) certior ea de re factus. Conuitio) præſertim q̧ mētitus eſſet. Nūdinę)quib9 comitia haberi non licet. Plin.l.18. cap.3. & Macrob.l.1. Saturn. VIII. Cal.)ſiquis paulò accuratius cōſideret, uideat fortaſſe.VII.Cal. legēdum. Tenebat)ut Cos. comitia habere uolēti obnunciaret. Marcellus)uel M. Marcellus, qui tardus etiā dicitur.ep.10.l.8. fam. uel C. Marcellus, quem timidum uocat. ep.15.l.10. candidatus) ædilitius. Paucis pānoſis ſine laterna)al.pauci pānoſi ſine laterna al.paucis pānoſi ſine alāterna.uide,an legi poſſit: pauci pānoſi ſine lacerna,uel pauci pannoſi ſunt à laterna: uel pauci pānoſi sūt à Lauerna. Clodiāos.n.ſp̄ ferè latrōes uocat,ut orat.p̄ Seſt. Meo cōſilio)nō ſuo ipſi9. Fieri)à Milone. Illo heroe)Milone.ut ep.14.l.1. Comitia)ędilitia.Publiū)P.Clodiū. Reum)de ui. (Niſi ante occiſus erit)à Milone fore puto)atqui iampridem Milo Clodiū de ui poſtularat,orat.poſt reditum in Senat. ut uix dicere poſſit,reum à Milone fore puto,quum Clodius Milonis lege Plotia reus & tūc eſſet, & ſemp̄ fuerit,quoad uixit.orat.pro Mil.Eſt pręterea uidēdum, an Cicero ita

loqui ſoleat: puto Clodium à Milone reum fore. Mihi certe, ut nunc eſt, legere placet, ut in meo libro ſcriptum eſt: niſi ante occiſus erit à Milone, fore puto, præſertim quum ſtatim quaſi rationem reddat. Si ſe inter uiam obtulerit) ſic Plaut. in Aul. mecum cogitare inter uias occœpi. al. ſi ſentitur ueiam obtulerit. al. ſi ſe uti turbe iam obtulerit: unde legere poſſis, uel, ſi ſe ultro in uia obtulerit: uel, ſi ſe ultro uel iam obtulerit: atque eo magis, ꝙ ibidem ita leguntur illa uerba, occiſum iri iam, ut, iam, repetat. Milone) ut ad talem peſtem funditus delendam nato. orat. de reſp. Non dubitat) Milo. Facere) Clodium occidere. Caſum) exilium, in quod ego ſum proiectus, quòd ciues indicta cauſa necaſſem. Nõ extimeſcit) etiam ſi Clodium tollat. Vſus eſt) ut ego Pompeij, qui mihi inuidebat ep.10.l.1. & ep.9.l.3. Crediturus) ut ego Pompeio, ep.20.l.2. Re familiari) epiſt. 1. huius lib. cuius naufragia uocat epiſtola longa ad Lentulum. Comminuti) & perturbati. epiſto.1. huius lib. Liberalitati pro facultatibus noſtris) liberalitati, qua ad facultates noſtras reſarciendas eſt uſus. ſic enim libuit interpretari, quòd addit, ne omnino exhauſtus eſſem. uel reſpondemus liberalitati Quin. fra. quantum ferũt facultates, ne exhauſtus eſſem. Amicorum) ut Veſtorij. ep.6.h.l.

In Epiſt. 4. Periucundus mihi Cincius fuit etc.

σχόλια

CINCIVS) ep.5.l.1. Te eſſe in Italia) te in Italiã ex Epeiro ueniſſe. Scias) alij, ſinas. Vtiq;) ſic ep.2. l.2. prorſus ep.11.h.l. Sis) Cœnes. ibid. Perbelle) hic uidetur eẽ principium alterius epiſtolæ. Nam Cicero prima epiſtola Romæ, extrema ruri uidetur eſſe, & Atticus contra: niſi Romę domi ſuę uelit eẽ, quãuis abſit ipſe. Deſignationẽ) ad libros diſponẽdos. ep.8.h.l. Tyrannionis) ibi. & ep.4. l.2. ad Q. fr. Putaram) ante, quàm Romam ueniTem ep.1.h.l. Etiam) & iam, legi etiam poteſt.

Ad cætera adminiſtris) al. ad hoc cætera adminiſtres, quod uel defendi,uel certe legi poteſt: hoc eſt ad cętera adminiſtris. Vos Gręci) ep.17.l.1. συλλάβους) librorum indices. Sed hęc) facias uelim. Piliam)uxorem tuam, certe ſponſam. Adducere) ſi potes adducere, ſi tibi cō cedūt parētes,ut eam addducas,quam nondum duxeris. Æquū eſt) ut eam adducas,quæ tibi ſit deſponſata, & ut mulier,uelit,ac cupiat fortaſſe huiuſmodi loca uidere. Locum)gladiatorium. Gladiatores)quos Cęciliani fu neris gratia emiſti, ut conijcimus, ex ep.20.l.3. uel lucri. ep.6.l.2.ad Q. fr. Pugnare) & ita rem bene gerere.ep. 8.h.l. Locare)iſtos gladiatores alijs munera dantibus. His)ſuperioribus. Muneribus)ſpectaculis. Liberaſſes) rude donaſſes,numis,quos dediſti,ex hiſce locationibus receptis. Poſterius) agemus. Diligenter)al. diligenter aduerte.

In epiſt. 5. A in tu? exiſtimas ab ullo mal. etc.)
σχόλια

AIN tu?)ut ep.6.l.12.& alibi. Exiſtimas)al.an exiſtimas.al.me exiſtimas. Mea)ſcripta, ut poema. ep.8.h. l. Probariq;)ep.10.l.1.& ep.10.l.16. Ab eo,) Q. fratre, ep.6.l.2. ad Q. fr.uel potius Cæſare.paulo poſt, & ep. 13. ad Q. fr. quid?) ut ep.3.l.7. Circūrodo) paulatim quaſi molior. μεταφορά, à canibus,qui circūrodūt,quod poſtea deuorant. ſic Cicero quaſi tētat paulatim,quod tandem facturus eſt,ut relictis optimatib⁹,Cæſarem, & Pompeium ſequatur. Deuorādum)perficiēdum,ut à priſtina ſentētia diſcedā. Subturpicula) quod aliter facerem, atque mihi Calliope pręſcripſit ep.3.l.2. παλινῳδία)recantatio , qua quos adhuc laudaui,uituperarem, & contra. ep.9.l.2. Valeant.)χαιρέτωσαν. Conſilia)de Rep. ἀριστοκρατικῶς defendēda ep.3.l.2. Principibus)ut M.Catone, Hortēſio,& reliquis,quos nutu etiam ſignificat ep.longa ad Lēt. Inductus)ep.15.l.3. Proiectus)coniectus in fraudē. ibid. Hoc erat in animo)al.hoc eram aio. Con

ſentirem)poſt reditum,ut ante cōſenſeram. Iidē) tales, perfidi,& inuidi.ep.9.l.3. Te autore)ep.1.l.7. Facerem) ut meam uoluntatē ad Pompeij, & Cæſaris dignitatem aggregarem. Scriberē)quod nunc feci. Imponere) his ſcriptis quaſi prędibus. Coniunctionis) cū Cæſare prę ſertim,in quo colēdo tam indormiui diu.ep.13.l.2.ad Q. fr. Ne quā mihi liceret labi)poſtquàm ſcripſiſſem. Ad illos) principes. Mei) in re familiari ualde perturbati. ep.1.h.l. Inuidere)ibid. Sed tn̄ modici fuimus, ὑποθέσει ut ſcripſi:erimus uberiores)al.ſed tn̄ modici fuimus ἀποθεώσει,ut ſcripſimus:uberiores. nos credimus legendum eſſe:ſed tn̄ modici fuimus, ὑποθέσει, ut ſcripſimus, uberiores, & interpretandum hoc modo:in ſcripto fuimus modici,& temperati,& ſi ὑποθέσει, argumēto,& materia eramus,ut ibi etiam ſcripſimus,uberiores, ſi modo ea fierēt, quæ ſequuntur. Ille)Cæſar. Accipiet) mea ſcripta,uel me ipſum in amicitiam. Ii)Cato, & reliqui. Subringentur)taciti ſtomachabuntur, ut canes latraturi.Donat.in Phorm. Villam)fortaſſe Tuſculanam.nā Catulus Tuſculanum habuit.l.2. de orat. Moleſte ferunt)ut inuidi. Domum) reſtitutam. ep.2.h.l. Ædificare) quod uel ex S.C. mihi facere licebat.orat.de reſp. Si quibus ſententijs dixi)ut de agro Campano.ep. longa ad Lētul. Probarēt)quum idem in Rep. ſentirēt. Lætati ſunt)nā gaudere ſe aiebāt.ibid. Me nolunt amare) ſed mihi uolunt inuidere.ep.2. h.l. Ab ijs) Pōpeio, & Cæſare. Iampridem)id feciſſes. Te uoluiſſe) ep.ſeq. Et me.aſt nugigeram manum fuiſſe)al.& me.aſt num germanum fuiſſet? nos ita legēdum eſſe contēdimus: & me aſinum germanum fuiſſe:ut, quid nunc te aſine literas doceam?orat.in Piſ. & Terē.caudex,ſtipes,aſinus,plumbeus. Illis) Catone,& reliquis. Poſſum)amari. Domum)quę ędificatur. Inuiſis)ep.ſeq.ſic de muro.ep.4.l.2. Viaticū)quod mihi opus eſſet,ſi uellē peregrinari, & uillas omneis noſtras inuiſere, ep.4.l.2. ad Q. fr. nec enim uideť ſatis cō

mode ad legationem referri poſſe,ꝙ publica pulicum ha beret uiaticum,ep.19.l.15.& liberam ſe nondum pro certo ſcripſit ſuſcepturum.ep.2.h.l. porrò quęlibet res poterat uiaticum præripere exhauſto . ep.3.h.l. Craſſipes) ep.4.&.7.l.2. ad Q. fr. & nos in Quęſtura plura de hoc Ciceronis genero diximus. Præripit) dotem Tulliæ à me accipiēs. Tu de uia recta ĩ hortos) tu Cicero Romã ueniens, in hortos Craſſipedis recta ibis.uidetur, inquit Cicero,cōmodius ad te. Atticus enim tunc erat Romæ ep,ſup. & Craſſipes habebat hortos, ep.11.h.l. & quum ait uiderimus,oſtēdit ſe de ſe, nō de Attico loqui. Tui) librarīj, ep.ſup. Pinxerunt) quaſi pinxerint ita,ut libri ſint illuſtrati. ep.8.h.l. Conſtructione) diſpoſitione.ibi. Sitybis) membranulis, uel librorum loris , uel, ut forte etiam legendum, ſyllabis . epiſto. ſup. Eos) librarios tuos.

In Epiſt. 6. De Lentulo ſcilicet ſic fero ,etc.

σχόλια

LENTVLO) L.Lentulo Flamine Martiale, ut nos arbitramur.ep.24.l.2. etſi poſtea uidetur uixiſſe.epiſ. 6.l.13. Non multo) alīj, non nullo. Saufeius) ep.2.l.1. & ep.1.l.7. Veſtri) Epicurei , quibus tu deditus es. l.5. de finib. Mehercule) ipſius uicem minime dolemus.fuit tamen, quum putauimus legi poſſe; Hermachi, ut ſit ueſtri Hermachi,ab Hermacho, qui ſucceſſit Epicuro , & ſanè Epicurei dolorem malorum omnium maximum putabāt:ego uero,& ſi uicem ipſius minime doleo , nō ſum tamen prorſus ſine dolore. uel ita dicas:ueſtri Mehercule, ideſt familiaris ille tuus , qui Mehercule ſæpe uſurpat ita, ut à nobis Hercule , & Mehercule per notam dicatur epi. 3.h.l. πολιτικὸς) ciuilis, & quaſi Reip.ſtudioſus . Seruitutem) λατρεύαν. Communi frueris nomine) otium ſecutus. epiſto.14.l.1. Ego uero) quem ambitio ad honorum ſtudium duxit. ibidem. Quod oportet)

quod honeſtum eſt facere. Inſanus) quòd potentiori bus aduerſer. Opus eſt) commodum eſt, & utile. ſic oportet, & opus eſt. epiſto. 24.l.13. Seruus) quòd Pompeio, & Cæſari quaſi ſeruiam. Dolere) aliquid de Rep. queri. Ingratus) in eos, qui me reuocarunt: quos, ſi doleam, & querar, offendam neceſſe eſt.epiſ. longa ad Lentul. Nequicquam) libet. Imò) libet confugere. In bellum, & in caſtra) ad Pompeium, qui ſemper ferè in bellis eſt uerſatus: & Cæſarem, qui bellum in Galia gerit, & in caſtris eſt. tunc enim bellum ciuile nullum erat, quod legerim. ὀπαδοὶ) milites, aſſectatores. al. ὁπλῖται, armati. ταγοὶ) duces. al. togati. Noluimus?) quum Clodio ceſſimus: orat. pro dom. uel, quum prouinciam depoſuimus: epiſto.1.l.2. uel potius ita locus eſt interpretandus. ergo nunc bellum, & caſtra cogitantes, & quaſi armati, erimus, ij, qui ſuperioribus annis in toga eſſe noluimus, quum nunquàm adduci potuimus, ut Pompeio, & Cæſari aſſentiremur? ep.3.l.2. Faciendum eſt) ut ab ijs, qui poſſunt, diligamur, epiſt. ſuperio. & quidem propter ſuſpicionem tempeſtatis iam nunc impendentis. epiſto.3.lib.8. Tibi) ut autori epiſto.5.l.5. Paruiſſem) epiſto.16.l.8. Reliqui eſt) al. reliqua eſt. tu, reliquum eſt, lege. σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει) Spartam nactus es, hanc orna. epiſto. 17. l. 1. prouerb. Poſſum) κοσμεῖν, quum in iſtis principibus tanta ſit perfidia. ep. ſup. & ſi ad Cæſarē, & Pōpeiū referri poſſe uideo. Philoxeno) Philoxeno Cytherio dithyrābico Poetæ. Athen.l.1. & Ariſtoph. interpres in Plutarc. Reduci) à miniſtris Dionyſii. Gemiſtus l.1. Carcerem) Latomias. Lucian. ἐν τῷ πρὸς ἀπαίδευτον. Maluit) quàm Dionyſii tragœdiam laudare, ibidem. ego uero præſentem Reipub. ſtatum probare non poſſum, atq; nunc commentor, ut improbem. Trinas ſic. ep.17.l. 11. al. ternas. Quartæ) literæ potius, q̄ epiſtolæ. Fulmen) de morte Lētuli. Ille) Lētulus. Non

miſer)ut ex incendio patriç ereptus. Serui)al. ferrei. Illa Hortẽſiana)illum librum Hortẽſium, in quo philoſophia ab Hortẽſio uituperet̃,& à nobis defendat̃.l.1.de finib.& l.2.Tuſc.q̃q̃ multò poſt ſcripſit.ep.15.l.13. Mãdati tui)qui nos ſoles recõciliare.Nep.in Attic. Stultè)ꝙ credidi,ep.8.&.9.l.3. nec poſtea ſum ultus. Illi⁹) Hortẽſii. Amici nõ)nõ amici,ſed inuidi.ep.9.l.3.ut ſit ἀναστροφὴ fortaſſe de induſtria facta.meus tñ Nizolius hęc uerba ita uidet̃ legiſſe.ne,qui uideor nõ ſtulte illius amici intẽperiẽ tuliſſe,rurſus etc.ut ſit ἀντίθετον. Stulte)ꝙ nimis ſerò id faciam. Iniuriam)qua me affectum uidebor oſtẽdere,ſi illum induxero,qui Philoſophiam contemnat,& à me tantopere diſſentiat, βαθύτης) altitudo,altũ quoddam ſilẽtium,& quaſi diſſimulatio.ep.10.l.5. & ep.1.l.6. In agẽdo)in reb⁹ agẽdis. Apparuit)in me qui tacebam, & illius iniurias uoluntaria quadam obliuione conterebam. Sit occultior)diliteſcat illud quidem ſilẽtium, ſed odium appareat. Satisfactio)ſi quam fortaſſe inſtituã. Epiſtolã) 13.l.5.fam. Luceio)ep.9.l.1. Ab eo) iam tibi reconciliato. Adhorteris)ep.9.h.l. Inuiſas)ep. ſup. Veſtorio)ep.2.l.6. Aliquid)ut me gratum eẽ,uel tale quid Significes)ſic ep.1.l.5. In me)in re familiari ualde perturbatum.ep.1.h.l. Liberalis)ut amicus ep.3.h.l. εὐκαιρότερον.)opportunius.

In epiſt. 7. Epiſtola tua me ſolicitum de etc.

σχόλια

QVINTO) Q. Cic.Q.fr.filio,ep.2.l.2.perleuiter cõmoto.ep.4.l.2. ad Q. fr. Cheripp⁹)ep.4.l.5.& ep.1.l.1. ad Q. fr. Nũciarat)de pueri ęgrotatione. Appollonio)P.Craſſi,ut arbitror, liberto.epiſt.16.l. 13. fam.uel Apollonio Molone.ep.1.l.2. Qui illi Dÿ irati)utinam illi Dÿ ſint irati:ut apud Terent.in Phorm. qui illum Dÿ omnes perdiunt. Qui conturbare quidem) qui quidem conturbare,legere uelim.conturbare uerò, quãtum ex iuriſconſultorũ uerbis poſſum iudicare,eſt accipere,& non

reddere,hoc eſt oīno quaſi decoquere ep.10.l.2.ad Q.fr. certe ordinem debitorū,& creditorū perturbare. Equitibus Ro.)publicanis,qui uectigalia exigunt, & tertiam partem lege Iulia auertunt.ep.16.l.2. Terētius) P. Terētius Hiſpo.ep.10.l.11. & ep.65.l.13. fam. Iure ſuo) cōturbat,qui publicanus eſt,& promagiſter.ep. 10.l.11. Metello)Q. Metello Nepote,qui tūc in Hiſpania Procos. niſi me coniectura fallit, obierat. οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν) οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι, non eſt pium mortuis in hominibus gloriari, & quaſi cum laruis,ut eſt in prouerbio luctari. Odyſs.χ.ubi tn̄, κταμένοισιν, nō φθιμένοισιν, legit,ut dubitari poſſit,an lectio illa ſit ſequēda. ἧκε σὺν φθιμένοισιν. Sed tn̄ multis annis ciuis nemo erat mortuus) quem magis odiſſem,uel tale quid, ut ſit ἀποσιώπησις. al. ſed tn̄ multis annis ciuis ĩprobus nemo erat mortuus,hoc ſenſu:etſi pium nō eſt mortuis quaſi inſultare, non poſſum tn̄ non hoc dicere:neminem improbū ciuem multis annis, pręter hunc, obijſſe. quid quidem tibi? Numi meo periculo ſint)putamus legi oportere ad hunc modum:quicquid eſt,tibi numi meo periculo ſint: quod ſcriptum fuerit:quidquid ē.atq; hic erit ſenſus:de Metello quicquid eſt,numi,quos ei mutuos dediſti,meo ſint periculo. ſic ep.1.l.6. Vereris) ne exiger̄ non poſſis. Fecit?) Metellus? Publium)P. Clodium fratrem. ep.3. h.l. Fecit)hæredem.illo enim hærede non ita facile poſſes exigere,quum tam ſceleſtus ſit. Non improbe) ſi fratrem fecit hæredem. Fuit) improbus. Ipſe) Metellus. Retexeris) ut hoſce numos,quos nunq̄ exiges,reponas: ut ſuperiora cum ioco, aut εἰρωνικῶς ſint dicta. nā quum addit,in alijs eris cautior,oſtēdit penè, exigi non poſſe. In alijs)numis cōmodandis. Curabis)ut inuiſas præſertim.ep.5.h.l. Pręſidia)homines armatos contra Clodij impetus, uel ſtationes quaſdam,in quibus pręſidia collocari poſſint,ut ep. 18.l.14. fam. Admonebis) ut & ipſe ſit paratus, ſi forte Clodius ædificationem uelit impedi-

1 ;e,ut ep.3.h.l. Arpinatum fremitus eſt incredibilis de Laterio) Arpinates incredibiliter fremunt, quod Q. fr. municeps ſuus Laterium uẽditet, quãuis poſtea non uendiderit.ep.1.l.10.& ep.1.l.3.ad Q. fr. ὁ δὲ οὐκ ἐμπάζετο μύθων) hic non curabat uerba: Q. fr. monitiones noſtras nihili faciebat.al. ὁ δὲ οὐκ ἔστι μῦθος, hęc nõ eſt fabula. Curabis) ſic ep.2.l.2.

T *In Epiſt.* 8. *Multa me in epiſtola tua delec. etc.*

σχόλια

TYROTARICHI) condimenti cuiuſdã, quod deſcribit Apitius.l.4.ep.18.l.14.& ep.16.l.9.fam.& Cęlius Rodig.l.7.cap.46.prouerb. ſale, & aceto. Nam de raudusculo) nam de ære, de quo in mancupijs ita ſcriptũ erat.raudusculo libram ferito.ep.16.l.14.de numis igitur, quos te exacturum putas ep.ſup. πρίν κε μέγαν εἴπῃς πρὶν τελευτήσαντ᾽ ἴδῃς) nihil magnũ dixeris prius, quam mortuum uideris: ut fortaſſe Metellum, uel Clodium ſignificet.ibid. uide tamen, an lectio illa magis placeat: μήπω μέγ᾽ εἴπῃς πρὶν τελέσοις αἰτιάσας, ne magna loquaris prius, quàm perficias adeptus, ut dicat: de raudusculo & numis exigendis ne quid tibi pollicere prius, quàm rem perficias, ne forte creditor decoquat, aut conturbet, aut numi alia ratione pereant. Prouerb. magna loqui. Nihil) quod emere poſſis. Oppido) Antiatum. Noſtris ædibus) quas nunc Antij habeo. nam poſtea uendidit. epiſto. 46. l. 13. Buthrotum eſſe) Buthroto proximam eſſe. epiſto. 6. l. 2. Illud tuum) Buthrotum, ubi tu domum paraſti. ibidem. Alſius) al. ſalſius. ΕΙ ΜΗΟΗΤ ΟΦΙΔΟ C. ΚΟ C.) ex perturbatis hiſce literis ſenſus aliquis elici poſſit, ſi legantur ita: εἰ μή τῳ ᾖ φίλος οἶκος, niſi cui ſit chara domus. epiſto. 17. lib. 15. Diſpoſuit) ut deſignarat. epiſto. 4. huius libri. Mens) perfectio quædam, ut mens eſt in corpore: ſic νόος τέχνων, Plat. in Soph. & πραγμά-

των, Ariſtoph. in Ran. Dionyſii) epiſto. 4. lib. 7. & epiſto. 14. l. 9. Menophili tui) librarij,ut puto.epiſt.4. h.l. Pegmata) al.pegmata,idque rectius, niſi malis legere,pigmenta:id quod uerba,uenuſtius,illuſtrarunt hoc loco,& pinxerunt ep.5.h.l.uidentur poſtulare. Gladiatoribus) ep.4.h.l. Sed ita) ſcribas. Bene ſi rem gerũt) ſi bene pugnant. ep.4.h.l. Non quæro male ſic egiſſe. Apenas uix diſceſſerat,quum epiſtola) & ſi hoc loco diuinandum eſt, ſic tamen fortaſſe legi poſsit. non quæro male.ſic egiſſe apenas uides. Ceſſerat cum epiſtola? hoc eſt,non quæro,ſi male rem gerunt: quod ſi male gerunt, ſic uides agitatores apenarũ fuiſſe. nam Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum. Ceſſerat) M. Craſſus in petitione ſecundi conſulatus aduerſarijs ceſſerat? ſic enim reſponderat: ſi Reip. profuturum eſſe iudicauero, petam, ſin minus à Petitione deſiſtam. Plutar. in Craſs. hinc uideri poterat quaſi ceſsiſſe. Cum epiſtola?) quum haberet epiſtolam,quam Cæſar Romam ad amicos miſerat,ut Craſſo, & Pompeio fauerent? Plutar. in Craſs. Legem) qua Pompeius & Craſſus Conſulatum petere poſſent.Dion.l.39. Non ferat) ferendã non curet Craſſus: niſi forte hoc ipſum,& ſuperiora omnia ad aliquem Tribunum pl.ſint referenda, ut C.Catonem, qui Pompeio & Craſſo tũc fauiſſe uidetur.Dion.l.39. Trebonio) ep.3.l.8. ep.18.l.10. fam.ep.16.l.12.fam. & ep.20. & 21.l. 15.fam.& Philip.11. Aſſentior) eum Tribunum pl.legem de prouincijs Cõſularibus ad iſtorum arbitrium laturũ. Plutar.in Põp.& Dion.l.39. Domitio).L.Domitio Aenobardo Conſulari candidato. ibid. σύκῳ μὰ τὴν δήμητρα σύκον οὐδὲ ἓν οὕτω ὅμοιον γέγονεν) fico per Cererem ficus nullus tam ſimilis fuit. ſic ouum ouo, lac lacti, apes api, aqua aquæ in prouerb. al. οὐδὲν οὕτω ὅμοιον ταῖ νῦν εἴδωλον, nullum tamaſſimilatur nunc ſimulachrum: ſed tũc in illis uerbis,quàm eſt iſta, eſt, delere oportet. al. οὐ μὰ τὴν δήμητρα οὐκ οὐδὲ ἓν οὕτω ὅμοιον γέγονεν,

per Cererem nihil unquàm tam ſimile fuit. iſta περί-
στασις)iſte ſtatus,iſte caſus, ut paulò poſt ipſe uidetur in
terpretari:ep.10.l.16.iſtud negotium,Quintil.l.3.cap.5.πε
ρίστασις δέ ἐστι τὸ πᾶν ἐν ἡμῖν καὶ λόγοις,καὶ πράγμασι,
καὶ δίκαις, καὶ ὑποθέσεσι,καὶ βίῳ,τόπος,χρόνος,τρόπος, πρό
σωπον,αἰτία,πρᾶγμα,Hermog.l.3. περὶ τῶν εὑρέσ. Noſtrę)
περιστάσει, quæ fuit noſtris tēporibus,quando ſumus eie
cti.ſic ep.5.&.6.l.1. fam. Ab ÿſdē)Domitius oppugna-
tur ab ÿſdem Cęſare abſente,Pompeio, & Craſſo præ-
ſentibus,quorum conſilio, & ſcelere nos quoq; periui-
mus.ep.8.&.9.l.3. Pręter opinionem) hic caſus incidit.
nemo enim nunc illum à Pompeio,& Craſſo in petitio-
ne Conſulatus oppugnatum,nec olim me ab ÿſdem de-
ſertum iri putaſſet. Nuſquàm)ſunt,ſicut nec meis tēpo-
ribus fuere,ſed inuidi.ep.9.l.3. Huic)Domitio. Merito)
accidit,qđ candidatus palàm minabatur, Conſulem ſe
effecturum,quod Prætor nequiſſet,adēpturumq; Cæſa-
ri exercitus. Suet. in Cæs. & ſtultus habet,ep.1.l.8. mi-
hi uero non merito. orat. pro dom. De ipſo caſu) περί
τῆς αὐτῆς περιστάσεως. Illud)quod mihi accidit. Meliꝰ)
minus malum,q̃ quod Domitio accidit. Eum)Domitiū.
Quot habet)quot natus eſt. ὑπερβολή. Des. Conſul fue
rit)ut ſibi ipſe uidebatur,uel ita certus Cos. fore putatꝰ,
ut penè Des.uideri poſſet. Altero)fortaſſe C.Memmio,
qui cū fuerat Pętor.ep.2.l.1. ad Q. fr. & Suet.in Cęs.
Nam quum Pompeius, & Craſſus ſimul peterent, dici
non poterat cū altero petere. Lōgas)plenas.& ſanè hu
iuſmodi libelli ſunt oblongi. Codicillorum faſtis)libel-
lis,quibus ille priuatim tanq̃ faſtis utat̃, ut multi patritÿ
Veneti deſignatos,& repulſam paſſos in libellis quibuſ-
dam priuatis,quoties hñr comitia, ſcribere ſolēt. Futu-
rorum cōſulum)ſuo anno ante,quā Domitius ipſe Cos.
fieri poſſit. Paginulas)in quibus tam futuros, q̃ factos
Coss.ſcribat. Quàm)paginulas. Factorū)Coss.poſtq̃
Domitius prehēſare cœpit, certe de conſulatu cogitare.

Illo)Domitio. Niſi Reſp.)quæ miſerior eſt. Natta)al. Nacta. cognomen eſt Pinariorum.l.2. de Diuinat.forte is eſt, quo de dixit Horatius:ungor oliuo, non quo fraudatis ímundus Natta Lucernis. Poemate)ep.5.h.l. Ef fugere?) & Argiletanas habitare tabernas? ut inquit Martial. Quid ſi ſinat?) placeret legere:quid ſi ſinatur? Fabio Luſco)niſi M.Fabius hic eſt,cuiꝰ modeſtiā etiam commendat ep.25.l.9. fam. fateor me, qui ſit ignorare. Exorſus) alibi, uel in cogitatione. certe in hac epiſtola non eſt exorſus,niſi forte pars illa deſideraẗ. Peramās) hinc obſeruantiam dixit. ep.14.l.15. fam. ſi modo is eſt. Acutus) in diſputando, ut ſunt Stoici ferè omnes. in Brut. & Tuſcul. ego uero huius opera utor in controuerſiis,quas habeo cum Epicureĳs.ep.25.l.9. fam. Permodeſtus)ibid.& ep.14.l.2. fam. Bene frugi.) optimꝰ. ibid.al.bonæ frugi. Gauio)fortaſſe ep.1.l.6. Percuſſit) hæc res. Firmanis fratribus)qui fratres iſti fuerint, quærendum. πολιτικῶς) ciuiliter, ſed cum Reip. bene gerendæ ſtudio. In eo)in me πολιτικῶς gerendo, & Rep.bene adminiſtranda. γϱαμμὴν) lineam, orbitam, metam, βαλβίδα. ἡ γὰϱ ὑπὸ τὴν ὕσπληγα γινομένη γϱαμμὴ διὰ τὸ ἐπ᾽ ἀυτῆς βεβηκέναι τοὺς δϱομέας βαλβὶς καλεῖται. Ariſtoph. interpres in Equitib. al. τὴν ἔω γϱαμμὴν, unde libenter ita legerem: τὴν ἔσω γϱαμμὴν, lineam, uel metam, quam Statius interiorem uocat.l. 6. hoc eſt, mediam quandam uiam, quam tenens, neque potentiores, neq; principes offendat.epiſto. 5. h.l. Teneam) ſic Poeta. metamq́; tenebant. & Homer. εὖ σχεθέειν πεϱὶ τέϱμα, dixit Iliad. ψ. Soleo) te meorum conſiliorum participem habens epiſto.15.l.1. A te) qui communi nomine frueris, epiſto. 6.h.l. & conſilio abundas. epiſto. 15.l. 3. Fabium) ſupra. Conuiuam) Saufeium, qui cum habitas. Nep. in uita: uel L. Cornelium Balbum,ep. 4.l.12. Deguſtes) aliquid ex eo expiſcere, ut epiſto. 17. l.2 Id ipſum) nihil.

In Epiſt. 9. Sanè uelim ſcire, num cenſum etc.

σχ́δλια

CENSVM) à Cenſoribus faciendum.nam Cenſores populi æuitates,ſoboles, familias, pecuniaſq́; cenſento.l.3. de legib. Impendant)alij,impediant.recte niſi decipimur.nam quod Tribuni pl. prohibeſſint, quodq́; plebem rogaſſint,ratum eſto. ſic deſperatum luſtrum dixit ep.16.h.l. Vitiandis) obnũciationibus,ut ep.3.h.l.uitandis,ſiquis malit legere,diſcat facile ex.l.1. Satur.Macrob. qui dies uitentur.al. imitãdis. Fuimus)al.ſumus. Multa)locutus eſt.ſic .ep.5.l.1.Homine) Pompeio. Dicendum)ſolet enim aliud ſentire,& aliud loqui.ep.1.l.8. fam.hinc ep.14.h.l. dixit,ſed utrum fronte, an mẽte dubitatur: ut oſtẽdit,ep.10.l.1. ut referebat.ep.22.l.2. Syriam)M.Craſſo lege Trebonia datã:quò profectus poſtea dicitur ep.12. h.l. Hiſpaniam) ſibi eadem lege conceſſam.Plutar. De hoc)de hoc Pompeio καὶ τόδε φωκυλίδου) & hoc Phocilidis:illud fortaſſe κρυπτόν λόγον ἐν φρεσίν ἴσχειν. Suauiſſime Hercule eſt effuſus) alij,ſuauis Mehercule,& effuſus. Cumanũ)ep.10.&.18.l.14. Meſſalã)M.Val.Meſ. q poſtea cũ Cn. Dom.Caluino Cos. fuit.Petere)epiſt.15.h.l. Luceio) ep.6.h.l. Ædificiũ noſtrũ)domũ noſtrã.ibid. Inuiſis)ep.5.h.l. Ciceronẽ)ep. 2.l.2. Secum haberet)ſibi fortaſſe obuiã profectum ex Sardinia reuertenti.ep.2.l.2. ad Q. fr. certe monetur, ut ſe illo oblectet, ep.11.l.2. Q. fr. alij tamẽ legunt, tecum haberes,ex ep.7.h.l. Lætum)nos legimus.Pætũ, ut L. Papyrium Pętum ſuũ ſignificet.ep.18.l.14. Iens) ſic ep. 1.l.16. Pompeianũ)ep.17.l.1. Puteolis) ep.18.l.14. atq; hic niſi altera ſit epiſtola, quæ parti ſuperiori etiam ſit præponẽda,non uideo,qui dies poſſint congruere:ſiquidem hæc poſt Parilia, hoc eſt,minimum.X.Cal. Mai.ſuperior pars.IIII.Cal.Mai.eſt ſcripta:niſi forte ſuperius legendum ſit.XV.&.XIIII.Cal.Mai. ſed & hic in Cumano uidetur eſſe, ibi ſe in Pompeianum proficiſci oſten-

dit: ne dicam, Pompeium hoc modo ſcribi bis in Cuma-num ueniſſe: & ſi non me latet, hæc loca ita uicina fuiſſe, ut uicinitas ipſa poſſit perturbare. Ptolemæum) Ægypti Regem paulò ante pulſum. l. 1. fam. Plutarc. in Cat. & Dion. l. 39. eſſe in regno) ab Aul. Gabinio reductum. orat. in in Piſ. Liui. l. 105. & quidem literis Pompeij. Dion. l. 39. Fauſti) L. Cornelij Fauſti L. Syllæ. F. orat. pro P. Sylla, Ioſeph. l. 14. cap. 8. & Dion. l. 39. Lucrinenſibus) ep. 18. l. 14. Mehercule à cæteris) al. Mehercule ut à cæteris recte. nam ſic, paulò poſt ita requirit. Iſtorum) qui nunc Remp. gubernant. Eo) Pompeio. Ambulandum) mihi ut legato. ep. 1. & 2. h. l. niſi uelit ſignificare, quod deuorandum eſſe dixerat. ep. 5. h. l. Ambulationem) Vitruu. l. 5. cap. 9. Laconicũ) Vitruui. l. 5. ca. 10. Cyrea ſint) à Cyro architecto facta ſint. epiſto. 3. l. 2. al. circa ſunt, idq; fortaſſe rectius, ut balnearia ſignificet. ep. 1. l. 3. ad Q. fr. Inuiſas) epiſt. 5. h. l. Philotimum) epiſt. 4. l. 2. Reſpondere) ut debeo, à te toties acceptus. Parilibus) XII. uel. XI. Cal. Mai. ep. 16. l. 14.

In Epiſt. 10. Delectarunt me epiſtolæ tuæ, etc.

σχόλια

PERGE) ſcribere. Illud) quod dixit Pompeius. Perſpicias: potes à Demetrio) al. perſpicias, ſi potes; à Demetrio: ut ſoluere, & repreſentare ab aliquo Demetrio Pompeij liberto. Plin. l. 35. cap. 18. Plutarc. in Pomp. & Dion. l. 39. ſic ex Theophane, ep. 17. l. 2. Craſſum) M. Craſſum ſuum in ſecundo Conſulatu collegam. Albano) epiſto. 5. l. 7. Putarent) ut Coſs. Gladiatoribus ne?) eſſent rationes putaturi? ſic loquitur. epiſto. 1. l. 2. Inducerentur) gladiatores. Is) Pompeius. Dionyſio) epiſt. 4. l. 7. οὐδὲν γλυκύτερον, ἢ πάντα εἰδέναι) nihil dulcius, quàm omnia ſcire. prouerb. Cenſores) agant de cenſu. ep. ſup. Appius) App. Claudius Pulcher Coſ. iam tum, ut arbitror, Deſ. nã Coſ. eſt

ep.15.h.l. Apuleia) P.Clodius,qui Tribunus pl. Remp. pturbauit & me eiecit,ut L. Saturninus Apuleius Rēp. perturbauit, & Metellum eiecit. Liu.l. 69. quum prius Cilicum libidines,barbarorumq́; ſaciaſſet, orat. de reſp. ita,ut Apuleia potius, q̃ Apuleiꝰ appellari debeat.ſic filiola Curionis,ep.11.l.1. ꝙ ſi,Apulia,legatur,exponi poſſit,ſitis quædam,& æſtus, ut hirudo.ep.13.l.1. ſiticuloſa enim dicitur Apulia ab Horat. & eius loca calidiora, & grauiora à Varr.l.1. cap. 6. de re ruſt. uel corruptela, quod in ea ſit Salapida oppidum Annibalis meretricio amore inclytum. Pl.l.3.cap.11. quin olim quum maximis terręmotibus cōquaſſata eſſet, magna populo Ro. bella ſunt denunciata.l.1. de Diuinat. Duxi) al. eduxi. Ne mihi ſermo deſit abs te, quo magnopere delector) al.ne mihi ſermo ſit abs te, opere delector. nos ita legi oportere credimus: ne mihi ſermo abſit, & opere delector: ſenſu aperto & manifeſto,ꝙ Dionyſius & ſermone,& opere iuuaret. Luccio)ep.6.h.l. Noſtrū librum) niſi librum epiſtolam uocat ſatis longam, uidetur librū ſignificare,de quo ſcripſit ep.1.l.2. Dabis)ut inde quaſi materiam, & ὑπόθεσιν ſumat. Demetrij Magnetis)epiſ. 11. &.16.l.8. Mitto) librum περὶ ὁμονοίας ab eodem Demetrio Magnete ad te miſſum.ibid. Vt ſit)ille,q Magnetis librū attulerit.

In epiſt. II. *Egnatius Romæ eſt. ſed ego etc.*

σχόλια

EGNATIVS) ep. 16.l.7.& ep.44. 45.& . 73. l.13.fam. Halimeti) fortaſſe, Thallumeti.epiſt.12.l.5. uel Alimētij,ut ſignificet Cinciū,ep.5.l.1. Alimētius enī eſt cognomen Cinciorum. Liu.l.29. Aquilio) fortaſſe,C. Aquilio Gallo,quē Tribunum pl. his tēporibus agnoſcit Dion l.39. ut idē ſit ep.15.l.10. Macroni)amico tuo. Vix uideor pręſto eſſe: Idibus enim auctionē Larini uídeo,& biduum pręterea)al.uix uideor præſto eē enim auctionē Larini uideo,& iduum pręterea. hīc mihi uideor

ita poſſe

ita poſſe legere:uix uideor prǫſto eē enim auctionem Larini uideo,& Dirini pterea ut ſit nomē oppidi,ſiue Dirini,ſiue Theani,ſiue quouis modo legatur,ut latina locutio uidet requirere:uel,uix uideor prǫſto Idibus: eē enim auctionem Larini uideo,& biduum pterea. & biduū,ut ep.30.l.13. Pilia) uxore tua.ſic ep.4.h.l.al. Petilia, unde legi fortaſſe poſſit: Cæcilia.ep.4.l.6. Prorſus)utiq;.ep. 4.h.l. Hortis) ep. longa ad Lentul. & fortaſſe ep.5.h.l. Craſſipedis)generi mei.ep.5.h.l. Facio fraudem)qui ſic cœnem. S.C.) legi ſumptuariæ à P. Licinio Craſſo ex S.C. lată. Macrob.l.3. Satur. niſi malis eam ſignificari, quam Pompeius & Craſſus his tēporibus ferre uoluerūt.Dion l.36. Miloni) priuato,& de ui reo ad populū accuſante P. Clodio.orat.p Mil. ep.3.&.4.l.2.ad Q. fr. Aſcon.in orat.pro Mil.& Dion.l.39.alij ad nuptias referunt.ep.ſeq. ſed ut dies cōueniant,dicēdum eſt,illas dilatas fuiſſe. Promouebo)alij,prǫmonebo.alij,peruidebo,

In epiſt. 12. *Nos in Tuſculanum fuiſſe.etc.*

σχόλια

DIONYSIVS) ep.4.l.7. Milonis.) ep.3.h.l. Nuptiæ)inſtant,quibus Fauſtā L.Syllæ filiā uxorē ducat.ep.8.l.5. Comitiorum) ep.14.&.15. h.l. Ergo ut ſit rata)utinam comitiorum opinio ſit rata.al. ergo & ſi ita ta,ut fortaſſe legi poſſit:ergo ut ſint rata? ut acta Cǫſaris ſignificet,quǫ tēporibus hiſce ſunt cōfirmata,quāuis Coss.Pompeio & Craſſo id factum ſcribat Dion l.39: uel,ego,& ſi raro fuiſſe me in altercationibus etc. prǫſertim quum, fuiſſe,legatur,&, abfuiſſe in altercationibus, non tam ſæpe dicatur.& tunc neceſſe ſit, uerborum conſtructio κατὰ ἐπανάληψιν pēdeat uſq; ad illum locum,ſed Mehercule uelim. Factas) de actis Cæſaris prǫſertim. Defendiſſem) acta Cæſaris, quæ mihi nunq̃ placuerūt: orat.de prouinc.Conſul. defuiſſem)Cæſari, uel Pōpeio pro Cæſare agēti.ep.longa ad Lētul. Et quo)al.æquo,

Conſules) L. Domitius Ænobarbus, & App. Claudius Pulcher. σκυλμὸν) perturbationem. al. ὄχλον, turbam. al. σκύαμον, ut forte legere poſſimus. κύαμον, hoc eſt ſuffragationem quandam tunc in actis Cæſaris cōprobandis factam. eſt enim κύαμος ὀλιγαρχικὸς ut ſcripſit Ariſt. Reſcribas) al. ſcribas. ὀξύπεινος) edēdi cupidus. epiſto.12.l.2. Craſſum) M. Craſſum. Noſtrum) εἰρωνικῶς, uel, ut quaſi teſtata populo Ro. eēt noſtra gratia, penè à noſtris laribus in prouinciam profectum. ep. lōga ad Lētul. Minore dignitate) præſertim dirarum obnunciatione neglecta. l.1. de Diuinat. Profectū) in Syriam. ep.9.h.l. Æqualē) totidem, hoc eſt, ſexaginta annos natum, ut ex Plutar. collegimus: & ſi Cos. iterū & ipſe fuit. L. Paulum) qui Perſeum uicit. Liu. l.45. & Plutar. itē τι. iterū. Coss) itē Tiberium Sēpronium Gracchum Gracchorum patrem iterum Conſules. uterque enim iterum Cos. fuit. de Paulo Liu. & Plutar. de Tib. Graccho Cic. l.1. de Diuinat. niſi forte illum ſignificat T. Gracchum, de quo ſcribit Liu. l.24. ſed quoniam nos neutrum ita profectum legimus, & uarie hic legitur, cēſemus uidēdum eſſe, an lectio illa ſit ſequēda: L. Paulum iterum Cos. ut totum ad L. Paulum referatur, quod mihi magnopere placet. Hominem) M. Craſſum. Libris oratorijs). ep.15.h.l. Fuerūt) ut emēdarētur. Deſcribas) ut emendatos. Etiam) quaſi iterum. nā paulò ante rogauit. τὴν παροῦσαν κατάστασιν τυπωδῶς) præſentē ſummatim. ſ. ſcribas. al. τὴν παροῦσαν κατάστασιν τύπω δὸς, præſentē ſtatū ſummatim da: formam Reip. mitte. ep.3.l.6. Hoſpes) ignarus. ibid. Veniā) al. ueniat, male.

In Epiſt. 13. Veſtorius noſter me per literas etc.

σχόλια

VESTORIVS) ep.2.l.6. Putare) al. putari. Dixerat) mihi coràm ipſe Veſtori⁹. alij, dixeras. Domū) Romam. Varronis) libri quos Varro ſcripſit. l.1. Acad. quæſt. Eos) libros de Rep. ep.15.h.l. In manib⁹ habeo)

ſcribo,compono, Habes) quod ante q̃ diſcederes, Romæ intellexeris. Q. fratre)nunc Cęſaris legato. C.Cęſare)ex Gallia. Comitijs,ep.ſup. Feſtine)al.feſtiue,hoc eſt, belle, & ſcite, itinere ep. ſeq. Dionyſium) epiſto. 4.l.7.

In Epiſt. 14. De Eutychide gratum, qui etc. σχόλια

EVTYCHIDE) nunc tuo ſeruo, ſed futuro liberto. Vetere) T.quo tu prius utebaris. ep.3.l.16. Nouo)Cæcilio,quo tu nũc adoptatus uteris. ep.20.l.3. T. erit Cęcilius) poſtq̃ fuerit manumiſſus,dicetur, T.Cæcilius Eutychides,ſed nondum dicitur. ep.16.h.l. Iunct9) ita,ut M.Pōponius Dionyſius uocet.ep.4.l.7. Tuam) qua,ut mihi rem gratam facias,illũ manu mittas. Dolore)exilij. συμπάθειαν) cōdolētiam,ut uocãt. Ingratã) quum te rogauerim. Iter Aſiaticũ)ep.16.h.l. Pręt.Clodius)Prętor quiſpiam,qui Clodius diceret.nam P.Clodius neq; tunc Præt.erat,orat. pro Mil. & Romæ tunc erat paulò poſt, & Aſcon. in orat.pro M. Scauro.al.pr. Clodius,ut forte legi poſſit, L. Clodius, L. enim facile in P.mutatur,& contra,ut ep.9.h.l. Pętum non Lętum legimus.& L. Clodius his tēporibus non ſemel in Aſiã fuiſſe uidetur,ep.4.5.&.6.l.3. fam. Et homo) ſi cum ſuperioribus iungi uoluiſſet,dixiſſet,homo &. Pituanios) audax fortaſſe uidebor, dicam tamē, quod ſentio:atque id docti iudicabũt.ſentio ita legēdũm.L. Antonius, qui gladiator Aſiaticus dicitur Philip.5.&.6. q; his temporibus in Aſia fuiſſet.hanc lectionem ſi quis non probat, cognoſcat ille ſaltem,in his literis nomē proprium latere,quũ,& homo,illis,& ſalui,dicat,nos certe, donec melius inueniat,ſic exponemus. Recipe) ſe recipere uidet. ep.16.h.l. Confirmaſti) promiſiſti. ibid. Illis) Clodio, & Antonio,certe pluribus,non uno. Salui) Clodius, & Antonius, illi ſupra ſcripti. Licebit) εἰρωνικῶς, ut ſuperiora omnia. ἡμερόλεγδον) per ſingulos dies, quotidie, &

ſi uerbum græcum neſcio quid plus ſignificat, ut per ſingulos dies collecta. al. ἡμερολόγειον, diarium quoddam: quod niſi à ſequẽtibus ſeparet, & à uerbo, dedi, pẽdeat, uideri poſſit otioſum. Mihi non uideris) nam meas ibi accepiſſes literas. al. mihi uero uideris, quum literas aliò miſiſſem. illud ego magis probo. In Epeiro) domi tuæ. ep.6.l.2. Redditas) meas literas. Suffenas) Suffenus, ſi legat, ſit is, in quẽ ſcripſit Catullus, ut ego penè ſentio. Cato.) C.Cato. ep.ſeq. Porcili⁹) al. Procilius ep.2.l.2. Condẽnat⁹) al. cõmẽdatur. Tres) XXVIII. quidẽ, qui Procilium cõdẽnarũt, ſed tres potiſſimũ, qui coniuncti cũ XXV. fuerunt cauſa, ut plures eſſent, qui cõdẽnarent, ꝙ qui abſoluerẽt, quum omnes ſimul eẽnt l. quot penè dicuntur. ep.13.l.1. ep. uero ſeq. & ep.4.l.3. ad Q. fr. LXX. ponuntur, ſed in diuerſa cauſa, & iudicio ἀρεοπαγίτας) Areopagitas, εἰρωνικῶς, ut ep.13.l.1. Ambitũ) ꝗ nũc ardet paulò poſt. Comitia) quæ fore putant. paulò poſt, & ep.12.h.l. Interregnum) ad quod res fluit. ep.ſeq. Maieſtatẽ) quæ in hiſce rebus agitur. Flocci non facere) quũ tã male iudicẽt, totꝗ ſint eorũ ſordes. ep. ſeq. Patrẽfamiliàs domi ſuę occidere) ἔμφασις. grauiſſimũ eſt. n. ſcel⁹ pr̃emfamiliàs & domi ſuę occidere. Nolle) nã iudices de eo crimine condẽnarẽt, quum de cæteris abſoluant. ep.ſeq. Idipſum) patrẽfamiliàs domi ſuę occidere. Abũde) ſatis eſſet ad mouẽdũ iudices, ut cõdẽnarẽt. XXII.) iudices. Publi⁹) P.Clodius, qui diebus hiſce in iudicijs uerſatus eſt. Aſcon. in orat. pro M.Scauro. Otalus) fortaſſe Ortalus, ad quẽ ſcripſit Catullus. al. Hortẽſius, ut teſtantur, qui libros ſe uidiſſe affirmant. alij credũt Hortẽſiorum cognomẽ fuiſſe. Nullum) fecimus. Publio) P.Clodio, qui nunc Scaurum mecum defendat. Aſcon. in orat. ꝑ M.Scaur. al. Publij. Offenderet) dicta. Reatini) Plin.l.3. cap.12. τέμπη) loca amœna, quæ Vopiſcus Cæſar Italiæ ſumẽ appellabat. Varr.l.1.cap.7. de re ruſt. Cauſam) ſuam. Interamnates) Varr.l.3.cap.2. de re ruſt.

Conſulem) Appium Claudiũ.ibid. Legatos) ad id miſſos. Lacus Velinus) ſic Plin.l.2. cap.62.l.31.cap.2.ſed.l. 3.cap.12.lacus Velinos uocat:at Varr.Lacum Velini.M. Curio) M.Curio Dẽtato tũc, ut arbitror, Cos.hęc enim ſunt uerba Seruij.l.7. Æneid. Varr.dicit Lacũ Velinum à quodam Cos. in Narem deriuatum.plura Blondus in Vmbria. In Nar) ſic Sempronius de diuiſione Italiæ à fontibus Tiberis ad Nar inhabitant Vmbri. Roſia) locus, cuius campi ſunt Italiæ ſumẽ. Vixi) ſic ep.24.l.14. Cum Axio) Senatore, qui in Roſia uillam habet. Varr, l.3.cap.2.de re ruſt.ep.21.l.5.& ep.12.l.10. Septẽ aquas) quæ ſtadijs quadraginta diſtabant à lacu, ut ſcribit Diony. Halicarn.l.1. ubi fortaſſe uillam alteram Axius habebat: & ſi Varro ad angulum Velini ponit.al. quin etiã me ad ſeptẽ aquas duxerunt.ſ.Reatini. Fonte.) al.Fonteij, fortaſſe Pontini, qui tunc uolebat triũphare, ep.ſeq. & Cicero illi uolebat adeſſe. ep.4.l.3. ad Q. fr. Ne curaris) ut Philoſophus. Deinde) nam primum, paulò añ poſuit. alij, dedi, quod uerbum niſi ponatur, deſideres neceſſe eſt. Antiphonti) hiſtrioni. Is) Antipho. Erat manumiſſus) erat libertate donatus. Productus) in Scenã. Tulit) inter hiſtriones. Verũ) quum alienã perſonã agere deberet, hic uerã, hoc eſt, ſuam agebat ita, ut nihil imitaretur. Andromacha) ab Ennio ſcripta, & nũc acta. Fuit) Antipho. Aſtyanacte) fabula, quã ſcripſit Acci⁹ Poeta Nonio autore: quãquã, in Aſtyanacte, fortaſſe dixiſſet.al. Aſtyanax, ut ita dicat per iocum: Antipho fuit maior, q̃ Aſtyanax in Andromacha ſiue fabula, ſiue muliere. Quippe quẽ Homerus νήπιον, & Euripides παῖδα uocẽt.tm̃ abeſt, ut Antipho uere ei⁹ perſonam agere potuerit. Parẽ habuit neminẽ) ergo ſuperiores omneis, ut ſit iocus ex ambiguo. Arbuſcula) mima, Horat. Saty.10.l. 1. Ludi) Apollinares V.Id. Quin.fieri à Præt.ſoliti ep. 4.l.16. Venatio) ibid. In campum) Martium. ep.3.h.l. Ambitus) qui redijt ĩmanis ep.13.l.2. ad Q. fr. σῆμαδε.

τοι κ᾽ ἐρέω) ſignum uero tibi dico. Iliad. 4. Triēte) quatuor. Idib.) quibus antiqui numerabāt. ep. 5. l. 1. & ep. 24. l. 14. Beſſibus) octo. Fœnus itur erat duplicatum candidatis ambitus cauſa pecuniam fœnore ſumētibus. Fero) ego Atticus, qui lucrari aliquid potero ut hęres Cęcilij fœneratoris, ep. 9. l. 1. & ep. 20. l. 3. O' uirum) te ipſum Attice, qui iſtuc dicas. εἰρωνικῶς. Memmium) C. Mēmiū ep. ſeq. ep. 13. l. 2. ad Q. fr. & ep. 1. l. 13. fam. Opes) milites. ep. 15. 16. h. l. Eo) C. Mēmio. Domitium) Cn. Domitium Caluinum cōpetitorem. Cos.) al. Coss. recte, hoc eſt, L. Domitius Ænobarb9, & Ap. Claudius Pulcher Coss. Iunxerunt) per coitionem. ep. 17. h. l. Pactione) ibid. & ep. 1. l. 3. ad Q. fr. Non audeo) ne, ſi literę perlatæ non ſint, aliquid ea res offendat. ep. 17. h. l. Fremit) propter hanc coitionem. Scauro) M. Scauro M. F. conſulatum petenti ep. ſeq. Frōte an mēte dubitatur) quum ſemper aliud ſentiat, aliud loquatur. ep. 9. h. l. ἐξοχῇ) excellētia. ep. 7. l. 3. fam. Nulla eſt) in iſtis. al. in nullo eſt. Meſſalla) ep. 9. h. l. & ep. ſeq. Languet) ut coitionibus excluſus. ep. 1. l. 3. ad Q. fr. Amici) deſint. al. amicis careat. Coitio Conſulum) coitio, qua Coss. cum Mēmio Domitiū iunxerunt. paulò ante. Pompeius) q̄ ſtudet Scauro, nec uellet Meſſalam conſulatum petere. ep. 9. h. l. hinc fortaſſe poſtea Cęſarem eſt ſecutus. ep. 22. l. 11. Ea comitia) cōſularia. al. ex comitiatis. Ducantur) ut ducta ſunt. Tribunitij candidati) candidati, qui Tribunatum petebant. ep. 13. l. 2. ad Q. fr. Catonis) M. Catonis Prętor. ep. ſeq. HS. quingena) HS. in ſingulos quinquaginta, hoc eſt aureos mille ducētos & quinquaginta: quæ ſumma nec maior erit, q̄ quę à plebeis hominibus deponi potuerit, & cum ſumma Plutarchi, qui ſcribit παρακαλέσθαι δραχμῶν ἕκαστον ἀργυρίου δέκα δύο ἥμισυ μυριάδας, melius conueniet, q̄ ſi quingena, quingētena interpreteris. Damnatus eēt) q̄ ambitioſe, & nō Catonis arbitrio petijſſet. Comitia) tribunitia potius, q̄ conſularia. Potuerit) fuerit. ep. 13. l. 2

ad. Q. fr. Iudices) qui ambitum flocci non faciunt. paulò ante. Meſſius) ep.1.h.l. Legarat) al. legerat. Appi⁹) Cos. Seruilius) Præt. ep. ſeq. Habet) faucteis. Pōtinā, Velinam, Metiam) trib⁹. Agitur) à nobis. Druſum) ep. ſeq. Scaurum) ibid. Orationibus) quas hiſce reis defendēdis ſum habiturus. Accedēt) iudices. Dess.) nondum, ſed tunc Dess. In quibus) in quibus Coss. tunc Dess. Non fuerit) Des. Hoc iudicio) de pecunijs repetundis. ep. ſeq. Laborabit) ꝙ in Sardinia neq; ſatis abſtinēter ſe geſſiſſe exiſtimatur, & ualde arrogāter. Aſcon. in orat. ꝓ M. Scaur. Eū) Q. fr. Britania) ep. ſeq. Chariſſimos) ep.16.h.l. Dionyſium) ep.4.l.7. Erudīr) ep.1.l.6 & ep.24.l.7.

M *In epiſt.* 15. *Occupationum mearum uel etc.* σχόλια

MANV eſt) ſic ep.14.l.1. & ep.2.l.7. al. manus eſt. Pleræque) epiſtolæ. Abs te) tua manu. Recte eſſe) tibi. Bruto) M. Bruto reuertenti ex Aſia, ubi negotia uidetur habuiſſe, epiſto.1.l.6. & unde poſtea ſcripſit ad Ciceronem. in Brut. Datæ) ad me. Scire) ut ex his ſciui. Nauigaſſe) in Aſiam. epiſto. ſuperio. Celeritate) al. celebritate. Illa) epiſtola. M. Paccius) hinc Paccianam uocauit epiſtolam epiſto. ſeq. M. Paccius Alexander. & M. Paccius Vitalis Romæ in ueterum monimentis legitur. Paccio re & uerbis oſtendi) al. Paccio ratione, & uerbis, & re oſtendi. Varro) epiſto. 25. lib. 2. & epiſto. 2. huius libri. Scribis) ſic epiſto. 12. l. 13. Includetur) al. inducetur. Locum) ſcriptorum meorum. Oratorijs) libris tribus de oratore ad Quint. fr. ſcriptis. Ab ijs) poſt eos, præter eos. Qui diſputant) ut L. Craſſus, M. Antonius, & reliqui. Eius) ut Hortenſii, qui ſodalis L. Craſſi. lib.3. de oratore dicitur. Illis) L. Craſſo, M. Antonio, & reliquis. Notus) ut L. Craſſi ſodalis; & Catuli gener. l.3. de orat. Auditus) Hortēſius, quū cām defendit Africæ,

& pro Bithyniæ Rege dixit.ibid. Diſputationē)ſex libris explicādam. ep.1.l.6. Africani) qui inducit triduū de Rep. diſſeruiſſe,ut iuſtitiæ patronus contra accuratā orationem Phili.in Lælio. Phili)L.Furij Phili cōtra iuſtitiam diſputātis.ibid. ep.19.l.2. & Lactant.l.5. cap.12. &.15.al.Pili,ut etiam in Brut.& apud Donatū in ꝓlog. Adelph.legit. Lælij) C.Lælij ſapiētis pro iuſtitia dicētis.Lactant.l.5.cap.17.& in Lęlio.al. Pæti,ut Q.Æliū Pætum Catum,qui per tēpora illi diſputationi intereſſe potuit,ſignificet, & ſi de ea re nihil ſcriptum uidimus. Manilij)M.Manlij tūc Cos.quum Scipio in Africam Trib.Mil.eſt profectus.de Somnio Scip. Q.Tuberonem)Q.Ælium Tuberonē Africani ſororis filium Philoſophum Stoicū.in Brut.orat. pro Mur. &.l.3. de orat. P.Rutilium)P.Rutilium Rufum Panætij auditorē,ꝓpē perfectum in Stoicis.in Brut. hunc omiſit ep.5.l.3.ad Q. fr. Duos)al.duo. Scæuolam)Q.Mutium Augurē Scæuolam. in Lælio. Fānium) C. Fannium M. F. in Brut. quē tñ in Lælio negat,quum diſputatum eſt, affuiſſe, ꝙ tunc eum fortaſſe ē diſputatione ſuſtuliſſet. ἐξωτερικούς) populariter ſcriptos.l.5.de finib. externos,& ad rhetoricas meditationes, facultatē argutiarum, ciuiliumq; rerū notitiam conducentes. Gel.l.20. cap.4. uide Euſtrat.in ethic.& Simpli.in Phyſic. Ariſ. Iſtū) Varronē. Rem magnam) ſpiſſum ſanē opus, & operoſum. ep.12.l.2.ad Q. fr. Iis libris)oratorijs.al.ijs oratorijs libris. Deſideras)l.2.&.3.de orat.nam in primo loquitur. Scæuolæ) Auguris.paulò ante. Dimoui)ad finē l.1. de orat. πολιτεία) Rep. Deus) ſic.l.2.de nat. Deo. Pireæum)ep.3. l.7. Veniſſet)cum Glaucone Ariſtonis filio, ut & Deā precaretur, & celebritatem ſpectaret. Ad Cephalum)à Polemarcho eius filio poſtea deductus. Sermo)de ſeneƈtute,diuitijs,& iuſtitia.Plat.l.1.de Rep. Ad rē diuinā.) πρὸς τὰ ἱερά. ibid. Id ętatis) μάλα γὰρ πρεσβύτης ἔδοξεν εἶναι. Ætate) ſumma ſenectute. Philip.8. Valetudine)

perdita. ibid. infirmiſſima.l.1.de orat. erat enim præpeditus morbo,mancus,& mēbris omnibus captus,ac debilis. orat.pro Rabir. Meminiſti) ut & ego,qui ad eum à patre deducebar. in Lælio: & tu ut amicus l.1.de legib. Honoribus)Prætura,conſulatu,& Auguratu.nam Cenſuram nemo unq̄ Scæuolarum petiuit. in Brut. In Craſſi Tuſculano)ubi diſputatum eſt. Nō alien⁹)quippe de arte,& iure ciuili, cuius intelligētia Scęuola ipſe præſtitit,diſputatur. τεχνολογίαν) artis rationem, & quaſi pręcepta,de quibus dicere pręſente Scęuola uiro tam graui ineptum eſſe etiā Craſſus exiſtimabat. l.1.de orat. Ioculatorię) & ob id tam graui perſonę minus conuenienti, præſertim quum.l.2. de iocis agatur.al.ioculatorē, hoc eſt, nolui illum tanq̄ ſenem ioculatorem huic τεχνολογίᾳ & diſputationi intereſſe. Illum) Scęuolam talem,tāque grauem uirum. De re)de dote in aliquo fundo, ut puto, collocanda. Etenim eſt luculēta.(Aureliam ut ſcribis,indicis)al.etenim eſt luculēta res.Aureliani,ut ſcribis,indicis:nos ita coniungimus: etenim eſt luculēta res Aureliani,ut ſcribis,indicis: & hoc modo interpretamur:res Aureliani indicis eſt luculēta,hoc eſt, fundus,quē neſcioqs, quem tu indicem uocas,nūciat Aurelium ęē uēditurum, eſt luculētus.& ſane Cicero ab Aurelio neſcioquid emiſſe uidetur,quum poſtea tātopere illi ſatisfieri cupiat ep. 14.l.16. & epiſt.24.l.16. fam. de Aurelio Catullus ſępe. Vēditabo) quū rem tam luculētam emero ;ipſius cauſa. Veſtorio)ep.2.l.6.Sed ſcis quic)al.ſed ſcis qui. Habeat) ipſe Veſtorius. Duos)te,& me.al. duo.alij,Deos. Diffi cilius)ipſo. C.Catone)qui Lētulo & Philippo Coſs. Tribunus pl.fuerat ep.2.l.1. fam.& epiſt.3.l.2.ad Q. fr. Iunia)ep.9.l.2. Licinia)ibid. Scis)ex meis literis ſuperioribus,uel ſcire potes,ut ep.2.h.l. Abſolutum)ep. ſup. Fuſia) ep.9.l.2. Patronis)M.Scauro,& alijs. Aſcon.in orat. pro M. Scaur. Libentibus)quum iudices Remp. totam flocci non faciant. ep.ſup. Is) C.Cato. Gratiā)

prius iminutam.ep.3.&.6.l.2. ad Q. fr. Druſus) Liuius Druſus pater Liuiæ,q̃ poſtea uxor fuit Auguſti. Reus) de præuaricatione.ep.13.l.2. ad Q. fr. Lucretio) ep.22. l.7. Iudicibus reĳciẽdis) quum iudicum reiectio fieret, ut ep.13.l.1. Prælio) contẽtione,& iudicio in cauſa Druſi futuro,quod prælium μεταφορικῶς uocat,ut ep.15.l.8. & præliatus ſum, ep.13.l.1. & Plaut.in Men. Noſti) q̃ ſint incerta,& q̃ ſordidi iudices.paulò poſt.& ſanè à Tribunis ærarĳs abſolutus poſtea fuit.ep.13.l.2.ad Q. fr. Hirrus) C.Hirrus ep.1.l.7. Domitio) Cos.Conſules) L.Domitius Ænobarb9,& App.Claudi9 Pulcher. Quicunq; poſthac) unum ipſius S. C.caput.ſic ep.8.l.8. fam. Notum tibi) eſt. Vt quod iam) legẽdum uideẽ uel,ut quod. Iam:uel, utq;.Iam.ut ſit aliud S. C. caput,& iam,particula cum ſequẽtibus iungatur,utiq;,& utq; in ueteribus S.C. ſæpe reperies: ut quodq; collegium, ep.8.l.8. fam. Enunciationem) pactionis.ep.17.h.l. Memmĳ) ep. ſup. Meſſala) ibid. Domitius) Caluinus. ibid. Certi erant Coss.) Meſſala,& Domitius,ut fuerũt. Tacitum) quod enunciare non liceret,ſicut quædam S.C.tacita fuiſſe legimus. Iudicium) de cãdidatorũ ambitu. Fieret ab his conſilĳs) iudicum.ep.11.l.1 Timor) ne,ſi iudicium tacitum fiat,damnẽtur. Opimius Veietorantius) al.Opimi9 Veietor Antius, unde, Opimius, & Reſtio Antius,de q̃ paulò poſt,olim mihi legi poſſe uidebatur:nunc uelim,legatur: Opimius Veiẽtanus,qui,ut Veiẽtanus,Veiẽtanum feſtis potare diebus Campana ſolebat trulla, ut inquit Horat.Saty.3.l.2. Populi) cui propter largitiones grati erant candidati. Iudicarẽt) tacitum iudiciũ facerẽt. Reſcidit) donec melius inueniatur,placet legere: re S. C.I. D.I.I.hoc eſt,re Senatus cognita iudicium dedit iuris iudicio:uel,re S.C.D.re Senatuſcõſulto decreta.ex Prob. Ferretur) ad populum à Coss. Terẽtius) Trib.pl. Conſules) L. Domitius, & App. Claudius. Illud) quod ad ferẽdam legem. pertinebat. Leui brachio) negligenter.

prouerb. molli brachio. Egiſſent) nolebant enim legem perferri, ne pactione per iudicium cognita, flagrarent In famia. ep. 17. h. l. Abdera) Roma ueluti altera Abdera, Senatores ſtupidi, & inſani, quales Abderitæ ſignifican tur. l. 1. de nat. Deor. & ep. 7. l. 7. ſed & Demoſthenes (ſi modo is eſt Demoſthenes) orat. 16. Abderitas ad Remp. regendam minus aptos fuiſſe his uerbis oſtendit. οἱ νεόπλουτοι τὰ μὲν πείθονται, τὰ δὲ βιάζονται, ὥσπερ ἐν ἀβδηρίταις, ἢ μαρωνείταις, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀθηναίοις πολιτευόμενοι. Vitruuius quoque. l. 7. cap. 5. ſcribit, Alabādeos, & Abderitas inſipientes fuiſſe iudicatos : id quod hoc loco Cicero uoluit ſignificare. Tamen) etſi te uelle quieſcere dixeras. epiſto. 5. & 6. h. l. Ferri) à Coſs. Leuiter) leui brachio. Interceſſum) à Terentio. Non inuitis) Coſs. Res) delata eſt à Cos. De ea re ita cenſuerunt) per notas ſic. D. E. R. I. C. epiſto. 8. l. 8. fam. Scaurus) M. Æmylius M. F. Scaurus ex Prætura prouinciam Sardiniam obtinuit, in qua neque ſatis abſtinenter ſe geſ ſiſſe exiſtimatus eſt, & ualde arroganter. Quare, quum ad Conſulatus petitionem ad. III. Cal. Quint. Romam Rediſſet, querentibus Sardis à C. Valerio Triario apud M. Catonem Præt. repetundarum eſt poſtulatus. Aſcon. Abſolutus) de pecuniis repetundis. Partem) quum Ciceronem defendere partem alicuius, & non ali quem, in re tali dixiſſe inuenero, tū demum hanc lectionem ueram iudicabo: nunc, ut in aliis eſt libris, iuuat legere patrem, quem ſcribit Aſconius tunc à Pacuuiis fra tribus accuſatum, & uerba Ciceronis, quæ ſunt in Aſco nio, à Cicerone ornatiſſime, ut hic ſcribit, defenſum fuiſ ſe demōſtrant. Obnūciationibus) ep. 3. h. l. Scæuolam) Q. Mutium Scæuolam Trib. pl. paulò poſt. Hæc die ſcripſi) al. hæc deſcripſi. Sublatis) per obnūciationes, ne poſſet agi cum populo. ep. 3. h. l. Satisfecerat) M. Scaurus. Huius) Scauri. Eorum) Meſſalæ, & Domitii. paulò ante. Rem non habes nullam) habes igit rem aliquā, &

ex ea coniecturam, hęc negotia multarum nundinarum fore ante, q̃ planè perficiantur. Luciſcit) ut lucet ep. 3.l. 5. atq; hoc dicit, ne contrarium ſit, quod paulò ante dixerat, prid. Cal. Oct. ubi totam noctem coniũgit cum ſuperiore die cõtra, ac doceat Gell.l.3.cap.2. Ibi) in Senatu. Antiũ) Antiũ Reſtionẽ uirũ Prætorium. nã Plutarc. autore, Pompeio, & Craſſo iterum Coss. Prætor fuit. hunc ſcribit Macrob. leg. ſumptuariam tuliſſe. Val. Max.l.6.cap.8. Fauonium) ep.1.l.2. Liber) al. libere. Cato) M. Cato Pręt. Ægrotat) non ualet. ep.1.l.3. ad Q. fr. Timueris) ne libere loquar. Iudicia) de reis. Druſus) paulò ante. Scaurus) paulò ante. Non feciſſe uidẽtur) non peccaſſe uidẽtur. & uerbo eſt uſus, quo iudices pronunciantes utebantur. l.2. Acad. quæſt. in fine. Fore rei putabantur) & fuerunt, de ambitu poſtulati. ep. 2.l.3. ad Q. fr. Domitius) Caluinus ep. ſup. Memmio) ibid. Meſſala) ibid. Q. Pompeio Rufo) Syllæ Dictatoris ex filia nepote. Aſcon. in orat. pro Mil. Scaurus) paulò ante. Triario) C. Valerio Triario. Aſcon. ĩ orat. pro M. Scaur. L. Cęſare) L. Cæſare L. F. quem poſtea Cęſar quãuis propĩquum interficiẽdum curauit. Poteris) Tu Cicero. Tribus libris) de oratore. Dilaudas) ualde laudas, in cœlum fers. paulò ante. ſic ep.2.l.6. Nihil reperio) quod ex arte pro hiſce reis poſſim dicere, usq; adeo extat ambitus. Vt opinionem habeas rerum) ut meam de rebus, quę hic fiunt, opinionem ſcias. Ferẽdum eſt) hæc eſt mea opinio, ferẽdum eſſe, etſi Gabinius contra omnium opinionem eſt abſolutus. Geſſerim) in accuſando, & uulnerando Gabinio. ep.2.l.3. ad Q. fr. Ille) Pompeius, ibid. quem paulò poſt nominat, ut Antoniũ. ep.9.l.1. Abſolutus) maieſtatis Gabinius ep. 1.2.& 4.l.3. ad Q. fr. ΓΟΡΓΑΓΥΜΝΑ) ex hiſce characteribus quum ſenſus elici nullus poſſit, uidẽdum, an legi poſſit: πόππυσμα, hoc eſt, blanditiæ quædam ita, ut potius palparint, q̃ uulnerarint Gabinium accuſatores, ſicut

uulgo dici ſolet, titillationes potius fuere, q̃ uerbera. Infantia) nihil enim accuſatore Lẽtulo, ſubſcriptoribus q; eius fuit infantius. ep.4.l.3. ad Q. fr. L. Lẽtuli L. F.) ep.24.l.2. & ep.1.l.3. ad Q. fr. huius pater Lẽtulus Gabinij fuerat cõpetitor, orat. in Vat. hinc filius cum Gabinio quaſi de more gerebat inimicitias. al. L. Lẽtuli, L. Ter. ut forte legẽdum ſit, L. Lẽtuli. T. Ner. hoc eſt, L. Lẽtuli, T. Neronis, qui & ipſe Gabinium accuſauit. ep. 1.&.2.l.3. ad Q. fr. Pompeij mira contẽtio) ep.4.l.3. ad Q. fr. Iudicum ſordes) nihil enim fuit illo conſilio ſordidius, ibid. Atta mẽ) quãuis eẽnt ſordes. XXXII.) iudices. Condẽnarunt) Gabinium. XXXVIII.) iudices. nam LXX. iudicarũt. ſex igitur ſentẽtijs eſt abſolutus. Iudicia reliqua) de ambitu, & de pecunijs repetũdis. ep. 3.&.4. ad Q. fr. Expeditus) Gabinius. Tu) tu Cicero, qui cum Gabinio geris inimicitias. fers?) quum uideas tuum inimicum abſolui hoc modo? Gubernãtibus) ep. 7.l.2. Vnum) Pompeium. Omnia poſſe) quaſi ἐπικρατεῖν, unde, ἐπικρατὴς dicitur ep.3.l.2. ep.4.l.3. ad Q. fr. Doluerunt) inuidẽtes. ep.1.2.&.5.h.l. De meo ſtatu demigro) prouerb. de ſtatu demigrare. Domus) ep.5.h.l. Non recordor) quod non ſit mei temporis. orat. poſt reditum in Senatu. Ceciderim) ep. 10.l.3. Surrexerim) reuocatus. ep.1.h.l. Fratrem) Q. fratrem. Pedibus trahuntur) prouerb. alij, pedibus trahantur. Vobis ἐμφιλοσοφῆσαι) inter uos philoſophari. Locus ille) δύναμις θυμοειδὴς, ψυχὴ θυμοειδὴς, & θυμὸς etiam à philoſophis appellatus. Stomachus) ira, indignatio. Habitabat) al. habitat, ex Nonio: & tunc, olim particulam, cum uerbo ſequẽti coniunges. Concaluit) concalluit, omnino legendum, & uerba illa, quæ in quibuſdam libris legunt̃, ſunt delẽda: ut digerat multa cruda facilius. Securitatẽ) in me ipſo. Tuo reditu) ex Aſia ep. ſup. Nemo.n. in terris eſt) al. nemo.n. δὲ ῥεῖς in terris eſt) ut ſit quædam προσωνομασία, nemo eſt Derris, hoc eſt in terris. nã Derris op

pido Macedonię Atticus in Aſiam tranſmiſiſſe uidetur. ep.ſeq. Conſentiētibus ſenſibus) ep.14. &c.15.l.1. Accipe alia) quæ ſequuntur, quæ tamen ſuperioribus aliqua in parte uidētur contraria: ſiquidem candidati conſulares hic eſſe rei ambitus dicuntur, ibi fore putātur: hic Cato Pontino ire obuiam, ibi ęgrotare dicitur: & quod maximum eſt, hæc poſt. IX. Cal. Nouemb. illa Cal. Oct. ſcripta cognoſcuntur. Quare uel epiſtola diuidēda, uel dicēdum, hęc multis poſt diebus ita fuiſſe ſuperioribus addita, ut quę prius ſcripſerat, non amplius uiderit: ut ep.2. l.1. Res fluit) al. res fuit, ut paulò, ante, eſt ad naturam. Interregnum) ut comitia haberi poſſent. ep.2. &c.7.l.3. ad Q. fr. Dictaturæ) Comit. hab. cauſa. ep. 4. &c.7.l.3. ad Q. fr. Multus) pręſertim M. Cęlio. Viciniano ꝓmulgante. ep.4.l.8. fam. Timidos) Pompeium Gabinio fauentem timētes, ſi dictator eſſet dictus, ut quidam uolebant. Plutarc. in Pomp. Adiuuit) in iudicio maieſtatis. niſi enim dictaturę rumor plenus timoris fuiſſet, Lentulo Gabinius non reſpōdiſſet. ep.4.l.3. ad Q. fr. Omnes rei) paulò ante, tres tantum, & fore putātur. Gabinius) de ambitu, & de pecunijs repetundis ep.3.&c.4.l.3. ad Q. fr. P. Sylla) pro quo extat oratio. Foris) ad urbē, quaſi triūphum expectans. ep.2.l.3. ad Q. fr. nam triūphare uolēti ingredi urbem non licebat. Plutar. in Pomp. ep.1.l. 7. & ep. 6.l.8. fam. Poſtularat) de ambitu. ep.3.l.3. ad Q. fr. Torquato) L. Torquato, ibid. hic P. Syllam ipſum prius accuſauerat: orat. pro P. Sylla. Oēs) qui rei ſunt Abſoluētur) tantæ ſunt iudicum ſordes. Hominem) patremfamiliàs præſertim. ep. ſup. Hoc) quod ad paricidia pertinet. Iudicia) de paricidijs. al. indicia, ꝙ multi indicarēt, quum ſeuerius hoc agi uiderēt. Calent) feruent. M. Fuluius Nobilior condémnatus eſt) paricidij, ut arbitror. hiſtoriam enim reperire non potui. Vrbani) qui in urbe cædes fecerunt. Ne reſpondēt quidem) accuſatoribus. ſic ep.4.l.3. ad Q. fr. Quid aliud noui?) ſic ep.6.l.2.

Et tamen) quãuis illud dixerim: omnes abſoluĉtur. Abſoluto) maieſtatis. Stomachantes) abſolutum eſſe Gabinium. Alij) alterius conſilij. Hora poſt) hora poſt abſolutum Gabinium. Antiochum Gabinium) Antiochum, qui manumiſſus à Gabinio Gabinius eſt appellatus, ut ep.14.h.l. Neſcioquem) neſcio ego quoq;. Solidis pectoribus) conſtantem hominem, & libere loquẽtem. Ac cenſum) quod munus libertis deferebant. ep.1.l.1. ad Q. fr. Lege Papia) qua cautum erat, ne inter Senatores, libertosq; matrimoniũ eẽt: qua in re hic fortaſſe peccarat. Reus leſæ maieſtatis OYCOIMPICAMAΦIHI) al. Resp. lege maieſtatis OYCOIMPICAMAΦIHI. ſenſus aliquis elicietur, ſi ita legeris. Respub. lege maieſtatis οὐ σῶν ῥίζαν ἀφίησι, Resp. nón ſaluam radicem dimittit lege maieſtatis? quaſi dicat. Reſp. nõne Gabinium reum maieſtatis, malorum omnium, quę nos fecimus, radicem, & autorem abſoluit? cur igitur me quaſi ramum cõdem nat? Pontinus) C. Pontinus. in ueteribus libris ſemper fere ſcribitur, Pomptinus. ep. 4.l.5. IIII. Non.) III. Non. ep.4.l.3. ad Q. fr. Triũphare) quia Prætor ortum repẽte bellum Allobrogum, atq; ſcelerata cõiuratione Catilinę excitatũ, prælijs fregit, eosq; domuit. orat. de prouinc. Conſ. & Dion l.39. Cato) M. Cato. Seruilius) P. Seruilius Iſauricus. Aſcon. in orat. pro M. Scaur. Præt.) Prætor. ibid. al. Pr. it. lego, Prætt. hoc eſt, Prætores. ep. 4.l.3. ad Q. fr. Aperte) eunt, ut impediant. Q. Mutius.) Q. Mutius Scæuola Trib. pl. paulò ante. Impetio) uel, ut lege curiata imperium haberet in prouinciam proficiſcens paludatus, ut epiſto. longa ad Lentulum. ep.2.l.3, ad Q. fr. & ep.15. ad M. Brut. uel potius, ut poſt uictoriam Imperator appellaretur, ut epi. 20.l.5. & epiſ. 10.l.2. fam. Erit cum Pontino Appius Cos.) Pontinus Appium Cos. ſecum habebit ep.4.l.3. ad Q. fr. hinc memoriã p̃ſtat ep.10.l.3. fam. Illũ) Põtinũ. Nõ triũphare) non triumphaturũ, ut etiam legitur. nã Cato ipſe & Ser

uilius Prætt.prohibituros ſe minantur, ep.4.l.3.ad Q.fr. Multa)ut de publícanis.ep.1.l.2. Eiuſdem) M. Catonis. Appius)Cos. Lege) curiata.ep.2.l.3. ad Q. fr. & ep.longa ad Lẽtul. Suo ſumptu)nam qui lege proficiſcebantur,mulis,tabernaculisq;,& omni alio inſtrumento militari ornabantur. Liu.l.42.& annuo ſumptu ep.3. l.6. In Ciliciam) ut P. Lẽtulo Spinteri ſuccedat.epiſ. longa ad Lẽtul. Cogitat)proficiſci. Q. fratre) Cæſaris legato. Confecta) priore quidem bello, ſed poſtea defecit ep. ſeq. Acceptis)imperatis quidem, ſed nondũ tamẽ acceptis. ibid. Nulla præda.)ibi. Datas à litoribus) quum in Galliam uellẽt reuerti. Proximo)proxime,ſæpius leges. Ad VI.Cal. Oct.) propinqua die ęqnoctij.Cęs.l.4.de bel. Gall. Q. Pilius)tuus neceſſarius ep.8.l. 8. fam. propter Piliam uxorem. Noſter) noſtri, malim legere. Veritas)conſtantia promiſſi, & fides ep. ſeq. Dionyſium)ep.4.l. 7. Dies)promiſſi. Cicero)ab eo erudiẽdus. ep. ſup. Epheſo)ubi habes negotia.ep.13. lib.5.

In epiſt. 16. O expectatas mihi tuas lite.etc.

σχόλια

ADVENTVM) ex Aſia. ep.14.h.l. Cõſtãtiã ꝓmiſſi) quũ te recipiſti, ad quod tp̃s cõfirmaras. ibid. Trãſmiſſionis)al.trãſmiſſionis διέξεις.ep.ſup. Scribis) al.ſcribo. Apulia) ubi tuos habes greges Varr.l.2.cap. 2.de re ruſt. Veſtorio) ep.2.l.6. Dandi ſunt dies)concedẽdi ſunt quaſi dies aliquot, quibus cum eo uiuere poſſimus ita,ut ille aliquid legat. ſic ep.1.l.12. diem Tyrannioni conſtituemus. Latinus ἀττικισμὸς) ſermo latinus Attico more confectus,& ob id ab Attico fortaſſe ualde probatus.ep.2.l.6. ſic ἀττικώτερα, .ep.10.l.1. & ἀττικώτατα,ep.1..l.15. Noſtræ)quæ nobis gubernantibus fuit. ep.ſup. Germanę)germina,legimus,ſarmẽta,uel potius ramos quoſdam ẽ Rep. à nobis tam benè culta natos. μεταφορά ab arboribus.Plin.l.16.cap.25. Putaui)amputaui

taui

taui ex his germinibus hæc,quæ ſequuntur,ut ad te mitterem. De numis) candidatorum. Tributim) ep.ſup. Vide)al.inde.recte. Abſolutum)ep.ſup. Detur)ſi concedatur:uel ſit nota,qua Pompeium ſignificet, qui omnia poſſit.ibid. Meſſala)ep.14.h.l. Quæris) an futurus ſit Cos. Scaurum)ep.ſup. Triarius)ibid. Reum)ibid. Commota) in Scaurum accuſatum,quòd ſe arroganter geſſiſſet.Aſcon.in orat.pro M.Scaur. συμπάθεια) condolentia.ep.14.h.l. Ædilitas) quam ſumma magnificentia geſſit adeo, ut in eius impenſas opes ſuas abſumpſerit,magnumq; æs alienū contraxerit. Aſcon.in orat.pro M.Scaur.& Plin.l.36.cap.15. Ruſticos)ruſticas tribus. Plin.l.18.cap.3. Patris)M.Æmylij Scauri,qui fuit nobilis pauper.Plin.de uiris illuſt.& Aſcon.in orat.pro M. Scaur. Plebeij) Domitij Caluini plebeij erāt, ut ſcribit Suet.in Ner.& Memmij,ut oſtēdit Tribunatus ep.1.l.3. ad Q.fr.Valerij uero,è quibus erat Meſſala,& Aemylij è quibus Scaurus,patricij, ut ſæpe teſtatur Liuius .Domitius)Caluinus.ep.14.h.l.Munere)ædilitio. Mēmius) ep.14.h.l. Commendetur)& confirmetur.ibid. Militibus)quos ad ſuffragia ſæpe ueniſſe legimus . Pompeij) militibus, quos ex Gallia Ciſalpina Conſulis ſacramento Pōpei⁹rogarat.Cęs.l.6.de bel.Gal. Gallia)q̄ uidet in ſuffragijs multū poſſe.epiſ.1.l.1.& ſi Pompeij,Gallia etiam dici poteſt,quòd ibi Pompeius milites rogaſſet. alij,gratia.Nitatur)al.uitatur,male. Valuerit)Cn.Domitius.Aductum)ex ulteriore Gallia in Citeriorē potius, quàm Romam.in eo autē Domitius ſpem habebat.ep. 2.&.7.l.3.ad Q.fr. Detrudat)obnūciationib⁹ep.3.l.3.ad Quint.fr . Catone) C.Catone ep.ſup.qui talia Trib.pl. faciebat, ut ep.2.l.1.fam.et ep.3.&.6.l.2.ad Q.fr. Abſoluto)nam & alij ſperabūt ſe quoq; abſolutū iri,ſi quid tale fecerint.Paccianæ)quam M . Paccius reddidit,ep. ſup. Fratris)Q.fratris,q Cæſaris eſt legatus . Amore) ep.1.& 5.l.3.ad.Q.fr. Vberrimis literis)ibi.Britanici bel

li)ſecundi : quod duæ omnino ciuitates priore bello ex Britania obſides miſerant,reliquæ neglexerāt.Cæs. Argēti).ep.7.l.7. fam.nam Britani numo æreo tūc utebātur.Cęs.l.5.de bel.Gal. Prædæ)ep.ſup. Nullos)quum ſint omnes inculti, & aſperi, ut etiam ſcribunt hiſtorici: Paulus)L. Æmilius Paulus,qui quarto poſt anno cum C.Marcello Cos. fuit.ep.1.l.6.ep.12.&.13.l.15.fam. Baſilicam)ut ep.14.l.2. Texuit)al.texerit, uel texeratinam Vitru.l.5.cap.1. in baſilicis colūnas quaſdam ſuperiores ad tectum accommodatas nominat. Iiſdem)hoc oſtendit hanc baſilicam ueterem fuiſſe.Facit)ſua,non Cęſaris pecunia,quam poſtea Cos.ut ſcribunt hiſtorici,accepit: niſi forte poſtea pecunia Cæſaris abſoluit. Diſrūparis licet)licet tu ualde inuideas nobis qui Cęſaris ita ſimus amici. Me dico)ep.ſup. Oppium)ep.10.l.9. Monimētum illud)uidetur ſignificare Cæſaris forum de manubijs,ut ſcribit Suet.prius inchoatum. Vt forum)al. ut eos. al.ut eorum.alij,ut eò uſq;.ſed hic σολοικισμὸς fuerit , niſi,uel ſic uel certè non multò aliter legeris , ut eò laxaremus , ut uſque ad atrium libertatis explicaremus . Atrium libertatis) P. Victor. reg. 13. Contempſimus) quòd expendimus : Sexcenties HS.)Aureorum quindecies centena millia . eandem rem. epiſto.1.4. 5.6.9.&.10.l.5. uidetur ſignificare,& ſi numerus , quod fieri ſolet, mutatur, parte fortaſſe ſoluta. Priuatis) qui uēdebant aream. Tribunitijs)alij,tributis ep.1.l.1. Mille paſſuum)hinc porticum milliariam uocant. Villa etiā publica) ubi primum populi cenſus eſt actus in campo Martio.P.Victor reg.9.Varr.l.3.ca.2.de re ruſt. & orat. de reſp. Luſtro)ep. 9.h.l. Plotia) quam M. Plautius Syllanus Trib.pl.tulit,ut Senatores cū equitibus iudicarēt. Aſcon.in orat. pro Cornel. Quærere) quū turpiter iudicēt,ut ſcripſi ep.ſup. C. Domitiꝰ)al. C. Decimius: fortaſſe è poſteris illius, quem Liu.l.39.Præt.agnoſcit. Regij quoq; Lepidi in Diui Proſperi extra muros in ue-

cuſto lapide legit.C.Decimius Philargyrus. Buthroto) ep.6.l.2. Eundũ)iterũ.nam in principio huius epiſtolæ redierat.& ꝓpterea paulò poſt dixit:ne toties,& tã longe abeſſes. Integra re) ante, q̃ Roma diſcederes. Egiſſem)nam retinuiſſem. Eutychide).ep.14.h.l. Egeris)an manumiſeris ibid.

In Epiſt. 17. Puto te exiſtimare me non etc.

σχόλια

NON oblitum)non ut oblitum.al.nunc oblitum. In Epeirum)Buthrotũ.ep.6.l.2. Athenas) ubi libenter eſſe ſoles.ep.10.l.5. Aſiam)ep.14.h.l. Dedi literas)quũ paulò ante ſcripſerit,uideo, fortaſſe etiam,do literas ſcripſit. Cõmittamus lepidum quò excidat)nos credimus ita legi oportere:cõmitã,ne lepidum quod excidat:ut lepidum pro dicto ponat.lepores enim, ſales, facetiæq; penẽ confunduntur. Conſules)L.Domitius,& Ap.Claudius. Flagrant infamia)male audiunt.C. Mẽmi9)ep.14. h.l. Candidatus) conſularis.ibid. Pactionem)ep.1.l.3. ad Q.fr. Ipſe, ſuus) coniungo,ipſe ſuus, ut prorſus ad Domitiũ referatur.nam ſi Mẽmius & ipſe pactionis autor fuiſſet,nunq̃,ut arbitror,eandem recitaſſet:& Cicero ſcripſiſſet:ipſe,& ſuus. Domitius) Caluinus. ep.14.h.l. Ambo)Mẽmius,& Domitius,quos Coss. iũxerãt.ibid. HS.Quadringena)utriq; decẽ aureorũ millia, q̃ ſumma ita magna eſt,ut mihi oĩno legendũ uideat, ut in ueteribus libris eſt ſcriptũ, quadragena, hoc eſt,utriq; aureos mille. Ipſi)Memmius, &Domitius. Niſi) ni, & niſi,in ſpõſionibus,& pactionib9 utebant. Dediſſent)Mẽmi9, & Domiti9. Qui)Augures. Affuiſſe)in auſpicio,ut ep. 12.l.2.nihil.n.publicè ſine auſpicijs,nec domi,nec militię geri poterat.l.1.de Diuinat. Dicerent) & mẽtirent,atq; id ipſum,ut L.Domitius,& Ap.Claudius Coss.ꝓuicias habere poſſent. Lex curiata)quã ſi Cos.nõ hẽt,attigerẽ militarẽ ei nõ licet.orat.2.cõtra Rul. Cõſulares)tãq̃ prĩcipes,& magnę autoritatis uiros. Ornãdis ꝓuicijs)

ep.24.l.3.ſic ornatam prouinciam.ep.4.l.15. fam.& orat. in Piſ.ubi Galliam prouinciam Senatus autoritate,exercitu,& pecunia inſtructam, & ornatā uocat. Senatus) qui de prouincijs Conſularibus quot annis lege Sempronia decernebat. Abfuiſſet) fuiſſet,ex ambiguo, quia ſcribēdo affuiſſe,dixerat:& ſi non deſunt, qui malint legere, fuiſſet. Nominibus) in codicem relatis. Perſcriptionib⁹) tabularum. Inductis) ē codice deletis. Idem) qui prius erat pręſertim quod ad prouinciā pertinet ep. 2.l.3.ad Q. fr. & ep.longa ad Lentul.uel erat impudēs, ut ſp. unde os Appij. ep.10.l.5. fam. Nihil ſanē iacturę) feciſſe ex recitatione pactionis putabat. Alter) L.Domitius Ænobarb⁹. Coitione) per Coſs.facta.ep.14.h.l. Caluino) Cn. Domitio Caluino.ibid. qui coitionē iſtā dirimi noluiſſet. Concitare) al.cociace, unde legi fortaſſe poſſit,cogitare,ut cogitar̄ Dictaturas orat.2.in Catil. uel,agitare,ut agitare legem. ep.16.l.1. Dictaturam) cuius erat nonnullus odor. ep.ſup. Fauere iuſtitio, & omnium rerum Licentię) al. fluere iuſtitio, & omnium rerum licentia,ut fluere mollitia, Tuſc.2. Animi mei) qui belle hæc omnia fero.ep.ſup. Seleucianę prouincię) Syrię,uel potius Ciliciæ,quam nunc Seleucianam uocat à Seleucia urbe ad Euphratē poſita, uel à Seleuco Rege, qui quatuor in illiſce locis urbes ædificauit, Seleuciam, Pieriam, Apameam,& Laodiceam.Strab.l.15. quā prouinciam nūc ſe cōtemnere ſcribit Cicero,& poſtea tn̄ accipit.ep.1.l.5. & quare id fecerit,docet ep.4.l.15. fam.al. Selicianę uncię,ut uſuram unciariam ſignificet,qua Selicius utebatur ut fœnerator.ep.9.l.1. Cōiunctionem) ep. ſup. Naufragio) Reip. Tabula) cōiunctio iſta tanq̄ tabula. μεταφορά. Quintum) Q. fratrem. tuumq;) tuę ſororis uirum. Tractat) ut ſuum legatum. Hybernam legionem) in hyberna in Neruios ducēdam.ep.8.l.3.ad Q. fr. & Cęſ.l.5.de bel.Gall. Cōmodum) tm̄ φ,& eodem tempore,quo id agebatur,ut docet Donat. Scribit) Q.

frater. Hunc)Cęſarem. Iſtorum?) optimatũ? ep.5.h.l. Legatum)iterũ,quod & frater audiuerat.ep.1.l.3. ad Q. fr. nam primo ſe legatum fuiſſe certe ſcripſerat. ep.1. & 2.h.l. Ad multa)ad multas rationes.ep.2.h.l. Opinor) al.opperior. Tñ)etſi multa ſcripſi. Dionyſio)ep.4.l.7. Seruaui)in meis ædibus. Ad me uenies) libenter legerẽ, aduenies. Si me amas)al.ut, ſi me amas:ſcilicet, fac uel tale quid. Maneas)& cœnes,ut ep.2.l.2.

M. T. CICERONIS

EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER QVINTVS

In Epiſt. 1. Ego uerò & tuum in etc.

σχόλια

EGO uero) hic anni duo, & ſex menſes omittuntur,hoc eſt,ex. IX.Cal. Nouẽb. uel circiter,Coſs.L.Domitio Ænobarbo, & App.Cladio Pulchro, ep.15.l.4.uſque ad menſem Maium,ep.2.h.l. Coſs.Sulpitio,& Marcello, ep.21.h.l. Diſceſſu)ex urbe meo,ut in Ciliciam irem. Vidi)ex uultu,& fortaſſe ex lachrymis. Meo)aio. Ne quid noui) ep.6.l.2. fam. Decernatur) de proroganda prouincia ep.ſeq. Annio Saturnino) hanc alij quærent hiſtoriam,niſi forte T. Annium Milonem ſignificet per notam,quod ille P.Clodium aduerſarium,ut Saturninus Memmium interemit.L.l.69.& tunc Cicero rem Milonis curari uolebat.ep. 8.&.10.h.l. Satiſdationes ſecũdũ mancipium) ſatiſdationes, quæ mancipium, & κτῆσιν pręſtant, emptoreq; à litibus ſecurum reddunt. ſic enim Ioannes Franciſcus Bębius uir genere,honore,& uirtu-

tē nobiliſſimus, & mihi ſumma beneuolentia coniun-
ctus, dum in foro noſtro deambularemus, propemo-
dum reſpondit. Memmianorum) C. ut ego puto,
Memmij ambitus condemnati. epiſto.1.l.13. fam. & Ap
pian.lib.2. Prædiorum) publicatorum, ut publicata
ſunt Milonis bona. epiſto.8. huius libri. Attilianorum)
Sext. Attilij Serrani. epiſto. 2.lib. 4. ſic enim conijcio,
quum ſcribat Appian.l.2.Sextum quēdam cum Mem-
mio cōdēnatum fuiſſe. Oppio)ep.10.l.9. DCCC)ep.
4.h.l.& ep.16.l.4. Aperuiſti) expoſuiſti ep.4.h.l.al. ap-
promiſiſti. Noſtrorum nominum) numorum, qui nobis
ab alijs debētur. Tranſuerſum) de tranſuerſo, & in mar-
gine, ut finita pagina fieri ſolet ſcriptum. Sorore) Pō-
ponia.ep.4.l.1. In Arpinum) ſic, abdam me in Arpinum,
ep.4.l.9. Ad me) in Arpinum. Frater) Q. frater. Sum
pta) al. ſumptus: unde ſæpe inter uirum & uxorem offen
ſiones eſſe ſolēt. Illo ſic die) fuimus. al. ille ſic dies, ſcili-
cet tranſiit. Archano) ep.2.l.10. & ep. 1.l.3. ad Q. fr.
dies fecit) ne nox ipſum cum mulieribus tarde proficiſcē
tibus opprimeret: quæ res M. Ciceroni non erat impedi-
mento, qui & properaret, nec de nocte aliquid itineris
facere dubitaret. Ego) prius ī Arcano prāſus. Aquini)
ep.9.l.16. Mulieres) noſtras, quæ nos proſequebantur.
Pueros) Cicerones. Hoſpita) ita, ut neminem poſſim in-
uitare. Id autem) accidit. Statius) Q. fratris libertus,
quem Pomponia uidetur odiſſe, q; ſpecies tam gratioſi
liberti ſuſpecta eſſet.ep.2.l.1. ad Q. fr. Videret) pararet,
ut aliud aliquid uidebimus ep.10.l.3. & talaria uideamus
ep.25.l.14.al. præberet, ut apud Horat. Saty.5.l. 1. uillula
tectum præbuit, & parochi, q̄ debent, ligna ſalēq;. In-
quit mihi) qui illū ſępe moneo.ep.4.l.1. Patior) nō cœ-
lebs. Magnum) ita audientibus nobis reſpondere, uel
aliud quid, quod non ſcribitur. Reſponderat) Pompo-
nia. Diſcubuim⁹) prāſuri. Inde) ex Arcano. Aquinū)
fui pranſus. Diſceſſura) ex Archano. Monēdi) tuam ſo

torem, ut ego fratrem moneo. Proficiſcare)in Epeirum ex urbe.ep.7.h.l. Pontinum)C.Pontinũ legatum meũ ep.4.h.l. A.Torquatum)ep.1.l.6.fam. & Nep. in Att. Significes)ſic ep.6.l.4.

P In Epiſt. 2. *Ad. VI. Id. Maias,cum has etc.*

σχόλια

POMPEIANO) ep.17.l.1. Trebulano)ep.ſeq. & ep.3.l.7. Pontium)ep.3.&.4.h.l. ep.1.l.1. & ep.2.l.7. Cumano)ep.9.l.4. Noſter)p̃ſertim tuus ep.25.l.2.Vniuerſe)generaliter. Mandaui)al.mãdaſti, male.nam mea mãdata depoſcẽti mandaui. Illud proprie)al. illud probè. Prorogari)ep.17.h.l. Prouincias)Ciliciã Cyprũ,& τὰς διοικήσεις Aſiaticas attributas.ep.67.l.13.fam.ne qs putet aliorum etiam prouincias ſignificari: quę nihil ad eum pertinebant neque de his Hortenſium rogaſſet. alij̃ tamen malunt, prouinciam, legere.epiſ.17. h.l. Confirmes) ep.9.h.l. Hoc)ſe,ut annui ſimus, defenſurum.ep. 17.h.l. Promiſerit) receperit.ibid. Furnium) C. Furnium.ep.25.&.26.l.10. fam. Fore) ut fuit, epiſt.18.h.l. Rufio)ep.16.l.14. Veſtorio) ep.2.l.6. Obſeruari) amari ita, ut Rufio Veſtorianus uocetur.ep.16.l.14 Hominem)me,uel Veſtorium. Hortenſius) uir tantus. Tam longe) è Baulis. lib. 2. Acad. quæſt. & Varr. lib. 3. cap. 17. de re ruſt. Multitudo) al.multitudine. Ille) Rufio tam uilis. Hominem) Rufionem. Puteolanorum) apud quos erat Veſtorij̃ uilla, in qua poſtea Cicero accubuit. epiſto.12.l. 14. E Panſæ uilla) è uilla, quam Panſa Puteolis habuiſſe uidetur. epiſto. 11.l.14. al. expenſe ſua uilla. al. impenſe ſua uilla. nunc per me legas licet, impenſe, è ſua uilla. Audiri) ut moleſtum, & ſubodioſum, ut epiſto. 4. l. 1. al. laudari,quod placet, ut dicat εἰρωνικῶς, in eo laudandum, ꝙ laudari non curarit, quum laudari poſſet, ſi ſe gratum oſtendiſſet.nã & qui laudẽ,& gloriam contẽnunt,ſępe laudant,

Moleſtiæ) prouincialis. Aliorum) qui multum tẽporis in prouincijs lucri cauſa eſſe cupiunt. Scis)me ita uelle. Autoritate)ut ei ſuccederetur ante tempus, & ne abſentis ratio comitijs haberetur. Suet. in Cæs. Perſcripta) M. Claudio Marcello referente. IIII. uiros) quos municipes facere ſolẽt.ep.14.l.10. Sciam) Tarenti.ep.5.h.l.

In Epiſt. 3. Ad. VI. Id. Maias ueni in etc.

σχόλια

TREBVLANVM) ep. ſup. Pontium) ibid. Tertio abs te die) tertio die poſt, q̃ abs te datę fuerant. eodem die. Pompeiano)ep.17.l.1. Philotimo)ep.4.l.2. Dederam)proficiſcens.ep. ſup. Literas)ſuperiores. Rũmores)ſint. Timorem)ne magni ſint motus.ep.ſup. Semel)alij,ſimul. Edictum) quod in meum trãsferre poſſem,ut multa ex Q. Mutij.P.F. edicto Aſiatico trãſtuli ep. 1.l.6.P. Licinij)P.Licinij Craſſi Diuitis,q orator,& iuriſcõ.fuit ĩ Brut.& Aſiã obtinuit.Gel.l.1.cap.13. Minturnẽſes)Minturnis datas.ep.1.h.l. σπυδαιότερον) magis ſerium.ep.51.l.13. Apud Lẽtulum ponam te in gratiam) frequẽtius in gratia,ut ep.11.h.l.al.Lẽtulum ponam tecũ in gratiam: quo dicẽdi modo uſus uidetur Cælius.ep.6. l.8.fam.atq; P.Lẽtulum uidetur ſignificare, qui uillam & ipſe hiſce in locis haberet.ep.12.l.9. ubi tunc fortaſſe erat,triũphum expectãs.ep.21.h.l. Dionyſius)ep.4.l.7. qui mecum uenit,ut Cicerones erudiat. ep.1.l.6. Nicanor)ep.20.h.l. Lucet)ſic ep.2.l.6.luciſcit.ep.15.l.4. Beneuẽti cogitabam)ſic in Anagnino.ep.1.l.12. & Aſturæ ep.2.l.14. Sed Beneuẽtum, in Anagninum,Aſturam cogitabam ſępius inuenies.Hodie)V. Id. Maij. A Pontio ex Trebulano)ſic ep.3.l.7. ſed huius epiſtolę finis ſic aliter legitur: Iam deeſt quid ſcribam, & licet Beneuenti. cogitabam hoc de noſtra cõtinẽtia, & diligẽtia eẽ ſatis, faciemus ſatis L.Pontio.ex Trebulano. quorum uerborum hic eſt ſenſus:nihil eſt amplius,quod ſcribam,& Be

neuēti potero ſcribere.quod uerò ad meā continentiam pertineat, puto hoc ſatis eſſe,quod L. Pontio quamuis amico pro hoſpitio ſatisfaciam. ſic facit epiſto.9.10.& 16.h.l.

V *In Epiſt.* 4. *Beneuentum ueni ad. V. Id. etc.*

σχόλια

VENI) ut cogitabam.ep.ſup. Eas)ad quas reſcribi uolebas. ibid. Literis) binis in Trebulano redditis. ibid. Quas)binas in Trebulano redditas. Dederam)literas ſuperiores. A Pōtio)ut ep. ſup. al.L.Pōtio,ut ſit: ex Trebulano ad te literas dederam L.Pontio, qui poſt meum è uilla eius diſceſſum Romam ſe cōferebat. Feſulanus) quidam. Dedit) reddidit, ut ep.49.l.13 Scriba Tullius)ep.13.l.8.& ep.25.l.5.fam. Mandato) de collocāda filia,ut arbitror.ep.4.l.6. Profectio)futura in Epeirum.ep.7.h.l. Spem)de collocanda filia. Ac ne ille illud quidē labat) al. ac ne illud quidē labat:hoc ē, ac ne adhuc quidem ſententiam de illo genero repudio: al. ac me ille illud:quæ uerba uidētur ſumpta ex aliqua ueteri fabula,& κατ' ἀποσιώπησιν dicta, ac me ille illud cogit credere, uel tale quid. Non quo) non quo credam : uel potius,non quo placeat gener,ſic.ep.16.l.13. non q:impeраſſem. Inopia)generorum. Eo)genero,& qualicunq;. Altero) adoleſcēte. Non alienum)ab his nuptijs. noſtris poſſit,(Et tuis δυσδιάγιωστον) πρὸς νεῦσιν eſſe)al.noſtra poſſit, & tuis δυσδιάγιωστον eſſe:ita potes legere:noſtra poſſit, (Et tuis δυσδιάγνωστον eſſet) πρός νεῦσιν:hoc ſenſu:uereor,ut noſtra filia poſſit adduci πρός νεῦσιν, ad nutum, & aſſenſum ita,ut illum maritum uelit accipere: & hoc difficile ad iudicandū eſſet tuis,ut ſorori, ep.14.l.1. an conditio eſſet accipiēda. Et quidē ſumme facilis) ipſa filia.al.equidem ſum facilis:eo, quod ad me ptinet, ſum facilis ad aſſentiēdum. Aberis) in Epeiro. Rei)ut nuptiarum. Habebis)ſed ut abſens ita, ut multum proficere nō poſſis. Adeſſet) Romæ. Seruio) Ser. Sulpitio,

cuius uxor Poſthumia hac de re uidetur locuta.epiſt. 21. h.l. al. Seruilio. Res)conditio. Placeat)ſic Terent.in heautont.immo & gener, & affines placet. Tullio)ſcriba. Marcello) M. Claudio Marcello Cos. S. C.) de ſupplemento legionibus ſcribendo.ep.3.l.3. fam. uel potius de permutanda pecunia.ep.17.l.2. fam. Rem)ut pecuniam publicam habeam. Attribui) pecuniam publicam. Bibulo) in Syriam profecturo.ep.16.h.l. Compendium)quæſtus.ep.17.l.2.fam. Torquato) ep.1.h.l. Probe)ſignificaſti.ibid. Maſſone)fortaſſe L. Papirio Maſſone Pæto.ep. 21.l.9. fam. Ligure) ep. 6.l.14. Cherippus)ep. 7.l.4. qui nunc mecum in prouinciam uenit, ut iuit olim cum fratre.ep.1.l.1. ad Q. fr. πρός ιεῦσιν ſuſtuliſti) ad nutum ſuſtuliſti. al. προόσνευσιν ſuſtuliſti, aſcenſum ſuſtuliſti, ideſt prohibuiſti, ne conniueam. Hic) Cherippus. Ad Senatum)ſcribat, aut nunciet falſo more ſuo.ep.7.l.4. Conſule,aut numera. Nam DC. cepetis)prouide, aut ipſi Cherippo pecuniam numera, nam D C. numis illum capies.al. Coss. aut Pr. nam de cæteris: hoc eſt, ſcribat ad Senatum, Conſules, aut prætores, nam de cæteris, non curo. Commodè) feciſti. Quòd)hac de re locutus eſt. Scrofa) Cn. Tremelio Scrofa. Varr.l.1. cap.2.de re ruſt.ep.1.l.6.& ep.1.l.7. Pontino)C. Pontino Legato meo.ep.3.l.3. fam. ep.15.l. 4. Brunduſii)ubi conſilium eſt illum expectare. ep. ſeq. M. Annius)Legatus & ipſe meus.epiſto.55.&.57. l.13. fam. quãuis ibi Anneius legatur: ꝙ ueteres ei pro i ſæpe ſcribebant. Tullius)L. Tullius legatus item meus.ep. 21.h.l.& ep.4.l.15. fam. Sicinio) Sicinij cuiuſdam meminit Plutarc.in Craſs. Itinere)ep.2.h.l. quinque præfectis)ep.7.h.l. Cognoro)Tarenti.ep.ſeq. Oppio) ep. 10.l.9. Expoſuiſti)aperuiſti.ep.1.h.l. Philotimum)epiſt. 4.l.2 Habes) Romam reuerſum epiſt. ſup. Rationem) pecuniæ huius, quam Oppio debeo Cæſaris nomine.ep. 6.h.l. Vt agã amplius) ut uehemẽtius tecum quàm ſo-

leo,agam. Proficiſcaris)in Epeirum.epiſt.7.h.l. Habes ad omnia)ſic ep.1.l.6. Cautio)al.captio. Eius) chartæ. Aufer) ex arca. Ducẽtos)numos,quib⁹ chartam emas. Contractio)breuitas. Rumores)de Rep. ep. ſup. Vellet)à te.ibid. Habes)ex Gallia. Pontino) Brunduſium uenturo. Diligentes)ſic diligens ſcriptura.l.1. de orat.

In Epiſt. 5. Planè deeſt, quod ſcribam:nam etc.

σχόλια

PLANE' deeſt)al.planè nil eſt. Narrẽ)per epiſtolas tecum ſecreto quaſi colloquar. ep. ſeq. Noui enim nihil)eſt: ſed narrabo,quum aliquid habebo noui.ibid. al.noui.enimuero mihi,ut reddat rationem,cur nihil narret,quo uerbo in iocis frequenter utebatur: ut narro tibi. Venuſia).ep.5.l.16. Proficiſcẽtes)Tarẽtum uerſus. Actum)præſertim de S.C. ep.ſup. Rumores)de Rep.ep. 3.h.l. Accipiemus)à Pontino, ep. ſup. Eam diem,ante Cal.Iun.ibid. Tarẽti)ubi poſtea cum Pompeio cõplures dies nullis in alĳs,niſi de Rep. ſermonibus uerſatus eſt.ep.8.l.2. fam.triduum,ep.7. h.l. διαλόγους) dialogos, ſermones.ep.ſeq. Habuerimus) ſed nondum habuimus. ibid. Poſſem)poſſim,legimus. Sis) ante,q̃ in Epeirum proficiſcaris. epiſt.7.h.l. Quò dem)al.cui dem.al.quod dem.al.quoad dem. Fruſtra)ſi literas nõ acciperes.HS. XX.)ep.9.h.l. DCCC.)ep. 1.h.l. Velle) me eſſe Cęſaris amicum epiſt. 5.&.6.l.4. Aſſequar)ut ſim Cæſaris amicus, numis hiſce contemptis, ut monimentum explicetur,ep.16.l.4.certe Cæſaris nomine ſoluendis.ep.ſeq.

In Epiſt. 6. Tarentum ueni ad.XV.Cal.etc.

σχόλια.

VENI) Venuſia Id.Maĳs profectus. ep.ſup. Pontinum) ep.4.h.l. Statueram)conſilium ceperam.ep.ſup. expectare) Brunduſii.ibid.nunc Tarenti, & in his locis. Veniret) Brunduſium. Apud ſe) epiſt. ſeq. Sermo-

nes) διαλόγους.ep.ſup. Inſtruar) à Pompeio, qui ſæpe in prouincijs fuit,& bella geſſit. Negotium) prouinciale, Profectus) Roma,ut eas in Epeirum. ep. ſeq. Narrem) ep.ſup. Exhauries) ep.1.h.l. Adeſſe) Romæ. Cęſaris) C.Iulij Cæſaris nunc Gallias adminiſtrãtis. Nomine) HS.DCCC. ep.1.h.l.hinc reliquum. ep.3.l.7. Confectum) C. Oppio Cæſaris amico.ep.16.l.4. & ep.1.h.l.

In epiſt. 7. Quotidie, uel potius in dies etc.

σχόλια

BREVIORES) ep. ſup. In Epeirum) Buthrotum.ep.6.l.2. Profectũ) Roma diſceſſiſſe, ut proficiſcaris.ſic ep.3.l.8. Mandatum) tuum de ſcribẽdo,ep.16.h.l. uel potius,de p̃fectis.ep.11.h.l. Quot antè) dicebat Põpeius.al.quod antè.ſ.curauerã,& ſcripſeram. Ait ſe Põpeius) ex quo cognoſcere uolebam, quid facturus eſſet. ep.4.h.l. Quinos) quinq;. ibid. Delaturum) in beneficijs ad ærarium.ep.21.l.5.fam.& orat.pro Archia: uel potius mihi,ut ego præfectos faciam.ep.21.h.l. Nouos) nouos ciues,uel non prius delatos. Vacationes) militię,ut quum de Rep. bene fuerint meriti, uacationes habeant, Philip.5. Iudiciariam cauſam) ut,quũ uiri fortiſſimi fuerint,& ordines duxerĩt,res iudicẽt.Philip.1. Triduum) cõplures dies.ep.8.l.2.fam. Fuiſſem) q̃ ita petierat. ep. ſup. XIII.) XV.Cal.Iun.uenit.ep.ſup.& triduũ fuit cũ Põpeio,ut neceſſario legẽdũ ſit.XI.ut ep.3.l.3. fam.Egregium, Pompeium.ep.8.l.2.fam. Timẽtur) ne magni motus fiant.ep.2.&.3.h.l.

In epiſt. 8. Me & incommoda ualetu. etc.

σχόλια

QVA iam) al.ẽ qua iam. Põtini) legati mei.ep.4. h.l. Expectatio) ep.5.&.6.h.l. Brunduſii) Vbi illum expectare conſilium fuit.ep.5.h.l. Curſum) nauigandi facultatem ep.3.l.3.fam. Vix enim puto) te Romæ eſſe:nã te profectum ſuſpicor. Hoc) quod de Milone ſequitur.

Romæ acceperam) Romę quum eſſem,literas acceperã Maſſilia uel à Milone,uel ab alĳs miſſas.nam ſi Roma in itinere accepiſſet,dixiſſet,accepi. Milonem) Maſſiliæ exulantem. Aſcon.in orat. pro Mil.& Dion.l. 40. Philotimus) ep.4.l.2. Socius) tanq̃ & ipſe cum alĳs emiſſet. Eſſet) ꝙ turpe uiderẽ,libertũ in bonis Milonis eẽ. Bonis ſuis) quę propter magnitudinẽ æris alieni ſemuncia, ut ſcribit Aſcon.uenierãt. C.Duronĳ) Duronios Romæ fuiſſe legimus apud Liu.l.40. Eſſet res) ſi Philotimus eſſet in bonis,quibus illum eĳcerẽ poſſemus, quum liberet. Illum) Milonem. Alienis) nedum ſuis. alĳ, alien⁹,quod placet,ideſt,non domeſticus, ut eſt Philotim⁹. Habet) Milo. Spoliaret) quod fiebat, niſi damnati prius liberaſſent. ep. 4.l.14. fam. Fauſtæ) Milonis uxori, Aſcon.in orat.pro Mil.& Syllę filiæ,Horat.Saty.2.l.1. Cautum de dote. Ille) Milo. Seruari) ex bonis Milonis. Poſſit) poſſet,lego. Ille) Milo. Ne ſit) ſed Miloni abſenti,eiuſque neceſſarĳs ſatisfaciat.ep.3.l.8. fam. Fuerat tãti) al. fuerit tanti. Camillum) ep.5.l.6. Lamiam) L. Lamiam ep.7.l.11. Fama) exiſtimatione.ep.3.l.8.fam.

In epiſt. 9. Actium uenimus ad. XVII. *etc.*
σχόλια

ACTIVM) Plin.l.4.cap.1. Corcyrę) idem.l.4 cap.12. Sybotis) ibid. Areus) libertus quiſpiam. Eutychides) ep.14.l.4. φιλοπροσηνέστατα) blãdiſſime,benigniſſime. Conceſſerant) eos ſequor,qui legẽdum putãt:congeſſerãt. Saliarẽ in modum) lautè,ut Salĳ ſolẽt.,puerb. ſaliares cœnę.al. hilarem in modum. Leucaten) Plin.l. 4.cap.1.& Poeta.l.3. Æn. Decorum) Procos. & imperium habẽti. Currẽtem hortatus es) & quidem præceptis.ep.15.h.l. prouerb. Abſtinẽtia) ep. ſeq. & ep.3.h.l. Munus) prouinciale. Extraordinarium) olim poſt Conſulatũ, cum ſuo dabaẽ ordine,neglectum, & nũc quaſi extraordinẽ expetitũ.ep.4.l.15.fam. Parthus) ep.11.h.l.

Quieſcat)ut nunc.ibid. Fortuna nos iuuet) Dij iuuent, ibid. Noſtra) quæ in nobis ſunt. Futurus ſis) ep.7.h.l. CXX.)HS.XX.ex ep.5.h.l.legēdū putam⁹. DCCC.) ibid. Datis) à te. Abes)ut ſuſpicor ep.7.h.l. Id) quod ad mittēdum mihi ſucceſſorem pertinet. Ad tēpus)præſertim ad Cal. Mart. quibus Coss.de prouincijs referēt. ep.8.l.8. fam. Hortēſium)cui mādaui, ne pateretur prorogari prouinciam.ep.2.h.l. Annus noſter) prouīcialis. Suo ſtatu)ut ea cōditio mihi maneat, qua ꝓfectus ſum. ep.7.l.2. fam. Ne quid noui decernaẽ)quod ſolet eē difficilius.ibid. Intercaleẽ) ꝙ anno dies minimum. XXII. adduntur:id q́; fiebat à Pontificibus quādoq́;, ut ſcribit Cenſorin. quo quis diutius magiſtratu fungeretur,ep.13. h.l. diuerſa fuit Curionis ratio.ep.6.l.8. fam. ut ibi,& in Quæſtura diximus. Teneto)ſi tenere nō potes,ne intercaleẽ,quod in anno cōprehēditur, annum ſaltē, hoc eſt, ut tempus tm̄ ſit annuum, teneto. Meus) filius ep.2.l.1. Dionyſiū)ep.4.l.7.

In Epiſt. 10. *Vt Athenas ad.* X V. *Cal. etc.*

σχόλια

XV. Cal.)quiuis ex ep.ſeq. & ep.8.l.2. fam. colliget. VII. Cal.legēdum eſſe.certe ſi decem dies Athenis fuit, & prid. Non. Quint. diſceſſit, non uenit Athenas. XV. Cal. Quint. Pontinum) ep. 4.h.l. Iis) ueſtigijs. Tuis) qui te Athenis ita collocaſti, ut ſis penè unus ex Atticis.l.5.de finib. ſic Athenis tuis epiſto. 6.l.16. & tui Athenienſes ep.13.l.1. homo Atticus. ep. 16.l.1 Græcus ep.17.l.1. Sumptus) fit. ep.21.h.l. In quenquam) ibid. Nihil accipitur lege Iulia) nihil accipitur, quod etiam lege Iulia liceat accipere.ep. 16.h.l. Perſuaſum eſt)à me præſertim, qui ita præcipio,ep.ſup. Seruiendum eſſe famæ meæ)omnes enim συμφιλοδοξοῦσιν gloriæ meæ.ep.17 h.l. Tibi) qui me currentē ſæpe hortaris.ep. ſup. Conſilium)habēdi prouīciam. ep.4.l.15.fam. Negotio)pro-

uinciali. Minime aptam) nam clitellę boui ſunt impoſitę. ep. 15. h. l. O illum uerum) Ariſtophanem in Veſpis. al. ò illud uerũ: quod ꝓbari põt, niſi malis legere, ò illũ uerſum. ἔρδοι τίς) ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην: hoc eſt, ut uertit Cicero ipſe, quam quiſque norit artem in hac ſe exerceat. prouerb. Dices, quid adhuc?) moleſtię? Belliss.) belliſſime: ut ep. 15. l. 4. hęc quomodo fers? belle Mehercule. al. bellis, ſcilicet fronte & uultu. Stultitiæ) al. ſtultę. Dicuntur) ab hominibus. δυσεκκοίμητα) contraria ſomno, nam per noctem cura recurſat. al. δυσσκίλλητα, nos δυσεκκύκλητα, legi commodè poſſe ſuſpicamur, hoc eſt difficilia ad demonſtrandum, & quaſi per notas ſignificandum ἐκκύκλημα γάρ λέγεται μηχάνημα ξύλινον τροχοὺς ἔχον. ὅπερ περιστρεφόμενον, τὰ δοκοῦντα ἔνδον, ὡς ἐν οἰκίᾳ διαπράττεσθαι, καὶ τοῖς ἔξω ἐδείκνυε λέγω δὴ τοῖς θεαταῖς. Ariſtoph. interpres in Acharn. βαθύτητα) altitudinẽ. ep. 6. l. 4. & ep. 1. l. 6. Salui redierim⁹) ut epiſ. 14. l. 4. comici ſæpe ſic loquunt̃. μελέτη) cura & exercitatio. Huius uirtutis) βαθύτητος. nam ſilentĳ tutum præmium eſt ita, ut uirtus poſſit appellari. Datur) à natura. Eſſes) Roma profectus, ut ſuſpicabar. epiſto. 7. h. lib. Cæſaris) epiſto. 6. h. l. Milonis) epiſto. 8. h. l. Hac) al. hoc, pro huc ueteri more: huc, ego tamen libentius legerem. Quiſquam) uenit. Quid eſt prætereą?) quod ſcribam? ſic epiſto. 15. l. 4. quid aliud noui? Turbæ dũtaxat?) al. urbs dũtaxat? recte. Amores) al. mores. Philoſophia ἄνω καὶ κάτω) Philoſophia ſurſum, & deorſum, ideſt Academia, quę nihil affirmat, ſed modo huc, modo illuc currit, & uolat. epiſto. 25. l. 13. ꝓuerb. ſurſum, ac deorſum. Siquidẽ eſt ĩ Ariſto) ſiquidẽ ea philoſophia eſt in Ariſto, Antiochi fratre. l. 2. Acad. quęſt. Apud quem eram) ut hoſpes, Tuſc. 5. & familiaris. in Brut. Xenonẽ) al. Zenonem, recte ſic enim ſcriptum uidemus. l. 1. de finibus Tuſc. 3. & l. 1. de nat. Deo. Tuũ) ut Epicureũ, nã Philo noſter coryphęũ appellar̃ Epicureorũ ſolebat. l. 1.

de nat.Deor. Noſtrum) quem tam diligo, quam tu ep. ſeq. Quinto) Quint.fratri. Inuicem) Cæſar, Liuius & Horatius utuntur.al.iuncti. Vbi quoque) al.ubi, quo ꝗ tempore.

In Epiſt. II. Hui, toties ne me literas dediſ. etc.

σχόλια

DAREM?) ſuſpicans te profectũ? ep.7.h.l. Fruſtra) ep.5. h.l. Prorogeť) ep.2.h.l. Deſiderio urbis) ep. 15.h.l. Inſulſitatē) ut dicere ius Laodiceæ.ibi. Marcellus) M.Claudius Marcellus Cos.ep.21.h.l. Sedēdi) tarditatis.erat enim tardus, & parum efficax.ep.10.l.8.fam. Comes) Ser.Sulpitÿ, qui & ipſe cũctator.ibi. Ille) Nouocomēſis colonus: quem Marcellus magiſtratu, quem gerebat, cedere uoluit, ne ciuis Romanus eo modo fieret. Magiſtratum) Præturam, ut ſcribit Appian.l.2. ut ego puto, IIII. uiratum. ep.2.h.l. Non geſſerit) à Marcello prohibitus. Erit) etiam inuito Marcello, qui ut ſua lege ciuitatem adimat, ut refert ad Senatum, nõ adimet tamē quiſi ſit colonus. Suet.in Cęs. Trāſpadanus) Nouocomēſis. Videtur) M.Marcellus. Nõ minus) q̄ ſi plus nocuiſſet. nã uoluntatē oſtēdit. Noſtro) ep.16.l.4. Cæſari) cuius odio id fecit. Videbatur) Tarēti.ep.6. &.7.h.l. & uidebať ut ep.9.l.4. fingebat enim, ut ſcribit Dion.l. 51. Varronē) ut Pompeÿ amicũ.ep.25.l.2.& paulò poſt eiuſdem legatũ in ulteriore Hiſpania futurum.l.2.de bel. ciu.Cęs. Hiſpaniam) prouinciam ſuam ep.9.l.4. Minime probabam) ut de Reip.ſtatu ſolicit⁹ ipſo abſente.ep. 8.l.3.fam.atq; id ipſum nunc, nam prius in Hiſpaniā eum dum cēſuerã.ep.6.l.6.fam. Theophani) ep.5.l.2. Illũ) Pompeium. Grecus) Theophanes ipſe Mitylenęus.ep. 7.l.7.& orat. pro Arch. Incumbet) ne Pompeius eat in Hiſpaniam. Valet) ep.5.l.2. Illũ) Põpeiũ. Proficiſcēs) ep.8.l.2.fam. Decem ipſos) ſic ep.21. l.3. ſic Lucian. in Hermog. εἰκοσιν ἔτη ταῦτά ἐστι. Pontinus) ep. 4.h.l. Nam) iam, libētius lego. Cn.Voluſius) forte, Q. Voluſius.

ſius ep.21.h.l. Aderat Quęſtor. Tuus unus Tulli9 aberat) ego non dubito ita legere:aderat, Quæſtor Rufus: unus Tullius aberat. Voluſius enim nõ fuit Ciceronis Quæſtor,ſed L. Meſſini9 Rufus,ep.20.21.&.22.l.5.fam. quãuis ille quoq; pecunias tractaſſe uidet.ep.21.l.5.fam. Tullius uero legatus,ep.4.h.l. poſſemus tñ etiam ita legere:aderat,Quęſtor,tuus unus Tullius aberat,ut Quæſtor à Voluſio ſeparet, & tuus Tullius dicat, ep.14.h.l. ἄφρακτα) naues quaſdam nõ ſeptas ep.12.&.13.h.l.aphractus,ep.8.l.6. Dicrota) al.Dicrotum, biremẽ potes interpretari.Pollux.l.1.ca.9. ἐπίκωπον) ναυτικόν exponit Ariſtoph.interpres in fabula, quę ἀχαρνῆς inſcribit,unde nos quoq; nauticum,& ad remigãdum aptum,uertere poſſumus.hinc Phaſelum epicopum dixit .ep.18.l.14.lege Suidam.al.ἐπικόδιυ,unde nobis legẽdum uidet: ἐπικόνδυ, quod uas eſſe ſcribit Pollux, καππαδοκικόν, βησιακὸν, καὶ πεισικὸν: Athenæus uero ἀσιατικὸν, ut Cicero cum ioco uerbo regionis,quò nauigabat,utatur,& dicat,ſe nõ modò naues,ſed aliquid etiam uini,& uiatici ἐπικόνδυ paratum habere. Silẽtium)& otium.ep.14.h.l. Dij iuuent) fortuna iuuet.ep.9.h.l. Admiratiõe)& ſermone. ep.ſup. Habeo,quod adhuc,quem accuſem)al.habeo adhuc,quem accuſem. Seruiũt)ep.10.&.14.h.l.οἷαπ' ἂν δέσποινα.)οἷαπ' ἂν δέσποινα, γίνεται δὴ καὶ κύων, qualis dña, eſt & canis. quales enim ſunt dominę,tales ferẽ ſemper ſunt catellæ. prouerb.catulæ dominas imitantur. ſic ſi mei me uolent imitari,permanebũt. Sin id parum profuerit)nihil fieri à me ita,ut illis ſit deliquẽdi locus. Singuli dicunt) ſinguli enim in negotijs difficillimis ita ferẽ dicere ſolent, hoc anno ſaltem tolerabo. ἀνεξίαν) tolerãtiam. Vnum annum)qui uelim ſuo ſtatu maneat ep.9.h.l. Pugna)ne prouincia prorogetur. Turpis)ſi poſt annum opinionẽ ſuſtinere non potero.quod ſi cito deceſſero, gloria erit illuſtrior.ep.17.h.l. Mandas)ep.7.h.l. In pręfectis excuſatio.ijs,quos uoles,deferto)in pręfectis,quos feci, ſit ex-

cuſatio, ĳs addito, & deferto, quos uoles. ſi in præfectis tibi morem non geſſi, ut mandabas, epiſto. 7. huius libri, excuſato: ſed ad hos deferto, quos uoles. quamquam ita legi poſſe uidetur: in præfectis excuſato, ĳs: quos uoles deferto. in his præfectis excuſato, & alios: quos uoles deferto: uel, in præfectis excuſato, trib. quos uoles, deferto: in præfectis excuſato, Tribunos, quos uoles, deferto: niſi malit quis legere: in pręfectis excuſationis, quod uoles, deferto. μετέωρος) ſuſpenſus epiſto. 14.l.15. Apuleio) epiſto.8.lib.12. Xenonem) epiſto.ſuperio. Diligo) quamuis ſit Epicureus. Patronem) Epicureum epiſto.1.lib. 13.fam. & epiſto.2.lib.1.ad Quint. fratr. Barones) Epicureos, ſic dictos, quòd Baro fœmina fuit philoſophię dedita, quaſi effœminatos, & uoluptarios Philoſophos: ſed cur Cicero lib.2.de finib. ſe, & ſuos Barones uocet? carrones, ſi concedatur, legam, hoc eſt optimos, et, ut uulgo dicimus, bonos uiros, & ſimplices: Epicureos enim uiros optimos, & minime malitioſos uocat Tuſc. 2. & 3. κάρρονες uero præſtantiores, & meliores dicuntur. Is) Patro. Literis) Romam miſſis. Rem illam) ut Memmium illi placarem, peteremq́; ut neſcioquid illud Epicuri parietinarum illi concederet ep.1.l.13. fam. Veſtro) Attico. nam & tu Atticus es, ep.10.h.l. ὑπομνηματισμὸν) decretum ſic Areopagitę uocant ep.1.l.13.fam. Polycharmo Præt.) ἐπὶ ἄρχοντος πολυχάρμου. Mēmium) C.Memmium ep. 1.l.13. fam. Is ad ſuos) ſic olim nos in Quęſtura correximus, quum prius, ſi ad uos, legeretur. Mēmius) & hoc in Quæſtura uidebis. Iratus) ita ut placandus eſſet ep.1.l.13.fam. Scripſi) ep.1.l.13. fam. Piliam) uxorē tuam. Conſolere) diſceſſum tuum ægrę ferētem. Indicabo) ne quæras quo pacto eam dolere ſciam. Nihil dixeris) ne iraſcatur mihi, ꝙ literas συμπαθῶς ſcriptas, uel potius eam ad me ſcripſiſſe ſignificarim. epiſtola Pilię) epiſtola, quam pilia ſcripſit ad me, ut te rogarem, ne Ro

ma diſcederes hoc tempore: ſed rogarem ita, ne ipſa uideretur ſcripſiſſe. ego uero tibi indico, ſed tu nihil ei dixeris. συμπαθῶς) dolenter ep. 38. l. 12. al. συμπαθικῶς. Sine mea) epiſtola. Non belle haberem) propter incommodam ualetudinem ep. 8. h. l. νομανδρίαν) paſtoritiam, ſimplicem, & uulgarem: etſi mihi uideor adhuc neſcioquid hoc loco deſiderare.

In Epiſt. 12. *Negotium magnum eſt etc.*
σχόλια

MENSE Quint.) propter nimios calores. Delum) Plin. l. 4. cap. 12. Piræeo) ep. 3. l. 7. Zoſtera) Promontorium. Strab. l. 9. & Pauſan. in Attic. Ab Ceo iucundè) al. ad Ceocum uicum: nos, ad Ceum iucundè; legimus. nam perſpicuè de acceſſu, non de receſſu loquitur. de Ceo Plin. lib. 4. cap. 12. Gyarum) Plin. ibid. Scyrum) Plin. ibid. ἄφρακτα) epiſtô. ſup. Ferre poſſit) quum ſepta non ſint. ἀκρατηρίων,) al. ἀκροτηρίων, uel ἀκρωτηρίων, obſeruationum à promontorijs, ut interpretari poſſe uideor, ut dicat, ſe de ſummis locis uentos obſeruaturum, ſicut Palinurus apud Poetam ſurgit, & omneis explorat uentos, atque auribus aera captat. Lucian. de mercede conductis inter maris pericula ita connumerat: εἰσιν πολλοὶ τὰς τρικυμίας, καὶ ζάλας, καὶ ἀκρωτηρία, καὶ ἐκβολὰς, καὶ ἱστῶν κλάσεις, καὶ πηδαλίων ἀποκαυλίσεις διηξιόντες. Meſſala.) M. Valerio Meſſala poſt Conſulatum ambitus reo. epiſto. 2. & 4. lib. 8. fam. & Val. Max. lib. 5. cap. 9. Et id ipſum) & ad ipſum, libet legere. Hortenſium) Quint. Hortenſium oratorem Meſſalæ ipſius auunculum, & patronum Val. Maxi. ibidem. συνηγωνίων) ſimul timebam, ſimul dolebam. al. συνηγωνισάμην, opem tuli, quum dedi conſilium licet abſens. & ſanè ἀγὼν, ἀγωνίζομαι, & συναγωνίζομαι, uerba ſunt, quæ ſæpe Demoſthenes in iudicijs uſurpat ep. 13. l. 1. πολιτικώτερον) ciuilius, maior Reip. ſtudio.

ep.6.l.14. Thallumeto)ep.11.l.4. Libros)de Rep. epiſt. 15.l.4. Vel Helonius)fortaſſe, Vēnonius.ep.3.l.6. Gratiſſim⁹)al.grauiſſimus. Futurū ſit)ſic ep.ſeq. & ep.8.l.2 fam. Quum hæc)& iam,quum hęc, ex aliјs libris legimus. Conſules)Deſs.nam tunc Coss. erant Ser. Sulpitius,& M.Marcellus.ep.21.h.l. deſignati uero ſunt paulò poſt L.Æmilius Paulus, & C. Claudius Marcellus. ep.8.&.12. l.5.fam. De Cæſare,de Pompeio,de ipſis iudicijs)hęc ſcripſit Cælius præſertim ep. 8.l.8.fam. Negotia) quæ mandaui.ep.5.&.6.h.l. Cui rei) ad quā rem. Salinarum)eadem de re,eodem penē tempore,niſi planē fallor,ſcripſit ad Volumnium. ep.33.l.7.fam. Aqua)fortaſſe crabra.ep.18.l.16. fam. Quam ego)al.de aqua,quā ego,ut ſit ἐπανάληψις. Quid conficies) al. aliquid conficies. Philippus)ep. ſeq. Rogauit) rogabit, magis placeat. Conſtitero)in prouincia aliq̃ loco. ep. 14.h.l. In medio mari in Delo.

E *In epiſt.* 13. *Epheſum uenimus ad.* XI.*Cal.etc.*

σχόλια

EPHESVM) ubi triduum cōmoratus eſt ep.5.l. 3.fam. unde profectus uidetur.VIII.uel.VII. Cal. Sext. Sexageſimo & quinto)die,ut ſemper ferē loquitur. Pugnam Bouillam)iudicium de Clodij cęde ultra Bouillas,ut ſcribit Aſcon.& L.facta.nam ſi à Clodij cęde uelis dies numerare,non iam,ſexageſimo & quinto,ſed centeſimo ſeptuageſimo quinto poſt annum, ſcribēdū erit. ep.1.l.6. nec uidetur poſſe ad Ciceronem diſcedētem referri, qui ex Tuſculano in Arpinum, inde in Arcanum, ac mox Aquinum profectus eſt,ep.1.h.l. quę loca multum,niſi fallor,à Bouillis diſtant. Aphractorum)ep.11. h.l. Sami)ep.8.l.3. fam. Epheſi) ep.20.h.l. Verūtamē de Cumanis)al. uerūtamē cum de Cumanis: nos ita legēdum cēſemus,quum tū cum decumanis,hoc eſt publicanis,qui ad me Samum uenerant,& me tùm proſequebantur.ep.8.l.3. fam.q̃ uero Gręci publicani nomen aſp-

nerentur, quum alibi,tum cognoſcitur ep.2.l.6.& ep.1.l. 1.ad Q. fr.& orat.pro L. Flacco his uerbis. Græcis odio ſunt noſtræ ſecures:nomē acerbitati: ſcriptura, decumæ, portorium mortis. Sed nec lectionem illam reijcio:uerūtamē cum Romanus,ut Romanus Epheſio opponatur. Oſtētationes) præſertim de abſtinētia. A te) qui me currētem hortatus es.ep.9.&.15.h.l. Omnibusq́;) publicanis,& prouincialibus. Pactiones) inter publicanos, & prouinciales de exactionibus ep. ſeq.& ep.1.l.6. Nunciaret) nunciarit,mallē ſcribere. Seſtius)ep.17.h.l. Negotia)al.negotiola. Thermo)Q. Thermo Propræt.ep. 18.l.2.fam.&.ep. 53.l.13. fam. Tuis)procuratoribus.ep. 2.l.11. Philogenem) tuum libertum. ep.20.h.l. Seium) procuratorem tuum.Rhodium)al.tradidi. Xenonē)tuū item procuratorem.ep.36.l.13.& ep.18.l.14. Cōmendaui)ep.20.h.l. Recepit)Therm⁹. Permutationis) ep.15. h.l. Intercaletur)ep.9.h.l. Quidem)al.quid. Exhauri) ep.1.h.l. Poteſt)al.potes. Domeſtico)propter uxorem iam tum minus obſequētem.ep.2.l.4.uel propter Philotimum libertum in Milonis bonis officio ſuo minus fungētem ep.8.h.l.uel potius propter curam collocandæ filiæ, ep.4.h.l. & ep.6.l.8.fam.ut id etiā ſignificet ep.ſeq. & ep.17.&.21.h.l.& ep.1.l.6.& ep.3.l.7. Scrupulum)exhauri.alij,Scrupulo. Cæſare)ep.7.h.l. Te autore) ep.5 h.l.al.& in autorem,ut legēdum putē: & in amorē. Futurum ſit)ep.ſup. Quid)al.nunquid. Iudiciorū)ep.ſup. Aqua)ibid. Philippus)ep.21.h.l.

In epiſt. 14. Ante, quàm aliquo loco con. etc.

σχόλια

CONSEDERO) conſtitero ep.12.h.l. Dederam)ep. ſup. Pridie) hoc eſt. VIII. uel. VII. Cal.Sext. ep.ſup.ut.VI.Cal.Sext.Tralleis peruenire potuerit.ep.5. l.3.fam. In prouincia)Laodiceæ.ep.ſeq.& ep.5.l.3. fam. Putabam Cal.Sext.)etſi non magni refert,tn̄ uidendum

eſt,na ex ep.ſeq.& ep.5.l.3.fam. legi ita poſſit:puto prid. Cal.Sext. παράγγελμα ἐνιαύσιον)ſignificationē annuam, hoc eſt, ſignum, & gnomonem, quo declaratur annus: clauum uocat ep.ſeq. Commoueto) ita commutato,ut ex ea die meus annus principium capiat. Afferebantur) al.nunciabantur. Otium Parthicum)de Parthis erat ſilentium.ep.11.h.l. Pactiones)ep.ſup. Appio)cui ſuccedo ep.2.l.3.fam. Numo)al.minimo. Seruire) ep.10.11. & 17.h.l. Magno timore ſum) ut eſſe eodem amore. ep.5.l.3. Paramus)alij,ſperamus. Tullium tuum)epiſt. 11.h.l. Ad exercitum)Ad Iconium ep.5.l.3.fam. Mādaui)ep.1.h.l. In primis.quid illud)in primisq; illud, reponerem, ἐνδόμυχον)occultum,ep.21.h.l.domeſticum ſcrupulum uocat ep. ſup.al. ἐν ὁμίλῳ, in turba,quaſi ſcire cupiat, quæ ſit uulgi opinio profectionis ſuæ.al. ἐνόμιλον, quod idem pene ſignificat.legi fortaſſe poſſit,ἀνόμιλον, ſecretum, & minime diuulgandum. Charius) qđ enim charius eſſe poteſt filia ep.ſup. Subtiliores)ſubtilius, & quaſi minutius ſcriptæ.

L In Epiſt. 15 *Laodiceam ueni prid. Cal. Sext. etc.* σχόλια

LAODICEAM) in prouinciam ep.21.h.l. Ex hoc die)ex ea die ep. ſup. Clauom) de more priſco loquens,more priſco clauom,non clauum dixit.& clauum annalem ſignificat,qui figebatur in parietibus ſacrarum ædium per annos ſingulos, ut ita numerus colligeretur annorum.autores ſunt Sext.Pompeius,& Liu.l.5.&.7. παράγγελμα ἐνιαύσιον ep.ſup.uocauit Animo uerbis)Amo uebis, uel commouebis, ut ibid. omnino legendum eſt. Non habeat) al. ne non habeat, ſine interrogatione, quod placet. Ceſſente)al. ceſſet. A Plotius)ſuo anno Prætor.nam duobus ante annis Ædilis uidet fuiſſe orat. pro Cn. Planc. Exercitum) ep.18.h.l. reliquias exercitus M. Craſſi à C. Caſſio Quæſtore conſeruatas,ut ſcri

bit Patercul. & legiones in Syriam decretas, ep.17.l.2. fam. quin Senatus ei habere delectum in Aſia permiſerat ep.1.l.15. fam. Amicus) M. Bibulus. ἑταιρικῶς. epiſ. 17. l. 2. fam. niſi quis malit referre ad Pompeium, uel Cęſarem, qui tunc ambo exercitum habebant. quem uerò alium poſſit ſignificare, non uideo: quum Cicero non ſæpe ſoleat ſe conferre cum hominibus, quos non putet eſſe ſui ordinis, ut non putabat C. Caſſium, qui & Quæſtor tantum fuerat, & exercitum fortaſſe alienis auſpicijs habebat, quum Bibulus iam Syriam eſſet ſortitus. Habeat, tantum me) al. habeat tantum, me, ut tantum exercitum coniungas. Nomen) non igitur legiones integras. Duarum legionum) duodecim millium peditum, duorumq; millium, ſexcentorum equitum, ut ſcribit Plutarc. Legionum? exilium.) al. legionum exilium? ut tanto exercitui, κατὰ ἀντίθετον, legiones exiles opponat. Hæc) exercitum, & reliqua id genus. Deſidero) nam flagro deſiderio urbis. epiſto.11. h.l. Sim modò annuus) al. ſit modò annuum, ut negotium, uel tale quid adiungas, quod mihi maxime placet, quòd & Cicero ita frequentius loquitur, & uerba, feram, & prorogatur, ita uidentur poſtulare. Reſiſti) ne prorogetur. Præceptis tuis) epiſto.9. & 13. h.l. & epiſto.1. lib.6. ἐγκελεύσματα uocat. Permutaui.) epiſto. 13. huius libri. Appij) epiſto. ſuperio. Vulnera) epiſto. ſequen. Prouerb. refricare cicatricem. Lycaoniam) epiſto. 4. l. 15. fam. Taurum) epiſto. 18. & 21. h. l. Cum Morphagene) cum Orphane, libenter legerem. Orphanes enim nomen eſt Parthicum, ut oſtendit Ioſephus lib.1. cap. de bell. Iud. & in litera ſæpe in ſequentis uerbi naturam corrumpitur, ut docet Quint. lib.8. cap.3. hinc in orat. pro C. Rabirio Poſthu. quum legeretur: Claſſem Marchilei timeret, nos, Claſſem Archelai timeret, correximus, & Paulo Manutio Venetijs oſtendimus. al. Mophragene, ut uideatur legen-

dum. Mœragenę. epiſto. 15. lib.6. Seruo tuo) fortaſſe, Democrito ibidem. Deciderem) al. decernerem. & iocatur. Clitellæ boui ſunt impoſitæ) prouerb. Planè) al. illàne? ut ſit locus ex aliquo poeta ſumptus. Nō eſt noſtrum onus) prouerb. Sim annuus) al. ſit annus ego malim legere, ut paulò ante: ſit annuum, ut, onus annuū, dicat. Adſis tu ad tempus) al. ad ſi tu ad tempus. at ſi tu ad tempus affueris, res bene ſuccedet. Scripſi) pręſertim ep.12.&.13.h.l. Plura ſcribam aliàs) quum aliquo loco conſedero. ep. ſup. Tarde tibi redditurò, ſed dabam familiari homini) haſce literas dabam homini, qui tibi eas tarde redderet, ſed dabā ut familiari. ſic ep.1.l.7. Dare) literas ad me. Promagiſtris) ut Promagiſtro, ep.10.l.11. ſic Procoss. Scripturæ) διαγραφῆς, uel διαγράμματος. ſic.n. uocant Gręci publicanorum acta, & perſcriptiones. Portus) portorij. Noſtrarum dioeceſium) decumarum, quę per noſtras diœceſes exigunt. Videtur enim Cicero ſignificarē, quod in orat. pro L. Flacc. & pro lege Manil. ſcribit: uectigal ex ſcriptura, ex portu, & ex decumis cōſeruari. diœceſes uero Cicero plures habuit ep. 67.l.13. fam.

In Epiſt. 16. *Etſi in ipſo itinere, & uia diſce. etc.* σχόλια

PVBLICANORVM tabellarij) ut ep. ſup. Mandati tui) ut ſępe ad te ſcriberē. Prid. Cal. Sext.) ep. ſup. Triduum Laodiceæ) biduum ep. 20.h.l. & ep.4.l.15. fam. Triduum Apameæ) quinque dies. ep.20.h.l. quatriduū, ep.4.l.15. fam. Totidē dies) triduum. ibid. Synnade) Synnadis. ibid. ἐπικεφάλια) tributa in ſingula capita. exactionem capitum uocat ep.8.l.3. fam. Poſſeſſiones) al. ὠνάς, emptiones ep.4.l.6. In quēquam) comitum ep.10.h.l. Lege Iulia) quam Iulius Cæſar cum M. Bibulo Conſul tulit, qua de ſæpe meminit in orat. in Piſ. epiſ. 10.h.l. Ligna) quę parochi debēt. Horat. Saty.5.l.1. Superauit) Cicero. Forū agit) ep. ſeq. & ep. 6.&.8.l.3. fam.

De Partho) de Parthis.ep.11.h.l. Bibulus) qui nunc eſt in Aſia.ep.1.l.15. fam. Ne cogitabat quidem) ꝙ timeret ep.8.l.6. al.nunciabatur quidem. Prouiciam ſuam) Syriam.ep.18.h.l. In caſtra)in Lycaoniam.ep. ſup. Bidui)ep.ſeq.

In Epiſt. 17. Accepi Roma ſine epiſtola etc.

σχόλια

PHILOTIMI)ep.4.l 2. qui,quum literas mitteret,te,nũquid uelles,rogare debebat. In caſtra).in Lycaoniam.ep.15.h.l. Bidui)ep.ſup. In quẽquam)comitũ ep.10.h.l. Tribunorum)Mil. συμφιλοδοξοῦσιν)ſimul ſtudioſi ſunt gloriæ:ſimul ſeruiunt.ſic enim uidet̃ ipſe quaſi interpretari ep. 10. &.14.h.l. Lepta)pręfectus fabrum. ep.7.l.3. fam.& ep.21.l.5.fam. Noſter)ep.1.l.6.& &.18 &.19.l.6.fam. Cicerones) ep.ſeq.& ep.20. h.l. Deiotarus filius) uiuebat enim adhuc pater. Philip.11. Rex) Armeniæ.Philip.2.&.11. Secum)duxit. In regnũ)ſuũ. Seſtius)P.Seſti⁹, pro quo extat oratio. Scripſit)poſtꝗ Romã uenit ep.13.h.l.Domeſtica,& maxima cura)ibid. Poſſit) fieri. Neſcioquid) bimã ſentẽtiam.ep.8.l.3.fam. Cumano)ep.2.h.l. Receperat) promiſerat. ibid. Ama) al.muni,ut præmuni.ep.13.h.l. Dici non poteſt) non dici põt.ep.11.h.l. Illuſtriorẽ)al.iuſtiorẽ. Cito) finito anno,in quẽ ἀιξίαν meditatus ſum ep.11.h.l. Scęuolę) Q. Scęuolę Mutij Pont.de q̃ ita ſcribit Aſcon.in Ver.4. Q. Muti⁹ Aſiã ſingulariter rexerat adeo,ut dies feſt⁹ à Gręcis in honorẽ eius cõſtitueretur, qui diceret̃ Mutia.Val. Max.l.8.cap. ultimo. publicanos offendit epiſto. longa ad Lentul.ex eius edicto Cicero quædam tranſtulit ep. 1.l.6.dubitari tamen poteſt, an hic potius fuerit Augur, ut ego penẽ cẽſeo.uterq; tamen Aſiam rexit Augur, & Pontifex,qui fuit P.filius.ep.1.l.6. Forum agit)ep.ſup. Vulneribus)epiſt. 15.h.l. Contumelia) epiſt.1.l.6. Bruto) M. Bruto ipſius Appij genero. epiſto. 4. lib.3.fam. & in Brut.

In Epiſt. 18. *Quàm uellem Romæ eſſes etc.*

σχόλια

EVPHRATEM) ep.21.h.l. Tranſiuerunt) ep. 1.l.15.fam. Pacoro) ibid. & ep.9.l.14. Orodis) Orodę, ep.21.h.l. O rodi epiſt.1.l.15. fam. in libris manu ſcriptis. Referto) al. ferè, quod ualde placet, & ꝙ ep. 1.l.15.fam. cum omnibus ferè ſuis copȷ̃s, dixit: & ꝙ nõ memini me legere, Ciceronem alibi ita locutum eſſe. Bibulus) epiſt. 16.h.l. Caſſius) C.Caſſius olim M.Craſſi Quæſtor epiſt. 15.h.l. Antiochia) ep. 20.h.l. al. Antiochiæ, ut Verr.3. Lampſaci ciuitas: ſic poeta dixit, Vrbem Pataui: & Pindar. ἐν ἄστει πυζάιας, od.13. Olymp. Cybiſtra) ep.2. & 4.l.15.fam. Cyrheſtica) ep.21.h.l. Cyriſtica, Strab.l.15. Cyrreſtica, Plin.l.6. cap.8. & Ptolem.l.5. cap.15. Scripſi) epiſtolam.1.&.2.l.15. fam. Et multa) uidebis, prouidebis. κεφάλαιον) caput. prouerb. Inter cæſa, & porrecta) interuallo, quod ſolet eſſe inter exta cęſa, & porrecta. quo prętori fari licebat, & flamen Dialis auſpicãs uindemiam, uinum legebat. Varr. de ling. lat. prouerb. oſtendit autem Cicero, ſe uereri, ne interea, dum de mittendo Pompeio in Parthos agitur, neque tamẽ mittitur, aliquid ſibi oneris, aut temporis addatur. Pompeius quidem literis ſignificabat, ſuum negotium illud fore, ep.1. l.6.al. inter cæſa, & proiecta, ut etiam apud Varr. legitur: etſi ſcio, quid ſcribat Macrob. Infirmitate exercitus) ep.15.h.l. Fidelium) ep.1.l.15.fam. Hyems) quo tempore iure gentium bella conquieſcunt. orat. ꝓ Rabir. Poſth. Illi) Parthi. Vrbanarum rerum) nouarum rerũ ep.21.h.l. Metum) à Cęſare, & à Cæſarianis. ep.4.5. &.8.l.8. fam. Pompeium) cui Cæſar ex Gallia duas legiones remiſerat, quæ ex S. C. deberent ad Parthicum bellum duci. Hircius l.8. de bel. Gall. Dimittere) nec ad bellum Parthicũ, nec uſquàm ep.21.h.l. & ep.10.l.8. fam. Alium) Procos. Mittit) Senatus. Hęc igitur) cura. Speramus etiam manu) al. ſperamus. Et in Amano. Tutò) al. tute.

Copioſo)exercitu. A frumẽto) al. frumẽto. Ciliciam) quam pars hæc Cappadociæ attingit. ep.20.h.l. Conſpiciẽte)exercitu. Expedito)exercitu. Loco)al.locum. rectè.ut enim cætera loco conueniant,rectius certè,prę-terquam ꝙ ὑπέρβατον uitatur,conſpiciens , & expeditus exercitus,quàm locus dicitur. Suis omnibꝰ copĳs) ep. 1.l.6.& ep. 4.l.15. fam. συμπαθῆσαι) condolẽtiam ep.14. l.4.erat talis etiam Cælĳ συμπάθεια. ep.5. &.10.l.8.fam. Iniuriæ) qua afficerer, ſiquid temporis prorogaretur. Conſules) Deſs. L. Æmylium Paulum , & C. Claudium Marcellum epiſto. 8. &.12.l.15 . fam. Noſtrum) ep.2.h.l. Trib. pl.) Deſs. Cicerones)ep.ſup. Deducentur) & deducti ſunt , ſed Cicerone decedente. epiſto. 7. lib.6. Diligentiſſime) res cura. Tui) amici epiſt.1.l.6. Brut) M. Bruti ep.ſup. Rem) de pecunĳs à Rege exigendis ep.1.l.6. Ago) cum Ariobarzane.ibi. Exhibeo) ut olim Ser. Galba C. Sulpitĳ Galli filium exhibuit.l. 1.de orat. & in Brut. quod faciebant etiam Græci, ut oſtendit Plat.in apolog. & Ariſtoph. in Plut. & Veſp. Pupillum) Brutum tanquàm pupillum:uel pupillum Regem, cuius tutelam gero epiſt.1.lib.6. ago quidem igitur , ſed nihil proficio. Lenta) nihil enim Rex ſoluit. epiſto . 1.lib.6. Inania) nihil enim eſt illo regno ſpoliatius,nihil Rege egentius ibid.

In Epiſt. 19. *Obſignaram iam epiſtolam, etc.*

σχόλια

EPISTOLAM eam) ſuperiorem. Mea manu) ſic epiſto.15.l.14. Appĳ) iam Romam reuerſi. ep.8.& 9.l.3.fam.al.appellit, ut Appelles legatur,qui fuit libertus,epiſt.26.l.7.fam. Apellam quoque mitti cupit Plancus epiſto.17.l.10. fam.quin Apelles Cinciorum cognomen fuit, ut in ueterum monimentis legitur, ut fortaſſe L. Cincius ſignificari poſſit. epiſto.5. lib. 1. Celeriter (hui tam longè)mihi tuas literas) al. celeriter iuit , tam

longe mihi tuas literas. Vnde facile adducimur, ut totum locum ita legamus. tabellarius ad XI. Cal. Oct.) Septimo quadrageſimo die Roma celeriter iuit tam longe) mihi tuas literas reddidit. nam & iuit, in omnibus ferè libris legit, & omnino melius iuit Roma, q̃ reddidit Roma dicim9. Vt) quamuis, uel poſtq̃. alij tñ legunt: tu, & paulò poſt, & iam. Arimino) quò iuerat ad exercitũ ep. 4. l. 8. fam. Attiliano) fortaſſe ep. 1. h. l. Philotimũ) ep. 4. l. 2. Ne appellaret) ne, ſi quo tempore reus eſt, & in ſordibus, & tandem cõdemnatus, numos ab eo petam, amici officio minus fungi uidear ep. 4. l. 8. fam. Meſſalam) ep. 12. h. l. Filiolam) Cæciliam ep. 4. l. 6. uel Atticã, ep. 1. l. 12. Romæ) quum tu nunc, ut reor, ſis in Epeiro. Nunq̃ uidi) nondũ natam, uel foris educatam. Sed nec illa me uidit ep. 1. l. 6. Vale. De Patrone, & tuis cõdiſcipulis.) al. uale patrone, & tui condiſcipuli, ut Atticũ, q res ſuas curet, patronũ uocet. nobis ẽt ita legi poſſe uidet: ualet Patron, & tui cõdiſcipuli ẽul', uale. Patrone, & tui cõdiſcipuli ut q̃rat, an ualeãt, ab Att. q quũ ĩ Epeiro eẽt, & fortaſſe ẽt Athenas ꝑfect9, id ſcire poterat. Patro uero, & Patron etiã in recto caſu dicit. ep. 2. l. 7. per cõdiſcipulos autem ſignificat Epicureos, quos Barones uocauit. epiſ. 11. h. l. & ſanẽ Cicero, & Q. frater Atticum ut deditum Epicuro inſectari ſolebãt. l. 5. de finib. potuit tamẽ etiam ſignificare Q. Hortẽſium, & L. Torquatum. Nep. in Attic. uita. Tarẽtinis) pręfectis, uel Tarentinis uerè, uel de quibus Tarẽti cum Pompeio egim9 ep. 7. h. l. quã rem coniungit etiam neſcioquo pacto cũ Epicureis epiſ. 11. h. l. q ſi de præfectis loquat, recte dixerit, ſe in militia laboraſſe. Scribis libenter) tanq̃ rem, quam ſcias mihi gratam fore. ego tñ malim, libẽter cum uerbo tuliſſe coniungere, ut, quũ de Catone loquatur id ſignificet, quod ſcribit Plin. quum M. Catonem repulſis gaudẽtem uocat. Repulſam) in petitione Conſulatus. Liu. l. 108. ſed Cicero ſecũdam, niſi fallor, repulſam ſignificat L. Pau-

Io, & C. Marcello competitoribus. Eum) M. Catonem, & ſi poteſt etiam ſignificare C. Hirrum ſuum Augurat⁹ cōpetitorem, qui & ipſe in petitione Ædilitatis his tem poribus repulſam tulit. ep. 3. & 9. l. 8. fam. Sororis tuæ) Pomponiæ. ep. 4. l. 1. Filij) Q. Ciceronis ep. 2. l. 2. Patruo) mihi epiſt. 8. l. 6. Certaret) quippe quum ſe ſoleat etiam anteferre. ibid. & inuidere ep. 3. l. 7. Magni amoris ſignum) quum ſcribas id de eo, quem mihi purgare ſoles. ep. 15. l. 3. Non uenerat) gaudere. Non credo) in mentem non ueniſſe. τὸ νεμεσᾶν intereſt τοῦ φθονεῖν) indignari intereſt ab inuidēdo. ſic enim quidam uertunt. & ſanè Ariſtoteles l. 2. ad Theodect. oſtēdit plurimum intereſſe inter indignationem, & inuidiam ita tñ, ut φθόνος συνεγγυς ἔστι, καὶ ταὐτὸν ὂν τῷ νεμεσᾶν qñq; uideatur, ꝙ indignatio ad inuidiā proxime accedat. Quare ego ita ſoleo uertere: indignari intereſt, & pertinet ad inuidiā: pręſertim quum & uſus latinè loquēdi ſic poſtulet, & Cicero hoc prorſus dicere uideatur: ſe gaudere, non etiam indignari, propterea ꝙ indignari ſit inuidentis, nō eius cui inuidet.

In epiſt. 20. Saturnalibus mane ſe mihi etc.

σχόλια

SATVRNALIBVS) XIIII. Cal. Ian. Nomē audiui nunq̃) uſq; adeo eſt ignobile. ſic ep. 10. l. 2. fam. ad ſummam gloriam nihil mihi deeſt, niſi nomē oppidi. Ciliciam) ut P. Seruilius, & tādem Pompeius. Liu. l. 93. & 101. Oros. l. 5. & cap. 23. & Flor. l. 3. cap. 6. Ætoliam) ut M. Fuluius Nobilior. Liu. l. 37. & 38. & Patercul. l. 2. Macedoniam) ut L. Æmylius Paulus. L. l. 45. & Plutar. Reddere) quaſi uincere, & uincēdo populo Ro. ut debitas prouincias reddere. Hoc exercitu) tam paruo. ep. 15. & 18. h. l. Potuiſſe) ſine ſocijs, quos mea mihi abſtinentia fideles reddidi, ep. 18. h. l. & eorum auxilia uoluntaria cōparaui. ep. 4. l. 15. fam. ἐν ἐπιτομῇ) in conciſa breuitate, ſummatim. Concedis) nam niſi cōcederes, non ſcribe-

rem,ne arroganter de me ſcribere uiderer. Noſti) ex ep. 13.h.l. Erant) in itinere, ut Tralles ep.14.h.l. Prid.Cal. Sext.) ep.15.h.l. Biduum) triduum ep.16.h.l. atq; cęteri quoq; dies ita ſunt hic ſcripti, & ep.4.l.15.fam. ut dicędum ſit, uel Ciceronem hac in parte obliuioſum fuiſſe: uel ibi tantum integros, hic, pręter integros, dimidiatos etiam acceſſus, & receſſus dies numeraſſe: niſi forte hic rem, ut erat, uoluit ſcribere, ibi pauciores dies ponere, ut diligētiam ſuam M. Catoni magis probaret. & ſanè ratio dierum, quos tunc habebat Sextilis, hic omnino melius ſubducitur, ut à nobis deinceps eſt ſubducta. biduū igitur, ad. IIII. Non. Sext. Honorificisq; uerbis) quum in omneis, tum in publicanos ep.1.&.2.l.6. Superiores. quod. dein Apameæ) al. ſuperioris. Deinde Apameæ. al. ſuperioris. quod idem Apamcę. nos cupimus legere, uel, ſuperioris quinquēnij. Apamęę: uel, ſuperioris quadriennij. Apamęę, ut luſtrum, quo de ſcribit ep.2.l.6.& ep.13.l.2.fam. ſignificet: quod nec totos quinq; annos complectit, ſed quatuor, quod docet Ouid.l.2.Faſt.& Plutarc. in Lucull. de publicanis loquēs ſcribit, omne ęs alienum ante quadriēnium fuiſſe perſolutum: unde penè apparet, morem fuiſſe, ut Aſiatici per quadriēnium publicanis ſatisfacerēt. hinc ep.4.l.15. fam. inquit ciuitates tributis, uſuris, & ære alieno liberaui, & ſanè locatio uectigaliū, quæ exigebant publicani, erat quinq; annorū, quot cenſorum, qui locabāt, magiſtratus durabat. Quinq; dies) ad. VIII. Id. Sext. Triduum) ad. V. Id. Sext. Philomeli) ep.8.l.3.fam. Quinq; dies) ad XVII. Cal. Septemb. Decem) ad VII. Cal. Sept. quo die ad caſtra uenit. Fecimus) F. egimus, hoc eſt forum egimus. legendum eſſe, quæ ſequuntur, poſſunt oſtēdere, niſi dicas, quod idem ferimus: ut totum locum ita legas: quod idem, Apamęę quinq; dies morati, Synnadis triduum, Philomeli quinque dies, Iconij decem, fecimus. Ad caſtra) in caſtra ep.4.l.15. fam. Nuncij) præſertim ab Antiocho Rege

Cōmageno miſſi ep.3.&.4.l.15.fam. Artauaſdes)ſic uo
catur à Patercul. Artuaſdes ep.2.l.15. fam. Dies quin-
que) triduū ibid. Cybiſtra)ep.18.h.l. Habuiſſem pro-
pter rationem belli.ep.4.l.15. fam. Imminere)quum non
longè ab eius finibus eſſent. Pylas) Q. Curtius lib.3.
Aquarum diuortio) iugo, unde pluuiæ aquæ aliæ aliò
defluunt .ep.10.l.2. fam. uel potius, unde flumina diuer-
tunt, ut in Appēnino uidemus duo flumina ex eodem lo
co naſci, & tamen alterum in ſuperum, alterum in inferū
mare labi, poſtquàm quaſi diuerterunt. & ita fines faci-
lius cognoſcuntur. ſic fluminum diuortia in Appennino
dixit lib.3.de orat. Cecidimus) al.occidimus. Pontini)
ep. 4.h.l. Cepimus)hæc omnia plurib⁹ explicat ep.4.l.
15.fam. Imperatores)ep.10.l,2.fam. Iſſum.)ibi. Alexā
der)Magnus. πανικά)repētinos terrores ep.3.l.14. & ep.
1.l.16. prouerb. panicus caſus. τὰ κενὰ τοῦ πολέμου) ina-
nia belli. al. τινὰ κενὰ τοῦ πολέμου quædam inania bel-
li.prouerb.multa in bellis inania. Caſſio)ep.18.h.l.An-
tiochia)al. Antiochię.ibid. Geſſit)Frontin.l.2.c.5.ſtra-
teg.feliciter ab Antiochia hoſtem reiecit, ep.10.l.2.fam.
Oſaces)Dion.l.40.Oros.l.6.ca.13.Oſagē uocat. Dux)
Pacori Regis adhuc pueri noīe.Diō.l.40. Nr̄m nomē)
ep.10.l.2.fam. Venit)poſt hoſtes ex tota Syria reiectos,
qđ docet Dion.añ tñ ueniſſe oñdit ep.8.l.6. uñ dicēdū
eſt,reiectos ab Antiochia ep. ſeq. Appellatiōe)Imꝑato
ris. Inani)ep.4.5.&.6.l.15.fam. Laureolā) triūphū.ep.
10.l.2.fam.al.loreolā. Muſtaceo)libo,qđ deſcribit Cat.
c.121.cui lauri folia ſubῆciebāt,quā muſtacē Lenęus ap-
pellabat, ut docet Plin.uñ Cic.ioci materiā cepit.ꝓuerb.
Laureolā in muſtaceis ꝗrere. Perdidit) amiſit ep. 6.l.8.
fam. Primipili)Veget.l.2.c.8.&.21. Pídeniſſum)ep.10.
l.2.fam.Eleutherociliū)ἐλευθεροκιλίκων. nā ſcribit Plin.
in illis locis populos pl'es liberos fuiſſe ep.4.l.15. fam.ag
gere)aggerib⁹ep.10.l.2.fam. Hilara)ꝑꝑ uictoriā. Satur
nalib⁹ tertῆs)XII.Cal.Ian.ep.51.l.13.oſtēdit.n.Macrob.

ex autoritate ueterum, Saturnalia per triduum etiam cele
brari ſolita fuiſſe. In tribunali)ubi eram,qñ hęc ſcripſi.
Res)manubiæ.HS.CXX.)al.HS.CCXX. Male paca
ti)ep.4.l.15.fam. Laodiceam)quo peruenit III. Id. Feb.
ep.ſeq. Hortaris)ep.9.h.l. Ligurino)ep.9.l.11. niſi deci
pior,μωμῷ)Momo,tanq̃ Momo.prouerb.Momo ſatisfa
cere. Fui tanti)al.fuit tanti, ut ſit,res ipſa fuit tāti, ut me
nūc cognoſcam. πεφυσίωμαι)inflatus, & elatus ſum ep.
16.l.2.al. πεφείσμαι, abſtinēs fui.rectius fortaſſe legi poſ
ſit, πέπεισμαι, parui. abſtinētia enim fuit admirabilis ex
præceptis tuis ep.13. &.15.h.l. λαμπρὰ) ſplēdida. Ario-
barzanes).ep.4.l.15.fam. ἐν παρόδῳ) in diuerticulo.Dū
enim ad Cybiſtra propter belli rationem commoror, à
propoſita ratione ad hoc ipſum quaſi diuerti. ἀδωροδόκη-
τον)muneribus incorruptum. ſed quoniam hoc uerbū in
ueteribus libris non inuenit,uidēdum eſt,an totus locus
ita legi debeat inſidiatoribus eius ἀπρόσιτον me modo nō
præbui,ideſt non prorſus quidem,ſed μονονουχὶ, & prope
modum ἀπρόσιτον prębui. Cappadocia)ubi caſtra tunc
habebam ad Cybiſtra.ep.18.h.l. Ne pilum quidem)ab-
ſtulimus.ſed uel hic ambitꝰ poſt ſequētem ponēdus, uel
ſequēs ſuo loco nō eē poſitus uidet̃.Brutum)M.Brutū.
Abiectum) ex aīo Regis, qui pecuniam nō curet ep.1.l.
6.nam Romæ tunc Brutus erat ep.7.l.3.fam.& Appium
defendit in Brut. Excitaui)apud Regē contēdēs ab eo
ut talēta,quæ pollicebat̃,daret̃ ep.1.l.6. Amo) id oſten-
dunt libri tot illi poſtea dicati. Quàm te) προσωνυμασία.
Teruntiū ſumptus)ep.ſeq. Vberiores erunt) capto iam
Pindeniſſo,& alijs rebus additis ep.9.l.3.fam.has polli-
cetur ep.10.l.2. fam. Foret)ad tempus ep.15.h.l.al. fore,
ut uerbum deſideres,doleo,uel tale quid. Futurum ſit)
de prouincijs,de quibus ex S.C. ad Cal. Mart.referen-
dum eſt ep.8.l.8.fam.Reſiſtet)parabit abſens, qui Sena
tum decernere non patiant̃ ibid Retineamur) in prouin
tia,aliquis enim exiſtet,qui niſi libere liceat de omnibus

prouincijs

prouincijs decernere Senatui,reliquas impediat ep.5.l.8. fam. Philogenes)ep. 13.h.l.& ep. 2.l.6. Lenij).ep. ſeq. al.Lemnij. Decreuit)ep. 8.l.8.fam. Pletoriano) Pletorij uicini tui ep.18.l.15. Leius aduſtus eſt) iudicẽt docti, an legẽdum ſit: leuius aduſtus es.ſ.ut uicinus. Lucceius) ut Põpeianus ep.12.l.9. Q. Caſſio) ut Cæſariano.ep.3. l.7. Laodiceam)quò me recipiebam.paulò ante. Quinto)Q. Ciceroni ep.2.l.2. Puram)uirilẽ,quã Greci ἀπόρφυρον,ideſt ſine purpura, uocãt : quę ſexto decimo ætatis anno uel circiter dabatur,quum ad eam diem pretextam ferrẽt.ep.4.l.9. Iubeor dare) à Q. fr.ep.1.l.6. Cui moderabo r) ꝗ frenis egeat ibid. hinc illo regẽdo negotij ſatis habeo ep. 2.l.6. Auxilijs) epiſ.18.h.l. Ciceronibus) quos ſecum habet in regno ep.17.h.l. Nicanor)ep.3.h.l. Alexis)Platonis eſt epigrãma l.3.epigrã. Grec.de puero Alexide,unde nomẽ hoc Atticus,& Virgilius accepiſſe uideri poſſunt. Meus ad te Alexis)Tiro,cuius imago eſt Alexis ep. 7.l.12.& ep.2.&.7.l.7. Phemio)cantori, qualis eſt Phemius apud Homer. ὀδυσσ.α. uel potius ut ep.ſeq. ita tñ,ut in eo nomine iocetur. κέρας)cornu, quo canat ep.1.l.6. Tua)negotia ep.13.h.l. Tuosq́;) procuratores ibid. Thermo)ibid. Pãmenis)al. Pammeni.al. Parmeni.ſed nos alijs hanc hiſtoriam querendam relinquimus.neſcioquid tamẽ ep.2.l.6.Pãmenes quidem fuit Bruti preceptor in Brut.Conuellatur)al. auellatur.

In Epiſt. 21. Te in Epeirum ſaluum ueniſſe, etc.

σχόλια

IN Epeirum) ep.7.h.l. Saluũ ueniſſe) ſic comici loquũtur. Meo tempore) quo de mea prouincia ſit agendum,præſertim Cal.Mart.ep.ſup. Requieſcere)& iccirco Romã cogitare,ut id cõſequi poſſis. Caſſius) ep.18. h.l. Q. Caſſij)ep. ſup. Illas literas)bellum,non uictoriam ſignificãtes ep.10.l.8.fam. Quàm eas) ineptas ep. 1.l.6. Receſſerant illi)Parthi,quos cedẽtes Caſſius ipſe

inſecutus eſt ep.ſup. Ante Bibuli aduẽtũ)ep.3.l.15.fam. εὐημερήματι) proſpero diei facto. ſic εὐημερίαν ep. 14.l.9. Cyrheſtica)ep.18.h.l. Orodæ)al.Orodis ibid. Filius) Pacorus ibid. Noſtra)Romana,hoc eſt,Syria:uel mea, cui Cyrheſtica pars Syrię ita proxima eſt,ut in mea prouincia eſſe uideri poſſit ep.18.h.l. Filio)Deiotaro.ep.17. h.l. Artauaſdis)ep.ſup. Sciri poteſt)quippe quum Artauaſdes Parthis ſit uicinus,& fortaſſe amicus ep.2.l.15. fam.certe Pacoro affinis ep.3.l.15. Ipſe)Rex Orodes ep. 1.l.6. Meę literę.1. uel.2.l.15. fam. Axius)Senator epiſ. 14.l.4. Illis)Caſſij literis. Erãt allatę)ep.1.l.6. Metũ) ep.18.h.l. Rerum nouarum) rerum urbanarum ibid. Dimittatur)à Senatu ibi. Habeatur)quum M.Marcellus, quod ſcribit Suet.tulerit,ut ei ſuccederetur ante tempus, & ne abſentis ratio haberetur. Nodus) difficultas de prouincijs decernẽdi ep.5.&.8.l.8.fam. prouerb.nodum ſoluere. Decedere)ſed retineri ep. ſup. Legatos) quos prouincijs præficere ſolent ij, qui ante, q̃ ſucceſſum ſit, decedunt ep.6.l.6.& ep.15.l.2.fam. Ita ſit) ut mihi ſolicitudinem ſtruam,quæ uera non ſit.bellum ἀκροτελεύτιον) bellam concluſionem. Tibi,ut uideo, & ſpero,nulla ad decedẽdum erit mora) hoc eſt illud bellum ἀκροτελεύτιον epiſtolæ Attici:in quo placet hoc,ut uideo,quia certum eſt:diſplicet illud,ut ſpero, quia incertum eſt. Lentuli) P.Lentuli,ut nos conijcimus: quod & ipſe Cilicię p̃fuerat,& ut l.1.fam.cognoſcit,imperator fuerat appellatus. Triũpho)in id tp̃is dilato. γλυκύπικρον) dulce amarũ:& dulce q̃dẽ,dũ ſcribis,nullã mihi morã for̃ ad decedẽdũ: ſed amarũ,dũ addis,ſiq̃d ſecus:in q̃ dubitas.ut in illo, ut ſpero.& eſt ὀξύμωρον. For̃ uẽturũ)al.eẽ uẽturũ:quod placet.nã frequẽs hoc,illud rarũ.al.forte uẽturũ. Pungũt) al.angunt. utrunq; probari poteſt. Dubitationes tuæ) duæ præſertim illæ: ut ſpero. ſiquid ſecus. Lenij) M. Lenij Strabonis:niſi me coniectura fallit ep.1.l.6. & ep. ſup. M.Varr.l.3.cap.5.de re ruſt.al.Lemnij,ubiq;.Veniſ-

ſem)poſt ſaturnalia ꝓfectus:ep.ſup.Cybiratis pãtheris) ep.1.l.6.M.Octauio)ibid. Nõ putare)me miſſurũ. Certa)al.recta. Autoritate tua)ex ꝑceptis tuis ep.15.h.l.Terũtiũ)ep.ſup. Sumptus factũ)al.ſumptũ factũ,ut ſit dictũ,nullũ terũtium ſumptũ factũ, ut illud ep.2.l.6. nullꝰ ſumptus factus eſt,ne terũtius qdẽ. Meorũ)comitũ ep. 10.h.l. L.Tulliũ) ep.11.h.l. Legatũ) ep.4.l.15. fam. Is cęteroqui) etſi lectionẽ hanc nõ reĳcio,nõ uideo tñ,cur locus hic totus nõ ita,ut prius,& legi poſſit, & intelligi. in cęteris q abſtinẽs ſe,Iulia lege trãſita, ſemel tñ in diẽ, nõ ut alĳ ſolebãt oibꝰ uicis.ꝑter eũ ſemel nemo accepit: hoc ſenſu.nihil ſumptus factũ eſt in quẽquã meorũ præterq̃ in Tulliũ legatũ,qui etſi in cęteris rebꝰ ſe abſtinuit, ſemel tñ in diẽ aliquid ꝑter id,quod lege Iulia dari ſolet, accepit,non ut ſuperiores legati,qui in oĩbus uicis,& ob id ſępius in diẽ accipere ſolebãt. παρένθεσις igitur ſic erit omittẽda.de lege porrò Iulia ep. 16.h.l. Facit)al. hic facit. Q. Titinio)ep.4.l.2.& ep.16.l.7.qui nobis hũc Tulliũ cõmendauit. Pręfeci)ep.ſup. Q. Voluſiũ),ep. 11.h.l. Tui Tiberĳ generũ)aliàs fortaſſe hãc rem inueniemꝰ. Sed mirifice)& mirifice,mallẽ legere. Cyprũ)nã Procos.idẽ Ciliciã,& Cyprũ tenebat ep.6.l.1.fam. Romani)qui ut Romani grauius ferrẽt nõ eſſe ſibi ius dictum, & poſtea Romę fortaſſe nocere poſſent. Inſula)Cypro Cyprios) qbꝰ cũ Romani negotia hñt. Nõ licet)fortaſſe iure ſocietatis.Flor.l.3.ca.9.etſi rex ſociꝰ nõ fuerat appellatus.orat.ꝓ Seſt. Diœceſiũ)ep.15.h.l.&. ep.67.l.13. fam. ὑπερβολικῶς)ſupra modũ,nimiũ,cũ ueritaris ſuꝑlatione. Erogabat̃)al.erogabit̃. Statuas)quas ſibi decerni Verres ſinebat,atq; adeo uolebat.Ver.4. Eana)his facile aſſentior,q legũt, fana. nã Suet. in Aug. teſtis eſt tẽpla etiã Procõſ.decerni ſolita fuiſſe:niſi qs ξόανα.i.ſigna, malit leger̃. τέθριππα)quadrigas.nã Gręci celetas dicãbãt in ſacris uictores,poſtea uero & q bigis,uľ quadrigis uiciſſẽt.Pli.l.34.c.5. Voluiſti)quũ me hortatꝰes ep.9.h.l.

uel potius conceſſiſti.ep. ſup. Optanda fuerit) niſi fuiſſet,ut hãc gloriã conſequi poſſem, ut oẽs frumẽtum pol liceretur. Cybiraticũ)Pli.l.5.ca.28. Apameenſe.)Pli. l.5.cap.29. Synnadẽſe)ibid. Pãphylium) Plin.l.5.cap. 27.Quum Phemio diſpiciam κέρας Aonium, Iſauricum) al.cum Seſſameno diſpiciam κέρατα omnium,Iſauricum. Vide,an ita legi poſſit.Cũ Phemio diſpiciã κέρας Ioniũ, Iſauricum:ut ita dicat:comite Phemio uiſam Ionię, quæ poſt Baſilicum aliquot ſe ambagib⁹ quaſi cornu ſinuat, fines,& Iſauricos,ut utrobiꝗ ius dicam. Videẽ enim κέρας poſuiſſe pro iuriſdictione, uel potius pręfectura procul remota, cuiuſmodi fortaſſe q̃rebat Phemius ep. ſup. & .ep.1.l.6.ita tñ,ut ad nomẽ Phemij,q cantor eſt apud Homer.reſpiciat. In Ciliciam)ſtatui proficiſci.ep.13.l.2. fam. Redeuntibus)Romam uerſus. Sulpitio, & Marcello Coſs.)ep.8.l.8. fam.Prid.Cal.Sext.)ep.15.h.l.IIII. Cal.Sext.)III. Cal.Sext.ep.3.l. 6. Q. fratre) ep. 6.l.6. Inuictiſſimo).ep.3.l.6.& ep.15.l.2. fam. Põtinũ)ep.4.h. l.& ep.3.l.6. Poſthumius)fortaſſe ſororis frater. Poſthumia)uxor,ut putamus. Bruto)de re M. Bruti ep. 18. h.l. Tuus)ibid.al.tuos.alij,duos. Creditores) ep.1.l.6. Salaminiorum, ex Cypro) cõiungo, Salaminiorum ex Cypro,ne ſit ambiguũ, ut Horat.ambiguam Salamina. Negotianti)in mea prouincia.ibi. Oſtẽderã)ibid. Probaram.ibid. Torquato, ibid. In Lenio)ibid. & paulò ante.al.de M.Lenio. Tuo)ibid. Turmas)ibidem. Iuſſi)ibid. Fidẽ)quam dederam,me curaturum,ut exigeret. Imperaui) & quidem præter æquum, & uolũtatẽ meã, ſed hæc oĩa Bruto dedi ep.1.l.6. Beneficijs) pręſertim remiſſo uectigali prætorio,paulò poſt,multisq; rebus utiliter cõſtitutis ep.48.l.13. fam. A me)quaſi de meo.Pręetori) τῷ ἄρχοντι: uideẽ enim uertiſſe uerbũ, quo uſi ſunt Græci,à quibus ἄρχων ὁ ἡγεμὼν uocatur:ſed & Romani ueteres, Aſconio autore,omnem magiſtratum, cui pareret exercitus,Prætorem appellabant.hinc Cicero Bibu-

ſum ep. 17.l.2. fam. Prætorem, ep. uero.1. &.3.l.15. fam.
Procos.uocat.ſic Hircius Alienum de bel.Afr. Vectiga
li prętorio) quod Prætori,hoc eſt Procos. ſoluebant, ne
milites in Hyberna reciperēt.paulò ante. Translatitio)
ep.8.l.3. fam. pręſertim ex Q. Mutij edicto Aſiatico,ep.
1.l.6. Cētesimas) uſuras, quę duodenos numos annuos
in ſingulos cētenarios pariūt. Haberem) ſcriptum.al.di
cerem. Anatociſini anniuerſario) fortaſſe melius , ana-
tociſmo anniuerſario , ut etiam uidemur legiſſe . paulo
poſt.al.Antiochi anniuerſario:ut dicat, ſe edixiſſe,ut præ
ter centeſimas , id etiam exigeretur , quod olim Antio-
chus Rex in ſingulos annos exigebat. Ille) Scaptius.
IIII.) quaternas.ſ.uſuras: paulò poſt,& ep.1.l.6. S. C.)
factum.Lētulo, Philippoq; Coss.) ep.2.l.4. Ciuitatis)
Salaminiorum.S.C.) facta. Lex Gabinia) ep.2.l.6. Ii)
Scaptius,& Matinius. Dare) pecuniam. Volebant) ut
fœneratores. Fœneratorib⁹) ipſis Scaptio, & Matinio.
Vetaret) ep.2.l.6. Vt & ea ſyngrapha eſſet,q̄ cęterę,ſed
ut eodem.) al.eodem.at ex ea ſyngrapha eſſet, quæ cæ-
terę eſſent, ſed ut eodem. nos ex coniectura ita legimus:
ut e.1.ea ſyngrapha eſſet,quo cæterę eſſent , ſed ut eodē:
hoc eſt,ut eodem iure ea ſyngrapha eſſet,quo cæteræ eſ-
ſent,ſed ut eodē:ut repetat,eodem,quò magis rem expri-
mat,hoc modo,ſed ut eodem,nō etiam meliore ep. 2.l.6
Illos) Salaminios.Illo) illo nomine.al.eos. Op⁹ eſt) cla-
mare. Conuenit) inter Scaptium,& Salaminios. Grę-
cis) Salaminijs. Quærētibus) ꝙ res ſic relinqueret. De
ponerēt) ne cogerētur amplius uſuras ſoluere : & ita uſu
ra cōſiſteret ep.1.l.6. Anatociſmo) renouato in ſingulos
annos fœnore.ep.1.&.3.l.6.de quo Lucianus ἐν τῇ τῶν
βίων πράσει ſic ſcribit, τῶν τόκων οἱ μὲν εἰσι πρῶτοί τινες, οἱ-
δὲ δεύτεροι, καθάπερ ἂν τῶν ἐκείνων ἀπόγονοι ab Ariſtoph.ue
ro in Nub. τόκοι τόκων uocant. Contētus erat) ſic colli-
ge:non erat contētus, non bono igit noīe ſperabat. erat
igitur impudēs.eſt enim argumētum ex diſiunctionibus.

Illum) Brutum amore noſtro indignum, ſi rē non probet iuſtam. Auunculo) M. Catoni epiſt.2.lib.6. Probabitur) ut uiro iuſtiſſimo, & Stoico. orat. pro Murēn. Perpetuo fœnore) ſine anatociſmo, & ſingulorum annorum renouatione. ep.1.&.3. l.6. ducerentur) traherentur, & quaſi ſeruarentur: obſeruarentur, ut ep.1.l.6. Digitos) quibus ueteres, ut docet Beda, rationes ſubducere ſolebant. In quo) S. C. ὁδοῦ πάρεργον) uiæ præter opus, præter propoſitum & rem: unde paulò poſt, ſed ad rem redeo, inquit. & ideo κατὰ παρένθεσιν legendum uidetur, ut ad Ciceronem, non autem ad Lucēium referatur ep. 1.l.7. ſic propè παρὰ τὴν ἱστορίαν epiſto. 10.l.13 & παριστορῆσαι epiſt.1.l.6. Luceius M. F.) epiſto. 3.l.7. Tabulas nouas) quibus pecuniæ creditæ creditoribus condonari ſolent. χρεῶν ἀποκοπάς epiſto. 10. lib. 7. Olim) cum Bibulo Conſul. Mali) ep.16.l.2. C. Iulius) Cæſar. Dieculam dixerit) non uereor, quin legi oporteat: dieculam duxerit: quum Cæſar ut popularis diem ad ſoluendum creditoribus conſtitutam diſtulerit, præſertim quū facere id poſſet etiam ut Pontifex. Cenſor. Nunquam Reſpub. plus) nunquam Reſpub. plus mali paſſa eſt, quàm illo tempore epiſto.16.lib.2. ſed uſus eſt ἀποσιωπήσει, ne offenderet. Domeſtica) epiſto.13. h.l. ἐνδόμυχα) occulto epiſto. 14.h.l. Poſthumiæ filiæ) ſi ueteres libri adiuuarent, libenter legerem: poſſumus Seruiliæ, ſcilicet aſſentiri epiſto. 1. lib. 6. Pontidia) ibid. Adeſſes) Romæ. Q. fratre) Hybernis, & Ciliciæ præfecto. paulò ante. Fulcio) tua, tuos'que commendans epiſto. 13. & 20. h.l. P. Valerium) Pinarium uidetur uocare epiſto. 1. lib.6. Intercalatum ſit) epiſto. 9.h.l. Myſteria) Romana epiſto. 1. lib. 6. Futura ſint) nam, quando intercalabatur, ita ſtati dies mouebantur, ut poſtea non eſſet notum omnibus præſertim abſentibus, in quem diem myſteria inciderent de Græcis epiſto.25.l.15.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER SEXTVS.

In epiſt. I. *Accepi tuas literas etc.*

σχόλια

ACCEPI) non modo librum liber, ſed epiſtolam etiam epiſtola conſequit. Ad quintum termilia) al. ad quintum terminalia: recte, hoc eſt. XIII. Cal. Mart. treis omnino dies poſt datas literas. lib. 5. ultimas, quæ ſunt Idib. Feb. datæ & ad quintum terminalia, dixit, ut pridie compitalia ep. 3. l. 2. ad quintum igitur diem ante terminalia, quæ X. uel, ut alij uolunt. IX. Cal. Mart. fiebant. Ouid. l. 2. faſt. Poſtulas) ut omnino reſpondeam. οἰκονομίαν) ordinem & diſpoſitionem, qualis eſſe domeſtica ſolet. ſic οἰκονομία facetiæ à Donato, & ποιητικὴ οἰκονομία εἰς τὰ ἑξῆς, ab Homeri interprete dicitur ὁδὺς. B. Quintil. lib. 3. cap. 3. Meam) quam ego ſequi ſoleo. Tuum) quem tu in tuis literis ſeruaſti. Cybiſtris) epiſ. 8. l. 5. Leptuli) epiſto. 21. lib. 5. Equotutico) Apuliæ oppidulo, quod uerſu dicere non eſt, ut inquit Horat. Saty. 5. lib. 1. Æquum Tuticum Antoninus Auguſtus, & Porphyrio uocant. οἴχεται:) perit ſic orat. in Pis. ratio quidem Hercule apparet, argentum οἴχεται: quæ uerba ſumpſit ex Plauti Trinum. ille porrò, niſi fallor, ex Ariſtoph. ueſpis, ubi Chorus ita loquitur: πρὶν ποτ' ἦν πρὶν ταῦτα, νῦν δ' οἴχεται. Magis) quàm tua induſtria. βαθύτητα) altitudinem. epiſto. 6. lib. 4. & epiſto. 10. lib. 5. Appio) Appij iniuria. epiſto. 17. lib. 5. Libertatem) quòd libere quædam minus iuſta Scaptio

negaui. paulò poſt, & ep.21.l.5. nec ſine cauſa dixit libertatem in Bruto, ꝙ & ipſe natura libertatis eſſet ſtudioſus, ut cognoſcitur ep.1.l.14. & maiores habuiſſet, qui populum Ro. in libertatem uindicarãt. al. liberalitatem, quòd multa Scaptio etiam impudẽter petẽti Bruti cauſa conceſſi ep.21.l.5. Bis, ter'ue) ep.7.8.&.9.l.3 fam. ὑπομεμψιμοίρους) non nihil querẽtes, leuiter expoſtulãtes. ſic μεμψίμοιρον ep.23.l.8. in multis libris. al. ὑπομεμψάμενος, aliquãtulum queſtus, ſubiratus: unde φιλαίτιος dicit ep.7.l.3 fam. ἐξ ἀφαιρέσεως) ex detractione. demere materiã dicit Celſus.l.2.cap.9.& ſanè medici ἰσχναίνοντες, quod docet Plato, curare ſolẽt. Sanguinẽ miſerit) ep.13.l.1. prouerb. mittere ſanguinẽ προσανατρεφομένην) recreatã. nam medici, curãt etiam αὐξάνοντες, ut idẽ ſcribit Plato, & ἀνατρέφοντες: quod materiã adĳcere uocat Celſus. Eã) prouinciam. Non libẽter uidet) quod illi pariat inuidiam. Contumelia) ep.17.l.5. Diſſimilitudo) ep.8.l.3.fam. Hominẽ) Appium. Numũ nullum) nullum teronciũ. ep.21 l.5. Pręfectis) ep.8.l.3.fam. Hanc) diſſimilitudinem: niſi malis, hinc, legere. Cœperã) poſt C. Caſſi profectionẽ in Parthos ep.14.l.15.fam. Sed dico) ego ſic ſepo: ſed, dico: ut ſit primum ἀποσιώπησις, ſed nũc odi, uel non amplius amo: deinde ἐπανόρθωσις, in qua ſecũ neſcioquid cogitare uideat: & mox dicat, reuocaui me, ne dicerẽ, quod uolebam, ne te offenderem. poſſet etiam ita legi: ſed dico: ut ſit ἀποσιώπησις primũ, deinde ἐρώτησις quædã, an, quod cœpit dicere, & poſtea omiſit, dicat. Mãdat is, facere) facere, ut mãdat Brutus, qui mihi mãdatorũ libellũ dedit. al. mandatis tuis ſatisfacerem, quod difficilius eſſe dixit ep.18.l.5. Ariobarzane) ep.2.l.15.fam. Illi) Bruto. Rex) ipſe Ariobarzanes. Fuit) triduũ, quatriduum'ue ep.ſeq. Sexcẽtis) ep.5.l.2. Vnus) ſic propemodũ ep.15.l.4. Putat) ep.18.l.5. Venturus) & ſi uenerit, multum huic Regi uel obeſſe, uel prodeſſe poterit. Ei) Põpeio. Vſuram mẽſtruam) uſuras olim mẽſtruas fuiſſe facile probãt do-

cti Cneus) Pompeius. Sorte) τῷ ἀρχαίῳ. Caret) al. cauet,ut legi poſſit:ſorti cauet:quod facit,dum iacturã fert clemẽter.nam ſi nimis rigidè uellet exigere, fortaſſe etiã ſortem amitteret. Alĳ)præterquam Pompeio. Soluit) Rex. Appĳ inſtituto) ex actione capitum ep. 16.l.5. & ep.8.l.3.fam. Rogarẽ) de re Bruti. Accuſare) ꝙ talenta, quæ fuerat pollicitꝰ,nõ daret. Nihil Rege egẽtius) ep. 3.h.l Tutela)mihi à Senat.cõmiſſa ep.2.&. 4.l.15.fam. Glabrione)M.Acilio Glabrione,cuius natura ſocors,negligensq; dicitur in Brut. Scæuola) P.mutius Sceuola ipſius Glabrionis auus.ibid.Verr.2.& Aſcon. qui quum Glabrionem ſocordem uideret,fœnus & impẽdium recuſauit,utilitatem,& damnum reiecit:hoc eſt,ut aiunt,ſe nec bñ,nec male interpoſuit. M.Scaptio)ei,qui in Cappadocia fuit,ep.3.h.l.nõ ei,qui Salaminios uexabat. L. Gauio)ſit is fortaſſe,qui Caius dicit̃ ep.3. h.l. Regno) Ariobarzanis ep. ſeq. .Negotiabantur)ſed in Cappadocia ep.3.h.l. Dum ne negotiatori)ſumeret.al. dum ne negotiarentur. Duas)præfecturas. Ei) Bruto.Præterea) prẽter ſuperiores. Sed ĳ) duo.Salaminĳs)ep.21.l.5. Illo)M.Bruto. Ipſius)Bruti. In quo eſt)ſcriptum,quod ſequit̃. Salaminĳ) uerba libelli. M.Scaptio,& P.Matinio)ep.21.l.5. Interceſſiſſe à ſe pro ĳs magnam pecuniam)in ueteribus ita nec legitur, nec legi poteſt. pergit enim Cicero affirmare, ſe nunquàm audiſſe de Bruto, illam pecuniam eſſe ſuam,tm̃ abeſt, ut nunc dicat, ab eo interceſſiſſe. Vel igit̃ ita legẽdum eſt:interceſſiſſe pro ĳs magnam pecuniam, uel, interceſſiſſe ſe pro ĳs magnam pecuniam,& exponẽdum,interceſſiſſe,rogando impetraſſe,ut illud Philip.2. tm̃ enim ſe pro te interceſſiſſe dicebat. niſi malimus cum ĳs ſentire, qui magnam pecuniã cum ſequẽtibus coniungunt. Confeceram)epiſt.21.l.5. Cum renouatione ſingulorum annorum) cũ anatociſmo ibid. Quaternas)centeſimas ibid. Amare deſineres) ꝙ iniuſta conceſſiſſem. Edicto meo)in quo me cẽteſimas

tim quàm id rectum ſit,tu iudicabis)al.igitur meo decreto ſoluta res Scaptio,ſtat inquàm decretum: ſi tu iudicabis al.igitur meo decreto ſoluta res Scaptio ſtatim: quàm decretum ſit,tu iudicabis: quod igitur in me fuit, res ſtatim Scaptio ſoluta eſt decreto meo, qui confeceram,ut Salaminij ſoluerent,ſed ille noluit accipere.quãtum porrò ſit decretum,tu iudicabis. Catonem) iudicem ſeueriſſimum. Prouocabo)ſed tuo iudicio ſtabo. ἐγκελεύσματα)præcepta.ep.15.l.5. Quoniam uero uterq; nauigarat, recte uerbum nauticum uſurpauit.τό γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ) Ariſtot.lib.2.eth.bonitas mecum, rectè mecum:alij,bene mecum agitur uertunt epiſt.8.l.8. Sex libris)de Rep. ep.15.l.4. in principio quoque l.2.de Diuinat.& ep.18.l.13. ſex fuiſſe ſcribit,ut ep.5.l.3. ad Q. fr. nouem, nondũ abſolutos,ſit exponendum. Obſtrinxerim) me iuſtum fore, quum in his tam multa de iuſtitia diſputarim. ἱστορικόν)hiſtoricum,ad hiſtoriã ſpectans. Cn.Flauio) Liu. l.9. Cn. F.) ita Liu. ibid. al.Annij filio, ſicut in Plin.l.33.cap.1.in Gell.uero l.6.cap.9. in manu ſcripto,ita legimus: Cn. Flauium anci. filium, ut penè audeam dicere, interpretandum eſſe ancillę filium, præſertim quum ſcriptores ferè omnes ſtatim addant, patre Libertino natum,& nuſquàm F. notam,ut in alijs,ſed filium cũ omnibus literis ſcribant. Decemuiros)anno trecẽteſimo altero ab.V.C. creatos.Liu.l.3. Multis annis)minimum. 86.ut ex.Liu. colliges. Inſtitutus eſt) creatis Ædilibus Curulibus Cn.Quintio Capitolino,& P.Cornelio Scipione.Liu.l.7. Protulit faſtos?) orat. pro Murẹn. Tabulã)faſtorũ. Paucis)iuriſcõſultis p̃ſertim.orat.p Mur. Loquit̃)in eo libro de Rep.ep.15.l.4. οὐκ ἔλαθες illud)donec inueniã Gręcos ita locutos fuiſſe,uel,illud, cũ ſequẽti uerbo iũgã ut in alijs libris etiã iungit̃: uel ita ſupplebo. οὐκ ἔλαθες γράφων illud, nõ fefelliſti ſcribẽs illud,ut loq̃tur latine Horat.ep.17.nõ ita ſcripſiſti,ut lateres,& ego illud nõ ĩtelligerẽ.Suſpicaris)me ad Hortẽſiũ retuliſſe q̃

in geſtu peccaret ut nimius. Gell.l.1.cap.5. hinc Cicero ſæpe illum eludebat. Quintil.l.4.cap.5. ἀφελῶς) ſimpliciter, ita, ut neminem morderem. Imperatore) appellato ep.20.l.5. Philotimi) ep. 4.l.2. Vnas)20.l.5. Alteras) 21.l.5. Miſi)ut pararam ep.20.l.5. Tullia mea)collocãda ep.13.l.1 Placere)conditionem ep.4.h.l.& epiſ.4.l.5. Scripſeras) quod ſequitur. In tuum ueterem gregem) in equeſtrẽ ordinem ep.14.l.1. Retuliſſes)tu Cicero filiã alicui ex equeſtri ordine collocaſſes, relictis patricijs, qualis erat C.Piſo,& fortaſſe etiam Craſſipes. Memmiana)C.Mẽmij,qui nec ipſe patricius erat ep.16.l.4. Malo) accipere generum. Hunc à Pontidia)hunc quẽ Pontidia proponit,quãuis antea nugari uideretur epiſ.21.l.5. Seruilia)Bruti matre ep.11.l.13. Aufium)forte,C.Alfiũ, qui temporibꝰ illis Quæſitor fuit ep.3.l.3. ad Q. fr. Fratris)non tñ germani,ut ego puto. Appius enim duos tm̃ habuit fratres, Varr.l.3,cap.16.de re ruſt. P. Clodium,& C.Claudium. Aſcon.in orat. pro Mil. Appij amorem) ep.4.&.10.l.3.fam.ſic enim exiſtimo,quum more ſuo ſimpliciter Appium uocet, etſi alterum ſignificare poteſt. Burſa)T.Munatio Planco Burſa, ep.2.l.7.fam. qui mihi diem dicere cogitarat. Aſcon.in orat. pro Mil. Liberaris)ſi q̃ tibi de hac re mãdaui,cõfeceris ep.14.l.5. Furnij)Trib.pl.epiſt.2.&.18.l.5. Tempus)dies comitiales, ep.11.l.8.fam.uel potius Cal.Mart.quibus de prouincijs erat referendum ep.8.l.8.fam. Pompeio)ut ad hæc,quæ timẽtur,propulſanda paratiſſimo epiſt.7.l.5. Remouendumq; cẽſeo) ex animo noſtro,& epiſtolis noſtris. Illũ diſſimulãtem) Pompeiũ aliud ſentiẽtem, aliud loquentẽ ep.9.l.4. ſed non credo nunc diſſimulare. οἰκονομία) diſpoſitio.paulò ante. σχεδιάζοντα)fortuitò,improuisò, repentè,& nullo ordine ſcribẽtem.unde σχεδίασμα ep.20. l.15.Sed alter)Quin.Cicero Quint.fr. F.cuius ingenium eſt optimum,& multiplex ep.ſeq.& ep.1.&.3.l.3.ad Q. fr. In Ephoro) calcaribus. Theopompo) frenis.l.3.de

orat.& in Brut.idem Plato de Xenocrate, & Ariſtotele dicere ſolebat.Diogen.in Xenocrat. Alter) meus filius. hic enī,ut ſcribit Senec.nihil ex paterno ingenio habuit, præter urbanitatem. Togam puram) ep.20.l.5. togam liberam uocat Ouid.lib.3. Faſt. Liberalibus)XV. Cal. April.ep.10.l.14. Dare) de more. nam liberalibus toga pura dabatur,uel paulò poſt ep.20.&.22.l.9. Ea) libera lia. Obſeruabo)XV.Cal.April. Intercalatum non ſit) nam ſi intercalatum fuiſſet, dierum ratio fuiſſet mutata, nec in quem diem liberalia incideret ſcire Cicero potuiſ ſet,niſi admonitus,ut dictum eſt de myſterijs epiſt.21.l.5. Dionyſius)ep.4.l.7.& Dionyſia,ideſt liberalia, Diony ſium ſcribēti Ciceroni uidētur quaſi ſubieciſſe. Amori- bus)delicijs,ut ep.33.l.7. fam. al. moribus. Eum furen- ter)al.ſe furenter: quod minime placet,niſi, ſæpe furēter legas. Doctior) epiſ.4.l.7. Sanctior)ibid. Tui)cuius deſiderio flagrat ibid. Meiq;)cuius laudis eſt ſtudioſus. Thermū)ep.13.l.5. Siluiū)ep.14.l.10.al. Siliū ep.61.l.13 fam. M.Noniū)is uidet M.Noni9 Struma,in quē extat Catulli epigrāma. Bibulū) ep.20.l.5. Scrofa) ep.4.l.5 Poſſet)mea cā ſe iactare,& me cōmēdare.ep.1.l.7. Ne- gotium) quod geſſi. Cęteri) qui prouincias hūt,præter nos quatuor. Infirmant)dum ſe minus honeſtē gerunt. πολίτευμα Catonis)Reip.adminiſtrationem,qua ſemper Cato utēdam docet.ep.1.l.2. Cauſam meam) ut de ſen tentia bima decedat ep.17.l.5.& ep.8.l.3.fam. Cōmen- das)per literas. Amiano)quodā. Terētij)fortaſſe ep.7. l.4. Meragenes)al.Mœragenes ep.15.l.5. Cum Demo crito)hic aliquid deſideres,neceſſe eſt,niſi legas: quū de Menocrito,ut ſit nomē ſerui.ibid.& ep.longa ad Lētul. Rhoſij)cuiuſdam. Oluſculis)al.non oluſculis,unde lo- cus magis apparere uidetur hoc modo:tu me ſoles paſce re,& oblectare lancibus,& caniſtris,non etiam cibis uel ex oleribus factis:quum uerò uaſa fictilia cōpararis, id multò magis facies ita, ut nihil putem te mihi præterea

appoſiturum. κέρας)cornu ep.20.&21.l.5.Phemio)ibi. Mandatum eſt)ut detur,uel cōmiſſum eſt. Reperietur) al.recipietur.fortaſſe rectius nam quo pacto mandatum eſt,ſi nondum repertū? Illo)cornu, κέρατι,negotio. Canat)gerat, μεταφορικῶς, quia κέρας dixerat. Ineptas literas)quibus ſcripſit per ſe confectum eſſe Parthicum bellum ep.21.l.5. Allatę)Romam.ibid. Puto fore) ꝙ eas certo ſciam plenas timoris fore.ibid. Commoueatur)ut huc exercitum mittat ep.1.l.15.fam. Sum magna) ut eodem amorē ep.5.l.3.al.ſum in magna. Perturbatione)hic diſtinguendum eſt,ut ita,quæ ſequuntur,ordines:habeo Iunium,& Quintilem in metu,ſi ut opto,non prorogeť noſtrū negotiū. atq; hic quidē quaſi δίλημμα facit:ſiue nō ꝓrogeť,ſiue ꝓrogeť ſibi timēdū eſſe. Suſtinebit) bellum Parthicum. Reliquero) in Cilicia. Fratrem) ep.6. h.l. Copijs omnibus)ep.18.l.5. Quadringenarias) quæ quadringenos milites contineant:qua ex ratione.XXX. cohortes,erunt XII. peditum millia,quibus ſi duo equitum,ut ſequitur,millia coniungētur, duæ legiones fient, quas Deiotarus,ut ſcribit Cæſar,diſciplina,atq; armatura Romana complures annos cōſtitutas habuit. Pōpeius ueniat) ep.18.l.5. Hyemant) ep.21.l.5. Noſtra prouincia)ibid. O rodes)ibid. Nimis graui præiudicio in ordinem noſtrum)hæc uerba ut exceptionis illius eſſe uideri poſſint,mihi tamen eſſe Ciceronis uidētur:ut ita dicat.edixit Bibulus cum exceptione illa,in qua nimis graue præiudicium eſt in equites,quos ſemper cum Catone oppugnauit ep.1.&16.l.2. Noſtrum ordinem) Senatorium,ſi uerba ſint exceptionis: ſi Ciceronis,equeſtrē ep. 14.l.1. Tamen) etſi dixi, Bibulum edixiſſe nimis graui præiudicio. Habeo)exceptionem in meo edicto. ἰσοδυναμοῦσαν)æqualem,eandem uim habētem. Tectiorem) Bibuli exceptione. Q.Mutij)ep.17.l.5. P. F.) ep.16.l.1. Edicto Aſiatico) ex quo equites illi poſtea inimici fuerunt ep.longa ad Lentul. Extra ꝗ ſi)exceptionis uerba.

nam ueteres hiſce uerbis excipiebant.l.2. de inuẽt.uel ſic expone: extra quam exceptionẽ, ſi ita negotium geſtum eſt.ut eo ſtari nõ oporteat,ex fide bona,hoc eſt ex ę quo, & bono,& τῇ ἐπιεικείᾳ iudicamus. Scæuolæ) eiuſdem Q.Mutĳ Scæuolæ. Græci) Aſiatici epiſ.12.l.1. διαίρεσιν) diuiſionem. Prouinciale) quamuis enim alterum caput, quod ſequitur,ad prouinciam pertineret, poterat tamen etiam eſſe urbanum. Magiſtris) auctionũ, ep.1.l.1. ἀγράφων) non ſcriptum,ſine ſcripto. Peregrinis iudicib⁹ utuntur) al.peregrinis iudicibus,ut ſuis, utuntur: hoc eſt etſi iudices habent peregrinos,quia tamen ſuis diſceptãt legibus,ĳs iudicibus ut ſuis utuntur. alĳ tamen ex ep. ſeq. negationem interponunt,ꝙ ibi ſcriptum ſit, ciuitates omneis ſuis legibus, & iudicĳs uſas fuiſſe: quaſi uero idem ſit,iudicibus, & iudicĳs uti. αὐτονομίαν) libertatem ſuis legibus uiuendi, ep.ſeq. Veſtri) Romani. Graueis) iudices. Turpionem Sutorium,& Vectium mancipem) iudices ignobileis. Publicanis) ep. ſe. τὸ παραδοξότατον) maxime admirabile,maxime præter opinionem efficere, ne cui moleſti ſint publicani,qui ſolent omnibus eſſe moleſtiſſimi. Pactionibus) quas publicani cum prouincialibus facere ſolebant ep.13.l.5. Aſcripſerant) publicani,& ꝓuinciales. Seruilius) P.Seruili⁹ Iſauricus.Liu.l.90.& Flor.l.3.c.6. Quã añ) ἀναστροφή. Ducturũ) obſeruaturũ ex edicto ep.21.l.5. ſic ducerentur ep.21.l.5. Ex pactione) ipſorum,in qua grauiores ſunt uſurę. Illam) centeſimam,uel rem, quæ ſequitur.al.illa. Pleno modio, prouerb. ut plena manu ep.25.l.2. Omnes) publicani. Putet) familiarem. μηδὲν αὐτοῖς) nihil ipſis credo, uel tale quid,ſic penè ep.19.l.13. Scis) utinã nos quoq; ſcirem⁹. nam rem fortaſſe melius intelligeremus. Reliqua) uerba carminis Gręci,cuius principiũ poſui. Africani) P.Scipionis Africani Æmyliani potius,quã ſuperioris, quem ꝓ auum hic Metellus per tẽpora meo iudicio uocare nõ potuiſſet. ὦ πραγμάτων ἀσυγκλώστων) ô res minime con-

nexas idq; propter οἰκονομίαν perturbatiorem. Ipſum) ipſe perturbatus ordo, & οἰκονομία. Scipionē) Africanum. al. Scipio, ut ſit Scipio hic Metellus, ep.8.l.8.fam.q quū Scipionis Aſiatici filius eſſet, à Q. Metello eſt adoptatus. Diō.l.40. & Plutarc. in Pōp. Cenſorē fuiſſe) & quidem cum L. Mummio. Plin. de uiris illuſt. al. Cenſorem non fuiſſe, male, ut paulò poſt dicetur. Cēſor) Ces. uel, Cenſori, nos legimus, ut inſcripſit Parēti ep.3.l.12. fam. fuit igitur Cēſor, ut uel ex ea ſtatua Metellus ſcire potuit. Ad Opis) ædem, ut ep.16.l.14. Aperte) ita, ut uideri ab omnibus poſſit. al. per te. Illa) ſtatua. Ad πολυδεύκους) Pollucis. ſ. ędem, quæ in loco celeberrimo prætorij erat. Verr.7. & Gręce uidetur dixiſſe, φ latinē ferē ſemper ad Caſtoris dicebant. al. πόδας ἡρακλέους, pedes Herculis. Cos.) Conſuli. Eiuſdem) Africani. Serapionis) P. Cornelij Scipionis Naſicæ. Liu. 55. Metelli) erratum eſſe. ὦ ἀνιστορησίαν) ò hiſtoriæ ignorationem. al. Metelli ἀνιστορησίαν, Metelli hiſtorię ignorationem: & ſanē Gręci frequentius ὦ cum ſecundo caſu iungunt, ut paulò ante. Flauio) paulo ante. Secus eſt) ac ego ſcripſi in libris de Rep. Cōmune) non meum tm̄ ἠπόρησας) dubitaſti & quidem quaſi more tuo ep.11.l.7. εὔπολιν τὸν τῆς ἀρχαίας) Eupolim ueteris, hoc eſt, Eupolim ueteris comœdiæ poetam. Nauigante) id quare Plutarc. in uita. Deiectum) non ab Alcibiade, ſed ὑπ' ἐκείνου, inquit Platonius apud Ariſtoph. εἰς οὓς καθῆκε τοὺς βάπτας. Suidas uero ita ſcribit: ἀπέθανε ναυαγήσας κατὰ τὸν ἑλλήσποντον ἐν τῷ πρὸς λακεδαιμονίους πολέμῳ Redarguit) ἐν τοῖς περὶ κωμῳδίας, ut ex Athenæo, & Polluce collegimus. Eratoſthenes) Cyrenęus, quo de plura Suid. Ille) Eupolis. Docuerit) δεδίδακε. Duris Samius) de quo ſæpe meminit Athenęus. Errauit) ſcribēs, ut arbitror, ἐν τῷ περὶ τῆς τραγῳδίας, illum ab Alcibiade in mare deiectum. Zaleucum) Suid. Euſebius, Athen. lib.10. & 11. & Diogen. in Pythag. Dixit?) ut Ephorus, quod ſcribit Strab.l.6.

Theophraſtus)

Theophraſtus) qui & ipſe ſcripſit Zaleucum Locris leges dediſſe. l. 2. de legib. Timæo) Taurominitano. Suid. Tuo familiari) ut ep. 16. l. 2. alij tamen, ſuo familiari, legunt, omnino male. nam, ut nihil de locutione dicam, Timæus Theophraſto minor natu fuit ita, ut neſciam, an eius familiaris eſſe potuerit. id colliges ex. lib. 2. de orat. Reprehenſum eſt?) ἐξήλεγκται, hoc enim uerbo utitur Suidas, & ſane in ea re ita multus fuit, ut Strabone autore, ἐπιτίμιος, uel, ut in Suida legitur, ἐπιτίμαιος ſit appellatus: reprehenſum uero ita eſt, ut Zaleucum iſtum negaret ullum fuiſſe lib. 2. de legib. Cenſorem non fuiſſe) al. Cenſorem fuiſſe, recte. nam & Africanus Cenſor fuit, ut diximus, &, ut hic alius ſignificetur, & ſtatuæ inſcriptio, & uerba ipſa huc quaſi diriguntur, ut probet Cenſorē fuiſſe, turpeq; Metello id neſcire. Eum) Africanum. Conſulem) iterum, ut puto, al. Cos. unde magis placeret legere, Ces. Cenſorē, ut dicat, poſt eum Cenſorem nemo Cornelius Cenſor fuit, ut in nomine decipi potuerit Metellus. Philotimo) ep. 4. l. 2. XXDC) fortaſſe ep. 4. & 5. h. l. al. HS. XXX. ep. 5. & 9. l. 5. Cherſoneſſum) à Græcis mō χεῤῥόνησος, modo χερσόνησος ſcribit. quare uel Cherronesum, uel Cherſoneſum ſcribas oportet: ep. 5. h. l. ἐκ τῶν χεῤῥονησιατικῶν. Veniſſe) huc proficiſcentem. ep. 3. h. l. Nihil) ſcriptum eſt. Reliqua) reliquam pecuniam, quæ mihi debebatur. Camillus) ep. 5. h. l. τί λοιπόν,) quid reliquum? quid ſupereſt? ep. 3. l. 3. πολλοῦ γε καὶ δεῖ) multum quidem & abeſt: multum quidem abeſt, ut aliquid audiueris. M. Octauio) Ædil. Des. ep. 2. & 3. l. 8. fam. Iterum) prius ep. 21. l. 5. Reſpondiſſe) te non putare. ibid. Cælius) M. Cælius & ipſe Ædil. Des. ep. 9. l. 2. fam. Libertum) Philonem: ep. 8. l. 8. fam. Literas) 9. l. 8. fam. Et de pantheris) ibid. Sed à ciuitatibus) his aſſentior, qui legunt, & de ciuitatibus, ideſt & de agris, quos fructuarios habent ciuitates. ibid. Mihi) ut Procos. & uiro bono. Conciliare) mihi, uel alij. Licere) præſertim per legē

Cinciam. epiſto.17. lib.1. Illi) Cælio. Capere)ab his, quos mihi commendaret, quaſi commendaret, ut caperet,quod minus licet illi,qui alios accuſat,quum uitio carere debeat omni,qui in aliũ paratus eſt dicere. Diligo) id oſtẽdunt epiſtolæ l.2.fam.& epiſto. l.8.fam. Alios) treis,in Brut. & in his C. Antonium Conſularem.orat. pro Cælio. Cautius uiueret) ne & ipſe accuſari poſſet: nam legem ſibi ipſi indicunt innocẽtiæ,continentiæ,uirtutumq́; omnium, qui ab altero rationẽ uitæ repoſcunt; Verr.5. Cybiratas)Plin.l.5.cap.27.&.28. Venari)ut ipſe uolebat.epi.9.l.8.fam. Lepta)præfectus fabrum. epi. 17.lib.5.al.lecta,& principiũ epiſtolæ. Poſuit)ut ſcripta ex meis uerbis illis.Lepta noſter mirific⁹ eſt. ibid. Filiola)epiſto.19.lib.5. Pilia)uxor tua. Iampridem)alij, delent. Videt)& puellæ,quos non uident, obliuiſci ſolent al.uidit: ſicut ego nunquam illam uidi epiſto.19. lib.5. Literas daturum)non uideo,qui potuerit Atticus dicere,ſe literas daturũ,quas appareat dediſſe. quippe quum Cicero ad quintum terminalia acceperit, certe poſt Id. Feb.quo die ep.21.l.5.data eſt,quare multo minus dicere poteſt,id Cicero,ut legatur:literas daturus:ut etiam deſcriptum eſt:nos ueterem lectionem retinendam cenſemus:literarum datarum,ut ſit modus loquendi, qualis ille:mihi uenit in mentem illius temporis:præſertim quum in uetere libro ſtatim ita legamus: ſuauem habuit recordationem. Prid. Cal.Ian.)quo die magiſtratu abiui,& iuraui,ep.2.l.5.fam. Iuſiurãdi) Remp.atque urbem meã unius opera eſſe ſaluã.ibid.& orat.in Pis. Prætextatus) toga prætexta ornatus,qua magiſtratus, ut ex orat.poſt reditum in ſenatu cognoſcitur,utebantur. Illo die)Prid. Cal.Ian. Fui)contra Metellum Nepotẽ præſertim.ep. 2.l.5.fam. Habes ad oĩa) ſic ep. 4.l.5. χρύσεα χαλκείων) aurea pro æreis,hoc eſt,epiſtolam elegantẽ pro ineleganti.Illiad.ζ.prouerb.Diomedis,& Glauci permutatio. Paria paribus)prouerb. ἀναντιφώνητον) ſine reſponſione:cui

nihil rñdeat, hinc ἀναντιφωνησία: ep. 13.l.15. Potuit) uendere Luceius) ep.20.l.5. Niſi forte) mentitus eſt. Solet enim) talia mentiri. Lentulum) l.1.fam. Præter Tuſculanum) omnia. al. Prætorē, Tuſculanum, ſed quinā Lentulus tunc eſſet Prætor, neſcimus: illud quidem ſcimus L. Lentulum anno ſequenti Cos. fuiſſe, ep.13.l.7. & ære alieno oppreſſum. Cæs.l.1.de bel.ciu. Expeditos) præſertim ex ære alieno; uel ex iudicijs. Seſtium) ep.17.l.5. Cælium) Ædil.Des. αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι) ueriti ſunt quidem recuſare, timuerunt autem accipere. Illiad.κ.ep.10.l.16. Memmio) ep.13.fam. Reſtituēdo) de exilio Patrenſi.ep.19.l.13.fam. Curio) C. Curio Trib.pl.ep.7.l.2.fam. Egnatij Sidicini) haud equidem ſcio, an idem ſit ep.16.l.7. Pinarium) uide, an P. Valerium ſignificet.ep.21.l.5. Minori) epiſtolæ. Collata) S.C.ep. 8.l.8.fam. Genuarios) numos à Geneua dictos, ut qdā uolunt, qui uiderint, quā bene Genuarij à Geneua Allobrogum ciuitate deducantur. al. Ianuarios, forte à Iano dictos, cuius naualis in ære altera ſignata eſt, altera forma biceps: Ouid.l.1.Faſt. Herodē) fortaſſe Erotem hominē ad iſta expedienda factum. ep.22.l.14. al. Orodem. Talenta Attica. L.) Genuarios tot, ut talenta Attica L. conficiant. Suos) quos ſuos fore putabat, fortaſſe ut debitos cum legione. epi.4.l.8.fam. Comediſſe) conſumpſiſſe. In merito reædificando) quaſi in reddendo merito, etſi μεταφορὰ ita libera eſt, ut ex aliquo poeta ſumpta uideatur, niſi quis legat: uel, in muro ædificando: uel, merito in ædificando. & ſanē Cæſar non ita multo ante monimentum faciendum curabat. ep.16.l.4. Diligentiorē) & ob id etiam tardiorē. Fore) putat Pompeius, uel ego audio. P. Vedio) fortaſſe P. Vedio Pollione, Plin.l.9. cap.23. & 53. Legem) alimētariam, ut nos putamus. ep. 6.l.8.fam. Cynocephalus) Plin.l.8. cap.54. Onagri) Plin.l.8.cap.44. Pompeium Vindullum) Pompeij Magni libertum. Sua) res ſuas. Quæ res) quæ hereditas.

Magnum Pompeiū) ut patronum. nam libertorum hæreditas, & filiorum tutela, ſi inteſtati deceſſiſſent, ad patronum pertinebant. C. Vēnonius) ep.3.h.l. Sororis) Iuniæ. Patercul.l.2. Amici tui) ep.8 l.8. Bruti) re nunc & nomine. Hoc) Vedio. Lepidi) M. Æmilij Lepidi: quo in nomine nunc iocatur, ꝙ ita Lepidus ſit, ut hæc tam negligēter ferat uel in uxore ep.12.&.13. ad M.Brut. quam uis alij ſororē hic quoq; ſignificari uelint, παριστορῆσαι) ſcire: μεταφορικῶς: coniunctē cū hiſtoria cognoſcere. uel potius παρὰ τὴν ἱστορίαν referre ep.10.l.13. & tunc, tibi, erit legēdum, hoc eſt, hæc tibi uolui παριστορήσαι, ut in ueteribus libris ſcriptum eſſe nonnulli affirmāt. προπύλαιον) ueſtibulum, ep.6.h.l. Facere) faciendum curare. ſatis enim conſtat Appium tunc Romæ fuiſſe. Myſteria) ep. 21.l.5. Leuctricā) Plutar. & Prob. in Pelopida, & Epaminunda. hic Cicero, niſi fallor, Bouillam ſignificat, ſed ita, ut occultius ſcribat ep.13.l.5. Die ſeptingēteſimo ſexageſimo quinto) annis duobus, & triginta quinq; diebus poſt cædem Clodij, qui ad III. Cal. Feb. interfectus fuit illo anno, quo poſtea Pompeius III. Cos. fuit: quem ſecutus eſt M. Marcelli, & Ser. Sulpitij Cōſulatus, quo finito, & iam Paulo & Marcello Coss. hæc ſcripſit Cicero ad III. Non. Mart. quum literas Attici ad XIII. Cal. Mar. accepiſſet, ut facile colliget, qui rationem ſubduxerit. ſic Clodius dedit pœnas ſcelerum, quæ in Appia cōmiſit, ut Lacedæmonij in Leuctris. Plutar. Pelop.

In Epiſt. 2: Cum Philogenes libertus tuus etc.

σχόλια

PHILOGENES) ep.13.l.5. Cincio) ep.5.l.1. Statij) ep.1.l.5. Cōſilium) Q. fr. de Pōponia repudianda ep.3.& 7.h.l. Probari autem?) ἀποσιώπησις ſtomachi plena: De iſto hactenus) quod ad ſtomachum pertinet: Et ſunt) alij, & ſi ſunt. Amoris) ep.14.l.1. Ex eo) uinculo affinitatis per Pōponiam. Illū) Q. fr. De iſtis reb⁹)

ut de Pōponię moroſitate ep.1.l.5. Leniui) ut ep.4.l.1. Libertū)pſertim ſuſpectū ep.1.l.5. Quencꝙ) ſed plures, quoniam res ab uno non pēdet. Ciceronis)ut filij,cuius partes ſunt parētes reconciliare. Adoleſcētis)ut cui toga pura iam ſit data ep. ſup. Matrē) Pomponiā. Multiplex)mirum ep.11.l.10. Regēdo)quum fręnis egeat,ep. ſup.& ſit puer bene ſibi fidēs ep.6.h.l. Tuo iudicio) qui illum habeas familiarem ep. 16.l.2. Tabulis de geographia ep.2.l.2. tales ſunt hodie Ptolemæi tabulæ. Trophoniana)Dicæarchus libros ſcripſit περὶ τῆς εἰς τροφωνίου καταβάσεως.ep.31.&.32. l.13. Chæronis) λέγουσιν τὸ τοῖς χαιρωνεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ χαίρωνος, ὃν ἀπόλλωνος φασὶν εἶναι. μητέρα δὲ αὐτοῦ θηρὼ τὴν φύλαντος εἶναι. Pauſan. in Boeot.Chæron igitur iſte apud Dicearchum hęc uidetur narraſſe,unde Chęronis narratio Trophoniana dicatur:niſi placeat legere,Saonis,q ut ibi. ſcribit Pauſan. primus oraculum Trophonij apum indicio reperit.ἱστορικώτατος)hiſtoriæ peritiſſimus. Dionyſio) ut homine docto,ep.ſup. & ep.4.l.7. & Græco ep.16.l.7. C. Veſtorio)in arithmeticis ſatis exercitato epiſt.12.l.14. Ego de M.Cluuio) ep.43.l.13.al.ergo de Meluino:quę uerba qđ ſignificent,planē neſcimus,niſi legamus:ergo de Melanæa, quod oppidum eſt in Archadia, ut Lepreon. Plin. l.4.cap.6.& Pauſan. in Arcad. Ei)Dicæarcho. Cenſebat) Dicęarchus potius,q̄ Dionyſius , ut concluſio docet. Lepreon)Plin.l.4. ca.6. Quoddam) oppidū. Tene)al.Tenea.Mela.l.2.cap.3. Aliphera) τὸ τῇ πόλει ὄνομα γέγονεν ἀπὸ ἀλιφήρου λυκάονος παιδός inquit Pauſan. in Arcad. Tritia)Strab.l.8. νεόκτιστα) nup ædificata.ſ.oppida. τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ)nauium(ſic enim placuit uertere)catalogo.pars enim Iliad. B. ubi Græcorum naues Homerus enumerat,inſcribit̄,κατάλογος νεῶν, ἢ βοιωτία. Iſtorum) locorū. Tranſtuli) fortaſſe in libros de Rep. Phliaſios)ſic l.5. Tuſc. Habeas)in libris de Rep. ſcribēdū cures.ſic ep.42.l.13. ἀναλογία)analogia,qua de Varr,

hanc quidã latine proportionem uocant. Gell.l.2.ca.25. φλιοῦς ὀποῦς, σιποῦς.) Phlius, Opus, Sipus, ciuitatum nomina. hic in recto caſu eſt analogia. ὀπούντιοι, σιπούντιοι) Opuntij, Sipuntij. ut igitur ab ὀποῦς ὀπούντιοι, & à σιποῦς σιπούντιοι, deducuntur, ſic ego ex analogia putabam, q̄ à φλιοῦς φλιούντιοι deducerentur. al. ὀπούντιος ὀπουντίου, Opũtius Opuntij, quod ad analogiam maxime pertinet, ut Priamus Priami, quod docet Varro. Idib. Feb.) ep.21.l.5. Diœceſiũ) Aſiaticarum ibid. & ep.67.l.13. fam. Præter Ciliciæ) diœceſes. Iudicijs) & ſi peregrinis iudicibus utuntur ep. ſup. αὐτονομίαν) libertatẽ ſuis legibus uiuẽdi. His) ciuitatibus. Duobus generibus) duobus modis. Vno genere ὑπερβολικῶς) ſupra modum ep.21.l.5. Teruncius) ibid. Altera) facultas. al. alterum. ſ. genꝰ, fortaſſe rectius. Magiſtratus ſui) ep.8.l.3 fam. Quæſiui) quæſtionem exercui. Fatebant) ſua ſcelera. Luſtro) luſtrum, ut docet Varro, nominatum tẽpus quinquẽnale à luẽdo. i. ſoluẽdo, quod quinto quoq; anno uectigalia, & tributa perſoluebantur, ut etiam diximus epiſ.20.l.5. Superioris luſtri) reliqua ep.13.l.2. fam. Senſimus) ep. 9.l.13. fam. & ep.1.l.1. ad Q. fr. Nec imperita, & clemẽs) al. nec imperita, nec demẽs. uidẽdum, an legi debeat: nec impedita, & clemẽs. Cũ admirabili facilitate) abſoluta eſt. Aditus) ep.1.l.1. ad Q. fr. Prouinciales) difficiles, qualibus uti ſolẽt alij, qui ꝓuincijs ꝑſunt. Inambulabam) ut oẽs me poſſent adire. Militia) exercitatione. in Ciliciam) ep.21.l.5. Iunium menſem) ibid. Impẽdet) ep. ſup. Reditu) per prouinciam ep.21.l.5. de qua decedere nõ poſſum, niſi ad III. Cal. Sext. ep. ſeq. Ponere) cogitabã. Emerẽtur) tãquã emeritę fiũt, ut emeritũ tẽpus ep.5.h.l. Conſtantia) interceſſionis ep.13.l.8. fam. Venio) ſic ep. ſup. Tuũ) amicũ ep. ſup. Mauis) quũ autor fueris, ut illũ ſim cõplexus ibid. Feci) cauſa Bruti. ibid. Regno) Ariobarzanis ibid. Rege) Ariobarzane. ibid. Turbulẽtis) inſidioſis ep.20.l.5. & ep.4.l.15. fam. Hos) ut meæ prouin-

cię homines. Adduxi)ep.ſup. & epiſ.21. l.5. Renouatis quotannis)anatociſmo ibi. Noluit)accipere ibid. Qui) quo pacto. Quaternas)ep. ſup. Fieri) ferri, legi poteſt. Poſſem) quũ aſr edixiſſẽ ep.21.l.5. S.C.)ibi. Legẽ Ga biniã)ibi. Sũpſerãt)à Bruti familiaribꝰ ibid. Auli lex) Aul. Gabinij lex. Iſta ſyngrapha)cũ iſta ſyngrapha uł ex iſta ſyngrapha. Iſta)ſyngrapha. Iuris idem) ep.21.l. 5. Cæteræ)ſyngraphæ ibid. Tibi)cui difficilius eſt ſa-tisfacere ep. 18.l.5. Catoni)Bruti auunculo epiſt.21.l.5. Darem)ut ſcripſit etiam Brutus ep.ſup. Vellemq́)facerẽq́ al.uellẽtq́ ut paulò poſt:uolunt, inquis,principes. Non amplius,inquis,quinquaginta)uolebam te Scaptio equi tes dare. Spartaco) Plutarc. in Craſſo. Minus multi) atqui gladiatores 74. fuiſſe omnes ferè ſcribunt. Tene-ra)molli:unde & Veneri dicata fuit. Nõnulli) quoq; ep. ſup.Præfectus Appio)ibid. Neminem) præfectum ha-berem. Probaueramus) quum id exceperamus ep. ſup. Is)Scaptius. Turmas)equitum. Cohortesq́) peditum. quos minore ſumptu, q̃ equites alere poſſitq́ Sumptu) quo in alẽdis equitibus uti cupit. Iam nepos)iam prodi gus. Euadit)ἐιρωνικῶς. Scaptius)fœnerator auariſſimus. Volunt,inquis,principes)uolunt, inquis, Cyprij princi-pes Scaptium turmas habere.al. uolunt, inquit princi-pes.uolunt, inquit Scaptius, Cyprij principes me tur-mas habere. Scio) ἐιρωνικῶς. Venerunt) Cyprij legati ep.ſup. Cęteras)cętera beneficia ep.21.l.5. Decretis)nõ ſtatuis. ibid. Opus) Scaptio. Quaternis cẽteſimis)ep. ſup. Libros)de Rep.q̃bus tanq̃ p̃dibus me ipſe obſtrin-xi.ibid. Dilaudas)ut ep.15.l.4. Amaſti) uel iniuſta pro eo petens. Parum)ames,quũ à me talia petas. Appio) reo maieſtatis,& ambitꝰ à Dolabella facto.ep.11.l.3.fam. & ep.6.l.8. fam. Omnia)ep.10.l.3. fam. Odimus)poſt reditum in gratiam. ibid. Brutũ)ipſius Appij generum ep.4.l.3.fam. Põpeiꝰ)Appij filię ſocer ibi. Cõcẽdit)ep. 10.lib.3. fam. & epiſto.6.l.8.fam. C.Cęlium)ep.4.&.6.

h.l.& ep.19.l.2.fam. Pãmenia) παμμήνια à luna,ut oſtendat Cælium morbo, quem lunaticum uocant, laborare, & ſane fatuum uocat ep.6.h.l.huc fortaſſe etiam reſpexit ep.20.l.5.εὐήθειαν) fatuitatem ſimplicitatem,& nimiam quãdam bonitatem.al.εὐθεῖαν, rectam controuerſiã. Sempronij Rufi) ep.8.l.8. fam. Epiſtola) tua. Corcyræa) Corcyra data. Potentię) qua uicit Sempronium. Lucet) ſic ep.3.l.5. Cæciliam) ep.4.h.l. Literis) quum uerbis ut abſens non poſſis.

P In Epiſt. 3. *Etſi nil ſane habebam noui, quod etc.*

σχόλια

PHILOGENI) ep.13.l.5. Literas) ſuperiores. Philotimum. ep.4.l.2. Remiterem) huc profectum ep. 9.l.3.fam. Res) quæ ad decedẽdum de prouincia pertinet. Eſt in manibus) de ea nunc agitur, & quidem Romæ. πολλὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ νότος κυλίνδει κύματ' εὐρείης ἁλός) multos uerò in medio auſter uoluit fluctus latimaris.prouerb.ingens interuallum:& multa in medio. III. Cal.) ſic ep.ſup. quare ita quoq; legendũ uidetur ep.21. l.5. Honos) al.bonus: quaſi bonus cuſtos, defenſorque prouincię,ut alibi dixit,pręterq̃ ꝙ uerba,quę ſequuntur, ita poſtulant:nemo igitur potior.nã potior bono reſpõdet.& in his rebus non quæritur,an ſit honos. omnes.n. credunt eſſe honorem:ſed an aliquis ſit bonus,& illo honore dignus. Solum) fratrem. Habeo) mecum in prouincia. Põtinus) ep.3.l.5. qui & ipſe prætorius eſt orat. 3.in Catil. Diſceſſerat) ep.15.l.2. fam. & ep.10.l.3. fam. Quæſtorem) Meſſinium ep.11.l.5.& ep.ſeq. Sagax) alij, ſalax:alij,rapax. Perſuaderi) ut remaneat. Odit) ut qui Aſię triẽnium pręfuit ep.1.l.1. ad Q. fr. Mihi) ut fratri. bellum) Parthicum ep. 1.h.l. Id uideat) alij,idq; uideat: nos,ſiquid mutandum ſit, & uideatur, legi poſſe credimus. Prouinciam) Ciliciam. Præſidij nihil) certe parũ ep.15.l.5. Sumptus) publicus ep.6.l.2.& ep.1.l.7. An-

nuus)& ideo nunc finito anno finitur. Decretus ſit) mi hi de more ep.15.l.4. Liu.l.42. Quintus igitur frater ſum ptum publicum nõ haberet. Nugarum aliquid) ut Quę ſtorem Meſſinium. Opꝰ nõ fuit) nõ erat.n.noſtrũ onus ep.15.l.5. Tua prouincia) rerum tuarum, quæ in Epeiro ſunt, curatio. Thesprotię, & Chaonię) Epeiri locis, ubi res habes tuas. Quintum) nondũ ex hybernis reuerſum ep.20.&.21.l.5. Libris) de Rep. Dilaudas) ep. ſup. Conſeruatæ) ep.1.&.2.h.l. Satisfactũ) ibi. Res geſtę) ep.20 l.5. Dignę triũpho) ep.10.l.2.fam. & ep.6.h.l. Audis) ut propior Italię. Odioſa) tumultuoſæ cõciones ep.12. l.2.fam. Curione) Tribuno pl. ep.7.l.2. fam. qui accepto cẽties HS. ut ſcribit Patercul. uel, ut teſtat Seruius, uiginti ſeptem millibus aureis, trãsfugit ad populum, & pro Cęſare loqui cœpit, ep.6.l.8.fam. Paulo) L. Æmylio Paulo Cos. quem Cęſar mille & quingẽtis talentis, uel, ut alĳ uolunt, ſeſtertĳs amicum ſibi cõparauit. Pompeio) ad hęc, quę timẽtur, propulſanda paratiſſimo ep.7. l.5. Valeat) nam quotannis periculoſe ęgrotare ſolet ep. 2.l.8. Familiarium) Curionis quidẽ ep.1.&.2.l. 2. fam. Pauli uero ep.12.&.13.l.15.fam. Doleo) ꝙ ab optimatiũ partibus deſciuerunt. Obuiam ueniat) ſic ep.12.l.2. fam. Ad urbem) non dixit, in urbem. nam triũphare uolẽti urbem ingredi non licebat ep.1.l.7.& ep.6.l.8. fam. Hoſpitem) ſic ep.12.l.4. Bruti tui) ep. ſup. Sępe) ep. 21.l.5. & ep. 1.&.2.h.l. Cyprĳ) Salaminĳ. Renouato in ſingulos annos fœnoř) anatociſmo ep.21.l.5. Ariobarzanes) ep.1.&.2.h.l. Per ipſum) Pompeium. ut.n. Põpeius uir tantus, & tam potens Regẽ ſexcẽtis procuratoribꝰ preſſerit, ep.1.h.l. ille tñ non fuit prolixior in Põpeium, ꝗ in Brutum per me, qui & præſens, & abſens illum non deſtiti rogare. Præſtare) pene ſic ep.7.l.3. ad Q. fr. Perpauper) ep.1.h.l. Longe) ep. ſup. Liberius) liberalius, mihi quoq; magis placeret: et ſi ſummus poeta eodem modo dixiſſe uidetur. omnia liberius nullo poſcẽte fere-

bat. Curata) magis .n. liberale eſt C. talenta curare, q̄ CC. ꝑmittere. Appij negotio) de accuſatione ep. ſup. Bruto) ut genero ibi. M.Scaptiū) ut M.Sca.al. Maniū Scaptium: unde nemo non uidere poteſt legi oportere: Matinium, Scaptium: nā quum amicos dixit, nō unum, ſed duos minimum complexus eſt, & ſi Ciceronem ita loqui etiam non ignoramus: hos familiares appellauit ep.21.l.5. Non habuit) ut uolebat ep.ſup. Fecerat) ibid. Negotiatori) ibid. C.Vennonio) ep.1.h.l. Tuo M. Lenio) epiſto.21.l.5. Et quod) id quod, lego. Is) Scaptius. Noluit) auferre ep.21.l.5. Scaptio) al. Scaptius, ut ſit locutio, qualis illa, diutius cōmorans Athenis erat aius ad te ſcribere: qua ſcriptores Græci, & latini frequenter utuntur. Fuit) in regno rem Bruti procurans epiſt.1.h.l. nam qui Salaminios uexabat, alter erat Scaptius. Tribunatum) Mil. Caius) is uideri poteſt eſſe, qui L. Gaius dicitur ep.1.h.l.P.Clodij) qui me⁹ fuit inimicus. Canis) tanquàm canis, quòd Clodium more canis ſequeretur, uel q̄ canina, ut eſt in prouerb. facundia uteretur. Non amicus) inimicus. ἐξουθενισμός. Hunc) Caium. Potentiſſimorū) ut Cæs. & Craſſi. Culleolū uix auderē) ego maior uix auderē ita appellarē Culleolū minorē ep.41.et.42. l.13.fam. Operatione) alij orone. Eū) Brutū. Æmulū) riualem in amando Bruto ep.7.l.3.ad Q. fr. prouerb. ſine riuali diligere. Illum) Brutum. Eum) talem, æquum. Soli enim ſumus) ita ut tutò loqui poſſimus. ex Terent. niſi memoria me fallit, & ita dixit tāquàm uicini eſſent, & colloqui inter ſe poſſent. Appio) ſocero ſuo ep. ſup. pro quo rogans tali tempore nihil arrogans certe ſcribere debuerat. ἀκοινώνητον) alienum à ſocietate ep.1.h.l. Solet in ore eſſe) quod ſequitur. Grauius autem) tu meo periculo leges: Granius autem: hoc eſt, Q. autem Granius homo dicax dixit carmen; quod ſequitur. eſt enim finis carminis Lucilij, qui de Q. Granio multa ſcripſit. in Brut. Non contemnere ſe, & Reges odiſſe ſuperbos)

carmen Lucilij, quo Granius oſtendebat, ſe non cōtemnere, ſed tñ Reges odiſſe ſuperbos: quod Atticus ſæpe de Bruto referebat, ut Cicero ipſe de Curione ep.8.l.2. In quo) in quo ſcribendi modo. Ille) Brutus. al. illud. Mihi) qui ut prouerbio, dicitur, amici mores noſſe, non odiſſe conſueui. Cogitat) Brutus. Quintus Cicero) ep. 2.lib.2. Epiſtolam) tuam. Patri ſuo.) Q. fratri. Illud idem) quod ante ſcripſeras ep.ſup. Sorore) Pomponia. Quod ad me) ſcripſeras, & ſcribebas, Statium dicere, Q. fratris conſilium eſſe, Pomponiam repudiare epiſto.ſup. Puerum) Q. Ciceronem. Queſtus) de patre, qui matrē uellet repudiare. Pietatem) in matrem. Fore) de diuortio. Hortēſius filius) ep.4.l.10. Nihil amplius) feci, aut dixi, ne, ſi illum reprehendiſſem, patrem forte offendiſſe. inuidebam quidem interpretari poſſe: nihil amplius feci, ne patrem offenderem, qui illum non amat: Val. Max. ſed illud mouit: patris cauſa uocaui ad cœnam. Nam ſi timuiſſet patrem offendere, cōferendis in filium beneficijs, ad cœnam non uocaſſet, & comitem recuſaſſet. Sed uocauit, & moderaturum etiam ita dixit, ne patrem offenderet: ꝙ eū ex ijs eſſe cognoſceret, qui iniquo ferunt animo ſuos filios ab alijs reprehēdi, ne nimis ipſi negligentes uideantur: uel ꝙ ſint nimis indulgentes. Nolo quidem) aliquid de illo dicere, aut facere. Diligo) ut amicum, & ſocium. in Brut. Quint. Celeris) epiſto.1. l.10. fortaſſe. Q. Pilius. Celer dicebatur ep. 8.l.8. fam. M. Seruilium) de repetundis accuſatum epiſt. 8.l.8.fam. Si nihil fuerit, uel per tuum tabellarium) al. ſi nihil fieri, uel per tuum tabellarium: unde legi poſſe credimus: ſi nihil ferri; uel per tuum tabellariū: ſi nihil tutò ferri poteſt, uel per tuū tabellarium mitte. Filiæ) ep. ſeq.

In epiſt. 4. Tarſum uenimus Non. Iun. etc.
σχόλια

VENIMVS) al. ueni. Bellum) Parthicum ep.1.

h.l. Paucos)circiter.52. Probari)qa nemo dignū putat ep.ſu. Meſſini9)L.Meſſini9Ruf.ep.20.21.&.22.l.5.fam. Cęlio)ep.ſeq.& ep.2.h.l. Relinqre)ep. ſu. Sexcēta)ep. 5.l.2. Tullia)collocanda ep.13.l.5. Cōditione)ep.6.l.8. fam. Placeret)ep.4.l.5. Terētiā)ep.1.h.l. Honore noſtro) ſupplicatione ep.11.l.8. fam.& ep.4.l.15.fam. Literis) de uictoria ep.9.l.3.fam.quas Romā per binos tabellarios miſi ep.1.h.l. μυστικώτερον) magis arcanum. ep.2. l.4.magis occulte.τῆς δάμαρτός μου ὁ ἀπελεύθερος (οἶσθα ὃν λέγω) ἔδοξέ μοι πρώην, ἐξ ὧν ἀλογιζόμενος παρεφθέγγετο πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐκ τῆς ὠνῆς τῶν ὑπαρχόντων τοῦ κροτωνιάτου τυραννοκτόνου δέδοικα δὴ μὴ τι νοήσῃς. εἷς δήπου τοῦτο δὴ περισκεψάμενος τὰ λοιπὰ ἐξασφάλισαι)uxcris meę libert9(noſti quę dico)uiſus eſt mihi ex his,quę inconſiderans effutiuit,cōfudiſſe calculos ex emptione bonorum Crotoniatæ tyrānoctoni.uereor ſanè,ne quid intelligas. Vnus Certe quidem hoc contemplatus, reliqua caueto. ſic propemodū ad uerbum . nunc diligētius cōſiderem9. Vxoris meę)τῆς ξυναόρου ep.ſeq. Terētiæ. Libert9) Philotimus ep.4.l.2.& ep.16.l.11. Dudum)quum eſſet hic mecum ep.ſup.& ſeq. Confudiſſe)πεφυρακέναι.al.διεφθαρκέναι, corrupiſſe. Calculos)rationes, uel pecuniarū numeros,nam,ut inquit Suidas,ψῆφον καλοῦμεν τὸν χρημάτων ἀριθμόν. Bonorum)in quibus ſocius eſt ipſe Philotimus ep.8.l.5. Crotoniatę)T. Anniȷ̈ Milonis, qualis fuit Milo Crotoniata.ἐν αἰνιγμοῖς.n.loquitur ep.7.h.l. tyrannoctoni)qui Clodium penē tyrānum interfecit.ſic ep.17.l. 14. Vereor ſanē, ne quid intelligas)uereor , ne quid ita obſcurè ſit ſcriptum,ut id tu minus intelligere poſſis. eodem penè modo latinē loquitur ep.1.l.6.fam. Vnus) tū εἷς al.ἕν, unum quod magis placet, quum poſtea dicat, τὰ λοιπά. Caueto) ἐξασφάλισαι : al. ἐξ ἀσφαλείας. unde forte ita legendum ſit : ἐξασφαλίσειας, cauere poſſis. Literæ)ex quibus me fingere poſſim epiſt.ſup. Cęciliæ) filiæ ibidem.

In Epiſt. 5. *Nunc quidem profecto Romæ es etc.*

σχόλια

SALVVM ueniſſe gaudeo) ita ſæpe loquūtur comici, ut ep. ultima l. 1. fam. Videbare) quāuis minus abeſſes, quū eſſes in Græcia ep. ſup. Proceſſero Romam reuertens, munere meo abſoluto ibid. Obuias) ibid. Mittas) ut me poſſim fingere ep. 3. h. l. τῆς ξυναόρου τῆς ἐμῆς οὐξελεύθερος ἔδοξέ μοι θαμὰ βατταρίζων, καὶ ἀλύων ἐν τοῖς ξυλλόγοις, καὶ ταῖς λέσχαις ὑπέτι πεφυρακέναι τὰς ψήφους ἐν τοῖς ὑπάρχουσι τοῖς τοῦ Κροτωνιάτου. uxoris meæ libertus uiſus eſt mihi, ſæpe garriens, & ſe iactans in concilijs, & ſermonibus, aliquātum confudiſſe calculos in bonis Crotoniatæ. Vxoris) ξυνάορου al. ἀλόχου, δάμαρτος. ep. ſup. Libertus) Philotimus ibid. οὐξελεύθερος, al. ὁ ἀπελεύθερος. Sepe) θαμὰ, al. τὰ ἐμὰ, res meas. Garriens) βατταρίζων. prouerb. βατταρίζειν. Sermonibus) λέσχαις ep. 1. l. 12. Cōfudiſſe) πεφυρακέναι, al. διεφθαρκέναι corrupiſſe ep. ſup. Calculos) ibid. In bonis Crotoniatæ) ibid. ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου τειχῶν παρέδωκεν ἡμῶν γάμου ὀφειλήματα ὁ Κάμιλλος αὐτόν τε ὀφείλοντα μνᾶς. κδ. ἐκ τῶν Κροτωνιατικῶν, καὶ ἐκ τῶν χερρονησιτικῶν. μη. καὶ κληρονομήσας χμ. κ. μ. τούτων δὲ μηδὲ ὀβολὸν διαλύσασθαι πάντων ὀφειληθέντων τοῦ δευτέρου μηνὸς τῇ νουμηνίᾳ. τὸν δὲ ἀπελεύθερον αὐτοῦ, ὄντα ὁμώνυμον τῷ Κόνωνος πατρὶ μηδὲν ὁλοσχερῶς πεφροντικέναι. ταῦτα οὖν πρῶτον μὲν ἵνα πάντα σώζηται, δεύτερον δὲ, ἵνα μηδὲ τῶν τόκων ὀλιγωρήσῃς τῶν ἀπὸ τῆς προκειμένης ἡμέρας, ὅσας αὐτὸν ἠνέγκαμεν, σφόδρα δέδοικα. καὶ γὰρ παρῆν πρὸς ὑμᾶς κατασκεψόμενος, καί τι σχεδὸν ἐλπίσας, ἀπογνοὺς δὲ, ἀλόγως ἀπέστη, ἐπειπὼν, αἰσχρὸν τοι δηρόν τε μένειν) ex urbis ſeptem colliū mœnibus tradidit noſtrarum nuptiarū debita Camillus, ſeq; debētē mnas. 24. ex Crotoniaticis, & ex Cherroneſiticis 48. & quum hereditates creuerit. 640. 20. 40. horum uero ne obolum quidem diſſoluiſſe, quum omnia deberent ſecundi mēſis calēdis. libertum autem ipſius, gētilē Cononis patris nihil planē curaſſe. hæc igiť primū quidem,

ut omnia cõſeruentur: deinde uero ut neq; uſuras negli-
gas ex eo die, qui tot dies ant receſſit, quot ipſum tolera-
uimus, ductas. ualde timeo. etenim acceſſit ad nos explo
raturus, & aliquid propẽ ſperãs: deſperans autẽ ſine ora
tione receſſit, adiungẽs: turpe diu manere. ita propemodũ
uerba hæc uerti poſſunt, ſed nos paulò accuratius inſpi-
ciamus. Ex urbis ſeptẽ collium mœnibus tradidit) etſi
uerba hęc ita poſſum⁹ interpretari: quæ ex ædibus meis
Romę, quę ſeptẽ colles habet, locatis exegit, ea tradidit:
mihi tñ legendum uidet̃, ut Germani librarij etiã deſcri-
pſerunt: ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου στείχων παρέδοκεν; ex urbe ſe
ptem collium ꝓficiſcens, tradidit. ſ. Philotimus ep. 3. l. 7.
Noſtrum nuptiarũ debita) ἡμῶν γάμου ὀφειλήματα. al. ἡμῶν
κα μν ὀφειλημάτων: unde nos, donec melius inueniat̃, ita le-
gemus: ἡμῶν κα. μν. ὀφειλημάτω: noſtrorũ. 21. mnas debi-
torũ, ut ſint reliqua, quæ ſcripſerat Camillus ſe accepiſ-
ſe ep. 1. h. l. Camillus) ep. 16. l. 11. ὁ κάμιλλος, al. καμίλλῳ;
quod nos ſequimur, ut Philotimus Roma ꝓficiſcẽs hæc
omnia Camillo tradiderit. Seque) αὐτόντε, al. ἑαυτόντε.
Debẽtem) quod ſcriptum dedit ep. 3. l. 7. Crotoniaticis)
bonis Milonis, quẽ Crotoniatam paulò ante, & ep. ſup.
uocauit. Cherroneſiticis) ad quæ exigẽda profectus ui-
det̃ ep. 1. h. l. 48) μη. al. μν. ut, mnas, uertamus, & nume-
rus deſideret̃, qui tñ cum ſequenti cõmiſtus uidet̃. Quũ
hæreditates creuerit. 640. 20. 40.) κληρονομήσας χμ. κ. μ. al.
τινας προνομίσας τῶν κλήρων: quum ante quibuſdã hęredita
tibus legitime ſit uſus: niſi quis malit legere: τινας προνωμή
σας τῶν κλήρων, quũ ante quaſdã hereditates diuiſerit: &
ĩ his fortaſſe Pretianã ep. 9. h. l. Calẽdis) νουμηνίᾳ, ἕνῃ καὶ
νέᾳ, quo die Solon κλῆσιν ἔθηκεν, ut ſcribit Ariſtoph. in
Nub. Libertum autem ipſius) libertum autẽ ipſius Phi-
timi, ut ἐξελεύθερος ἀπελεύθερον habeat, ueraq; ſit hoc loco
Ammonij differẽtia. & ſanẽ Philotim⁹ Erotẽ uel ſeruũ,
uel libertũ uidet̃ habuiſſe ep. 15. l. 10. Gẽtilem Cononis
patris) idem nomẽ hñtem, quod habuit Cononis pater,

qui Timotheus uocabaẽ. Cõſeruentur)σώζηται. al. σώζητε uel σώσητε, cõſeruetis. Acceſſit) Philotimus ipſe ep.3. h.l. & ep.3.l.7. Sperans)ex debitis poſſe deducere:uel à me impetrare,ut uel inuito Milone in eius eſſet bonis ep. 8.l.5. Sine oratione)ἀλόγως. ſic enim utiẽ Iſocrates. Receſſit)uel deſtitit,ἀπέστη. Turpe diu manere)uerſus integer Iliad. B.ita legiẽ. αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν, κενεόν τε νέεσθαι. Neque obiurgauit)Philotimus, ꝙ Milonis bona uelut à fortuna oblata nollẽ retineri ep.8.l.5. τὰ μὲν διδόμενα) quę danẽ.ſ. accipienda ſunt,ut dicebat Dionyſiꝰ tyrannus l.3.de nat.Deor. Perſpiciamus.et ſi) al.perſpice.Nos etſi: atꝗ ita legẽdũ eſt. Emeritũ)ut operę emerenẽ ep.2.h.l. XXXIII.) hinc colliges hanc epiſtolã ad VI. Cal. Quit. ſcriptã fuiſſe. Bello)Parthico ep.1.h.l. Mœrore ſuo) ꝑꝑ filios à Gabinianis militibus occiſos. Cęſar l.3.de bel.ciu. & Val. Max.l.4.cap.1. Quæſtor) Caninius Salluſtius ep.17.l.2. fam. Mitterent) non ipſe Bibulus.ibi. Infirmũ)ep.15.l.5. Auxilia)ep.4.l.15.fam. Galatarũ)Plin.l.5.c.32. Piſidarũ)Plin. ibid. Lyciorũ) Plin.l.5.c.27. De oibꝰ rebus)ut de filij auguratu.ep.17. l.2.fam. Potius)ꝗ̃ de bello. λεληθότως)furtim. ἄλλο πρόβλημα)alia ꝗ̃ſtio ep.2.l.12. Pręficiã) Prouincię. Cęliꝰ) ep.19.l.2.fam. Puellę)Cęcilię ep. ſup. Articulate)al.articulate.

In epiſt. 6. Ego, dum in prouincia om. etc.

σχόλια

OMNIBVS rebꝰ)ep.10.l.3.fam.& ep.2.h.l. Accuſatoris)Dolabellę ep.6.l.8.fam. Ti.Nerone)ep.64.l. 13.fam.& ep.2.l.3.ad Q. fr. Egerat)de accipienda Tullia uxore. Factis ſpõſalibꝰ)ab illis,qbꝰ mãdarã, ut agerẽt,quod ꝓbaſſent ep.12.l.3.fam. Adoleſcẽtis) Dolabellę. Cętera)quibus adhuc ille ſibi parum utilis fuit ep.3. l.7.& ep.13.l.8.fam. ἐξακανθίζειν)ſpinoſa facere,exacuere. πυρούς εἰς δῆμον) frumenta in populum. Athenis) ubi uniuerſos frumento donaſti. hoc refert Cornel. Ne-

pos in uita Attici tēporibus Syllanis factū:nos uerò cre dimus hoc iterū feciſſe Atticum, quum Cicero Ciliciæ preeſſet. Libri) de Rep. in quibus diligēter de largitio ne eſt diſputatum l.2.de off. Iſta)tua. Largitio)Frumē taria. Fuit)ut largitio Sp.Melij. Ciues)non enim tu ci uis Athenieſis fieri uoluiſti. Nep.in uita προπυλαίῳ)ueſti bulo ep.1.h.l. Cogitare) multum,ꝙ & hoc ad largitio-nem pertineat.hinc Phalereus Demetrius Periclem uitu perabat, ꝙ tantam pecuniam in præclara illa propylæa conieciſſet.l.2.de off.al. negatio interponitur hoc ſenſu. tibi placet frumentum largiri, me tñ non de Academiæ propylæo iubes cogitare. Non cogitet) poteſt eſſe ioc⁹ ex ambiguo:uel non cogitet,ꝙ temerè,& ſine cogitatio-ne id faciat,ep.1. h.l. uel nō cogitet,ꝙ amplius nō ſit fa cturus,& eam cogitationē omiſerit. Hortēſio) mortuo ep. 13.l.8.fam. Te)ut ei⁹ familiarē ep.25.l.2. Excrucior) in principio Bruti,ubi ſcribit ſibi Rhodū de Q. Horten ſii morte allatum fuiſſe. Cælium) Quæſtorem ep.19.l.2. fam. & ep. 2.h.l. Puerum) ep.15.l.2.fam. Fatuū) ep.2. h.l. ἐπέχειν) dubitare,aſſenſionem retinere ep.9.h.l. quo uerbo utebātur σκεπτικοί Philoſophi in omnibus ferè re bus.Lucian. ἐν πράσει τῶν βίων,& Laert. in Pyrrhon.ſic σκεπτικοί σκέπτεσθαι. ep.3.l.12.& ἀπορητικοί ἀπορεῖν,Laer. in Pyrrh.hinc ἀπορία ep.11.l.7. Te ſcripſeras)al. ter ſcri pſeras ep.9.h.l. De relinquēdo)eo,qui prouinciæ præeſ-ſet. Eæ)literæ. Me pungebant)ſic ep.21.l.5. ἐποχῆς)du bitationis,quam l.2.Acad.quæſt. aſſenſionis retētionem uertit ep.20.l.13. Fratri autem)tradere. Non utile)ep.3. h.l. Nemo erat)Prætorius ibid. Contumelia) ignomi-nia. ep.18.l.2. fam. Quæſtori) Cælio. Contra S.C.) ne plus annum quis obtineat prouinciam ep.3.l.7. Sermo-nes) hominū. Hui fratrē reliquit?) ep.15.l.2. fam. Hic) Q.frater. Triēnium)Aſiæ præfuit ep.1.l.1. ad Q. fr. ad populum) proferrēt maleuoli. Tecū?) loquerētur? Si-quid)ageret Q. frater. Iracundius)more ſuo ep.1.l.1.ad

Q. fr.

Q. fr. Fortuita) quæ fortuitò dici ſolent. Filius) filius Q. fratris peccaret. Fidēs?) propter multiplex ingeniū ep.2.h.l. Id) ꝙ dimitteret. uel poti⁹ dimittēdum eſſe ep. 9.h.l. Egerit) al. egeret. Q. Caſſium) Lōginum Hirc. de bel. Alex. & Dion.l.41. Delegit) in Hiſpania. Cæſar) in Hiſpania, ut ſcribit Dion.l.45. in Gallia, ut uerius docet Cicero Philip.2. & Cæſar ipſe l.8. de bel. Gall. Antonium) M. Antonium: unde Antonios dixit ep.15.l.2.fam. Sorte datum) ep.19.l.2. fam. al. ſorte mandatum. Hoc) quod feci. Aptius) quoniā nullas ſuſcipiam inimicitias: quod penè neceſſe fuiſſet facere, ſi ſecus feciſſem, ſic ep. 18.l.2.fam. Amicorū) ut M. Cælij ep.5.l.8.fam. Triumphum) ep.3.h.l. Vocant) ep.8.h.l. παλλιγγενεσίαν) generis renouationē. Cicero enim fuit homo nouus ita, ut genus ſuum quaſi renouare, & ſuis, ut dixit ipſe, prælucere uideretur: & loco uerbum Pythagoricum uſurpauit, & quidem penè propriè: quāuis μεταφορικῶς etiam ad dignitatis, quam tempore exilij propemodum perdiderat renouationem referri poſſit ep.4.l.15.fam.

In Epiſt. 7. *Quintus filius, piè ſanè, me etc.*

σχόλια

QVINTVS filius) al. Cicero Q. F. Pię) unde pietatē dixit, ep.3.h.l. Hortātē) illū. Sed currētē) ipſum Q. filium ſic ep.9.l.5. Animum) cōmotum ep.2.&.3.h.l. Patris ſui) Q. fratris. Sorori tuę) Pōponię ep.4.l.1. Eum) Q. filium, uel Q. fratrem. Tuę literę) ad Q. fr. quidem ſcriptæ, ſed à filio apertæ ep.3.h.l. Bis) ep.4.& 5.h.l. ἐν αἰνιγμοῖς) in enigmatibus al. ἐν αἰνίγμασι al. ἐν αἰνιγμοῖς, ut ep. 19.l.2. ἀφελῶς) ſimpliciter ep.1.h.l. Percūctando.) Philotimum. Nominibus Milonis) ep.8.&.10 l.5. Expediat) Philotimus. Recepit) ep.3.l.8.fam. Meſſinium) ep.4.h.l. Lege Iulia) qua relinquere rationes in prouincia neceſſe erat, eaſdemq; totidem uerbis referre ad ærarium ep.21.l.5.fam. Duas ciuitates) Laodicēſem,

& Apamēſem ibid. Relinquere) acceptis prędibus ep. 17.l.2.fam. Rhodum) quò pueri fuerant deducti ep.18. l.5. uel potius deducēdi, ut Rhodum uiderēt. Nam cum Cicerone tunc erāt, ep.3.h.l. & in epiſtola ad Caninium l.2.fam. inquit, nec id certum: ꝙ ſi pueri Rhodi fuiſſent, id certū fuiſſet. Volo) proficiſci, ut cogito. ſic Ariſtoph. in Ran. ἐγὼ μὲν οὖν ἐς τὸ βαλάντιον βούλομαι. Eteſię) ep. 15.l.2.fam. & Plin.lib.2.cap.47. Reflant) al. reflauerint. Volo) ad urbem accedere ep.3.h.l. Magiſtratibus) præſertim L. Æmylio Paulo, & C. Claudio Marcel. Coſs. C. Curione, & C. Furnio Tribu.pl. ep.11.l.8. fam. Volūtatem) ibid. Supplicatione) quę triūphi penē ſemper prę rogatiua ſolet eē ep.5.l.15.fam. Expertus) ep.1.l.7. Ob uiā) ep.3.h.l. Tiro) l.16.fam. Ægrotū) ibi. Eſeę) al. eē. al. Edeſe. ſed utcunq; legatur, oppidum Ciciliæ ſit neceſſe eſt, in qua adhuc erat, quando Meſſinium iuſſit Laodiceæ expectare. Tiro tñ poſtea Patras delatus ep.2.l.7.

In Epiſt. 8. *Cum inſtituiſſem ad te ſcribere etc.* σχόλια

BATONIVS) Q. Batonius Theleſphorus in ueterū monimētis legitur. Domum Epheſi) al. dum eſſem Epheſi. Felicitate) ep.2.l.7. Coniugio) ep.6.h.l. Cęſarianos) à Cęſare iam nunc impēdentes. Lepta) ep.17. l.5. Exercitum) al. Cæſarem exercitū. Dimiſſurum) ep. 13.&.14.l.8.fam. Illo) Cæſare. Caſſium) Q. Caſſium epiſt.3.l.7. & ep.10.l.16. fam. Trib.) Tribunum pl. Des. Lentulum) L. Cornelium Lētulum Cruſcellum. Cos.) Des. cum C. Claudio Marcello. Facere) quaſi, eſſe, ſentire. Vrbem relinquere) quod poſtea fecit ep.10.l.7. Moleſte fers) propter repulſam ep.19.l.5. & ſi aliam uidetur ſignificare. Illo) M. Catone, ut in Quęſt. diximus. Patruo) mihi ep.19.l.5. Quibus) L. Lentulo, & C. Marcello: quorum alter iuſto ferocior erat, Lentulus uero ſalua Rep. ſaluus eſſe non poterat. Patercul. Victus) in tertia

Conſulatus petitione, certè ſecunda unde Cæſar l.i. de bel.ciu.ſcripſit Catonem repulſę dolore incitari. Etesię) ep.ſup. Detraxit) dum pueris timeo ep.12.l.10. XX.ipſos dies) ep.21.l.3. Aphract⁹) τὰ ἄφρακτα ep.11.&.12. l.5. L.Tarquinio) cuidam. Raudusculo) ære, numis ep. 8.l.4. Vocant.) ep.6.h.l. Hoſpes) nedum hoſtis, ut ep. 2.l.7. Porta) Antiochiæ.epiſt. 4.l.15. fam. Extulit) ſed oppido ſe tenuit.ep.19.l.12. fam. Domo ſua) olim Cos. cum Cæſare ep. 19.20.&.21.l.2. Nunc uero) quum Bibulus adnitatur. αἰσχρὸν σιωπᾶν) turpe tacere. ut Ariſtoteles ſibi turpe putabat tacere, loquente Iſocrate, ſic mihi turpe eſt non petere triumphum, petente Bibulo, qui, ut mihi par eſſet, laureolam in muſtaceo quæſiuit epi.20.l.5. prouerb.turpe ſilere. Multa) ſcripſi. Ei) L. Tarquinio. Cicero) filius meus. Filiæ) ep.4.h.l.

In epiſt. 9. *In piræea cum exiſſem prid. Id. etc.*

σχόλια

PIRÆEA) ep.3.l.7. Exiſſem) è naui epiſto. 1.l.7. Acaſto) epiſ.5.l.14. fam. Breuitatem) exiguitatem, tenuitatem. neque enim, nōdum reſignata epiſtola, ad ſcripturam potuit referre. σύγχυσιν) confuſionem. Literularū) ſic uacillāteis literulas dixit ep.13.l.16. fam. Copioſiſſimę) al. cōpoſitiſſimę, fortaſſe rectius. Ne multa) dicam. Febri) al. febre ep.1.l.7. Temperātia) ep.5.l.14. Turranio) ep.5.l.1. & ep.1.l.7. παραφύλαξον) obſerua φυρατοῦ) Philotimi perturbatoris, ὅς ἔδοξέ μοι ψήφους πεφυρακέναι ep.4.&.5.h.l. & ep.1.l.7. & φυρμὸς ep.5.l.14. φιλοτιμίαν) ambitionem, uel potius auariciam, Suida autore. & ſanè Philotimus, in cuius nomine nunc iocatur, φιλοτιμίαν quaſi à Philotimo ducens, auarus cognoſcitur. epiſ.4.& 5.h.l. φιλοτιμία ep.1.l.7. αὐτότατα) ipſiſſime, per teipſum maxime. & uoce comica eſt uſus, ut, quod uolebat, magis exprimeret. Hāc) Prætianā hæreditatē. Hominem) Prætium. Pręcianam hęreditatem ep.5.l.14. fam.

Attingas) attingat, uidet̃ legendũ ex ep.1.l.7. Triũphi) ep.3.h.l. κενὸν) elatum. ἄτυφον) abiectũ. ἐπέχειν) dubitare ep.6.h.l. Te ſcribebas) al. ter ſcribebas. ibid. ter igitur ſcribebas hoc uerbũ ἐπέχειν, ut oſtẽderes iterũ, atq; iterum deliberãdum: id quod illa uerba, ἐπιχειρονία ἐποχὴ magis demrant. Dubitatione) eſt quaſi ἐπεξήγησις uerbi ἐπέχειν. Quicquam) periculi ex bello ep.3.h.l. ἀθέτησις) improbatio. ἐποχὴ) dubitatio ep. 6.h.l. Relinquere) ibid. τοῦτο μόνον ἐρῶν ἐμοί) hoc ſolum dicẽs mihi. ſic penè loquit̃ Plato in principio l.9. de Rep. τὸ τῶν παιζόντων τοῦτο σὺ καί ἐμοί ἐρεῖς: quod aiũt, qui iocant̃, hoc & tu mihi dices: quod εἰρωνικῶς dictũ uidet̃ quodã modo, ut Cicero imitat⁹, dicat: tu ſolũ hoc mihi ſignificas apert, qđ optime norã, quodq; facer̃ cõſtituerã al. τοὐμὸν ὄναρ ἐρῶν ἐμοί meũ ſomniũ narrãs mihi. puerb. tuũ tibi narro ſomniũ. ἐπιχειρονία ἐποχὴ) diuturna dubitatio, qa ter ἐπέχειν ſcripſiſti. Dubitatione) fratrẽ prouincię pficerẽ necne. Liberauit) qm̃ ob id cõſtitui nõ pficere. Epiſtolã) 6.h.l. Sau feiũ ep.1.l.7. Ideſt) al. idem Dolabella) genero ep.6.h.l. periculis) ep. ſup. Cẽſoribus) Ap. Claudio Pulchro, & L. Piſone Cęſoniano. ep.12.l.8. fam. Cęs.l.1. de bel. ciu. & Diõ l.40. Signis) ut Anſeris, & Iouis, q̃ Ceſs. Plutar. & Plin. autoribus, miniãda locabãt. ſed & Q. Martius Cęs. ſignũ cõcordię fecit. orat. p dom. uel potius ſignis, quorũ Romani ita fuere ſtudioſi, ut Cęſs. ueluti morib⁹ pfectis tãtę libidini cõſulere fuerit neceſſe. Tabulis) pictis, ut Cicero ſuo quaſi more ſigna & tabulas cõiũgat: etſi uideo poſſe interpretari, tabulis corruptis: q̃ de crimine Ceſs. iudicar̃ cõſueuiſſe cognoſci pt̃ ex orat. p Cluẽt. ſunt etiã, qui tabulas Cęrites ſignificari uelint, de quibus Gel.l.16.ca.13. hac de re loquit̃ etiã Cęli⁹ ep.14.l.8. fam. & Dion l.40. ſcribit multos ab Appio Cęs. notatos fuiſſe. Legiones quatuor) adducturus erat. Macte) al. mature, quod magis placet. Statio) mãſio. Placet) ut tutior, quàm ſi in Italia in tot periculis uerſer.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER SEPTIMVS.

In Epiſt. I. Dederam equidem etc.

σχόλια

DEDERAM) nihil hic ferè tēporis interceſſit. L. Saufeio) ep.2.l.1. Literas) 9. l.6. Familiarem) Nepos in Attici uita. Philoſophi) ueſtri præſertim Epicurei ep. 6.l.4. Ambulãt) tardè ep.8.l.2. Pirǫeum) ep.3.h.l. Acaſto) ep.9.l.6. Febre) ibid. Legionibus) quatuor ibi. φιλοτιμία) ambitio uel auaritia.ibid. Eius) Philotimi. Scripſeram) Gręce ep.4.&.5.l.6. Turranius) ep.9.l.6. autē) hęc particula cauſa fuit olim, ut ego putarim hunc locū totum ita legēdum eſſe. Cur fratrem prouincię non præfeciſſem, breuiter expoſui: Turranius autem ſecus tibi Brunduſii dixerat, quod ex his literis cognoui, quas à Xenone optimo uiro accepi. Secus) atq; factum fuerat. Dixerat) à me prouinciam fratri traditã ep.9.l.6. Xenone) ep.13.l.5.al. Zenone.ep.10.&.11.l.5. Expoſui) ep.9.l. 6. Dimicationem) inter Pompeium, & Cæſarem. Liberauit) nam Parthi incredibili felicitate diſceſſerunt ep.6.l. 6. Hoc malum mihi) al. hoc malum, quod mihi: ut ſit locutio illa, qua de dictum eſt ep.3.l.5. πρόβλημα) quęſtionem, ut ep.5.l.6. Te autore) ep.5.l.4. Vtrunq;) Pompeium, & Cęſarem ep.13.l.9. Audiſſe) ep.6.l.4. Monentem) ut daremus operam, ut ab ijs diligeremur ep. 5.l.4. ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθες) ſed meū nunquàm animum in pectoribus mouiſti. ὀδυς.ι.&.ι.ep.15.l. 13.fam. πατρίδος) ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος, φ nihil eſt

dulcius ſua patria. ὀδύς. i. ſic enim uel addēdum, uel certe intelligēdum exiſtimo: ut ſit ratio, quare Atticus nō perſuaſerit à principio, ut Pompeium, & Cęſarem complecteretur, ꝙ patriæ nimis eſſet ſtudioſus, ut pluribꝰ diſputat ep. longa ad Lent. præſertim quum Calliope ita pręſcripſiſſet ep. 3. l. 2. Meritus) Pompeius mei reſtituēdi ſtudioſiſſimus ep. 3. l. 8. Valebat) Cęſar ep. 5. l. 4. Charior) amicior ep. 13. l. 9. Peccare) quum ciuis egregius eſſet ille ep. 7. l. 5. Coniunctio) ep. longa ad Lent. qua Senatus opes ſunt fractę ep. 6. l. 6. fam. Alter) Cęs. Nūc ſentiat) nō ꝗ ſentiebat ep. 16. l. 2. Agant?) al. agā? Altero) Pōpeio, qui patriam defendit. Vinci) pro patria pugnantem. ep. 7. l. 8. Altero) Cęſare, qui patriam uelit oppugnare. Venero) ad urbē. Abſentis) Cæſaris ep. 13. l. 8. fam. Dimittat) Cęſar ep. 8. l. 16. Expecta) tu, qui me rogas. eſt enim μίμησις. Atticum) quem ſoleo conſulere. Dēſę) nā ſcribit Plutarc. Senatores circiter ducētos Lucā ad Cęſarem ueniſſe. Dexteræ) teſtes fidei Cęſari datæ, fore, ut abſentis ratio haberetur. Illi) Cęſari. Hoc) cōſulatum petere. Ab ipſo) Cęſare. Rauēnæ) quò uenerat ipſe Cęſar ep. longa ad Lentul. De Cęlio Trib. pl.) curarem, ut M. Cælius tunc Tribunus pl. cum cæteris Tribunis pl. de eius abſentis ratione habenda ferret ep. 3. h. l. Ab ipſo autem?) ab ipſo autem Cæſare tātum rogatus? rogatus igitur & ipſe adiuui, & cæteris autor ad adiuuādum fui ep. 13. l. 9. Cneo noſtro) Pompeio, cuius legibus Cęlius ipſe Trib. pl. obſiſtere conatus fuerat. Aſcon. in orat. pro Mil. Diuino) poſtquam Pōpeius ipſe defenſor eē Reip. cœpit ep. 3. l. 8. Tertio conſulatu) ep. 3. l. 8. Aliter) atque Pōpeiani. ſic enim Pompeium uereri neceſſe erat. αἰδέομαι) uereor. Pompeium) ut ducem. Τρῶας καὶ Τρῳάδας) Troianos, & Troianas, Romanos, & Romanas ep. 5. l. 2. Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην καταθήσει) Pulydamas mihi primus uitio dabit ibid. Quis?) Pulydamas? Laudator) ep. 2. l. 6. Scriptorum) ep. 15. l. 4. Effugi) abſens.

Marcellorum) M. & C. Actum) l.8.fam.ſępe. Stult⁹) quicunq; etiam ſtultus: uel eſt nota, qua L. Domitium Ænobarbum, niſi fallor, ſignificat ep.1.l.8. is enim multa cum libertate dicebat, quod eſt ſignum ſtultitiæ: & Cęſaris erat inimicus, eiuſq; prouinciam cupiebat ep.11.lib.16. fam. Primus) rogatus ep 10.l.1. Sententiam dicat) de meo triũpho, quãdo de ſupplicatione inique tranſigi uolebat ep. 11.l.8. fam. uel potius de Cæſare, & primus dicat, me extra urbem cõmorãte, qui ſi præſens eſſem, fortaſſe ut Conſularis ante ipſum, impedimẽto eſſem, ne primus ſentẽtiam diceret. Triũpho) ep.3.l.6. Extra urbẽ) nam triũphare uolẽti urbẽ ingredi non licebat, ſed foris manebat ep.15.l.4. Iuſtiſſima cauſa) triũphi. Tamẽ) etſi extra urbem ero. Setẽtiam meam) de cauſa Cęſaris pręſertim. Hoc loco) ubi cupiã, quod tantopere fugi. Op⁹ fuit) utile fuit, ut ep.6.l.4. cõmodum fuit in prouĩcia manere. Hoc) malum. Nil miſerius) prouincia. nihil odioſius ep.3.l.6. ὁδοῦ πάρεργον) pͤter propoſitum epiſ.21.l.5. Oĩa) quæ ſcripta ſunt de comitum continentia ep. 10. 11.14.&.16.l.5. ἐπίτηκτα fuerũt) liquata fuerunt, hoc eſt euanuerũt al. ἐπίκτιτα, fucata, foris aſſumpta. Nõ eſt facilis uirtus) ꝙ non eſt uirtus δίδακτος ep.13.l.10. Decretus eſſet) ep.3.l.6. C. Cælio) ep.6.l.6. Annuũ) ſumptum. HS.CIↃ) uſque adeo parcus fui, ut ex ſumptu annuo mihi decreto potuerim & cohortẽ alere, ſumptumq; annuum Quæſtori ut minori magiſtratui reliquere, & HS. CIↃ. in ærariũ referre: atq; hoc glorioſum putaui. Æra riĵs) ex quibus nihil eſt erogatũ nec priuatim, nec publice. ep.1.l.6. Noſtro) ęrario. Nõ mouerũt) meę cohortis hoĩes. ἐκβολὴ λόγου) egreſſus, uel effuſio orationis. εὐπόριστον) parabilẽ. Amicorum) qui me ad triumphum uocant ep.9.l.6. Supplicatione) ep.7.l.6. Quam qui non decreuit, plus decreuit, quàm ſi omneis decreuiſſet triumphos) al. quam mihi non decreuit, quaſi omneis decreuiſſet triũphos; unde aliĵ ita legũt: quã q nõ decreuit nõ

decreuit, quaſi omneis decreuiſſet triũphos. is autem fuit M. Cato. ep. 11. l. 8. fam. Ei) M. Catoni ibid. Familiaris meus) hinc tulit tribum ep. 1. l. 2. Fauoni⁹) ibi. Iratus) ep. 15. l. 2. fam. ut Auguratus cõpetitor epiſt. 2. & 3. l. 8. fam. Hirrus) ep. 11. l. 8. fam. Scribendo affuit) in decernenda ſupplicatione. Literas) 5. l. 15. fam. Triũphat) exultat ep. ſeq. & hoc uerbo uti ſolitus Cæſar uidetur ep. 19. l. 9. Catonis) ſui inimici, Cęs. l. 1. de bel. Ciu. & mihi inuidentis ep. 15. l. 3. & epiſt. 19. l. 5. Ille) Cato. Sed tñ) al. ſed tm̃. Non decreuiſſe) ꝙ mihi inuideat epiſ. 3. h. l. Hirrum.) C. Hirrum. Eum) Hirrum iratum. paulò ante. Scrofam;) ep. 4. l. 5. Silium) ep. 24. l. 12. Impedire) ſupplicationem, quũ de hoſtibus ageret ep. 11. l. 8. fam. Craſſipedem) nõ generũ iam mortuũ, uel certè alienatum, quũ Tullia Dolabellæ nupſerit ep. 6. l. 6. ſed alterũ ep. 12. l. 9. al. Caſſij fidem: unde libuit legere: Caſſij fratrẽ ep. 21. l. 5. & ep. 3. h. l. Domũ) ad res domeſticas. Diiũgere me) ſocietatem, quã feci, bonorũ Milonis dirimerẽ ep. 8. l. 5. Ab illo) Philotimo. φυράτης) ꝑturbator. ep. 9. l. 6. German⁹) mer⁹, ut ep. 15. l. 1. & ep. 5. l. 4. Lartidi⁹) Fani ſic legiť. M. Latridi⁹ M. lib. Hilarus. Hilarus porrò Ciceronis fuit Libertus, & ratiocinator, q fortaſſe & ipſe calculos confundebat ita, ut nunc Cicero dicat: Philotimus eſt φυράτης, & uerè talis, qualis Lartidius uel Hilarus, uel quicunq; is eſſet, qui in ea rè male audiret. hic ego tñ adhuc aliquid deſidero, ut pote ꝙ Lartidius aliqua ligua furacẽ ſignificet, uel ἀπὸ τοῦ λάρου deducať, uel certe tale quid demrẽt ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ) ſed hæc quidem prius facta fuiſſe ſinemus, quãuis dolẽtes. Iliad. τ. ep. 13. l. 10. prouerb. malorũ ne memineris. Cura) hęreditatis Pręrianę. Dolori meo) quẽ ex amici morte capio ep. 9. l. 6 Quicquid eſt) quãtulacunq; eſt hęreditas ibid. Pręrianũ) hoc Pręrianũ, quicquid eſt. Ille) Philotimus. Tractat) ep. 15. l. 10. Nolo) ſed uolo dicas, numos mihi opus eſſe ad apparatũ triũphi ep. 9. l. 6. Scripſi ad Terẽ

tiam)ep.15.l.14. fam. Ipſum)Philotimum. Poſſem) al. poſſet. Triũphi)ep.3.l.6. ἀμεμπτα)nõ accuſanda, ea de quibus Philotimus queri nõ poſſit.al. ἀμιμη.α,quaſi indigna,de quibus iraſci,aut furere debeat Philotimus.Vt lubebit)iraſcat,& indigneť Philotim⁹. uł ut lubebit tibi. Experiamur) ius noſtrum perſequamur, & quaſi in ius Philotimum uocemus.Non.n. poteſt ad triũphum referri,quum ſupra de illo ſit locutus:& dicat,oſtendiſti, & ego te adiuuabo:quibus uerbis oſtendit, ſe aliud ſignificare.

In Epiſt. 2. *Brunduſium uenimus* VII. *Cal. etc.*

σχόλια

SEPTIMO Cal.Decemb.)ep.9.l.16. fam. Tua) qua tu es uſus ep.8.l.6. Flauit ab Epeiro leniſſimus Auſter,mitis)uerſus eſt.ſic ep.9.l.16. fam.leniſſimo Auſtro ĩ Italiã peruenimus epiſt.7.l.16. ſed qm̃ ἐπίθετον mitis hoc modo poſitum offendit, & in ueterib⁹ libris legitur:Anches mitis, nõ auſter mitis,ego libẽter conglutinarẽ,anchesmitis,ut ita uocareť ille Auſtri quaſi reflatus regiõis uocabulo:ſic propẽ ἀγχηστῖνος ἡ εὐεῖα diciť ã Suid.& dixit ab Epeiro,tanq̃ nauigãdi felicitas ex eodẽ loco profecta uidereť. & ab Epeiro,uicinisq; locis in Italiã uento Auſtro nauigari ſcriptores ſæpe teſtãtur, quum tñ Italia in Auſtrũ, & Epeirus in Boreã uergat.unde uideť interpretãdũ,Auſtro,Auſtri reflatu,uel Auſtro mõtibus Epeiri quaſi repercuſſo ep.7.l.16. Hũc)uerſum. σπονδάζοντα) al.σπονδειάζοντα, ſpondæum quinta ſede hñtem τῶν νεωτέρων)iuniorum. iuuenes.n.uerſibus delectari ſolẽt. Pro tuo uẽdito)tuum eſſe dicito,quod faciũt ſæpe multi,qui aliena pro ſuis uẽdunt. Inualetudo)ep.5.h.l. al.ualetudo inualetudo oculorum , Liu. ſiue Flor.l.13.febris ep.ſup. Alteram quartanam) nam duæ poſſunt eſſe quartanæ. Cornel.Celſus.Pãphilus tuus)amicus , uel ſeruus. Terentia)ep.9.l.16. fam. L. Pontium) ep.2.l.5. Trebulano)ibid. Eam)quartanam. Tẽperantia)ep. 9.l.6. Sex-

centas)ep.5.l.2. Tua manu)ep.15.l.4. iucũdiores igitur erant literę tua manu ſcriptę. Alexidis)ep.20.l.5. Amabã)quãdo uidebam literas eius manu ſcriptas. Accedebat) ita ut in tuis epiſtolis illum agnoſcerem ep.14.l.16. Tuę literę)al.tuę literę,recte,hoc eſt,tui ſcripti, tuę manus.ſic manus ep.21.l.8.ſic Hyperides,quod alĳ χειρόγραφον,ipſe χεῖρα nominauit. Pollux lib.2. Manũ non amabam)ἀντίθετον quoddam.manũ Alexidis amabam,quod ſimilitudinem tuę literę referebat:eiuſdẽ manũ rurſus non amabam, quod indicabat te nõ ualere. Quia indicabat) al. quod indicabat. Non ualere) ſcripſiſſes enim tua manu,ſi ualeres. Cuius) Alexidis. Mẽtio) quæ mihi in memoriã reduxit Tironem, cuius Alexis eſt imago.ep.7.l.12. Patris) ep.1.l.16. fam. Melius) & caſtius ep. 7.l.6. M. Curĳ)ep.6.l.16. fam.ep.17.&.50.l.13. fam. Velles à me) al.uelles ſe à me. Diligi)ep.3.l.16. Quem facile diligas) al. quam facile diligas,ut ad urbanitatem referas. αὐτόχθων)natiua,&(ut ego puto) Attica ep.32.l.7.fam. Athenienſes.n. ſe αὐτόχθονας appellabãt. Eius) Curĳ. Teſtamẽtum) tabulas ep. ſeq. De tortorio) al. detortorium. nos ſentimus cum his,qui legũt, decretorium,quo quaſi decernatur,& uideatur uerum eſſe, quod ſcripſit ipſe ep. 30.l.7.fam. ſe Ciceronis χρήσει μὲν, κτήσει δὲ Attici eſſe. fortaſſe, deportato ep. ſeq. Ciceronem) puerorum ep. 7.l.6. Cohortiſq; prætorię)noſtrę ep.ſup. Fecit palã fecit palã teſtamentũ, & ſcripſit hæredẽ, ut orat. pro Mil. Ex libella) Varro, & Voluſius de aſſe. Ex teruncia) al. ex teruncio.ĳdem fecit palàm te ex libella, me ex teruncia) neſcio,an alibi uiderim hanc locutionem.Quare uereor, ne ſit iocus: quaſi dicat, minimum quid utrique reliquit. Corcyræ) al. in Actio,Corcyræ epiſto.9. lib.5. Alexion)ep.1.l.15. Opipare) ſic epiſto.9.lib. 5. Quint. Ciceroni) filio. Thyamim) flumen Theſprotiæ Plin.l. 4.cap.1. ubi res tuas habes epiſto.3.lib. 6. Videret) cum patre. hinc Buthrotum profecti dicuntur epiſt.2.lib. 16

fam. Filiola) epiſto.19.l.5. στοργὴν φυσικὴν eſſe τὴν πρὸς τὰ τέκνα)amorem naturalem eſſe eum,qui eſt erga filios. Nam Xenocrates & Ariſtoteles primi docuerunt,à na tura tributum eſſe,ut ij, qui procreati eſſent, à procreato ribus amarentur.l.4. de finib. Bene conueniant) al. bene eueniát. al. bene ueniat, ut ſit, bene uenire, id contingere alicui,ut naturæ primis bonis,aut omnibus,aut maximis fruatur, qui fuit finis Carneadis. Tuſc.5. Spurce)nam & Carneadis finis eſt expers honeſtatis.l.2.de finib. Prudentius) al. pudentius, quod magis placet, quũ ſpurcè,dixeris,& impudẽtia q̃dam fuerit,dicere,bonorum finem,eſſe uoluptatem, ut dixit Epicurus. Lucius)uel,L. Saufeius,ep.ſup. uel, L. Torquatus lib.1.de finib. Patron)epiſto.1.l.13.fam. Qui)ut Epicurei. Omnia ad ſe referant)omnia ſua uoluptate metiantur epiſ.2. l.7. fam. Putant.) atque hic nemo non uidet, uel negationem eſſe reponendam, uel cum interrogatione legendum, quum aliter & periodus pendeat, & ſatis conſtet, Epicureos, nihil alterius cauſa faciundum, putaſſe. Callido homine)id pluribus oſtẽdit Cicero l.2. de finib. Iis libris)de Rep.ubi de rebus hiſce diſputabat Lęlius ibid. Laudando)ep.2.&.3.l.6. Philoxeno)ep.7.l.13. Scripſeras)in altera epiſtola. In ea)quam Philoxeno dederas. al.eam. Neapolitano)quem tecum habuit Neapoli,ubi tunc ægrotabat ep.2.&.25.l.8. Acceperat)nõ à te,ſed à Philoxeno, qui me nõ conuenerat. Erat.n.) ſcripta. Is uir)Pompeius. Triũpho) ep.3.l.6. Veniſſe) Neapolim. Bibuli)epiſt.8.l.6. Ampliſſime) alij,ampliſſima. Geſta ſunt)geſta eſſent,locutio latina poſtularet. Illum)Bibulũ. Porta) ep.8.l.6. Hoſtis) hoſpes ibi. Cis Euphratẽ) in Syria ibi. Coniũgens)φ τὰ τῶν φίλων κοινά. Raudu ſculo)ep.8.l.4. Numeriano)quod Numeri9 fortaſſe debebat.Numerij Romę erant. orat. pro Seſt.& Aſcon.in orat.in Pis.Hortẽſius)filius ep.3.l.6.nã pater paucis ante dieb9 deceſſerat ep.6.l.6. Egerit) de auctione ep. ſeq.

Cato) M.Cato. Qui quidem) al. qui dum quidem. De dit) ep.5.l.15.res.n. noſtras diuinis laudibus ornauit epiſ. 15.l.2.fam. Negauit) ſupplicationem ep.ſup. Cęſar) ibi. Exultat) triũphat ibi. Hic idem) Cato ep.ſeq. Bibulo) ut amico, & genero, ut ſcribit Plutarc. in Cat. Dierum XX) dierum uiginti ſupplicationes decreuit.ἔλλειψις.al. p̃ notam D.XX. Omneis) quas ſexcentas acceperã paulò ante. Neceſſe eſt) reſpõdere. Videbo) ad urbem. Chryſippo) ep.5.h.l. Altero illo) fortaſſe Philargyro ep.18. l.9. Puero) Cicerone meo filio Druſi) M.Liuij. Druſi. Prætoris) Vrbani l.2.ad.Heren. Eadẽ) quæ ſeruus iurare ſolitus erat. Liber) libertate donatus. Non iuraret) quaſi uero aliter ſerui, aliter liberi iurarẽt. Iſtos) Chryſippum, & illum alterum. Liberos non addixiſſe) liberos non pronũciaſſe. & uerbo prętoris eſt uſus, quia Prętor erat Druſus. Adeſſet) qñ liberaui ep.4.l.14.fam. Recte) uidicijs: cauſa liberali. Vindicarẽtur) in libertatem. Faciunt) qm̃ Romanos ab inteſtinis ſeditionibus ad hoc bellum auocabunt: & ſi uereor, ne ſubſit ęnigma, p̃ſertim quum paulò ante dixerit, hoſtem cis Euphratem nullum fuiſſe, nec hiſtorici, quod ſciam uſq̃ ſcribant, Bibulum à Parthis ſemiuiuũ relictum. uide igiť, an hoc dicere uelit. Parthi, quorũ diuitias dum cupit Craſſus, cauſa fuit, ut M. Bibulus uel in Cõſulatu, uel fortaſſe in petitione eiuſdem prouinciæ ſemiuiuus relinquereť ita ut diu poſtea iaceret, ſpem afferunt, Cæſarem, & Pompeium reconciliari poſſe, ut alter eorum ad id bellum mittať, ſic caſus Parthicus ep. 24. h.l. uel reliquerunt Bibulum ſemiuiuum, ideſt reliquerunt Bibulum tunc, quum metu eſſet ſemiuiuus ita, ut porta pedem non efferret. ſupra.

In Epiſt. 3. Ad VIII. Id. Decemb. in Trebu. etc.

σχόλια

TREBVLANVM) ex epiſtolæ fine. Philotimus) ep.4.l.2. Te ipſo) ut iam ſano. Dicæarcho) etiam

familiari tuo ep.16.l.2. Aſſentiri) Peloponeſias ciuitates omneis maritimas eſſe ep.2.l.6. uel de prouincijs cito de cedendū.nam de hiſce rebus ſcripſit etiam Dicęarchus ep.2.&.16.l.2. Negas) hic fit melius finis periodi. Expetitum) ep.2.&.9.l.5. Approbatum à te) al.te approbāte. Perfectum) ne diutius anno in prouincia eſſem. Ex S.C.) ep.6.l.6. Suſtineam) quū in Senatu ea de re nunq̃ uerbum factum fuerit. Vtile) mihi, cui nō fuit opus hoc toto negotio ep.3.l.6. uel potius Reip. cuius cauſa remanere ſtatueram ep.6.l.6. Hoc) deceſſiſſe. ἀμεταμέλητος) cuius nō peniteat ep.51.l.13. Iniecta) præſertim poſt Bibuli literas ep.ſup. Haud multū requireres) nam me haberes. Sexto libro) de Rep. cuius pars extat ſomnium Scipionis. Informatus) ad Remp. cū prudētia, iuſtitia, fortitudine, atq; moderatione gubernādam ſpe, fore, ut īmortalitatē conſequatur. Macrob. ad quā qui ſpectat, nullam ſpem in pręmijs humanis ponit, ut in Sōnio Scipionis ſcribitur. Libros) de Rep. Deuoraſti?) peruoluiſti? ep.12.l.5. Ipſum) triūphum uel nunc ipſum, hoc ipſo tēpore ep.9.l.8. ep.4.l.10. & ep.10.l.12. Rem tātam) Romę omnium maximam. Abijcere) ep.9.l.6. Libere) nam qui liber loquit̃, aliquos offendat neceſſe eſt. Me eſſe) extra urbem. Nam qui urbem ingrediebatur, imperiū deponebat lib.1.&.8.fam. Imperio) quo noīe appellor ep.12.l.8. & ep.16.l.2.fam. Officijs) per Q. fr. legatum, per M. Cælium Tribunum pl.ep.1.h.l. per me ipſum in monimento ep.16.l.4.& in ſnīa, ep.longa ad Lēt.orat.p L.Corn.Balbo, & de prouinc.Coss.atq; alibi ſępe. Ipſius) Cæſaris. In alios) ut in L. Paulum, Curionem, & M. Antonium. Effuſione) largitione. Illum) Cęſarem. Fabio) C.Fabio Cęſaris legato Cęs.l.8.de bel.Gal. Caninio) C. Caninio Rebilo Cæſaris itē legato ibi. Acta) à Cæſare. Cuſtos urbis) Minerua ep.25.l.12.fam.& l.2. de legib.& Plutarc.in Cic. Inſcriptionis) ſic à me factę: Mineruæ urbis cuſtodi. Memorem) ut urbem cuſtodiā.

Imitaret)ſic ep.1.l.4.fam. Volcatiũ)L. Volcatiũ Tullũ ep.1.&.9.l.8. Seruium)Ser. Sulpitiũ ibid. Es cõtetus) quum tñ illi minus multa Reip. pignora dederint ep.9. l.8. Vellet)iſta cuſtos urbis. Nobis) qui Rẽp. ſeruauimus. Hoíes)Põpeius,& Cęſar. Defendit)à Cęſare,ut ipſe p̃dicat,quod interceſſio neglecta,ius Tribunitiũ ſublatũ,circũſcriptus ſit Antonius.Philip.2. Cõſule) cum M.Bibulo. Iſto ipſo)Cæſare. Defenſa nõ eſt?)ſed potius oppreſſa? ep.16.l.2. Salus cõſiſtebat) orat.p dom. Defenſus)ſed deſertus ibid. & ep.lõga ad Lẽt. Poſteró anno)A Gabinio, & L. Piſone Coss. q̃ fuit annus poſt Cæſaris Cõſulatũ poſterus. Illi)Cęſari. Illo mõ) legé Trebonia.Liu.l.105. uel Põpeij & Craſſi ep.7.h.l. Pró rogatũ eſt?)in quĩquẽniũ? Liu.l.105.ep.6.h.l.& Philip. 2. Pugnatũ eſt à Põpeio p̃ſertim ep.3.l.8. Decẽ Tribuni pl.)oẽs ibi. Ille)Cęſar. Cõualuit) à Pompeio quaſi armatus ep.3.l.8. τὸ σκάφος τῶν ἀτρειδῶν) nauigiũ Atridarũ.al.ποῦ τὸ σκάφος τὸ τῶν ἀτρειδῶν,ubi nauigiũ Atridarũ? hoc eſt,nõ q̃rã,ubi tutius eẽ poſſim,ut in bel. Troiano,q̃ cũ Atridis erãt,ꝗ Reges oĩum eẽnt. Dic M.Tulli)ep. 1.h.l. σύντομα)breuia,breuiter. Eſſe)niſi ad cõcordiam adducaẽ. Plura)ſcitis. Hoc uideo)al.hęc uideo. Hoíe) Cęſare. Dãnatos)ep.8.h.l. Ignominia affectos) p̃ſertĩ ab Appio Ces.Dion.l.40. Illac)al.illic:forte meli⁹,illíc, hoc eſt,à p̃te Ces.ep.14.l.8.fam.& ep.7.h.l. Tribunos) Trib.pl.Deſs.ut M.Antoniũ Phili.2.C.Caſſio) Q. Caſſio uel, Caſſio, ſine p̃noíe nos legim⁹ ex ep.10.l. 16.fam. Liu.l.109.& Cęs.l.1.de bel.ciu.C.n.Caſſius Põpeianus fuit,ep.19.h.l. Premant)& ob id cupiãt χειρῶν ἀποκοπάς ep.10.h.l. Cãm)iuſtã. Illa cã)Cęſariana. Hic)ἀντὶ ἐκεῖ illic;niſi placeat leger̃,híc,à Reip.& Põpeij p̃te,puícia) Syria ep.20.l.5. Veictonẽ)fortaſſe, Veictonẽ Saxã.Appiã.n.L.Parthic.ſcrib.hoc tp̃e Saxã Syrię p̃fuiſſe. Ornauit)ſupplicatione ep.ſu. Inuidere) ut mihi ep.15.l.3.& ep.19.l.5.& ob id mihi ſupplicationẽ nõ decreuit ep.1.h.l.

Vnum)dicam ante,q̃ ad priuata ueniam. Cælio)M.Cę lio.l.8.fam. Meam ſententiam)ſequẽdi Põpeium. Moueat)ut tẽtat ep.15. &.16.l.8. fam. quãuis poſtea fuerint ſcriptæ. Sua ſentẽtia)ſequẽdi bonos.in Brut. Deceſſerit).Appĳ odio,& Curionis amorẽ ep.17.l.8. fam. Cũcti Luceĳs ſint addicti?)al. euuci Luceĳs ſint addicti? alĳ, ei uici Luceĳ ſint addicti? hoc eſt,ut ego puto. Luceiorum uici Cęlio ſint addicti?niſi magis placeat legere:ei⁹ uici Luceĳs ſint addicti? certe hoc illud eſt,unde expedi tum Cælium cupiebat uidere ep. 1.l.6.de M. porrò Luceio M. F.ep.21.l.5. de L.Luceio ep.42.l.13.fam.qui Põpeiani erant ep.1.&.12.l.9.& ep.5.l.16. fit mẽtio Cn.Luceĳ. Philotimo)ep.4.5.&.9.l.6. Me referre)anteq̃ proficiſcerer in prouinciã. Aſia) quò ad me uenerat. ep.3.& 5.l.6. In hoc genere)in tuẽda re familiari. Negligentes) in eadem re familiari. Occupati)ita,ut res noſtras curare non potuerimus prorſus,ut oportebat. Serperaſtris)hominibus,qui,ut ſerperaſtra,humi ſerpãt,& humilia quale lucrum eſt,cogitẽt. Cohortis meę)quæ ingemuit,putans HS.CIↃ.diſtribui ſibi oportere ep.1.h.l. Is) fortaſſe Meſſinius Quæſtor ep.3. &.4.l.6. Curio) M. Curio. Tabulas) teſtamẽto ep. ſup. Hortẽſii) patris iam mortui ep.6.l.6. dicitur enim legatũ alicui⁹, quod aliquis fecit,ut hic Hortẽſii legata:etſi non nego dici,legatum alicuius quod alicui ſit factum,ut hic Hortẽſium filiũ poſſit ſignificare. Legata) teſtamẽto. Quid hoĩs ſit)fili⁹. Auctionẽ)uẽditionẽ.al.actionẽ al.rõnẽ. Inſtituat)ut flagitioſus ep.3.l.6. Portam Flumẽtanã) Hortenſii bona, quæ ſunt ad portam Flumẽtanam.Cælius) M. Cælius Occuparit) primus emerit Puteolos) Baulos Hortenſi. uillã puteolis ita uicinam,ut eò piſces emptum mitteret Varro.l.3.cap.17.de re ruſt. Faciam)ego quaſi Roman⁹. quum M.Cęlius puteolanus portã Flumentanã Romæ, ſuam fecerit. Meos)emptione. Vnde neſcioquid negotĳ poſtea cum Hortẽſio habuit epiſto.5.l.12. Romanus)

& latinus. Piræea) caſu Græco. Scripſerim) ep.9.l.6. Piræeum) caſu latino. In) p̃poſitionem. Addiderim) ſcribẽs ita:in Piræea quum exiſſem ep.9.l.6. ut Plato in principio l.1.de Rep. κατέβην χθὲς εἰς πειραῖα. Dionyſi9) ep.ſeq. Eſt nobiſcum)ep.2. l.6. Nicias Cous) fortaſſe, Nicias Curtius.Suet.de illuſt.Grãmat.ep.21.l.12. Non rebatur oppidùm eſſe Piræea) al. nomẽ rebatẽ oppidi eſſe Piręea:ut cõiunctio,tñ & ſenſus etiã,ſi quis accurate cõſideret,poſtulat:niſi & tñ, & ſanè exponatẽ. Cęcilium) Statium Cæcilium comicum. Mane ut ex portu in Piręum)Cęcilij ſunt uerba. Màlus)Cæciliũ,& Pacuuiũ male locutos uidemus, inquit in Brut. Sedigitus tamen huic palmã ſtatuit de comico.Gel.l.15.cap.24. Putabãtur)Donat.in Terẽtij uita nec ipſe Terẽti9 negat.C.Lęlio) qui Terẽtium ſuum familiarem uocat in amicitia. Heri aliquot adoleſcẽtuli coimus in Piræeum) carmen Eunuch. Sc. 4.act. 3. Idem) Terẽtius ſcribit, quod ſequitẽ. Mercator,hoc addebat, captam è Sunio) uerba; non carmen ex Eunuch.Sc.2.act.1.ubi tñ abreptã,nõ captam leges. δήμους)κώμας, uicos. Suid. Suniũ) nam δῆμος eſt Strab.l.9. Piræus) ὁ γὰρ πειραιεὺς δῆμος ἦν ἐκ παλαιοῦ. Pauſan.in Attic. ζήτημα) quæſtionem. Ille)Cæſar,qui me ſuum numerat ep.1.h.l. Literas) ibid. Pro eo)Cæſare. Balbus) L. Cornelius Balbus ep.3.l.2. Sẽtentia)pro Rep.ep.1.h.l. Digitũ)prouerb. Nuſq̃)diſcedere. Illi) Cęſari. Reliquum)ex noĩe ep.6.&.10.l.5.& ep.8.h.l. Id) reliquũ. Aliquis) Cęſarian9. Lãguidi9) pro Cæſare,uel potius pro Rep.ut ſit, ſi dixero lãguidi9 pro Rep.aliquis ex optimatibus mihi obijciet, me id facere,quod Cæſari debeam. Repetat)aliquis Cęſarian9. Fortius)pro Rep. Soluamus)id reliquum. Cælio) M. Cælio amico prædiuite, uel εἰρωνικῶς, ſi uici eius Luceijs ſuntẽ addicti. Tarteſſium) L. Corneliũ Balbum natum Gadibus,orat.pro ipſo,quarum alteram noſtri Tarteſon appellant,ut ſcribit Plin.l.5. cap.22.nec diſſentit Strab.

l.3.

l.3. Tuum)amicum,Nepos in uita Att. & cõuiuam.ep. 4.l.12. Mihi)dicturum ut Cęſaris procuratorem,ep.51.l. 13.certe familiarem.ep.3.l.2. Exeunti)ẽ Senatu. Iube)tu Cicero. Numos)quos Cæſari debes. Curare)al.curari. Quid ſupereſt?etiam. gener)ſic ep.10.l.1.ep.6.l.2. τί λοιπόν,ep.1.l.6.quid aliud?ep.19.l.2.al.quod ſupereſt,etiã gener,& gener eſt Dolabella.ep.6.l.6. Reliqua)ibid. Quos)generos eſſe cupientes,quum eſſent ita indigni,ut hæc Dolabellæ uitia ſint æquiore animo ferenda. Aperuerim⁹)in eos paulò diligentius,quod in hiſce rebus fieri ſolet,inquirentes. Eum)fortaſſe quem Pontidia proponebat.epiſto.1.lib.6. Egimus)epiſto.13.lib.5. Reum) de repetundis,uel de ambitu. Rentur)ut Appium Dolabella.epiſ.6.l.8.fam. Nemo offeret)nos legimus: nemo ferret, hoc ſenſu. rentur me reum facere,quoniam nemo quippiam expenſum illis ferret,niſi nobili aliqua accuſatione hoc aſſequerentur,ut bona nomina exiſtimarẽtur: uſq; adeò nunc male audiunt. & ſic interpretandum ratio ipſa demonſtrat. Tironis)ep.ſup. In M. Curio)in M.Curĳ diligentia.ibid. Cui)Curio. Tibi)cuius ille eſt κτῆσις.epi.30.l.7.fam. Eum)Curium. Facturum) ſi Tironem reficiendum curet. A Pontio ex Trebulano)ep. 3.lib.5.

In Epiſt. 4. *Dionyſium flagrantem deſi.etc.*

σχόλια

DIONYSIVM)ep.8.l.10.14.15.&.17.l.4.ep.9.l 5.& ep.1.lib.6. Doctũ)ep.1.l.6. Erat notum)ep.10.l.4. Sanctum) ep.1.l.6. Libertinum) ep.14.l.4. Virum bonum)ep.7.h.l. Vidi)in itinere ep.ſeq. Triũpho) ep.3.l. 6. Hortari) ut peterẽ. Suſcipere parteis ſuas)ut me pro parte ſua adiuuaret, ut tecum fuerat locut⁹ ep.2.h.l. Accederẽ)etiã ſi extra muros fieret. Dicẽdis) libere. Tribunũ)pl. Alienarẽ)ita ut poſtea ĩpediret. Prolixius) liberalius. Bellum)ciuile. Illum)Cęſarem. Hircium)A. Hircium ep.6.l.15. Illi)Cęſari. Familiariſſimus)id oſtẽ

dit liber octauus de bel. Gal. Balb9) ep. ſup. De tota re)propter quã uenerat. Scipionẽ) Q. Metellũ Pium Scipionem,ep.8.&.9.l.8.fam. Põpeij quidẽ ſocerũ.Plutarc.& Dion,ſed tũc etiã Cęſaris amicũ.Cęs.l.3.de bel. ciu. Profectũ)reuerſum. Hoc)ad ſe nõ ueniſſe,quũ ad alios ueniret. Illi)Põpeio. Τεκμηριώδες)cõiecturale,coniecturę plenũ. Alienationis) Cæſaris. Illũ) Cæſarem. Inimici)ep.13.l.9. Alterũ conſulatum) facultatẽ alteri9 cõſulatus habẽdi.nam decẽ Tribuni pl. tulerunt, ut abſentis ratio haberet ep.3.l.8. Sũmam potẽtiam)ita.n.cõualuit,ut nunc in uno ciue Reſp. ad reſiſtẽdum imbecilla ſit ep.ſup. Amẽtem) hinc amẽtia rapi dicit ep.11.l.16. fam. Ruere) ſic ep.14.l.2. III. Non.) prid. Non.poſtea acceſſit ep.10.l.16. fam. Ad urbẽ)non in urbẽ ep.1.h.l.

In Epiſt. 5. *Multas uno tempore accepi epiſto. etc.*

σχόλια

INVALETVDINE)al. ualetudine epiſt.2.l.4. fam. Idem genus morbi) quartanã ep.2.h.l.& ep.6.l.8. Tirone)ægro ep. 2.h.l. Prębet)epiſt.10.l.16.fam. Propter uſum meũ)male habere,uel tale quid,quod uidet ta cuiſſe,ut omen more ſuo uitaret:uel potius ita interpretare: cupio ipſum eſſe ſaluum potius,quia humanus eſt & modeſtus,q̃ quia mihi utilis. Philogenes)ep.2.l.6. Luſcenio)Lucieno,legi fortaſſe poſſit, ut ſit Q. Lucienus, qui & erat Attici amicus,& neſcioquid negotij in Epeiro habebat.Varro.l.2.cap.5.&.7. de re ruſt. Dionyſiũ) ep.ſup.ex eo ſcire oĩa poteris. Sororẽ)Põponiã ep.4.l. 1. Non ueniſſe) obuiã Q. fratri marito. Archanũ)ep.1. l.5. Miror)pręſertim quũ filius patris aĩum illi reconciliarit ep.7.l.6. Chryſippo) ep.2.h.l. Meũ conſiliũ)me iſtos liberos nõ addixiſſe. Ego in Tuſculanũ?) eã? Nihil)faciẽdum de illo itinere. Deuium eſt) Tuſculanum. τοῖς ἀπαιτῶσιν) obuiã ueniẽtib9. δύσχρηστα)ad utendum difficilia. Formiano)ep.4.l.2. Tarracinã)ep.13.l.8. Põ

tinum) locum ad Pontinas paludes poſitũ:uel Pontinũ legatũ ep.4.l.5. Sumã) mecum tollã, ſi ad hoiem referas, quia ſit ægrotus ep. ſeq. ſin ad locũ fortaſſe legendum ſit:inuiſam. Albanum Pompeij) ep.7.h.l. ep.10.l.4. orat.p Rabir. & Philip.13. Ad urbẽ) ep.1.h.l. III. Non. natali meo) III. Non. Ian. natali meo ep. 41.l.13. & Plutarc. in uit. Iter Põpeij) per Italiã, niſi me fallit Appianus l.2. Tyrannis) al. tyrãnus. Hic) Cęſar. Illi) Cęſari. Putẽ) quum iudicẽ illum uiolari bello ep.13.l.9. Poſtulat) ep.8.&.13.h.l. Aluimus) ep.3.l.8. Prius) ne aliquem dicẽdo alienẽ ep.ſup. Negotiũ) triũphi. Confecerimus) ep. ſup. Depoſuerimus) abiecerimus ep.9.l.6. ἀποτρίψε) al. ἀπότριψαι, recte, abſtergito. alij, ἀπόςειπτε, abijce. Quartanam) epiſto.2.h.l.

In epiſt. 6. Planè deeſt, quid ad te ſcri. etc.

σχόλια.

PVTARET) ut ego ep.ſup. Poſtularet) ep.8.h.l. Nunc primum) tam ſero ep ſup. Reſiſtamus) ibid. atque hic interrogatio apponẽda eſt. quod.n. ſequit̃, αἰτιολογία eſt. οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπει κακόν) non.n. hoc maius imminet malum: οδυς.μ. ubi interpres, ἔπει, ἐπέρχεται, exponit. Quinquẽnium) ep.3.h.l. Prorogabamus) agẽte Põpeio ep.3.l.8. Ferebamus) per decẽ Tribunos pl. ibi. Illi) Cęſari. Arma) uires ep.3.h.l. Bene parato) paratiſſimo ibid. Quod Pompeius) huic.n. aſſentiar ibid. Humili animo) hortabor enim ad concordiam ibid. Mihi) qui tantum & Reip. & Pompeio debeo. Diffidere) uel in ſentẽtia.

In epiſt. 7. Dionyſius, uir optimus, etc.

σχόλια

DIONYSIVS) ep.4.h.l. Doctiſſim⁹) ibid. Vẽnit) à te miſſus ô Cicero. ibid. Tot) quot hic deſcripſi. Priuatius) qđ magis priuatim ad me pertinet. Tibi) ô Cicero. Egit) Dionyſius ut ã te in prouincia bene tractatus. Agere debuit) mihi gratias. παλινῳδία) recantatio.

ep.9.l.2. Superioris epiſtolæ)quartæ h.l. Dedit)quum gratias mihi nõ egit,ut debuit, & male etiã locut⁹ ẽ ep. ſeq. Philogenes)ep.2.l.6. Scripſit) ſe mihi pecuniã curaſſe. Curauit)id pecunię. Debuit)ex permutatione ep. 13.&.15.l.5. Mẽſes XIIII)quot iam ſunt, quũ ego ſum Roma pfect⁹. Pontinũ)ep.4.l.5. Nõ feciſſet)uoluiſſet enim meũ triũphũ expectare extra urbẽ ep.1.h.l. Eſt) incidit,ut orat.in Piſ.dies.n.cõpitalitius quotãnis cõcipiebat̃ ep.3.l.2. Eo die)feſto in cõpitis. Albanũ)Põpeij ep.5.h.l. Familię)familię Põp.cõpitalia celebrãti. Ad urbẽ)ep.1.h.l. Prid.Non)prid.Non.Ian.ep.10.l.16.fam. λῆψις)cõprehẽſio,hoc eſt,febris dies,& acceſſio.ep. ſeq. Cõmoueri)ut ad me in Albanum uenias ibid. Honore noſtro)triumpho ep.3.l.6. Suos) ſibi obnoxios ep.3.h.l. Tribunos)pl. Molitus) ut impediant, quo ad eius opẽ cogar cõfugere, & ei obligatus eſſe. Trãquilla) facilia ad habẽdum triũphum. Trãquilliſſimus) æquiſſimus. Totũ iſtuc)quod ad triũphum pertinet, ſiue triũphum impetrem,ſiue repellar.Habeã)quoad in urbẽ introeam. ἀβδηριτικὸν)Abderiticũ:ad Rẽp.regẽdã minime accommodatũ.ep.15.l.4.In Sicilia) ſed in Cilicia. Hoc) ut poſſit aliquẽ in Siciliam mitter̃. Vtar ea porta) ingrediar in urbẽ,& ſic imperium deponam. Senſurus ſim)al.facturus ſim. Sed ita)nullos bonos noui. Per quẽ)ſenatũ,in quo uerbum nunq̃ factum eſt, quominus in prouincijs manerent,qui eas obtinebant ep.3.h.l. Sine imperio)ſine magiſtratibus,qui imperiũ habeãt. Prouinciæ)ut Cilicia, & octo reliquæ ep.8.l.8. fam. Curio) Tribunus pl.eo tpe. Suſtinuiſſet)ſenatus conſenſum. Agi)ut interceſſionem de prouincijs remitteret. Quã ſniam.) M. Marcelli,qui agẽdum cum Tribunis pl.de interceſſione cẽſebat ep.13.l.8. fam. Noluit)iuit.n.frequẽs in alia oĩa. ibid. Factũ eſt)Põpeio autore ep.3.l.8. Nõ ſuccederet̃) ut retulerat Marcellus.Hir.l.8. de bel. Gal. An publica noſt̃)bonos dicis? Amiciſſimi)ob remiſſam tertiã uecti,

galiũ p̃te ep.15.l.2. Qui id nũq̃)al.q̃d nũq̃. Retinẽtis) Cęſaris ep. ſeq. Legis) qua Põpeius & Craſſus Cęſari quinquẽnium progarunt.Hir.l.8.de bel.Gall. Dies)tẽpus ep.ſeq. Trãſierit) p̃terierit ibi. Ne abſentis quidẽ) nedũ retinẽtis exercitum. Id datũ eſt) ut abſentis ratio haberet̃. Illud)ut etiã retinẽtis exercitum ratio haberet̃. Datum eſt)quum quaſi arma dedimus ep.ſup. & ep.3.l. 8. Imperium)in Gallĳs. Ita latum)ita magnũ: uel potius ita latũ lege Vatinia primũ,deinde Põpeĳ,& Craſſi iterũ Coss. Suet.in Cæs. & Hirc.l.8.de bel.Gall.uel lege Trebonia ep.3.h.l. Placet̃) Põpeio, q̃ Cęſaris acta probari uoluit̃ep.longa ad Lẽtul.uel tibi Cicero, ut ſit quædam μί μνησις. Expulſum)à P. Clodio,cuius Tribunat⁹ eſt ex actis Cęſaris.orat.p dom.& de puinc.Cons. Perĳſſe)lege Cęſaris.ep.16.l.2. Patritiũ)P.Clodiũ.Plebeio)P. Fonteio.orat.pro dom. Gaditanũ)L.Corneliũ Balbũ Gadibus natum.orat.pro ipſo:unde L. Corneli⁹ Balbus Theophanes eſt appellatus.Capitolin.in Balbino. Mitylenæo)Theophane.orat.pro Arch. Labieni) T.Labieni tũc Cęſaris legati,à q̃ paulo poſt diſceſſit ep. 10.h.l. Diuitię)Dion.l.41.& Cęs.l.1.de bel.Ciu.ubi ſcribit, Labienũ ſua pecunia Cingulũ oppidum ædificaſſe. Mamurrę) qui tunc erat p̃fectus fabrum Cęſaris.Plin.l. 36.cap.6.Catul.& Suet. Balbi)eiuſdem L.Cor.Balbi. Horti)ep.15.l.9. Imbecillo)Cęſari,quum imbecillus eſſet. XI.)tũc.nã poſtea XII. habuit, ut ipſe ſcribit.l.3.dę bel.ciu. Trãſpadãi)ep.11.l.15.fam. Plebs urbana)pleps p̃dita ep.3.h.l. Trib.pl.)ibi. Perdita iuuẽt⁹)urbana iuuẽtus ibi. Autoritate)q̃ in bellis adminiſtrãdis,atq; ĩperio militari ualet.orat.p lege Manil.q̃,ut ibid.dicit̃,acquirit̃ Senatus,& populi iudicĳs,qualia fuere de Cæſare orat. de prouinc.Conſul. Audacia)hinc audaciſſimus dicitur ep.3.h.l. Lege)à decem Tribunis lata ep.3.l.8. Proſcribare)à uictore Cæſare. Seruias)Põpeio, q̃ ne ipſe quidem in uictoria cõmunis erit ep.9.l.4.fam. Planè uideo)

ſed non uideo, quid expediat ep.2.l.4. fam. & ratio, quæ ſequitur, id poſtulat. Futurum ſit) quum ξυνὸς ſit ἐνυάλιος ep. ſeq. & exitus bellorũ incerti ep.1.l.6. fam. Clementiorem) atqui fuit clemẽtiſſimus orat. pro M. Marcel. & epiſt.6.l.6. fam. Hunc) Cæſarem. Cinna) L. Cornelius Cinna IIII. Cos. ep.3.l.8. Sulla) Plutarc. ἐμπολιτευομαί-σου) in Rep. uerſor tibi de Rep. tibi ſcribo. Dic. M. Tulli) ſic ep.3.h.l. Aſſentior Cn. Pompeio) ibid. Alexim) ep. 2.h.l. & ep.20.l.5.

In Epiſt. 8. Quid opus eſt de Dionyſio etc.

σχόλια

DIONYSIO) ep.4.h.l. Affirmare?) eum mihi gratias agere? ep. ſup. & ei teſtimonium apud me dare? ep.4.l.8. Taciturnitas) in epiſtola, ubi nõ aſcripſeras, eũ mihi gratias agere ep. ſup. Aliter) ac tu nunc ſcribis, hoc eſt male. Diem) λήψεως ep. ſup. Tuum) ſic ep.2.l.9. Albanum) ep.5.h.l. Venire) mihi obuiam ep. ſup. Feceris) nam te cõmoueri incõmodo ualetudinis nolo ibid. Dolabellam) generũ meum. ep.6.l.6. Liuiæ) niſi fuit hæc Liuia Rutilij, de cui⁹ ſenectute ſcribit Plin.l.7.cap.48. nos adhuc quærimus. Eſſe) hæredem. Mutare nomẽ) ẽ more ep.20.l.3. & nos in Quæſtura retulim⁹. πολιτικὸν σκέμμα) Ciuilis conſideratio, uerbum Philoſophorum, qui σκεπτικοὶ uocantur ep.6.l.6. Nobili) qualis eſt Dolabella qui ſit ẽ familia Cornelia, φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν) melius Philoſophorum more diiudicabimus. al. διακρινοῦμεν, cõſiderabimus. In triẽtis triẽte) nam quum tres ſimul ſint hæredes in triẽte, unuſquiſq; horum trium tertiam partem trientis, ideſt quaſi trientem trientis habeat neceſſe eſt. VI. Cal.) Ian. Lauernium) al. Lauerinum. alij, Lauinum. fortaſſe, Literninũ. ep.14.l.10. Formias) ep.4.& 13.l.2. Ille) Cæſar. Exercitu) quem retinet epiſt. ſup. Factus ſit) habita ratione abſentis. ibid. σύγχυσιν πολιτείας) confuſionem Reip. Eum) Cæſarem. Prouin

ciamq́;) Galliam. Ille) Cæſar. Hominem) Cæſarem. Contemnebat)Pompeius. Suis,& Reip.copijs) ep.11.l. 16. fam. ξυνὸς ἐνυάλιος) communis mars prouerb. Virum fortem)Pompeium. Autoritate ualẽtem)orat.pro lege. Manil. πολιτικῶς)ciuiliter ep.8.l.4. Simulatę)à Cęſar. Antonij)M.Antonij Tribuni pl. uł Des.Philip.2. Toga pura)ep.20.l.5. Dãnatis)à Pompeio III.Cos.præſertim de ambitu. Patercul. Aſcon. in orat. pro Mil. Appian.Dion,& Plutarc. Cæſar uero φυγάδων καθόδους moliebatur ep. 10.h.l. Terror) ab Antonio iniectus. Ille) Pompeius. Cẽſes)tu Cicero. Ipſum) Cæſarem. Quęſtor)M. Antonius,qui ante Tribunatum, Cæſaris fuit Quæſtor ep.6.l.6. Inops) qui nihil in terris habeat, ubi in ſuo pedem poſſit ponere,pręter unum Miſenum.Philip.2. Pacem)ut ſimulatam. Ex illa autem ſententia ira relinquẽdæ urbis mouet hominem)uelim,uideant docti, an cõmutato uerbo ira in ita,ſic exponi poſſit:ex illa pace ſimulata, uel Antonij concione, ſententia,& conſiliũ ita relinquẽdæ urbis mouet Pompeium:ut poſtea mouit ep.10.h.l. Numi)quos debeo epiſ.3.h.l. Eò) ut Cæſari numos ſoluam. ἄμορφον ἀντιπολιτευόμενον χρεωφειλέτην eſſe)turpe in Rep. aduerſantem debitorem eſſe al. ἄμορφον ἀντιπολιτευομένου χρεωφειλέτην eſſe, turpe in Rep. adminiſtranda aduerſarij debitorem eſſe. Quotidie ne)hic epiſtola uidetur diuidenda. Quotidie)accipiendę ſunt.Ipſe)tu Cicero. L. Quintius)fortaſſe orator.in Brut. Ferret)literas ad me.Buſtum Baſilij)locum in uia Appia latrocinijs infeſtum. Aſcon. in orat. pro Mil. διευκρινήσεις πρόβλημα ſanè πολιτικὸν) diiudicabis quæſtionem ſanè ciuilem,& ad Rempub. pertinentem. Quum ſit neceſſe)pendet oratio ad eum uſque locum: quòd horum malorum minimum putes: καθ' ὑπέρβατον. Cæſaris)abſentis epiſto. ſuperio. Nobis minus paratis) epiſto. 12. huius libri. E lege) à Tribunis lata epiſtola. 3. lib. 8. Tribunus pleb.) ut M. Antonius : Philip. 2. Sena-

Cato) M.Cato. Qui quidem) al. qui dum quidem. De dit) ep.5.l.15.res.n. noſtras diuinis laudibus ornauit epiſ. 15.l.2.fam. Negauit) ſupplicationem ep.ſup. Cęſar) ibi. Exultat) triũphat ibi. Hic idem) Cato ep.ſeq. Bibulo) ut amico, & genero, ut ſcribit Plutarc. in Cat. Dierum XX) dierum uiginti ſupplicationes decreuit.ἐλλιψις.al. ꝓ notam D.XX. Omneis) quas ſexcentas acceperã paulò ante. Neceſſe eſt) reſpõdere. Videbo) ad urbem. Chry ſippo) ep.5.h.l. Altero illo) fortaſſe Philargyro ep.18. l.9. Puero) Cicerone meo filio Druſi) M.Liuij. Druſi. Prætoris) Vrbani l.2.ad.Heren. Eadẽ) quæ ſeruus iurare ſolitus erat. Liber) libertate donatus. Non iuraret) quaſi uero aliter ſerui, aliter liberi iurarẽt. Iſtos) Chryſippum, & illum alterum. Liberos non addixiſſe) liberos non pronũciaſſe. & uerbo pretoris eſt uſus, quia Pręctor erat Druſus. Adeſſet) qñ liberaui ep.4.l.14.fam. Recte) uidicijs: cauſa liberali. Vindicarẽtur) in libertatem. Faciunt) qm̃ Romanos ab inteſtinis ſeditionibus ad hoc bellum auocabunt: & ſi uereor, ne ſubſit ęnigma, ꝑſertim quum paulò ante dixerit, hoſtem cis Euphratem nullum fuiſſe, nec hiſtorici, quod ſciam uſq̃ ſcribant, Bibulum à Parthis ſemiuiuũ relictum. uide igiť, an hoc dicere uelit. Parthi, quorũ diuitias dum cupit Craſſus, cauſa fuit, ut M. Bibulus uel in Cõſulatu, uel fortaſſe in petitione eiuſdem prouinciæ ſemiuiuus relinqueretť ita ut diu poſtea iaceret, ſpem afferunt, Cæſarem, & Pompeium reconciliari poſſe, ut alter eorum ad id bellum mittať, ſic caſus Parthicus ep. 24. h.l. uel reliquerunt Bibulum ſemiuiuum, ideſt reliquerunt Bibulum tunc, quum metu eſſet ſemiuiuus ita, ut porta pedem non efferret. ſupra.

In Epiſt. 3. Ad VIII. Id. Decemb. in Trebu. etc.
σχόλια

TREBVLANVM) ex epiſtolæ fine. Philotimus) ep.4.l.2. Te ipſo) ut iam ſano. Dicæarcho) etiam

familiari tuo ep.16.l.2. Aſſentiri) Peloponeſias ciuitates omneis maritimas eſſe ep.2.l.6. uel de prouincĳs cito decedendũ.nam de hiſce rebus ſcripſit etiam Dicęarchus ep.2.&.16.l.2. Negas) hic ſit melius finis periodi. Expetitum) ep.2.&.9.l.5. Approbatum à te) al. te approbãte. Perfectum) ne diutius anno in prouincia eſſem. Ex S.C.) ep.6.l.6. Suſtineam) quũ in Senatu ea de re nunq̃ uerbum factum fuerit. Vtile) mihi, cui nõ fuit opus hoc toto negotio ep.3.l.6. uel potius Reip. cuius cauſa remanere ſtatueram ep.6.l.6. Hoc) deceſſiſſe. ἀμεταμέλητος) cuius nõ peniteat ep.51.l.13. Iniecta) præſertim poſt Bibuli literas ep.ſup. Haud multũ requireres) nam me haberes. Sexto libro) de Rep. cuius pars extat ſomnium Scipionis. Informatus) ad Remp. cũ prudẽtia, iuſtitia, fortitudine, atq; moderatione gubernãdam ſpe, fore, ut ĩmortalitatẽ conſequatur. Macrob. ad quã qui ſpectat, nullam ſpem in prǽmĳs humanis pónit, ut in Sõnio Scipionis ſcribitur. Libros) de Rep. Deuoraſti?) peruolũtaſti? ep.12.l.5. Ipſum) triũphum uel nunc ipſum, hoc ipſo tẽpore ep.9.l.8. ep.4.l.10. & ep.10.l.12. Rem tãtam) Romę omnium maximam. Abĳcere) ep.9.l.6. Libere) nam qui liberẽ loquit̃, aliquos offendat neceſſe eſt. Me eſſe) extra urbem. Nam qui urbem ingrediebatur, imperiũ deponebat lib.1.&.8.fam. Imperio) quo noie appellor ep.12.l.8. & ep.16.l.2.fam. Officĳs) per Q. fr. legatum, per M. Cælium Tribunum pl. ep.1.h.l. per me ipſum in monimento ep.16.l.4.& in ſnia, ep. longa ad Lẽt. orat. p L.Corn.Balbo, & de prouinc. Coss. atq; alibi ſępe. Ipſius) Cæſaris. In alios) ut in L. Paulum, Curionem, & M. Antonium. Effuſione) largitione. Illum) Cęſarem. Fabio) C. Fabio Cęſaris legato Cęs.l.8.de bel.Gal. Caninio) C. Caninio Rebilo Cæſaris itẽ legato ibi. Acta) à Cæſare. Cuſtos urbis) Minerua ep.25.l.12.fam.& l.2. de legib.& Plutarc.in Cic. Inſcriptionis) ſic à me factę: Mineruæ urbis cuſtodi. Memorem) ut urbem cuſtodiã.

Imitarer) ſic ep.1.l.4.fam. Volcatiũ) L. Volcatiũ Tullũ ep.1.&.9.l.8. Seruium) Ser. Sulpitiũ ibid. Es cõtetus) quum tũ illi minus multa Reip. pignora dederint ep.9. l.8. Vellet) iſta cuſtos urbis. Nobis) qui Rep. ſeruauimus. Hoïes) Põpeius,& Cęſar. Defendit) à Cęſare,ut ipſe p̃dicat,quod interceſſio neglecta,ius Tribunitiũ ſublatũ,circũſcriptus ſit Antonius.Philip.2. Cõſule) cum M.Bibulo. Iſto ipſo) Cæſare. Defenſa nõ eſt?) ſed potius oppreſſa? ep.16.l.2. Salus cõſiſtebat) orat.p̃ dom. Defenſus) ſed deſertus ibid. & ep.lõga ad Lẽt. Poſtero anno) A Gabinio, & L. Piſone Coſs. q̃ fuit annus poſt Cæſaris Cõſulatũ poſterus. Illi) Cęſari. Illo mõ) lege Trebonia.Liu.l.105. uel Põpeĳ & Craſſi ep.7.h.l. Prorogatũ eſt?) in quinquẽniũ? Liu.l.105.ep.6.h.l.& Philip. 2. Pugnatũ eſt à Põpeio p̃ſertim ep.3.l.8. Decẽ Tribuni pl.) oẽs ibi. Ille) Cęſar. Cõualuit) à Pompeio quaſi armatus ep.3.l.8. τὸ σκάφος τῶν ἀτρειδῶν) nauigiũ Atridarũ.al. ποῦ τὸ σκάφος τὸ τῶν ἀτρειδῶν,ubi nauigiũ Atridarũ? hoc eſt,nõ q̃rã,ubi tutius ẽẽ poſſim,ut in bel. Troiano,q cũ Atridis erãt,ꝙ Reges oĩum eẽnt. Dic M.Tulli) ep. 1.h.l. σύντομα) breuia,breuiter. Eſſe) niſi ad cõcordiam adducat. Plura) ſcitis. Hoc uideo) al.hęc uideo. Hoïe) Cęſare. Dãnatos) ep.8.h.l. Ignominia affectos) p̃ſertĩ ab Appio Ces.Dion.l.40. Illac) al.illic:forte meliꝰ,illic, hoc eſt,à p̃te Ces.ep.14.l.8.fam.& ep.7.h.l. Tribunos) Trib.pl.Deſs.ut M.Antoniũ Phili.2.C.Caſſio) Q. Caſſio uel, Caſſio, ſine p̃noĩe nos legimꝰ ex ep.10.l. 16.fam. Liu.l.109.& Cęs.l.1.de bel.ciu.C.n.Caſſius Põpeianus fuit,ep.19.h.l. Premant) & ob id cupiãt χρεῶν ἀποκοπάς ep.10.h.l. Cãm) iuſtã. Illa cã) Cęſariana. Hic) ἀντί ἔστω illic;niſi placeat leger̃,hic,à Reip.& Põpeĳ p̃te,puicia) Syria ep.20.l.5. Veiẽtonẽ) fortaſſe, Veiẽtonẽ Saxã. Appiã.n.L.Parthic.ſcrib.hoc t̃pe Saxã Syrię p̃fuiſſe. Ornauit) ſupplicatione ep.ſu. Inuidere) ut mihi ep.15.l.3.& ep.19.l.5.& ob id mihi ſupplicationẽ nõ decreuit ep.1.h.l.

Vnum)dicam ante,q̃ ad priuata ueniam. Cælio)M.Cę lio.l.8.fam. Meam ſententiam)ſequẽdi Põpeium. Mo ueat)ut tẽtat ep.15. &.16.l.8. fam. quãuis poſtea fuerint ſcriptæ. Sua ſentẽtia)ſequẽdi bonos.in Brut. Deceſſerit).Appĳ odio,& Curionis amor̃ ep.17.l.8. fam. Cũcti Luceĳs ſint addicti?)al. euuci Luceĳs ſint addicti? alĳ, ei uici Luceĳ ſint addicti? hoc eſt,ut ego puto. Luceiorum uici Cęlio ſint addicti?niſi magis placeat legere:ei⁹ uici Luceĳs ſint addicti? certe hoc illud eſt,unde expedi tum Cælium cupiebat uidere ep. 1.l.6.de M. porrò Luceio M. F.ep.21.l.5. de L.Luceio ep.42.l.13.fam.qui Põ peiani erant ep.1.&.12.l.9.& ep.5.l.16. fit mẽtio Cn.Luceĳ. Philotimo)ep.4.5.&.9.l.6. Me referre)anteq̃ pro ficiſcerer in prouinciã. Alia) quò ad me uenerat. ep.3.& 5.l.6. In hoc genere)in tuẽda re familiari. Negligentes) in eadem re familiari. Occupati)ita,ut res noſtras curare non potuerimus prorſus,ut oportebat. Serperaſtris)hominibus,qui,ut ſerperaſtra,humi ſerpãt,& humilia quale lucrum eſt,cogitẽt. Cohortis meę)quæ ingemuit,putans HS.CIↃ.diſtribui ſibi oportere ep.1.h.l. Is) fortaſſe Meſſinius Quæſtor ep.3. &.4.l.6. Curio) M. Curio. Tabulas) teſtamẽto ep. ſup. Hortẽſii) patris iam mortui ep.6.l.6. dicitur enim legatũ alicui⁹, quod aliquis fecit,ut hic Hortẽſii legata:etſi non nego dici,legatum alicuius quod alicui ſit factum,ut hic Hortẽſium filiũ poſſit ſignificare. Legata) teſtamẽto. Quid hoĩs ſit)fili⁹. Auctionẽ)uẽditionẽ.al.actionẽ al.rõnẽ. Inſtituat)ut flagitioſus ep.3.l.6. Portam Flumẽtanã) Hortenſii bona, quæ ſunt ad portam Flumẽtanam.Cælius) M. Cælius Occuparit) primus emerit Puteolos) Baulos Hortenſi. uillã puteolis ita uicinam,ut eò piſces emptum mitteret Varro.l.3.cap.17.de re ruſt. Faciam)ego quaſi Roman⁹. quum M.Cęlius puteolanus portã Flumentanã Romæ, ſuam fecerit. Meos)emptione. Vnde neſcioquid negotĳ poſtea cum Hortẽſio habuit epiſto.5.l.12. Romanus)

l.3. Tuum)amicum,Nepos in uita Att. & cõuiuam.ep. 4.l.12. Mihi)dicturum ut Cęſaris procuratorem,ep.51.l. 13.certe familiarem.ep.3.l.2. Exeunti)ẽ Senatu. Iube)tu Cicero. Numos)quos Cæſari debes. Curare)al.curari. Quid ſupereſt?etiam. gener)ſic ep.10.l.1.ep.6.l.2. τὸ λοιπόν,ep.1.l.6.quid aliud?ep.19.l.2.al.quod ſupereſt,etiã gener,& gener eſt Dolabella.ep.6.l.6. Reliqua)ibid. Quos)generos eſſe cupientes,quum eſſent ita indigni,ut hæc Dolabellæ uitia ſint æquiore animo ferenda. Aperuerim⁹)in eos paulò diligentius,quod in hiſce rebus fieri ſolet,inquirentes. Eum)fortaſſe quem Pontidia proponebat.epiſto.1.lib.6. Egimus)epiſto.13.lib.5. Reum) de repetundis,uel de ambitu. Rentur)ut Appium Dolabella.epiſ.6.l.8.fam. Nemo offeret)nos legimus: nemo ferret, hoc ſenſu. rentur me reum facere,quoniam nemo quippiam expenſum illis ferret,niſi nobili aliqua accuſatione hoc aſſequerentur,ut bona nomina exiſtimarẽtur: uſq; adeo nunc male audiunt. & ſic interpretandum ratio ipſa demonſtrat. Tironis)ep.ſup. In M. Curio)in M.Curij diligentia.ibid. Cui)Curio. Tibi)cuius ille eſt κτίσω.epi.30.l.7.fam. Eum)Curium. Facturum)ſi Tironem reficiendum curet. A Pontio ex Trebulano)ep. 3.lib.5.

In Epiſt. 4. *Dionyſium flagrantem deſi.etc.*

σχόλια

DIONYSIVM)ep.8.l.10.14.15.&.17.l.4.ep.9.l 5.& ep.1.lib.6. Doctũ)ep.1.l.6. Erat notum)ep.10.l.4. Sanctum) ep.1.l.6. Libertinum) ep.14.l.4. Virum bonum)ep.7.h.l. Vidi)in itinere ep.ſeq. Triũpho) ep.3.l. 6. Hortari) ut peterẽ. Suſcipere parteis ſuas)ut me pro parte ſua adiuuaret, ut tecum fuerat locut⁹ ep.2.h.l. Accederẽ)etiã ſi extra muros fieret. Dicẽdis) libere. Tribunũ)pl. Alienarẽ)ita ut poſtea ĩpediret. Prolixius) liberalius. Bellum)ciuile. Illum)Cęſarem. Hircium)A. Hircium ep.6.l.15. Illi)Cęſari. Familiariſſimus)id oſtẽ

dit liber octauus de bel. Gal. Balb9) ep. ſup. De tota re)propter quã uenerat. Scipionẽ) Q. Metellũ Pium Scipionem,ep.8.&.9.l.8.fam. Põpeij quidẽ ſocerũ.Plutarc.& Dion,ſed tũc etiã Cęſaris amicũ.Cęs.l.3.de bel. ciu. Profectũ)reuerſum. Hoc)ad ſe nõ ueniſſe,quũ ad alios ueniret. Illi)Põpeio. τεκμηριώδες)cõiecturale,coniecturę plenũ. Alienationis) Cæſaris. Illũ) Cæſarem. Inimici)ep.13.l.9. Alterũ conſulatum) facultatẽ alteri9 cõſulatus habẽdi.nam decẽ Tribuni pl. tulerunt, ut abſentis ratio haberetᷓ ep.3.l.8. Sũmam potẽtiam)ita.n.cõ ualuit,ut nunc in uno ciue Reſp. ad reſiſtẽdum imbecilla ſit ep.ſup. Amẽtem) hinc amẽtia rapi dicitᷓ ep.11.l.16. fam. Ruere) ſic ep.14.l.2. III. Non.) prid. Non.poſtea acceſſit ep.10.l.16. fam. Ad urbẽ)non in urbẽ ep.1.h.l.

In Epiſt. 5. Multas uno tempore accepi epiſto. etc.

σχόλια

INVALETVDINE)al. ualetudine epiſt.2.l.4. fam. Idem genus morbi) quartanã ep.2.h.l.& ep.6.l.8. Tirone)ægro ep. 2.h.l. Prębet)epiſt.10.l.16.fam. Propter uſum meũ)male habere,uel tale quid,quod uidetᷓ ta cuiſſe,ut omen more ſuo uitaret:uel potius ita interpretare: cupio ipſum eſſe ſaluum potius,quia humanus eſt & modeſtus,q̃ quia mihi utilis. Philogenes)ep.2.l.6. Luſcenio)Lucieno,legi fortaſſe poſſit, ut ſit Q. Lucienus, qui & erat Attici amicus,& neſcioquid negotij in Epeiro habebat.Varro.l.2.cap.5.&.7. de re ruſt. Dionyſiũ) ep.ſup.ex eo ſcire oĩa poteris. Sororẽ)Põponiã ep.4.l. 1. Non ueniſſe) obuiã Q. fratri marito. Archanũ)ep.1. l.5. Miror)pręſertim quũ filius patris aĩum illi reconciliarit ep.7.l.5. Chryſippo) ep.2.h.l. Meũ conſiliũ)me iſtos liberos nõ addixiſſe. Ego in Tuſculanũ) eã Nihil)faciẽdum de illo itinere. Deuium eſt) Tuſculanum. τοῖς ἀπαντῶσιν) obuiã uenietib9. δύσχρηστα)ad utendum difficilia. Formiano)ep.4.l.2. Tarracinã)ep.13.l.8. Põ

tinum) locum ad Pontinas paludes poſitũ:uel Pontinũ legatũ ep.4.l.5. Sumã) mecum tollã, ſi ad hoíem referas,quia ſit ægrotus ep. ſeq. ſin ad locũ fortaſſe legendum ſit:inuiſam.Albanum Pompeij) ep.7.h.l. ep.10.l.4. orat.p Rabir.& Philip.13. Ad urbẽ)ep.1.h.l. III.Non. natali meo)III. Non. Ian.natali meo ep. 41.l.13. & Plutarc. in uit. Iter Põpeij)per Italiã, niſi me fallit Appianus l.2. Tyrannis)al. tyrãnus. Hic)Cęſar. Illi)Cęſari. Putẽ)quum iudicẽ illum uiolari bello ep.13.l.9. Poſtulat)ep.8.&.13.h.l. Aluimus) ep.3.l.8. Prius) ne aliquem dicẽdo alienẽ ep.ſup. Negotiũ)triũphi. Confecerimus) ep. ſup. Depoſuerimus) abiecerimus ep.9.l.6. ἀποτρίψε) al.ἀπότριψαι, recte, abſtergito. aliį,ἀπόῤῥιπτε, abijce. Quartanam) epiſto.2.h.l.

In epiſt 6. Plane deeſt, quid ad te ſcri. etc.

σχόλια.

PVTARET)ut ego ep.ſup. Poſtularet)ep.8.h.l. Nunc primum)tam ſero ep ſup. Reſiſtamus)ibid.atque hic interrogatio apponẽda eſt. quod.n.ſequit, ἀντιλογία eſt. οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπι κακόν)non.n.hoc maius imminet malum: ὀδύσ.μ. ubi interpres, ἔπι, ἐπέρχεται, exponit. Quinquẽnium)ep.3.h.l. Prorogabamus)agẽte Põpeio ep.3.l.8. Ferebamus)per decẽ Tribunos pl.ibi. Illi)Cęſari. Arma)uires ep.3.h.l. Bene parato)paratiſſimo ibid.Quod Pompeius)huic.n. aſſentiar ibid. Humili animo) hortabor enim ad concordiam ibid. Mihi) qui tantum & Reip. & Pompeio debeo. Diſſidere) uel in ſentẽtia.

In epiſt. 7. Dionyſius, uir optimus, etc.

σχόλια

DIONYSIVS)ep.4.h.l. Doctiſſimꝰ)ibid. Vẽnit)à te miſſus ô Cicero.ibid. Tot) quot hic deſcripſi. Priuatius) qđ magis priuatim ad me pertinet. Tibi)ô Cicero. Egit)Dionyſius ut à te in prouincia bene tractatus. Agere debuit) mihi gratias. παλινῳδία) recantatio.

galiũ ꝑtẽ ep.15.l.2. Qui id nũq̃)al.qđ nũq̃. Retinẽtis) Cęſaris ep. ſeq. Legis) qua Põpeius & Craſſus Cęſari quinquẽnium progarunt.Hir.l.8.de bel.Gall. Dies)tẽpus ep.ſeq. Trãſierit) p̃terierit ibi. Ne abſentis quidẽ) nedũ retinẽtis exercitum. Id datũ eſt) ut abſentis ratio haberet̃. Illud)ut etiã retinẽtis exercitum ratio haberet̃. Datum eſt)quum quaſi arma dedimus ep.ſup. & ep.3.l. 8. Imperium)in Gallĳs. Ita latum)ita magnũ: uel potius ita latũ lege Vatinia primũ,deinde Põpeĳ,& Craſſi iterũ Coſs. Suet.in Cæs. & Hirc.l.8.de bel.Gall.uel lege Trebonia ep.3.h.l. Placet̃) Põpeio, q̃ Cęſaris acta probari uoluit̃ep.longa ad Lẽtul.uel tibi Cicero? ut ſit quædam μι' μνσοσ. Expulſum)à P. Clodio,cuius Tribunat⁹ eſt ex actis Cęſaris.orat.ꝓ dom.& de ꝓuinc.Cons. Perĳſſe)lege Cęſaris.ep.16.l.2. Patritiũ)P.Clodiũ.Plebeio)P. Fonteio.orat.pro dom. Gaditanũ)L.Corneliũ Balbũ Gadibus natum.orat.pro ipſo:unde L. Corneli⁹ Balbus Theophanes eſt appellatus.Capitolin.in Balbino. Mitylenæo)Theophane.orat.pro Arch. Labieni) T.Labieni tũc Cęſaris legati,à q̃ paulo poſt diſceſſit ep. 10.h.l. Diuitię)Dion.l.41.& Cęs.l.1.de bel.Ciu.ubi ſcribit, Labienũ ſua pecunia Cingulũ oppidum ædificaſſe. Mamurrę)qui tunc erat p̃fectus fabrum Cęſaris.Plin.l. 36.cap.6.Catul.& Suet. Balbi)eiuſdem L.Cor.Balbi. Horti)ep.15.l.9. Imbecillo)Cęſari,quum imbecillus eſſet. XI.)tũc.nã poſtea XII. habuit, ut ipſe ſcribit.l.3.de bel.ciu. Trãſpadãi)ep.11.l.15.fam. Plebs urbana)pleps ꝑdita ep.3.h.l. Trib.pl.)ibi. Perdita iuuẽt⁹)urbana iuuẽtus ibi. Autoritate)q̃ in bellis adminiſtrãdis,atq; ĩperio militari ualet.orat.ꝓ lege Manil.q̃,ut ibid.dicit̃,acquirit̃ Senatus,& populi iudicĳs,qualia fuere de Cæſare orat. de prouinc.Conſul. Audacia)hinc audaciſſimus dicitur ep.3.h.l. Lege)à decem Tribunis lata ep.3.l.8. Proſcribare)à uictore Cæſare. Seruias)Põpeio, q̃ ne ipſe quidem in uictoria cõmunis erit ep.9.l.4.fam. Planẽ uideo)

ſed non uideo, quid expediat ep.2.l.4. fam. & ratio, quæ ſequitur, id poſtulat. Futurum ſit) quum ξυνὸς ſit ἐνυάλιος ep. ſeq. & exitus bellorũ incerti ep.1.l.6. fam. Clementiorem) atqui fuit clemẽtiſſimus orat. pro M. Marcel. & epiſt.6.l.6. fam. Hunc) Cęſarem. Cinna) L. Cornelius Cinna IIII. Cos. ep.3.l.8. Sulla) Plutarc. ἐμπολιτευομαίσα) in Rep. uerſor tibi. de Rep. tibi ſcribo. Dic. M. Tulli) ſic ep.3.h.l. Aſſentior Cn. Pompeio) ibid. Alexim) ep. 2.h.l. & ep.20.l.5.

In Epiſt. 8. Quid opus eſt de Dionyſio etc.

σχόλια

DIONYSIO) ep.4.h.l. Affirmare?) eum mihi gratias agere? ep. ſup. & ei teſtimonium apud me dare? ep.4.l.8. Taciturnitas) in epiſtola, ubi nõ aſcripſeras, eũ mihi gratias agere ep. ſup. Aliter) ac tu nunc ſcribis, hoc eſt male. Diem) λήψεως ep. ſup. Tuum) ſic ep.2.l.9. Albanum) ep.5.h.l. Venire) mihi obuiam ep. ſup. Feceris) nam te cõmoueri incõmodo ualetudinis nolo ibid. Dolabellam) generũ meum. ep.6.l.6. Liuię) niſi fuit hæc Liuia Rutilij, de cui⁹ ſenectute ſcribit Plin.l.7.cap.48. nos adhuc quærimus. Eſſe) hęredem. Mutare nomẽ) ẽ more ep.20.l.3. & nos in Quęſtura retulim⁹. πολιτικὸν σκέμμα.) Ciuilis conſideratio, uerbum Philoſophorum, qui σκεπτικοὶ uocantur ep.6.l.6. Nobili) qualis eſt Dolabella qui ſit ẽ familia Cornelia, φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν) melius Philoſophorum more diiudicabimus. al. διακρινοῦμεν, cõſiderabimus. In triẽtis triẽte) nam quum tres ſimul ſint hæredes in triẽte, unusquisq; horum trium tertiam partem trientis, ideſt quaſi trientem trientis habeat neceſſe eſt. VI. Cal.) Ian. Lauernium) al. Lauerinum. alij, Lauinum. fortaſſe, Literninũ. ep.14.l.10. Formias) ep.4. & 13.l.2. Ille) Cæſar. Exercitu) quem retinet epiſ. ſup. Factus ſit) habita ratione abſentis. ibid. σύγχυσιν πολιτείας) confuſionem Reip. Eum) Cæſarem. Prouin-

ciamq́;) Galliam. Ille) Cæſar. Hominem) Cæſarem. Contemnebat)Pompeius. Suis,& Reip.copijs) ep.11.l. 16. fam. ξυνὸς ἐνυάλιος) communis mars prouerb. Virum fortem)Pompeium. Autoritate ualẽtem)orat.pro lege. Manil. πολιτικῶς)ciuiliter ep.8.l.4. Simulatę)à Cęſar. Antonij)M.Antonij Tribuni pl. uľ Des.Philip.2. Toga pura)ep.20.l.5. Dãnatis)à Pompeio III.Cos.præſertim de ambitu. Patercul. Aſcon. in orat. pro Mil. Appian.Dion,& Plutarc. Cæſar uero φυγάδων καθόδους moliebatur ep. 10.h.l. Terror) ab Antonio iniectus. Ille) Pompeius. Cẽſes)tu Cicero. Ipſum) Cæſarem. Quęſtor)M. Antonius,qui ante Tribunatum, Cæſaris fuit Quæſtor ep.6.l.6. Inops) qui nihil in terris habeat, ubi in ſuo pedem poſſit ponere,prẹter unum Miſenum.Philip.2. Pacem)ut ſimulatam. Ex illa autem ſententia ita relinquẽdæ urbis mouet hominem)uelim,uideant docti, an cõmutato uerbo ita in ita,ſic exponi poſſit:ex illa pace ſimulata, uel Antonij concione, ſententia,& conſiliũ ita relinquẽdæ urbis mouet Pompeium;ut poſtea mouit ep.10.h.l. Numi)quos debeo epiſ.3.h.l. Eò) ut Cæſari numos ſoluam. ἄμορφον ἀντιπολιτευόμενον χρεωφειλέτην eſſe)turpe in Rep. aduerſantem debitorem eſſe al. ἄμορφον ἀντιπολιτευομένου χρεωφειλέτην eſſe, turpe in Rep. adminiſtranda aduerſarij debitorem eſſe. Quotidiéne)hic epiſtola uidetur diuidenda. Quotidie)accipiendę ſunt.Ipſe)tu Cicero. L. Quintius)fortaſſe orator.in Brut. Ferret)literas ad me.Buſtum Baſilij)locum in uia Appia latrocinijs infeſtum. Aſcon. in orat. pro Mil. διευκρινήσεις πρόβλημα ſanè πολιτικὸν) diiudicabis quæſtionem ſanẽ ciuilem,& ad Rempub. pertinentem. Quum ſit neceſſe)pendet oratio ad eum uſque locum: quòd horum malorum minimum putes: καθ᾽ ὑπέρβατον. Cæſaris)abſentis epiſto. ſuperio. Nobis minus paratis) epiſto. 12. huius libri. E lege) à Tribunis lata epiſtola. 3. lib. 8. Tribunus pleb.) ut M. Antonius. Philip. 2. Sena-

pore,in caſu: quo conſilio,in temporibus ſitum eſt)ita le gi etiam poſſet: quo tempore? in caſu: quo conſilio ? in temporibus ſitum eſt.

In Epiſt. 9. Subito conſilium cepi, ut ante etc.

σχόλια

EXIREM) e ſuburbano.neq;.n. quum ſit adhuc cum imperio,uſus eſt porta,ut dixit ep.7.h.l.ſed ab urbe diſceſſit ep. 14.h.l. Laureatis) ut triũphum expectãtib⁹ ep.16.l.2.fam. Cõſilij)urbis relinquẽdę.ep.ſeq.Suadeã) de tuo ab urbe diſceſſu ep.12.h.l. Cneus) Põpeius. Ce perit) de bello. Oppidis)Cãpaniæ. Stupẽt)ꝙ ita ſe ge rat Pompeius ep.ſeq. al.ſtupens. Conſiſtat)Pompeius. Erim⁹) ego,& tu. Cedet)Italia ep.11.h.l. Certe) al.in certi.ſ.quid nobis agẽdũ ibid. Incaute)fecimus. In buc cam uenerit)prouerb.

In Epiſt. 10. Quæſo, quid hoc eſt? aut etc.

σχόλια

TENEBRÆ) quaſi Cimmerię. prouerb. Cingulum)oppidum à T. Labieno ædificatum epiſt.7.h.l. Inquit)Pompeius.al.inquis. Anconem) ep.16.h.l. An conam ep.11.l.16.fam.& Cęs.l.1.de bel. ciu.Cęſar Piſau rum,Fanum,Anconam ſingulis cohortib⁹ occupat. La bienus)T. Labienus Cæſaris legatus ep.7.h.l.& ep.11. l.16. fam. Diſceſſit)ep.ſeq. loquunt̃)al.loquimur. Ho minẽ)Cęſarem. Amẽtem)ep.4.h.l. τοῦ καλοῦ) honeſta tis ep.17.&.19.l.15.fam. Ait)Cæſar. Nullo publico cõ ſilio?)imo inuito Senatu ep.8.h.l. Vrbes)ut Anconam, & reliquas. Ciuium)Romanorum uel in colonias dedu ctorum,uel quibus data fuerit ciuitas. χρεῶν ἀποκοπὰς,φυγάδων καθόδους) debitorum amputationes, exulum reſtitutiones: & χρεῶν ἀποκοπὰς latini tabulas nouas uocant ep.2.l.5. & ep.6.l.10.de dãnatis ſiue exulibus epiſt.8.h.l. Sexcẽta ep.15.l.2. τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ᾽ ἔχειν τυραννίδα:) Dearum maximam ut occupet tyrãnidem ? Euripid. in

Phœnis.hinc Cęſar ſemper in ore ex eadē tragœdia uerſus habebat: εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρὴ, τυραννίδος πέρι κάλλιστον ἀδικεῖν τἆλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών.quos Cicero uertit l.3.de off. Habeat) Cæſar. Lucretino) fortaſſe de Lucretio empto alij,Lucrino ep.18.l.14. Tu uelis) illiuſmodi quicquam cogitare. Adipiſci) tyrānidem in patria & quidem libera ἐνσχολάζουσι) Scholam tibi explico: hoc eſt, Philoſophorum more quaſi per otium diſputans tibi ſcribo. Ad noſtrum)Pompeium. Reliquerit) XIIII. Cal.Feb. ep.12.l.9. ἀπορῶ) dubito,more tuo, ep. ſeq. & Philoſophorum ἀπορητικῶν ep.6.l.6. Tu relinquas?) Pōpei? Veniret)ut tempore Furij Camilli.Liu.l.5. Inquit) Pompeius.eſt enim διαλογισμὸς quidam. Fecit idem)reliqt Athenas ep.6.l. 10. Themiſtocles)Herodot.in Polymn.Plutar. & Iuſti.l.2. Totius barbarię) Perſarum. Vrbs una) Athenienſium. Pericles) Iuſti.l.3.& Plutar. Non fecit)ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν παρῄνει, ut inquit Thucyd.l.2. Quīquageſimum) Olymp. circiter 85.quum Themiſtocles urbem reliquiſſet Olymp.circiter.75. ut Euſebius oſtēdit. Mœnia) Athenarum. Nihil teneret)hoſtib⁹ cętera tenētib⁹ Thucyd.l.2. Capta) à Gallis Liu.l.5. Arcem)arcem,& Capitolium.Liu.ibi. οὕτωσπου καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν) ſic & ueterum audiuimus gloriam uirorum.Iliad.1.ſic enim legit interpres,& exponit ἐπευθόμεθα, ἠκούσαμεν. Hoc conſilium)Pompeij relinquēdæ urbis. Exitum) eum,ut urbs omnino,& Italia relinquatur al. exitium. Iſtic) Romæ Fugiens)ep.19.h.l. Pompeius)uir tantus. Mouet)nam fugiēte Duce,quid cæteri faciant?Alia) atque prius. Nihil iam)quum prius cōcederent , ut ad conſulatus petitionem ueniret ep. 11.l.16. fam. Putant)Pompeiani ep. 9.l.4. fam. Non turbulento)nullum enim maius negotium ſuſcipere uolui, quo plus apud Cæſarem cohortationes meæ ad pacem ualerent. ep.11.l.16. fam. Eſſe)cū M.Cōſidio ep.13.l.8. Campana)nos enim Capuā ſum-

pſimus ep.10.l.16. fam. al. Campania. Maritima ora) à Formijs ep.11.l.16.fam. ἐπίσκοπον) ſpeculatorem,cuſtodem.Suid. Vagus) ut diligentius explorarem ut ἐπίσκοπος. ὁρμὴ) appetitio,impetus.al.ratio uię. Qui populus) quæ populi uoluntas epiſt.12.h.l.

In epiſt. II. *Vnam adhuc à te epiſtolam accep.etc.* σχόλια

IVN.) uel hic & paulò poſt, Iun.ut uocem è ſequenti natam deleas,uel, Feb. ſcribas neceſſe eſt. ſiquidem epiſtola hæc, & ſequētes eodem anno ſunt ſcriptæ, atq;,ut apparet,eodem ordine,quo ſunt poſitæ.in hac tñ Iun.in illis Feb. legimus oīno male:niſi, Ian.cum alijs legere uelis,quibuſcum tñ ego minime ſentio:q̄ & epiſtola.8.h.l. poſt X.Cal.Ian.ſcripta fuit, & Cicero ipſe ad urbem acceſſit prid.Non.Ian.ep.10.l.16.fam.& poſtea exiuit ep.9. h.l. Ne ipſum quidem ſcire puto) uſq; adeo totus iacet ep.19.h.l. Lentulum.) L. Cornelium Lentulū Cruſcellū. Cos.) cū C. Claudio Marcello ;ep.13.h.l. Libonē) L. Scribonium Libonem Sext.Pompeij ſocerū. Appia. l.5.huic, & L. Luceio, & Theophani de maximis rebus cōmunicare Pompeius conſueuerat Cęs.l.3.de bel.Ciu. Plena timoris,& erroris omnia) ſic in Brut.patrocinium pacis excluſum eſt aūt error hoīum aut timor.& in orat. pro Ligar.alij errorem,alij timorē appellant. Ille)Pompei⁹. Iter)habebat. Larinū)ep. ſeq. Lucerię,& Theani,reliquę in Apulia)al.Luceriæ,& Theani, reliquaq; in Apulia. recte, meo quidem iudicio. nam ſcribit Plin.l.3. cap.11.Larinum, Luceriam,& Theanū Apulorum eſſe oppida:& Pompeius legiones in Apulia hybernorū cauſa diſpoſuerat. Cæs.l.1.de bel.ciu. quin Cicero ipſe orat. pro Cluēt.ſcribit Theanū Apulū à Larino XVIII.Mil. paſſ.abeſſe. Velit)Pōpeius. Nō poſſit)Cæſare aduentāte, qui impediet. Iſtum) Cæſarem. φαλαρισμὸν) rōnē, qua tyrānus Phalaris eſt uſus,hoc eſt,crudelitatē,& cę-

ep.1&.3.l.6. Labienum)ep.ſup. ἥρωα)heroem.ſic ep.14.
l.1.& ep.3.l.4.al.τρῶα. ep.5.l.2. Illi) Cæſari, à quo di-
ſceſſit ep.ſup. Profectum aliquid)nam ſceleris damna-
uit Cæſarem ep.ſup. Amo) nunc,& ſi olim oderã orat.
in L. Pis. Piſonem) L.Piſonẽ Cæſonianum ibid. Iudi
cium)quo & ipſe ab urbe diſcedens ſceleris generum cõ
dẽnat ep.14.l.14. fam. Genero)Cęſare qui Calphurniã
Piſonis filiam habuit uxorem. Suet. Graue) ut ſoceri.
Vnius) Cæſaris. Audacia)ep.3. &.7.h.l. Valet) ibid.
Exercitum) XI .legiões ibid. Tradita) relicta ep.10.h.l.
Copijs) diuitijs, rebus,quarũ eſt prolatio ep. ſup. Sine
magiſtratu)ibid.πολιτικῶς)ciuiliter ep.8.l.4.Dux.) Pom-
peius. ἀστρατήγητος)minime dux:dux igitur non dux,ut
ſit ὀξύμωρον:imperatoriæ artis ignarus ep.19.h.l.& ep.25.
l.8. Cui)duci. Picena)ex quibus tot oppida ſunt occu
pata ep.10.h.l. Quàm item)al.quàm autem. al.quę au-
tem. Sine conſilio res ſtet)uellem legere: ſine cõſilio re-
ſtet, ut ſit penè idem, quod ſcribit ep.19.h.l.totus iacet:
uel,ſine conſilio res ſtet:ut ſit cõcluſio,Pompeium eẽ ſi-
ne conſilio,ep.19.h.l.deinde ἐχὴ quædã,qua Rẽp. oportet
ſtare,ſed dubitet ꝓpter ducis peccata.ſic,recte ſit ep.20.
h.l. Omittam)ſic ep.3.l.8. Decem annorum)quib⁹ Cę
ſar imperium habuit ep.7.h.l. Peccata) quæ ſunt ep.3.l.
8. Conditio)à Cęſare lata ep.11.l.16.fami. Fugę)ab ur
be & quidem turpiſſimę ep.3.l.8. Cogitet) Pompeius.
Timidius)al.tardius. Ad urbem retẽtus eſt)retẽtus eſt
ille quidẽ,& Lẽtulus etiã Cos.ad aperiẽdum ærarium,
ut pecuniam Pompeio ex S.C.ꝓferret,ſed auditis rebus,
quas Cęſar in Piceno gerebat,ſtatim ex urbe ꝓfect⁹ eſt,
& ita delectus intra urbẽ ſunt intermiſſi. Cæs.l.1.de bel.
ciu. Inuidioſe) ex ea re odium,inuidiam,& infamiam
ſibi compararit.al.inſidioſe,idq; fortaſſe recti⁹.M. enim
Marcellus Cos.legiones haſce Cęſari inſidioſe eripuerat
tãq̃ ad bellum Parthicum ex S.C.ducẽdas,& Pompeio
tradiderat.Hirc.l.8. dę bel. Gall. Retẽtis) in Apulia in

hybernis. Cęs.l.1 de bel.ciu. Penè alienis) altera Cæſaris prorſus, altera confecta ex eiuſdem prouincia. Cęs.l. 6.de bel.Gall. & Hirc.l.8. uel potius alienis à Pompeio. ep. 17.l.8. & ep.19.l.8. Inuitorum) nam parum prolixe reſpondent. ep.13.h.l. Conditionum) quæ ferebantur ep.11.l.16.fam. A miſſum) bellum iam inceptum quum ſit. E portu) ex urbe. Ciceronibus noſtris) ep.17.&.18. l.5.& ep.15.h.l. Quid agam) ep.ſup. Barbarorum) Gallorum, quos Cæſar in exercitu multos habet. Ad urbē) quā forte Cæſar diripiendam ſit daturus ep.14.l.14.fam. Dolabellę) generi mei, qui apud Cęſarem eſt ep.11.l.16. fam.al.Dolabella. Reſpiro) quia mulieres Romæ tutò per ipſum Dolabellam eſſe poterunt.ep.18.l.14. fam.Cōſideres) ut ad ipſas etiam ſcripſi ep. 14.l.14.fam. Faciendum) ipſis mulieribus. πρὸς τὸ ἀσφαλές) ad ſecuritatem ep.5.l.16. Aliter) nam de ipſis cum ſecuritate, de meipſo cum dignitate conſulēdum eſt. πρὸς τὰς δόξας) ad opiniones.al.ad opiniones ſine græco. fortaſſe rectius, quū ſic ſępe latinè loquatur. Eas) Terentiam, & Tulliam. Fuga) ep.3.l.8. Tibi) ep.9.h.l. Peduceo) Sext. Peduceo ep. 3.l.1.& ep.12.l.9. Scripſit) Pedúce⁹.al. ſcripſiſti. Faciatis) Romę maneatis nec ne ep. ſeq. Vidēdum eſt) ſic, uide epiſt.7.l.15. De ipſo) Peduceo. Acta) ītelligimus. Futura) ſic ep.12.l.5. μάντις δ᾽ ἄριστος) ὅστις εἰκάζει καλῶς, uates autem optimus, qui conijcit bene lib.2.de Diuinat. prouerb. Ignoſces) ſic ep. ſup. Ænigma Oppiorum) ænigma de Oppijs à te ſcriptū. Ex Velia) paulò poſt. Non intellexi) quo pacto nos igitur intelligemus? Numero Platonis obſcurius) Prouerb. Iā intellexi) hic epiſtola uidetur diuidenda, ne, quæ de Labieno, de mulieribus, de coniectura, & uoluntate Attici dixit, repetat. accedit, ꝙ hic ænigma intelligit, ſupra interpretari neſcit: hic dictat, ſupra ſcribit: hic breuiter, ſupra copioſe ſcribit: ut hic epilogus etiam quidam uideri poſſit. Tuum ænigma) de Oppijs al.tuum. Oppios) fœneratores.ep.

7.l.8.& epiſt.5.l.10. De Velia) hinc Velienſes uocat ibidem uel ab urbe Velia, uel à loco, qui Romæ erat. Varr. de ling. lat. qui & Oppium montem in urbe fuiſſe ſcribit. Sanctones) fortaſſe propter Oppium Cæſaris amicum, qui inter Sanctones Galliç populos fuerit uerſatus, quanquàm Santones populos illos uocant. al. ſaccones, ut numarios, uel numatos exponamus à ſaccis, qui numorum ſunt receptacula. Aſcon. in Verr. 2. Dicis) al. dices. In eo æſtu, aut die. quo aperto reliqua patebant) al. in eo es tu, aut diu, quo aperto reliqua patebant. ex hiſce uerbis, uel potius literis perturbatis qui ſenſus elici poſſit, non uideo, niſi forte ita legantur: in eo aſtu, aut diç cooperto reliqua patebant, hoc eſt, in eo ænigmate, uel codice aſtu aliquo, uel tempore cooperto ita, ut uix ſcriptura legi poſſet, reliqua tamen patebāt. uel aliquis melius excogitet. Terentię ſumma) hinc ep. 5.l.10. hāc rem curari uult à Philotimo ut Terentię liberto ep.4.l.6. L. Cæſarem) cuius pater Cæſaris erat legatus. Cæs. lib. 1 de bel. Ciu. Mandatis) his, quę ſunt apud Cæſarē ibid. Scopas ſolutas) puerb. Ille) Cæſar. Huic) L. Cæſari. Non dedit) dedit tamen. Cęs. lib. 1. de bel. Ciu. Labienus) ep. ſup. Theanum) ibid. Conſulesq;) ep. ſeq. Larinum) ep. ſup. Profectus eſt) ep. 13.l.8. Venafri) Plin. l.3. cap.5. Illinc) ubi Cęſar eſt. Ferat) Cęſar. Domiti9) L. Domitius Ænobarbus. In Marſis) Corfinij epiſt.3.l. 8. Cęs. l.1. de bel. Ciu. Tignij) ibid. Thermus) Q. Thermus Præt. ibid. P. Actius) ibid. Cinguli) Auximi, non Cinguli tunc erat Actius, ut ſcribit Cęſar ibid. uerum tunc Cicero ſcire omnia non poterat, ſed ex literis Attici intelligere cupiebat. Quæ ſit populi urbani uolūtas) qui ſit populus ep. 10.h.l. Rebus futuris) quas à te expecto. paulò ante. Mulieribus noſtris) paulò ante. Acturus) de exeundo epiſto. ſequen. Lippitudinem) ibidem epiſto. 16. & . 21. lib. 8. & epiſt. 14. lib. 10.

In Epiſt. 13. Ad VI. Cal. Febr. Capuam etc.

σχόλια

CAPVAM)ep.ſeq. Calibus)ep.15.h.l. L.Cæſar)ep.ſup. Mandata)ibid. Cōſulibus)L.Lētulo Cruſcello, & C. Claudio Marcello. Theani) atqui ꝓfect⁹ erat Larinum ep.ſup. & eū Capuę fuiſſe tūc ſcribit Cęſar l.1.de bel.ciu. Probata)aliter ep.8.l.8. Ille) Cæſar. Oppidis)ut Arimino.Lucan.l.1. & Ancone epiſt.10.h.l. Suam prouinciam) Galliam.ſic enim Coss.& Pompei⁹ reſpōderunt:Cæſar in Galliam reuerteret,Arimino excederet,exercitus dimitteret: quæ conditio Cæſari uiſa eſt iniqua.Cæs.l.1.de bel.ciu. Illum) Cæſarē. Furoris) & amētię ep.10.h.l. Hūc) Pompeium. Copiarū)duarum legionum ep.ſup. Voluit)ep.13.l.8. Parū prolixe)nam delectus inuitorum eſt ep.ſup. Reſpondent) ad noīa,ut loquit Liuius:dant noīa ep.19.h.l. Cāpani coloni)coloni Capuam lege Iulia deducti. Philip.2. & Dion. 38. & ob id inuiti contra Cæſarē dabant noīa. Gladiatores) ep.2.l.8. Torquati)epiſt.11.h.l. al. Torquati ep.1.l.5. & ep.7.l.9. Pompeius)Lētulus: ut ſcribit Cæſar. Secutorum)gladiatorum,q ſecutores uocātur al.ſcutorū,quod magis ꝓbo,quum quia Cicero nusq̄,quod ſciā,hoc uocabulum uſurpauit, & quum gladiatores dixiſſet, non erat hoc loco,cur ſecutores adderet: tum quia ueriſimile non eſt,Cęſarē quinque ſecutorū millia pręter retiarios in ludo habuiſſe.ac ne mille quidē,quum id uideri poſſet inuidioſum Scutorum uero millia multa eſſe poterant, quibus gladiatores ipſi,& qui cū illis ſentiebant parati, ornatiq; erūpere cogitabant.IↃↃ.)quinq; millia.al. M. mille. Eruptionem facturi)al.bis eruptionē facturi:nos non dubitamus legere. his eruptionem facturi: ut ita exponas:his ſcutis gladiatores eruptionem facturi fuiſſe dicebantur. Mulieribus noſtris)ep.ſup. Eſt)ut Q.fratris uxoris. Tua ſoror)Pomponia ep.4.l.1. Eas Romę eē) ep. ſup. Scripſi ad eas) ep. 14.&.18.l.14. fam. Antea) ep.ſup.

ep.ſup. Prȩſidia) tu uide, an legere debeas, prȩdia, ex ep. 14.&.18.l.14. fam.& ep.15.h.l. Prȩſum) ἐπίσκοπος ep.10. h.l. Offendimus) Pompeianos. Genero noſtro) Dolabella epiſt.11.l.16. fam. Non debeo) ut ſocer de genero. Sexto) Sext. Peduceo ep.ſup. Exeundo) ex urbe. Non deſino) nec deſtiti ep.11. lib.16.fam. Bellum) al. bellum, cum ciuibus. recte, ne uitioſe dictum eſſe uideatur. ipſe præterea Philip.2.ita ſcribit. omnis mihi pax cum ciuibus bello ciuili utilior uidebatur.

In. Epiſt. 14. *Vt ab urbe diceſſi nullum etc.*

σχόλια

DISCESSI) ep.9.h.l. Intermiſi) ſic ep.16.l.8.& ep.17.l.9. Veniſſem) Calibus profectus ep. ſup. Conſules) ibi. Noſtri ordinis) Senatorij. Abductis prȩſidijs) ex oppidis, quæ occupaſſet ep.ſup. Conditionibus) ep. 12.h.l. ep.11.l.16. fam.& Cȩs.l.1. de bel. ciu. Fauonio) ep.1.l.2. Leges) conditiones iſtas quaſi leges. Ab illo) Cæſare. Auditus) auditus eſt quidem, ſed eius ſnía non eſt probata. uel lege: auditus non eſt. Cato) M. Cato, cuius Fauonius ipſe eſt ȩmulator. Ipſe) qui ſemper fuit ſtudioſiſſimus libertatis, & Cæſaris inimicus. ἔμφασις. Ire non curat) iuit tñ, & poſtea fugit, cognito Curionis aduentu Cæs.l.1.de bel.ciu.& ep.13.l.10. Metuo, ne obſit) ut Cæſaris inimicus, & nimis cōſtans ep.1.l.2.& orat. ꝓ Mur. al. metuit, ne obſit. In Senatu) Romam redituro, ſi Cæſar ſtet cōditionibus ep.ſup. Poſthum⁹) T. Poſthumius nō minus uehemēs orator, ꝙ bellator. in Brut. Furfanoq́;) ep.8.&.9.l.6. fam. Fannium) ep.24.l.2. ep.6.l. 11.& orat. de Reſp. Vicerit.) uoti compos fuerit. Conſul factus erit) ut ſperat: quādo poſtulat, ut comitia ſint libera. Cæs.l.1.de bel.ciu. Quo) bello. Militibus) ep.12 h.l. Illi) Cæſari. Reliquim⁹) ep.11.h.l. Actianas) quas confecerat P. Actius ep.12.h.l. Eſt profectus) in Picenū agrū, ut credebat Cicero ep.ſeq. Labienū ep.11.h.l. Formias) ep.4.l.2. Recipere) recepit. III. Cal. ep.ſeq.

In Epiſt. 15. Omneis arbitror mihi tuas etc.

σχόλια

MANDATIS Cæſaris)ep.12.h.l. Labieni) ibid. Conſulum)ep.13.h.l. Ad Pompeium) his facile aſſentior,qui legũt:ac Pompeĳ.ibid.niſi malit quis totum locum ita legere:de mãdatis Cæſaris ad Pompeium,aduentuq́; Labieni,& reſpõſis Cõſulũ, ſcripſi. Literis)13.h.l. V. Cal.)ep.ſup. al.VI. Cal. ep.13.h.l. Data ſunt)à Coſſ.& Pompeio ep.13.h.l. L.Cæſari) ep.12.h.l. Pompeius agat) ad legiones Actianas ꝓfectus ep.ſup. Picenum ãgrum)ubi P.Actius Varrus delectum circũmiſſis Senatoribus habeat.Cęs.l.1.de bel.ciu. Venerit)ut profectus eſt ep. ſup. Labienum) ep.11.h.l. Secum habet) ep.ſup. Cuius)Labieni. Cneus noſter)Pompeius. Venire) redire. nam uenimus VI. Cal. Feb.ep.13.&.14.h.l. & Formias ſumus ꝓfecti ad III. Cal.Feb.ut hic ſcribit. Terẽtia,& Tullia)ep. 12.h.l. Aſſentior) ut Romæ maneant. Scripſerã)ep.14.l.14.fam. Pueris) Ciceronibus ep.12.h.l. Hiſpaniam)Põpeĳ prouinciam ep.9.l.4. Peteremus)quód ibi ſit exercitus. Illis)pueris. Hoc)petere Hiſpaniã. Sexto)Sext. Peduceo ep.12.h.l. Debetis) ut ciues optimi,qui patriã p̃ſidĳs firmatã eẽ cupitis. Tãtum)quãtum Pompeius ſuo,Senatus,magiſtratuum, & bonorũ diſceſſu,detraxit. Iocari?) quaſi in ambigui genere?nã detrahit de p̃ſidĳs,qui ex p̃ſidĳs aliquid abducit,Pompeius quũ omneis magiſtratus,& Senatum abduxerit,& nullum p̃ſidium reliquerit,ep.12.h.l. uerè dici poteſt detraxiſſe tm̃ de præſidĳs, quãtũ nemo aliꝰ unq̃. Scire)conĳcere poſſumus ex his,quę deinceps repetunt, epiſtolam hic eẽ diuidẽdam,etſi alĳ paulò ante diuidũt. Oportet) quum ego ad te ſcripſerim ep. 13.h.l. L.Cæſar)ep.12.h.l. Reſpõſa)ep.13.h.l. Proponerẽtur)ut populo,& cõcioni ꝓbarẽtur ep.ſeq. & ep.9.l.8. Luculentus) quum ſit in oratione ſatis amplꝰ. in Brut. Vẽturę) ut in publico proponẽdæ. Seſtio noſtro)ep.17.h.ſ. σισ-

τιωδέστερον) magis Seſtiane, magis inſulſe, ꝗ ita ſcribat Seſtius. Nihil Cæſari negari) niſi illud additum fuiſſet de præſidĳs deducẽdis ep.13.h.l.illa.n.cõditio Cæſari ui ſa eſt iniqua. Poſtulet)in mandatis L. Cæſari datis ep. 12.h.l. Ille) Cæſar. Impudentiſſime) hinc abſurdiſſima mandata uocauit ep.12.h.l. Tu es) ô Cęſar. Profectus erit)Pompeius ep. 11.l.16. fam. Si præſidia dimiſerit)ſi Pompeius pręſidia dimiſerit,ego tradam ꝓuinciã,& ad Conſulatus petitionem ueniam ibid. Ratione habẽda) abſentis ep.1.&.7.h.l. Impetraſſet)ut ego ſentiebã epiſ. 13.l.9. Trebatiꝰ)C. Trebatius.l.7.fam. Ad urbem)ſed extra urbem ep.1.h.l. Hęc)ſcripſit. Noſtro) uel omniũ Põpeianoꝝ ep.10.h.l. uel meo ep.9.h.l. Piſonẽ)ut ſocerũ ep.12.h.l. Seruium)ſui ſtudioſum,ep.21.l.9. & remanere cupiẽtem ep.1.l.8. Ipſum)Cęſarem. Dolabellam) meum generũ ep.6.l.6. Cæliũ)meum amicum ep.1.h.l. & l.8. fam. Egiſſe) ut poſtea egit ep.16.l.8. fam. Scio) quũ mutuus ſit amor ep.20.l.7. fam. Prædĳs meis) ep. 14.&.18.l.14.fam.& ep.16.l.2. fam. Neq; negotiũ ſuſcepiſſe)ep.11.l.16.fam. Officio)ep.11.h.l. Dignitati meę) cui cõſulam ep.29.l.11. fam. Pueros)ep.12.h.l. ὑπεκθέμενος) quum expoſuero, & trãſportãdos curauero. Improbis)ep.11.l.16. fam.Inuidis) qui boni tñ habebãtur ibid. & ep.13.l.9. IIII. Non. Feb.) duos igit̃ dies minimũ in itinere cõſumpſit.nã. III. Cal. Feb. eſt profectus. ſupra. Expectabã)& uenerunt ep. ſeq. Conſules iuſſerant) ſupra. De iſtis rebus) quę Romæ fiunt,& à Cæſare.

In Epiſt. 16. Quarto Non. Feb. mulieres etc.

σχόλια

QVARTO Non.Feb.) quo die literas ſupiores dedi. Venerũt) ut expectabam ibi. Attulerũt al.ad me pertulerunt. Turpe)turpiter,ut alĳ uolũt: ego tñ,turpi, legẽdum cenſeo, ut ſit, turpi pace, iniuſta pace ep.13.h.l. Miſere bello) legẽdũ eſt: miſero bello,hoc eſt,ciuili bel-

lo, quo nihil eſt miſerius ep.11.l. 16. fam. Iuſſi ſumus) à Coſs.ep.ſup. Profectus ſum)ex Formiano. Reſpōſa) ep.ſup. Populo)cui ſunt ꝓpoſita ibid. Ille)Cæſar. Iacebit)contẽnetur. Si acceperit)minori ſceler̃ uicerit ep. 14.h.l.alĳ,ſi acceperit? ut ſit ἀποσιώπησις,quid erit? Parati)nã,ut nunc eſt, ſumus quidẽ flagitioſe imparati ep.14. h.l.ſed Pōpeius paucis diebus ſe firmũ exercitũ habiturum ſcribit ep.ſup. Scirem)ſed neſcio,quia nōdum Pōpeius ſcripſit.ex his tñ uerbis elicit̃ Ciceronis hęc ſnïa:ſi parati eſſemus,mallem conditiones à Cæſare repudiari. Caſſium)Q. Caſſium ep.3.h.l. Ancone)ep.10.h.l. Negotium utile)eam urbẽ,quæ portum habeat, à nobis teneri. Miſſo)ep.12.h.l. Acerrime)dicit̃.n.nunc Cæſar eſſe acerrimus ep.ſup. Latronẽ)Cæſarẽ. Hiſpaniã)ep.ſu. Illius)Cæſaris. Repulimus)quum noluimus habere rationem abſentis,ut erat latum ep.7.h.l. Dionyſio)ep.4. h.l. Reſpōſa Cæſaris)ad noſtra reſpōſa ep.ſup. Rediremus)Cęſar̃ cōditiones accipiẽte ep.13.h.l. Expectaret) Dionyſius. Eum) Dionyſium. Accerſeremus) ut pueros doceret ep.24.h.l. Ille Dionyſi9. Fuga)ex urbe,ep. 9.&.10.h.l. Docto)qualis ille eſt ep.4.&.7.h.l. Amico)qui certus in re incerta cernit̃,ut dixit Ennius.in Lęl. iſtę uero ſuperbum ſe ꝓbuit,ep.4.l.8. & ep.14.l.9. Rogatus eſſet)al.rogatus eſſem,ſcio.nos legimus:rogatus eẽt, ſcio.nam,niſi ita legas,σολοικισμὸς,uel potius ἀνταπόδοτον. appareat neceſſe eſt. Gręcis)qui fallaces ſunt,& leues, nec fidem colunt ep.1.l.1. ad Q. fr. & orat.ꝑ Flac. Ne moleſti ſimus inuito)ep. 24.h.l. & ep.10.l.8. Quod debet)HS. XX. ep.12.l.10. Egnatio) ep.11.l.4. & ep.15.l. 10. Tale tp̃s)ꝗ nemo ſoluit ep.7.l.8.ꝑꝑ numorꝫ caritatẽ ep.11.l.9.talis etiã poſtea fuit.δυχρηστία ep.7.l.16. Q.Titinius)ep.21.l.5. Denunciarit)quũ ſoluẽdo nō eſſet. Eo dẽ fœnore)ꝗ prius uſi fuerãt. L.Ligus)ep.6.l.14. ψευδησιόδειον)qđ Heſiodo falſò aſcribit̃,quũ ſit Phocylidis,ut aiunt. μὴ δὲ δίκην) μὴ δὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον

ἀκούσεις, neq; cām iudices prius, q̃ utriuſq; partis orone̅ audiueris. prouerb. de q̄ in dialogo quodā, quem nos latinū fecim9, quū inter Platonicos deſcriberet, δημοδόκος, ἢ περὶ τοῦ συμβαλεύεσθαι inſcriptus. ita legit: σύ μοι δοκεῖς οὐδὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀκηκοέναι: μὴ δὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. Illius.) Q. fris.

In Epiſt. 17. *Nihil habeo, quod, ad te etc.*

σχόλια

EPISTOLAM) ſuperiorem. Concionis) cui probata Pōpeīj reſponſa dicebātur ibid. Illum) Cęſare̅. Conditionibus) ep.11.l.16.fam. & Cęs. lib.1.de bel.ciu. Vſurum putabam) quū nihil neget, ſed oīa, quę poſtulat, dent ep.15.h.l. Suis) quas tulit ipe ep.14.h.l. IIII.Non. Feb.) II. Non. Feb. hoc eſt, prid.Non.Feb. ex ep.ſup.legendum uidet. nā III.Non.Feb. ex Formiano profectus eſt, &, ut arbitror, mane ep.ſup. ut literas haſce uix eode̅ die, nedum ſuperiore, & mane accipere potuerit. Philotimi) ep.4.l.2. Furnīj) ep.2.l.5. qui tunc erat Cæſarianus ep.4.&.5.l.9. Curionis) ep.10.l.16.fam. Ad. Furnium) al. ad Furium. ego uero libenter legere̅: & Fusīj, ex ep.4.l.9. Irrident) ut Cæſariani, qui bellum cupiāt. L.Cęſaris) ep.12.h.l. Pueris) Ciceronibus ibi. Proficiſcebar) à Coss. iuſſus ep. 15.h.l. Pompeīj) ad legiones Actianas profecti ep.14.h.l. Cognoſcerem) à Coss. ep.ſeq.

In Epiſt. 18. *Breuiloque̅te̅ iam me te̅pus etc.*

σχόλια

DESPERAVI) Cæſare loca occupāte, ep.19.h.l. & eius amicis L.Cæſaris legatione̅ irridentibus. ep.ſup. Conſulibus) ep.13.h.l. Cognoſce̅di) ep.ſup. Prid. Non.) Feb. ad Non.ep.ſeq. Iuſſus) à Coss.ep.15. &.16.h.l. Illi) Coss. Aute̅ nondum) al. aūt adhuc.i. Nonis nondum. Venerāt) ex oppidis, quæ prius adierant apparatus cauſa. Venturi) ep ſeq. Cneus) Pompeius. Luceriæ) ep.11.h.l. ſed quum Pompeius ep.14.&.15.h.l. dicat

S iīj

ad legiones Actianas profectus,ut iret in Picenũ agrũ,à quo longe abeſt Luceria:uidẽdum eſt,an, Nuceriæ,quæ in Vmbria eſt, legi debeat,q̃q̃ Põpe.in Apulia tũc fuiſſe uidet̃ ep.ſeq.niſi ꝓfectus ille quid ſit,ſedẽ nõ peruenerit. Actinarum) uel Actianarum ep.14.h.l.al.uicinarum,ideſt in uicinis Apuliæ oppidis hybernorum cauſa diſpoſitarum ep.11. &.12.h.l. & ſanè P. Actius Varrus uel Auximi erat eo tp̃e,uel ex eo ꝓfugerat,à militibusq́; ita deſertus fuerat, ut eius legiones Pompeius adire non poſſet. Cęs.l.1.de bel.ciu. Illum)Cęſarẽ. Ruere)ut ep.4.h.l. Quicũ.n.?) quicum.n.manum cõferat,quũ ſim⁹ nos imparati? Fugam)ex Italia. Ego aũt)poſſum. In Italia)ut in patria, in qua mori p̃clarum eſt ep.2.l.8. καὶ συναποθανεῖν)etiam ſit mori. Sin extra) ſin extra Italiã ſit eundũ. Hyems) mẽſe Feb. Lictores)ep.9.h.l. Improuidi, & negligẽtes duces.)Põpeius ep. 12.h.l. & Coss. paulò ante. Hortatur)ne deſim officio ep.15.h.l. Amicitia)ep. 10.l.3. fam. Cnei)Põpeij. Cauſa bonorum)ep.3.&.7.h.l. Tyranno) Cæſare. Phalarim)ep.11.h.l. Lucian.in primo,& ſecundo Phalaride,& Athen.l.9. κλέαρχος εἶς τοῦτο φησίν ἀμότητος φάλαριν τὸν τύραννον ἐλάβαι, ὡς γαλαθηνὰ θοινάσθαι βρέφη. Piſiſtratum)Hippocratis filium,tyrãnum quidẽ, ſed qui,ut inquit Herodot. ἐν τῇ κλειοῖ, ἦρχεν ἀθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἐούσας συνταράξας, οὔτε θέσμια μεταλλάξας, ἐπεί τε τοῖσι κατεστεῶσιν ἔμενε, τὴν πόλιν κοσμέων καλῶς τε, καὶ εὖ. Iuſtin.l.2. Calere)calefieri, & in cõſilio de reb⁹ tuis capiendo quaſi ſudare al. carere. Quãtum poteris) iuues. Cognoro) à Coss. Suas)à ſe conſtitutas ep.15. h.l. Reliqui)ep.16.h.l.

TV In Epiſt. 19. *De malis noſtris tu prius etc.* σχόλια

V) qui Romę es. Quàm nos)al.q̃ ego. Iſtic)Roma. Ad Non.Feb.)prid.Non. ep. ſup. unde uideri põt, legendũ hic quoq;.pr. Non. Feb.niſi fortaſſe ſero uenit ita,ut nunc diem aduentus omittat.certe tres dies ſe Ca-

puæ fuiſſe ſcribit ep.13.l.8. q uix integri colligi poſſunt, ſi Non.uenit, & VII. Id. deceſſit. Iuſſerant) ep.15.h.l. Lentulus)L. Lentulus Cos. ep. 13.h.l. Alter Conſul) C.Marcellus ibi. Calibus)ſic ep.15.h.l. Poſtridie) VI. Id. Feb. Nihil in Conſulibus) quibus nihil eſt minoris ep.ſup. φαινοπροσωπεῖν)ꝓdire,& uultum,ut aiunt,oſtendere ep.26.l.14.ꝓuerb.pudor in oculis. Ille)Ceſar. Adſit) ep.ſup. Cõtra cũ)al.contra quẽ,quod mihi placet. Nr̃ dux)Põpeius. Nusq̃ ſit) nullo certo loco conſiſtat,ſed modò Luceriam,modò Larinum,nunc Capuã,nunc uerò Theanum proficiſcat̃. Nec noĩa dant) ut ſacramẽto militiæ obligẽtur.non reſpondẽt ep.13.h.l. Spes) quum uideant ducẽ ita trepidare. Cneus) Pompeius. Totus iacet)ut dux ἀστρατήγητος ep.12.h.l. Fugã ab urbe)ep. 10.h.l. Turpiſſimam)ep.3.l.8. Suarum copiarum)quippe quum ne Picena quidẽ illi fuerint nota ep.12.h.l. C. Caſſius)ep.21.h.l. Mandata) à Pompeio. Cõſules)ep. 13.h.l. Sanctiore)ubi aurũ uiceſimarium ad ultimos caſus ſeruabat̃ Liu.l.27. Ærario)quũ Lẽtulus Cos.ad aperiẽdum ęrarium ueniſſet,ad pecuniam Pompeio ex S.C. proferendã,tantus repẽte terror inuaſit,ut protinꝰ, apto ſanctiore ærario,ex urbe ꝓfugeret.Cæs.l.1.de bel.ciu.& Dion l.41. Auferrẽt) relictam ep.11.h.l. Quo p̃ſidio?) quum nullum ſit paratum? ep.12.h.l. Cõſul) Lentulus, qui tunc erat Capuę.paulò ante. Ei)Põpeio. Ipſe)Põpeius. In Picenum)iret,ut oſtẽderat ep.15.h.l. Illud)Picenum. Amiſſum)nam Cæſar Auximo ꝓgreſſus omnẽ agrum Picenum percurrit.Cęs.l.1.de bel.ciu. epiſto.3.l.8 Dolabellæ)generi ep.6.l.6. Ille)Cæſar. Cneus) Pompeius. In naui) foret,ut ex Italia fugeret. σκέμμα magnum)conſideratio magna ep.8.h.l. Vllum) ullũ σκέμμα eẽt, ſed oĩno Pompeium ſequerer. Turpiſſime)ep.12 & ep.2.l.8. Neq; ego ullius conſilĳ particeps)ſum: qm̃ Pompeius me ſui cõſilĳ certiorẽ non facit ep.2.l.9. Sed tñ)agam:niſi malis cum ſequentibus iungere: ſed Cæſar.

hortatur me ad pacem, quod deceat me. Pacem) otium. Literę) quibus me Cæſar ad pacem hortatur. Ruere cœpit) ep.18.h.l. Dolabella, Cęlius) ep.15.h.l. Illi) Cęſari. Satisfacere) ſcribunt, q̄ nihil habeam negotij ep.3.h.l. ἀπορία) dubitatio ep.11.h.l.

In Epiſt. 20. Pedem in Italia uideo nul. etc.

σχόλια

PEDEM) prouerb. pedem ubi ponat non habet. Iſtius) Cæſaris. In nauim) ep.ſup. Exceptum iri) à Cæſare. Celeritatē) Cæſaris ep.9.l.8. Huius autem noſtri) Pompeij autem tarditatem, ut ſit ἀντίθετον, & ἀποσιώπησις. nam Pōpeio nihil eſſe tardius cōſtat ep.12.h.l. Eū) Pompeium. Cædem) φαλαρισμὸν ep.11.h.l. Expediat ad diuturnitatem) nihil.n. uiolentum diuturnum eſſe poteſt. Quorum) ut Antonij, Panſę, Hircij, Cęlij, Curionis, & Dolabellæ, qui oēs erant improbi. Recte ſit) εὐχή, ut ep.12.h.l. res ſtet. al. recte ſic, ut cum ſequēti uerbo cōiungere, & legere poſſis, recte ſic cēſeo. Oppidis his) ut minus tutis ep.1.l.8. Philotimo) ep.4.l.2. Terētiā) quam remiſſurus erā ep.ſeq. Idib⁹) Feb. Eum) Pōpeiū. Vbi ſit) nusq̄ ep.ſup. Qui poſſum?) perſequi, quū terra Cæſar urgeat ita, ut penè ſimus capti? ep. ſeq. Mari quò?) perſequar, quū tot ſint difficultates? ep.3.l.8. Tradam) dedā. Iſti) Cæſari. Poſſe) tradere. Multi) ut M. Cęli* ep.16.l.8. fam. quāuis poſtea ſcripta. Hortantur) ut me Cæſari tradā. Honeſte?) me tradam. Nullo modo q̄dē) me poſſum honeſte tradere Cæſari ut Tyrāno ep.18.h.l. Acturus) de exeundo ep.13.h.l.

In Epiſt. 21 Quinto Id. Feb. ueſperi etc.

σχόλια

PHILOTIMO) ep.4.l.2. Domitiū) ep. 12.h.l. Lentulo) P. Lētulo Spintere. Cęs.l.1. de bel. ciu. Thermo) ep.12.h.l. Ne ſint) ut erāt. Inſomnia) à Philotimo ficta, ut nimium optimate ep.6.l.9. al. ſomnia. M. Lepi-

dum,L.Torquatū)ep.11.h.l. C.Caſſiū)ep.19.h.l.& ep. 15.l.15.fam. Trib.pl.)poſt Queſturā ep.18.l.5. & ep.14. l.15.fam. Sunt nobiſcū)ep.11.h.l. Literę) quas ego acceperā.Cęſar Pōpeiū'?)ἀγανάκτησις & ἔμφασις,latro uirū optimū'minor maiorē? Vt interficiat'?)ep.9.l.8. Scripſerā)ep.ſup. Tibi aſſentior)q me admones ep.24.h.l. Incertę)quū neſciā,quò pſequi Pōpeium debeam ep.ſup. Emori)ep.15.l.2.fam. Et ſi uiuere) tędet.ἀποσιώπησις, ne male ominet,ut ep.3.l.14. fam.& ep.6.l.12.fam.& Laodomia apud Ouid. ſiue, qđ heu timeo, ſiue ſupſtes eris. Capua)Cāpani coloni ep.13.h.l. Iacet)nec.n.dant noīa ep.19.h.l. Literarū)qb⁹ Cęſar me ad pacē hortat ibid. Satisfacere)ibid. Multi)ut Dolabella,& Cęli⁹ Faciā) ut facerē,ſi me cū tyrāno cōiungerē ep.18.h.l.

In Epiſt. 22. Philotimi literæ me quidē etc.

σχόλια

PHILOTIMI)ep.4.l.2. Literę) q̄s V. Id. Feb. accepi ep.ſup. Me)qui Metuebā,ne eēnt inſomnia.ibid. Eos)ut Lepidū,Torquatū,& Caſſiū, q̄s ad uitā reuocarūt.ibi. Caſſij lr̄ę)literę ad C.Caſſiū allatę ep.ſeq.ſic loquit ep.2.l.8.& ep.ei⁹,hoc eſt,ab eo allata, ep.30.l.13. & epl̄am tuā,ad te ſcriptā ep.13.l.2. Lucretio).ep. ſeq. ep. 15.l.4. & ep.4.l.8. quāuis Sulmone ille, hic Capuæ, ille Senator,ut ſcribit Cęſar,hic admodū iuuenis eē uideat. Nigidiū)P.Nigidiū Figulū ep.13.l.4.fam. Domitio)ep. 12.h.l. Vibulliū)L. Vibulliū Rufum Pōpeij familiarē. Piceno)q̄ miſſus à Pōpeio fuerat confirmādoꝝ hoīum cā.Cęs.l.1.de bel.ciu. Idē)Lucre.Cēſes)ī ep.tua III.Id. Feb.data ep.12.l.9. Abſum)ne me dē incertę fugę ep.ſu.

In Epiſt. 23. Cum dediſſem ad te literas etc.

σχόλια

LITERAS)ſuperiores. De Lucretij ad Caſſiū lr̄is) ep. ſup. Cephalio) ep.22.l.9. A uobis)al. ad nos. Vt ſoles)qa ſp ἀποςῦς, uel ἐπέχεις. ep.6.l.6. & ep.11.h.l.

Scribitis)uos,à qb⁹ uenit Cephalio.hoc dictũ,ne qs aſſentiat his,q legũt:ſcribit is. Malas cãs)in his cas, q̃ ſignificanẽ ep.16.l.2. Obtinuit) Põpei⁹. Optima)& optimatũ. Cõcidit)ita, ut iaceat ep.19.h.l. Eũ ſciſſe) malas cãs obtinere,quod facile diſcit al.eũ neſciſſe,ut ratio, quę ſequit,uidet poſtulare,hoc ſenſu.neſciuit Pompeius optimã cãm defendere: quia facile didicit, quod facile eſt oib⁹,neſcire.cõtra uero ſcire eſt difficile: unde inquit: erat.n.ars difficilis recte Rẽp.regere: quod facere neſciuit Põpeius:quare illũ ἀπολιτικώτατον uocat ep. 25.l.8.

In Epiſt. 24. Non uenit idem uſu mihi etc. σχόλια

NON uenit)non uenit mihi ſępe,ut exoriar,& reſpirẽ.al.nunc uenit,ut ſequẽs ratio magis poſtulat. Scribis)uſu uenire. Quoties exorior)toties uſu uenit. Exorior)quaſi reſpiro,& renaſcor ego Attic⁹. Domitio)ep. 12.h.l. Picẽtiũ cohortibus)cohortibus ex Piceno.ep.21. h.l. Lętiora)q̃ quæ ſcripſi ep.22.h.l. Parabaẽ)à Põpeio ep.22.h.l. Interdicta)imperia,& minæ,quibus uti ſolent tyrãni, ut Prætores interdictis. Te) quẽlibet. Secũdo lumine) ſequenti die, ἐπιούσῃ λαμπάδι. ex Medea Euripid.orat.ꝓ Rabir. Offendero)morieris,θανῇ. ἀποστιώπησις. Reſpuunẽ) q̃d amplius nõ timeanẽ. Afranio)L. Afranio in Hiſpania Põpeij legato. Cęs.l.1. debel. ciu. Seruẽ)nec dẽ me fugę ep.21.h.l.nec me ꝓijciã,ep. 4.l.9. neqꝫ ꝓfugiã ep.12.l.9. Videri poſſum)ꝓpẽſior ad Cæſaris cãm,ꝑꝑ rationẽ,q̃ ſequit:itaqꝫ uidet legiſſe Plutar.in uita,quãuis etiam legatur,uideri nõ poſſum. Negaui)al. nolui ep.11.l.16.fam. Id)Catilinę cõiurationẽ deprehendiſſe,& cõiuratos necaſſe. Fraudẽ) periculum, exilium, ſupplicia ep.15.l.8. Tulit)Clodio quidẽ autore,ſed Cęſare impellẽte, & Pompeio permittẽte. Eum)Cęſarem. Noſter)Pompeius ep.16.l.8. Alterũ Conſulatum deferret,& triũphum) & quidem armatus armato.ibid. Pro

ſuis) quoniam nec Vallenſis hoc probaret, & hic, prſus, etiam legitur, uidendum eſt, an legi poſſit: pro reb⁹, ut ep. 9.l.8. Ego ſcio) expertus, quum meum ille inimicum mihi iratus ad plebem traduxit. orat. de prouinc. Conſul. Quã ob rem) ne illi recõcilientur, & ego ſubijciar eiſdẽ prælijs ep.15.l.8. Non deſiderabũtur) à Pompeio. nam cum eo eſſe conſtitui. Dionyſio) ep.4.h.l. Nolui moleſtus eſſe) ep.16.h.l. Faciẽdum) de pueris ep.12. &.15.h.l. Pueri) Cicerones ipſius Dionyſii diſcipuli ep.14.l.4. & ep.1.l.6. Et ego) hyematurus ſim. Tu ſis) al. ut tu ſcis. Parthicus caſus) Parthicum bellum ad quod neceſſe ſit alterutrũ ire: uł reconciliatio talis, ut alter eorum, ſicut olim Craſſus & ipſe recõciliatus, bellum Parthicum ſuſcipiat epiſto.2.h.l. & epiſto.11.l.8.

M. T. CICERONIS

EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER OCTAVVS.

In Epiſt. I. Cum ad te literas etc. σχόλια

QVVM ad te) nullum penẽ tẽpus hic intermittitur. Literas) 24.l.7. Literæ) 12.h.l. Cætera) quæ ſcripſit Pompeius. ὑπερβατὸν, quale inuenies ep.18.l.7.fam. Vibulli⁹) ep. 22.l.7. Domitij) ep.12.l.7. Nec tamen læta) quãuis ſcripſiſſem aliter ep.24.l.7. Erant) ſcripta ep.21.l.7. quare neceſſe nõ eſt nũc ſcribere. Quam) al. quas recte, ut quas literas, non quam epiſtolam exponas. & ſanẽ nihil erat, cur Cicero Philotimi epiſtolã At-

tico mitteret, quum illorum uterque Romę eſſet. Epiſtolam) Pompeij, quam literas paulò ante appellaui. Miſiſſem) miſit poſtea ep.11.&.12.h.l. Sed in ea) ſed in ea Pōpeij epiſtola. ἐπαναλήψις. Ipſius) Pompeij. Tu) Cicero. Cenſeo) ego Pompeius. Luceriā) ep.11.l.7. Nuſq; eris tutius) te hic tutiſſime puto fore: ſcripſit Pompeius ep.12 h.l. Oppida) ep.18.l.14.fam. Oram maritimā) quæ me habet ἐπίσκοπον, epiſ.10.l.7. Illum) Pompeium. Eum) Pompeiū. Caput) Romam. Reliquiſſet) ep.10.l.7. Ei) Pompeio. Reſcripſi) epiſt.13.h.l. Hominemq; certum) M.Tullium ibid. Tutiſſime) ex ep. Pompeij.12.h.l. al. tutiſſimo. Rem frumētariam) hoc erat in mādatis Tullio datis, nō in ep.13.h.l. Vrbe retinēda) ep.15.h.l. Tūc) ep.10.&.11.l.7. In eam cauſam) Pompeianam. Pacis) quæ uel iniuſta erat accipiēda ep.3.h.l. ep.13.l.7. Victoriæ) quę deſperāda eſt ducis negligētia ep.12.l.7. Calamitoſæ) periculoſæ ep.21.l.7. Boni) ep.7.l.7.& ep.3.h.l. Videar) ut uideri poſſum ep.24.l.7. Locupletum) qui reuertētur, ne res amittant ſuas. Refertam) ep.1.l.9. His) quibus ego pręſum. Relictis) ut iubet Pōpeius. Refertiſſimam) omnes enim ferè, qui ſunt in his locis, tūc Romam reuertētur. Lictores) ep.9.&.11.l.7. M.Lepidi) ep.11.l.7. L.Volcatij) remanētis epiſt.3.l.7.& ep.12.l.9. Ser.Sulpitij) ibid. & ep.9.h.l. Pœniteret) quum & ipſi conſulares ſint. L.Domitius) qui ſtultus etiam dicitur ep.1.l.7. App. Claudius) q, q̃ à Cæſare in exercitu fuiſſet pręfectus, ut legit̄ orat.pro Seſt. & eodem Cos. togam p̄textam fuiſſet adeptus, ep.11.l.2. ad Q. fr. Cæſarianus ante fuerat, & tunc Pōpeianus erat ep.1.l.9. & tñ Cicero togam prætextam illi texi audiebat, epiſt.16.l.2. fam. quaſi cuperet iterum Cæſarianus eſſe: unde nunc incōſtātem uocat. Beneficio) in mea ſalute ep.6.l.6. fam. Diligebat) ep.16.l.2. Metuer̄ cœpit) ep 8.h.l. Somnū) ep.6.&.12.l.9. Eadem cauſa eſt) ut ſomnum capere non poſſis. Remunerere) longis epiſtolis obtunderes.

In Epiſt. 2. *Mihi uero omnia gratata: etc.*

σχόλια

GLADIATORIBVS ſuis) ep.13.l.7. Illũ) Cęſarem. Velim) tm̃ abeſt, ut uerear, ne quẽ offendant. Ad te) dedi. Dar̃) ad Cęs. Ipſe) Cęſar. Balbus) ep.3.l.7. Earꝶ) mearꝶ literarꝶ ad Cęſarẽ ſcriptarꝶ. Fore) in his literis ad Cæſarẽ ſcriptis. Qui magis) al. q̊ magis, & tũc legit̃ ſine interrogatione. Hortaris) in quo quid ſentias, oſtẽdis. ep.7.h.l. uel potius ep.12.l.9. Factorꝶ) in Conſulatu præſertim. Dictorꝶ) ſemper. Scriptorꝶ) p̃ſertim in libris de Rep. ep.1.l.6. & ep4.l.10. Honeſtum) quod ſolum bonum eſſe in illis libris diſputaui ibid. Exiſtimẽ) qui inuit⁹ in eam cauſam deſcendo ep. ſup. Noſtro amĩco) Pompeio. Reliquit) ep.10.l.7. Domi tuę) Romę ep.13.l.7. Perditiſſimis hoĩbus) qui de te crudeliſſime cogĩtant ep.6.l.11. uel Cęſarianis, qui te, & alios expellent. Hominis) Pompeij. Ægrotantis) ut paulò ante bellum ciuile in Cãpania. Paterc. l.2. Plutar. in uit. & epiſt. 25.h.l. Euocati) à Põpeio. Diripiẽdam) Cęſari ep.14. l.14. fam. Non in ipſa urbe) ſed in prædijs, ut in Formiano, ep.21.l.7. Etſi nunc ſunt) nobiſcũ. Non erũt) his municipijs relictis epiſt. ſup. Capuæ) quæ altera Roma eſt. Philip.12. Luceriæ) erimus, ut uult Pompeius, ep. ſup. quæ in Apulia eſt inaniſſima Italiæ parte ep. ſeq. Reliquemus) ita cẽſente Põpeio ep. ſu. Afraniũ) ep.24.l.7. Petreiũ) M. Petreiũ uirũ Prętoriũ & ipſum Põpeij in Hiſpania legatũ. Paterc. Labieno) ep.11.l.7. de q̊ Lucan. l.5. fortis in armis Cęſareis Labien⁹ erat, nũc trãsfuga uilis. Hic tu in me illud deſideras. nihil de me dico: alij uiderit. hic qdẽ quę eſt) hic aligd uel græcũ, uel latinũ uidet̃ deeſſe, niſi uelis uerba cõiũgere, & ita interpretari: hoc loco tu dignitatis illud, quod deeſt Labieno, in me deſideras, cupisq́; me rõ nẽ dignitatis meę hr̃e: ſed de me, inqt Cic. nihil dico, alij uiderint, uerꝶ quæ dignitas hic eſſe põt? Eſtis) ep.13.l.7. Bopi) .i. lauti ep. ſup. nulla igit̃ habetur ratio huius digni-

tatis à uobis,& tñ tu eã in me deſideras. Quis)amicorꝝ.
Tum) quum Põpeium ſequi cogitabamus.i.belli initio.
Oſtẽdit)quaſi oſtẽtauit ſe idẽ facturꝰ? Vibullĳ)ep.22.l.
7. Põpeĳ lr̃is)lr̃is ad Põp.à Vibullio ſcriptis. ſic ep.22.
l.7. in literis.n.quas ſcripſiſſet Põpeius, neſcio q̃ pacto
cognoſci poſſet, quid Vibullius de Põpeio exiſtimaret.
διπλῆ)ſignũ,nota illic à me appoſita,q̃ indicet ſcriptum
eſſe ambiguũ,& διπλῆν τινα τὴν δύναμιν ἔχειν. Videbis)
ex uerbis accuratius cõſideratis. Cneo nr̃o) Pompeio.
Exiſtimet) quãuis ſit familiaris ep.22.l.7.& ep. lõga ad
Lentul. Emori)ep.21.l.7. Neminẽ)q̃ Pompeium. Sed
non ita nõ meo iudicio ſpem de ſalute Reip.) nullus pe-
nè ſenſus ex hiſce uerbis elici põt.Quare legi fortaſſe ita
poſſit: ſed nõ ita,ut in meo iudicio ſpem de ſalute Reip.
ut ſit q̃dam ἀποσιώπησις hoc modo: ego plurimi facio Põ
peium, ſed nõ ita, ut in meo iudicio ſpem de ſalute Reip.
ponã,& illũ oĩno ſequẽdum putẽ.uł ſic:ſed nõ ita:nõ,
meo iudicio.ſpem de ſalute Reip.i.ſed nõ eſt ita,ut ſcri-
bis Attice: non,inq̃,meo iudicio, ſpem de ſalute Reip. in
eo ponẽdam. uel,ſed non tñ in eo iudico ſpem de ſalute
Reip. Significas) ſignificare mihi uideris ep.12.l.9. So
lebas)quum me admonebas, ut me integrum ſeruarẽ ep.
24.l.7.& ne me fugę darẽ ep.21.l.7. Ille) Põpeius. Pu
tes cedẽdum)mihi q̃que Italia:quum ego nondum quid
mihi in mẽtem ueniat,explicarim ep.ſeq. Reip.)cui ma-
nens in Italia fortaſſe aliquid opis ferre potero. Quòd
ſi Pompeium ſequar, nihil ꝓficiam apud eos, qui meum
conſilium cõtẽnunt. Liberis meis)ep.16.l.2.fam. & ep.
16.l.8.fam. Neq; rectũ,neq; honeſtũ)propter Põpeia-
norꝝ inſolentiã ep.6.l.11.nã Põpeium ſequi ſp rectiſſimũ
iudicauit ep.2.l.4.fam. Poteris)tu Cicero. Vider̃)in Ita
lia manẽs. Tyrãnumꝰ)Cęſaremꝰ Audiam)quod etiam
maius uideri ſolet ep.9.l.4. fam. Socrates)qui ſeruiente
ſua ciuitate,fuit ipſe quodãmodo liber ep.16.l.9.fam.Tri
ginta tyrãni)Iuſtin.l.5. Nõ extulit) ἀπιὼν οἴκαδε, ut inqt

Plat. in apolog. Cauſa) fortaſſe ad uxorem pertinens. XIII. Cal.) Mart. Inflãmarã) ne legi à quoquã poſſet. ſolent etiã cõſcindi ep.21.l.5. fam.& ep. 26.l.7. fam. ad Pompeium) Luceriam ep.ſup. Profecturus eram) ut iuſſerat.ibid. Si de bello) ageť. Videro) an ꝓficiſci debeã.

In Epiſt. 3. *Maximis, & miſerrimis rebus etc.* σχόλια

QVVM coràm tecum mihi deliberãdi ptãs non eſſet) quum tu Romę, ego in Formiano ſim ep. ſup. Tuo cõſilio) ep.16.h.l. Suſpicor) ꝙ Luceriã copiæ oẽs contrahanť ep.1.h.l. Putes) nã re nondum explicata, cedendum putabas ep.ſup. Merita) ep.10.l.3.fam. Familiaritasq́;) ibid. Cauſa) optima ep.23.l.7. Illi⁹) Põpeĳ. Optimoꝝ) ep.1.h.l. Vnius) Cæſaris. Significat) ut per literas.ep.ſup. & per amicos ibid.& ep.19.&.21.l.7. Tute ſcis) ut autor huius rei ep.5.l.4. Tẽpeſtatis) belli. Prouiſum) ep.6.&.16.l.4. Ei) Cęſari. Sit habẽda) ne id faciat, ꝙ laboret, ne oẽs abſim⁹ ep.15.l.7. & ne poſtea nos decipiat. Sit ne uiri fortis) hæc δέσις eſt quędã ep.3.l.9. Honoribus) ut p̃tura, & cõſulatu. Imperĳsq́;) in pučcĳs pręſertim. Vſus ſit) ut ego. Geſſerit) ut ego Romę, & in Cilicia. Sacerdotio) Auguratu. Præditus) ut ego ep. 4.l.15.fam. Non futurus ſit ſui iuris) ſed in unius ptãtem caſurus. Subeundũq́; periculum ſit) ꝙ diſcedẽs ab urbe dixit, eodẽ ſe habituꝝ loco, qui remãſiſſent, & qui in caſtris Cæſaris fuiſſent. ep.23.h.l. Nihil actũ eſt) ep. ſup. Contra cõſilium) ep.6.l.6. fam.& Philip.2. Iſtum) Cęſarem. Ille Põpeius. Legibus) Cæſaris ep.16.l.2. Per uim) ep.lõga ad Lẽt. Cõtra auſpicia) ep.9.l.2. & orat. de Reſp. Autor) quum eas ꝓbauit ep.16.l.2. Gallię ulterioris) nã citeriorẽ, & Illyricũ Vatinia lege acceperat. Suet. Adiunctor) ſuffragãtibus.n.ſocero, generoq́; Gallias elegit. Sueton. Gener) Iulia Cæſaris filia uxore accepta ep.17.l.2. In adoptando P. Clodio) dum P. Clo-

dius à P. Fonteio adoptaretur orat. pro dom. Augur) auſpex legis curiatæ ep.7. &.12.l.2. Reſtituendi) orat. poſt reditum. Retinēdi) ep.15.l.3. Prouinciæ) Galliæ. Prorogator) in quinquēnium epiſ.3. &.6.l.7. Abſentis) Cæſaris. In oĩbus) ut in ſupplicationibus, in decem legatis, in ſtipendio, in legione, & aliĳs rebus ep.7.l.1. fam. & orat. de prouinc. Conſul. Tertió cōſulatu) quē multos mēſes ſol⁹ geſſit. Liu.l.107. & Dion.l.40. Defenſor Reip.) tunc.n. optimatium partes defendebat. Dion. ibi. Contendit) ueritus, ne Cæſar uel ſibi collega daretur, uel moleſte ferret, ſi ſpret⁹ uideretur. Dion. ibid. Decē) oēs. Tribuni pl. ferrēt) ep.3.l.7. Abſentis) Cæſaris. Idē ipſe) Pompeius. Lege quadā) & quidē ſecus lata, ſed poſtea correcta. Sueton. & Dion.l.40. Marcoq; Marcello Cos.) cum Ser. Sulpitio ep.21.l.5. Finiēti) ſua ſnĩa ep. 8. &.13.l.8. fam. Reſtitit) quum legem ſuam correxiſſet. Suet. Sed ut hæc omittā) ἐπανάληψις. Ab urbe diſceſſu) ep.10.l.7. Turpiſſima) ep.17.l.7. Fuga) ep.10. &.12.l.7. Conditio) ibid. Cōditiones) quę à Cęſare ferebãť. ep. 11.l.16. fam. Recuperabit) Pōpeius. Parati) ep.19.lib.7 Amiſſus) ibid. Patefactum) amiſſo Piceno. Tradita?) ep.11. &.19.l.7. Nulla cauſa) imo cauſa erat, & quidem optima, ep.23.l.7. uel igiť nulla cauſa, q̄m nullā rem ſua ui efficit, cuius diciť cauſa, lib. de fato: uel, nuda cauſa, legať. Apulia) & in eà Luceria ep.1.h.l. Inaniſſima) fortaſſe ꝑpter loca calidiora, & grauiora. Varr.l.1.cap.6. de re ruſt. Maritima opportunitas) ꝑpter Brunduſium ep. 14.h.l. Inuite cepi) ep.15.h.l. Sine cauſa) quum nulla eſſet cauſa. paulò ante. Ordinū) ep.7.l.7. Multitudo) ep. 3.l.7. In alterā partem) Cęſaris ibi. Cupidi) ut dānati, & perditi ibid. Ipſi) Pōpeio ep.15.h.l. Nihil) nullū maius negotium ep.11.l.16. fam. Habui) ſuſcipere uolui ibi. Vidi) alia ratio, ibid. & alia ep.2.l.7. Eum) Pōpeium. al. eā, ut eam fugā exponas, ne dicere uideať, ſequor eū cum illo, quum de eodem loquať. Quonā?) ep.20.l.7. Illo) Pōpeio.

Pompeio. Nõ)ſequar,uel ibo. Profectúrus) ut ep.ſup. al.pfectus,ut oſtẽdat,iam tumF ormijs diſceſſiſſe,ut ad Pompeium pficiſceret,ſitq; locutio,qualis illa Plauti in Aul.nunc q̃ profectus ſum,ibo ep.7.l.5.& ep.15.h.l. Co gnoui)ep.15.h.l. Luceriam)ad Pompeium ep.1.h.l. Infero mari)ep.3.l.9.me.n. maritima ora hẽt ἐπίσκοπον. ep. 10.l.7. Incerto curſu) quum neſciam,quà illũ perſequar ep.20.l.7. Hyeme)mẽſe Feb. Nauigãdum eſt)quũ terra tutò per Cæſarem ad eũ peruenire nõ poſſim. Cũ fratre)cũ Q.fratre nauigãdum eſt? Filio)meo. Illius)Cæſaris. Cæterorũ)fortunas. In nobis)qui ſumus optimates. Populare) nã mea perſona ſemper ad improborũ ciuium impetus aliquid uiſa eſt habere populare ep.25.h.l. Faſces)& lictores ep.9.l.7. Ad illũ)Põpeium. In hac parte)Cæſaris. Cinæ)L. Cornelij Cinnæ quater Coſ. Dñatione)dñante Cina,inqt Patercul. poſt Marij mortem maior pars nobilitatis ad Syllã profugit.Philipp9) L.Martius Philippus cõſularis,& orat.in Brut. L.Flaccus)L.Valerius Flaccus conſularis,& Senatus prĩceps. Liu.l.83. Q. Mutius)Q.Mutius Scæuola Põtif.Max. Huic)Q. Mutio Scæuolæ.Cecidit)L.enim Damaſipp9 Prætor ex uolũtate C.Marij Coſ.illũ in ueſtibulo ædis Veſtæ trucidauit,Paterc.& Liu.l.86. Id fore)ut interficeret. Hoc malle)reſtare. & iterfici. Aſt Thraſibulus) cẽſuit,qui,ut patriã liberaret, armatus ad patriæ mœnia acceſſit.Prob.in uita.& Iuſtin.l.5 Certa)al. Certe. Et) & eſt certa ratio.alij tñ coniunctionẽ,&, delent. Amicus) Cæſar. Triũphum) ep.3.l.6. Periculoſum)ne iraſcat, & ſe totũ repudiari putet ep.2.l.9. Inuidioſum)ut accipere à tyrãno,q̃ nihil fœdi9 ibi. Põt?)ſecus? Hęc) ut manẽdum ſit. Illa) ut fortuna cõiungenda eſſe uideatur.ſupra.Nauis)ep. ſeq. In Caieta)ep.7.l.14.Et Brunduſij)igit in utroq; mari. Nuncij.)ut C.Meſſius,& alij ep.15.h.l. In Caleno)Calib9 ibid. Corfiniũ) ibid. Nõ puto) neq; ego, neq; reliqui ibid. Cneum) Pompeium.

Domitiũ relinquat) obſeſſum. Scipionẽ) ep.4.l.7. Fauſto) ep.9.l.4. Placere) inſolẽs uerbũ ut ad Coſs. ſcriptũ, quod tñ in epiſtola Põpeĳ.17.h.l. non legit, quũ de hac re loquit, quãuis poſtea dicat: placitũ eſt mihi. Quare dicẽdum eſt Ciceronẽ uel ex alia epiſtola ſumpſiſſe, uel in ea ſcriptũ ita audiuiſſe, certe credidiſſe, præſertim quũ & illud diuerſum ſit, ꝙ hic duas cohortes, ille. XIIII. Brundiſium p̃miſſas ſcribit. Cõſule) al. Coſs. Conſulibus, quod mihi ſanẽ quidẽ placet, ꝙ ἐμφατικώτερον ſit dictũ: legionẽ in Siciliã ſibi placere à Coſs. duci Põpeius ſcripſerat ad Coſs. quãquàm ita, alter in Siciliã ꝓficiſceret: ſed, ut dictũ eſt, Cicero illam epiſtolã nondum uiderat, & hoc loco rẽ amplificat. Afranium) ep.24.l.7. Pyreneo) qui p̃ſidĳs ab Afranio tenebat. Trebonio) C. Trebonio Cæſaris legato. Cęs. hic Tribunus pl. fuit. ep.8.l. 4. Fabium) ep.3.l.7. Capuã) ep.15.h.l. Luceriã) cõtra Pompeium ep.1.h.l. Leptam) ep.17.l.5. Literas) 15.h.l. Scripſeram) ep. ſup. Exquirens) ut ſupra.

In epiſt. 4. *Dionyſius quidem tuus etc.*

σχόλια

DIONYSIVS) ep.4.l.7. Dederas) ep.8.l.7. Superbũ) ep.16.l.7. Fortuna) aduerſa. Cui) Dionyſio. Honos) honoratior. n. fuit apud me, q̃ apud Scipionẽ Panætius ep.14.l.9. Hominis) Dionyſii. Subdoceri) dum exiſtimabam uagos nos fore ep. 24.l.7. Dicęarchũ) ep. 2.l.2. Ariſtoxenũ) ep.32.l.13. Loquaciſſimũ) ut hoiem Græcũ ep.16.l.7. Minime aptum ad docẽdum) ut furenter iraſcẽtem. ep.1.l.6. Sed eſt memoria bona) ἀνθυποφορά. Dicet) ipſe Dionyſius, quum fuerit expertus, me nõ obliuiſci iniuriæ. al. decet. Nemini) reſpõdi. Semper. n.) reſpondi, recipiam. & eſt μίμησις, qua refert uerba, quibus utebat in reſpõdendo. Suſcepta cauſa) alterius. Hic mihi) negauit. Precidit) ep.16.l.10. Nauem paraui) in Caieta, & Brunduſii ep. ſup. & ep.13.h.l. Tñ expecto) &

ſi nauem parauı. Cōſultationi)ep.ſup. Sulmone)ep.17. h.l. C.Attiū Pelignū)al.C.Actium Pelignum.Cęs.l.1. de bel.ciu. Antonio)M. Antonio ibid. Quinq;) ſept ē ſcribit Cæſar ibid. Q. Lucretiū)ibid. Scis) ſcire potes, ut ep.2.l.4. Cneū)Pōpeium. Ire Brūduſium deſertū) q̄ Scipionē pręmiſerat ep.ſup.

In Epiſt. 5. *Cum ante lucem* VIII. *Cal. etc.*

σχόλια

OCTAVO Cal.)Mart. Literas)ſupiores. Venit)& paulo poſt diſceſſit ep.10.h.l. Dionyſius)de quo ſum queſtus ep.ſup. Furioſe)furēter ep.1.l.6. Certior) ſui terroris.cęcior,fortaſſe magis placeat. Eum) Dionyſium. Iſſe)abīſſe. πολλὰ μάτην ΚΑΕΡΕCCΙΝΕ CHE ἐαθυμεῖν ὄντα)et ſi mihi uidet̄ ἀδύνατον,has literas prorſus,ut apparet,cōfuſas,& perturbatas in ſuū locum quaſi reſtituere,conabimur tn̄, & tentabimus, quod aīj fortaſſe poſtea efficient.ut nunc eſt igit̄, ita legi poſſe,cẽ dimus: πολλὰν ἄτην κεφαλῇ ἢ ἐνίκε ῥᾳθυμεῖν ὄντα:multum detrimētum capiti ſuo ꝑpter pigritiā certe:id quod Ciceronis uerba,quæ ſequunt̄,declarare poſſunt. ſolet enim quādoque quaſi interpretari,ut ep.4.l.9. ἄτη porrò κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει. ut ait Homer. Iliad. T. Suo capiti (ut aiunt))eueniant, ut ſit prouerbiū: Terēt. act.3. Sc. 1.Hecyr. uel aiunt,qui illum audiuerunt:& tunc,dixiſſet ſuo capiti, legendum eſſet. Sed meam manſuetudinem) ſed ò meam manſuetudinem , quæ tanta fuit,ut ad eum etiam ſcripſerim uel, retinebo. Ad illum) Dionyſium. Pollicem)ep.44.&. 45.l.13. Illius) Dionyſīj. Corfiniē ſi)epiſt.3.h.l. M. Curio) ep. 2.l.7. Tironemq;) ægrum ibi. Ei)Tironi.Petīj)ep.6. &.9.l.16.fam. Eroget) Curius.al.roges,ut totus locus ita legatur:&,ei ſiquid opus erit in ſumptum,roges.

In epiſt 6. *Obſignata iam epiſtola,quam etc.*

σχόλια

EPISTOLA)ſuperior.C.Soſius)ep.1.l.9. For

mianum)ep.2.l.7.M.Lepidum) ibid. Vicinũ noſtrum) in Formiano,ubi συνδημερέουμεν ep.9.h.l. Cuius)M.Lepidi. Quæſtor fuit)in cõſulatu,ut nos putamus. Conſulem)Lentulum ep.15.h.l. Exẽplum)quod ſtatim ſequit. Attulit)M.lepido,& nobis, Mihi)Pompeio. L.Domitio)ep.12.l.7. VIII.Cal.) XIII. Cal. ex ep.15.&.20.h.l. legendum eſſe, quiuis uidere poterit. Nunc, ut ego non ſciebam ſua ſpõte intelligere:ſcio quanti Reip. interſit) nos & ex coniectura, & ex ueteribus libris ita legimus: Nunc,ut ego non ſcribam, tua ſponte te intelligere ſcio, quanti Reip.interſit. Sed tu) Lẽtule Cos. Suppoſuit) Pompeius. Ego)Cicero. Ad te)Attice. Imperatoris) Pompeij. Aduentu)Pompeij. haud tñ magnopere repugnem,ſiquis oĩa hęc ad Ceſarẽ referat. Spero etiã etc.) ita perturbatum uideo locũ,ut uix ſperẽ ſenſum elici poſſe,donec tñ melius inueniam,ita uelim legere:ſpero etiã, qm̃ adhuc nihil uobis obfuit, nihil mutaſſe: negligentia hoc:quod quũ fortiter,& diligẽter,tum etiam mehercule(modo.n.audiui quartanã à te diſceſſiſſe)moriar,ſi magis gauderẽ,ſi id mihi accidiſſet:quæ uerba ſic libet interpretari. Spero etiam)bene de Põpeianis.Vobis) tibi, & Sext.Peduceo,ep.12.l.7. nobis tñ in oĩbus ferẽ libris leges. Obfuit)quãuis Põpeiani crudeliter cogitẽt,ep.6.l. 11. Nihil mutaſſe)ſed Romæ manſiſſe.al.nihil unitaſſe: quod uerbum ſi uſitatum ſit,maxime placeat.i.nihil cum Põpeianis cõiunxiſſe. Negligẽtia hoc) factũ eſt à uobis,hinc pauló poſt, diligẽter,quaſi ἀντίθετον. al. nec tegẽtia hoc,quod an defendi poſſit, alij uiderint. Quod) eo,quod egiſti.uel ꝙ te curaſti. Fortiter)hinc fortis dicitur ep.2.l.7. Diligẽter) hinc diligẽtia ep.5.l.7. Mehercule) hic uel ἀποσιώπησις eſt. curaſti tẽperate, ep.9.l.6.ut aliquid gręce deſiderat,ut fortaſſe σωφρόνως νηστήσας,cõtinẽter cibo abſtinuiſti ep.5.l.14. Audiui)ſed falſum ep. 2.l.9.& ep.15.l.10. Quartanã) ep.2.l.7. Diſceſſiſſe)deceſſiſſe ibi. Nõ eſſe ęquũ)iocat:quaſi uero illa quartanã

poſſet abijcere. Habere) quartanā, in quā delapſa fuerat ep.5.l.7. Tironem) ægrum Patris relictum ep.2.l.7. Ab alrera) quartana ibid. Curium) ibi. Rogaram) ep.6. & 9.l.16.fam.

In Epiſt. 7. Vnum etiā reſtat amico noſtro etc.

σχόλια

AMICO noſtro) Pompeio. Domitio) Corfinij obſeſſo ep.3.h.l. Nemo dubitat) ep.15.h.l. Nō puto) & ſi prius putabā ep.3.h.l. Talem ciuē?) Domitium?Eos) ut P. Lētulum, Vibullium Rufum, Sext. Quītiliū Varē, L. Rubriū, & Domitij filiū Cęs.l.1.de bel.ciu. Ipſe) Domitius. XXX?) & amplius. Cęs.ibid.ſed XI. Domiti⁹ ipſe, Vibulli⁹. XIIII. Hirrus. V. uidet confeciſſe ep.12.h.l. ex quibus XIX. ſuas uocat Pōpeius ep.17.h.l. Deferet) Domitium Pōpeius. Pertimuit) Pōpeius. Sentias) quū me horteris ep.2.h.l. Quē fugiam) Cęſarem. Non habeo) quum qua ſequi debeo, neſciam ep.20.l.7. Meum) dictum. Iſtis) Cæſarianis. Illo) forti, & magno. Hoc) qui ēſt ἀστρατήγητος ep.12.l.7. Noſtra) copias noſtras. ibid. Tradidit) ſimul cū urbe ibid. Patriā) urbē Romā. Reliquit) ep.10.l.7. Italiam reliquit) Italiam relinquere cogitat. Malui) uinci. Victus) propē uictus, ut dicebā. Quod ſupereſt) à me dicēdum. Iſta) quæ fiunt à Cęſare. Nunquàm timui) ꝙ iſta factum iri à Cęſarē nunq̄ putaui. Iſtum) Cæſarem. Memet ipſo) ꝙ neq; in otio, neque in literis, neque cum meis eſſe potero. Philotimum) epiſto.4. lib.2. Viatico) ad hanc fugam parando. Moneta) officina monetæ, ubi pecunia permutatione ſolet accipi. Nemo) debitorum epiſto. 16. lib. 7. Oppijs) fœneratoribus, ut conijcimus ex epiſto. 12. l.7. & epiſt. 5.l.10. Tuis contubernalibus) uel propter Oppium Attici conuiuam, epiſto. 4. lib. 12. uel quòd Atticus ſæpe cum his eſſet, cum fœneratoribus fœnerator, certe fœneratoris hæres epiſto.20. lib.3. Oppoſita) ad ea, quæ dixi. alij, appoſite.

In Epiſt. 8. O rem turpem, & ea re miſerã: etc.

σχόλια

FA re) ꝙ turpis eſt. Miſerum, quod turpe ſit) ubi uirtus eſt, ibi miſeria eſſe non poteſt: & contra malum, & miſerum, quod turpe eſt l.5. de finib. & parad.2. & epiſ. 4.l.10. Aluerat) Pompeius ep.3.h.l. Timere cœperat) ep.1.h.l. Nullam probarat) qm̃ addidit illud, ut Cæſar de his oppidis, quæ occupaſſet, prǽſidia deduceret, quod Cǽſari iniquum eſt uiſum ep. 13.l.7. hinc Patercul. ſcribit, nihil relictum à Cæſare, quod ſeruãdæ pacis cauſa tẽtari poſſet: nihil receptum à Pompeianis. Nihil ad bellum paratum) ep.12. & 19.l.7. Reliquerat) ep.10.l.7. Culpa) ſua, cui ne Picena quidẽ fuerint nota epiſt.12.l.7. Apuliam) inaniſſimam Italiæ partem ep.3.h.l. ἀπροσφωνήτους) non ſalutatos. Conſilij) relinquendǽ Italiæ. Literæ Domitij) ep. 6.h.l. Ad illum) Pompeium. Ipſius) Põpeij literæ. Conſules) ut ep.3.h.l. uel Cos. ut ep.6.h.l. τὸ καλὸν) honeſtum epiſt.10.l.7. atq́ hoc præſertim, ut Domitio ſubueniret ep.3.7. & 15.h.l. Eiꝰ) Pompeij. Ille) talis, magnus. Vir) Pompeius. Eſſe debuit) & eſſe uidebat ep.ſup. πρὸς ταῦθ᾽ ὅτι χρὴ, καὶ καλαμάσθω, καὶ πᾶν ἐπ᾽ ἐμοὶ τεκταινέσθω. τὸ γὰρ εὖ μετ᾽ ἐμοῦ) ad hæc, quoniam oportet: uel, ad hoc, quod opus eſt, & doloſe machinetur, & quiduis in me moliatur. rectum. n. mecũ. hoc eſt, Cǽſar quidlibet cõtra me tẽtet: nihil curo, quoniam, quod honeſtum eſt, ſequor ep. 1.l.6. locum integrum ex neſcioquo ſcriptore refert Suidas, quem tamen Ariſtophanes in comœdiam, quæ ἀχαρνῆς inſcribit, non integrum tranſtulerat. Ille) Pompeius. Tibi) elegãtia. πολλὰ χαίρειν τῷ καλῷ) multam ſalutem honeſto, ut loquitur epiſto. ultima lib.7. fam. prouerb. longum ualere iuſſit. Dicens) λέγων. Brunduſium) epiſto.4.h. lib. Re) Pompeij fuga. Eos) epiſto. ſupe. Tradidiſſe) Cæſari. Cæs. lib.1. de bel. Ciu. Plura non ſcribam) al. plura ſcribam.

In Epiſt. 9. Epiſtolam meam quòd peruul. etc.

σχόλια

EPISTOLAM)ad Cæſarē ſcriptam ep.2.h.l. Eum præſertim hominem)Cęſarē glorię cupidum. Eā) ſapiētiam. Quum eum)al.q̊ eum.legi poteſt, qua eū, ut paulò poſt. Quà autem eſt)qua autē epiſtolæ meæ parte ſcriptum eſt id,quod ſequit. Aliquid impertias tēporis)tu Cęſar. atq; hoc, & reliqua ferè oïa poſtea etiam ſcripſit ep.13.l.9. Non eſt)al.non ut. Meo officio)erga Pompeium epiſ.11.l.7. Cogitet) Cæſar. Expertē belli) nullo maiore negotio ſuſcepto ep.11.l.16. fam. Probo)in illa dūtaxat epiſtola. Recitari)& in publico ꝓponi.ep.2.h.l. Ille ipſe)Pompeius. Eundem)Cæſarē. Scribēs) ep.15.l.7. Propoſuit)ita dedit,ut proponeret ibi. In qua eſt)quod ſequit. Pro tuis rebus geſtis ampliſſimis)uerba Pompeij ep. 24.l.7. Amplioribus'ne?) ut Pompeius diceret;ampliſſimis. Suis) ipſius Pompeij. Vos duo)tu, & Sext.Peduceus ep.12.l.7. Tales)tam graues,& communi noïe fruentes ep. 6.l.4. Ad quintum miliariū)procedere obuiā cogitatis. Quid nunc ipſum)al.quod nūc ipſum.ſ.facitis,uel paratis.&, nunc ipſum, hoc ipſo tempore,interpretari potes ep.3.l.7. Vnde) nōne ex bello ciuili? Recipienti)Cęſari. Ille) Cæſar. Peccamus?) ego Atticus,Peduceus,& reliqui,obuiam Cæſari procedentes? Minime uos quidem)peccatis, tempori ſeruientes. Poſſet)niſi obuiam ꝓcederetis.Tunc.n.conſtans uoluntas neutrius ſequēdi cognoſci poſſet, nunc ſimulatio uideri poterit, ſed non ita,ut diſtingui poſſit. S.C.) quib⁹ Cæſar ornet. Apertius)ſcribo. Prid.Cal.)Mart. ep.15.h.l. εὐγενῆ)generoſa. Conſilia) ut ep.2. uel.11.h.l. Lepido)ep.1.h.l. συνδιημερεύομεν)diem conterimus ep.1.l.9. ſimul quotidie ſumus,ut uicini,ep.6.h.l.& ep.11.&.21.l.7. Nunq̄ placuit)epiſ.1.h.l. Tullo) L. Volcatio Tullo ibi.Q. uero Tullo,nō Tullio,ſit legēdū,oſtēdit. Horat. od.8.l.3. Cōſule Tullo. Multo minus)placuit. Illius)

Pompeij. Ab alijs)ad quos mittunt, quũ nihil ad nos à Pompeio ſcribat. Sed me)quem cuſtos urbis uult ali quid me dignum defendere ep.3.l.7. Illorum) Lepidi, & Tulli. Sentẽtiæ)de nõ exeundo. Minus multa)q̃ ego, qui Remp. conſeruaui, quum illorum forte factum nullũ extet ep.22.h.l. Mouet)ad ſequẽdum Pompeiũ,ut hortari uideris, ep.2.h.l. uel potius ad manẽdum ep. 12.l.9. & uerba ipſa ita poſtulant: illorum ſentẽtiæ minus mouebant,ſed tua autoritas mouet. Affert)quũ multa diſputas huic ſnīæ cõuenientia ibi. Alterum)Cęſarẽ. Plauſus) ex clemẽtię ſpecie. Fœdiſſima cauſa)ep.10.l.7. Alterum) Pompeium. Offenſiones)ex negligẽtia. Optimatũ)ep. 23.l.7. Inimicorum)ut L.Domitij, P.Lentuli. Vibulij Rufi,& aliorum,q̃s Corfinij captos dimiſit incolumes. Amicorum)eorundem.ἀντίθετον. Debemus)propter merita erga meam ſalutem ep.3.h.l. Talibus uiris)Domitio,& reliquis. Balbus)ep.11.h.l. & ep.32.l.10.fam. Minor) nã & maior erat.paulò poſt. Occulta uia)ne intercluderet à Pompeianis. Lentulum)L.Lẽtulum Balborum amicum ep.24.h l.& eũ,quem propter æris alieni magnitudinem ſpe exercitus,& prouincię moueri poſſe Cęſar ſperabat. Cos.)ep. 13.l.7. Miſſu)al. iuſſu. Cui perſuaderi poſſe non arbitror,niſi erit cõuentus) iocus in Lentulũ, qualis Plautinus in Cõgrionẽ in Aul. te ſcio facile abſtinere poſſe,ſi nihil obuia,eſt.perinde ac ſi dicat:ſi cõuentus erit, arbitror poſſe perſuaderi. & ſanè Balbus illum quidem in Italia non cõuenit,ſed proximo anno ad Dyrrhachium caſtra hoſtium ingreſſus, locutus eſt cum eo dubitante, quanti ſe uẽderet. Patercul. Idem) Balbus. Id credo)ut aſſequeretur. Id nõ credo) ut rediret in gratiam. Clemẽtia)qua cõſeruator inimicorum exiſtimatũ,ſed inſidioſa. ep. 25.h.l. Illam crudelitatem) ut Pompeium interficiat ep.21.l.7.& ep.4.l.9. Maior)minoris patruus. Plin.l.5.cap.5. Poterat ueniſſe) ep.15.h.l. Legiones Luceria)al.legiones XI.Luceria. τέρας)mõſtrũ,Cæſar. Vi

gilātia)ep.2.h.l. Celeritate)ep.20.l.7.& ep.9.l.16.

In Epiſt. 10. Dionyſius cum ad me præter etc.
σχόλια

DIONYSIVS)epiſto.4.l.7. Veniſſet ep.5.h.l. Quid haberet in aio) de docēdis Ciceronibus ep.4.h.l. Inuito)ep.16.l.7. Numis)aliĳ.nominib⁹,ut loquiť Verr. 7.& in Topic. Diem) ſoluēdi. Magiſtrum Ciceronū) ep.4.h.l. Ingratum)ibid.

In Epiſt. 11. Quod me magno animi etc.
σχόλια

CONSISTIT conſilium)confirmať conſiliū. nam cum penè cōſtitui, quod ſit faciendum, leuať cura. al.conſtant cōſilia. Nil explicať) ut in deſperatis,quib⁹ etiam Hippocrates uetat adhibere medicinā ep.14.l.16. Lamētari) quod quaſi quiddam tertium eſt inter ſpem, & deſperationē. Illud)quod licet. Totos dies)facio,lamentor. Proficiam)lamētando, Dedecori ſim ſtudĳs) ſi lamenť,hoc eſt,ſecus,ac philoſophia,quę eſt animi medicina,iubet,faciam. Literis noſtris) interioribus ep.34. l.7.fam. al.in ſtudĳs,ac literis noſtris cōſumo oē temp⁹. Quod etſi abſurdum uideri nō debet,uirꝶ totū literis deditum illis etiam Reip. tēporibus ſtuduiſſe,ꝑſertim quū nullum maius negotium ſuſcipere uoluiſſet, ep.11.l.16. fam.& in extrema hac epiſtola librū ab Attico repetat: prior tñ diſtinctio mihi magis placet. Illius uiri) τοῦ πολιτικοῦ, Reip. moderatoris. Noſtris libris)de Rep. Tibi)q libros laudādo aíos mihi addidiſti ep. 2.l.7. Quò) ad quem finem. Scipio) Africanus loquitur epiſt.15.l.4. Moderatori Reip.) τῷ πολιτικῷ. Illum) moderatorem Reip. Effectorem)al.perfectorē. Cneus) Pōpeius. Cogitauit)ut ἀπολιτικώτατος,ep.25.h.l. & ep.10.l.1. Vtroqꝫ) Pompeio & Cæſare,ep.5.l.10. Ille)Pompeius. Reliqt) ep.10.l.7. A primo)biennio ante ep.12.l.9. In Italiam)

quam ſimul & urbem fame ſuffocare cogitat ep.6.l.9. Appetitur)à Pompeio.ibid.eius.n.animus Syllaturit ep. 12.l.9. Cupientibus) ſpe proſcriptionis ep.6.l.11. Inter eos)Pompeium,& Cęſarem. Cõuenire?)conueni re po tuiſſe? Hodie)cœpto iam bello,nedum ante bellũ. Poteſt)fieri pactio,niſi uterq; regnare uelit. Neutri)neque Pompeio,neq; Cæſari. σκοπός)ꝓpoſitum, ſcopus,ut ep. 18.l.2. Ille)qui moderatori Reip. propoſitus eſſe debet. προθεσπίζω)uaticinor.hinc uaticinationẽ uocat ep.16.h.l. Illa)Caſſandra. Cui nemo credidit) ſic Poeta ora Dei iuſſu nõ unq̃ credita Teucris. Iãque mari magno) iãq; mari magno claſſis cita texitur,exitium examen rapit,ad uenit,& fera ueliuolantibus nauibu' cõpleuit manus littora.uerſus, quos inſtante bello Troiano Deus incluſus corpore humano nõ iam Caſſandra loquit.l.1. &.2. de Diuinat. Secus)atq; Caſſandra.ἰλιάς)Ilias,ilias malorũ prouerb.quo de,præter ea,quæ ab alĳs dicũtur, ita ſcribit Demoſthenis interpres ἐν τῷ παρὰ πρεσβείας λόγῳ κακῶν ἰλιὰς ἀπὸ τῶν ἐν τροίᾳ κακῶν ἡ παροιμία, ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα πασχόντων. φησὶ δὲ ὁ γενέθλιος, ὅτι ἐνήλλακται ἡ πτῶσις. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, ἰλιάδος κακά. Domi)in Italia. Sumus)alĳ Ruri,alĳ Romæ. Vnà)cum Pompeio. Tranſierunt)mare ep.16.h.l. nam Cicero trãſiiſſe putabat. Alterum)Cęſarem. Nos)metuimus. Vtrunq;) Pompeiũ, & Cæſarem. Remanſimus?)in Italia? Tibi)admonẽti, ut me integrum ſeruarem ep.24.l.7. Occurrimus) Pompeio,quicum ut eſſem,nõ contigit epiſt.15.h.l. Rectius) nam cedere neq; rectum,neq; honeſtum putaui ep.2.h.l. Conculcari)ep.6.l.9. Vtriuſq; mancipĳs)ꝓſertim Pompeĳ,qui ſeruos,& paſtores armauit. Cæs.l.1. de bel.ciu. Proſcriptio)epiſt.6.l.11. al. irruptio.Luceriæ)epiſt.25.h.l. Vniuerſę)Italię.al.uniuerſe. In cõfligẽdo)al.ĩ obligãdo. Vtriuſq;)Põpeĳ,& Cæs. Qđ ſæpe) ſcripſit id, qđ ſępe ſcripſit. Quieti)nullo maiore negotio ſuſcepto ep.11.l.16 fam.Balb⁹ minor)ep.9.h.l. Mãdata)à Cęſare ad me at-

tulit. Iter)occultum ep.9.h.l. Pręmiorumq́;)prouincię ibid. Tranſmiſſuꝝ)mare.alij tranſmiſſum.ſ.ã Pompeio. Epiſtolaꝝ)quæ deinceps ſequunt. Miſit)alterã Luceria,alterã Brunduſio. Miſi) ut pollicitus fuerã ep.1.h.l. Brunduſium) quò Pompeius iuit ep. 4.h.lib. Aliquid) accidat. Parthicis reb⁹)quaꝝ cauſa olim cõciliati ſunt ep.2.&.24.l.7. uel quæ cito finiant ut incurſiones poti⁹, q̃ bella. Velim)ſcribas. Frequẽtes)boni ep.1.h.l. Non prodire)q; quieſcas. Afferri)ab eo, quem tũc ego ad te miſi ep.10.l.4. A Demetrio Magnete ad te miſſum)quẽ Demetrius Magnes ad tè miſit ep. 16.h.l. περὶ ὁμονοίας) de concordia ibid. Quam cauſam)de concordia,& pace ep.11.l.9.

In Epiſt. 12. Quint. Fabius ad me uenit etc.

σχόλια

PROCOS.) Pompeius enim ex Marcelli Cos. autoritate ad legiones, quæ apud Luceriam erant, cum imperio miſſus fuerat. Oros.l.6. cap.15. Imp.) adhuc.n. Cicero erat cum imperio. Q. Fabius) fortaſſe Quint. Fabius Sanga,Salluſt. in Catil.uel Q. Fabius M.Fabij frater,ep.25.l.9.fam. IIII. Id. Feb.) hæc epiſtola, & ſequẽs ſcriptæ fuerũt ante primã ep.h.l. ſed huc translatę ſunt,ut ad Atticum poſtea miſſæ. L. Domitiũ) ep. 12.l. 7. Suis)ep.17.h.l. Cohortibus)ep.7.h.l. XI.)XII.ep. 17.h.l. Vibullius)ep.22.l.7. Corfinio,& ad V.Id.Feb.) Corfinio ad Q.Id.Feb.lege ex ep.18. h.l. C.Hirrũ)ep. 1.l.7.hunc Cæſar Vlcillam Hirrũ uocat,quãuis locus ille totus in uetere libro ita legatur:in ijs Camerinum fugientem in ualle fortica cum ſex cohortib⁹ excepit. Tutiſſime)ep.1.h.l.

In Epiſt. 13. Ad XV. Cal. Martii For. etc.

σχόλια

LITERAS) ſuperiores. Nunciatum) hoc ipſo mordet Pompeium, qui falſa ſcribat. Vibullijq; uirtu-

tem ꝙ XIII. cohortes adduxiſſet ep. ſup. Ora) mariti
ma. Præpoſiti ſumus) ἐπίσκοποι ep.10.l.7. Nauem)ep.
3.&.4.h..l. Tarracinam)unde paulò poſt Rutilius Lu-
pus Prę.cum tribus cohortibus profugit. Cæs.lib.1.de
bel. ciu. Oram maritimam)ꝑꝑ rem frumentariam ep.1.
h.l. Nulla ſunt)ego uero dixi,me nihil ſuſcepturum ſine
pręſidio, & pecunia ep.3.h.l.& mordet Pompeium, qui
non firmarit loca præſidijs. M. Eppium) Hirc.de bel.
Afric. al. M.Oppium,unde quis fortaſſe legat:M.Pup-
pium,ut M. Puppium Piſonem uirum conſularem ſignifi-
cet,præſertim quum,noſtri ordinis,dicat, & L. Torqua
tum,qui erat & ipſe Cōſularis, addat,niſi quis M.Oppi
mium malit legere ex Cæs.l.3.de bel.ciu. L.Torquatū)
ep.11.l.7. Cum autoritate)hinc poſtea iuſſu Pōpeij Ori
co pręfuit.Cęs.l.3.de bel.ciu. Formijs)ubi prius erat ep.
21.l.7. Profectum arbitramur)& profectus erat.ep.7.l.
9. Tibi placuerat)ep.10.l.7. mordet Pompeium,qui ſic
diceret. Veni)primo.nam poſtea iuſſus à Coss.redij ep.
15.l.7. Eo ipſo die) ad VIII. Cal. Feb. ep.12.l.7. uel ad
VI.Cal.Feb.ep.13. &.14.l.7.uel potius uenire quidē cœ-
pi ad. VIII.Cal.Feb. ſed perueni ad VI. Cal. Feb.Thea
no Sidicino)Plin.l.3.cap.5.& ep.15.h.l. Es ꝓfectus)La
rinum uerſus ep.12.l.7. & mordet Pompeium,qui uoca-
ret quaſi conſilium,& ipſe nō ueniret. M.Cōſidio)for-
taſſe ep.11.l.16.fam. Illa negotia tueri)Cāpaniæ, & oræ
maritimæ ἐπίσκοπον eſſe, ep.10.l.7. uel potius , adiuuare
delectum ep.13.l.7. Eò) Capuam. T.Ampium)ep.12.
l.6.fam.& ep.70 l.13.fam.hunc Cęſariani tubam belli ci
uilis appellabant,qui poſtea etiā ſcripſit in Cęſarē Suet.
Habere)ut cōquiſitorem. Diligētiſſime) hoc dat Pom-
peij auribus,ſed uerum ſcribit epiſt.12.13.&.19.l.7. Ab eo)
T.Ampio. Accipere)milites. Libonē)ep.13.l.7. Illa
colonia)ibid. Autoritate)fortaſſe ꝙ eēt Pōpeij affinis,
qui colonis agros diuiſerat ep.19.l.2. Fui Capuæ) quū
VI.Cal.ueniſſem,fui uſque ad III.Cal.ꝗ die ſum Formias

profectus ep. 15.l.7. Quoad Coſs.) fuerũt. nam & ipſi tunc diſceſſerunt, ut cognoſcit ep.18.&.19.l.7. Iterũ) ueni. Dictum ab Coſs.) ep.15.l.7. Triduum) ep.19.l.7. colliges. Recepi) quum diſceſſiſſem VII.Id. Feb. ibid. Ignoro) quũ tñ ego quoq; ſcire deberem. & ita mordet Pompeium, qui nõ admonuerit. Oram) maritimã. Opportunitatem) p̃ſertim ad rem frumẽtariã ep.1.h.l. Dignitatẽ) propter Capuã, quæ altera Roma eſt ep.2.h.l. In unum locũ) Luceriam epiſt.1.h.l. Locutus ſum) tibi oſtẽdi ep.15.h.l. Sicui) pugnãdi cupido ibid. Confido) nam perficiam, ut neq; Reſp. ciuis à me animum, neque tu amici deſideres ibid. M. Tullium) ſcribam, ep.4.l.5. comitẽ, ep.1.h.l.

In *Epiſt.* 14. *Tuas literas libenter legi etc.*

σχόλια

LITERAS) ſuperiores Legi) Canuſij ep.ſeq. Conſules) ep.13.l.7. Apulia) ep.11.l.7. Appia) ab App. Claudio Ceſ. ſtrata. Liu.l.9. Brũduſium) q̃ nunc cogito. Nã Canuſio literę ad X. Cal. Mart. ſunt datę ep.ſeq. unde cognoſcit, q̃ loco fuerit collocandæ, niſi poſtea ad Atticũ fuiſſent miſſę.

In *Epiſt.* 15. *Cum ad te literas miſiſſem etc.*

σχόλια

LITERAS) 13.h.l. Canuſii) ep.17.h.l. Habebã) tunc, hoc eſt, ad XV. Cal. Mart. ep.13.h.l. quod tñ Cicero ſimulat, ut ad Põpeiũ ſcribẽs, ſed multò ante ſuſpicatus eſt ep.21.l.7. & alibi ſæpe. atq; hic quidẽ eſt quędam εἰρωνία latens, id fieri nõ debere, quod prudẽtes uiri ne ſuſpicant quidem. Dialio) ſi quid hic, & ep.17.h.l. mutãdum eſt, non dubito, quin legi debeat: D. Lęlio. nã D. Lælius Põpeianus erat, & poſtea nauibus Aſiaticis præfuit. Cęſ.l.3. de bel. ciu. Ad Cõſules dederas) ep.17. h.l. Tui cõſilij) quod erat, ut copiæ omnes Brũduſium cogerent ibid. In Apuliam) Luceriam ep.1.h.l. Facere

cœpi)profectus ep.3.h l. Theanum Sidicinum)ep.3.h.l. C.Meſſius)ep.11.4. Eſerniæ)Plin. lib.3.cap.12 Æſernia ſcribitur apud Strab.l.5. Interclusum)ita, ut tutò Luceriam uenire non poſſem ep.3.h.l. Cales) hinc ſcripſit in Caleno ep.3.h.l. Exemplum)ep.6.h.l. Lētulum Cos.) ep.13.l.7. XIII.Cal.Mart.)ep.20.h.l. Subſcripſeras)ſuppoſueras ep.6.h.l. Præſidĳ) al. præſidio. Relinqueret) Lētulus Cos. Opinione) ſic.n. putabam ep.3.h.l. aliter tamē ad Atticum ſcripſit ep.7.h.l. Vēturum) Subſidio ibid. Tutum)ſine præſidio. Expectatione) Corfinienſi ep.5.h.l. Audimus,alĳ audiuimus. Acta eſſent) de deditione ep.8.&.9.h.l. Facere cœpiſſe)ibid. Profectus) locutio, qualis ep.3.h.l. Noceret) ſi exciperemur. Interim)dum deliberamus. Tuas literas) ſuperiores X. Cal. Mart.)igitur paulò ante,& ep.6.h.l. XIII.Cal. Mart.legēdum. Qui Corfinium ueniſſent)ut Domitius, Lentulus,& reliqui ep.7.h.l. al.qui Corfinĳ fuiſſent. Oſtenderam)locutus fueram ep.13.h.l. Reĳciebam) inuite capiebam ep.3.h.l. Teneri)alia ratio ibid. Sine exercitu)ſine præſidio. Acciderē)ut obſeſſus caperer. Viris)Domitio Lētulo,& reliquis ep.8.&.9.h.l. Tui cōſilĳ)quod ignorabam ep.13.h.l. Hæc Reip. cauſa) optima epiſt. 23.l.7. Duce te)multò maiore,ꝗ̃ Africanus fuit epiſt.7.l.5. fam. Conſilium tuū)relinquēdæ Italię. Sis ſecutus) prius in urbe,& nunc in Italia relinquēdā. Pace) ep.13.l.7. Vel iniqua cōditione)ep.13.l.7. & Philip.2. Vrbe) retinenda ep.1.h.l. De Italia quidem)relinquenda. Te quærebam)officio ep.11.l.7. Tecum eſſe cupiebam) ep.13.h.l. Pacem)ep.6.l.6.fam. Eadem)Cęſaris togati potētiam, ep.1.&.6.l.6. fam.& ſeruitutem quādam ep.7.&.14.l.7. Illi)qui pugnādi erant cupidi. Ad te)ep.13.l.7. Afferri) à L. Cæſare ibid. A teq;)epiſt.15.l.7. al.atq;,non male. nam pręſentes erant Coss ep.13.l.7.quorum munus erat reſpondere,& ſcribit Cæſar illos deliberata reſpondiſſe. Ad ea)mandata,ad eas,fortaſſe quis magis ꝓbaret. Ho

norifice) p tuis rebus geſtis ampliſſimis ep. 9.h.l. Large)quum nihil eorum, quæ poſtulabat, negaret, ep.15.l.7. al.tarde. Duxi)habui. Meã ratione)al.meã tecũ rõnẽ. alij,meam mecũ rõnẽ. Beneficio) erga meam ſalutẽ ep. 3.h.l. In Remp. meritis) pſertim deprehẽſa cõiuratione. Supplicia)exilium,fraudẽ ep.24.l.7. Eius)Cæſaris. Alter)ep.24.l.7. Triũphus)ibid. Deferebat) & quidem à te ep. ſeq.ſed hoc dicere noluit,ne Põpeium offenderet. Eiſdẽ) quibus olim ſubiectus fui Clodio quidẽ autore, ſed Cęſare ĩpellẽte. Prælijs)cõtentionibus,ut ep.15.l.4. alij tñ legunt,procellis. Populare) ut ep.3.h.l. Denunciata ſunt)ut à M.Cęlio,ep.16.l.8.fam. Qm̃ breuẽ) uereor,ne ſit hic σολοικισμὸς,niſi,ut pri9, legat:quã breuem. Reliqui)tpis. Facultatẽ) ad te uenire ne poſſem. atque hic eſt epiſtolę penẽ totius epilogus. Iis aũt) pugnandi cupidis. Te)qui mouebaris ep.6.l.6.fam. Intellexerã) potiſſimũ ex eõ,quod nihil penè Cæſari negabas ep. 15.l.7. Illi)qui te duce freti,peropportunã & rebus domeſticis, & cupiditatibus ſuis iſtius belli uictoriam fore putabãt. ep.6.l.6.fam. Ratio)illorum. Vicit)noſtram.

In Epiſt. 16. Mihi moleſtior lippitudo etc. σχόλια

LIPPITVDO)ep.12.l.7. Gallo Fabio)ep.48. l.13. Eas lr̃as)11.h.l. nã ſuperiores ſunt interpoſitę. Vaticinationẽ in ep.11.ipſa.11.h.l.dixi me προθεσπίζειν. Intermittat)ſic ep. 14.l.7.& ep.22.h.l. Tibi)ut ad excogitandũ acuto. Explicari)quod adhuc nõ feciſti, uel dũ admones,ut me integrũ ſeruẽ,ep.24.l.7. uel hortaris ad memoriã factorum,dictorum,& ſcriptorum meorum ep.2.h.l. Tuũ cõſiliũ)quod petij ep.3.h.l. Excuſationẽ) ep.ſup. Imparatã)ab exercitu ibi.al.impatã. Ignauię, quæ poſtea cognita eſt ep.12.&.13.l.7. Delectus)eius,qui ad me referendus erat ep.10.l.7. Nolui)quũ reijciebam ep. ſup. nã poſtea quãuis inuite cepi ep.3.h.l.uide tamẽ, an totus hic locus ita legi debeat.imparatã Capuam, nõ ſolũ ignauię deli-

ctum,ſed etiã perfidiæ ſuſpicionẽ fugiẽs, accipere uolui. niſi.n.accepiſſet Cicero,ignauus, & in Põpeium perfid⁹ uideri potuiſſet. & ignauiæ delictum dixerit, ut iniuriaꝝ delictũ orat.pro Cæcinn. L.Cęſarẽ)ep.12.l.7. Fabiũ) C.niſi fallor, Fabium,qui Cæſaris literas Cõſulibus Romæ reddidit.Cæs.in principio l.1.de bel. ciu. Caui)nullum maius negotiũ ſuſcipiẽs ep.11.l.16.fam. Eius)Cęſaris. Offenderem)ſed illi ſatisfacerẽ ep.19.l.7. Conſulatum)alteꝝ.ep.ſup. Triũphumq;)ibi. & ep.24.l.7. Deferret) ep.ſup. Literis) exẽplo literaꝝ ibid. Non dubitarim)tũc ibid.poſtea.n.dubitauit ep.7.h.l. Quinis)Põpei⁹. Domitio)Corfinij obſeſſo ep.3.h.l. Subuẽturus) ſubſidio uẽturus ep.7.h.l. Cogitare)ut ep.3.h.l. Significata)ſed nõ explicata. paulò ante. Officio) ep.11.l.7. Paruiſſem.ep.6.l.4. Illoꝝ temporꝝ) p̃ſertim exilij. Nõ ſubijſſem)nõ prouocaſſem Cęſarem, qui mihi poſtea iratus inimicũ meum ad plebem traduxit orat.de prouinc. Cons. Per Theophanẽ)ex q̃ expiſcabare, q̃ tum animo eſſet Arabarches ep.5.&.17.l.2. Culleonem) & hunc in timum Põpeij ep.15.l.3.& Plutar. in Pomp. Calculos) rõnem prouerb. calculum reducere. Lentulus)P. Lentulus Spinter.ep.7.h.l. Noſter)lib.1.fam.Domitius)ep. 7.&.8.h.l. Acturus ſit)epiſt.22.h.l. Gerant) à Cæſare dimiſſi. Pompeio)qui non ſubuenit ep.8.&.9.h.l. Culpam)illius iacturę. Ipſius)Pompeij. Literis) ſequentibus. Miſit)ipſe Demetrius. De concordia)περί ὁμονοίας ep.11.h.l.

In Epiſt. 17. *Ego,quòd exiſtimabam etc.*

σχόλια

M. Marcello)omnes hiſtorici.C.Marcellũ uocãt, ep.13.l.7. L. Domitium) ep.12.l.7. Literas) ſequentes. Omni copia) oĩbus copijs, dixiſſet Cicero. Dubitaret) ſe nõ poſſe uenire,ꝙ eſſent, qui impedirẽt ep. ſeq. Vt co horteis XIX.) nam Vibullius XIIII. Hirrus V. adducebat ep.12.h.l. XII.) XI. hic & paulò poſt uideẽ legendum

dum ex ep.12.h.l. ut XIX. & XI.efficiant XXX. ut ep. 7.h.l. Albę)ſex ep.4.l.9. Sulmone) quinq; epiſt.4.h.l. Collocauit) ut reliquas ſecum haberet Corfinij, quod erat tertium oppidum. Taleis uiros) ep.7.h.l. Duabus legionibus)penè alienis ep.12.l.7. & ep.19.h.l. Ducantur) Ne deficiant. Miſi)pręmiſſo etiã Scipione ep.3.h.l. Canuſium)ep.15.h.l. Dellio)D.Lælio nos legimus ep. 15.h.l. Vobis) ut Coss. In Siciliã)ep.3.h.l. Comparaſtis)ex delectu ep.13.l.7. Fauſtus)ep.3.h.l. ubi hęc eadẽ ferè oĩa ſcribunť eo ſane quidẽ ordine, q̃ debuit hęc q̃q; epiſtola ſcribi,niſi huc,ut ad Atticũ miſſa,fuiſſet translata,ut alię item,quæ ſequunť. Subſidio Domitio ire poſſim, ſeu per monteis explicare, non eſt nobis cõmittendum)al. ſubſidio Domitio ire poſſim ſemper mõteis explicare non eſt nobis cõmittendum. Videãt docti,an ita legi poſſit. ſubſidio Domitio ire poſſim per monteis, explicare nõ eſt nobis cõmittendum. Quas dubio animo habeo)ut alienas ep.12.l.7. Accedere) ad cohortes accedere,fortaſſe dixiſſet Cicero. Placitum)hoc uerbũ carpi uideť ep.3.h.l. Mihi)non igiť alijs. Etiam uideo C.) al.aliter uideo cẽteri:recte,meo quidem iudicio. nam & dixit,placitum eſt mihi,& ad C.Marcellũ ſcribit,ut reliquum ſit, aliter uideri M. Marcello, qui conſiliũ ciuilis belli ita gerẽdi nunq̃ probauit ep.7.lib.4. fam. etſi certo ſcio alteꝝ C.Marcellum Cõſularẽ ijſdem tẽporib⁹ fuiſſe.ſanè Marcelli, niſi timuiſſent Cæſarem, in Italia manſiſſent ep.1.l.9. Noſtros)à nobis ſtãtes. P. Lupum) P. Rutilium Lupum Præt. qui tũc erat Tarracinę Cæs.l. 1.de bel.ciu.quem paulo poſt Romã redijſſe Cicero audiuit ep.1.l.9. C.Coponiũ)q paulò poſt ꝑtorio imperio claſſi Rhodię ꝑfuit.l.1.de diuinat. & Cæs.l.3.de bel.ciu. Prętt.)Prętores. Nobis)al.uobis. Nos)al.uos.

In Epiſt. 18. *Miror te ad me nihil ſcribere etc.*

σχόλια

DOMITIO Procos) quippe cui Gallia ulterior

prouincia Conſularis obtigerat ep.11.l.16. fam. Conſtituiſſes) in aio habuiſſes ep.12.h.l. Vibullius) ep.22.l.7. Firmo) oppido. Plin.l.3.cap.13. Truētinum) Plin. ibid. Luceriam ep.1.h.l. Si erūt) aliqui, ut Corfiniēſes & aliĳ. impediant) retineāt. Illas) XI. cohortes ep.ſup. Suas) apud ſe coactas. Vt cohortes) XIX. ep.ſup. Piceno) duce Vibullio ep.12.h.l. Camerino) duce Hirro ibid. Reliquerunt) ut Remp. defenderent. Miſſum facias) mittas ep.ſup. alĳ, miſſas facias.

In Epiſt. 19 Literas abs te. M. Cale. etc. σχόλια

M. Calenius) nomen inauditum mihi, niſi M. Canuleius legat. Samnium) Plin.l.3.cap.12. Iſtæc loca) Picena. Diſtracti) diſiecta manu ep.ſup. Aduerſario) Cæſari. Habiturus) ſubſequētibus quotidie legionibus, quas ex hybernis euocauerat. Prudētia) al. prouidētia. Buſſenius) neſcioquis. Curionem) ep.17.l.7. Vmbria) pulſo Thermo. Flor.l.4. cap.2. Thuſcis) pulſo Libone. idem ibid. quanq̃ id ueriſimile nō eſt, quum Capuę eſſet epiſ. 13.h.l. Albam) ep.17.h.l. & ep.4.l.9. Ad te) Corfinium. Conſules) ep.13.l.7. Metuſcilio) niſi legas, M. Tuſcilio, ut in ueterꝫ monimētis legitur, uix dicas hoc nomen eſſe Romanū. Duæ legiones) ep.17.h.l. & ep.12.l.7. Picētinis cohortibus) ex Piceno adducēdis ep.ſup. & ep.17. h.l. Cæſaris) cuius olim fuerant ep.12.l.7. Cōmitterentur) nę deficerent. Animos) dubios epiſt. 17.h.l. Oppidis) ut Canuſio ep.17.h.l. Receptum) quo recipere nos poſſimus. XIIII.) ep.17.h.l. Præſidia omnia) quę Capuæ, & circum Capuam compararunt ibid. Deducturi ſunt) ad nos Brunduſium ibid. & ita locum habet particula, aut quæ ſequitur. Ituri) ibid. His literis) acceſſio eſt. Sicca) epiſto.19.lib.12. His legionibus) duabus & penē alienis ep.12.l.7.

In Epiſt. 20. Literæ mihi à te redditæ etc.
σχόλια

DECIMOTERTIO Cal. Mart.) ep.6. & 15.h.l. Præmonui)ep.18.& 19.h.l. Fit) ſic factũ eſt ep. 17.h.l. Velit) Cæſar, nondum contractis oĩbus copijs. Implicet)impediat ep.18.h.l. Iſtas copias) alibi ſemper Pompeius copiam dixit, quum de Cæſare loquens copias dicat,hic rem ut augeat,illic ut extenuet. His legionibus)duabus ep.ſup. Dubitam⁹) ꝙ dubio ſint aĩo ep. 17.h.l. Confido)ep.ſup. Cõſcripti ſunt)Capuæ, & circum Capuã ep.17.h.l. Aduerſarioꝝ)al.aduerſariũ. Cõueniant)ex hybernis euocatæ. Inter ſe noti ſunt) legionarij hi milites,&Cęſariani,ꝙ olim oẽs Cęſariani fuerũt ep.12.l.7. al.inter ſe nec noti ſunt,ut ſcilicet à Coſs.modò conſcripti. Veteranas legiones)Cęſaris.

In Epiſt. 21. Lippitudinis meæ ſignũ etc.
σχόλια

LIPPITVDINIS) ep.12.l.7. Brunduſinis) qui uenirent Brunduſio,ꝗ iam Cæſar erat ꝑfectus.epiſ. ſeq. Hic) Cæſar. Cneum)Pompeium. Spes)poſtulãte Cæſare,ut cum Põpeio colloqueret. Dubio) Pompeio negligente. Ille)Põpeius. Tranſmiſiſſet)mare tranſiſſet. Exitioſi belli)ep.11.h.l. Hoiem)Cęſarẽ. Vigilãtem⁹)ep.9.h.l. Paratum⁹) ep.3.l.7. Ruſticiani) ep.15.l. 9. Illum)Põpeium. Metuũt) ut feras gẽtes armatas in Italiam adducturum, ep.11.h.l. & iniquum redditurum ep.23.h.l. Hunc) Cæſarem. Peccatis)epiſto.6.l.6. fam. Scripſeram)epiſto.11.h.l.

In Epiſt. 22. Non dubito, quin tibi etc.
σχόλια

QVOTIDIANÆ)null⁹.n.dies ĩtermittiť,quĩ ad te dem literas ep.16.h.l. Fugas) Põpeianoꝝ.His locis)Campanis ep.10.l.7. Brunduſio) unde nuncios ex-

pectamus ep.ſup. Abſunt propiꝰ) ſic ep.1.l.1. Biduum, aut triduum) bidui,aut tridui, ſolet dicere. Expectatione)ep.ſup. Nos ſciemus) qui ꝓpius abſumꝰ. Profectū eſſe,q̊)al.ꝓfectum eſſe.i. feralibus,quo.feralia uero erant XII. Cal.Mart. & Pōpeius à Domitio literas ad XIII. Cal.Mart.acceperat,ep.20.h.l. quanq̄ Pompeius Canuſio ꝓfectus eſt.VIII. Cal.Mart. ep.1.l.9.& Cęſar Brunduſium uenit VII.Id. Mart.ep.16.l.9. Eo modo)celeriter ep.9.h.l. Diarijs)cibis diurnis.Horat ep.14.cū ſeruis urbana diaria rodere mauis.uide, an legi poſſit uicarijs, ex Veget.l.3.ca.5. Incitat)large diaria ipſa ſuppeditans. Quàm opus ſit)ante, ꝙ Pōpeius rebus prouiderè poſſit ſuis. Triduo)quod abeſt Brunduſiū.Conſilium)in Italia manēdi,uel potius Pompeium ſequēdi.& tūc reliqua ad hoc ſunt accomodāda. Fixum) reuertēdum ad illos calculos,quos olim abiecimꝰ, & ob id manēdum potiꝰ, q̄ diſcedēdum ep.16.h.l. Idonei)& quū idonei nō ſint, cōſilium manēdi,& illos imitādi labat. Autores) quos ſequar. Ii) M. Lepidus,& L.Volcatius ep.1.h.l. Probantur)in tuis literis ep.12.l.9. Extitit?) nā minus multa dederunt illi Reip.pignora ep. 9.h.l. Belli parādi)ep. 11.h.l. Hæc)q̄ in Italia à Cæſare fiunt. Video)& προθεσπίζω,ep.11.h.l.& iccirco eos nō laudādos exiſtimo. Futurę)proxima æſtate. ibid. Mouet) ut malim diſcedere, q̄ manere. Vnus uir)Pompeius ep.1.h.l. Si manet)tua ſnīa,ut maneā, & me integrū ſeruem ep.24.l.7. Firmior ſim)in cōſilio manēdi. Aſſentiar)diſcedā. de q̊ dubito) quod delibero ep.3.h.l. Me ſcire)ut poſſim ſtatuere , an illi mihi ſint imitādi. Domitius)ep.12.l.7. Acturus ſit) ā Cæſare dimiſſus ep.16.h.l. Lētulus)ibid. In Tiburti,aut Lepidi,q̊ quum Lepidus acceſſiſſet ad urbē,quod item falſum uideo eſſe) ego lubēs ita legā: in Tiburtino Lepidi,q̊ quum Lepidus acceſſiſſet ad urbē,quod item falſum uideo eſſe: hoc eſt, audimus Domitiū eſſe in Tiburtino Lepidi,q̊ quum Lepidus iuiſſet,audiuimus eun-

dem Domitium ad urbem acceſſiſſe,quod item falſum eſ
ſe uideo. Lepidus)ep.1.h.l. Eum)Domitiũ. Apiſcẽdi)
adipiſcẽdi,ueteri more. Filio)Domitij ep.3.l.9. Addit)
Lepidus. Illud)uulgatum,ſed falſum.nam Cęſar Domi
tio auꝝ reddidit.Cęs.l.1.de bel. ciu. niſi forte aliud aurũ
ſignificat,pręſertim quum aliud oppidum nominet. Is)
Domitius.Coreni)& ſi ego quoq;,Corfinij,libenter le-
gerem,quia tamen Plin.Corinenſes, & Coranos agno-
ſcit, nihil mutandum cenſeo. Non eſſe redditam) à
Cęſare.

In Epiſt. 23. Ad. V.Non.Mart.epi.etc.

σχόλια

QVINT. Non Mart.) recte ex ep 2 l.9. & ſi ui-
deri põt male ſcriptum,quum ſatis appareat,hanc epiſto
lam ſcriptam fuiſſe poſt,ꝙ Cæſar Brunduſium eſt profe
ctus, ep. ſup. & ad VII Id. Mart. eſt ꝓfectus ep 16.l 9.
niſi legas ibi ad VII. Cal. Mart. ut ſtatim ſecutus ſit Põ
peium,qui ad VIII Cal.Mart. Canuſio ꝓfectus erat ep.
1.l.9. Ægypta)libertus epiſt.2 l.13. IIII. Cal.)Mart.al.
VIII.Cal. Pinario)ep.1 l 3 ad Q. fr. Præmiſſus) à Cę
ſare ad Pompeium nã Corfinij cum reliquis captus fue
rat.Cęs.l.1. de bel.ciu. hunc Cæſar etiam poſtea iudica-
uit idoneum,quẽ ad Pompeium cum mandatis mitteret.
Cęs.l 3.de bel.ciu. Agat)de pace. Vibullius)ep.22.l.7.
Non eſt uiſus)qm̃ ad eum nõ redijt, ut Cn. Magius itẽ
non redijt.Cęs.l.1.de bel.ciu. Ita eſſe)Vibullium à Cæſa
re non eſſe uiſum. Redeuntẽ) Brũduſio. Vitare cogito)
ep.25.h.l. Aut Hemonis)pro uirili cõtendimus, ut locũ
hunc interpretaremur, ſed obſcuriorem aĩaduertimus,ꝗ̃
ut interpretari poſſemus. Quare omiſimus: teſtari tñ li-
buit,uideri nobis,legi poſſe:Athenionis, ut quẽadmodũ
Athenio fugitiuoꝝ dux fuit,Verr.5 ita nũc Põpeius fugi
tiuorum imperator appelleť,pręſertim cum fugiat, & ſer
uos,& paſtores armarit.Cæs.l.1.de bel.ciu.niſi Hermio-

nis,quis legat:ut reſpiciat ad puerb Hermionis uice. Fugam tendis) qua oſtēdis,ut lucem ingenij tēdere l.1.de orat. Ignoras)in epiſtola ſcribis te ignorare. Domiti9) ep 12.l 7 Cum faſcibus ne ſit)ut pıocos ep.18.h l. Sciamus)nā pertinet me ſcire ep.ſup. Primā epiſtolā)iam duas ſupra poſuit,ut,primas epiſtolas, legēdū eſſe uideatur. Prid Cal.)Mart Statu)cōſilio ſequēdi Pōpeiū. Scripſi) ep.ſup. Quod ſcribis)al.quod ſcripſi,ep.11.h.l. Ioui ipſi)nedum hoībus ſic ep 12.l.10. fam. Iniquum) Pompeium in Italiam rediturum ep.11.l.9.& ſanè diſcedens ab urbe,dixerat,eodē ſe habiturū loco, qui remanſiſſent,& qui in caſtris Cæs. fuiſſent. Cęs.l.1.de bel.ciu. & ep. 6 l.11.al. μεμψίμοιρον ep 1.l.6 Vtriuſq;) Pōpei. & Cęs. Deterior) Cæſariana. Paratior)ep.3 l.7.Cōſules. ep.13.l.7.qb9 nihil minoris ē ep.18.l.7. Mouent)dcm̄ ex ambiguo. Officij)ep.11.l.7. Deliberatio)ep.3.h.l. Cautior)ꝙ tutior. Honeſtior)ꝙ ab officio pficiſcat̄. Exiſtimat̄)ab alijs.nam ego cedere Italia neq; rectum, neque honeſtū puto ep.2.h.l. Interdū)nō ſemper, nā labat cōſilium ep.ſup. Multi)improbi. Nō cautè) ꝙ Pōpeium fuerim ſecutus. Pauci)boni. nā rari quippe boni. Non honeſte)ſi remāſero.Lepido,& Tullo)ep.9.h.l. In ſenatumq;)in cōſeſſum ſenatoꝝ ep.1.l.10. Cal.) Mart. Cōgreſſum)Pompeij,& Cæſaris,ut Cæſar ipſe poſtulabat. Cæs.l.1.de bel.ciu. Pacem nō deſperas) ſi fuerint congreſſi. Illos)Pōpeium, & Cæſarem. Congreſſuros)ut petijt Cæſar per Magium,& Libonē. Putabā) prudenter.nam Pōpeius renunciari iuſſit,ꝙ Coss.abeſſent,nihil ſine illis de cōpoſitione agi poſſe.Cęs.l.1.de bel.ciu.Cōditionē)quam nullā probabat ep.8.h.l. Non dubitare) more tuo ep.11.l.7. Cōſules)ep.13.l.7. Tranſeāt) mare. Oporteat)nā cēſes oporterē nos trāſirē ep.2.l.9.Qūo nūc eſt) ut nunc eſt,ep.9.l.4.fam. ὡς νῦν ἔχει, ut loquit̄ Plato l.7.de Rep. Appium)l.3.fam. qui tunc quidem Cenſor erat.Dion.l.40.ſed nō erat cū imperio ita,ut ius haberet

tranſeundi. Pompeius)ut Procos.ep.12.h.l. Scipio)ep. 4.l.7.& ipſe Procos.unde Syriã ſortitus fuerat ep.1.l.9. Serenas)cuius gentis hoc fuerit cognomen, dicant alĳ. Fannius) ep.14.l.7.& ep.6.l.11. Voconius)neq; de hoc Voconio quicquã reperire potuimus. Seſtius) ep.7.l.11. Nihil deſero)nihil cõſilĳ omitto.alĳ,nihil deſidero. alĳ, nihil decerno.alĳ,nihil diſſero.fortaſſe melius:nihil deſero,hoc eſt,quãuis Cõſules tranſierint, ego tñ nihil illis deſero,quũ pluma facili9 moueant.ſupra. Propemodũ) nam uideris nõ dubitare,ſed nihil affirmas. Poſſem)per lippitudinẽ ep.21.h.l. Balbi Cornelĳ) ep.3.l.7. Literarum)ſeq. Derideri) quũ rogor,ut Pompeium & Cęſarem in priſtinã concordiam reducam, quaſi uero id ego poſſim præſtare,id.n. εἰρωνικῶς ſcriptũ uideri põt, quanq̃ uerè ſcriptum erat,ut cognoſces ep.10.l.9.

B In Epiſt. 24. Obſecro te Cicero, ſuſcipe etc.

σχόλια

BALBVS) ep.3.l.7. Digniſſimam tuæ uirtutis) ſic Poeta l.12.indignus auorũ. Q; ſpero)q̃m cõditionẽ nullã pbat ep.8.h.l. Deſpare,& tuã)al.deſpar,tuã. Lẽtulũ) ep.9.h.l. Meũ)amicũ. Voluiſti)optaſti. Hic)Romę. Cęſari)qui puíciã pmittebat,ut remaneret ep.9.h.l. Qui nõ)ut non, dixiſſet Cicero. Quiduis poti9 eẽ) quũ Pompeius oĩa faciat. Tibi obtẽperare)qui uis illum remanere. Nobis) mihi & Balbo minori. epiſt.9.h.l. De Cæſare)de promiſſis,& fide Cæſaris ibid. Illo) Lentulo. Relatore)ut Cos.cuius eſt relatio. Corfinio) à Cæſare capto ep.8.h.l. Probatu) quum uel ob id Cæſar inimico conſeruator exiſtimet ep.9.h.l. Scito)al.ſciet. nos,ſcio,legeremus. Confieret)ſic ep.10.l.9. Balbi) minoris ep.9.h.l. Mei)cui ſim patruus epiſt.9.h.l. Tuiq;) al.illiusq;. Aduẽtu)ad te ep.9.h.l. Scio)al.ſi re.fortaſſe.is re. Fortuna)in conſequẽdo,& mouendo Lentulo. Ei9)Balbi minoris. Belliſſime ſcripſiſſe)al.uelis ſumme ſcripſiſſe.rectè,niſi fallor.nam Cicero, quum ppius abeſ

ſet, poterat ſummatim ad Balbum maiorem ſcribere, quę Balbi minoris fuiſſet fortuna: niſi uelis, ueriſſime, legere, & omnia ad Cæſarẽ referre: quod ego non magnopere probo, præſertim, ut dicat, Cæſar probabit, quum dicendum uideatur, Balbus probabit.

In Epiſt. 25. *Omnia mihi prouiſa ſunt etc.*

σχόλια

OCCVLTVM, & tum iter) al. occultũ metũ. iter. placet legere: occultum, & tutũ iter. Superũ) Adrianum. Hoc. n. mari) infero ep. 3. h. l. & ep. 3. l. 9. Hoc tempore anni) hyeme. Illuc) ad mare ſuperũ. Animus) & cõſilium quum meũ, tum etiam tuũ ep. ſup. Res) cauſa optima ep. 23. l. 7. Quà ueniã?) quum ex Italia difficiles ſint exitus? ep. 3. l. 9. Ille) Pompeius. Me ducit) contra ep. 22. h. l. me mouet unus uir. Videt) ducere officio ep. 11. l. 7. Quem) Pompeium. ἀπολιτικώτατον) gubernandę Reip. maxime ĩperitũ ep. 11. h. l. & ep. 10. l. 1. & ep. 23. l. 7. ἀστρατηγικώτατον) imperatoriæ artis maxime ignarũ ep. 12. l. 7. Is) Pompeius. Philotimo) ep. 4. l. 2. ut nimiũ optimati ep. 6. l. 9. Ab optimatibus) quibus hæc cunctatio non probat ep. 1. l. 9. Municipia) municipes ipſi. μετωνυμία. Deum) Cęſarẽ uocant. al. adeunt. ſ. Cęſarem. Vt) ſimulabant. De illo) Pompeio. Ægroto) in Campania ep. 2. h. l. Faciebant) Neapolitani primũ, Tuſc. 1. & Plutarc. deinde Itali ferè oẽs ep. 4. l. 9. Paterc. Piſiſtratus) Cęſar talis tyrãnus, qualis fuit Piſiſtratus epiſto. 18. l. 7. Non fecerit) ep. 21. h. l. Alium) ut Pompeium, qui gẽtes feras armatas in Italiã adducere cogitauit epiſto. 11. h. l. Hunc) Cæſarem. Illum) Pompeium. Iratũ) & iniquum ep. 23. h. l. ἀπαντήσεις) obuiam itiones. Metuunt) Cæſarem, & ob id eunt obuiam. Illum) Pompeium. Magis) metuunt. Inſidioſa) ep. 9. h. l. & ep. 4. l. 10. Illius) Pompeÿ. Iudices DCCCL.) uidet cõplex⁹ iudices omneis, qui Romę in diuerſis & cauſis, & locis iudicabant, ut fieri Venetÿs uidemus: niſi malit quis credere, eos omneis

ſignificari,ex quibus iudices iure ſeligi poterāt. Plutarc. certe i Græc.ſcribit,iudices ex ſenatorio ordine CCC. fuiſſe,quibus à C. Graccho ex equeſtri ordine totidem ſunt additi:ꝙ ſi totidem etiā ex Tribunis ęrarijs,qui tūc & ipſi iudicabāt,ep.13.l.1. addas,erunt DCCCC.ut forte hoc loco eſt legēdum,præſertim quum Plin.l.33.cap. 2.ſcribat,iudices nongētos etiā uocatos. Pompeius item in tertio Cōſulatu CCCLX. iudices ad ſe uocauit. Plutarc.& Patercul. Cneo)Pōpeio. Delectabant) ꝙ formam iudiciorꝝ breuiorem in tertio Cōſulatu fecit.Aſcō. Eius)Pompeij. Lucerias) proſcriptionem Luceriæ denunciatā ep.11.h.l.al.minas. Exturbēt)exturbare uelint ex Italia,me cōſcīdētes.Maneāt)ep.1.h.l. αἰδέομαι τρῶας) uereor Troianos ep.5.l.2. Proficiſcar)ut Amphiaraus, ad peſtē añ oculos poſitā ep. 6.l.6.fam. Hoīe)Pōpeio. Vaſtandā)ep.11.h.l. Domū quē expecto?)al. domitum quē expecto:hoc eſt,quē,credo fore, ut uictū audiā. Et quidē)equidē poſſet etiā legi. IIII.Non.)Mart. Expectabā)ep.21.h.l. Quid aūt aliquid?) uidet legēdum:qd autē?aliqd.ut ſit ſubiectio μετὰ τῆς εἰρωνείας. eſt aliquid, quod ſequit. Inde)Brūduſio. Fugiſſet)Pōpeius,quod dicebat. Victor)Cæſar. Cogitabā)ut uitarē ep.23.h.l.

M. T. CICERONIS
EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER NONVS.

In Epiſt. 1. *Et ſi, cum tu has literas etc.*

σχόλια

ETSI) dies ſummum duo intercedunt. Scirem)ut expectabam ep.25.l.8. Canuſio)ep. 15.l.8.VIII.Cal.)Mart. Profectus)Brundu

ſium ep.22.l.8. Prid.Non.)Mart. Angebar)torquebat ep.22.l.8. κενόσπουδα)inani ſtudio digna. Moleſtū) nam ſcire refert ep.22.l.8. Lētulus)ep.7.l.8. Domitius)ibid. Acturi)ep.22.l.8. Refertā)ep.1.l.8. Optimatium)bonorum ibid. Audio)ſed falſum præſertim de Lupo,qui poſtea miſſus à Pōpeio Achaiam obtinuit. Cęs.l.3.de bel. ciu. Soſium)ep.6.l.8. Lupum) ep.17.l.8. Ius dicere)ut prætores ep. 6.&.17.l.8. & ep.14.h.l. M. Lepidus) ep. 11.l.7. Diē conterere)συνδιημερεύειν ep.9.l.8. Cogitabat) Romā.non.n.dubitat,quin Cæſari pſto ſit futurus epiſt. 23.l.8. Citius)qm̄ propius abſumus ep.22.l.8. Audiremus)quid Brundusij actū eſſet. Arpinū)ep.25.l.8. Volebamus)ſic Ariſtoph.in Rani. ἐγὼ μὲν οὐν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι. Inde)proficiſci. ἀναπάντητον)deuiū:in quo nullus occurrat. Mare ſuperꝝ)ep.25.l.8. Lictorib⁹)ep. 9.l.7. Fuerunt)εἰρωνικῶς, ut ego puto. Non ꝓbari) quū ipſi domi maneant ep.25.l.8. Cōuiuijs tēpeſtiuis)ep.15. h.l. Boni ciues)εἰρωνικῶς. Inferamus) cum Pōpeio, qui id cogitat ep.11.l.8. Odia) ep.16.l.1. Improborꝝ)q ſunt cū Cæſare ep.3.l.7. Extincta) quū prius fuiſſent mitigata.ep.16.l.1. Incēdamus)ad Pompeium cōtra ipſos proficiſcētes.Luceij) L. Luceij, cui Pompeius de maximis rebus cōmunicat.Cęs.l.3.de bel.ciu. Conſilia) ut bellū gerat. Theophani) Theophanis ep.5.l.2. & ueteres ita ſcribebāt,quos Cicero,& Virgili⁹ ſunt imitati. Scipio) ep.4.l.7. Sorte)nā Syria illi obuenerat Cęs.l.1. de bel. ciu. Genero) Pompeio. Iratum) præſertim pp ſniam, quā de prouincijs Gallijs dixit ep.9.l.8.fam. Marcelli) M.& C.Marcelli ep.7.&.8.l.4. fam. his adde C. Marcellum patruelē ep.15.l.10. Timuiſſent)ut inimici,quòd M. Marcellus Cos. ꝓuincias Gallias Cal. Mart.finire uoluiſſet ep.3.l.8. ut alia mittā argumēta. Manerent)ut cōſilium belli ciuilis ita gerendi minime ꝓbantes ep.17. l.8. Appius)ep.23.l.8. Et)al.eſt. Eodē timore) ꝙ Cęſaris rebus detraxit.Plutar.in Pomp. Inimicitiarū)cū Do

labella,& Cælio Cæſarianis.ep.6.12. & 17.l.8. fam. C. Caſſium)Quæſtura functum,ep.18.l.5.& tunc Tribunũ pl. ep.21.l.7. & Trib.pl.diem integrum abeſſe Roma nõ licebat,nedum extra Italiam proficiſci. Macrobius lib.1. Saturn. Legati)ep.23.l.8. Fauſtꝰ)ep.9.l.4. Proquęſt.) al.Prope.lubet legere:Propręt.nam relatũ fuerat ad Senatum, ut Fauſtus propræt. in Mauritaniam mitteretur, Cæs.l.1.de bel.ciu. quãuis propere,nõ Propręt.ibi q̃q; legať. Liceret)ut Imperatori,& nullum maius negotium haberi,nec Cęſarem timẽri ep.22.h.l. Frater)Q.Cicero. Acceſſerit)al. accedit. Non erat ęquum) quũ nullũ habeat imperium,& Cęſaris fuerit legatꝰ.Debemus)ex officio ep.11.l.7. Nemo mouet)niſi Põpeius ep.22.l.8.contra ep.25.l.8. Non ſermo)ibid. Non cauſa) quãuis optima ep.23.l.7. Timidè)ep.19.l.7. Ageť)& ageť, libentius legerẽ. Improbè)ut ęgo προθεσπίζω ep.11.l.8. & ep. 6.h.l. Vni)Põpeio.al. uni uni, ut ſit παλιλογία. Vt ait) mentiens.hoc.n.nunq̃ cogitauit ep.11.h.l.ſic, ut loquebãtur ep.9.l.4.

In Epiſt. 2. *Etſi Non.Martiis,die tuo etc.*

σχόλια

DIE λήψεως ep.8.l.7. Tuo) ibid. III. Non. Martij)lege IIII. Non. Martij. ep.12.h.l. ὑπὸ τὴν διάληψιν) ſub cõprehenſionẽ, ut λῆψις ep.7.l.7. Mãſiſſe me)in Italia ep.4.h.l. Sn̄ia) ut in Italia maneã ep.12.h.l. Nõ dubitaȓ)ep.23.l.8. Cederẽ)Italia. Cõſules)ep.13.l.7. Trãſiſſent)ep.23.l.8. Meminiſti)al.cõmeminiſti. Aut alias âbs te lr̃as eliciã)al.aut al's abs te epiſ.eliciã,ſed fortaſſe meliꝰ ita legereť.aut al's abs te eliciã,uidelicet,q̃d ſentias. Brũduſio) ep.ſup. Adeſſe)in Senatu.ep.4.h.l. De illo) Põp.Cõtra igiť?)dicẽdũ? In altero)ĩ approbãdo. Scelus)quũ ille tã bene meritus ſit de me ep.3.l.8. In altero) in cõtradicẽdo. Supplicium)offenſio Cęſaris inſtar ſupplicij,& periculum ſupplicij,quale pertuli ep.15.l.8. Eſſe otioſo)al.eſſe otioſum,ut orat.ꝑ Balb.ciui Ro.licet eſ-

ſe Gaditanum. Triũpho)ep.3.l.6. & epiſt. 2.l.7. Premar?)ut triũphem? Quid Fœdius?) q̃ accipere triũphũ à Tyrãno. Repudiari)& ob id erit periculoſum nõ accipere ep.3.l.8. XX.uiratu)epiſt.6.l.2.al. Quinqueuiratu ep.3.l.2. & orat.de prouinc.Conſul. Inimicum)ep.3.l.2. Honorẽ)Quiqueuiratũ. Accipiet)ſi negẽ. Hic) honor, triũphus. Illo)Quinqueuiratu. Ipſe) Cæſar. Sim) ꝓꝑ cunctationem. Sui cõſilij)cuius antea nõ fui particeps ep.19.l. 7. Fecit)ep.14.l.8. Is) Põpeius. Cæſar eſſet?) ep.15.l.8. ἀπαῤῥησίαστον)minime liberã:dicẽdi & reprehendẽdi licẽtia carẽtem : quum ipſe,non ego peccarim. Municipioꝝ)quæ nunc iã Cæſarẽ ut Deũ colunt ep.25. l.8. Delectibus)inuitoꝝ ep.12.l.7. Pace) quæ mihi uel iniuſta utilior,quàm iuſtiſſimũ bellum cũ ciuibus uidebatur ep.13.l.7. Vrbe)retinẽda ep.1. &.15.l.8. Pecunia)ẽt ſanctioris ęrarij accipienda ep. 19.l.7. Piceno)ep.12. & 19.l.7. Occupando)ante quàm à Cæſare occuparetur. Ne mihi noceat)Pompeius. τίς δ' ἐστι δοῦλος, τοῦ θανεῖν ἀφροντις ὤν)quis eſt ſeruus,qui mortẽ contẽnat? perinde, ac ſi dicat,ego,qui ſeruus nõ ſum,cõtẽno,ep. 4.l.6.fam. ita ut nihil à Põpeio timeã. Ingrati animi crimẽ) ἀχαριστίας crimẽ ep.6.h.l. Illi)Põpeio. Vt ſcribis)ep.12.h.l. ἀσμένιστον)gratiſſimũ.hoc erat in epiſto.Attici III.Non. Mart. data ibid. Hic)Cęſar. Vita,mores,ante facta)ex attributis. Ratio)ep.3.&.8.l.7. Socij) ꝑditiſſimi quiq; ep.3.l.7. Bonoꝝ)qui ſe Cæſari uẽditant, & in urbe ſunt ep.25.l.8. & ep.ſup. Conſtãtia)ꝓ̃ſertim in mãſione ep.1. l.8. Ad illum)Cæſarẽ. Poſthumus Curtius)M.Curtiꝰ Poſthumus,cui Cicero Tribunatũ olim à Cæſare petierat ep.13.l.2. ad Q. fr. qui Fuluius Poſthumius,niſi fallor,à Cęſare dicit̃ l.3.de bel.ciu. Eripiebat)dicebat Cęſarẽ ereptuꝝ. Perſequebat̃)Pompeium ep.ſeq.Eundũ) mihi. Iſtoꝝ)bonorũ,& Cęſarianorum. Boni)ep. ſup. Loquantur)de noſtra cunctatione ibid. Brundiſij) bis idẽ,niſi diuidat̃ epiſtola,quod tñ uix poſſe fieri uidetur.

In Epiſt. 3. Domitii filius tranſiit For. etc.

σχόλια

DOMITII) L.Domitij Ænobarbi. Fili⁹) Cn. Domitius.Philip. 2. VIII. Id.) Mart. Matrē)Portiam ep.36.l.13. Ad urbem ep.22.l.8. Eſſe)ut Procos.ep.18.l. 8.cui ingredi urbē non licebat,niſi imperium deponeret. Seruus noſter Dionyſius)ep.77.l.13.fam. Scire ſanē uelim) quia refert ep.22.l.8. Quod delibero) de q̃ dubito ibid. Ille)L.Domitius. Intelligere Cneum)al.intelligeret Cneus. Non eſſe faciles nobis) quum ne Domitius quidem poſſit diſcedere. Armis) Cæſaris. Hyeme) uel tempeſtate,qualis eſſe mēſe Martio ſolet:uel re uera hyeme,quæ multis mēſe Martio finit. Infero mari) ep.3.& 25.l.8. Iter interclusum eſt)quū inter me, & Brunduſiū ſit Cæſar ep.ſup. De Domitio,& de Lētulo)ep. 22.l.8. Venerat)ut expectabā ep.25.l.8. VII. Id.) Mart.ep.16. h.l.Calēdis)Mart. Arpis)Plin.l.3.cap.11. & Strab.l.6. Poſthumū)ep.ſup.Perſecuturus erat)in Græciā. Cneū) Pōpeiū. Trāiiſſe)Pōpeiū. Eū)Cæſarē uolētē pſequi Pōpeiū. Nō putabā)ꝙ abductos à Pōp.putabam.& ſanē oībus coactis nauibus pñtē facultatem inſequēdi ſui Pompei⁹ ademit Cæſ.l.1.de bel.ciu. Hominis) Cæſaris. Liberalitas)quā allici poſſint. Contriuimus)ſcribendo. θέσεις)ꝓpoſita,ut uertit Cicero ipſe in Topic. & ut tractandæ ſint,docet in libris oratorijs. Εἰ μενετέον ἐν τῇ πατρίδι τυραννουμένῃ, τυραννουμένης δὲ αὐτῆς, εἰ παντὶ τρόπῳ τυραννίδος κατάλυσιν πειρατέον, κἂν μέλλῃ διὰ τοῦτο περὶ τῶν ὅλων ἡ πόλις κινδυνεύσειν. εἰ εὐλαβητέον τὸν καταλύοντα, μὴ αὐτὸς ἄρηται. εἰ πειρατέον ἀρήγειν τῇ πατρίδι εἰρήνῃ μᾶλλον, ἢ πολέμῳ. εἰ πολιτικὸν τὸ ἡσυχάζειν ἀναχωρήσαντά ποι τῆς πατρίδος τυραννουμένης. ἢ διὰ παντὸς ἰτέον κινδύνου τῆς ἐλευθερίας πέρι. εἰ πόλεμον ἐπακτέον τῇ χώρᾳ, καὶ πολιορκητέον αὐτὴν τυραννουμένην. εἰ καὶ μὴ δοκιμάζοντα τὴν διὰ πολέμου κατάλυσιν τῆς τυραννίδος, συναπογραπτέον ὅμως τοῖς ἀρίστοις. εἰ τοῖς εὐεργέταις, καὶ φίλοις συγκινδυνευτέον

ἐν τοῖς πολιτικοῖς, κἂν μὴ δοκῶσιν εὖ. βεβουλεῦσθαι περὶ τῶν ὅλων. εἰ ὁ μεγάλα τὴν πατρίδα εὐεργετήσας, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀνήκεστα παθὼν, καὶ φθονηθεὶς, κινδυνεύσειεν ἂν ἐθελοντὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. εἰ ἀφετέον αὐτῷ ἑαυτοῦ ποτε, καὶ τῶν οἰκειοτάτων ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ἀφεμένῳ τὰς πρὸς τοὺς ἰσχύοντας διαπολιτείας) an manendum in patria tyrannide oppreſſa: ea uero tyrãnide oppreſſa, an omni ratione tyrannidis diſſolutio tentãda, etiãſi ob id in reꝝ oĩum periculum ciuitas ſit uẽtura. an cauendũ diſſoluẽti, ne ipſe tollatur. an conandum, ut patriæ auxiliũ pace potius, quàm bello ferat. An ciuile ſit, ſecedẽtẽ aliq̃ quieſcere, oppreſſa à tyrãno patria. An periculũ omne pro libertate ſubeundum. an bellum agro inferẽdum: eaq; à tyrãno oppreſſa ſit obſidẽda. an aliquis, etiãſi tyrãnidis diſſolutionem, quæ bello fit, nõ probet, debeat tũ optimatibus aſſentiri. an cũ bene meritis, & amicis unà in publicis reb⁹ periclitandum, quãuis non uideãtur recte de ſumma reꝝ deliberaſſe. an de patria bene meritus, atq; ob id ipſum grauiſſima quæque paſſus, & inuiſus, ultro pro patria periclitari debeat. an ipſi permittẽdũ, ut ſui ipſius aliq̃n, & familiariſſimoꝝ rationem habeat, publicis cõtentionib⁹ aduerſus potẽtiores relictis. ita uertimus, nũc uerba quędam examinemus. Manẽdum) ut manſit Socrates ep. 2. l. 8. Diſſolutio) ſic Plato l. 9. de legib. κατάλυσιν τῆς πολιτείας uocat: atque hiſce de rebus loquens, eo uerbo ſæpe utit̃. Tentãda) πειρατέον. al. πρακτέον, facienda al. πραγματευτέον, ſtruenda. Ciuitas) ſiue Reſp. Tollat̃) ἀρθῆται al. τι πάθῃ, aliquid patiat̃. Pace) εἰρήνῃ al. καιρῷ καὶ λόγῳ, tẽpore, & oratione. uel, opportunitate, & rõne. Inferendum) ut à Thraſybulo eſt illatũ. ep. 3. l. 8. Eaq;) patria. Optimatibus) quales nunc ſunt cũ Pompeio. Bene meritis, & amicis) ut Pompeio ep. 3. l. 8. Nõ uideant̃) ut Pompeius, à q̊ nihil actum eſt ſapiẽter ep. 3. l. 8. Paſſus) ut ego ep. 15. l. 8. Inuiſus) hinc inuidiæ ſanguis miſſus dicit̃ ep. 13. l. 1. Familiariſſimoꝝ) τῶν οἰκειοτάτων al. τῶν

οἰκείων αὐτοῦ, rerum familiarium ſuarum. ſic enim uidetur cōmodè uerti poſſe. In utranque partem) εἰς ἑκάτερον ep.3.l.2. τῶν προύργου τι) aliquid eorum, quæ ad rem perti nent. ἄχαιρος) intempeſtiuus. Tuum diem) ep.ſup.

In Epiſt. 4. *Natali die tuo ſcripſiſti epiſto. etc.*

σχόλια

NATALI die tuo) VII. Id. Mart. ut coniĳcim⁹ pręſertim ex ep.12.h.l. Philotimus) ep.4.l.2. Superum) mare ep.25.l.8. Infero) ep.ſup. Arpinū) q̃ cogitabā ep. 25.l.8. Hunc) Cæſarem. Fugiſſe) uitaſſe, ut cogitarā ep. 23.l.8. Gratulationi) Cęſaris ob uictoriā Brunduſinam. Ea) quæ agent à Cæſare, & Cæſarianis. Poſthumus) ep.2.h.l. Grauis) nihil niſi claſſes loquens, & exercitus ibid. Q. Fuſius) Q. Fuſius Calenus Cæſarianus Cęs. l.3. de bel. ciu. Scelus Pompeĳ) qui tā multa peccaſſet ep.3.l.8. Cur tum) quum Romam uenero. alĳ, Curtium εὐστομάχως) bono ſtomacho. Amiſſam) ut timide actā ep. 1.h.l. Parant) à Pompeio ep.11.l.8. Succenſui) negligētiæ. n. deformitas mę ab ei⁹ amore auertit ep.12.h.l. Eius) Pōpeĳ. Culpa) ep.3.l.8. Huic) Pompeio. Funeſtiorē diē) ad XV. Cal. Sext. Liu.lib.6. Alliēſis pugnę) pugnę ad Alliā flumē factę. Liu.l.5. Vrbis captę) à Gallis. Liu. ibid. Hoc malum) urbis captę. Ex illo) die pugnę Allienſis. Alter) dies Alliēſis. Religioſus) Gel.l.4. cap.9. Alter) dies urbis captæ. Decē annorꝛ) poſt L. Afranium, & Quint. Metellum Celerem Coss. Annus) Gabinio & Piſone Coss. Hoc) Pompeio. Defendente) defendere ſimulante, quum iubebat nos eſſe ſine cura epiſto.24.l.2. alĳ, nō defendēte epiſto.11.h.l. Grauius) ut, deſerēte, certe minus liberali reſpōſo utēte ep.15. l.3. Afflixerat) exilio. Negligētiam) ep.19.l.7. Succenſebam) Pompeio. Exciderunt) ep.11.h.l. Beneficia) ep. 11.l.7. & ep.3.l.8. Dignitatē) meā ep.15.l.7. Epiſtolas) quibus ſcribit, nihil malle Cæſarē, q̃ principe Pōpeio ſt-

ne metu uiuere ep. 9.l.8. Sermoneſq;) mecũ, uel tecum habitos Balbi)ep.3.l.7. Hunc)Põpeium. Occideret) Cæſar ep.21.l.7. & hic erit finis ep.4.l.10. Ego igit̃) reſpõdeo, dico. Siquis) ſiqs aliꝰ, ut Achilles. Apud Homerũ)Iliad.6.Quum ei & mater)al.quũ & mater. Dea) Thetis. αὐτίκα γάρ τοι ἔπειτα μεθ' ἕκτορα πότμος ἕτοιμος) ſtatim.n. tibi poſt Hectorem mors parata.ita tibi Cicero erit parata. Ipſi)al.ipſe. αὐτίκα τεθναίην ἐπεὶ οὐκ ἄρα ἔμελλον ἑταίρῳ κτεινομένῳ ἐπαμῦναι)utinã ſtatim peream, uel potius,utinam ſtatim periĳſſem,poſtq̃ non eram oĩno amico interfecto opem laturus.ita ego q̊que, inquit Cicero,mallem periiſſe,q̃ Pompeio nõ ferre opem. ἑταίρῳ) amico,ut Patroclo Achillis , ita Pompeio meo ep.13.l.1. & orat.pro dom. εὐεργέτῃ) bene merito ep.11.l.7. & ep. 3.l.8. Tali) Magno. Talẽ) Reip. & optimã ep.23.l.7. Et ego uero)al.ego uero. Optimatibꝰ)ep.25.l.8. Tuis) de qbꝰ tu ſcribis,& qui tecũ Romę ſunt ep.1.h.l. Huic) Cæſari. Dent)uenditent ep.25.l.8. Valetudine) Põpeĳ ibid. Victoria)Cęſaris Timent)metuũt ep.25.l.8. Tũ) quum decreta de Põpeĳ ualetudine faciebant. Videamus)expectemus ep.21.& 25.l.8. Naſcetur) ex re,& ex tpe ep.2.h.l. Nos adhuc)uidet̃ epiſtolæ principium eſſe debere. Balbus)maior ep.3.l.7. Lẽtulũ Cos.)ſuum ep. 24.l.8. Conuentum) ut cupiebat ep. 9.l.8. Is) Balbus minor. Hoc)Lẽtulũ tranſmiſiſſe. Canusĳ) unde profectus erat Põpeius ep.1.h.l. Inde) Canuſio. Eum) Balbum minorẽ. Cohorteſq; Sex) quibuſcum L. Manlius profugiebat Cæs.l.1.de bel.ciu. Albæ)ep.17.l.8. Curtium) ep.2.h.l.al.Curium,recte, ut Biuium curium ſignificet,ad quẽ,ut ſcribit Cæſar,cohortes ſigna tranſtulerunt. Minutia) al. Munitia.nos nõ dubitamus, quin legendum ſit,Numicia,ex ep. Horat.18. Brunduſium Numici melius uia ducat,an Appi. Eum) Cæſarem.Ad urbẽ)ut ep.3.l.6. In Arpinum) ſic, ueni in Arpinũ ep.1.l.5. Togam purã)ep.20.l.5. Relicturus) ne uiderer fugiſſe.

Romę

Romę)dem de more liberalib⁹ paulò poſt futuris ep.11. h.l.& ep.1.l.6. Conueniendus)Cęſar. Hic)in Formiano. Potiſſimum)conueniat. Qñ)ad Pompeium ſit eundum. Domiti⁹) ep 12.l.7. Vt audio) & audire cupiebã ep.22.l.8. Coſano)Coſſano,ex Liu.l.30.ab urbe Coſſa, qua de Plin.l.3.cap.5.&.6. Curtium)tam grauẽ ep.ſup. al.Curiũ. Patronus) qui Tribunatũ ei à Cæſare petĳ epiſt.13.l.2. ad Q. fr. Alioſq́) Cæſarianoſq́ Interclusi) quum tota Italia p̄ſidĳs teneat ep.ſup. Cõſules) ep.13. l.7. Tribuni pl.)p̄ter eos, qui Cæſarẽ ſunt ſecuti ep.3.l. 7. Conſcẽdiſſe dicitur) falsò. nam cõſcẽdit poſtea Id. Marc. ep.17.h.l. Septẽtriones)Plin.l.2.cap.47.qui contrarĳ ſunt nauigãtibus Brunduſio in Græciã. Vſus non eſt)Põpei⁹. Incẽdiſſe)ut facultatẽ inſequẽdi ſui adimeret, ut poſtea ademit ep. ſup. & Cæs.lib.1. de bel.ciu.L. Metello Trib.pl.)qui paulò poſt reuerſus Romã Cęſari aduerſatus eſt. Cæs.l.1.de bel.ciu. ep.4.l.10. Clodia) ep 11.h.l. Angebar) expectatione ep.1.h.l. Explicare nihil poſſem) quum neſcirem, quid actum eẽt Brũduſii ep.2.h.l. uel quũ deliberarem ep.ſup. & ep.3.l.8. Exierunt)ut ſcribit Clodia οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι) necꝫ mihi cor firmũ,ſed turbatus ſum. ἀλαλύκτημαι,al. ἀλύκτημαι ex uetere Homeri libro, & ità legit interpres Iliad.K. Non ſum inꝗ(mihi crede)mẽtis compos)uideri põt uerba græca,uel potius ſenſum interpretatus,ut ep.5.l.8. Qualicunꝗ)etiã pernicioſo,ut ep.11.l.8. Vſo)etſi ego teſtificabar meã ſn̄iam ep.1.l 8. Bonis)qui boni dicunẽ ibid. Temere) hinc temeritatẽ paulò ante dixit:& timide ep.1.h.l. Inſtitutaq́)al.ſine interrogatione,ut oratio à ſuperioribus pẽdeat. Cõmittebã)ne fortunas eoꝝ conturbarẽ ep. 16.l.8. fam. Illuc ſequi) eſſe cũ Pompeio. Mallent)p̄ſertim meus,qui fortior eſt ep. 9.&.12.l.10. Hoc)remanere. Me)qui tam multa pignora Reip. dederim ep.9.l.8. Frater) à q̄ impetrare nõ poſſum,ut maneat ep.1.h.l. Epiſtolas) uolumen epiſtolarũ

ep.12.h.l. Lego)euoluo ibi. Ne me p̃ijciã)ſed me integrũ ſeruẽ ep.24.l.7. Gaudere)ep.2.h.l. Et αἰσχροῦ φαντασία)& turpitudinis imago al. & αἰσχροῦ φαντασία, & turpitudinis imagine.ut fortaſſe legẽdum ſit: ex αἰσχροῦ φαντασίᾳ,ex turpitudinis imagine, ſicut ep.6.l.6.de Academiæ προπυλαίῳ al. αἰσχροῦ φαντασίᾳ, ſine cõiunctione. & ita loquit̃ ut ad Epicureũ ſcribẽs ep.16.l.15.fam. Tite)Attice ep.3.l.16. Deus)poſſit. Mones)ep.2.h.l. Abſim) abeſſe liceat ibi. Cõtra Cneũ agat̃)aliqd de Cneo detrahat̃ ibid. Ab eo) Cęſare. Furnius) ep.17.l.7. Q. Titinij)ep.16.l.7. & ep.11.h.l.al.qui Titinij. Illũ)Cæſarẽ. Gratias ager̃)ep.ſeq. Quã uellẽ)ut eos effugiã, qui uolent fingere ep.2.h.l. Roget)Cæſar. ἐν δυνάμει) in ui, in ptãte,& ſignificatione quadã,qua pauca quidẽ dicat, ſed plura ſignificet. Ipſius)Cęſaris. Ep.)ſeq. Nõ ualuiſti)pp quartanam ep.2.l.7. Vna fuiſſemus) ſi ualuiſſes. σύν τε δύ' ἐρχομένω) σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν, ὅππως κέρδος ἔῃ, duobus ſimul euntibus, alter ante alterũ cogitaſſet,ut eſſet utile. ſic enim ferẽ interpres exponit Iliad.K. Plato in ſympos. σύν τε δύ' ἐρχομένω πρὸ ὁδοῦ βουλευσόμεθα ὅ,τι ἐροῦμεν epiſt. 7.l.9. fam. Acta ne agamus) prouerb. actum agere. Compoſitionis) pacis. epiſto.13.l.7. Vt populari, ut ea) exiſtimamus ita commode legi poſſe:ut popularem ea, hoc ſenſu: facta pace uolebam me ita gerere,ut ſenect⁹ mea quaſi popularis facta, ea ſolicitudine, qua ſemper inter optimates ſum affectus, tandem liberarer. Intelligebam)& ita fore uaticinabar epiſto.11.lib.8. ſed quod intelligebat, quomodo fefellit? uide igitur, ne legendum ſit: non intelligebam, & ita hoc quoque me fefellit: quod ratio ſequens etiam requirit:non intelligebam. id enim boni ciuis,& uiri eſſe non putabam. Illi crudelitati) illi bello tam crudeli. Videtur)al.uidebatur. Cum ijs)qui bellum tam crudele gerant. Dolorem)quo ardeo nõ eſſe cum Pompeio, & bonis paulo ante.

In Epiſt. 5. Cum Furnium noſtrum etc.

σχόλια

CÆSAR Imp.)bello Gallico appellatus,decreta XV. dieꝝ ſupplicatione Cęſ.l.2.de bel.Gal. Ciceroni Imp.)ep.12.l.8. Furnium)ep. 17.l.7. Noſtrum) meũ nunc,& tuum iampridem ep.2.l.5. Agerem)ꝙ remanſeris ep.ſup. Hoc officium & feci ſępe)al.hoc effici ſępe. Et ſępi⁹) al. & ſępe Mereris)remanens, & mihi ſatisfaciens ep. 19.l.7. Ad urbem) ep.ſup.ut Imp.& triumphũ petentem epiſto.15.l.8. Tuo cõſilio)epiſt.11 12.&.13.h.l. Omnium rerum)in omnibus rebus ep.19.h.l.

In epiſt. 6. Scripſeram ad te epiſtolam etc.

σχόλια

QVARTO Id.) Mart. Celeripes)quidã tabellarius πόδας ὠκύς. Saluius)libertus ep.18.l.10.& ep.42. l.13. Quiddã,quo ſtarẽ,inſtillarunt)al. quiddã qua ſtãt muta eſt illi arunt.uideant docti,an ita legi poſſit: quiddam quaſi ἀχήματος inſtillarunt. τὸ συνέχον) Firmiſſimã, argumentationẽ,& appoſitiſſimã adiudicationẽ.Quitil. l.3.cap.13.Effeciſti)argumẽtis ꝓbans,quid mihi ſit faciẽdum. Cõſequar)facilis igitur iudicatio,quid mihi ſit faciendum. Duobus)Pompeio,& Cæſare. Vno) Cæſare. Otio) quod impetrari poſſe ſperabas ep.2.&.4.h.l. Effeciſſem)ita,ut turpis uiderer ep. 4.h.l. Factumq;) ꝙ quierim ep.12.h.l. Sexto) Sext.Peduceo ibid. & ep.12. l.7. Feciſti)ꝙ cũ eo de facto meo es locutus. A q̃)Sexto potius,q̃ꝫ à te. ἀπάντησις)obuiã itio ep. 25.l.8. & ep. 10.l.16. Aíaduertaẽ) ab ĳs,qui boni appellanẽ ep.2.h.l. quiq; cunctationem noſtrã non ꝓbant. ep.1.h.l. Eum) Cæſarem. Deuitatũ)ut ego uitare cogitabã,epiſt.23.l.8. Ab eo)Cæſare. Idẽ tribuã Pompeio) ne contra Pompeium arma feram ep.9.h.l. Ipſi) Cæſari. Tribuerim) quũ nullam partẽ belli cõtra eũ ſuſceperim ep.9.h.l. Literis)10.h.l. Balbi,& Oppĳ)ibi. Cæſaris)literas. Ad

eos)Balbum,& Oppium ep.8.h.l. Sana mēte)quum in his tantopere pacē cupere uideat. Inſania?) ἀντίθετον. πολίτευμα) Reip.adminiſtrationē,curam publicam. Periculum)quod Pōpeius denunciauit ĳs, qui remāſiſſent ep.23.l.8.hinc,quum paulò poſt Senatus decreuiſſet, ut legati de pace ad Pompeium mitterētur, timoris cā pro ſe quiſq; id munus legationis recuſabat. Cæs.l.1.de bel. ciu. Tot) pericula. Honeſtiſſimo)periculo,ut pro pace ſuſcepto. Depaciſci) al. depeciſci, ut apud Terent. in Phorm.depeciſci morte cupio. Pompeio) conditionem pacis nullam ꝓbanti ep.8.l.8. Imponam) hoc πολίτευμα de pace ſuſcipiens. μή μοι γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου)ne mihi gorgoneū caput grauis mōſtri.ὀδυσ.λ. ꝓuerb. γοργὸν βλέπειν.inerat.n. Pompeio honor eximię frontis, autore Plin.l.7.cap.12.quāuis eſſet aſpectu populari gratię accōmodato.Plutarc. Concupiuit)epiſt.11.l.8. εἰδὼς σοι λέγω)ſciens tibi dico:cōiectura ꝓſpiciens,ep.11.l.8.ſed & interfui ſermonibus ep.11.h.l. al. εἰδόσι λέγω,ſcientibꝰ dico.prouerb.memorē mones. Obſcure) ut ſolet ep.9.l.4. Milone)ꝓ quo extat oratio. Vt in) ἀποσιώπησις, ne quem offendat al.ut in M. ut in mille, uel, ut in Marco, ut M.Cælium fortaſſe ſignificet, pro q̃ extat oratio.Poſſet etiā aliquis interpretari,ut in Gabinio, niſi dixiſſet,beneficiū ſequor,quod ad Gabiniū nō poteſt referri. Optima)ep.23.l.7. Fœdiſſime) improbe ep.1.h.l. Suffocare)ꝓxima æſtate ep.11.l.8. Fame)epiſ.11.h.l. Pecunĳs) bonis ep.6.l.11. Hac parte)Cæſariana. Illinc) à Pompeio. Beneficiū)ep.3.l.8. Illū) Pompeium. ἀχαριστίας crimen)ingrati animi crimen ep. 2.h.l. Eſt explicita)cōmemoratis,q̄ ſecus à Pōpeio ſunt facta ep.11.h.l. Triūpho)meo ep. 2.h.l. Abiecero) ep.9.l.6. Dum agamus) de triūpho. ὁ πλοῦς ὡραῖος)nauigatio bona,& tēpeſtiua. Pollux.l.1. cap.9. περί εὐπλοίας. Obrepat) hyeme iam finita ep.3.h.l.& ita re imperfecta cogar nauigare. Ille) Pompeius. Iſto)iſtā re,ꝙ firmus eſt. Valebit) Pōpeiꝰ.

Illum)Pōpeium. Relictuꝝ)uſqꝫ adeo iniquus redibit. ep.23.l.8. Meū iudiciū) qui urbem retinendam primum, deinde nō relinquēdam Italiā cenſui ep.1.l.8. Antiq̄rū) qui mori mallebant,ꝗ armati ad patriæ mœnia accedere, ut Q. Muti⁹ ep.3.l.8. Illa)Pōpeiana. Hęc) Cęſariana. Horꝝ)Cæſarianorū. Nec uniuſmodi) ὀυδὲ μονοειδεῖς, uarias igit̃, & multiformes. λιτότης eſt. Et ſi quid te horum *fugit*?)ut mihi nūc neceſſe ſit ſcribere. ἐπανόρθωσις. Egētiſſimorū) & ęre alieno p̄ſſorum ep.3.l.7. Inde)alıȷ̃,hic. Qualibet)etiā ὀυχ ὠρχῖω. Id quidem) faciēdum eſt ita. Sciemus) ita,ut ex re,& ex tp̄e conſiliū capere poſſim⁹ ep.2.h.l. Nō profectis)cū Pompeio, ſed in urbē reuerſis ep.1.h.l. Lētulo) ep.22.l.8. Philotimo) à me ꝓficiſcēti epiſt.11.h.l. Optimati) ꝙ dicar me ab optimatibus cōſcidi ep.25.l.8. Delit) ſic ep.17.h.l. Inueniri poteſt?) Quum oīa contriuerim⁹? ep.3.h.l. Non inuitas) ꝓfectus,inuitauit tñ poſtea ep.14.h.l. Comitē non moleſtū) ſic hoſpitē non grauē,ep.20.l.9.fam. Tibi) quartana laborāti ep.2.l.7. Ambulādum)poſtero die, quū ſatis gęueris.Celſus l.3.cap.15. Vngendū) idē ibid. Somnum) quem prius capere nō poteram ep.1.l.8. Attulerunt) ut ſalutares ſupra hāc epiſtolā ſequi debebāt exempla literarū Balbi & Oppıȷ̃,& Cęſaris,hoc ordine.10.9.8.7.

In Epiſt. 7. *Cœnantibus prid. Id. nobis,etc.*

σχόλια

PRID. Id.)Mart. Statius)ep.18.l.2.& epiſt.1.l.5. L.Torquato)q̄ fine in Italia ſtatuebat ep.11.l.7. Quid modo quæris?)al.quod modo q̄ris. Lucius) Torquatus. Aulus)A.Torquatus ep.1.l.5. Reatinoꝝ) ep.14.l.4. Corona) ſub qua captiui uēdunt. Gel.l.7.cap.4. uel corona,quaſi cōcione,in qua Reatini,quod mox ſequit̃, ſint locuti. Agro Sabino)in quo ſunt Reatini,qui Sabinoꝝ ſunt populi Plin.l.3. cap.12. Senatores multos) quoꝝ refertam eſſe urbem audio ep.1.h.l.al. ſenatorum

nullos,ut uideť neceſſario legēdum, niſi uerbū , exierint, aliter, ꝙ ex urbe exierint;uel exierint obuiā Cęſari,inter- præteris.necꝫ.n.ſi exierāt,eſſe Romę poterāt.dici tñ poſ ſit:exierint prius cū Pōpeio,& poſtea redierint. Simula tā) εἰδομένῃ. ὀδυς.β. Mētori)ὅς ρ' ὀδυσσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος ibid. Dicere)ut dicit Telemachus ὀδύς.γ. μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ προσπτύξομαι αὐτόν,) Mētor,qūoq; accedā,& qūo ipſum ſalutabo ? ipſum? ſcilicet Cęſarē, Difficiliorē) ꝙ qūo Cæſarem excipiā ep. 18.h.l. Diem tuum)ep.2.h.l.

In Epiſt. 8. *Gaudeo mehercule uos ſig. etc.*

σχόλια

OPPIO)ep.10.h.l. Cornelio)ibid. hęc epiſtola poſt ſequentē poni debuit,& hæc & illa poſt decimam. Probetis)ep.24.l.8. Sunt geſta)ep.8.&.9.l.8. Reconci liarem)nihil relinquens,quod ſeruādæ pacis cauſa tētari poſſit.Patercul. Reliqui)ut Cinna,& Marius. L.Syl- lam)Plutar. Cn. Magium)Cęs.l.1. de bel.ciu. Præfe- ctum)fabrum. Duo) hic Cn. Magius, & L. Vibullius Rufus.Cęs.l.3.de bel.ciu. Iis)Marcellis p̄ſertim,& Ca toni. Effectum eſt)ab ījs.n.inductus, & deprauatus eſt Pompeius.Cæs.l.1.de bel.ciu. & ita diſtracti ſumus ep. 28.l.8. Vale)ualete,ſcribe,uel omitte.

In epiſt. 9. *Subito poſteaquàm literas etc.*

σχόλια

BALBVS)ep. ſeq. Subito)al.ſub,ut ſubpoſteaq̄ particula ſit,qua ueteres uterenť. Literas)ſeq. Epiſtolā) ſup. Ex quibus)literis cōibus,& epiſtola Cęſaris.uix.n. aliter recte dictum defendas. Cupiat)Cæſar. Reconci- liare)ep.ſup. Eum ſentire)Cæſarem. Cōtra eum)Pom peium. Prædices) unde fit,ut tm̄ ei debere uidearis ep. 15.h.l. Hoc idem)ne tu cōtra Pompeium arma feras,ſed idem Pōpeio tribuas,quod ipſi tribuiſti ep.6.h.l. Satiſ-

factũrum)ep.19.l.7.Cõtra eũ)Cæſarem. Suſcipias)ep. 24.l.7.& ep.9.l.8.& ep.13.h.l. alĳ,ſuſceperis. Aduerſarĳs) Pompeio,& reliquis. Bonitate) al. uoluntate. Iis caſtris)ipſius Cæſaris. Lentulum) Cos. & amicũ meũ ep.9.&.24.l.8. Pompeium)à quo ſum ciuitate donatus orat.p Balbo. Illis)Lentulo,& Põpeio. Tã abiectã) iã abiectã,malim legere. Ea mẽte) ut cõcordiã cupiat ep.ſup. Ad eũ)Cęſarem. Pręſidium)id penè ſignificãt ipſius orationis pro Milone uerba illa.arma, cẽturiones, cohortes p̃ſidium denunciant. A Pompeio) qui te armis texit ſuis ep.10.l.3.fam. Me quidem)tunc Pompeĳ amico. Facio)merito, ut à te defenſus orat.pro Balbo. Vt utriq;)Pompeio,& Ceſari. Vt uis) ut agis ep.6.h.l. quum pro altero emori poſſis,alterius gratiã nolis effundere ep.15.&.16.l.2. fam. ut amiciſſimus utriq; ep.13.h.l.

In Epiſt. 10. *Nedum hominum humiliũ,etc.*

σχόλια

BALBVS)ep.3.l.7. Oppiꝰ)C. OppiꝰCęs.amicꝰ Suet.in Cęs.ep.29.l.11.fam.ubi C. Oppius, nõ M. Oppius legi debet.hæc epiſtola poſt ſextam debuit collocari. Scripſiſti)& egiſti ep.6.h.l. Simul)poſtq̃, ut ep.20. l.2.al.ſimulat. Recõciliatiõe)ep.8.h.l. Cognouiſſemꝰ) nondum tñ accepta ep.8.h.l. His rebus) q̃ Romæ ſunt agẽdæ.Per te)ep.24.l.8. Vtriq;) Pompeio, & Cæſari. Es cõiunctus)ep.13.h.l. Res tota)recõciliatio. Confiteret)ſic ep. 24.l.8. Id)quod credimus de recõciliatione. Hominẽ)Põpeium.de te mreitũ)ep.3.l.8. Arma ferres) ep.ſup. Etiãnum)al.etiã nunc. Non poſſumus)ſcribere quicquã. Niſi hoc)quod ſequit̃. Et hoc)ne contra alterutrum arma feras. Tuæ dignitati)cui te uolumus cõſulere ep.29.l.11.fam. Rõni)al.actioni. In ſuos)al.ĩ noſ

In Epiſt. 11. *Treis epiſtolas tuas accepi etc.*

σχόλια

IDVVM) Mart. IIII,) IIII. Id. Mart. III,) III,

Id. Mart. Prid.Id.)Mart. Tibi)cõſilium dãti ep.6.h.l. Cõmorer)ſim ibi. Supero mari)ep.25.l.8. Plaboq;) al. perlabor.neutrum probamus,nec adhuc quicq̃ excogitare potuimus,quod placeret,niſi forte legas:peræq; labo: atq; idipſum ex ep.22. &.23.l.8. ubi ſe itẽ labare ſcribit. uel,p.laboq;,hoc eſt,placet,laboq;, placet,quod decreuimus,& labõ. Scripſi)ep.25.l.8. Poſſem)poſſim, malo legere. Voluntate) cõceſſu ep.6.h.l. Eius) Cæſaris. Attingere?)al.attingere, ſine interrogatione, recte:idq; ne adſim,quũ qd de Põpeio detrahat ep.2.h.l. Scripſi) ep.4.h.l.Dicta)al.delicta,rectius.nam peccata dixit ibi. Noſtri amici)Põpeij. Ita facio) obliuiſcor. Cõmemorant)in meæ mãſionis defenſione ep.6.h.l. Secus)ac decebat,male ep.16.l.1. Ab eo)Pompeio, à q̃ meis tẽporibus ſum deſertus,ut omnes p̃dicabant, orat.p dom.& ego ſcribebam ep.8.&.9.l.3. certe non ſum ſubleuatus, & quidem ad pedes ſtratus ep. 4.l.10. Feſtiuo.n.ſimilius decurro,atq; curſu. θέσεις meas cõmentari non deſino)al.feſtino.n.ſimillim⁹ decurro, atq; curſu θέσεις meas commentari nõ deſino, recte ut nos putamus,hoc ſenſu propero ſæpe ita,ut mihi uidear ſimilis eſſe feſtinãti, ſed in ipſo tñ curſu θέσεις,quas ſcripſi ep.3.h.l. cõmentor, & ita me quaſi è curſu reuoco. quare faciamus, ut cenſes. μεταφορά. Earũ)θέσεων. Vt uis) ut ſcribis: aſſentiendum eſſe optimatibus,etiãſi tyrannidis diſſolutionem,q̃ bello fit,non pbes ep.3.h.l.uel potius, q̃ adhuc fecerim⁹,optimatib⁹ pbari ep. 6.h.l. Illud) puer. Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ) Dionyſius Corithi. eſt.n.turpe uiro ſemper in Rep. uerſato ita quieſcere,ut ludũ aperuiſſe, quod fecit Dionyſius Corinthi,uideri poſſit ep.18.l.9.fam. Titinij filius) ep.4.h.l. De numero militũ)de XXX. millibus hoĩum. ibid. Scripſit)ut fœmina,uel ut rem augeret. Clodia) Socrus L. Metelli ep.4.h.l. Corruptis) p̃ciſis,aut incẽſis ibid. Cõſules)ep.13.l.7. Aĩum)in bona cã conſtantem. Conſiliũ)relinquẽdę Italię. Diſceſſu) al. diſpſio-

ne. Sublata eſt)Pōpeio reſpondente, ꝙ Coss. abeſſent, nihil ſine illis de cōpōne agi poſſe. Cęs. lib. 1. de bel. ciu. Meditabar)ep. 11. l. 8. & hoc πολίτευμα ſuſcipere uolebā ep. 6. h. l. Poſtea)poſtq̄ diſceſſerūt Coss. Demetrij)ep. 11. l. 8. De cōcordia) περὶ ὁμονοίας ibid. Philotimo)ep. 4. l. 2. Exitioſum bellum)ep. 4. h. l. Fame)qua ſuffocare urbem, & Italiā cogitant ep. 6. h. l. Doleo) ardeo dolore ep. 4. h. l. Nefarium ſit)lege etiā ueteri. liberi parentes alant, aut uinciant. Principes)Pōpeius, & reliqui. Parentem patriā)nam patria cōis eſt oīum parens orat. 1. in Catil. Non opinione) & cōiectura, ut ep. 11. l. 8. Interfui) & ideo εἰδὼς σοι λέγω ep. 6. h. l. Sermonibus)hac de rè habitis. Hæc claſſis) Cęs. l. 3. de bel. ciu. At quam) al. ad quam. Iratus) Pompeius ep. 23. l. 8. Eā maxime ſaluam)al. eum maxime ſaluum, ut eundē Pompeium ſignificet. Volebant)cupiētes eum in Italia manere, ut ego ep. 1. l. 8. Reliquit)relinquēs Italiā. Erga illum) Pompeium. In patria)pro qua, & in qua mori p̄clarū eſt ep. 2. l. 8. Seruādo)uelle ſeruare fingendo. & eſt quaſi ὀξύμωρον. Septētrione) q̄ profectus eſt Pompeius. Epeirus) ubi res habes tuas ep. 3. l. 6. Prędicat)Pompeius. Hūc) Cęſarem, cuius tn̄ liberalitas nauiculariis etiā erat audita ep. 3. h. l. Illū)Cęſarē Brūduſio reuertētē. Et ut)[ſed ut, malit fortaſſe quis legere. Loquar) ut poſtea locutꝰ eſt. ep. 21. h. l. Arpinum) ubi togam purā Ciceroni meo dare cupio ep. 4. h. l. Eum)Cæſarem. Conuenero)ne fugiſſe uidear ep. 4. h. l. Bibulum ep. 16. l. 5. Veniſſe)ex Syria ad Pompeium potius, q̄ ad urbem. nā ut Cicero, intercluſus fuiſſet. Rediſſe)in Syriā fortaſſe, & ſi nō multò poſt à Pōpeio toti officio maritimo eſt ꝓpoſitꝰ. Cęs. l. 3. de bel. ciu. Prid. Id.)Mart. Philotimum)epiſt. 4. l. 2. Epiſtola) al. in epiſtola. Idibus) Mart. Profectus eſt) quum librum Demetrij ei dediſſem. paulò ante. Epiſtolam)quā celeripes attulit ep. 6. h l. Domitio) ep. 22. l. 8. Coſano)ep. 4. h. l. Iſte)M. ut puto, Lepidus, non ille cō

ſularis ep.11.l.7.ſed Prætor,qui paucis poſt mẽſibus Cę ſarẽ abſentẽ Dictatorẽ dixit Cęs.l.2.de bel. ciu.uel iſte Cæſar,quem nominet paulo poſt, ut Pōpeium ep.15.l.4. Ait) quum ius nõ ſit.ep.18.h.l. Eſt idẽ) leuis,inconſtãs, uentoſus ep.8.l.12.fam. Semper) eius.n.leuitas ſemper perſpecta eſt.ep.10.ad M.Brut. Epiſtola) 5.h.l. Conſilio)ibid. Meo)ut harꝝ reꝝ periti. Hoc) ꝙ uelit uti meo conſilio. Cõe) cum alijs ita, ut meo ſicut alioꝝ cõſilio uti poſſit:uel cõmune de oĩbus rebus, nõ ſolum de comitijs. Gratia)ep.5.h.l. Ineptũ) uelle uti mea gratia,quæ nunc parua ſit,quum ipſe Cæſar tm̃ poſſit. Dignitate) ep.5.h.l. Sñia Conſularis) uti ſententia Conſularis uiri: uel,ſnĩa Conſulari,legas,licet. Ope oĩum reꝝ)ep.5.h.l. Tum)quum literas tuas accepi:uel tum,qũm literas illi9 accepi:uel quum per me,tum ex literis tuis cœpi cogitare,& ſuſpicari. Hoc ipſum) quod quærit Cæſar, ut uideat mea ope,an comitia Conſularia à Prætore haberi poſſint. Eius) Cæſaris. Intereſt) ne alius ab Interrege Conſulat fiat. Interregnũ) quod fieri ſolet abſentibus Coss. Id aſſequiẽ)ne res ad interregnum ueniat. Nos autẽ)Augures. Libris)auguralib9. Creari) à Præt.Ius eſſe)ep.18.h.l. Non eſſe ius) creari. Maius imperiũ) qđ hñt Coss. Minore) imperio , quod hñt Præt. Rogari non ſit ius) Gel.l.13.cap.14. Prætores autẽ) non eſſe ius creari à Prætoribus. Collegæ Cõſulũ ſint) ut igit Conſulum collegę,creari à Prætorib9 Prætores nõ poſſunt. quod uero Conſulũ Collegæ dicerent, Gel.l.13. cap.14. A me)ut Augure. Decerni)unde Auguꝝ decretũ ep.18. h.l. Velit) Cæſar. Galba) Ser. Galba ipſius Cæſaris tunc legato.Cæs.l.3.de bel.Gal.& Suet. in Galba. Scęuola) Q.Mutio Scæuola.ep.15.l.4.ubi legiẽ Trib. pl.uel Trebatiõ Scęuola ep.18.h.l. Caſſio)ep.3.l.7. Antonio) M.Antonio:atꝗ his oĩbus,ut ego ſentio,Augurib9, Antonio quidem certe,Philip.2. uel certe harũ reꝝ peritis. τά τέμοι χάνοι εὐρεῖα χθών) tunc mihi hiſcat lata terra: uel,

ut uidet uertiſſe poeta, tunc mihi tellus ima dehiſcat: tũc mihi magno hiatu terra deſideat: hoc eſt, tũc moriar quũ hoc decernam. prouerb. terra mihi prius dehiſcat. Iliad. Δ. Senatores) ep. 4. h. l. Qui circũ illum ſunt) Pompeianos: οἱ ἀμφὶ ἐκεῖνον: uel, οἱ περὶ ἐκεῖνον, ut οἱ περὶ αὐτὸν, ep. 51. l. 13. Omnia poſtulantes) ep. 11. l. 8. Times) alijs, & tibi, de q̃ crudeliſſime cogitatũ eſt ep. 6. l. 11. Trebatium) ep. 1. l. 4. fam. & lib. 7. fam. Videre) ep. 18. h. l. Horteris) quũ Romæ ſit ep. 1. l. 4. fam. Opportune) ꝙ ex eo aliquid intelligam: unde me parem ad Cæſaris congreſſum ep. 20. h. l. Lanuino) prædio al. Lanuuino. Fameã) al. Phameã ep. 15. h. l. Eſſet futura) ita, ut ſpes eſſet fruẽdi ibid. Sciebã enim de) ſciebã enim te, lego. Quoto anno) fructus percipiatur. Quãtum in ſolo) impẽdatur. Solere quęrere) ut qui utilitatem, nõ uoluptatem quęras ita, ut nullos habeas hortos, nullam ſuburbanam, aut maritimam ſumptuoſam uillam. Nep. in uita. Delicium) al. Deli tuum. & ſanè rectius dicetur: neque ſolum Romæ, ſed etiam Deli. & tam Deli, quàm Epheſi rem habere potuit Atticus: & Delum uenit Cicero in Ciliciam proficiſcens. ep. 12. l. 5. Digamma) diagramma, ſi legeris, & quaſi codicem fructuum, diagrammati ſimilem fueris interpretat⁹, totum locum intelliges: ut dicat Cicero ſe Romæ, & Deli uidiſſe Attici codices, in quos fructus & impenſas iubebat referri. & ſanè conficiebat ephemeridem. Nep. in uita. Quum igitur ſcirem te patremfamilias eſſe tam diligentem, nunquàm cogitaſſem te prędium uoluptuariũ emere uelle. Viderem) uideram, corrigimus. Illud) Lanuinum. Bellum) pulchrum. Æſtimo) his temporibus, quibus omnia iacent. Marcellino Cos.) Rep. ſatis tranquilla, & nondum meis neque p̃dijs, neque ędibus reſtitutis ep. 2. l. 4. Hortulos) Lanuini. Antij) ep. 8. l. 4. Tũ habebã) ſtantẽ, quũ reliquę eẽnt euerſę. nã poſtea etiã uidet habuiſſe ep. 13. l. 12. quãuis deide uẽdiderit ep. 46. l. 13. Iucũdiores) ut Antio uicinos. Blõd. in reg. latin. Tuſcu-

lanum)tunc ita euerſum, ut ꝓſcripſerim ep.2.l.4. Volui Hs. Q. egi per p̄dem,illi daret)uolui, inquit,emere iſtud prędium Hs.quingētis: & egi per p̄dem,ut pręs iſta Hs. quingēta daret:niſi quis dicat:egi per prędē,ut p̄di Pha mea daret: quod abſurdum uidet̃. al.uolui Hs. & cū Q. egi,per p̄dē illi daret. ut locus totus ita legēdus uideat̃. uolui Hs.Q. & cū Q.egi, p̄dē,illi daret: Antij quū haberet uenale,noluit.hoc eſt,uolui emere Lanuinum iſtud Hs. quingētis,& egi cū Q. fratre,ut illi p̄dem daret,ſed ille noluit accipere, quum tñ prędium uenale Antij ꝓpo ſuiſſet.poſſet illud ēt ita legi: p̄dē illi daret Antij. Oīa) alij,oīno. Iſta)iſtaꝝ rerū pretia. Numoꝝ caritatē)ep. 16.l.7. Eius)p̄dij. Dementias)ſubſtructionum,& ſumptuum. Vaſtitati)nam ſi Pompeius ualebit, tegulam in Italia nullā relinquet ep.6.h.l. Liberalibus) XV. Cal. Apr.ep.1.l.6.

In Epiſt. 12. Nihil habebam, quod etc. σχόλια

AD tuas)epiſtolas Omneis)treis. Reſcripſeram) ep.ſup. Ægritudo)animi. Somno priuaret)epiſto.1.l.8. Torquet)ita ut ardeā dolore ep.4.h.l. Secutus ſim)ibi. Hominē)Pōpeium. XIIII. Cal. Feb.)quo die ab urbe diſceſſimus.paulò poſt. Plenum formidinis)epiſ.10.& 19.l.7. Quid ageret)quid cogitaret ep.1.l.8. nam quid ageret uere,ne ipſe quidem ſciebat epiſt.11.l.7. Scire)al. ſcite,ut ſit,nihil ad me ſcite.ſ.ſcribere, ſed negligēter ep. 11.l.8.niſi malimus ita legere:nihil interim ad me ſcribere.nā Corfinio amiſſo deniq; me certiorem ſui cōſilij fecit ep.2.h.l. Fugā cogitat̃) ep.11.l.8. ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς) in rebus amatorijs.Alienãtur)alienat̃ hoīes īmundæ mulieri,alieni fiunt ab ea quæ ſit īmūda.al.alienant.ſ. fœmīnę.rectius. Immundæ,inſulſę,indecorę)ἔστι γὰρ τῶν καλῶν ἔρως, καὶ οὐκ αἰσχρῶν,ut diſputat Diotima apud Plat. Auertit)ſic,ut illi ſuccēſuerim ep.4.h.l. Deſiderium)ſequendi Pompeium ibid. Auis)ὄρνις. Plat.ep.7. Illa)

in cauea incluſa. Euolarē cupio) ἀναπτασθαι ποθέω. Do
do) παλλιλογία. Feci)deliberās ep.3.l.8. θέσεις ſumens
ep.3.h.l. Nondum uident)ut ego προθεσπίζω,ep.11.l.8.&
οὐδ' ὡς λέγω,ep.6.h.l. Municipijs)ꝙ Cæſarē colant ep.
25.l.8 Noīatim)& poſtea etiam generatim epiſt. 6.l.11.
Qui remanſiſſent) ep.23.l.8. Illud?) dicebat Pōpeius?
Sylla potuit)dn̄ari,& regnare ep.6.h.l. Ego) Pōpei⁹
ille magnus.ἐμφατικῶς. Hęſerunt)ita,ut nō poſſint ē meo
pectore euelli. Illa)quę ſequunt̄. Male)fecit. Tarqui
nius)Rex olim Ro. Porſenam)Lartem Porſenā Cluſi
num Regē.Liu.l.2.Octauium Manilium)al.Octauium
Mamilium, & ita Liu.l.2.& Diony.l.5. uocāt. Contra
patriam)concitauit.Impie)fecit. Coriolanus)Cn.Mar
tius Coriolanus.Liu.l.2.& Diony.l.7.& Plutarc.The-
miſtocles)Plutar. Mori maluit)q̄ꝫ patriæ bellum infer
re.paulò añ in Lęlio. Nefarius)fuit. Hippias) de quo
diſſentiunt Plat.in Hipparc.& Thucyd.l.6. Piſiſtrati)
ep.18.l.7.Marathonia pugna) quā deſcribit Herodot.l.
6. Cecidit) quum fuiſſet autor, & cōcitator eius belli.
Iuſtin.l.2. Ferens) ut Perſaꝝ auxilio tyrannidē recupe-
raret. Sylla)ut à Senatu uocatus Liu.l.84. Marius)ut
per factiones expulſus.Liu.lib.77. Cinna) ut à Colle-
ga pulſus. Liu.l.79. Iure fortaſſe) iure, niſi cām ſęuitia
corrupiſſet, ut de Mario ſcribit Florus l.3.cap.21. & iu
re,ꝙ belloꝝ cauſæ ex Reip.cōtētione natę ſunt. Eoꝝ)
Syllæ,Marij,& Cinnæ. Crudeliora) Syllanis, Maria-
nis,& Cinnanis. Cogitari)à Pōpeio. Videbam)& ic-
circo οὐδ' ὡς λέγω. Conſeruatorem)nam mihi uni conſer-
uatæ Reip.gratulationē Senat⁹ decreuit orat.4.in Catil.
Parentem) nam me Quint. Catulus parentem patriæ
nominauit orat. in Pis. Getarum) quos Cotus Thra-
ciæ Rex mittat. Cęs. lib.3. de bell. ciu. Armeniorum)
quos Deiotarus adducat. Cæs.ibid. Colchoꝝ) ep.ſup.
Famē)à qua belli ducet initium.ibid. Vaſtitatē)cui oīa
uident̄ addicta.ibid.agros.n.uaſtare conſiliū eſt ep.6.h.l.

Hunc) Cæſarem. Poſſe extingui) etiam per ſe ep.7.l.10. Et tñ ſpes) legi etiam poteſt, & tum ſpes. Obtentabat) alĳ, ſuſtentabat. Cõueniret) inter Põpeium, & Cęſarẽ. Hic) Cęſar, quem nõ arbitrabar tam amẽtem fore, ut hęc in diſcrimen adduceret ep.4.l.7. Tm̃ ſceleris) ut tyrannus eſſe uellet. Ille) Pompeius. Tm̃ flagitĳ) ut Italiã uaſtare uellet, & Syllani regni ſimilitudinẽ cuperet ep.6.h.l. Alia res) quũ nulla ſpes ſit pacis. Nunc) poſtq̃ bellũ eſt cœptũ. Alia mea) al. alia mẽs. ante ſolicitus eram, nunc ardeo dolore nõ eſſe cũ Pompeio ep.4.h.l. Excidiſſe) quum Pompeius quaſi ſol alter exciderit. Mũdo) Cœlo. Plin.l.2.cap.1. Ægroto, dum anima eſt, ſpes eſſe dicit) prouerb. Deuexa) al. deflexa. Nũc ſiue) ἀνακόλουθον Grãmatici uocant: niſi, nunc ſanè, ut multi: uel, nunc ſi in, ut ego ſentio: uel, nũc ſi uel legas. Autoritas) ep.9.l.8. Euolui) legi ep.4.h.l. Videamus) ego Atticus, & tu Cicero. Cneus) Pompeius. Agat) maneat in Italia, an eam relinquat. Illius) Põpeĳ. Iſte) Põpeius. ἀλογίστως) inconſiderate, ſine ratione, temere. Scribis) tu Attice. Diſceſſimus) ep. 9. & 10. l.7. Deinde) ſcribis Attice. Tantũmodo) poteſt eſſe Ciceronis uerbum hoc modo: ſcribis tantũmodo, quod ſequit: uel Attici ſic, tantũmodo uereor, uel tale quid, niſi cũ interrogatione legas, quæ ſequunt. Eodem die) VIII. Cal. Feb. Das) tu Attice. Cõſulenti) ep.11.l.7. Venio) ego Atticus. Redeundum) tibi Cicero. ὑποκορίζῃ) honeſto nõie appellas. al. ὑποκορίζῃ appellas, aſſentans, uel extenuans appellas ἔστι δὲ ὁ ὑποκορισμὸς, ὃς ἔλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν, καὶ τὸ ἀγαθὸν, ut ait Ariſtot.l.3. Rhet. χρησμὸς) oraculum, tuũ conſiliũ tanq̃ oraculũ. Ego) Atticus. Ad poſterũ) in poſterũ. ἄσπονδον) æternum, inexpiabile, quod nullo fœdere finiri poſſit. Ego) Cicero Cogor) beneficium ſequens ep.6.h.l. officio, ep.11.l.7. & ep.ſup. Cum ciuib⁹) ciuile ep. 15.l.8. Põpeĳ conſilio) Italia cedendi. Concludis) tu Attice. Ego quidem) Attic⁹. Tibi) Cicero. Facies) tu Cicero. Nec Reip. ꝓderis) ep.21.l.7. φιλόπατριν, ac πολιτικόν) ſtu-

dioſum patriæ,ac in Rep. adminiſtrāda uerſatum,ut ego ſum,qui tā ſum amic⁹ Reip.ꝙ qui maxime, ep.2.l.5.fam. & in ea multos annos ſum uerſatus. Prudentis) cuius prudentia ſit ſingularis ep.1.l.7. Quęris) tu Cicero. A me)Attico. Fugam ne fidam, an moram defendendā)fugam ne fidā,an morā defendēdā,cōmodiſſime legi poſſe cēſemus:ut fugā fidā uocet,in qua ſequaē amicus amicū:morā uero defendendā,quæ poſtea ſit defendēda,& defendi poſſit,ut defendiē ep.3.l.8.& ep.2.h.l. In ſpeculis)obſeruantes,quēadmodū ſe gerat Cæſar. Nobis)mihi & Sext.Peduceo,ep.12.&.13.l.7. & oībus.ego tñ malim legeē:uobis,ut paulò ante,uos diſpūtatos,dixit. Hoc turpe)quod ſcribis Attice. Biēnio añ)in ſuo tertio cōſulatu Syllaturit)genus illud Syllani regni appetit,ep.11.l.8.& illius regni ſimilitudinē cupit ep.6.h.l. Proſcripturit)ꝓſcribere cupit ep.11.l.8. γεννικώτερον)generali⁹, ut γεννικῶς ep.11.l.1.uel potius,magis generoſe.nā Suidas γεννικῶς, γενναίως,καὶ ἰσχυρῶς exponit.& Plat.in Theęt. γεννικὸν ἄνδρα uocat.atq; Attic⁹ Ciceronē γεννικώτερον hortatus fuerat ad memoriā factoꝝ,dictoꝝ,& ſcriptoꝝ ep.2.l.8.qn Cicero ipē εὐγενῆ ꝗdā Attici cōſilia uocat ep.9.l.8.al.ἀῤῥενικώτερον,magis uiriliter. Putaſſem)ep.2.l.8. Ego uero) Attic⁹. Te ſociū)ō Cic. M.Lepid⁹,& L.Volca.)ep.1.l.8. Manēdū puto)in Italia. νεκύιαν)fun⁹,& ꝗſi ſtragē à Cęſarianis faciēdā.inde Homeri tota νεκυία α.Tuſcul.1.Cū illo)Pōpeio. Cū hoc)Cęſare. Futura colluuie) poſtea fuit,brachatis,& trāſalpinis nationibus in urbē receptis ep.15.l.9.fam. Diſputas)tu Attice. Ad extremū)addis. Inqs)tu Attice. ἀπορῶ)dubito,more meo ep.11.l.7. Egeris)tu Cicero. στερκτέον)amādū, ꝓbandū. Putabo)ego Atticus. Tū Lepido,& Volcatio diſcedētib⁹. Dubitares)tu Attice. Nō dubitas)quin maneā. Iſtis)Lepido, & Volcatio. Manētib⁹)ut p̄ſto ſint Cęſari, in ſenatūq; ueniāt ep.23.l.8. Ipſa fuga)Pōpeij, ep.9.l.8. Nō dubito)ego Attic⁹. τὸ μέλλον ibi καραδοκήσεις) qđ futuꝝ eſt, ibi expectabis. Ille)Pōpei⁹. Poterimus)ego Attic⁹, &

tu Cicero. Proieceris)ep.4.h.l. IIII.Non. Mart.)ep.2. h.l. ὑπὸ λῆψιν) ſub cōprehenſionem ibid. al. ὑπογραφὴν, ſubſcriptionem al.ἐν ἀπολογίᾳ τινι,in defenſione quadam. Scribam)ego Atticus. Profectione) extra Italiā. Maneo)ego Atticus epiſt. 2.h.l. Gaudeo te manſiſſe) ibid. Angerer)ego Cicero ep.4.h.l. Admiſſum) ꝙ nō eſſem cū Pōpeio.ibi. Tū te)ò Cicero. Nō fero) ego Attic⁹. Opus fuerit)eſſe cū Pompeio. Illi) Pompeio. ἀσμένιστον)gratiſſimum ep.2.h.l. Ita dico)ego Atticus.Hic)Cęſar. Fecit)ut ſe quàm leniſſimū prębere t ep.8.h.l. Temperate)tēperatius reſcripſit Cicero ep.2.h.l. Scribis) tu Attice. Peduceo)Sext. Peduceo.epiſ. 12.l.7. Probari) ep.6.h.l. Cui⁹ autoritas) ep.1.l.10.& ep.13.l.15. Cōſci⁹ ego aliĳs)al.conſcĳs aliĳs,hoc ſenſu:defende tuam apud me autoritatem tātam eſſe,ut nō ſit opus aliĳs conſcĳs. niſi malis legere:conſcĳs aliĳs ego conſcius,ut ſit ſenſus: tu defende autoritatem:nam aduerſus me nihil opus eſſe aliĳs conſcĳs,ſum mihi ipſe conſcius.uel,defende tuā autoritatem aduerſus me : nam nihil opus eē aliĳs,ego ſum conſcius. Peccaui)ꝙ non ſim cum Pompeio. Reditu) Brunduſio. Lentulum)P.Lentulum ep.22.l.8. Puteolis)ep.15.h.l. Appia)uia ep.12.l.2. Occultās) ἀδημονῶν. ep.15.h.l. Gratias agēs Cæſari) ut ab eo dimiſſus ep.9. l.8.ut ego quoq; egi ep.ſeq. Conſilio)quid acturus eēt ep.22.l.8. C.Cæcio) ep.15.h.l. Eum)Cæcium. Mati⁹) C.Matius ep.15.l.7.fam.& ep.27.l.11.fam. Quinquatribus) XV. Cal. Apr.ut hic uidere licet, & ſi uolunt aliĳ. XIIII.Cal.Apr. fuiſſe uel pauló ante legat.xiii.Otĳ)nō ſuſcipiendi belli ciuilis ep.27.l.11.fam. Hæc quæ fiunt à Cæſarianis. Non ꝓbare)quāuis ſit Cæſarianus,ut ſemper poſtea etiā fuit ep.3.l.14.νεκυίαν)funus,cædem paulò ante. Epſam)5.h.l. πολιτικὸν op⁹)ciuile,op⁹ Reip.utile, πολίτευμα ep.6.h.l.Craſippus) al. Craſipes, ep.1.l.7. ſed niſi Chryſippus ex ep.2.l.7.legat, neſcio quid ſit hominis. Oēs)nunciabant. Potuit) ut homo doctus.al. potius

tius. Inimicos)Pompeianos. Optimatium)qui remanſerunt ep.1.h.l. Municipiorum)quibus minantur. ſupra. Proſcriptiones)ep.11.l.8.& ep.6.l.11. Meros Syllas)ut Pompeium,qui Syllaturit.ſupra. Luceium) epiſt.1.h.l. Gręciam)homines Græcos,ut Demetrium,ep.10.l.4.& alios,qui cum Pompeio erant. Theophanem) ep.5.l.2. Illis)Pompeianis. Capio)ep.1.l.8. Has peſtes)Cæſarianos,hanc νεκυίαν. Diſſimillimis) Pompeianis crudeliſſime cogitantibus ep.11.l.8.& ep.6.l.11. Cupio) beneficium ſequens ep.6.h.l.& ep.ſup. Illuc)alij,illic.Scipionemq́)ep.4.l.7. Fauſtum)ep.3.l.8.al. Magium,ep.8.h.l. Libonem)ep.11.l.7. Conuenire) cōueniebant enim ſpōſores,& creditores,quum debitorꝝ bona ueniebant.orat. pro P. Quintio,ut epiſt. 16.l.16. qui Buthrotium agrum cupiebant,conuenire dicuntur. μακροψυχίαν)animi quaſi longitudinem:quū tam longè effundat animum,ut omneis terras, omnia maria mouere cogitet, epiſto. 11.l.8. Cnei noſtri) Pompeij. Ægyptum)epiſto.22.h.l. εὐδαίμονα) felicem Plin.lib.6.cap.27.&.28. Cogitare)Pompeium. Hiſpaniā)ꝓuinciam ſuam ep.9.l.4. Hęc) Cęſariana. Illa)Pompeiana. Non ſalutaria)λιτάτης. Nunq̄ iam noſtrum earum interuallum fuit)uidemus legi poſſe: nunq̄ tam longum earum interuallum fuit : ſed iudicamꝰ legendum eſſe:nunq̄ iam noſtrarum interuallum fuit: ut dicat,tuas literas deſidero,quod tu facere non potes:nā literarum noſtrarum nunq̄ fuit interuallum, quum illæ quotidianæ fuerit ep.22.l.8. Literarꝝ)ſeq. Profectuꝝ) in eo,quod peto.

In Epiſt. 13. Vt legi tuas literas, quas etc.

σχέδια

LITERAS)5.h.l. Furnio)ibid. Ad urbem)ep.1.l.7. Perſonā meam)qui ſemper otij fui ſtudioſus.Pompeio noſtro)meo quidem amico,ſed tuo olim & amico, & genero. Illi)Pompeio. Quum primum potui)ex Cilicia ad urbem reuerſus ep.11.l.16.fam. Pacis autor fui)

non enim deſtiti ſentire, dicere,& facere oïa, quæ ad cõcordiam pertinebãt ibid. Attigi)ſuſcepi ep.9.h.l. Iudicauiq;)quũ putaui utilius eſſe tibi cõcedi,quod poſtulares, q̃ ſigna conferri ep.5.l.7. Honorem) ut abſentis ratio haberetur ep.7.l.7. Cõceſſum)decẽ Tribunis pl.ferẽtibus ep.3.l.8. Inimici) ut Marcelli, L. Domitius, & M.Cato. Eo tẽpore,)quum actum eſt de ratione abſentis habẽda. Auctor)fautor, amplificator. Cæteris)ut M.Cælio ep.1.l.7. Autor)ſuaſor. Aliquot)ſex minimũ, nam paulò poſt meum reditum inſtitui παλινῳδίαν ep.5.l.4 Vos duos)al.uos duo. Amiciſſimus)maxime neceſſarius ep. 10.h.l.& ep.1.l.7. Aliqd impertias tẽporis)eadem ferẽ etiam antea ſcripſerat ep.9.l.8. Tuo beneficio) ut mihi abeſſe liceat ep.2.&.4.h.l. Bonus uir) idem petit à Rep. ep longa ad Lentul. Beneficij) reſtitutionis ep.10.l.3.fam.quod ſequor ep.6.h.l. Poſſim) quod aſſequar,ſi abfuero,quum in ſenatu aliquid cõtra Põpeium agetur ep.4.h.l. Pacis)alij,paci, fortaſſe rectius. Lẽtulo)à te dimiſſo ep.9.l.8 Fuerat) me reſtituens. orat.poſt reditum. Fuiſſes)illum Corfinij captum dimittens. Miſit)remiſit ep.ſup. Põpeiũ)qui mei reſtituẽdi fuit ſtudioſus ep.3.l.8. & quidẽ cum ipſo Lentul.orat. poſt redit.

In Epiſt. 14. *Legebam tuas literas etc.* σχόλια

XIII.Cal.)Apr. Lepta)ep.17.l.5. is tũc Capuæ uidetẽ fuiſſe ep.17.h.l. Circũuallatũ)circũſeſſum ep.15.l.8. fam. Ratibus)Cæs.l.1.de bel.ciu.& ep.17.h.l. Exẽplũ) ep.Leptæ. Illi9)Põpeij. Executi ſum9?)& nr̃a corpora oppoſuim9?ep.21.l.7. Matio)ep. 12.h.l. Trebatio)ep. 11.h.l. qui Matij familiaris erat ep. 15.l.7. fam. Obuij) fuerunt. Mutianum) crudelem,qualem habuit Q.Mutius Scæuola epiſto 3.l.8. Tua conſilia?) epiſto. 21.h.l. Sermoniſq;) quo nihil ego difficilius cogitabam ep.7. h.l. Inuitatio) contrà ep.6.h.l. Dionyſio)ep.4.l.7. Ho

noratior)ep.4.l.8. Scipionem)Africanum,cum quo,& Lælio uixit Panętiꝰ l.4.de finib.& Tuſc.1. Noſtra fortuna) ep.4.l.8. Illum ulciſcētur mores ſui) mores enim fortunam fingunt,ut eſt in prouerb. Ius dicũt?)ep.1.h.l. & non edicitur iuſtitium? Viri boni) ἱερονικῶς. Perſcribunt?)etiam conueniētes? ep.12.h.l. Et quidnam) al.& quidem. Eſt)intereſt,res eſt,dicere quid cenſeas. Adfinis)affinis,conſciĳ,& quaſi partem capiētis al.ad finem. Huius)meę pręſertim. Vitæ?)al.uitæ. Doleo)ardeo dolore ep.4.h.l. Quibuſdam aut ſapiens)al.quidem & ſapiens. Videor)quum probant,quæ adhuc fecimus ep.6.h.l. Non ierim)ſed quierim ep.12.h.l. Mihi contra) uideor. Illius uictoriæ)Pompeianæ ut crudelis futurę ep.11 l.8. Calamitatis) quam nunc circũuallatus patitur. Fuiſſe)ſocius. Inimici) Cæſaris. Liberetur)Pompeius. al.liberer, οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος)non eſt uerus ſermo. Ille) à Lepta ſcriptus. De ratibus) quibus Pompeius ſit circũuallatus, & exitus portus teneantur. Dolabella) ep.19.l.7. εὐημερίαν) proſperum diei factum, εὐημέρημα, ep.21.l.5.atque hęc uerba:hanc εὐημερίαν quaſi Cęſaris: κατὰ παρένθεσιν uidētur legēda:ut ſit hic ſenſus:ſi Pompeius eſt circũuallatus,quid eſt, ꝙ Dolabella ſcribit (nam ſi uerum eſſet, ſcriberet hanc Cæſaris felicitatem) Pompeium in fuga eſſe?certe ſi in fuga eſt,breui nauigaturus, non eſt circũuallatus.poſſumus tñ legere ſine παρενθέσεως, & ſic interpretari:non eſt uerꝰ de ratibus.Quid.n. eſt,ꝙ Dolabella ſcriberet,Pompeium in fuga eē, tanquam illa Cęſaris eēt felicitas?quãquã uerborum tpa non ſatis bene iunguntur. Huiꝰ rei)cui ipſe interſit. Melior)certior, ut pręſens, & Cęſarianus,nam alioqui bonus autor eſſe non poteſt,quum male audiat ep.6.l.6.

In Epiſt. 15. *Tuas XI. Cal. accepi etc.*

σχόλια

VNDECIMO Cal.)Apr. Actũ ſit)Brũduſii epiſto.2.h.l. Quicquam ſtatui, ne cogitari quidem) al.

quicquam non modo ſtatui, ſed nec cogitari quidem. Hæ) à Brunduſio datæ ep.ſup. Mihi) ſcriptæ: niſi malis iungere cum uerbo iubent: quod ita rarum eſt, ut uerear, ne, me ſit legendum. Iubent) quaſi iubent. Cogitationes) de Rep. uel potius de Pōpeĳ diſceſſu. Pridie quinquatrus) XVI. Cal. Apr. ep.12.h.l. ſic peridie Compitalia ep.3.l.2. Illum) Pōpeium. Puto) quia ſcripſerat Dolabella illum primo uento nauigaturum ep.ſup. συναγωγὴ) collectio, ut ep.6.l.16. Collecta) ep.12.h.l. Temeritatis) q̄ temeritatem putabam ibid. Mea prædicatione) ep.9.h.l. orationib. ſæpe, & ep.10.l.3. fam. Illi⁹) Pōpeĳ. Illa) illas res, illa merita. al. illum. Superiorum) quæ ſecus ab eo in me ipſum facta eēnt, ep.11.h.l. Meminiſſe) quū tñ ego non meminiſſem ibid. & ep.4.h.l. Illius temporis) mei. Deberem) ſperans fore, ut ipſe quoque Pompeius reuocaretur: uel potius ueritus, ne, ſi ipſi reconcilia rētur, eiſdem pl̄ĳs ego ſubĳcerer ep.15.l.8. Nihil me adiuuit) Pompeius ep.4.l.10. & ep.15.l.3. Quū poſſet) ſed diceret, ſe nihil contra Cæſaris uoluntatem facere poſſe epiſt.4.l.10. Et poſtea) at poſtea, magis fortaſſe probari poſſet. Quam ob cauſam) quod contra aduerſarios mea indigeret opera: & à me eſſet ornatus orat. pro dom. & ep.1.l.4. Illi) amicus fui. Eiſdem) Catone, Domitio, & reliquis. Illecti) inducti, ego, qui inductus, & relictus fui, ep.5.l.4. & Pompeius, qui & inductus, & deprauat⁹ eſt. Cæs.l.1. de bel. ciu. al. dilecti. alĳ, eiecti. Ei) Pōpeio. Ille) Pompeius. Potuit) quum primus populum Ro. ad me reuocandum hortatus eſt. orat. poſt reditum. Peſtiferum bellum) ep.11.l.8. & ep.4.h.l. Offendere) epiſ.2.h.l. Iſta) quæ impendent à Cęſarianis. Hunc) Cæſarē. Paratum) ep.3.l.7. Matius) ep.12.h.l. ἐσάλπιζε) quaſi buccina prædicabat. Se) exiſtimamus, ſupra. hoc eſt, ſeptuaginta millia, ſcriptum fuiſſe, & librarios male deſcripſiſſe. certe numerus uidetur deſiderari. λάπισμα) oſtentatio al. σάλπισμα, prædicatio quaſi buccina facta. & ſanè uel

hic, σάλπισμα, uel paulò ante, ἐλάπιζεν legēdum uidetur. Ille) Cæſar, Vectigal) præſertim agri Campani, quod olim abſtulit ep,16.l.2. Ciuium bona) quæ concupiuit, ep.12.l.7. quæq́ prolata erant ep.11.l.7. Confidētiam) & audaciam ep.3.l.7. Hominis) Cæſaris. Bonorū.) qui ſunt imparati ep.18.&.19.l.7 Illum) Cæſarem. Putant) ut Marcelli ep.1.h.l. Oderunt. Vt tu ſcribis ludū) oderunt (ut tu ſcribis) ludum, nunc legimus, ut hic ſenſus eliciatur: boni, qui Cæſarem uictorem iratum ſibi putant, & timent, oderūt bellum, quod tu ὑποκοριστικῶς, & quaſi παροιμιακῶς ludum uocas. ſic prope ep.38.l.12. Ac uellem, ſcribis, quiſnam hæc ſignificaſſet) ac uellē, ſcribas, qſnā hæc ſignificaſſet, ſi legas, hic erit ſenſus: ac uellem, me certiorem facias Attice, quiſnam Brunduſio Romam literas dediſſet, bonos odiſſe bellū, ꝙ putēt Cęſ. ſibi merito iratū. Iſte) qui ſignificauit hęc, nō amat Pōpeiū. Illū) Pōpeiū. Amarūt) olim. Non amant) ut bellū tam crudele cogitantem ep.11.l.8. Municipia) ep.21.l.8. Ruſtici Romani) ibid. Illum) Pompeium. Metuunt) ut minantē ep.12.h.l. Hunc) Cæſarem. Diligunt) ep.25.l.8. Non tā γοητείαν huius timeo, q̄ꝫ πειθανάγκην: αἱ γὰρ τῶν τυράννων δεήσεις, inquit πλάτων, οἶσθ' ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις) non tam captionem huius timeo, q̄ꝫ ſuaſionem uiolētam. tyrannorum. n. pręces, inquit Plato, noſti ꝙ miſtæ ſunt neceſſitatibus. Platonis uerba ex epiſtola.7. hęc ſunt. τὰς δὲ τῶν τυράννων δεήσεις ἴσμεν ὅτι μεμιγμέναι ἀνάγκαις εἰσίν. prouerb: preces armatę. ἀλίμενα) ſine portu loca, & ſolitudines, in quas diſcederē ep.16.l.2.fam. Occultationem) ne laurus hęc noſtra in oculos, & in uoculas maleuolorum incurreret. ibid. ὑπηρεσίαν) comitatum, miniſtrorum obſeruantiam. Quę) occultatio, & ὑπηρεσία. Ibi) Brunduſii. Nulla eſt) propter portus, & ciuitatis celebritatem. Scimus) ſcierimus: uel, ſciemus, lege ex huius epiſtolæ principio. Viris bonis) cunctationem noſtram non probantibus ep.1.h.l. Sextus) Sext. Peduceꝰ ep.12.l.7. Q: nos)

nos enim ab hac laude non abſumus ep.15.l.8. Fortio-res)ſequētes Pompeium ita,ut eo crimine carerēt,in quo nos accuſant. Lanuinó Phameę)ep.11.h.l. Troianum) prope Troiam in agro Laurenti ab Ænea ędificatam ſitum. Id) Lanuinum, quod ego Troianum putaueram. Volui Quin.) uolui quingentis epiſto.11 h.l. Pluris eſt iſtuc)pluris eſt iſtuc Lanuinum,de quo tu ſcribis,quàm illud, quod ego emere uolueram. Cuperem emeres)ſic epiſt.11.h.l. optaui,ut aliquis emeret meorum. Si ullam ſpem fruēdi uiderem)ſi Reſp.eſſet ibid. Ex illo libello) intelliges. Lentulus)ep.22.l.8. Puteolis)ep.12.h.l. αὐδὴ μόνων)ſolitarius,populum fugiēs,occultās ibid. Cęci) ibid. δικτεροτὴν)dedecus, infamiam,cuius pudeat. Cor finienſem) qualem Corfinij captus ſibi uidetur ſubijſſe. Pōpeio)cuius culpa captus eſt,quanuis Pompeius eam in Domitium conferat ep.16.l.8. Beneficio) dimiſſione epiſt.12.h.l. Proſpecta re)al.proſpectare,ut proſpectare exilium,atque explorare fugam. Vert.7. & ſane Lentulus ut Cæſaris beneficio moueretur,magis tamen mouebatur, ut proſpectaret aliquò, & diſcederet, atque ea, quæ ferre non poterat, fugeret: nec locutio hæc, quamuis ſit Græca,eſt prſus Latinis ignota. Miſerius)quàm hęc ferre. Cn.Magiū)ep.ſeq. al. Numatium Magium: Minacij Magij meminit Patercul.ut hic Minatium ſiue Munatium Magium,uel ibi Numatium Magium,poſſis legere,præſertim quum hęc nomina ſæpe commutentur. Oppugnatur) niſi egregia illa tempeſtate eſt uſus. ſupra quòd ſi Magium de pace miſit,& oppugnatur, quo pacto tempeſtate eſt uſus?uel igitur epiſtola eſt diuidenda, uel dicendum,hæc extrema poſt ſcriptam illam partem intellexiſſe Ciceronem. Non credebam) putans fore,ut potius per Pompeium,quàm per Cæſarem ſtaret,ne pax fieret ep.23.l.8. nunc Cæſar Pompeium, qui nuncios de pace mittit,oppugnat. Balbo)epiſt.3.l.7. Literas)ſeq. Caput)quomodo me nunc putas etc.ibid. Optimi)qui.

nunc tandem ita torquetur ibid. εἰρωνικῶς. Hortos) epiſt. 7.l.7. Quem) quãuis Gaditanum orat. pro Balbo. Miſer) εἰρωνικῶς. Torquetur) ut ipſe ſcribit epiſto. ſeq. Idib. Martĳ) al. III. Id. Mart. ep. ſup. Sententia) diſcedendi. Hoc) hac manſione.

In Epiſt. 16. Cæſar nobis literas perbreues etc.
σχόλια

BALBVS) ep.3.l.7. Nobis) mihi, & Oppio. VII. Id. Mart.) fortaſſe legendum, VII. Cal. Mart. ut colligi dies poſſint ep.23.l.8. & uerum ſit, propemodum Cæſarem profectum Corfinio eodem die, quo Pompeius Canuſio eſt profectus ep.22.l.8. VII. Id. Mart. profectus dicitur etiam epiſt.3.h.l. Miſit) ſcribit tamen idem Cæſar l.1.bel.ciu. à ſe miſſum, & à Pompeio non remiſſum. Cn. Magium) ep. ſup. & ep.8.h.l. Quomodo me) Balbum. Torqueri) ep. ſup. Opto) ut compoſitio fiat. Proficere poſſem) ut amicus utriuſque ep.9.h.l.

In Epiſt. 17. Miſeram ad te VIII. Cal. etc.
σχόλια

VIII.) ſi VIII. Cal. miſerat epiſtolę Balbi exẽplum, hęc epiſtola minimum fuerit ſcripta VII. Cal. quo pacto igitur credit Cęſarem VII. Cal. Capuę fore? prętereà qui poterit legi ep. ſeq. quum dediſſem iam literas ad VIII. Cal. uidendum igitur, an hic XI. & illic X. ſit legendum. Cal.) Apr. Epiſtolæ) ſup. Quint. Pedio) Cæſaris legato Cęs. l.2. de bel. Gal. Oppido) Brũduſio. Opus) quo Põpeius circũualletur ep.14.h.l. Cornu) nam Brunduſium, Strabone autore, cerui caput uocat, ꝙ portum habeat ita poſitum, ut hinc, atq; hinc uaſtæ rupes, geminiq; minẽtur in cœlum ſcopuli, uelu ti cerui cornua, ut poeta uidetur uoluiſſe deſcriberẽ. Illũ) Pompeium. Prohibeamꝰ. ubi) al. ꝓhibeamꝰ. uale. Vbi. Scripſerat) ep. ſup. Eũ) Cæſarem. αὐθεντικῶς) cum autoritate, certo autore, pro

certo, δυκ ἀδιἀκρότως ep.9.l.10. Narrant) mihi, & alijs. Cn. Carbonis) Lilybæi à Pompeio interfecti epiſt.21.l.9. fam. Liu.l.89. M. Bruti) apud Regium patriam noſtram à Pompeio interfecti, Oros.l.5.cap. 22. Liu.l.90. hic fuit pater M. Bruti, qui poſtea Cæſarem interfecit. Plutarc. in Brut. Perſequi) à Pompeio. Hoc ſocio) Pōpeio. Plutar. Curionem) breui in Siciliam Proprǽt. profectum ep. 4.l.10. Facer̄) nunc, & conari facere in Sicilia cōtra M. Catonem, in Africa cōtra P. Actium Varrum, & Iubam Numidię Regem. Hic) Pōpeius. Feciſſet) in Sicilia cō tra Cn. Carbonem, in Africa contra Cn. Domitium, & Hieram, ſiue Hiarbā Numidiæ Regem Liu.l.89. Ad ambitionem) narrant quidam de exilio reductos à Cæſare exules ambitionis cauſa, quod moliebatur, ep.10.l. 7. & poſtea fecit, quum lege Pompeia damnatos in integrum reſtituit. Cæs.l.3. de bel. ciu. Superioribus) quæ fuerunt ante tertiū Pompeij Cōſulatū. Ab illo) Cæſare. Proditores) quicunq; ij fuerint, etſi M. Antoniū, & Q. Caſſium uidetur ſignificare ep.10.l.16. fam. quos pulſos ſcribit Liu.l.109. & Cicero ob eam rem hoſtem Reip. uocat Philip.2. Reductos eſſe) in Italiam ſanè quidē, ſed Romam fortaſſe nondum. Queri) narrant Cæſarem queri, ut queritur apud Lucanum lib.1. Pompeiana reum clau ſerūt ſigna Milonem. Milone) etiam ſibi inimico. orat. pro Mil. & Cæs.l.l.3 de bel. ciu. hinc exules poſtea reuocauit, excepto Milone. Appian.l.2. Expulſo) Maſſiliam. Aſcon. & Dion. Arma hæc) ciuilia. Contra) contra ſe tulerit. Nā ciuis, qui fugerit, eſto: inquit ipſe Cæſar apud Lucan.l.7. Bebius) in ueterū monimentis, Bæbius, ſcribitur. Profectus) ex Albano, ep. ſeq. Non infans) qui fatur hæc, & dicit. Sed quis ulli nō dicat?) ſed quis hęc etiam infans non poſſit alicui dicere, quum ſint manifeſta? Illinc) Brunduſio. Cneum) Pompeium. Quidem quid literarum) alij, quidem literarum. Quid enim eſt) ſic ep.6.h.l. Prætermitto) quin dem ad te literas ep.16.

l.8. Lepta)ep.14.h.l. & ep.17.l.5. Idib.Mart.)ad XVI. Cal. Apr.ep.ſeq.

In Epiſt. 18. Cum dediſſem ad te literas, etc.

σχόλια

LITERAS)ſup. VII.Cal.) Apr.ibid. Eum)Cęſarē. Curionem) ibid. Pergam) ut togam puram dem Ciceroni ep.20.h.l. Veniam)ut abſim epiſto.4.&.6.h.l. Vtar conditione)al. utar illius conditione. Ille) Cæſar. Claudere)ne Pompeius reuerti poſſit, uel potius ne, qui in Italiā ſunt, poſſint exire. Spectare) ſpe negotiј citius conficiendi. Hiſpanias)in quas tū paulò poſt proficiſci conſtituit,ne,ſe abſente,Gallia,Italiaq; tentarentur.Cęſ. l.1.de bel.ciu. Hæc)quæ dico al. hæ. Huius) Cæſaris. Stimulat)ep.7.h.l. Is)Cæſar,uel ipſius cōgreſſus. Primas eius actiones)quas primo is inſtituet.al. prima eius actionis,Id eſt,prima quaſi capita eius actionis. S.C.) aliquod,ut illud ep.3.l.10. Augurum decretum)ut de habendis comitiјs ep.11.h.l. Rapiemur) ut id decernamus ibid. Roget) creet ibid. Dictatorē dicat) ut poſtea M. Lepidus Præt.dixit.Cęs.l.2.de bel.ciu. Neutrū ius eſt) facere,& nunq̃ eſt factum ep.11.h.l. Ab interrege) L. Valerio Flacco orat.3. contra Rull. Hic) Cæſar. Non poſſit?) efficere, ut dictator dicatur? Ab hoc) Cæſare tanq̃ altero Mario interficiar,quod dicere noluit,ut more ſuo uitaret omen. Q. Mutius)ut Syllanus epiſt.3.l.8. Ab illo Pompeio,tanq̃ altero Sylla. L. Scipio)L.Scipio Aſiaticus ut Marianus à Sylla proſcriptus. Oros.l. 5.cap.21. Illum) Cæſarem. τέτλα κύντερον)inciſo ſic diſtingue: τέτλα, κύντερον: perfer, grauius.ſ. ἔτλης,tuliſti: ut cor ſuum alloquitur Vlyſſes apud Homer. τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλοποτ' ἔτλης: perfer iam cor, & grauiꝰ aliud olim tuliſti. Illud) grauius aliquid tuliſſe. Proprium)ita,ut poſſimus dicere, perfer : nam grauius tuliſti:qm̃ grauius id non fuit,ut ratio ſequens oſtēdit. Erat enim ſpes propinqui reditus)exiliј noſtri tēpore. Quere

la)de noſtro exilio:niſi hoc totum ad fugam ex urbe ma lis referre ep.10.l.7.ut uerba,quæ ſequuntur uidentur po ſtulare. Exire)ex Italia. Cupimus)beneficium ſequentes ep.6.h.l. Nulla querela eſt) ꝙ Pompeius exierit, & nos exeamus. Metuunt)ep.21.l.8. & ep.15.h.l. Crudelem)Pompeium ep.11.l.8. Iratum)ep.23. &.25.l.8. Euolare)ep.12.h.l. Differebas)epiſt.15.h.l. Scimus nempe) præſertim ex literis Leptæ ep.ſup. Hunc) Cęſarem Veniam)quam peto ſupra. Affero)ep.13.h l. Statim)ut habuerimus. Prouidentia)al.prudentia. Accurrit)Cæſar. Trebatium)epiſt 11.h l al. Trabilium.& ſanè quum hic nondum Trebatium uiderit,& paulò poſt dicat, ſe pueros cum eo miſiſſe,non uideo,qui defendi poſſit,niſi diui datur epiſtola.uideo tñ legi commode poſſe: Rebilium, qui temporibus hiſce Cæſaris mandata de pace pertulit. Cæs. l.1. de bel. ciu. Conſtitueram) uolebam ep.11.h.l. Videre) ante Cæſaris aduentum ibid. ut ex eius nuncio meditarer,quomodo cum Cęſare loquerer ep.20.h.l. ἄλ λα μὲν αὐτὸς) ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, alia quidem ipſe per te excogitabis:hoc eſt, ego in congreſſu Cæſaris alia excogitabo. Vt ait) ὀδυς.γ. Ille)Mentor ep.7.h.l. ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται)alia uero & Deꝰ ſuggeret.prouerb. Dij facientes adiuuant. Mandata)de pace. Attulit) Rebilius, uel Cæſar ipſe. Illa) illas res. Miſi)ſi noua,ep.16.& 17.h.l. ſi uetera,ep.12.13.& 15.l.7. Philippus)ep.4.l.10. Lētulus) epiſto.22.l.8. Puteolis) epiſt.15.h.l. Domitio) epiſt. 22.lib.8. Sciſcitare) quære epiſto.3.h.l. Cogitet) de diſcedendo.ibid Aſperius) ep.16.l.10. Scripſiſſe)ep.14.h.l. Mei) qui non conſueui homines appellare aſperius,orat.2. contra Rull. ſed lenitate dulcis eſſe ep.11.l.5. Dionyſio) ep.4.l.7. Sim antiq̄rū hoīum)ſim bonꝰ,& ſimplex, q̄les erāt antiqui.al.ſit antiq̄rū hoīum.ſ.id ęq̄ ferre aio,ut tu ſcribis:uel Dionyſius ſit antiq̄rū hoīum, bonus, & cū antiq̄s cōferendus, quū tā grauiter peccarit,ut putē te grauius id ferr̄ debuiſ

ſe. Hãc rẽ) fortunã noſtram ab eo deſpectam ep.14.h.l. Te moueri)ut amicum. Teipſum)alterum me. Male ſanum)furioſum ep.1.l.6. Putaui)ꝙ eius mores cognoſcerem ep.4.l.8. Inimiciorem)quippe quem mores ulciſcãtur ſui ep.14.h.l. Philargyro bene)ſcilicet reſpõdiſti.al. de Philargyro bene curaſti. Bonam)ad probãdũ. Relictum) ab ipſo Dionyſio, uel potiꝰ ab ipſo Philargyro, ut ſit liberti nomẽ,quod tacet ep.2.l.7.& ſi ep.1.l.6.fam. ita ſcribit:Philargyrus tuus omnia mihi narrauit. Regij certe Lepidi in Diui Proſperi extra muros, Decimius Philargyrus,legitur. VIII.Cal.)ep. ſup mutandus omnino uidetur numerus,quum paulò poſt ſcriptum ſit,Cęſarem ad VIII Cal. Matio,& Trebatio) ep.14.h.l. Ad XV.Cal.Apr.) Idib Mart. ep. ſup. Romam) Romam uerſus. Ad urbem)ep.5. h.l. Commorari)ut Senatui ſe purget,eumq; oret,ac poſtulet,Remp.ſuſcipiãt,atq; unà ſecum adminiſtrent Cęs.lib.1. de bel.ciu. Proficiſci)ne, ſe abſente,Italia,Galliaq; tentẽtur.idem ibid. & ſi ſupra ſcripſi,illum Græciam ſpectare. Mandata tua)de impetranda uenia à Cæſare ep.2.h.l. Trebatius Scæuola) Trebatius iuriſconſultus, qualis fuit Scæuola: uel certe ità cognomento dictus,ep.23.l.7. fam.ut fortaſſe idem ſignificetur ep.11.h.l. al. Trebatius ſedulo. Cæſarem ad VIII.Cal.Capuę,ad VII.Sinueſſę)al.Cęs.ad VIII.Cal. Apr. Beneuẽti manſurę,Capuę ad VII ad III.Sinueſſæ.

In Epiſt. 19. Cum, quid ſcriberem ad te, etc.

σχόλια

INTERMITTEREM) qn darẽ ad te lr̃as ep.16.l.8. Ad VII.)al.ad VI. Sinueſſę)ep.ſup. Ab eo)Cęſare. Redditę ſunt ad VII.Cal.)ep.ſeq. Opes meas)ex ambiguo,perinde ac ſi dicat,res meas. Superioribus literis)5.h.l. Clementiam)epiſto.9.l.8. Corfiniẽſem) qua Corfinij in captos uſus fuerat. Triumpho) ſic ep.1.l.7. Gaudeo)ſic ep.8.h.l. Ii)ut Domitiꝰ,Vibulliꝰ,& reliqui. Dimiſſi ſunt)quũ Corfinij fuiſſent capti ep.8.l.8. Inter-

rent) ut Domitius Maſſiliæ, & Vibullius in Hiſpania Cæs.l.1.de bel.ciu. Mei ſimilem) clementem. Illos ſui) ſimiles,pertinaces. Vtar) uti poſſim ep.5.h.l. Tuo) genero ep.6.l.6. Habebo) ꝙ tu mihi ad urbem præſto uel eius cauſa fueris: uel, ꝙ ille mihi ſit iucundus.al. habeo. Aliter) quin te,ut præſto ſis, moneat, & moueat:uel, quo mihi ſit iucundus.

In Epiſt. 20. Trebatium. VI. Cal. quo etc.

σχόλια

TREBATIVM) ep.11.h.l. VI.Cal.) al.XI.Cal. quod ſi probes, redditę ſunt ad XII. Cal. neceſſe eſt legas ep.ſup. Eius) Trebatij, qui Cæſaris eſt amicus. l.7. fam. Matijq; literis) ep.27.l.11. fam. Cum illo) Cæſare. Loquar) quo nihil unq̃ difficilius cogitaui ep.7.h.l. Contendat) Cęſar,ut contendit ep.ſup. Ad urbem ueniam) ep.5.h.l. Cal.) Apr. Adeſſe) Romę. Sed quid) μετανοία,ne diſputare incipiat, negandum ſit necne,antequàm planè ſciat, quid ſit petiturus. Præripi?) neceſſe? quid oportet hanc rem pręripere, & anticipare? ep.1.l.10 ſed uidetur ἀποσιώπησις inuſitata. Quare uel ut prius, ſed, quid pręcipiat, ſentiam, & ſtatim ad te perſcribam omnia,uel,ſed quid p̃ripiam? ſentiã, & ſtatim ad te ꝑſcribã oĩa:legendum putauerim. Illius) Cæſaris. Togam puram) ep.4.h.l. Iſtic) Romæ. Puto) uolet Cęſar,dem togam puram ep.4.h.l. Quid deinde) faciendum ſit. Hebetem) ad cogitandum Curio) ep.2.l.7. Tirone) ægro relicto ibid. Inde) Patris ibid. Id modo nunciãt.Sanè) putamus ita legi poſſe:id modo nũciant ſanum:hoc eſt, nunciant illi quidem ſanum: ſed nihil addunt,unde probent,id uerũ eſſe. Opera, & fidelitas) ep.11.l.16.fam.

In Epiſt. 21. Vtrunque ex tuo cõſilio, etc.

σχόλια

VTRVNQVE) fecimus, & locuti ſumus cum dignitate, & in propoſito manſimus ep.ſeq. Tuo cõſilio)

honeſto,& cauto ep.14.h.l.tuis conſiliĳs ep.ſeq.nam me admonueras,ut cum grauitate loquerer ep.11.h.l. Fuit) cum Cæſare. Exiſtimaret) ꝗ grati in maximi beneficĳ memoria eſſe uoluimus ep.3.h.l. Ageret) ꝗ ſibi morem geſſerimus.non enim ad urbem uenimus, ut cupiebat ep. 19.h.l. Ne ad urbẽ)uenirem?. Fefellerũt) nos.Facilẽ) Cæſarem. Putaramus)ſperantes fieri facile poſſe,ut mihi concederet,ut abeſſem ep.4.h.l. Minus) facile. Noſtro iudicio) qui uellemus abeſſe: qua re uidebamur ea, quæ faceret, non probare. Tardiores)ad ueniendum in urbem. Reliquos) ſenatores,& ciues. Si in his non ueniremus) al.cum ĳs Sinueſſam non uenerimus. uide, ne perturbatæ olim fuerint ſyllabæ,& ita ſit legendum: ſi cum ĳs non ueniſſemus. Dicere) Cæſar. Ego) dicere. Diſſimilem) quum nec Pompeio tantum debeant, nec Reip. tot pignora dederint ep. 9.&.22.l.8. Quum multa) dixiſſemus. Veni igitur)inquit Cæſar. Age) quando adeſſe non uis,quũ de Pompeio detrahatur ep.3.h.l. De pace)ad quam te ſatis aptum ſcripſiſti ep. 13.h.l. Arbitratu?) agam? Sic) μὶ μνσις. Iri) ut tu ire conſtituiſti, ep.18.h.l. Tranſportari)poſt reditum ex Hiſpanĳs, ut cupiebas iam nunc.ibid. De Cneo) Pompeio.al. digna eo. Eo nolo adeſſe) ob id nolo Romæ eſſe,& in ſenatu. Vt ille) ut ille Cæſar peteret. Exitum) ſermonis. Deliberarem)ad urbem uellem uenire nec ne. Non fuit negandum)hoc,quod petĳt, ut deliberarem.al. non fuit rogandum: à me non fuit petendum,quoniam id libenter faciebam.al.non fuit rogandus: Cæſar non fuit præterea rogandus,ut mihi ueniam daret, quoniam iraſci potuiſſet,quũ iam ille petĳſſet, ut deliberarem. alĳ non fui rogandus. Credo igitur hunc me non amare) ἀμφιβολογία loco facta. Amaui)al.amabo, ut impetrabo aliquid à me ipſo ep.18.h.l. Comitatus) Cæſaris ep.ſeq. Vt tu ſoles dicere)ut tu appellas ep.12.h.l. νεκυία) funus ibid. homines pernicioſi,& faciendis cædibus apti. Eros Ce

leri) celeri, ut Theophani epiſt.1.h.l. Eros Celeris, placet tamen legere,ſed Q. Celerem uiuum, & Attici amicum ep.3.l.6.& ep.1.l.10. non autem Q. Metellum Celerem iampridem mortuum credimus ſignificari: & hic dicitur, Eros Celeris,ut Eros Philotimi ep.15.l.10 ſiue libertus,ſiue filius, ſiue etiam eſſet amicus aliquis ita Charus,ut eros,hoc eſt,ἔρος,amor diceretur. Seruũ filiꝰ) erat ep.ſeq. Quot) Senatorum filij. Caſtris) Cæſaris. Pompeius) uir tantus, & de Rep.tam bene meritus. Circunſideretur? ep.16.&.17.h.l. Sex legiones) erant.nam Cæſar Brunduſium cum legionibꝰ ſex peruenerat, ut ſcribit ipſe.l.1.de bel.ciu. Vigilat) Cæſar ep.9.l.8. Audet) Cæſar, qui ſit audaciſſimus ep.3.l.7. Conſilia) quæ differebas ep.15.&.18.h.l. Extremum) quod ſcriberem. καταινὶς) al. καταιγὶς, procella, animi perturbatio, qua Cæſar incitatus ea, quę ſequuntur,dixit.alij,κατάκρισις,ep.3.l.2. Illius) Cęſaris. Noſtris) qui ad urbem uenire nollemus. Deſcenſurum) ſic deſcendere ad extrema ep.33.l.10.fam. Vidiſti) tu Cicero. atque hic niſi diuidatur epiſtola, eadem bis dicere uideatur,penè neceſſe eſt. Virum) Cæſarem. Ingemuiſti?) Cicero? Certe) ingemui ego Cicero. Cædo) tu Cicero. Ipſe) Cæſar. In Puteolanum) iuit. Arpinum) ep ſeq. Expecto) quoniam in hoc tempus diſtuliſti ep.15.h.l. ἀλλὰ τέλσαν) al. ALLATENCAN al. ἀλλὰ τελέαν, ſed perfectam, fortaſſe recte, ut hic, μαντεία, uel ſuppleas, uel deſideres, ſitque hic ſenſus. expecto iam nunc conſilium quidem illud tuũ,ſed perfectum ita,ut nihil addi amplius poſſit, quid mihi deinde ſit faciendum.ep.ſup. quod ego μαντεῖαν uoco, quoniam de rebus futuris eſt μάντις γὰρ ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς. ep. 12.l.7.ſic χρησμὸς epiſ.12.h.l. ſic fortaſſe etiam μάντευμα; ep.2.l.10. Actum ne agas) epiſt.4.h.l. prouerb. Illum) Pompeium. Nihil eſt) cur dicas. Vt antea) dicebas, quod ſequitur. Videamus hoc quorſum euadat) expectemus Cicero, donec ſciamus, quid Brunduſii agatur

ep.15.h.l.atqui nunc iam actum eſt,quod agendum fuit, quum Pompeius diſceſſerit ep.18.h.l. his uerbis Atticus ſua conſilia differebat ibid. ſic ferè epiſto.14.l.16. Extremum) quod ſupra ſcripſi. De congreſſu)de rebus in cōgreſſu dictis. Noſtro) meo & Cæſaris. Iſtum) Cæſarem. Offenderim) quum ad urbem uenire noluerim. Agendum eſt) de meo diſceſſu, conſilium dandum. Epiſtolam)mitte. πολιτικὸν)ciuilem,& de Rep.ſcriptam.

In Epiſt. 22. *Ego meo Ciceroni, quoniā etc.*
σχόλια

CAREMVS) quia in eo manſimus, ne ad urbem ep.ſup. Togam puram)epiſto.20.l.5. Dedi)ut uolebam,ep.4.&.20.h.l. Municipibus) Arpinatibus. ἀναθεώρησις) contemplatio, conſideratio epiſto.17.l.14. Habetur) à Cæſare in Hiſpanias profecturo epiſto.18.h.l. Deducuntur)in proxima municipia. Cæs. lib.1.de bel. ciu. Turpem) ep.3.l.7. Hinc) à Cæſaris exercitu. Vidi) in congreſſu epiſto.ſup. Vniuerſos) Cæſarianos,qui erant in comitatu ibid. Ad eum) Pompeium. Gratior) ἀσμενέστερος epiſto.2.h.l. Spe) pacis, uel etiam uictoriæ. Italia ceſſit) ſic, Cneus Italia cedit, epiſto. 12.h.l. Hunc) Cæſarem. Putaret) ut Scipio, & Marcelli epiſto.1.h.l. uel igitur ſpe, uel metu reliqui Pompeium ſunt ſecuti: ego neque ſpe, neque metu id faciam: gratior igitur meus erit aduentus. Hoc facio) paulò ſecus, epiſto. 25.lib.8. In eum) Pompeium. Leuauit) quum mei reſtituendi, quàm retinendi fuit ſtudioſior epiſto.3 l.8. Incommodis)exilij. Affecerat) quum in adoptando Clodio fuit Augur.ep.3.l.8. & traductor ad plebem ep.9.l. 2. Fiunt) à Cæſarianis. Non potero)præ dolore. Volcatij)in urbem reuerſi ep.1.l.8. Sentētiam) ut legati(ſic enim putamus)de pace ad Pompeium mittantur, ut poſtea decretum fuit.Cæs.lib.1.de bel.ciu. Vna) ut legati de pace mittātur. Immitiſſimus) timens, ne Pōpeiꝰ me-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

minerit, ſi Romam, facta pace, reuertatur. al. iniuſtiſſim⁹. Seruius) Ser. Sulpitius. Filium) Seruium ep. 2. 3. & 4. l. 4. fam. Miſit) ep. 3. l. 10. Titiniano) fortaſſe Titinij filio ep. 4. h. l. uel ab alio adoptato, ut Pontius Titinianus diceretur, ſicut Cæcilius Pomponianus epiſt. 20. l. 3. Hic) Titinianus. Timoris cauſa) eſt cum Cæſare, q rebus timeat ſuis. Ille uero) ἀποσιώπησις, quaſi dicat, Seruius uero cupiditatis, certe mali alicuius cauſa. Stomachari) Serui factum. Aliquando) poſt tam longas conſultationes. Sententiam terminemus) al. ſententiam: ut ſit ἔλλειψις, quaſi dicamus. Vt nihil noui) decernatur à nobis. loquitur enim tanquàm ſententiam dicat in ſenatu, ubi frequenter hęc uerba uſurpari ſolebant: ut nihil noui. ne quid noui decernatur ep. 9. l. 5. Niſi id, quod minimum uellem, ſpiritum reliquum eſſe) al. niſi id, quod uellem, minimum ſpiritum reliquum eſſe: hoc eſt, niſi hoc ipſum, minimum ſpiritum mihi annum iam quinquageſimum ſeptimum agenti ſupereſſe; quod equidem uellem uerum eē, ut liberarer his moleſtijs, prȩſertim quū mors mihi ſit optanda perfuncto reb⁹ eis, quas ſum adeptus. Superum mare) ep. 25. l. 8. Obſidetur) quum Cæſar maritimos exitus clauſerit ep. 18. h. l. Infero) ep. 3. h. l. Crotonem) Plin. l. 3. cap. 11. Thurios) Plin. ibi. Boni ciues) ep. 1. h. l. εἰρονικῶς. Amantes patriæ) εἰρονικῶς, quū eam fame necandam putemus ep. 11. h. l. Mare infeſtum habebimus) mare īfeſtum reddemus claſſe ad id parata, ibid. & omnia maria mouebimus ep. 11. l. 8. mare infeſtum habere ep. 1. l. 16. Nullam) niſi, ut commeatus intercludant ep. 11. h. l. Ægyptum) ep. 12 h. l. Abdimus) alij abdem⁹. Pares) Cæſari. Fides) alij, ſpes. Cephalioni) epi. 23. l. 7. Obmutuerunt) Cæſaris aduentu. Tuis cōſilijs) tuo cōſilio ep. ſup. Noſtro) meo, & Cæſaris ibid. Tenui) ut monueras ep. 11. h. l. Non accederem) ut uolebat Cęſar ep. ſup. Extrema) ante meum diſceſſum. Nulla dubitatio eſt) quin diſcedam.

M. Tulli

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER DECIMVS.

In Epiſt. I. *Tertio Non. cum ni etc.*

σχόλια

TERTIO Non.) Apr. & ita ſex dies ſummũ poſſunt intercedere. Laterium) ep.7.l.4. Paulum reſpiraui) al. paulum le ctis reſpiraui. Firmitudinem) de ſequendo Põpeio ep.22.l.9. uel potius ꝙ firmus, cõſtansq́; fuerim in congreſſu Cęſaris ep.21.l.9. Sexto) Sext. Peduceo epiſt.12.l.7. ep.1.l.13. & ep.10.l.16. Probari) ſic ep. 6.& .12.l.9. Patris) Sext. Peducei lib. 2. de finib. Qui) Sext. Peduceus pater. Olim) in conſulatu meo. Illis illis) παλιλογία. Decẽbrib⁹) ep.1.l.2.& ep.17. ad M. Brut. Quũ ego) dixiſſem. Sexte) Sexte Peducei pr̃. Quidnã ergo?) faciam, cõiuratis iam cõprehẽſis, & cõdemnatis? μὴ μὰν, inquit ille, ἀσπουδεί γε, καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ἀλλὰ μέγα ῥέξαστι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι) ne, inquit ille, ſine ſtudio, & ſine gloria perirem, ſed magni aliquid faciens, & poſteris audiẽdum. Iliad. χ. ep.15.l.13. fam. Ei⁹) Sext. Peducei patris. Filius eodem eſt apud me põdere) ep.1. l.13 Tuum conſilium) de meo diſceſſu. Non in longum tempus) ſed donec ſciatur, quid in ſenatu ſit de pace decretum. Emptum) à Cæſare corruptum. Pacificatorẽ) agentem de pace Volcatium ep.22.l.9. uel potius Ser. Sulpitiũ ep.1.l.4. fam. & ep.6.l.16. Peroraſſe) & ſi cunctator eſt, ep.10.l.8. fam. & tardus in expediẽdis, conficiẽdisq́; rebus in Brut. In conſeſſu ſenatorum) ταπεινώσει uſus eſt, ne diceret in ſenatu, quum tot ſenatores, & con-

ſulares abeſſent. ſic cōuentum ſenatorum uocat ep.1.l.4. fam. Agēdum) de diſceſſu. Flauio) ſi uerum eſt, quod ſcribit Appianus, Aſinium Pollionem in Siciliam à Cæſare ante Curionem miſſum fuiſſe, Aſinio, legēdum uidetur. de L. tamen Flauio ep.15.l.1. & de C. Flauio, Nep. in Att. uita. Solonis) Plutar. & Laerti9. Popularis tui) Athenienſis. ep.10.l.5. Mei) quoniam me Athenas fortaſſe conferam. Legem) Gell.l.2. cap.12. Negligam) neutram partem ſequēs. Capite ſanxit) is domo, patria, fortunisq; oībus careto, exul, extorrisq; eſto. Gel. Hinc) ex Italia. Filij) Cicerones epiſt.12.l.7. Alterum) ut ego hinc abſim. Nec præripiam) anteq̄ ſcribas. ſic ep.20.l.9. Scripſi) ep.22.l.9. Cephalioni) ibid. Attractum iri) ad urbem. Si de pace agatur) al. ſi de ea re agatur, ut notas, quibus in S.C. utebantur, quaſi interpretetur, D. E. R. Illi) Cęſari. Prouincia) Hiſpania. Summarius) Ser. Sulpitius, qui didicit artem, quę doceat rem uniuerſam tribuere in partes, unde ſumma fiat: in Brut. uel qui bella ciuilia ſummatim, quum hortatur ad pacem, colligere ſolet ep.3.l.4. fam. alij numarius, quaſi numos in cōſulatu accepiſſet, ut Cæſari faueret, quod tamen negat Dion. Ei) Cæſari. Oratores) legati de pace ep.3.h.l. Eant) ad Pompeium. Et redeant) Romā. Quieſcat) Cæſar. Magnum) uel, maximum ſcripſit, uel Gręce locutus eſt. τῶν πολιτικωτάτων σκεμμάτων) maxime ciuilium conſiliorum, maxime ciuilium cōſiderationum ep.8.l.7. De re bona) ut de pace. Dixi) ep.21.l.9. Repudiauit) Cæſar: quum reſpondit illa, quæ me dicturum oſtēdebam, nolle dici ibid. Sed tamen ſiquid acciderit) ἐπανάληψις. Adhuc) adhuc enim Pōpeij beneficium excuſaui: nunc, ſi de pace agetur, uti hac excuſatione non potero, quum nihil de Pompeio detrahatur ep.2.l.9. & ideo maioris erit conſilij. Trebatij) ep.11.l.9. Boni uiri, & ciuis) ep.12.h.l. Verbis) quæ tecum Romę facit, & libere loquitur. ἐκφώνησις) exclamatio. ἠπέρευ) nos legimus, ὕπεζευ, q̄ꝫ optime, q̄

maxime, quo ἐπιςϛήματι uſus eſt Domeſt. ἐι τῷ περὶ τοῦ ſτεφάνου λόγῳ. Tu cum Sexto ſeruaſti) tu & Sextus Peduceus ſeruaſtis. Grauitatē) in congreſſu Cęſaris. Pręcipis) epiſt.22.l.9. Celer.) Q. Celer ep.3.l.6.& ep.4.l.11. Iuuenibus) Ciceronibus. Vera ſunt) cos, & præſertim Q. filium difficile regi ep.4.5.& 11.h.l. M. Antonij) qui nunc omnia perficit, quæ Senatus ſalua Rep. ne fieri poſſent, perfecerat. Philip.2.& Senatum dat Cæſari. Dion.l.41. Iſtud) fortaſſe de reſtituēdis exulibus. Philip.2. ἄλη) error, anxietas. Sumus) δυσφοροῦμεν, ut ægroti Libere) ſi malis ipſis aſſenſus fuiſſem. Malos) ut M. Antonium Q. Caſſium, & reliquos. πολιτευτέον) in Rep. uerſandum. Fuit) ſi Romam à Cęſare uocatus ueniſſem. Periculoſe) ſi Cæſari aduerſatus fuiſſem. Aut nos) cōcluſio quędā, qua ſe ipſe quaſi hortatur. Temeritatē) præſertim in urbe, & Italia relinquēda. Inſectemur) uel, ſequamur, exponas: uel, ſectemur, legas licet, ut diſiunctio poſtulat. Agimus) neutros adhuc ſequētes. Et turpe) ep.4.l.9. al. nec turpe: quippe quum probetur etiam Sexto. ep.6.l.9. Iſtum) Ser. Sulpitium. ſed & σολοικισμὸς extabit, nec res cōmode intelligi poterit, niſi totum locum ita legeris. iſtum, qui filium Brunduſium miſit, de pace (de pace idē ſentio, quod tu, ſimulationem eſſe apertam, parari autem bellū acerrime) & me legatū iri non arbitror. nā Ser. Sulpiti⁹ ad capiēdum Pōpeiū Brunduſiū, non de pace miſerat ep.22.l.9. Cuius) pacis. Vt optaui) eo modo, ꝗ ego optaui, ne uideat̃ dicere, ſe optaſſe, ne mētio fieret pacis, cui⁹ autor ipſe ſꝑ fuit. ep.13.l.9. uel lege, ut putaui, quum ſcripſi nullā fidem pacis eē ep.22.l.9. Si acciderit, ut legarer) uł ſi acciderit, ut leger: uł ſi accideret, ut legarer, latina locutio uidet̃ poſtulare. de legatis uero ep.3.h.l.

In Epiſt. 2. Ego *cum accepiſſem tuas etc.*

σχόλια

CEPHALIO) ep.23.l.7. Et inde ꝓtin⁹) diſceſſurus. al. protinus ſuſtinui. Arcano) epiſ. 1.l.5. Aliquid)

de rebus urbanis ep.ſup. & ſeq. Agerēturq́;) quę ad nauigationem pertinēt. M M T E Y C A) al. μάντευμα, diuinatio, reſponſum, conſilium tuum, quod mihi inſtar eſt μαντεύματος: ut hic μάντευμα uocet, quam fortaſſe μαντεῖαν uocarat ep.21.l.9. Adeſt) tuis proximis literis allatum. Ardet) cupit diſcedere. Quò, & quà) diſcedam⁹, quum clauſi ſint maritimi exitus ep. 18.l.9. Cura) inueniendi, quò, & quà diſcedamus. ep.5.h.l. Peritorum) ut nautarum, qui portus, ſtationes, & loca maritima norunt. Sine ſpe) ep.18.l.9. Dionyſium) epiſt.4.l.7. Non amico) ep.18.l.9.

In Epiſt. 3. Cum, quid ſcriberem, planè etc.

σχόλια

PROFECTVS'NE eſſet) Cæſar in Hiſpanias, ut conſtituerat ep.18.l.9. Conſules) ep.13.l.7. S.C.) ſenatus enim rem probarat de mittēdis legatis Cęs.l.1. de bel.ciu. Vt igitur) quaſi ἐπανάληψις. Ego) niſi diuidatur hic epiſtola, non uideo, qui poſſit dicere, ſe eodem die alteram dictauiſſe, & pridie longiorem dediſſe, quum hæc ſuperiore ſit longior. Arcano) ep.1.l.5. & ep.ſup. VII. Id.) Apr. Alteram) duas igitur ſcripſit. Pridie) VIII. Id. Apr. Longiorem) epiſtolam ſuperiorem longiorem parte ſuperiore huius epiſtolæ, quam nos finiri cēſemus ibi: certiorem uel ep.1.h.l. Regia) Cęſaris domo, quam regiam inuidioſe uocat. Non fugerim) & ipſe cum Cæſare congreſſus ep.21.l.9. Non uenerim) ad urbem, ut uolebat ibid. Quod ſcribis) al. quod ſcribit: recte, ne uerbum, ſecum, Grammaticis male poſitum uideatur. Tullium) lege, Tullum epiſt.9.l.8. Seruium) Ser. Sulpitium ep.22.l.9. Quòd mihi) remiſit, ut deliberarem ep.21.l.9. Hoies) συνεκδοχὴ, ut αὔξησιν faciat, & alterum minus offendat, ſi ambos complectatur, quum tamen de altero tantum conſtet. Miſiſſent) Seruius certe quidem epiſ.21. & 22.l.9. Circūſedendum) Brunduſii. Dubitarent) quaſi uero plus in ea re Pompeium offenderent.

In epiſt 4. Multas à te accepi epiſtolas etc.

σχόλια

EA uero)epiſtola. Amiſerim)urbe relicta ep.10.l.7 Conſecutus)olim. Præſtiterim)præſertim Cos. Iſtos) Pompeium, & Cæſarem potiſſimum. Quos propter) ἀναστροφή. Hi ſunt)Pompeius,& Cæſar. Expuliſſent) nam dico eoſdem eſſe,qui Bibulũ exire domo prohibuerũt,& me coegerũt ep.lõga ad Lẽtul. Quorũ ſocietas) al.quorum ſocietatis al.quæ ſocietas. Conſenſionis)ep. 16.&.17.l.2. Quõ)ad quod bellum. Alter) Cęſar. Ex pulit)Pompeium ep.18.l.9. Perſequi)in Græciam ibid. Prouincia)Hiſpania. Spoliare) expoliare ep.1.h.l Alter is)Pompeius. Quondam)meis tẽporibus,qñ ſum prodi tus,ep.8.l.3. & tot incõmodis affectus.epiſt. 22.l.9. Ne ſubleuabat quidẽ)quum tñ poſſet ep.15.l.9. Huius)Cę ſaris,qui mihi iratus meum inimicum traduxit ad plebẽ. orat.de prouinc.Conſ. Aiebat)reſponſum minus libera le ep.15.l.3. Soceri)Cęſaris ep.3.l.8. Cõparat)ep.11.l.8. Nõ iniuſtũ) ut pro libertate ſuſceptum. Exitiabile) exi tioſum ep.4.lib.9. Niſi uicerit)quia Cæſar erit tyrãnus. Si uicerit)quia & ipſe Syllam imitabitᷣ ep.ſeq. & ep.11. l.8. Horũ)Pompeij,& Cęſaris. Res geſtas)à Pompeio in tribus orbis partibus,à Cęſare in Hiſpania,& in Galliis. Non antepono)nunc.nam res ea me ſolebat punge re ep.17.l.2. Florẽtiſſima)de Põpeio orat.ꝑ lege Manil. de Cæſare Plin.l.7.cap.25. Duriore) præſertim exilij tẽ pore l.3. Deſerta)ut à Pompeio. Oppreſſa) ut à Cæſare. Admonemur)nunc,& aliàs epiſto.2.l.8. Libris)de Rep. Nihil eſſe bonum) lib.1. de off. Quod turpe ſit) ep.8.l.8. Vterq;)Cæſar,& Pompeius. Poſterior)lib.2. penẽ toto,ſed epiſto.16.potiſſimum. Conſcientia ſuſtentor)ſic ep.1.&.4.l.6.fam. XIIII.annis) quot inter meũ, & pręſentem cõſulatum numerantur. Proſpexerim)ep. 3.l.4.fam. Acta ętas)ita,ut non multum ſpiritus ſit reliquum ep.22.l.9. Pueros)Cicerones ep.4.l.9. Quorum

quidem alter)meus. Excruciat)ne in ipſum exiſtam crudelior ep.12.h.l. Alter)Q. filius. Indulgētia)molli educatione.Quintil.l.1. cap.3. Noſtra) ſe miſcet Cicero, ne fratrē,cuius interfuerat filiū inſtituere, grauius accuſare uideat,quem tū nimis indulgētem uocat ep.ſeq. Deprauatus) ibid. & ep.12.h.l. Ipſum)Q. filium. Illum) Q. filiū. Eius)Q.filij. Patris) Q. fratris. Lenitas) indulgētia. Eius)Q. filij. Miſſas) de noſtro cōſilio diſcedendi. Ipſius) Q. fratris. Videm9)cū eo nūc uiuētes. Reddidiſſe)Q.filiū. Eius)Q.filij. Iter) ad Cæſarem. Simulatioq; pietatis)dū uult uideri id facere,ut patri aliquid à Cęſare impetret,quū id faciat,ut cū Cæſarianis,& pſertim cū Hircio eſſe poſſit. Hirciū) corruptorē, ut poſtea merito à Q. Cicerone patre libidinū,& lāgoris, effœminatiſſimi animi plenus ſit appellatus ep.27.l.16.fam. Cū eo)Cæſare locutum. De meo aīo)diſcedēdi. Suis) qui cupit eſſe cū Cæſarianis:uel ſuis, ipſius Cæſaris. Timide)ſcribo, ut cupiā celare: uel potius timide locutus eſt. Quin.filius,q̄ fortior eſt meus.ep.9.h.l. Noſtra)qui educauimus. Hęc)natura Curionē)ep.11.l.1. Hortēſij filiū)ep.3.l.6. Huic tu,huic tu) παλιλογία. Delata) de Q. filio. Seueritatē)in illū. Indulgētiā)al.diligētiā. In illū)Q.filium. Amor)ep.2.l.2. Habeat)al. habebis. Patruo)mihi ep.2.l.2. Patri)Q. frī. A Curione mihi nunciatū eſt)ab ijs,qui à Curione ueniebāt,mihi nunciatum eſt. Eū)Curionē. Idib9.) Apr. Pręterijt) hęc adiūgit, Fuit ad me)fuit apud me. ſic ep.16.l.2. & ep.16.h.l. Hominem)Curionē rimarū,ut inquit ille,plenū. Lege Pōpeia)lege à Pompeio in tertio Cōſulatu de ambitu pſertim lata.Aſcō,in orat.p Mil. Condēnati)ut C.Mēmi9, P.Plautius Hipſeus,& alij. Reſtituerent)iudicio populi.Cęs.l.3.de bel. ciu. In Sicilia) q̄ mittit ipſe Propræt. cū tribus legionibus. Cæs.li.1.de bel.ciu. Eorū cōdem natorū, Cæſaris eſſent)quū primū eò ueniſſet. Ipſum) Cæſarem profectum. Eius)Pōpei. Interitu)ep.9.l.8. ni-

hil.n.aliud agit̃ ep.4.l,9. Propius factũ eſſe nihil) q̃ ut cędes fieret,ut ſit ἀποσιώπησις. Eũ)Cęs. Iracũdia elatũ) iratũ,& interceſſionib⁹ incitatũ ep.10.h.l. Voluiſſe occidi)uoluiſſe qdẽ occidi, ſed nõ mãdaſſe tñ. Metellũ)L. Metellum ep.4.l.9. Futurã eſſe)al.futurã fuiſſe:rectius. Ipſum)Cæſarẽ. Putaret) niſi frequẽter Cicero tpa mutaret; libẽti⁹ legerẽ uel,putet,uel putarit. Popularẽ)igit̃ inſidioſam.ep.25.l.8. Crudelẽ) Cæſarem. Apud ipſam plebẽ offendiſſe)ep.ſeq. & ep.6.h.l. Ærario) quod ipſe Cæſar aperuit.Lucan.l.3.ptinus abducto patuerũt templa Metello ep.11.l.7. Ei)Cæſari. Profectũ)in Hiſpaniã infectis ĳs,q̃ agere deſtinauerat Cęs.l.1.de bell.ciu. Ex eo)Curione. Põpeĳ claſſem)ep.11.l.9. Abiturum) Siciliæ diffidẽtẽ ep.ſeq. Sex tu faſces)ut Propręt. Cur laureati?)quum ab ipſo ſenatu nondum ſis Imperator appellatus,nondum decreta ſit ſupplicatio , & ſi Tignium receperas? Ab ipſo)Cæſare. Cur ſex?)quum q̃ iure ſex dedit,eodẽ duodecim dare potuerit? Cupiui) habere faſces. Inquit)Curio. Surrepto)falſa narratione impetrato,ac clàm, & doloſe facto, & ablato; ut ep.17.l.4.alĳ, ferre ad Po. Aliter) q̃ ex S.C. ſurrepto. Non poterat) hoc fieri,quum legitimo iure non eſſem Propręt factus. Ille) Cæſar. Magis) quàm antea odit ut popularis ep.16.l.16 Odit ſenatum) ep.10.h.l. ideo minus auferre S.C.poſſet huiuſmodi. Omnia) quibus merere S.C. poſſim. Sex autẽ) al. cur autem ſex? Nam licebat)per Cęſarem. Ab eo)Cæſare. Philippum)L. Martium Philippum uirũ Conſularem,ep.21.l.5.& pueri Octauĳ uitricũ ep.12.l.15. Impetraſſe) ut liceret abeſſe. Nihil impetrabat)quum peteret,ut ad urbem uenirẽ ep.21.l.9. Cõceſſiſſet)Cæſar,ut abeſſes. Ad eum) Cæſarẽ. Qñ in ſenatum)qñ in ſenatum fortaſſe melius. Nunc ipſum) ipſo tpe hoc,ut ep.3.l.7.& ep.10.l.12.alĳ,ipſum Cæſarẽ exponunt. Offendiſſes)tu Cicero. Ei⁹)Cęſaris. Atq; ego) dixi. Receſſum)qui mihi quaſi prouícia ſit,ut ep.21.l.12.

ſolitudinem)ꝙ oculi inſolēteis homines ferre nō poſſint ep.16.l.2.fam. Lictores)epiſt.9.l.7. Laudabat) Curio. Conſilium) quærēdi receſſum. Quid ergo?) fiet? Tuā prouinciam) Siciliam. Mare ſuperum) ep.25.l.8. Milites ſunt)epiſt.18.l.9. Optatius?)ꝗ ut curſus ſit tibi per meā prouinciam? Perliberaliter) pollicitus eſt. Eſt uerum profectò)alĳ, eſt profectum. Nauigaremus) nauigare poſſemus. Interregnum)ꝙ Coſs. abſint ep.11.l.9. Expectaturus)Cęſar. An quomodo dixerim) an dictaturam,ſiue dictatorem,qui dici ſolebat, & fortaſſe hiſce uerbis:uel potius ita legamus: an,quo modo dixerim?ut ſit ἀπορία. Ille) Curio inquit. Deferri) à Cæſare, ut ſit collega. Nolle)Cos.deſignari. In proximum annum) qui ſuus non ſit. Exquiram) à Curione. Iurabat)Curio. Eſſe debet) amiciſſimus mihi Cæſar. Inquam) al. unquàm. Scripſit) niſi me ualde illi ſatisfacere? ep.19.l. 7. Dolabella? ep.6.l.6. Dico quid?) ἐπανόρθωσις, quaſi dicat,nihil ferè unquàm aliud ſcripſit. Affirmabat) Curio,uel Dolabella. Scripſiſſet)Cęſar,ut ep.5.l.9. Cuperet)Cæſar.ibid. Illum Cæſarem. Agere) nunc, ut ante ep.4.&.5.l.9. Probare)meum factum. Gaudere)ꝙ nō uenerim:quippe quum in optimam accipiat partem epiſ. ſup. Atꝗ iubebat)à Q.iubebat:uel de Q. iubebat:hoc eſt, quod ad Q. filium attinet, Curio nos eſſe ſine cura iubebat:legi,& interpretari poſſe iudicamus. Domeſtici)ut à Q.filio profecti. Hirciani)ab Hircio cum Q.filio habiti. ſupra. Illum)Q. filium. Nobis)me,te, & Q. fratre. Quàm ipſe me inuito) profectus eſt: uel, quàm ego me ipſe inuito, & quaſi prouoco ad ſuſpicandum, qđ ſuſpicandum ſit,ut illum defēdam. Fuit)ipſi Q.filio. uel tibi Attice. ἀνθυποφορά: Sed uelim) al. quod uelim. Quàm minimo)quā minimo ſit malo. Eum) Q.filium. Redĳſſe) ad nos. Oppios) ep.ſeq. Dabis) ut ſoluant. Vnum periculum eſt)tam in creditoribus,& nominibus, quàm in rebus. nam Cæſar moliebatur χρεῶν ἀποκοπὰς.

ep.10.l.7. Pedibus'ne)ſit eundum. Rhegium)ep.6.l.16. In nauem)conſcendendum. Videro)poſtero die,in quē reliqua diſtulit.ſupra. Tirone)ægro Patris relicto ep.2. l.7. Sciam)ut uelim ep.20.l.9. Cogitatione)eà, ut con ſciētia comite ꝓficiſcar. Antea)ſupra,ut epiſtola uideatur diuidēda,niſi tot quaſi conatibus ſit ſcripta, ut mirū non ſit, ſi Cicero hoc loco idem,quaſi iam oblitus,repetat:etſi intelligi poteſt, in aliꝭs etiam epiſtolis ſcripſiſſe, ut ep.1.h.l. De die)diſceſſus. Lunam nouam) qua ſępe tempeſtates cōmouentur. Poſtridie)poſtero die, in quē reliqua diſtulerat. Sūmam)al.ſnīam. Eaꝝ reꝝ)al.haꝝ reꝝ. Quodam)Q.filio:& quędam per notam uocat,ne offendat,& quia pręnomen ab eadem litera incipit. Regēdo)ep.ſeq. ἀρκαδίαι)ἀρκαδίαν μ' αἰτεῖς,Arcadiam me poſtulas,hoc eſt,magna,uel inutilia à me petis.prouerb. Prætermittam)in eo regēdo. Atq; utinam tu)nihil prętermitteres, ſed regēdum ſuſciperes ep.ſeq. Sed modeſtior non ero)in eo regēdo, ꝙ tu, & patrui eſſe ſoleant. Epiſtolam)dedi. Veſtorium)ep.2.l.6. De Tullia) fortaſſe ut illi numos daret,quos poſtea Cicero reddidit ep. 14.h.l. Vectenus)ibid. & ep.12.h.l. Negligentiam)fortaſſe in eo quod neſciret,cui uellem addici,quum Philotimum emere uelle.uel quia ſcripſerat Procos. ep.12.h.l. uel potius quia de numis ἀποτόμος ſcripſerat ibid. Philotimus)ep.4.l.2. Dixiſſet Hs. L.)al. dixiſſet Seſe Hs. L. Canuleio)cuiuſdam L.Canuleꝭ,qui in portu Syracuſis operas daret, fit mentio Verr. 4. qui fortaſſe poſtea fuit Cęſaris legatus.Cęs.l.3.de bel. ciu. Addici) diuerſoriū. Ibid.)quibus ueteres numerabant ep.24.l.14. Ei)Vectено. Stomachoſius) θυμηκώτερον,ep.12.h.l. al.ſtomachoſe ſi uis:ſtomachoſe,ſi tu ita exiſtimas. Cum ioco)ꝙ aſcripſi,monetali ep.12.h.l. Certiorem eſſe factum) eum liberaliter agere. Itinere) in Epeirum epiſ.14.l.9. XV. Cal. Maꝭ)Curio Idib. Apr.uenit in Cumanum: XVII.Cal. Maꝭ ad Ciceronem. XVI. Cal. Maꝭ abſoluit ſermo-

ne,& ita ep.XV.Cal.Maij ẽ data,dieb⁹ ueteri mor̃ colle ctis. *In Epiſt. 5. Me adhuc nihil præter etc.*

σχόλια

MORATVR)quin diſcedam. Aſtute)ſic ep.16 l.2.fam. Sum acturus)expectans, quid in Hiſpania geratur,ut me Tullia monet epiſt.ſeq.& Cælius ep.10.h.l. Quidlibet)ul' uincat, uel uincat Cæſar. Et tñ) placeret, tu tñ. Retice)ne,ſi meum conſilium diuulger̃,impediar. Meas cogitationes omneis) meam totam cogitationem ep.ſup. Quinto fratre) qui iacet in mœrore ep.ſup. ego tñ libẽtius legerẽ:Q. F. ideſt, Q. filio, ut ep.8.l.16.fam. Ita me quidem ſedulo)cura afficit,aut tale quid: & fuit poetę alicuius uerba. Reliqua)quę ſequuntur in illo car mine. Quòd dein) al. q̧ dem. Illo) Q. filio. Magnum opus)regere Q. filium. Nihil ſimplex) eſt enim mirum ingenium ep. 11.h.l. Suſcepiſſes) ut auũculus. Iuuenẽ) Q. filium Pater) Q.frater. Indulgẽs) qua indulgentia deprauatus eſt ep.ſup. & ep.12.h.l. Sine illo) Q. fratre. Potes)regere ſine illo,quum præſens non ſit. Pro certo habemus) quia αὐτεντικῶς nunciatur ep.9.h.l. Quà, & quò)diſcedam ep.2.h.l. Ego uero)uidetur epiſtolæ prin cipium, ne de Q. filio bis idem dicat. Apuliam, & Sipontum) quò tu cogitas, in Epeirũ profecturus ep.ſup. Iſtam)quam tu meditaris. Probo) in te. Sed ea) Reſp. uel recti ratio. Regnandi)dominandi ep.11.l.8. Modeſtior)Pompei⁹. Niſi uincit) ep.ſup. Syllano more) ep. 11.l.8. Tibi)qui neutri es beneficio deuinctus. Beneficio uinctus)epiſto.3.l.8.quod ſequor ep.6.l.9. Ingrat⁹) in Pompeium ἀχάριστος ibid. Nõ poſſum) quaſi nõ debeo,ut ep.15.l.3. In acie)nec fuit ep.18 l.9 fam. Melitę) ep.ſeq.& ep.4.l.3. inſula eſt. Plin.l.3.cap.8.& oppidum, ubi nunc habitant equites Hieroſolymarij. Iuuas eum) Põpeium. Adriatico)ſupero. al. Adriano. Dolabella) gener ep.6.l.6. Freto)ep.1.l.2. Siciliẽſi)ubi Curio Proprę.erit ep.ſup.al.Cretenſi.nam mare,quod eſt inter Sici

liam, & Cretam, partim Siculũ, partim Creticum uocari nemo neſcit. ſed hic, quũ fretũ, nõ mare dicit, ſiculũ ſignificat. Iniecta) ex lr̃is Trebatij ep.1.l.4.fam. Colloq) de off. utriuſq; nr̃m ibi. Philotimũ) al. Philotimũ libertum ep.4.l.2. & ep.2.l.4. fam. Lr̃is) primis l.4.fam. Eſſe uolet) Ser. Sulpi. Pręclara συνοδία) p̃claræ cõciliũ, ſiue colloquiũ. Sin aũt) nolet uir eẽ. Vixit) ep.ſup. Offenſiõe) de ęrario ibi. Diffidẽs) ita, ut diceret, ſi Põpeij claſſis eſſet, ſe de Sicilia abituræ. Q. puer) iã nũc reuerſum. Accepi uehemẽter) uehemẽter accuſaui, & obiurgaui, ꝙ ad Cęs. eẽt ꝑfect⁹ ep.ſup. Fuiſſe) cãm itineris. Cõgiarij) quod à Cęs. ſe ſꝑabat accepturæ. Scelus) libidinẽ, uł ſimulationẽ pietatis ep.ſup. Vitiũ) auaritiam. Indulgẽtia) ibi & ep.12.h.l. Oppijs) ep.7.l.8. Veliẽ lib⁹) ex Velia ep. 12.l.7. Philotimo) τῆς δάμαρτός μου ἀπελευθέρῳ ep.4.l.6. & ep.4.l.2. Videbis) an dãdi ſint Terẽtię ep.ſup. Epeirũ) q̊ me inuitas ep.14.l.9. Putabim⁹) ſi eo nauigabim⁹.

In Epiſt. 6. *Et res ipſa monebat, & tu etc,*

σχόλια

FIERI) faciẽdi, fortaſſe dixiſſet Laur. Vallẽſis. In Hiſpania) q̊ ꝑfect⁹ eſt Cęſar ep.3. & 4. h.l. Cõſiliũ iſtud) expectãdi. Hiſpaniẽſem caſum) quem neq; expecto, nec qcq̃ aſtute cogito ep.16.l.2.fam. Fieri) rõnes nr̃as ad Hiſpaniẽſem caſum accõmodari. Dicitis) tu, Tullia, & Cęli⁹. Neceſſe eſt) cõplexio. Iſtũ) Cęs. Tũ) poſt Cęs. uictũ. Curionẽ) inimicũ, nedũ amicos. Ad eũ) Põp. Vincimur in Hiſpania) Petreio, & Afranio ducib⁹. Iſtũ) Cęſ. Cędẽ) ep.11.h.l. Si uicerit) Cęſar. Exulũ reditũ) φυγάδων κάθοδον ep.10.l.7. & ep.4.h l. Tabulas nouas) χρεῶν ἀποκοπάς ep.10.l.7. Romano hoĩ) q Regis nomẽ oderat & in ferrũ ꝑ libertate ruebat, ut inqt Poeta. Perſę) τῆς γὰρ μοναρχίας τὸ περσῶν γένος ἄκρον ἔχει; & ob id ἀνευρίσκομεν αὐτούς χείρους γεγονότας, ὡς τὸ ἐλεύθερον λίαν ἀφελομένους τοῦ δήμου, τὸ δεσποτικὸν δ' ἐπαγαγόντας. Plato lib.3. de legib. Gabinio) ep.15.l.4. Illum) Gabinium, ut Cæſaris

amicum,& ab eo reſtitutum.Dion.l.39. Rogari)ſenten-tiam,ut ep.10.l.1. Chloelium, Catuli Plaguleium, cęteros?)al. Chloelium Catelli,Plaguleium,cæteros?etſi nomina ſunt ipſo penè timēda ſono,& indigna, de quibus aliquis laboret,uidēdum tñ fortaſſe ſit,an leger poſſim?: Clodium,Cotylam, Patulcium, Cæteios? pſertim quū & exules,& ſuos inimicos uocet,ut erat Sext.Clodius, ep.13.&.14.l.14.niſi q3 magis pbet,Cęliū,ut Q.Cęliū ſignificet.Philip.13.ubi Cotylę Varij ēt fit mētio de Q.uero Patulcio,et C.Cæteio,qui Milonem accuſarunt,ſcribit Aſcon.in orat.pro Mil.Defenſos)ut M. Cęlium,Dolabellam, Cornelium Balbum, Rabirium Poſthumum, & alios. Quòd ſi) al. quid ſi. Liceat) in curia, & inter eos uerſari. Scribunt)cōtra atq; ipſe ſcripſit epiſto.3.h.l. Eius)Cæſaris. Non uenerim)rogatus ep.21.l.9. Ne'dubitemus)εἰρωνικῶς,imo dubitemus. Ei) Cæſari. Periculo) à Pompeianis,ſi poſtea uicerint,uel etiam Cæſare uictore crudeli futuro. Vēditemus)tradamus. Quicum) cum quo Cæſare. Cōiuncti) hoc belli tēpore, uel olim in conſulatu. Ne cum pmio quidē) ne cum numis quidem,quos ipſi Cæſari debebam ep.3.l.7.uel potius quin queuiratu ep.2.l.9. Voluimus eſſe?) al.ſine interrogatione.rectius. Amiſſis)à Pōpeio. Putas)ut putare nō debes. Themiſtocleum) ep.10.l.7. Exiſtimat)cogitat ep.11.l.8. Per ſe)ſed per legatos. Ei)Pompeio. Claſſibus) ep.11.l.9. Ad Italiam accedet)fame necādam ibid. Medios)inter Pōpeium, & Cæſarem.ſic medium ep.11.h.l. Non licebit)nam Pōpeius omnibus, qui remanſerint, erit iniquus ep.23 l.8. Mai?)hoc ipſo. Tm̄?)tm̄modo? Turpius?)q̄ Pōpeij claſſibus aduerſari,quum turpe ſit non eē adhuc illum ſecutū ep.4.l.9. Annibal hic in abſentis ſolus tuli ſcelus;eiuſdem cum Pompeio, & cum reliquis principibus non feram?)al. Annibal hic in abſenteis:ſolus tuli ſcelus eiuſdem, cum Pompeio etc.hoc eſt, Cæſar in Italia erit alter Annibal contra abſenteis,ep.10

l.7.atqui,inquit Cicero,olim ſcelus eiuſdem Cęſaris ſolus tuli,& nunc cum Pompeio,& reliquis nõ feram? al. an,ni ualde in abſentia ſolus etc. uideant eruditi,an tot⁹ locus ita legi poſſit, ἀνὶ βασδι, κινὶν abſentis ſolus tuli, ſcelus eiuſdẽ cum Pompeio,& cum reliquis principibus non feram? ut quaſi ſubijciat. Atticus: Annibal uero, hoc eſt,Cæſar,quid faciet?deinde reſpondeat Cicero:an, quum potẽtiam eius abſentis.i.in Galliam profecti, uel proficiſcẽtis, quam ſuam potẽtiam eẽ dicebat Clodius, ſolus tulerim,cum Põpeio, & reliquis principibus eiuſdem ſcelus nõ feram?ex orat. pro Mil. Officio) ep.11.l. 7. Ab illis)Põpeianis. Si peccaro)ſi remanſero,ep.23.l. 8.ſi,quę probãda nõ ſunt,pbaro ep.2.l.4.fam. Ab hoc) Cæſare. Recte fecero)& recte ſenſero ep.21.l.9.Cũ periculo) quum periculũ inſit. Quod)quod turpe. Cum ſalute)etiam ſi ſalus ineſſet. Nõ ſimul)ἀνθυποφορά. Non potuimus)trãſire. Extat)ep.15.l.8.& ep.2.l.9. Dierum) qb⁹ſi? cũ Põpeio trãſire nõ potuim⁹. Ne cõdam⁹qdẽ) al.ne cõdimusqdẽ. Vt poſſumus)al.ut poſſim⁹,hoc eſt, quis poſſim⁹ cõdere. Fefellit)ep.2.l.4.fam. Iratum)ut antea orat.de prouinc. conſul. Amicus)facta pace. Sẽ ſeram)ſupplicia miſerrima paſſus ep.15.l.8. quum me ciuitate expulerunt ep. 4.h.l. Iidẽ) eadem mẽte:in eadem opinione conſtantes. Eſſent)Pompeius,& Cæſar. Veritus) ep.24.l.7. Incitant) ad diſcedẽdum, & properandũ. Collegij)augurat⁹. Ab Appio)ab App.Claudij libris auguralibus ep.4.&.9.l.3. fam.& l.2.de legib. Sed illa)auguria. Platonis)ex l.8.de Rep. Iſtum) Cæſarẽ. Florẽtes, ac nouos,ut uti diebus) quicquid dicant alij, nos ita legimus: Florẽs,an nouus VII.diebus.nam circiter dies VII. Romæ fuiſſe tum Cæſarem intelliget q colliger uoluerit,eum Formijs proſcribi iuſſiſſe,ſenatũ Cal. Apr. uelle ſe frequẽtem adeſſe, ep. 20.l.9. & eundem añ Id.Apr.ex urbe profectum,ep.4.h.l, quin ipſe quoqꝫ l.1. de bel.ciu.ſcribit,diebus aliquot fruſtra cõſumptis pro-

fectum. Illi ipſi) quæ illum ſemper ut popularem extulit. Odium oſtenſionem de ærario. Venerit) ταῦτα γὰρ ποιοῦντα, ἕτοιμον πᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις, inquit Plato lib.8. de Rep. &, μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος ἐστι ibid. Simulationem) προσποίησιν. ſic enim loquitur Plato ibid. πᾶσιν ἵλεως τε, καὶ πατρῷος εἶναι προσποιεῖται. Manſuetudinis) & clementiæ ep.9.l.8. Metello) quem occidi uoluit ep.4.h.l. Ærario) ex quo protulit laterum aureorum XV. argenteorum XXXV. & in numero Hs. CCCC. ut legunt eruditi apud Plin. lib.33. cap.3. Si ij) ut M. Antonius, Curio, & reliqui. Feram) uel præſens, ut Socrates, ep.2.l.8. uel abſens, ut Q. Metellus Numidicus, epiſto. lõga ad Lentul. ut Thucydides, ut alij, quos refert Plutar. in libro de exilio. Sardanapali uice in ſuo lectulo) effœminate, ut Sardanapal⁹ uixit, quamuis poſtea ſit mortuus in lectulo ſuo, ſibi accõmodato, hoc eſt, pyra, ut ſcribit Iuſtin. l.1. Diodor. lib 3. & Ouid. in Ibid. ſed quoniam locutio hæc minus Tulliana uideri poteſt, & debet, libenter ego legerem, in meo lectulo, quum uerborum conſtructio id poſtulet, & mutationes huiuſmodi alibi quoq; fiant, ut ep.6.l.8. tua ſponte, quum prius mea ſponte legeretur: niſi forte ſint uerba ex aliquo poeta ſumpta, quum toties uſurpet, ut ep.14. h.l. Vt ait) ξυγγραφῆς α. τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής) præſentiumq; quę repente accidunt, minima cum deliberatione peritiſſimus cognitor, & futurorum in eo, quod plerunq; cõtingit, optimus coniector: uel, ut uertit Laurentius Vallenſis: ad ſubitos caſus præſentiſſimi conſilij, futurorum optimus plerunque coniector. Eos caſus) accuſationis, & exilij. Plutar. in uita. Ait idem) Tucydid. ibid. τὸ, τε ἄμεινον, ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα) quid melius, quidue peius eſſet, quamuis adhuc eſſet in obſcuro, prouidebat maxime. Lacedęmoniorum) qui il-

lum cum Pauſania proditionis accuſandum curarunt. Suorum ciuium) qui illum ex urbe eiecerũt. Artaxerxi) Xerxis filio, ut ſcribit Thucyd. & ſi Ephorus, & Clitarchus Xerxi patri hæc pollicitum ſcripſerunt. Polliceretur) τὴν ἑλλάδα δουλώσειν: quod poſtea ne pręſtaret, mori uoluit ep.12.l.9. Nox) qua necatus eſt. Liu.l. 59. Africano) inferiori. Ille dies) quo pulſus eſt urbe, & hoſtis iudicatus Liu. lib. 77. nam quod ad mortem attinet, feliciter ſepties Cos. domi ſuæ ſenex eſt mortuus lib.3. de natur. Deor. Syllanus) nam Sylla Cos. expulit. Iſte) Cæſar. Sibi eſt aduerſarius) ſceleribus, quorum συνείδησις πλήττει τὴν ψυχήν. ſic epiſto. 13. h.l. nihil inimicius, quàm ſibi ipſe. Fore) ut corruat iſte. Sin quid) pernicies Cæſaris. Acciderit) ut accidit epiſto.1. lib. 14. Maturius) ante mortem noſtram. Factum uideam) corruiſſe Cæſarem uideam. Vt ijs) Cæſarianis. Pareạm) quum potius imperare debeam. Quos contra) contra quos. ἀναστροφή. Me) ut Procos. ep.10.l.16.fam. Acciperet) caperet ibid. πλουδοκῶν) nauigationem expectans: dum ὁ πλοῦς ὡραῖος obreperet ep.6.l.9. Domeſticas) propter Dolabellam bello ciuili implicatum: uel potius propter dotem, & rem domeſticam impeditam ep.2. l.11. Tricas) prouerb. tricæ, apinæ. Animus) Tulliæ. Diſceſſu) ad quem etiam hortetur ep.4.l.9. στοργῆς) pietatis, amoris erga parentes hoc loco: erga filios ep.2.l.7. Sit ſumma) ſit quamuis ſumma. σύντηξις) cõglutinatio. Bene audire) Pompeium, & officium ſequentes ep.6.l 9. nam alioqui male audiremus, cum ne cunctatio quidem hæc probetur epiſt.1.l.9. Vult) Tullia. Nimis) nimis multa ſcribo. συμπάθειαν) condolentiã ep.14.l.4. Ex Italia) diſceſſum. Hoc tpe) anteq̃ ſcirem, quid in Hiſpania geſtum eſſet. ſupra. Antonio) ep.ſeq. Curione) ſibi chariſſimo Philip.2. Melite) ep.ſup. & ep.9.h.l. Nolle) alnolo. Eo) Antonio. Curio uſus eſt Philip.2. alij, Curione, ſuſus ſum ep.4.h.l. Is) Anto. Miſenũ, q̃d unũ p̃diũ

de rebus urbanis ep.ſup. & ſeq. Agerēturq;) quę ad nauigationem pertinēt. M M T E Y C A)al. μάντευμα,diuinatio,reſponſum,conſilium tuum, quod mihi inſtar eſt μαντεύματος:ut hic μάντευμα uocet,quam fortaſſe μαντεῖαν uocarat ep.21.l.9. Adeſt) tuis proximis literis allatum. Ardet)cupit diſcedere. Quò,& quà)diſcedam?, quum clauſi ſint maritimi exitus ep. 18.l.9. Cura) inueniendi, quò,& quà diſcedamus.ep.5.h.l. Peritorum) ut nautarum,qui portus,ſtationes,& loca maritima norunt. Sine ſpe)ep.18.l.9. Dionyſium)epiſt.4.l.7. Non amico) ep.18.l.9.

In Epiſt. 3. Cum,quid ſcriberem, planè etc.

σχόλια

PROFECTVS'NE eſſet)Cæſar in Hiſpanias, ut conſtituerat ep.18.l.9. Conſules)ep.13.l.7. S.C.) ſenatus enim rem probarat de mittēdis legatis Cęs.l.1.de bel.ciu. Vt igitur)quaſi ἐπανάληψις. Ego) niſi diuidatur hic epiſtola,non uideo,qui poſſit dicere,ſe eodem die alteram dictaiſſe,& pridie longiorem dediſſe,quum hæc ſuperiore ſit longior. Arcano) ep.1.l.5. & ep.ſup. VII. Id.)Apr. Alteram)duas igitur ſcripſit. Pridie)VIII.Id. Apr. Longiorem)epiſtolam ſuperiorem longiorem parte ſuperiore huius epiſtolæ,quam nos finiri cēſemus ibi: certiorem uel ep.1.h.l. Regia)Cęſaris domo, quam regiam inuidioſe uocat. Non fugerim)& ipſe cum Cæſare congreſſus ep.21.l.9. Non uenerim) ad urbem,ut uolebat ibid. Quod ſcribis) al. quod ſcribit: recte, ne uerbum,ſecum, Grammaticis male poſitum uideatur. Tullium)lege,Tullum epiſt.9.l.8. Seruium) Ser. Sulpitium ep.22.l.9. Quòd mihi)remiſit, ut deliberarem ep.21.l.9. Hoies)συνεκδοχὴ,ut αὔξησιν faciat,& alterum minus offendat,ſi ambos complectatur, quum tamen de altero tantum conſtet. Miſiſſent)Seruius certe quidem epiſ.21.& 22.l.9. Circūſedendum)Brunduſii. Dubitarent) quaſi uero plus in ea re Pompeium offenderent.

In epiſt 4. Multas à te accepi epiſtolas etc.

σχόλια

EA uero)epiſtola. Amiſerim)urbe relicta ep.10.l.7 Conſecutus)olim. Præſtiterim)præſertim Cos. Iſtos) Pompeium, & Cæſarem potiſſimum. Quos propter) ἀναστροφὴ. Hi ſunt)Pompeius,& Cæſar. Expuliſſent) nam dico eoſdem eſſe,qui Bibulũ exire domo prohibuerũt,& me coegerũt ep.lõga ad Lẽtul. Quorũ ſocietas) al.quorum ſocietatis al.quæ ſocietas. Conſenſionis)ep. 16.&.17.l.2. Quò)ad quod bellum. Alter) Cęſar. Expulit)Pompeium ep.18.l.9. Perſequi)in Græciam ibid. Prouincia)Hiſpania. Spoliare) expoliare ep.1.h.l Alter is)Pompeius. Quondam)meis tẽporibus,qñ ſum proditus,ep.8.l.3. & tot incõmodis affectus.epiſt. 22.l.9. Ne ſubleuabat quidẽ)quum tñ poſſet ep.15.l.9. Huius)Cęſaris,qui mihi iratus meum inimicum traduxit ad plebẽ. orat.de prouinc.Conſ. Aiebat)reſponſum minus liberale ep.15.l.3. Soceri)Cęſaris ep.3.l.8. Cõparat)ep.11.l.8. Nõ iniuſtũ) ut pro libertate ſuſceptum. Exitiabile) exitioſum ep.4.lib.9. Niſi uicerit)quia Cæſar erit tyrãnus. Si uicerit)quia & ipſe Syllam imitabĩt ep.ſeq. & ep.11. l.8. Horũ)Pompeij,& Cęſaris. Res geſtas)à Pompeio in tribus orbis partibus,à Cęſare in Hiſpania,& in Gallijs. Non antepono)nunc.nam res ea me ſolebat pungere ep.17.l.2. Florẽtiſſima)de Põpeio orat.ꝑ lege Manil. de Cæſare Plin.l.7.cap.25. Duriore) præſertim exilij tẽpore l.3. Deſerta)ut à Pompeio. Oppreſſa) ut à Cæſare. Admonemur)nunc,& aliàs epiſto.2.l.8. Libris)de Rep. Nihil eſſe bonum) lib.1. de off. Quod turpe ſit) ep.8.l.8. Vterq;)Cæſar,& Pompeius. Poſterior)lib.2. penẽ toto,ſed epiſto.16.potiſſimum. Conſcientia ſuſtentor)ſic ep.1.&.4.l.6.fam. XIIII.annis) quot inter meũ, & pręſentem cõſulatum numerantur. Proſpexerim)ep. 3.l.4.fam. Acta ętas)ita,ut non multum ſpiritus ſit reliquum ep.22.l.9. Pueros)Cicerones ep.4.l.9. Quorum

quidem alter) meus. Excruciat) ne in ipſum exiſtam cru delior ep.12.h.l. Alter) Q. filius. Indulgẽtia) molli edu catione. Quintil.l.1. cap.3. Noſtra) ſe miſcet Cicero, ne fratrẽ, cuius interfuerat filiũ inſtituere, grauius accuſare uideat, quem tñ nimis indulgẽtem uocat ep.ſeq. Deprauatus) ibid. & ep.12.h.l. Ipſum) Q. filium. Illum) Q. filiũ. Eius) Q. filij. Patris) Q. fratris. Lenitas) indulgẽtia. Eius) Q. filij. Miſſas) de noſtro cõſilio diſcedendi. Ipſius) Q. fratris. Videm⁹) cũ eo nũc uiuẽtes. Reddidiſſe) Q. filiũ. Eius) Q. filij. Iter) ad Cæſarem. Simulatio q; pietatis) dũ uult uideri id facere, ut patri aliquid à Cęſare impetret, quũ id faciat, ut cũ Cæſarianis, & pſertim cũ Hircio eſſe poſſit. Hirciũ) corruptorẽ, ut poſtea merito à Q. Cicerone patre libidinũ, & lãgoris, effœminatiſſimi animi plenus ſit appellatus ep.27.l.16.fam. Cũ eo) Cæſare locutum. De meo aĩo) diſcedẽdi. Suis) qui cupit eſſe cũ Cæſarianis: uel ſuis, ipſius Cæſaris. Timide) ſcribo, ut cupiã celare: uel potius timide locutus eſt Quin. filius q̃ fortior eſt meus. ep.9.h.l. Noſtra) qui educauimus. Hęc) natura Curionẽ) ep.11.l.1. Hortẽſij filiũ) ep.3.l.6. Huic tu, huic tu) παλιλογία. Delata) de Q. filio. Seueritatẽ) in illũ. Indulgẽtiã) al. diligẽtiã. In illũ) Q. filium. Amor) ep.2.l.2. Habeat) al. habebit. Patruo) mihi ep.2.l.2. Patri) Q. fri. A Curione mihi nunciatũ eſt) ab ĳs, qui à Curione ueniebãt, mihi nunciatum eſt. Eũ) Curionẽ. Idib⁹.) Apr. Pręterĳt) hęc adiũgit. Fuit ad me) fuit apud me. ſic ep.16.l.2. & ep.16.h.l. Hominem) Curionẽ rimarũ, ut inquit ille, plenũ. Lege Põpeia) lege à Pompeio in tertio Cõſulatu de ambitu pſertim lata. Aſcõ, in orat. p Mil. Condẽnati) ut C. Mẽmi⁹, P. Plautius Hipſeus, & alĳ. Reſtituerent) iudicio populi. Cę3.l.3. de bel. ciu. In Sicilia) q̃ mittit ipſe Proprææt. cũ tribus legionibus. Cæs.li.1.de bel.ciu. Eorũ cõdem natorũ, Cæſaris eſſent) quũ primũ eò ueniſſet. Ipſum) Cæſarem profectũ. Eius) Põpei. Interitu) ep.9.l.8. ni-

hil.n.aliud agit̃ ep.4.l,9. Propius factũ eſſe nihil) τῷ ut
cędes fieret;ut ſit ἀποσιώπησις. Eũ) Cęs. Iracũdia elatũ)
iratũ,& interceſſionib⁹ incitatũ ep.10.h.l. Voluiſſe occi
di)uoluiſſe qdẽ occidi, ſed nõ mãdaſſe tñ. Metellũ)L.
Metellum ep.4.l.9. Futurã eſſe)al.futurã fuiſſe:rectius.
Ipſum)Cæſarẽ. Putaret) niſi frequẽter Cicero tpa mu-
taret; libẽti⁹ legerẽ uel,putet,uel putarit. Popularẽ)igit̃
inſidioſam.ep.25.l.8. Crudelẽ) Cæſarem. Apud ipſam
plebẽ offendiſſe)ep.ſeq. & ep.6.h.l. Ærario) quod ipſe
Cæſar aperuit.Lucan.l.3.ptinus abducto patuerũt tem
pla Metello ep.11.l.7. Ei)Cæſari. Profectũ)in Hiſpa-
niã infectis ĳs,q̃ agere deſtinauerat Cęs.l.1.de bell.ciu.
Ex eo)Curione. Põpeĳ claſſem)ep.11.l.9. Abiturum)
Siciliæ diffidẽtẽ ep.ſeq. Sex tu faſces)ut Propręt. Cur
laureati?)quum ab ipſo ſenatu nondum ſis Imperator ap
pellatus,nondum decreta ſit ſupplicatio , & ſi Tignium
receperas? Ab ipſo)Cæſare. Cur ſex?)quum q̊ iure ſex
dedit,eodẽ duodecim dare potuerit? Cupiui) habere fa-
ſces. Inquit)Curio. Surrepto)falſa narratione impetra
to,ac clàm, & doloſe facto, & ablato; ut ep.17.l.4.alĳ,
ferre ad Po. Aliter) q̃ ex S.C. ſurrepto. Non poterat)
hoc fieri,quum legitimo iure non eſſem Propręt factus.
Ille) Cæſar. Magis) quàm antea odit ut popularis ep.
16.l.16 Odit ſenatum) ep.10.h.l. ideo minus auferre S.
C.poſſet huiuſmodi. Omnia) quibus merere S.C. poſ-
ſim. Sex autẽ) al. cur autem ſex? Nam licebat)per Cę-
ſarem. Ab eo)Cæſare. Philippum)L. Martium Philip
pum uirũ Conſularem,ep.21.l.5.& pueri Octauĳ uitricũ
ep.12.l.15. Impetraſſe) ut liceret abeſſe. Nihil impetra-
bat)quum peteret,ut ad urbem uenirẽ ep.21.l.9. Cõceſ-
ſiſſet)Cæſar,ut abeſſes. Ad eum) Cæſarẽ. Qm̃ in ſena-
tum)qñ in ſenatum fortaſſe melius. Nunc ipſum) ipſo
tpe hoc,ut ep.3.l.7.& ep.10.l.12.alĳ,ipſum Cæſarẽ expo
nunt. Offendiſſes)tu Cicero. Ei⁹)Cęſaris. Atq; ego)
dixi. Receſſum)qui mihi quaſi prouicia ſit,ut ep.21.l.12.

ſolitudinem) ꝙ oculi inſolẽteis homines ferre nõ poſſint ep.16.l.2.fam. Lictores) epiſt.9.l.7. Laudabat) Curio. Conſilium) quærẽdi receſſum. Quid ergo?) fiet? Tuã prouinciam) Siciliam. Mare ſuperum) ep.25.l.8. Milites ſunt) epiſt.18.l.9. Optatius?) ꝙ̃ ut curſus ſit tibi per meã prouinciam? Perliberaliter) pollicitus eſt. Eſt uerum profectò) alĳ, eſt profectum. Nauigaremus) nauigare poſſemus. Interregnum) ꝙ Coſs. abſint ep.11.l.9. Expectaturus) Cęſar. An quomodo dixerim) an dictaturam, ſiue dictatorem, qui dici ſolebat, & fortaſſe hiſce uerbis: uel potius ita legamus: an, quo modo dixerim? ut ſit ἀπορία. Ille) Curio inquit. Deferri) à Cæſare, ut ſit collega. Nolle) Cos. deſignari. In proximum annum) qui ſuus non ſit. Exquiram) à Curione. Iurabat) Curio. Eſſe debet) amiciſſimus mihi Cæſar. Inquam) al. unquàm. Scripſit) niſi me ualde illi ſatisfacere? ep.19.l. 7. Dolabella? ep.6.l.6. Dico quid?) ἐπανόρθωσις, quaſi dicat, nihil ferè unquàm aliud ſcripſit. Affirmabat) Curio, uel Dolabella. Scripſiſſet) Cęſar, ut ep.5.l.9. Cuperet) Cæſar. ibid. Illum Cæſarem. Agere) nunc, ut ante ep.4.&.5.l.9. Probare) meum factum. Gaudere) ꝙ nõ uenerim: quippe quum in optimam accipiat partem epiſt. ſup. Atq; iubebat) à Q. iubebat: uel de Q. iubebat: hoc eſt, quod ad Q. filium attinet, Curio nos eſſe ſine cura iubebat: legi, & interpretari poſſe iudicamus. Domeſtici) ut à Q. filio profecti. Hirciani) ab Hircio cum Q. filio habiti. ſupra. Illum) Q. filium. Nobis) me, te, & Q. fratre. Quàm ipſe me inuito) profectus eſt: uel, quàm ego me ipſe inuito, & quaſi prouoco ad ſuſpicandum, qđ ſuſpicandum ſit, ut illum defẽdam. Fuit) ipſi Q. filio. uel tibi Attice. ἀνθυποφορά: Sed uelim) al. quod uelim. Quàm minimo) quã minimo ſit malo. Eum) Q. filium. Redĳſſe) ad nos. Oppios) ep.ſeq. Dabis) ut ſoluant. Vnum periculum eſt) tam in creditoribus, & nominibus, quàm in rebus. nam Cæſar moliebatur χρεῶν ἀποκοπάς

ep.10.l.7. Pedibus'ne)ſit eundum. Rhegium)ep.6.l.16. In nauem)conſcendendum. Videro)poſtero die,in quē reliqua diſtulit.ſupra. Tirone)ægro Patris relicto ep.2. l.7. Sciam)ut uelim ep.20.l.9. Cogitatione)eà, ut con ſciētia comite ꝓficiſcar. Antea)ſupra,ut epiſtola uideatur diuidēda,niſi tot quaſi conatibus ſit ſcripta, ut mirū non ſit, ſi Cicero hoc loco idem,quaſi iam oblitus,repetat:etſi intelligi poteſt, in alijs etiam epiſtolis ſcripſiſſe, ut ep.1.h.l. De die)diſceſſus. Lunam nouam) qua ſępe tempeſtates cōmouentur. Poſtridie)poſtero die, in quē reliqua diſtulerat. Sūmam)al.ſnīam. Earꝫ reꝝ)al.haꝝ reꝝ. Quodam)Q.filio:& quędam per notam uocat,ne offendat,& quia pręnomen ab eadem litera incipit. Regēdo)ep.ſeq. ἀρκαδίαι)ἀρκαδίαν μ' αἰτεῖς,Arcadiam me poſtulas,hoc eſt,magna,uel inutilia à me petis.prouerb. Prætermittam)in eo regēdo. Atq́ꝫ utinam tu)nihil prętermitteres, ſed regēdum ſuſciperes ep.ſeq. Sed modeſtior non ero)in eo regēdo, q̄ꝫ tu, & patrui eſſe ſoleant. Epiſtolam)dedi. Veſtorium)ep.2.l.6. De Tullia) fortaſſe ut illi numos daret,quos poſtea Cicero reddidit ep. 14.h.l. Vectenus)ibid. & ep.12.h.l. Negligentiam)fortaſſe in eo quod neſciret,cui uellem addici,quum Philotimum emere uelle.uel quia ſcripſerat Procos. ep.12.h.l. uel potius quia de numis ἀποτόμως ſcripſerat ibid. Philotimus)ep.4.l.2. Dixiſſet Hs. L.)al. dixiſſet Seſe Hs. L. Canuleio)cuiuſdam L.Canuleij,qui in portu Syracuſis operas daret, ſit mentio Verr. 4. qui fortaſſe poſtea fuit Cęſaris legatus.Cęs.l.3.de bel. ciu. Addici) diuerſoriū. Ibid.)quibus ueteres numerabant ep.24.l.14. Ei)Vectено. Stomachoſius) θυμικώτερον,ep.12.h.l. al.ſtomachoſe ſi uis:ſtomachoſe,ſi tu ita exiſtimas. Cum ioco)q̄ aſcripſi,monetali ep.12.h.l. Certiorem eſſe factum) eum liberaliter agere. Itinere) in Epeirum epiſ.14.l.9. XV. Cal. Maij)Curio Idib. Apr.uenit in Cumanum: XVII.Cal. Maij ad Ciceronem. XVI. Cal. Maij abſoluit ſermo-

ne,& ita ep.XV.Cal.Maij ē data,dieb⁹ ueteri mor̄ colle ... ctis. *In Epiſt.* 5. *Me adhuc nihil præter etc.*

σχόλια

MORATVR)quin diſcedam. Aſtute)ſic ep.16 l.2.fam. Sum acturus)expectans, quid in Hiſpania geratur,ut me Tullia monet epiſt.ſeq.& Cælius ep.10.h.l. Quidlibet)ut̄ uincat, uel uincat̄ Cęſar. Et tn̄) placeret, tu tn̄. Reticę)ne,ſi meum conſilium diuulget̄,impediar. Meas cogitationes omneis) meam totam cogitationem ep.ſup. Quinto fratre) qui iacet in mœrore ep.ſup. ego tn̄ libētius legerē:Q. F. ideſt, Q. filio, ut ep.8.l.16.fam. Ita me quidem ſedulo)cura afficit,aut tale quid: & fuit poetę alicuius uerba. Reliqua)quę ſequuntur in illo car mine. Quòd dein) al. ꝙ dem. Illo) Q. filio. Magnum opus)regere Q. filium. Nihil ſimplex) eſt enim mirum ingenium ep. 11.h.l. Suſcepiſſes) ut auūculus. Iuuenē) Q. filium Pater) Q.frater. Indulgēs) qua indulgentia deprauatus eſt ep.ſup. & ep.12.h.l. Sine illo) Q. fratre. Potes)regere ſine illo,quum præſens non ſit. Pro certo habemus) quia αὐτεντικῶς nunciatur ep.9.h.l. Quà, & quò)diſcedam ep.2.h.l. Ego uero)uidetur epiſtolæ principium, ne de Q. filio bis idem dicat. Apuliam, & Sipontum) quò tu cogitas, in Epeirū̄ profecturus ep.ſup. Iſtam)quam tu meditaris. Probo) in te. Sed ea) Reſp. uel recti ratio. Regnandi)dominandi ep.11.l.8. Modeſtior)Pompei⁹. Niſi uincit) ep.ſup. Syllano more) ep. 11.l.8. Tibi)qui neutri es beneficio deuinctus. Beneficio uinctus)epiſto.3.l.8.quod ſequor ep.6.l.9. Ingrat⁹) in Pompeium ἀχάριστος ibid. Nō poſſum) quaſi nō debeo,ut ep.15.l.3. In acie)nec fuit ep.18 l.9 fam. Melitę) ep.ſeq.& ep.4.l.3. inſula eſt. Plin.l.3.cap.8.& oppidum, ubi nunc habitant equites Hieroſolymarij. Iuuas eum) Pōpeium. Adriatico)ſupero. al. Adriano. Dolabella) gener ep.6.l.6. Freto)ep.1.l.2. Siciliēſi)ubi Curio Proprę.erit ep.ſup.al.Cretenſi.nam mare,quod eſt inter Sici

liam, & Cretam, partim Siculũ, partim Creticum uocari nemo neſcit. ſed hic, quũ fretũ, nõ mare dicit, ſiculũ ſignificat. Iniecta) ex lr̃is Trebatij ep.1.l.4.fam. Colloq) de off. utriuſq; nr̃m ibi. Philotinũ) al. Philotimũ libertum ep.4.l.2, & ep.2.l.4. fam. Lr̃is) primis l.4.fam. Eſſe uolet) Ser. Sulpi. Pręclara συνοδία) p̃clarũ cõciliũ, ſiue colloquiũ. Sin aũt) nolet uir eẽ. Vixit) ep.ſup. Offenſiõe) de ęrario ibi. Diffidẽs) ita, ut diceret, ſi Põpeij claſſis eſſet, ſe de Sicilia abiturũ. Q. puerũ) iã nũc reuerſum. Accepi uehemẽter) uehemẽter accuſaui, & obiurgaui, ꝙ ad Cęs. eẽt ꝓfect⁹ ep.ſup. Fuiſſe) cãm itineris. Cõgiarij) quod à Cęs. ſeſpabat acceptũ. Scelus) libidinẽ, uł ſimulationẽ pietatis ep.ſup. Vitiũ) auaritiã. Indulgẽtia) ibi & ep.12.h.l. Oppijs) ep.7.l.8. Veliẽ lib⁹) ex Velia ep.12.l.7. Philotimo) τῆς δαμαρτός μου ἀπελευθέρῳ ep.4.l.6. & ep.4.l.2. Videbis) an dãdi ſint Terẽtię ep.ſup. Epeirũ) q̊ me inuitas ep.14.l.9. Putabim⁹) ſi eo nauigabim⁹.

In Epiſt. 6. Et res ipſa monebat, & tu etc,

σχόλια

FIERI) faciẽdi, fortaſſe dixiſſet Laur. Vallẽſis. In Hiſpania) q̊ ꝓfect⁹ eſt Cęſar ep.3. & 4. h.l. Cõſiliũ iſtud) expectãdi. Hiſpaniẽſem caſum) quem neq; expecto, nec qcq̃ aſtute cogito ep.16.l.2.fam. Fieri) rõnes nr̃as ad Hiſpaniẽſem caſum accõmodari. Dicitis) tu, Tullia, & Cęli⁹. Neceſſe eſt) cõplexio. Iſtũ) Cęs. Tũ) poſt Cęs. uictũ. Curionẽ) inimicũ, nedũ amicos. Ad eũ) Põp. Vincimur in Hiſpania) Petreio, & Afranio ducib⁹. Iſtũ) Cęſ. Cędẽ) ep.11.h.l. Si uicerit) Cęſar. Exulũ reditũ) φυγάδων κάθοδον ep.10.l.7. & ep.4.h l. Tabulas nouas) χρεῶν ἀποκοπὰς ep.10.l.7. Romano hoĩ) q Regis nomẽ oderat & in ferrũ ꝓ libertate ruebat, ut inqt Poeta. Perſę) τῆς γὰρ μοναρχίας τὸ περσῶν γένος ἄκρον ἔχει; & ob id ἀνευρίσκομεν αὐτούς χείρους γεγονότας, ὡς τὸ ἐλεύθερον λίαν ἀφελομένους τοῦ δήμου, τὸ δεσποτικὸν δ' ἐπαγαγόντας. Plato lib.3. de legib. Gabinio) ep.15.l.4. Illum) Gabinium, ut Cæſaris

amicum,& ab eo reſtitutum.Dion.l.39. Rogari)ſententiam,ut ep.10.l.1. Chloelium, Catuli Plaguleium, ceteros?)al. Chloelium Catelli,Plaguleium,cæteros?etſi nomina ſunt ipſo penè timẽda ſono,& indigna, de quibus aliquis laboret,uidẽdum tñ fortaſſe ſit,an legeř poſſim?: Clodium,Cotylam, Patulcium, Cæteios? pſertim quũ & exules,& ſuos inimicos uocet,ut erat Sext.Clodius, ep.13.&.14.l.14.niſi q3 magis pbet,Cęliũ,ut Q.Cęliũ ſignificet.Philip.13.ubi Cotylę Varij ẽt fit mẽtio.de Q.uero Patulcio,et C.Cæteio,qui Milonem accuſarunt,ſcribit Aſcon.in orat.pro Mil.Defenſos)ut M. Cęlium,Dolabellam, Cornelium Balbum, Rabirium Poſthumum, & alios. Quòd ſi) al. quid ſi. Liceat) in curia, & inter eos uerſari. Scribunt)cõtra atq; ipſe ſcripſit epiſto.3.h.l. Eius)Cæſaris. Non uenerim)rogatus ep.21.l.9. Ne,dubitemus)εἰρωνικῶς,imo dubitemus. Ei) Cæſari. Periculo) à Pompeianis,ſi poſtea uicerint,uel etiam Cæſare uictore crudeli futuro. Vẽditemus)tradamus. Quicum) cum quo Cæſare. Cõiuncti) hoc belli tẽpore, uel olim in conſulatu. Ne cum pmio quidẽ) ne cum numis quidem,quos ipſi Cæſari debebam ep.3.l.7.uel potius quin queuiratu ep.2.l.9. Voluimus eſſe?) al.ſine interrogatione.rectius. Amiſſis)à Põpeio. Putas)ut putare nõ debes. Themiſtocleum) ep.10.l.7. Exiſtimat)cogitat ep.11.l.8. Per ſe)ſed per legatos. Ei)Pompeio. Claſſibus) ep.11.l.9. Ad Italiam accedet)fame necãdam ibid. Medios)inter Põpeium, & Cæſarem.ſic medium ep.11.h.l. Non licebit)nam Põpeius omnibus, qui remanſerint, erit iniquus ep.23 l.8. Mai?)hoc ipſo. Tm̃?)tm̃modo? Turpius?)q; Põpeij claſſibus aduerſari,quum turpe ſit non eẽ adhuc illum ſecutũ ep.4.l.9. Annibal hic in abſentis ſolus tuli ſcelus:eiuſdem cum Pompeio, & cum reliquis principibus non feram?)al. Annibal hic in abſenteis:ſolus,tuli ſcelus eiuſdem, cum Pompeio etc.hoc eſt, Cæſar in Italia erit alter Annibal contra abſenteis,ep.10

l.7.atqui,inquit Cicero,olim ſcelus eiuſdem Cęſaris ſolus tuli,& nunc cum Pompeio,& reliquis nõ feram? al. an,ni ualde in abſentia ſolus etc. uideant eruditi,an tot⁹ locus ita legi poſſit, ἀντ' βασιλ... κινεῖν abſentis ſolus tuli, ſcelus eiuſdẽ cum Pompeio,& cum reliquis principibus non feram? ut quaſi ſubijciat Atticus: Annibal uero, hoc eſt,Cæſar,quid faciet?deinde reſpondeat Cicero:an, quum potẽtiam eius abſentis.i.in Galliam profecti, uel proficiſcẽtis, quam ſuam potẽtiam eẽ dicebat Clodius, ſolus tulerim,cum Põpeio, & reliquis principibus eiuſdem ſcelus nõ feram?ex orat. pro Mil. Officio) ep.11.l. 7. Ab illis)Põpeianis. Si peccaro)ſi remanſero,ep.23.l. 8.ſi,quę probãda nõ ſunt,ꝓbaro ep.2.l.4.fam. Ab hoc) Cæſare. Recte fecero)& recte ſenſero ep.21.l.9.Cũ periculo) quum periculũ inſit. Quod)quod turpe. Cum ſalute)etiam ſi ſalus ineſſet. Nõ ſimul)ἀνθυποφορά. Non potuimus)trãſire. Extat)ep.15.l.8.& ep.2.l.9. Dierum) qb⁹ſił cũ Põpeio trãſire nõ potuim⁹. Ne cõdam⁹qdẽ) al.ne cõdimusqdẽ. Vt poſſumus)al.ut poſſim⁹,hoc eſt, ꝗuis poſſim⁹ cõdere. Fefellit)ep.2.l.4.fam. Iratum)ut antea orat.de prouinc. conſul. Amicus)facta pace. Sẽ ſeram)ſupplicia miſerrima paſſus ep.15.l.8. quum me ciuitate expulerunt ep.4.h.l. Iidẽ) eadem mẽte:in eadem opinione conſtantes. Eſſent)Pompeius,& Cæſar. Veritus) ep.24.l.7. Incitant) ad diſcedẽdum, & properandũ. Collegij)augurat⁹. Ab Appio)ab App.Claudij libris auguralibus ep.4.&.9.l.3. fam.& l.2.de legib. Sed illa)auguria. Platonis)ex l.8.de Rep. Iſtum) Cæſarẽ. Florẽtes, ac nouos,ut uti diebus) quicquid dicant alij, nos ita legimus: Florẽs,an nouus VII.diebus.nam circiter dies VII. Romæ fuiſſe tum Cæſarem intelliget q colligerẽ uoluerit,eum Formijs proſcribi iuſſiſſe,ſenatũ Cal. Apr. uelle ſe frequẽtem adeſſe, ep. 20.l.9. & eundem añ Id.Apr.ex urbe profectum,ep.4.h.l. quin ipſe quoq; l.1. de bel.ciu.ſcribit,diebus aliquot fruſtra cõſumptis pro-

fectum. Illi ipſi) quæ illum ſemper ut popularem extu-lit. Odium offenſionem de ærario. Venerit) ταῦτα γὰρ ποιοῦντα, ἕτοιμον πᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις, inquit Plato lib.8. de Rep. &, μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος ἐστι ibid. Simulationem) προσποίησιν. ſic enim loquitur Plato ibid. πᾶσιν ἵλεώς τε, καὶ πατρῷος εἶναι προσποιεῖται. Manſuetudinis) & clementiæ ep.9.l.8. Metello) quem occidi uoluit ep.4.h.l. Ærario) ex quo protulit laterum aureorum XV. argenteorum XXXV. & in numero Hs. CCCC. ut legunt eruditi apud Plin. lib.33. cap.3. Si ij) ut M. Antonius, Curio, & reliqui. Feram) uel præſens, ut Socrates, ep.2.l.8. uel abſens, ut Q. Metellus Numidicus, epiſto. lõga ad Lentul. ut Thucydides, ut alij, quos refert Plutar. in libro de exilio. Sardanapali uice in ſuo lectulo) effœminate, ut Sardanapal⁹ uixit, quamuis poſtea ſit mortuus in lectulo ſuo, ſibi accõmodato, hóc eſt, pyra, ut ſcribit Iuſtin.l.1. Diodor. lib 3. & Ouid. in Ibid. ſed quoniam locutio hæc minus Tulliana uideri poteſt, & debet, libenter ego legerem, in meo lectulo, quum uerborum conſtructio id poſtulet, & mutationes huiuſmodi alibi quoq; fiant, ut ep.6.l.8. tua ſponte, quum prius mea ſponte legeretur: niſi forte ſint uerba ex aliquo poeta ſumpta, quum toties uſurpet, ut ep.14. h.l. Vt ait) συγγραφῆς α. τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής) præſentiumq; quæ repente accidunt, minima cum deliberatione peritiſſimus cognitor, & futurorum in eo, quod plerunq; cõtingit, optimus coniector: uel, ut uertit Laurentius Vallenſis: ad ſubitos caſus præſentiſſimi conſilij, futurorum optimus plerunque coniector. Eos caſus) accuſationis, & exilij. Plutar. in uita. Ait idem) Tucydid. ibid. τὸ, τε ἄμεινον, ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα) quid melius, quidue peius eſſet, quamuis adhuc eſſet in obſcuro, prouidebat maxime. Lacedæmoniorum) qui il-

lum cum Pauſania proditionis accuſandum curarunt. Suorum ciuium)qui illum ex urbe eiecerūt. Artaxerxi) Xerxis filio, ut ſcribit Thucyd. & ſi Ephorus,& Clitarchus Xerxi patri hæc pollicitum ſcripſerunt. Polli ceretur)τὴν ἑλλάδα δουλώσειν: quod poſtea ne pręſtaret, mori uoluit ep.12.l.9. Nox) qua necatus eſt. Liu.l.59. Africano)inferiori. Ille dies)quo pulſus eſt urbe, & hoſtis iudicatus Liu lib. 77 nam quod ad mortem attinet, feliciter ſepties Cos. domi ſuæ ſenex eſt mortuus lib.3. de natur. Deor. Syllanus) nam Sylla Cos. expulit. Iſte) Cæſar. Sibi eſt aduerſarius) ſceleribus, quorum συνείδησις πλήττει τὴν ψυχήν. ſic epiſto. 13. h.l. nihil inimicius, quàm ſibi ipſe. Fore) ut corruat iſte. Sin quid)pernicies Cæſaris. Acciderit) ut accidit epiſto.1. lib. 14. Maturiùs) ante mortem noſtram. Factum uideam) corruiſſe Cæſarem uideam. Vt ijs) Cæſarianis. Paream)quum potius imperare debeam. Quos contra) contra quos. ἀναστροφή. Me)ut Procos. ep.10.l.16.fam. Acciperet) caperet ibid. πλουδοκῶν) nauigationem expectans:dum ὁ πλοῦς ὡραῖος obreperet ep.6.l.9. Domeſticas)propter Dolabellam bello ciuili implicatum:uel potius propter dotem,& rem domeſticam impeditam ep.2. l.11. Tricas)prouerb. tricæ,apinæ. Animus)Tulliæ.Diſceſſu)ad quem etiam hortetur ep.4.l.9. στοργῆς) pietatis, amoris erga parentes hoc loco: erga filios ep.2.l.7. Sit ſumma) ſit quamuis ſumma. σύντηξις) cōglutinatio. Bene audire)Pompeium,& officium ſequentes ep.6.l 9. nam alioqui male audiremus,cum ne cunctatio quidem hæc probetur epiſt.1.l.9. Vuult)Tullia. Nimis) nimis multa ſcribo. συμπάθειαν) condolentiā ep.14.l.4. Ex Italia)diſceſſum. Hoc tpe)anteq̄ ſcirem, quid in Hiſpania geſtum eſſet.ſupra. Antonio)ep.ſeq. Curione) ſibi chariſſimo Philip.2. Melitę)ep.ſup. & ep.9.h.l. Nolle)alnolo. Eo)Antonio. Curio uſus eſt Philip.2.alij,Curione.ſ.uſus ſum ep.4.h.l. Is)Anto. Miſenū,q̄d unū p̄diū

M.Antoni⁹ habebat Philip.2.& ep.24.l.14. VI.Non.) Maij. Vetitus)poſtquam Cæſar in Hiſpaniam proficiſcēs,huic conculcandā Italiā tradidit. Philip.2. Odioſas)quòd me his retinere conatur.

In Epiſt. 7. *Niſi te ualde amarem etc.*

σχόλια

ANTONIVS)M. Antoni⁹. Trib pl.)Philip. 2. Propræt.)ut Curio ep.4.h.l. Q̃ putas) propter offenſionem. Philip.2. Rumorem)te iturum trans mare. Mihi famam)al.infamiam. Magni eſſe) magnæ curę eſſe. Dolabellam) generum tuum, qui Cæſarianus eſt. Amici)qualis ego nunc tibi ſum ep.10.l.16. fam. Offenſione noſtra)non multo ante depoſita Philip.2. ζηλοτυπίᾳ) ſuſpicione amoris, zelotypia, qua tunc afficiebar, quum cauſa fueras,ut Curionis familiaritate prohiberer. Philip.2. Auguratum uero ſignificare non poteſt, cuius petitionem uel Ciceroni conceſſit, ut ipſe dicebat:uel obire non potuit, quum ſoluendo non eſſet eo tempore, Philip.2.& L.Paulo,& C.Marcello Coss. poſtea obiuit,ep.14.l.8. fam. & Hirc.lib.8.bel.Gall. Iniuria)non enim ut mihi iniuriam, ſed ut amici officio fungereris,id conſilij Curioni dediſti. Cęſare)al.Cęſare meo. Eius) Pompeij. Iniuriam)ep.4.h.l. Cōtra) al.contra eum,ſci licet Cæſarem. Qui)Cæſar. Quod accidere nō poteſt) ut te Cęſar non amet. Calpurnium)fortaſſe L.Calpurnium Piſonem, qui poſt Cæſaris mortem, legatus fuit Antonij. Philip.10. Eodem die) VI. Non.ep.ſup. Philotimus)ep.4.l.2.

In Epiſt. 8. *Etſi te nihil temere, nihil imp. etc.*

σχόλια

FAMA)te uelle diſcedere. Inclinata iam te)expulſo Prçſertim Pompeio.inclinatam fortunam uocat Cicero ep.16.l.2.fam. Non exiſtimaſſes) quum nullam belli partem ſuſceperis epiſ.9.l.9. Feceris)ad meos inimicos

pfugiens.

profugiẽs. Cõſulueris)me diſceſſu quaſi ꝓuocãs. Videbere)remanẽs. Secũdiſſima nobis) qui Pompeium expulimus, & urbem, atq; Italiam totam tenemus. Illis) Pompeianis ita pulſis. Cauſam)quam iudicant optimã, ep.23.l.7. Eorꝝ)Pompeianorꝝ. Abeſſe)nullo maiore negotio ſumpto epiſt.11.l.16. fam. Iudicaſti) ita, ut amiſſo Corfinio uix tãdem certior ſis factus ep.2.l.9. Cõdemnaſſe)uidebere.ſic ep.21.l.9. Noſtrę amicitię)ep.13.l.9. Periculi)à Põpeio ijs,qui remãſiſſent, denunciati ep.23.l.8.ut ſit ſenſus:nõnulli etiam remanſiſſent,niſi periculũ à Põpeio denunciatum timuiſſent:uel in alijs bellis ciuilibus multi feciſſent id, ad quod te hortor, ſi tuto id,ut tu,facere potuiſſent: ſed quum alterꝝ ex ducibus iratum haberent, coacti ſunt bellis intereſſe. Vitę meo teſtimonio)al.uitæ meæ teſtimonio. Ex itinere)Hiſpanienſi.

In Epiſt. 9. *Aduentus Philotimi,at cuius etc.*

σχόλια.

PHILOTIMI)ep.4.l.2. Mẽtiẽtis) ut nimium optimatis ep.6 l.9. Exanimauit) ꝙ Cæſar in urbem reuerſurus uidebatur ex eius uerbis, & mali aliquid facturus. Omneis) ꝑter me. Dubitauit) ex uerbis Philotimi. Itinera) in Hiſpaniam. Repreſſiſſet) ueritus aduerſarios nimium,ut referebat Philotimus, potẽteis. Volare) tantum abeſt,ut repreſſerit. Dicitur)Cæſar,ſed alijs, non à Philotimo:neq; κατὰ παρένθεσιν legendum eſt. Petreius) ep.2.l.8. Afranio) ibid. Coniunxiſſet) al. coniunxiſſe, omnino melius,ut ſit: Petreius dicitur cum Afranio copias coniunxiſſe,quod eſt ſignum eos,non autem Cæſarem timere.& pręterea uerꝝ dicebat.cõiunxit.n. Cęs.l.1. de bel.ciu. Affert)Philotimus. Eiuſmodi)ꝙ ſit contra Pompeium,pro quo libẽter mẽtitur. In Germaniam)ut inde eat in Galliam.alij tñ legunt,in Galliã,ex ep.5.h.l. Feciſſe)ibid. αὐθεντικῶς)pro certo.ibid.& ep.17.l.9. Melitam)ep.6.h.l. Dum,quod in Hiſpania)ἀποσιώπησις.dũ,

agatur, ſciamus, ut ep.ſeq.&,quid, non quod legimus. Quod quidem) Melitã capeſcere. Literis) ſup. Quem) animum ſcripſeras eſſe, ut omnino ad Pompeium diſcederes. Proximis literis?) 6.h.l. Expectemus) ibid. Epiſtolam) ſeq. Vnicam filiam) unicum filium, ex ep.ſeq. poteris legere. Pueri) Cicerones. Fortior) Q. filio, qui timide locutus dicitur ep.4.h.l. Cõmouet) ſic excruciat ibi. Laborat) ut qui turpe, & indignum putet me manere ep. 4.l.9. Melitam igitur) capeſcemus ep.5.h.l. Quod uidebit) faciemus, & conſiderabimus, an ad Pompeium uelimus ire. Aliquid literarum) mitte, etſi finem faciẽdum ſcripſi, ep.6.h.l. Siquid) habes. Ab Afranio) ex Hiſpania Cum Antonio) ad Miſenum uẽturo ep.6.h.l. Difficilis) quum fama ſit, me trãs mare iturum ep.7.h.l. Periculoſa) ne, ſi occultem, ipſo facili, & bono uti non poſſim, ut cupio ep.6.h.l. Seruiũ) Ser. Sulpitiũ. Expecto) ut mecũ colloquat ep.5.&.11.h.l. Nonas) Maias, Adijcit) Sulpitius in ſuis literis. A Poſthumia) à Poſthumia uxore mea, quæ te cõueniet Cicero, rem melius intelliges ep.2. l.4.fam. Filij) ipſius Ser. Sulpitij ibid.& ſic neceſſe eſt, quartanam Ser. filij dicas: ſin Ser. filio legas, ita doces adijcit à Poſthumia, ſed & à Ser. filio.& ſanẽ Ser. filius cum Poſthumia Ciceronem in Cumano his diebus conuenerunt ep.2.l.4.fam. quartanam uero Attici intelliges.

In Epiſt. 10. *Exanimatus tuis literis, etc.*

σχόλια

CÆLIVS) ep.16.l.8.fam. cui reſpondit Cicero ep. 16.l.2.fam. Exanimatus) ego Cælius.& regitur à uerbo ſcripſi. al. exanimatus ſum. Quod eſſet) al. quid eẽt. Me tibi prædixiſſe) al. me neq; temere tibi prædixiſſe. Monuiſſe) initio belli ciuilis ep.3.l.7. Conuenirem) Ariminum ad eum profectus ep.17.l.8.fam. Dimittendis) ſuo inſtituto ep.8.l.9. Ferendis) poſt uictoriam. Nihil niſi atrox) hæc ſcribit, ut Ciceronem terreat. Iratus ſenatui

exīſt)al.iratus,ſenatu exīſt.al.iratus, ſenatu exilīſt. Interceſſionibus) L. Metelli Trib.pl.qui res,quaſcunq; agere Cæſar inſtituerat,impedire uoluit ep.4.h.l. & Cęs.l.1.de bell.ciu. Caræ ſunt)al.curę ſunt. Optimus)ep.13.l.8.fam. Gener tuus) Dolabella. Conturbare, ut eam cauſam)al.conturbare. ſequere eam cauſam. Odiſſe)al.ne aut odiſſe te. Contra ſalutem tuam habeamus) tanquàm aduerſarīſ. Offenſæ)apud Pompeium epiſt.2.l.9. Cunctatione)ep.1.l.9. Victorem) Cæſarem penè uictorem,cui omnia ſint ſecundiſſima ep.7.h.l. Noluiſti)nullam belli partem contra eum ſuſcipiēs epiſt.9.l.9. Eos) Pompeianos. Nolueris)nullo maiore negotio ſuſcepto ep.11.l.16.fam. Agamus)nos Cæſariani.al.agatur. Expecta)ep.6.h.l. Iſti)Pompeiani. Amſſis)ep.6.h.l. Hiſpanīſs) ubi exercitus ſit legionum ſeptem & amplius. Cæs.l.1. de bel.ciu. Hoc)triſte. Audierat)ex hominum fama ep.8.h.l. Aue)ſalue.al.haue.al.hęc Literas)8.h.l. Ad urbem accederē)al.ad urbem. Nullum eſſe)al. nullum. Quòd ſi te aut uoces)al.ꝙ ſi te uerba, aut uoces. Ferre non potes) propter ſtomachi, atque etiam oculorum faſtidium ep.16.l.2.fam. Oppidum) ut Melitā.ep.5.h.l. Erunt confecta)aduentu Cæſaris.

In Epiſt. II. Me cæcum, qui hæc ante etc.

σχόλια

HÆ C)quę deiceps dicunt̃ de Antonio. Epiſtolā) 7.h l. Scripſiſſem)ad Antoni m. Generi mei)Dolabellæ,de quo ſcripſerat etiam ipſe ep.7.h.l. Amicitiæ)cum Cæſare ep.8.h.l.& cum ipſo Antonio ep.7.h.l. Potuiſſe)iam inde à principio, quum nullum maius negotium ſuſcipere uolebam ep.11.l.16.fam.& ob id nunc timendū non eſſe,me nunc ad eum acceſſurum eſſe, re iam inclinata epiſto.8.h.l. Lictoribus)epiſt.9.l.7. quorum pompa moleſta eſt epiſto.16.lib.2.fam. Abeſſe uelle)ut Melitæ ep.5.h.l. Habere) ſcripſiſſem, atq; id ipſum, ut occulta-

rem,quam tñ rationem difficilem ſciebam ep.9.h.l. τυραννικῶς)tyrannice,tyrãni more,reſcribat Antonius in his uerbis,quæ ſequũtur. Tuum conſilium) ô Cicero. hæc enim eſt Antonij epiſtola. Quàm uerę eſt) εἰρονικῶς, uel ἐρωτηματικῶς legẽdum eſt. Medium) inter duas partes. ſic medios epiſt.6.h.l. Cogitationem tuam) de diſceſſu. Noſtrę)meæ,& Cæſaris. Pollicearis)finis epiſtolę Antonij. Habes)tu Attice. σκυτάλην λακωνικὴν)Scytalẽ Laconicam.Gel.lib.17.cap.9.hoc eſt,epiſtolam,in qua M. Antonius πασῶς μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως dicat,ut de Menelao ſcribit Homer.Iliad γ. Hoiem)Antoniũ. V. Non.) Maij. Veturus)ad Miſenũ ep.6.h.l. Ad me)in Cumanum ep.2.l.4.fam. Tentabo) ut abeſſe liceat. Audeam nihil properare)dicet Antonius,& quaſi imperabit,ut nihil audeam properare. Miſſurę)me,ut ipſe ſcripſit Antonius. Clamabam)clamabo,legẽdum eẽ,quis uidere poteſt,hoc eſt,ut oſtẽdam,& quaſi ſimulem, me nihil uelle properare,clamabo ita,ut omnes audiant,me ad Cæſarẽ eẽ miſſurę,& ab eo petiturę,ut mihi abeſſe liceat:& interea tñ nihilo minus properabo. Iſtis)Antonio,& reliqs Cæſarianis. Atq; utinã) euolare poſſim. Ad Curionẽ) in Siciliam ep.4.h.l. σὺν θεῷ τοι λέγω)cum Deo tibi dico. uidetur reſpicere ad prouerb. σὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ,κ' ὀδύρεται.al.σύνες ὅ, τι λέγω, intellige, quod dico alij, συνετῷ σοι λέγω,intelligẽti tibi dico. Acceſſit)ex Antonij epiſtola. δυσουρία)urinæ difficultas, ueſicæ morbus ep. 27.l.7.fam. ἀρχὴ) principium ἀρχὴν γὰρ ἰᾶσθαι πολὺ λῷον ἐστὶ ἢ ἐπὶ τελευτήν. Prouer.Ouid.prĩcipijs obſta,ſero medicina paratur,quum mala per longas cõualuere moras. Maſſiliẽſibus) auſis Cęſari portas claudere Cæs.l.1.de bel.ciu. Siciliam cuperem,ſi poſſem palàm, quod à Curione effeceram)Siciliam cuperem adire,ſi poſſem id palàm facere,quod tñ à Curione impetrarã epiſt.4.h.l.al. Ocellam cuperem,ſi poſſem palàm,quod à Curione effeceram;Ocellam cuperem habere mecum,ſi poſſem pa-

Iam per Siciliam diſcedere,quod à Curione fueram conſecutus ep.14.&.17.h.l. Hic) in Cumano. Seruium expecto)ep.9.h.l. Vxore) Poſthumia ibid. Filio) Seruio ep.2.l.4.fam. Opus ec)expectare, ut de officio utriuſq; noſtrum poſſimus cõicare. Hic tñ) Antonius. Cytheridem)mimam. Plin.l.8.cap.15.quam tñ Volumniã ſalutabant.Philip.2.hinc Cytherius uocatur Antonius ep.23. l.15. Portat)inter lictores laureatos. Philip.2. & ep.16. h.l.Vxorem)Fuluiam.Et dubita,ſi potes)al. & dubitari poteſt? Ille)Cęſar. Redierit) ex Hiſpania. Cædẽ) ep. 6.h.l. Vel lintriculo)diſcedẽs.al.uehiculo:& ſanè Pollux ita l.1. ſcribit: λέγοις ἂν τὰς ναῦς καὶ πορεῖα θαλάττια, καὶ ὀχήματα θαλάττια, καὶ πελάγια. al.uellunt ridiculo. Iſtorũ)Cæſarianorum. Illum)M. Antoniũ. Iuuenem) Q.filium ſic ep.5.h.l. Nos nõ amari)ep.ſeq. Intelligo) præſertim ex eius literis,& itinere ad Cæſarem ep.4.h.l. ἀνηθοποίητον)moribus deformatum. Vim) ἐπιφώνημα.Regatur)ut tu mandas ep.4.h.l. Mirum)multiplex ep.2.l. 6.nihil ſimplex ep. 5.h.l. ἤθους ἐπιμελητέον) de moribus curandum eſt:mores curandi ſunt.

In Epiſt. 12. Obſignata iam epiſtola etc.

σχόλια

NON placuit ei dare)ne forte reſignaret. Philotimus)ep.4.l.2. Sunt ea)quæ facit, aut dicit frater. ὕπουλον)fictũ ſimulatum. Nihil non flexibile)uſq; adeo mollis eſt eius animus ep.14.l.1. Ne multa)dicamus. Iraſcitur)quum ſit iracundus.ꝙ ſi abſit iracundia, nihil eo fieri poteſt iucũdius ep.1.l.1. ad Q. fr. Puero)Q. filio,quẽ iuuenem dixit ep.ſup. Aliter)atq; ego,uel atq; ipſe ſcripſit ad Pomponiam. Ad te) ut auunculum. Matrem) Põponiam. Filio)Q.filio.& eſt ἐμφατικώτερον dictum: ad matrem de filio. Non rẽprehẽdo)quod uidetur feciſſe,ne uos,certe illam triſtitia afficeret. Itinere) Q. filij ep.4.h.l. uel ipſius Attici ibid.ad qđ ſe fortaſſe ſcripſerat

indigere pecunijs, quas Q.fratri cõmodaſſet. Sorore) ſumptu ſororis Pomponię,ut ego puto, uel certe diſſentione,ep.1.l.5. Ex ipſo)Q. fratre. Nõ cupiat)Q. frater. Præſtare)quod ꝓmiſit,& debet ep.16.l.7. Q. Axiꝰ)ep. 14.l.4.& Gel.l.7.cap.3. Eius filio)fortaſſe Gallio ep 15. h.l. Si Lepta)non reddit ep 17.l.5. Si cęteri)q mihi debent,non reddunt. Ex illo)Q.fratre. Se urgeri) abs te, qui non habes rationẽ huius publicę difficultatis ep.16. l.7. Anguſtias) numoꝝ ep.11.l.9. Tamen ea) Hs XX. Vtique.al.ubique. Iubet) quippe quum non mediocriter laboret de uſura ep.15.h.l. Illum)Q. fratrem. Lentulum)pigrum ad ſoluẽdum,ut lentum negotium ep.9. l.1.uel talem,qualis eſt L.Lentulus Cos.qui multis debet,& nemini ſoluit Cæs.& Patercul.alij, lentum. Filio)Q.filio. Indulſit)ep.5.h.l. Indulgẽtia) epiſto.4.h.l. Auarũ)qualis eſt Q. filius ep.5.h.l. Non amantem ſuorum)ut ille nos non amat ep.ſup. Ferocem)ita,ut fręnis egeat ep.1.l.6. Quid.n.)αἰτιολογία,quare tolerabilia ſint ea: ꝙ iuuẽtus omnis ita ſit corrupta, ut ea uideri poſſint tolerabilia. Hac iuuẽtute?)al.de hac iuuentute? Ea uero)mẽdacium,auaritia,odium ſuorum, & libido. Non ſunt ab obſequio noſtro) ſed à natura profecta ep.5.h.l. Si liceret)ſi Remp. haberemus ep.4.h.l. Sunt patiẽda) ne,ſi forte uelim corrigere,fugiat ad Cæſarem. Meum) filium. Cepi)ne eius fortunam cõturbem, ut monet Cęlius. ep.10.h.l. Fortiorem) al.certiorem. Vult eſſe) ad diſceſſum ep.4.l.9.ut & ipſe fortior ep.9.h.l. Timeo(& excrucior ep.4.h.l. Venit) in Miſenum ep.6.h.l. Ad me)in Cumanum.ſic ep.ſup. Ne id quidem) faciet : ne ueniet quidẽ. Scripſit) ep.ſup. & ep.7.h.l. Actum ſit) inter me, & Antonium. Iam nihil) faciemus. Niſi occulte)ne Antonius conſilia noſtra intelligat,& ſi occultandi ratio eſt difficilis ep.9.h.l. Pueris) Ciceronibus, ut ep.12 l.7. Æſtate)ex minore lib.2.de orat. ἄφρακτῳ) ep.8.l.6. Nauigans)ex Cicilia in Italiam. Solicitus)de

pueris potiſſimum. Quid)ſolicitudinis. Duro tempore anni)menſe Maio,tempeſtate nondum ad nauigandum ſatis idonea præſertim freto Siculo. Actuariolo) nauiganti:quum uel lentriculo nauigare conſtituerim ep.ſup. ſic actuariolis ep.3.l.16. Ciuis bonꝰ)ep.1.h.l. Ille)Trebatius. Monſtra) refert. Balbus) ep. 3.l.7. Cogitet?) quum ſit Gaditanus? ibid. Ei)Trebatio Romam reuerſuro. Vectenũ)ep.4.h.l. ἀποτόμως)ꝑciſe, dure, & quaſi ſummo iure. al. ἀποθυμῶς, animo abiecto. Numis) quos illi debeo. θυμικώτερον) ſtomachoſius,iracundius. Erat) hoc ipſum.al.erat iocatus:nos legimus: eram iocatus: ut reſcripſi ei ſtomachoſius, cum ioco tamen familiari ep. 4.h.l. Monetali)ꝙ cudendæ pecuniæ preeſſet & IIIuir. A. A. A. F. F. eſſet: uel nimis acerbe numos repeteret. Aſcripſi)ĩ literis hoc fortaſſe modo. M.T. Cicero Imp. Vecteno Monetali S. D. &. hec fuit ioci materia. Ille) Vectenus. Ad me)ſcribens aſcripſit. Pro conſuli):quũ debuiſſet aſcribere,Imperatori ep.12.l.8. Eſt homo) humani a ſe nihil alienum putans. Diligatur)ep.14.h.l.

In Epiſt. 13: *Quidnam mihi futurum eſt?etc.*

σχόλια

TVRPIOR)ut ep 4.l.9. De me) ne me diſcederẽ ex Italia pateretur. Imperatum)·a Cæſare ep.ſeq. partes impoſitas ep.11.h.l. Dicit)aliȷs,nõ mihi. Ipſe)Antoniꝰ. Viderat)quia nondum ad me uenerat ep.ſup. Trebatio) qui mecum erat ibid. Cogitata) de diceſſu. Nactꝰ)ep. 4.h.l. Putaui)quum mihi concederet curſum in Greciã per ſuam prouĩciam.ibid.atꝗ hoc putaui anteꝗ̃ ueniret Antonius.aliȷ,putabam. Is)Curio. Hortẽſium)Q.fr.in fero mari à Ceſare prefectum, Oros. & Appian. Scripſerat)ut ad æqualem,& ȷȷſdem moribus præditum ep. 4.h.l. Reginus) L. Minutius Baſilius,qui nunc,niſi fallor,latine Reginus uocatur. is enim & ipſe ad inferum mare militibus præfuit. Oros. lib. 6. cap. 15. Noſter)

nobis amicus. Huic) M. Antonio potius, q̃ Regino. Cum hoc mare) infero. Negotij fore) ita, ut nos poſſet ĩpedire.nunc aliter uideo. Cuſtodior)à Cæſarianis. Satis lachrymis)datum. παραπλευτέον)iuxta, & quaſi oblique nauigandum.al. παραθλειτέον, uel poti⁹, παραθλευτέον, tolerandum,fortiter agẽdum:fortaſſe rectius, ne dictum ſit ὕστερον πρότερον, nauigandũ, & ĩ onerariam corrependum. Occulte)ep.ſup. Onerariam)nauẽ. Compacto) conuẽto, pactione. ſic Plaut.in capt. omnes compacto rem agunt. Prohibiti) à Cæſarianis & compacto ꝓhibiti,uidetur ὀξύμωρον. Videamur)optimatibus. Conſequemur)per Curionem. Sit uerum)quod de cõcurſu Siculorum ad Catonem dicitur. Catonem)in Siciliã profectum ep.14.l.7. Pollicitus)concurſus ille. alij,pollicitos. Cõmotum)hac Siculorꝫ egregia uolũtate. Illum) Catonẽ. Cœpiſſe)ut Cęſarianis reſiſteret. Nõ credo) illum cœpiſſe delectum habere. Luculẽt⁹)εἰρονικῶς. Autor) qui nunciauit,uel potius ipſe Cato,qui cõſtantia magis, & integritate, q̃ conſilio,aut ingenio Remp. gerit ep.15.l.1.& animo optimo utẽs,& ſumma fide, nocet interdũ Reip.ep.1.l.2. Potuiſſe certe tenere) ep.16.h.l. Illam prouĩciam)Siciliam. Audietur)quid actũ ſit. Hic) in Liternino ep.ſeq. C.Marcellum)ep.15.h.l. Eadem de re) de diſceſſu. Tu quæſo) ſcribito. Moliti erimus) de diſceſſu. Quintum filium) al. Quintum fratrem, ut uerbum,adhibebo,requirit:niſi uelis legẽr,habebo,ut ſit, quale illud Teren.nunq̃ ſecus habui illam,ac ſi ex me nata eſſet. Poſſet)Poſſim,fortaſſe recti⁹. Epiſtolas).4.5. 11.&.12.h.l. Scripſi, aliqñ concerpito)potes etiã ſic diſtinguere:ſcripſi aliqñ,concerpito. Tuas)epiſtolas concerpam. Seruium expecto)ep.9.h.l. Nec)nec expecto. Ab eo) Seruio ſummario, & Cæſaris ſtudioſo ep.1.h.l. quicq̃ ὑγιὲς)quicq̃ ſani ep.25.l.2. Quid erit)al:quicqd erit. Erraſſe)ep.2.l.4.fam. ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν,ἀχνύμενοί περ)ſed hęc quidẽ prius facta fuiſſe ſinemus,

q̄uis dolẽtes ep.1.l.7. Iubes.n.profectionẽ meã ꝓuider̄) al.iubes de ꝓfectiõe mea ꝓuider̄. Patẽt) Cęſarianis oĩa penè loca tenẽtibꝰ. Oĩa) ꝑicula. Vitẽ) uitare ueli. Sedẽdũ) manẽdum.nã uix aliter uitare poſſum. Cũ dedecore,& dolore) ꝙ cum Pompeio non ſim ep.4.l.9. Negligam) uolẽs omnino diſcedere. Perditoꝝ) Antonij & reliquorum,à quibus cuſtodior. Ab iſtis) Cæſarianis Tyranno) Cæſari. Videamur) optimatibus. Is curſus) in Græciam per Siciliam ep.4.h.l. Curio) qui multa liberaliter fuerat pollicitus ibid. Suſpectꝰ) ut Cęſarianꝰ, & Antonij amicus. Forte ne) forte uerendum eſt, ne al. forte &. Cũ tẽpeſtate) agẽdũ, duro anni tꝑe ep.ſu. Cũ iſtis) Cæſarianis agẽdũ. σφάλμα) pcm̄. Turpe) σφάλμα quũ turpe ſit bis ad eundẽ lapidẽ offender̄. Trahimur) ad diſceſſum.& eſt deliberationis cõcl'o. Nec fugiẽdũ) ſed ui agẽdum. Siquid uiolẽtius) fiet à Cæſarianis Cælio) C.Cælio Caldo Cõſulari, qui, ut Syllæ tyrãnidem impediret, olim in Italia bellum excitauit. & hæc quidẽ ſit cõiectura, quam tñ ſperarẽ probare, niſi uererer, ne lõgus eſſem ep. 14.51.&.16.h.l. Agito) ut illũ imiter. Tale) talem occaſionem, qualem habuit ille. Firmas) cõtra Cęſarem. Factum) in claudẽdis Cęſari portis ep.11.h.l. Auderẽt) Maſſiliẽſes. Si aliter eſſet) ſi in Hiſpanijs recte non eſſet. Scirẽt) recte non eſſe. Iuncti) iuncti ꝓpe Hiſpanijs, montibus certe Pyreneis. Strab. Diligẽtes) ut uiri ſapiẽtiſſimi, quales ab oĩbus deſcribunt. Odium) in quod uenit Cęſar.ep.4.h.l. Significatum theatro) ut fieri ſolet ep.19.l.2. Legiones) ep.ſeq. neq; ſeditio eſt ea, quam ſcribunt hiſtorici poſt bellum Hiſpaniẽſe factam. Sibi ipſe) qui ſibi eſt aduerſarius acerrimus.epiſt.6.h.l. Ne ruat) Cæſar in cędem ep.11.h.l. Deſperarit) de uictoria. Efficiẽdum) nobis. Fortuna uelim meliori) q̄ fuit fortuna Cælij, qui cum Bruto, & Carinate à Pompeio fuit oppreſſus : ſi modo is eſt, de quo ſcribit Plutarc.in Põpe. Animo Cæliano) bono, & libertatis cauſa ſuſce-

pto. Primum)al.primo. Quicq́)efficiẽdũ:quiduis pri⁹ tentandum. Iuueni)Q. filio ep.5.h.l. Vt rogas)ut auunculus. Suppeditabimus) al. ſuppeditabimur, ut ep.22.l.14. Peloponneſum ipſam) Peloponneſum totam, nedũ Spartam,aut Arcadiam Peloponneſi partem,ut petis ep.4 h.l.ideſt totum onus iuuenis regendi. Arcadia uero in media Peloponneſo ſita eſt.Strab.lib.8.& Ptolom.lib.3. ἦθος ἀκίμοδον)al.ἦθος ἀκίμωλον,mos non fucatus,ingenium ſine fuco,ut indoles ipſa quaſi definiatur,uel certe circũſcribatur.quid porró ſit ἦθος,Quintil.l.6.cap.3.quid κιμωλία, Ariſtoph.interpres in Ran.alij, ἦθος ἄκαμπτον. Nullum) ἦθος. Eſt)in Q.filio,& ob id ἤθους ἐπιμελητέον ep.11.h.l. Eſſe tamen poteſt) per diſciplinam. ἀρετὴ) Virtus. Non eſt διδακτὸν) non eſt id,quod tradi doctrina poſſit: qua de re dialogus eſt inter Platonicos, περὶ ἀρετῆς,εἰ διδακτὸν,inſcriptus,quem nos ſuperioribus annis latinum fecimus.locutio uero hęc eſt Gręcis uſitata,ut ep.36.l.12 Demoſt.ὀλυνθ.α. ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς. & poeta.triſte lupus ſtabulis. Perſuaderi non poteſt) & ſi ſcriptor ille, & alij philoſophi non eſſe διδακτὸν diſputant. Antiſtenes quoq́ eſſe διδακτὸν credidit.Laert.in uita.

In Epiſt. 14. Epiſtola tua gratiſſima fuit etc.

σχόλια

TVLLIÆ)ad me profectæ,nam nòn multo ante Romæ erat ep.1.6.h.l. Ac ſi quid ad ſpem poteris) ſcribere. Ne dimiſeris) quin ſcribas. Leones)ad currũ iunctos.Philip.2.quãuis ibi lenonibus , nõ leonibus legas: ſed ſi ita legas,& ita dicas , ſequebat̃ rheda cũ lenonib⁹, ideſt comites nequiſſimi,rem uidelicet difficilem Cicero doceat,lenones eſſe nequiſſimos:ſin ſepares ita,ſequebatur rheda cum lenonibus,comites nequiſſimi,ut,comites nequiſſimi,ſeparentur à lenonibus,uideat̃ Cicero(ſi modo uim locutionis latinæ percipio)dicere, lenones neque comites,neq́ nequiſſimos fuiſſe. Quòd ſi leonibus omnino,ut nos putam⁹,legẽdum eſt,Plinius,& Plutarchus

uideatur erraſſe, qui ſcribant, Antoniũ poſt prælíũ Phar ſalicũ leones curru iũxiſſe, quũ Cicero hic, & in Philip. id ante factum demõſtret. Neq tñ magnopere pugnem, ſi quis dicat, iam tum Antonium leones habuiſſe, quos poſtea curru iunxerit. Pertimeſcas) tanq ſit ſignũ crudelitatis in Antonio. Illo hoíe) Antonio. Iucũdi9) tm̃ abeſt, ut ſit crudelis: quod εἰρωνικῶς dictũ uidet. πρᾶξιν) factũ ep.12.l.14.al.ἀρχήν, prĩcipiũ. πολιτικοῦ) ciuilis, uiri ad miniſtrãdæ Reip. periti. εἰρωνικῶς. Euocauit) M. Antoni9. Quatuor uiri) quos municipia facere ſolẽt ep.2.l.5.ep.76 l.13.fam.& orat.pro Cluent. Ad uillam eius) ad Miſenũ ep.6.h.l. Ad horas treis) al.ad H.III.ad horam tertiam. His enim) ut Pompeianis, qui primi de Pompeio ægroto uota feciſſent ep.25.l.8. Et περὶ κοιλιολυσίαν γίνεσθαι) & circa uẽtris ſolutionem eſſe al. ὡς κοιλιολυσίαν γίνεσθαι, ut uentris ſolutio fieret. Ænariam) Plin. lib.3. cap.6. Pollicetur) Antonius, & poſtea confecit ut Tribunus pl. Philip.2. Ab Axio) ep.12.h.l. Tirone) ep.2.l.7. Gratum) quòd curas, ut ſciam, quid is agat. epiſt.4.h.l. uel eum Curio commodes ep.5.l.8. Vectenum diligo) epiſt. 12.h.l. Veſtorio) epiſto.2.l.6. Reddidi) numos ep.4.h.l. Seruius) ep.5.h.l. Literníno) Liu.l.38. & Plin.l.16. cap. 44. de Scipione al. Linternino. Pomp. Mel.l.2.cap.4. C. Marcellum) ep.ſeq. Ne nunciũ quidẽ) miſit. Obſeruarit) ita, ut neminẽ, excepto Ceſare, chariorẽ haberet ep.7. h.l. atq id ipſum poſt Queſture petitionẽ Philip.2. etſi hoc loco ex ambiguo dictam uideri poteſt. Videlicet (aut aliqd atrocius de me imperatum eſt) coràm negare mihi non uult) uidelicet coràm negare non uult, aut aliquid atrocius de me imperatum eſt. coràm negare non uult. Poſſet etiam ita legi: uidelicet, aut aliquid atrocius etc. ut poſt uidelicet eſſet ἀποσιώπησις, uidelicet indignum putat Antonius, ut ad me ueniat. Aliquid atrocius) ne me patiatur diſcedere, ſed capiat, aut etiam occidat, ſi coner. De me) nominatim. Imperatum eſt)

à Cæſare ep. ſup. Negare)iter in Græciam. Non uult) ꝙ erubeſcat.ut beneficijs affectus à me præſertim in petitione Quæſturę. Philip.2. Nec rogaturus eram) cognoſcens me nõ impetraturũ ab eo,qui τυραννικῶς ſcriberet ep.11.h.l. Crediturus) ut infideliſſimo ep.1.l.11. fam. & ob id ero caut⁹ in credẽdo ep.9.h.l. Excogitabim⁹) ut hic uel iſtis inuitiſſimis euolemus ep.11.h.l. tu quęſo) ſcribe. Siquid in Hiſpanijs) actum eſt. Poterit audiri) audietur ep.ſup. Recte fuerit) in Hiſpanijs. Nihil nego tij) in ſuperando Cæſare. Confectam) nam Cæſar ſeu uictus,ſeu uictor redierit, cędem facturus uidetur ep.11. h.l. Puto)nam uideo non eſſe iudicium de tota contentione in Hiſpanijs ep.6.h.l. Deſperatam)non.n. Pompeius arma abijciet ibi. Syluiũ)ep.1.l.6.M. Syluius Otho his temporib⁹ uidetur fuiſſe. Suet.in Othon. Ocellam) ep.17.h.l. & ep.11.l.16. Serui⁹ Ocella ep.7.l.8.fam. Cæteros)qui Roma cupiunt diſcedere. Retardatos) à Cæſarianis,& his cuſtodijs. Te ꝗꝙ) in Epeirũ ire cupiẽtẽ ep.4 h.l. Curtio)ep.2.l.9.al. Curio.Impediri)ne exeas. Opinor)hinc ep.17.h.l. habes cãm opionis meę. Habes Scytha ὄνον)habes Scytha aſinũ:habes tãꝗ Scytha aſinum.prouerb.Scytha aſinũ diſſimulans.alij,ἐκ τῶν πλειόνων.al.ἐκ τῶν ἀγώνων, ut omiſerit,σχολήν,ſiue δίπλομα , uel potius,habes δίπλωμα,legẽdum eſt ex ep.17.h.l. Vitam miſeram)al.ò uitam miſeram. Maiusq; malum tandiu timere)ut uerũ ſit illud:morsq; minus pœnę, ꝗ mora mortis habet. Illud ipſum) mors. Seruius) hic diuidenda fuit epiſtola,niſi quis acceſſionẽ eẽ uelit. Antea) ſupra: atq; hoc magis oſtẽdit, epiſtolã eẽ diuerſam. Veniſſet) in Literninum.ſupra.Non. Maij) quum pridie Minturnis mãſiſſet. ſup. Perturbatiorem)Ser.Sulpitio. Illum) Põpeiũ. Iratum)& ꝙ remanſerat contra,atq; ipſe dixiſſet,ep.23.l.8. & filium Brunduſium miſerat epiſto.21.& 22.l 9. Hunc Cæſarem. Non amicum)quem defendenda pace offendiſſet.ep. 1.&.2..14.fam. Alterius)Põpeij.

Crudelitatem)ep.6.&.11.l.9. Alterius)Cęſaris. Audaciam)ep.3.l.7. Pecuniariam.)al.pecuniarũ.utrunq; recte dicitur. Priuatorum)quorum pecunĳs uictor Pompei⁹ non abſtinebit ep.6.l.9.& in eaſdem Cæſar impetum faciet ep.6.h.l. Eas) lachrymas. Lippitudo) epiſt.12.l.7. Non ipſe)non mea manu. Sine ulla lachryma eſt)ἀπεριβολή, quum ex lippitudine lachrymę procedant,ut loquitur Celſus. Vigilias)nam ſępe tm̃ eſt mali,ut ſomnũ diu prohibeat. Celſus l.6.uel quia ſomnum ego capere non poſſum ep.1.l.8. quum quies nocturna in lippitudi ne maxime requiratur.Celſ.ibid. Conſolandũ)me. Domi eſt)mihi,q Philoſophus ſum & libros habeo.puerb. domi habet. Maſſilia)ep.11.h.l. Satis bella)ut Cæſari aduerſa. Legionibus)à Cæſare alieniſſimis ep.ſup. Autores)alieniſſimas eē legiones:uel autores,ut alienarent. Hæc igitur)ſcribito. Tardus) Seruius natura cunctator ep.10.l.8. fam. Ad exeundum) ex urbe, & Italia: uel ex ſermone,qm̃ tarde perorabat epiſt.1.h.l. In ſuo lectulo malle)mori malle dicebat.ſic ep.6.h.l. Quicquid foret) quicquid accideret. Scrupulus)prouerb. ſcrupulũ inĳcere. Militia Brunduſina)ep.21 &.22.l.9. Damnati) præſertim lege Pōpeia ep.4.h.l. Reſtituerētur)ut pollicebatur Antonius.ſupra. Ipſum certo forè) ut damnati reſtituerētur,ut multi poſtea ſunt reſtituti etiam ab Anto nio.Philip.2. Fiebant) à Cæſarianis Leuiora) damnatorum reſtitutione. Augebant) addebant. Celandus) Seruius,ne timore enunciet.al.celandum. Quàm ad idē uideretur)uocandus.al.quem ad diem uideretur.rectè:ce landus fuit Seruius quem ad diem uideretur diſcedendum. In hoc) Seruio. Non multum eſt) non multũ eſt ſpei,quum ſit ita timidus. A te)qui id optas ep.ſeq. Cęlio)ep.ſup.

In Epiſt. 15. Seruius cum eſſet apud me etc.
σχόλια

SERVIVS)ep.5.h.l. Eſſet apud me)ep.ſup. Ce-

phalio)ep.23.l.7. VI. Id.)Maij. Cohortibus)alienatis, ut de legionibus,ep.ſup. Hæ quoq;) cohortes. His locis)Cāpaniç. Labare)ita, ut cupiant ſe tradere. ep.ſeq. Funiſulan⁹)neſcioquis. Illud idem)de octo cohortib⁹. Ei)Funiſulano. Non ſatisfaciebat)mihi. Ait) Funiſulanus. Cui expenſum tulerit)al.quū ex P.ſuſtulerit,quum ex publico,uel ex Publio acceperit. Morari)illū,cui expēſum tulit,nō ſoluer̄,ſed morari.al.morā. Tabellarijs) qui ad id miſſi ſunt,uel qui in tabulas publicas referunt. uidetur hic eſſe ſenſus:tabellarijs tu dediſſes,ſi habuiſſes apud te,quo poſſes ſatisfacere: quāquam locus ita ꝑturbatus eſt,uix ut intelligi poſſit.nam totus etiam ſic legit̃. Nūc ait ſe datuꝝ,quū ex P. ſuſtulerit morā tabellari⁹:ſi apud te eē, quas ſatisfeciſſes,dares. Si apud te eēt)al.ſi apud te eē. Quà ſatisfeciſſes)al.q̄s ſatisfeciſſes. Quātū ſit)q͠d debet Funiſulan⁹. Eros Philotimi) Eros ſeruus, uel filius Philotimi.libertum uidetur habuiſſe Philotim⁹ ep.5.l.6. τὸν ἀπελεύθερον: q fortaſſe ita gratus fuit, ut ἔρως, hoc eſt, amor diceretur,ſicut contra ille Anteros dicitur ep.1.l.11. al.hęres Philotimi. & ſanè in eius locum uidet̃ ſucceſſiſſe,ut rōnes pecuniç tractaret ep.15.l.15. Optas) ita,ut me admoneas ep.ſup. Cælianum illud)tale quid, quale fecit Cęli⁹ ep.13. h.l. Matureſcit) ut faciēdum ſit. Vexillo opus eſt) oportet tantummodo ſignum tollere. Conuelabunt)milites. Vt palàm)diſcedam,ne, ſi clàm, cum iſtis ſit agēdum ep.13.h.l. Occurrunt) in utranque partem ita,ut nullius conſilij exitum inueniamus ep.ſup. Vnum)Ser. Sulpitium. C.Marcello) M. Marcelli fratre patruele.Suet.in Cæs.eum certe credim⁹ eſſe ep.13.l.16. Quem)C.Marcellū. Conſulē fuiſſe) cum L.Æmylio Paulo. Pœnitet) quum perſonam conſularem ſuſtinere non poſſit. ὦ πολλῆς ἀγεννίας) ò multam ignobilitatem,ò magnam humilitatem. Qui etiā) C. Marcellus. Seruius.n.nōdum diſceſſerat. Antonium) ep.7.h.l. Impediret)ne poſſem diſcedere. Quo)ut. Ipſe)C.Marcel-

lus. Honeſtius)remanere uideatur, ſi me ſocium habeat. VI. Id.)Maij. Non ueniſſe)ut putabam ep.11.h.l. Succenſere) τυραννικῶς ſcripſiſſet, nec ꝓmiſiſſet, ut ex Italia exirem.ibid. Ibitur)in Græciam. Vt cenſes)palàm, & animo Cæliano ep.13.h.l. Grauioris)perſona Cęliana. grauior autem eſſet perſona, ſi de pace, aut re tali ageret. Vix erit)oblata. Halienus autem Præt)qui poſtea Siciliā obtinuit.Hirc.de bel.Afr. Aliquē)huic rei ꝑfici oportere. Si ego nō) ſi ego nō ꝑficerer. Ex collegis ſuis) ꝑtoribus. Quiuis)pręficiatur. Aliquis)pręficiatur. Sorore)Pomponia. Datur opera)ut corrigatur, & ei ſuppeditetur ep.13 h.l. Laborare de uſura) ut tibi Hs.XX. curet ep.12.h.l. Expreſſit)exegit ep.16.l.7. Axius)epiſto.12.h.l. Pudens) εἰρωνικῶς quum non reddat,ibid. Aſcripſit) quum mox dicat, ſcripſiſſet, multi putant legendum: ad me ſcripſit. Gallio) M. Gallio, niſi fallor ep.20.l.11. hic mihi ipſius. Q. Axij filius fuiſſe uidetur,cui Cicero Hs. mutua dederat ep.12.h.l. Poſſem ne aliter?) facere? Cito) dari. Me uero) εἰρωνικῶς. Adiuuarent) de ſuo, quum numos etiam petant à me, cui debent. Anguſtijs)epiſto.12.h.l. Sed tu iſtos)urge, ut ſoluant. Alias) plura ſcribam. Quartana) epiſto.2. lib.7. Gaudeo)perinde ac ſi id mihi accidiſſet ep.6.l.8. Piliam) ibid. Panes) μάζαι. Cætera) quę ad nauigandū opus ſunt ep.ſeq. Excurro) ut minuam ſuſpicionem profectionis ibid. Pompeianum) epiſto. 17.lib. 1. Vecteno)epiſto.12.h.l. Gratias)agas. Studioſus) eſt mei. diſcedimus)alij, diſcedamus.

In Epiſt. 16. Commodum ad te dederam etc. σχόλια

LITERAS) ſup. Dionyſius)ep.4.l.7. Fuit)fuit ad me,ut ep.4.h l. Cui quidem)homini etiam non amico, epiſto. 2.h.l. Arpini) ubi filio togam puram dedi epiſto.22.l.9. Eſſe cum nobiſcum)ut pueros doceret ep.

24.l.7.& ep.12.l.8. Præciderat) ep.4.l.8. Aſperius)ep.
18.l.9. Rebus ſuis)ut ep.10.l.8. Ire) trans mare. Deſpe
ctam eſſe)ep.14.l.9. Scito eſſe)ſcito hunc dolorem eſſe
mihi in maximis horum tēporum doloribus. Amicꝰ ſit)
Dionyſius. Erit.n.tandiu)εὐτυχία γὰρ πολύφιλος ἐστί.
Conſilium)de diſcedēdo. Diſſimulauimus) adhuc, &
occulte egimus ep.12.h.l. Obſeruabimus)poſthac. Na
uigatio modo ſit) ὁ πλοῦς modo ſit ὡραῖος ep.6.l.9. Ad
ſumus)in Italia. Futura)ep.14.l.5. Cato)M.Cato. Sici
liam)in quam fuerat miſſus.ep.14.l.7. Potuit) orantibꝰ
Siculis,ut reſiſteret,& omnia pollicētibꝰ ep.13.h.l. Pro
fectus eſt)queſtus in concione,ſeſe proiectum,ac prodi-
tum à Cn.Pōpeio,qui omnibus rebꝰ imparatiſſimus nō
neceſſarium bellum ſuſcepiſſet.Cæs.l.1.de bel.ciu. Cu-
rio)eo profectus ep.4.h.l. Cotta)M.Cotta.Cęs.l.1.de
bel.ciu. Teneat)ut nūc obtinet. Rumor)for̄,ut teneat.
Si id fuerit)ſi Cotta Sardiniam tenuerit. Turpem Cato
nem)qui fugerit ex prouincia,quam tenere poterat mul-
to etiam facilius,ꝙ Cotta Sardiniam. Profectus ſum)
excurri ep.ſup. IIII. Id.) Maij. Pararētur)panes, & cæ
tera ep.ſup. Villam)Pōpeianum. Ventum eſt) al.uene-
runt. Pōpeijs)Plin.lib.3.cap.5. Me uelle poſtridie) al.
me uelle poſtridie conuenire. Ninnius) epiſto. 23 lib.3.
al. Minnius, unde legi poſſit, Minutius, ut ſit L. Mi-
nutius Baſilius, Reginus uocatus epiſt. 13. h.l. Noſter)
nam totus erat noſter ibid. Eos)ut iam labantes ep.ſup.
Oppidum)Pompeios. Ego tibi)ut hic tibi Cato aduo-
lat ep.11.l.1.al.ego inde. A uilla ante lucem)diſceſſi. Il-
li)cēturiones. Quid.n.)ſpei,& præſidij. Plures)cohor
tes. Illa Cæliana) ep.13.h.l. Simul) poſtq̄, ut ep.10.l.9.
al.ſimul et,ut,ſimulac,legas. Tentaremur) à cēturioni-
bus.ſuſpicionem,quæ naſci poterat ex colloquio cū cen
turionibus. Suſtuli)diſcedēs ante lucē. Hortēſius)ma-
ri infero præfectus ep.13.h.l. Venerat)in Cumanū. Di-
uerterat)me abſente. Hoc quidem)uenire ad me. Me-
lius)

lius)facit. Collega)in Auguratu. Philip.2. Antoni⁹) qui ad me non uenit ep.ſup. Lictores) & quidem laureatos. Philip.2. Mima)Cytheris epiſto.11.h.l. al.una. Cares)liberatus ep.ſup. ſic epiſto.13.l.16. fam. lege Tuſcul.1. Non modo)al.nedum. al.nouum,ut nouas tentationes intelligat, ep.ſeq. nam nouum morbum uocare non poteſt,quem ueterem uocat ibid. uel nouum cũ grauedine collatum. Morbum) quartanam, uel tentationẽ Grauedinem)κορύζαν. Celſus lib.4.cap.2. Siſte) ut ego me tibi ſiſtam.uerbum iuris. Plaut. in Curc. ſiſto ego tibi me, & mihi contra itidem ut ſiſtas, ſuadeo. ſic ep.25. l.3. Interea) ſcribe.

P In Epiſt. 17. Prid. Id.Hortenſius ad me etc. σχόλια

PRID.) Id. Maij. Ad me uenit) ut fuerat pollicitus ep. ſup. Epiſtola) ſup. Cætera eius) ſimilia eſſent his,quæ nunc facit, quum in cæteris male audiat ep.4. h.l. uel eſſent firma, & non infantia ep.ſeq. ἐκτένειαν) propenſionem, propenſam uoluntatem, liberalitatem:& uerbum deeſt, declarauit, uel aliud non diſſimile. Serapion) uenit. Ei) Serapioni. Cętera)fecimus. Vſurum) in diſceſſu. Refricat)refricatur, libẽtius legerem,ut fortaſſe etiam ſcripſit Cicero. Lippitudo) ep.12.l.7. Perodioſa)ep.14.h.l. Meam) mea manu ibid. Vetere morbo) uel grauedine,ep.ſup. uel quartana iam uetere,inq̃ incidit minimũ XII. Cal.Oct. ep.9.l.6.& liberat⁹ eſt ad VI. Id. Maij.ep.15.h.l. Tẽtationib⁹)unde tẽtari ep.23.l. 11. Gaudeo)ep.15.h.l. Ocellã)ep.14.h.l. Haberem⁹)nobiſcum ut diſcederet. Hæc)à Cæſarianis propoſita. Faciliora)ad diſcedendum. Æquinoctium) M. Antonius, ut ego nunc puto,qui,ut ęquinoctium,noctes dormiendo cum diebus æquat, epiſt.14.h.l.ſic Liu. loquitur:per ſomnum,uinumq; noctibus æquabant. an uero æquinoctium,quod ad VIII.Cal. Apr. agitur, ut inquit Plin.

eſſe poſſit XVI. Cal. Iun. quo die ſcripta eſt hæc epiſtola, uiderint Aſtrologi. nauigaturi certe uidentur æquinoctium expectare conſueuiſſe epiſt.23.l.12. Perturbatum erat) perturbatus erat Antonius ita, ut me ſibi etiam ſucceſſere putaret ep.15.h.l. & perturbatus erat, ut eſſe ſolet æquinoctium, in quo tempeſtates ſæpe cōmouentur. & ꝙ non uere ſignificet æquinoctium.i. tempus aliquod cognoſcitur ex ep.ſeq. me mirificæ trāquillitates adhuc tenuerunt, quibus oſtēdit ſe plures dies retentum. atqui hæc epiſtola XVI. Cal. Iun. illa XIIII. Cal. Iun. ſcripta fuit. Illud accedit, quod ſequitur: utinam idem maneat Hortēſius. nam ſi nauigatio impedita fuiſſet uero æquinoctio, quid prodeſſe potuiſſet Hortēſius? prodeſſe uero certe potuiſſet etiamſi Antonius impedire uoluiſſet. Id s. cras erit) al. id ſi cras erit: ſi cras erit perturbatus Antonius, utinam ſaltem maneat Hortēſius in ſententia. illius enim utar ἐκτενείᾳ. Idem) firmus, conſtās. Adhuc erat) idem. Liberalius) Hortēſio. Diplomate) ſyngraphum, uidetur uocare Plaut. in cap. à Pretore ſumat ſyngraphum, quem ferat ſecum ad legionem, hinc ire ut liceat. Inſimularem) inſimularim, magis placeret. inſimularim uero ep.14.h.l. quando ſcripſi: & ſi, ut opinor, habes δίπλωμα. Proficiſci) in Epeirum ep.4.h.l. Aliter) ſine diplomate, ut in Quæſt. diximus. Licere) proficiſci. Habere diploma. Pueris) Ciceronib⁹, ut his liceret proficiſci. Sumpſeras) à magiſtratibus iſti rei præfectis. Opinionis) ſcripſi enim, ut opinor, ep.14.h.l. Cogites) de tuo itinere ep.4.h.l. In primisq;) ſcire uelim. Etiam nunc) antequàm diſcedam.

In Epiſt. 18. *Tullia mea peperit* XIIII.*etc.*

σχόλια

TVLLIA mea peperit) ex quo partu conualuit. nam tempore Hiſpanienſis belli poſtea etiam peperit, epiſto.18.l.6. fam. ex quo partu deceſſit. Aſcon. orat. in

Pis. XIIII. Cal. Iun.) nam ſuperior epiſtola data fuit XVII. Cal. Iun. ἑπταμηνιαῖον) ſeptimeſtrem, ſeptimo menſe κατὰ διάμετρον. Cenſor. de die natal. & Plin. lib 7. cap. 5. εὐτοκήσει) ſalua peperit, ut epiſto. 2. l. 1. al. εὐτοκήσειν, ἀττικῶς, ut κυδοκίμει apud Lucian. Gaudebam) ut pater filię ſalute. Tranquillitates) quum contra nobis uento ſit opus, ut uelis, & remis, quod aiunt, fugere poſſimus: uel quòd ſi ui ſit agendum, forte cum tempeſtate. epiſto. 13. h. l. Cuſtodiæ) ibid. Aſſeruor) ne diſcedam. Hortenſiana) promiſſa epiſt. ſup. Infantia) uana, qualia ſunt infantium, & puerorum promiſſa. Fiet) Hortenſius. Nequiſſimus) ut iampridē corruptus epiſto. 4. h. l. Saluio) epiſto. 6. l. 9. κωρυκαῖοι) Corycæi, curioſi, & inſidioſi, quales fuere Corycæi. Prouerb. Corycæus auſcultauit. Siquid) noui eſt epiſto. ſuperio. Siquis ex curſu) redierit, cui literas dare poſſim. Poſuimus) ego, qui cum Pompeio non fui, epiſto. 4. l. 9. & Pōpeius, qui urbem primum, deinde Italiam reliquit, & reliqui omnes, qui illum ſunt ſecuti. Furias) Pompeianos furioſos, & crudeles epiſto. 6. l. 11. Eædem) eædem quidem furiæ, ſed non ijdem tamen Pompeiani: ut uox, non ſignificatio referatur: niſi uaticinetur, quod dicetur epiſt. 5. l. 11. Nos) Pompeianos, ſanctiſſimam parentem patriam fame necandam putantes epiſto. 11. lib. 9. Perſequentur) ut Alcmæonem, & Oreſtem matricidas. Balbi) epiſto. 3. lib. 7. De Melita) capeſſenda epiſto. 9. h. l. Habeat?) Balbus uel potius Cæſar? Beneuolentia) ipſius Balbi erga me. Suſpicione) ne ad Pompeium accederem. De altero) de beneuolentia. Egi gratias) Balbo. De altero) de ſuſpicione. Infeliciorem?) me uidiſti? Poſſim) utriuſque amicitia implicatus epiſto. 13. l. 9. Nec fortiter) ſi maneo. nam uidebor timuiſſe. Nec prudenter) ſi diſcedo ad fortunam iam inclinatam epiſto. 16. lib. 2. fam.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER VNDECIMVS.

In Epiſt. I. Accepi à te etc.
σχόλια

ACCEPI)poſtquàm ego ſilui circiter octo menſes, ideſt ex XIIII. Cal.Iũ.Lẽtulo, & Marcello Coss. ep. 18.l.10. & ep.13.l.7. ferè uſq; ad menſem Feb. Cæſare iterum, & P. Seruilio Coss. ep.ſeq. Libellum) epiſtolam grandiorem, quę libellus uideri poſſet. Anteros) ſeruus ἀντίος ἔρωτι, ut ἔρως alter dicitur ep.15.l.10. Anteros uero Deus Marte,& Venere tertia natus eſt l.3. de nat.Deor. Qui)Philotim⁹ ep.4.l.2. Exiſtimationis) ut famæ,ep. ſeq.& ep.2.l.16. Ciſtophoro)numo Aſiatico, ep.6.l.2. etſi nomen loci potius,q̃ numi,hic,& orat. pro dom.uideri poteſt. Habeo)apud publicanos ep.ſeq. Ad Hs. bis, & uicies) ad quinquaginta quinque aureorum millia,ut recentes ſcriptores colligunt. Quam quidem)fidem. Ei) Terentiæ, cuius negligentia,& nequitia Cicero in reditu ſuo ex bello ciuili nihilo meliores res domeſticas , quàm Remp. offendit ep. 14.lib.4.fam. ubi ſcribit ſe ad Pompeianos ſpe pacis,non belli cupiditate adductum acceſſiſſe.uel Philotimo,qui φυρατὴς dicitur ep.9.l.6. Scis)didiciſti,noſti. Commoratus eſſem) in Italia,nec tam cito ad Pompeium eſſem profectus. Ii) Pompeiani. Sum)ex Italia profectus. Incolumis) reb⁹ etiam domeſticis ſaluis.

In Epiſt. 2. Literas tuas accepi prid. Non. etc.

σχόλια

PRID. Non. Feb.) anni ſecundi belli ciuilis, iam Cęſare iterũ, & P. Seruilio Coss. Cęſar lib. 3. de bel. ciu. al. pridie Nonarũ Feb. ut ſit locutio, qualis illa Philip. 2. illius diei mẽtem ſeruaſſes: quod ſi placet, nihil erit contrarij. nam dicet ita: accepi literas pridie Nonarũ. i. literas Prid. Non. ſcriptas: & eodem die, quo ſcriptæ ſunt literæ, creui hæreditatem: hoc eſt, tu ſcripſiſti in his literis me hęreditatem creuiſſe, quam tu meo nomine creuiſſes. Potes etiã ſic interpretari: accepi literas tuas Prid. Non. & eodem die creui hæreditatem, hoc eſt abſens uſus ſum quibuſdam ſolẽnitatibus, ut uocant iuriſconſulti, tanquam præſens fuiſſem: & ita ficta quadam cretione ſum uſus, ut ep. 12. h. l. uidetur etiam feciſſe. Ex multis meis, & miſerrimis curis) al. ex multis meis miſerrimis curis. Enaca) enecta, ſi legatur, & res intelligetur, nec à dicẽdi conſuetudine abhorrebit: meo tñ periculo, ſedata, uel potius, leuata, legatur. Famam) ut epiſt. 2. l. 16. Fidem) ep. ſup. Dote) Tulliæ. atque hic, & inferius ſæpe Tulliam, non Terentiam ſignificari uidere cæcus poterit ep. 9. 17. h. l. & ep. 11. l. 14. fam. domeſticas tricas uocat ep. 6. l. 10. niſi fallor. Illam miſeram) Tulliam. Mea culpa) qui domeſticas res impeditas reliqui ep. ſup. & dotem dedi Dolabellæ ep. 17. h. l. Negligẽtia) ibid. In quos. n. ſumptus) ut in eos, qui in rem nauticam, & in lictores fiant. uel ita eſt exponẽdum: in quos ſumptus abeunt fructus prædiorum, ut prædia ipſa uenire non debeant? ep. 4. h. l. niſi forte dolet, fructus prędiorũ, in quibus dos Tullię fuiſſet collocata, ita nunc à Dolabella conſumi, ut ipſa egeat, quũ reſponderi potuiſſent ep. 17. h. l. ut dolet ep. 23. h. l. Prædiorũ?) uel illorũ, in quibus diu neceſſario fui cũ lictoribus ep. 16. l. 2. fam. uel illorũ, in quibus dos Tulliæ eſt collocata? Fuit in Aſia) in Ciſtophoro ep. ſup. Publicanos) à quibus Põpeius, & Coss. cum publica potuiſſent

auferre. Chryſippus) ep.2.l.7. uel ep.29.l.13. Parati) à Terētia iam tum maritum, ut ſcribit Plutarc. negligente. De domo) de rebus domeſticis, quas poſtea Cicero è bello rediens, nihilo meliores, quàm Remp. offendit ep.14.l.4. fam. uideo tñ ſic etiam interpretari poſſe, de domo mihi à Cæſarianis eripienda. Niſi quod) al. niſi quid. Afficiar) ab uxore præſertim deſertus. A tuis) ꝓcuratoribus Epeiroticis, ut à Villico, ep.13.h l. ſic tuoꝝ præſidio, ep.1.l.3. & tuis omnibus ep.13.l.5. Des literas) ep.ſeq. Cuſtodias) Pompeianas hic potius, ꝙ Cæſarianas. nam tabellarij difficile poterāt reuerti ep.9.l.9.fam. Ea) ſigna, & manum. Vitaſſe) ne agnoſcerentur.

In Epiſt. 3. Quid hic agatur, ſcire etc.

σχόλια.

HIC) in caſtris Pompeij. Ex eo) fortaſſe Polluce ep.ſeq. Eam) cauſam dotis, ut opinor. paulo poſt, & ep. ſup. Cal. Quin.) quibus locationes ſæpe fieri ſolebant ep.2.l.13.fam. & ep.3.l.2. ad Q. fratrem: unde penſio fortaſſe tunc erat exigēda ep.ſeq. Quid uellem) al. quod uellem. Tam graui) ꝑ bellum ciuile. Abruptio) detractio Hs. LX. ep.ſup. uel abruptio, diſſidium inter Tulliam, & Dolabellam: quod ep. 23.h.l. ſic exprimitur, ut non ſit opus pluribus uerbis ꝓbare. Illius) Tulliæ. Cui miſeræ) Tulliæ, nō Terētiæ. cur.n. miſereat illius, aut ꝑ ea tātope laboret, quā ſępe accuſat, & dimittere cogitat? nec uęriſimile eſt Ciceronem Terētię conſilio, & uoluntati de diuortio ꝑmiſiſſe ſuo, de diuortio uero Tullię credibile, quod oñdit ep.13.l.14.fam. Olim) anteꝗ ex Italia diſcederē. Salute nr̄a) al. ſalute noſtrū. Deliberaſſem) ut deliberaui epiſt.3.l.8. Nihil habet) alij, non nihil habet: ut ordo uerborum uidetur poſtulare: quanquam ſic etiā poteſt interpretari: & ſi res iſta, ꝙ ſcribis nullū mihi ꝑcipuum incōmodum impēdere, tñ etiam multa ſunt ꝑcipua. Potuiſſe) ſi cōmoratus eſſem pauliſper ep.1.h.l. Factum eſt) à te, ne ſingulari calamitate ſim affectus ep.

ſup. Egnatium)tanq̃ menſarium, & argẽtarium ep.15.l. 10. Sit)relinquatur. A me)meo noíe, & quaſi meo periculo,ut ep.7.l.4. Quod agitur)inter Põpeium,& Cęſarem. Vt)ita,ut,hoc modo:hoc non uidetur diuturnũ eſſe poſſe ita,ut iam ſcire poſſim:hoc eſt,hoc ipſum ita cito conficietur,ut iam mihi uidear ſcire poſſe. Etſi egeo rebus omnibus)pecunia ſit à me apud Egnatium, quãuis egeã rebus omnibus. Is quoq;) Pompei⁹. Anguſtijs) ſic ep.12.l.10. Dedimus)ep.13.h.l. Ipſe cõficias)ipſe des literas ep.ſup. & ep.5.h.l. Ei)Tulliæ. Miſerrimum eẽ) ꝙ illa in tã miſera fortuna mea culpa uerſetur ep.17.h.l. Caſtris)Pompeianis ad Dyrrhachium poſitis Cæs.l.1. de bel.ciu.

In Epiſt. 4. Accepi ab Iſidoro literas, & po.etc.

σχόλια

ISIDORO)neſcioquo. Non ueniſſe)ut uolebam, quo Tulliæ nihil deeſſet ep. 2.h.l. Suſtẽtetur) Tullia. Per te)tuis facultatib⁹ep.2.h.l. De Fruſinati)redimẽdo ep.13.h.l. Futuri)ſalui ep.1.h.l. Probẽtur)ep.3.l.7. fam. Vtinã)colloq poſſim uł poti⁹, potuiſſem. Hic in caſtris. Tua)res tuas Epeiroticas. Apud hos)Põpeianos crudeleis,& rapaceis,ac de te etiã male cogitãtes ep.6.h.l. Cętera)refert. Celer)tu⁹ ep.1.l.10. & ep.7.l.12. Ipſe fugi) pacẽ ſuadẽs ep.3.l.7.fam. Oẽ mun⁹)ſic antea negotium ep.11.l.16.fam.oẽm belli partẽ ep.9.l.9. Mihi) ut pacis autori.ep.13.l.9.& ep.3.l.7.fam.qd ſit) uidet prĩcipiũ epiſtolę,uel additio. Geſtũ)inter Põpeiũ,& Cęs. Non uidẽt eſſe difficiliora)ꝑꝑ uictoriã,quã ſumus ad Dyrrhachiũ cõſecuti.Cęs.l.3 de bel.ciu. Cures)nequa ſingulari afficiar calamitatẽ ep.2.h.l. Solicitudo) cura, & dolor, q̃ me frater affecit ep.9.h.l.uł quẽ ex iniurijs,q̃s accepi, capio ep.2.h.l. Infirmitas) cõſecuta eſt.hinc in acie poſtea nõ fuit Cicero ep.18.l.9.fam.Cum eo)Põpeio. Negotiũ)hoc bellũ. Gerit)cũ Cęſar. Eſtq; in ſpe magna) ex quadam pugna ſuis militibus cõfidens ep.3.l.7.fam.

Brutus) M. Brutus. Amicus) noſter ep.2.l.6. In cauſa) in cauſa hac optima ep.23.l.7. Verſatur) & ſi Pompeiũ odit ut patris interfectorem. Plutarc. in Brut. Penſione) exigenda ep.ſup. Pollex) ep.5.l.8.

In Epiſt. 5. Quæ me cauſæ mouerint, etc. σχόλια

MOVERINT) ut ab armis diſcederem ep.ſeq. Nouæ) quum Pompeij filius me uirum Conſularem, & tunc etiam Imperatorem interficere cogitauit. Plutarch. in Cic. ut merito quaſi uaticinans Põpeianos furias appellarit ep.18.l.10. hinc in orat. pro M. Marcello, ſe pacẽ ſuaſiſſe cum capitis periculo, ſcribit. Non poſſum) recordatus iniuriã mihi à Pompeianis factã. Vt id, quod uides, effecerint) ut ab armis diſcederem. Reperio) quũ neutros adhuc amicos habeam. Et ſubdebilitatum) al. te ſubita re quaſi debilitatum. Placere) tibi, & alijs amicis. Propius) te. ep. ſeq. & ep.13.h.l. Per oppida) uidetẽ eſſe quædã μετωνυμία .i. per loca, in quibus ſunt oppida. neq.n. noctu per oppida, clauſis portis, iter facere poterat. Videant) ſine lictoribus, quos populus dedit ep.ſeq. & ſine ijs uideri turpe eſſet, cũ ijs periculoſum: & ob id eos huc accedens in turbam conieci ep. ſeq. Nec timebat Cicero, ne Cæſariani ſcirent, ſe proprius acceſſiſſe. Nam uir tantus latere non potuiſſet. Nolebat igitur uideri ſine lictoribus, q id turpe putaret: & cum ijs timebat, ne Cęſarianos offenderet, quum illi nondum cõceſſum eſſet ijs uti ep.7.h.l. Baſilio) L. Minutio Baſilio ep.13.l.10. Seruilio) P. Seruilio Iſaurico Cos. ep.2.h.l. Conſcribas) ſic ep.3.h.l. & ep.15.l.3. Ad uos) ſcripſi. Profectò intelligis) al. ſcriptis literis, profecto intelligis: hoc eſt, quum haſce inanes ſcripſerim, profectò intelligis. Vatinio) P. Vatinio, qui nunc eſt Brunduſii. Cæs. lib.3. de bel. ciu. & Hirc. de bel. Alexan. Illius) Vatinij, ut olim reconciliati, defenſi, & laudati ep. longa ad Lentul. Cuiuſq;) ut M

Antonij Philip.2. Deeſt)deeſſet,ſermo latin⁹ magis requirit. Quintus) Q. frater. Patris) in longiſſimo promontorio Peloponneſi cōditis.Plin.l.4. cap.4.ep.2.l.7. Fuit)ep.10.&.16.h.l. Eodem) eodem animo, uel potius ad eundem locū. Corcyra)ep.9.l.5. Inde)Patris Profectos)in Aſiam ep.ſeq. Eos)Q. fratrem,& Q. filium Cæteris)Pōpeianis,qui illuc eunt,ut ueniam petant.

In epiſt. 6. Solicitum eſſe te cum de etc.

σχόλια

MEVM conſilium)Brūduſium uenīedi. Potius faciendum fuiſſe) q̄ ab armis diſcedēdum , & in Italiam ueniendum. Pondus habeant) & boni ſint ep.ſeq. Factum noſtrum)diſceſſum noſtrum ab armis. Cupias)unde multa potes ſcribere,quæ credi non debeant. Diſceſſiſſe)Corcyra.Plutar.in Caton. In illis)armis,uel Pompeianis. Crudelitas)ep.6.l.9.& ep.3.l.7. fam. Barbaris gentibus)ep.11.l.8. & ep.11.l.9. Nominatim) ep.12.l.9. Proſcriptio)ibid.& ep.11.l.8. Omnium)Pōpeianorum. conſtitutum eſſet)nam inter ſe palàm de p̄mijs,ac ſacerdotijs contēdebant,in annosq́; Conſulatum definiebāt: alij domos,bonaq́; eoꝝ qui in caſtris erant Cęſaris,petebant Cęs.l.3.de bel.ciu. Omnium ueſtrum)qui remanſiſtis. Illius uictorię)Pompeianę. Nunq̄.n.de te ipſo,niſi crudeliſſime,cogitatum eſt)ut timebas ep.11.l.9. Voluntatis)ab armis diſcedēdi , ſpe pacis ep.16.h.l. Conſilij) ſtatim in Italiam ueniendi. Pœnitet)ep.ſeq. & ep.9.h.l. Reſediſſe)extra Italiā. Accerſerer)à Cæſare. Propi⁹) ep.ſup. Qūo)al.q̄. Sine lictoribus) ſine lictorib⁹ accedere non licet,& cum lictoribus eſt moleſtum ep.16.l.2. fam.uel periculoſum,ijs nondum conceſſis.ep. ſeq. Populus)Po.Ro.ad quem niſi lex curiata ſit lata, nemini attingere rem militarem licet.orat.2. contra Rull. Dedit) ut redderem.Imperium.n.ita dari à populo ſolet, ut reddatur ep.1.l.1. ad Q.fr.Cicero uero adhuc non reddide-

rat,ſed erat cum imperio ep.12.l.8. Adimi non poſſunt) nec adepti ſunt.orat.pro Q. Ligar. Non poſſunt) iure, uel quia nō patiar. Quos ego modo)al. quos ego uero. Bacillis)cum bacillis extra urbem, & cū faſcibus in urbe uidentur lictores anteire conſueuiſſe ex orat.2.contra Rull.& ſi faſces etiam uocat orat.pro Q. Ligar.tu uero, Oppium,ne legas.Oppius enim tunc erat Romæ paulo poſt, & ep. ſeq. ſi tum Brunduſii fuiſſet,dixiſſet aliquid ep. 29.l.11. fam.& illum potius, q̃ Vatinium noīaſſet ep. ſup. Militum) Cęſarianorum. Fieret)in meos. Recipio me tempore domo.te nunc ad Oppium, quoniam ĳs placeret modo propius accedere, ut hac de re cōſiderarent) nos ita legimus: recipio me tempore. modo te nunc ad Oppium,quonam ĳs placeret modo, propius accedere, ut hac de re conſiderarent: hoc ſenſu.& ſi uix poſſum,ut dixi,propius accedere, recipio tamen me tempore ꝓpius acceſſurum.tantummodo te nunc uelim ad Oppium ire, uel mittere,ut ipſe,& Balbus cōſiderarēt hac de re quonam modo ĳs placeret me propius accedere. Credo) ꝙ amici ſunt ep.10.l.9. Fore) Oppium, & Balbum. Autores)ut propius accedam. Recipiunt)Oppius,& Balbꝰ, ut Cæſaris amici ep.8.l.9. Curæ forę)ut fuit orat. ꝑ Q. Ligar. Remanſiſſem)in Italia. Cū iſtis) Oppio,& Balbo.nam ſi exponas,cum iſtis Cæſarianis,Trebonius, & Panſa nō uideantur Cæſariani,quos cupit adhiberi. Factum) quod faciemus,propius accedentes. Trebonius) C. Trebonius Prę.urb. Cęs.l.3.de bel.ciu.Cæſarianus, ep.3.l.8. & mihi amicus,ep.20.&.21. lib.15.fam. Panſa) C.Vibius Panſa,qui paulò poſt nuncium pertulit,faſces laureatos Ciceroni à Cæſare cōceſſos. orat.ꝑ Q.Ligar. Siqui alĳ)Romæ ſunt Cęſariani,& amici mihi. Ad Cęſarem) Alexandriam De ſua ſnīa)oīum, & præſertim Oppĳ ep.29.l.11.fam. Morbꝰ)ualetudo ep.19.l.14. fam. Exitu)morte iuſſu Ptolemęi Regis illata. Hoc putarem futurum)ut Pompeius interficeretur. Fannio) ep.14.l.7.

Conſoler te?) ꝙ ille ſit mortuus? & Lentulus item? is à Ptolemæo necatus eſt.Cæs.l.3.de bel. ciu. Lucius uero Lentulus) qui ſuperiore anno fuit Cos.ep.13.l.7.quique ſalua Rep.ſaluus eẽ non poterat ep.9.l.8. Patercul. Hortenſii)ut Cæſariani ep.13.l.10. Cæſaris hortos) circa Tyberim.Suet.& Philip.2. Baias) Senec. ep.52. hinc accedit Cæſar ep.51.l.13. Ex hac parte) Cæſariana. Fiunt) nam multi Cæſariani multa ſibi deſpondent,ut Antonius. Philip.2. ubi dicitur haſta pro æde Iouis ſtatoris poſita fuiſſe. Illud) quod Pompeiani cogitabant. Habebantur)ut Pompeius ab urbe diſcedens dixerat ep.23.l.8. Velim)tecum loqui,uel ad te ſcribere. Deprecaret) pro ſe & filio Cæſarem contra Pharnacem ex Ægypto uenturum ep. ſeq.& Hirc.de bel.Alex. De filio) de Q.filio. Diochare,ep.43.l.13. Alexandrinas) Alexandria,ubi tũc erat Cęſar;allatas. Is)Diochares. Vidiſſe an)al.uidiſſe Q. an.recte. is dicitur uidiſſe Quintum.tu igitur quære, an uiderit euntem,an iam in Aſia. Ad me)Brunduſium.

In Epiſt. 7. Gratæ mihi tuæ literæ ſunt, etc.

σχόλια

ISTIS) Oppio,& Balbo ep.ſup. Iiſdem iſtis lictoribus) quos populus dedit,ibid. Conceſſum)ut lictoribus. Seſtio)P. Seſtio.qui erat cum imperio,ep.23.l.8.& cuius opera Domitius Caluinus poſt uictum Pompeiũ utebatᷓ.Hirc.de bel.Alex. Suos)lictores,quos cum aliȷ̃s prętoribus habuerat in urbe ex capitolio priuatim cõtra oĩa uetuſtatis exẽpla.Cęs.l.1.de bel.ciu. Ab ipſo)Cęſare. Eũ)Cæſarẽ. Ea S.C.)quę de reliquis rebus perſcripta ſunt:qbuſq; ꝓuincię priuatis decretæ Cęs.l.1. de bel ciu. Tribunoꝶ) M Antonȷ̃,& Q.Caſſȷ̃ ep.3.l.7.& ep.10.l.16.fam. Cõſtare)in eo,ut įprobet, q̃ facta ſunt poſt diſceſſum Tribunoꝶ,& cõtraꝑbet,quę ante ſunt facta. Noſtros lictores)ut multo ante Tribunoꝶ diſceſſum,& à pplo datos. Quid ego) loqr. Iuſſus?) ab Antonio?

tantum abeſt,ut de lictoribus retinẽdis cogitare debeã. Antonius) M. Antonius magiſter equitum. Philip. 2. In quibus erat) ſcriptum. Catonem) M. Catonem ſuũ inimicum. L. Metellum) ſuum item inimicum, quem Trib. pl. ſuperiore anno Cęſar occidi uoluit ep. 4. l. 10. Omneis) Pompeianos. Ad eum) M. Antonium. L. Lamiã) ep. 16. & 17. l. 11. fam. Illum) Cæſarem. Dolabellę) genero meo. Eius) Dolabellæ. Ille) Antoni9. Edixit) omneis prohiberi Italia. Exciperet) ep. 9. h. l. Lælium) D. Lælium Pompeianum, qui nauibus Aſiaticis prefuerat. Cæs. l. 3. de bel. ciu. & ep. 14. h. l. Nollem) ne qua fiat offenſio, unde culpam uocat ibid. Re ipſa) al. res ipſa. i. homines, quibus Cæſar ſcripſiſſet. Adduxeris) nam ſi putarem factum noſtrum bonis probari, leuius dolerẽ, ep. ſup. Nihil. ſ.) potes, neq. n. me potes adducere, ut id ita eſſe putem, niſi clarius appareat. Res) quaſi euentus, unde recte feciſſe iudicer. Siquid) probabitur uel naſcetur. Vt hoc) quod ſequitur. Dicebat) ab optimatibus ep 25. l. 8. & ep. 1. l. 9. Exit9) ep. ſup. Illi9) Pompeij. Minuit) ꝙ ille & imprudẽter ſe geſſit, & mortuus officium non requirit. Officij) ep. 11. l. 7. Pretermiſſi) tunc, ut uidebatur. In Africam) quò iuerunt reliqui ferẽ omnes Pompeiani, ut bellum renouarẽt ep. 7. lib. 4. fam. Non ierim) & Imperator, ut uolebat Cato. Plutarc. Barbaris) Africanis. Fallaciſſimæ gẽtis) homines enim ſunt fraudulenti, & mẽdaces. orat. 2. cõtra Rull. prouerb. punica fides. Contra exercitum) Cæſaris, cui quum integri pares non fuiſſemus, non putaui fractos ſuperiores fore epiſt. 3. l. 7. fam. Non probant) boni hoc ipſum, ꝙ in Africam non ierim. Multos) ut Scipionem, Catonem, Labienum, & reliquos. Veniſſe) uicto in Theſalia Pompeio. Fuiſſe) ut C. Conſidium, P. Actium Varrum, Q. Ligarium, & alios. orat. pro Q. Ligar. Hic) in hac reprehenſione. Quoque) ut in illa officij erga Pompeium prætermiſſi. Caſu) euentu eo, qui ſequitur, ut aliqui ſint, uel omnes,

qui,quẽadmodum ego, bello ſalutem anteponant:quod ſi acciderit,tunc omnes factum meum probabunt. Obtinent) uincunt in Africa Pompeiani. Nobis) quibus Pompeiani ipſi ſunt perirati ep.6.l.9.fam. Quid illis)qd illis Pompeianis futurum eſt?Honeſtior eſt plaga)ab hoſtibus, q̃ ab amicis. Sulpitij) qui remanſit in Italia, ꝙ eius conſilio nihil ſit expeditum ep.15.l.10. Meo) cõſilio meo,qui uerecundior fui, q̃ qui ſe domo non commouerunt ep.5.l.9. fam. Quod) Ser.Sulpitij conſilium. Catonis)qui ſe in Africam contulit, ut bellum renouet, & libertatem tueatur,quod eſt maxime glorioſum. Periculo uacuum eſt) ꝙ ille tutus domi remanſit. Et dolore) quum ego ita doleam,ut conſilij pœniteat ep.ſup. Extremum)conſiliũ. Achaia)quæ & ipſa paulò poſt cognouit Cæſaris clemẽtiam ep.15.l.15.fam. Domũ)non Brũduſium,ut ego ep.ſup. Excuſas)tibi Roma diſcedẽdum non eſſe. Vel)ſola ponitur, ſed alterum, eius loco inferius ſcribitur. Pœnitere conſilij mei)ep.ſup. Fiãt) à Cæſarianis. Balbus) ep.3.l.7. Suſtineat) al. ſuſtẽtet. Oppius)ep.10.l.9. Illius) Cæſaris. Terẽtiam flagitare) al. te flagitare, ut dolore impeditus omiſerit Tulliam, quæ aliquid Atticum flagitaret,ut cui eo tempore multa deeſſent ep.2.h.l.al.efflagitare. Terẽtiæ obeſſe)al. tibi obeſſe ſic ep.2.h.l. tueare illam miſeram tuis,quibus tibi moleſtum non erit, facultatibus. Eam)Terẽtiam, uel potiꝰ Tulliam. Curas dandas) à me rogatus ep.3.h.l. Vidi) hominem. Patrem) Q. fratrem Sicyone) ep.ſeq. Deprecatio)ep.ſeq. Eſt facilis)ꝙ Cæſar ſit clemens:quòd Q. frater illius fuerit amicus, & legatus: ꝙ illi nullum maius negotium in hoc bello ſuſceperint: ꝙ mecum fuerint,cui conceſſum eſt iam in Italiã uenire. Vtinam illi) Q. fr. & Q. filius. Illum) Cæſarem. Viderunt) uiderint,malim legere. nondum enim Cæſarẽ uiderãt. Apud eum) Cæſarem. Velint) quãuis auerſiſſimo ſint animo ep.5.h.l. Ego uero)accipio.

In Epiſt. 8. *Quantis curis afficiar, etc.*

σχόλια

AFICIAR)al.conficiar. Cognoſces)poteris cognoſcere ep.17.l.14.fam. Lepta)ep.17.l.5. & epiſt.3.l.8. Trebatio)ep.11.l.9. Temeritatis meæ)qui ſtatim in Italiam uenerim ep.6.h.l.ſtultitię ep.11.h.l. Videri uis) quū ſcribis factū noſtrum probari ep.6.h.l.& ep.ſup. Apud illum) Cæſarem. Balbum,& Oppium)ep.10.l.9. Scribant)ad Cæſarem. Oppugnamur) apud Cæſarē. Furnius.)C.Furnius. Illic)apud Cæſarē. Inimiciſſimus) nunc partium cauſa.nā prius erat amic⁹,ep.4.&.5.l.9.& poſt mortem Cæſaris item l.10 fam.ſæpe, niſi uel,amiciſſimus,legatur,uel ita diſtinguatur:Furnius eſt illic. Mihi inimiciſſimus Quintus miſit filium,ut ep.10.h.l. Q. filius inimiciſſimus dicitur,& paulò poſt eadem ep.uterq;.& auerſiſſimo aīo ep.5 h.l. Quintus) Q. frater. Miſit)ad Cęs. Filium)Q.filiū. Deprecatorē)ut gratioſum præſertim apud Hircium ep.4.l.10. Accuſatorem)ep 10 h l. Dictitat)Q. frater. Oppugnari)literis,quod eſt falſum ep.12.h.l. Sicyone)ep.ſup. Genus) maledictorum eius. Expertus es)ep 14 l.1. Mittat)ad Cęſarem. Cures)dandas ep.ſup.

In Epiſt. 9. *Ego uero & incaute,ut ſcribis etc.*

σχόλια

INCAVTE)temere,unde temeritatis pœnas pēdo. ep.ſup. Scribis) nunc. nam prius prudētiam mihi uideri uolebas ibid. Feci) ueni in italiam:unde conſilij pœnitet. ep.6.h.l. Exceptionib⁹)quibus M.Antonius me,& Lęlium nominatim excepit ep.7.h.l. Licet) ne ſe repudiari totum Cæſar exiſtimet ep.2.l.9. Initum Tribunatum) Non.Decemb.ep.13.l.16. à nouis Tribunis pl. qui ſolent intercedere:quod ne fieret,properaui, ſperans fore,ut me iuuaret Dolabella gener, qui nunc eſt Tribun⁹ pl.Dion.l.42. Veni)& quidem ante IIII.Cal. Decemb. ep.6.h.l. Ab eo)Cæſare. Amicus)niſi ficte,ut ep.14.&

16.l.4. Lege)curiata de Clodio lata ep.7.l.2.nec ad edi ctum Antonij poteſt referri: quòd edictum lex non ſoleat appellari. Balbi)epiſ.3.l.7. Lãguidiores) quod ſignum eſt me non amari. Ad illum)Cæſarẽ adhuc Alexandriæ cõmorantem ep.15.16.17.h.l. Fortaſſe) ſcribuntur. Contra me) oppugnor per literas,ut audio. ep.ſup. Belli)ciuilis,& crudelis ep.11.l.8. Viderem)ut Amphiaraus ep.6.l.6.fam. Infirma omnia)Pompeiana ep.7.l.4. fam. Paratiſſimos)Cæſarianos ibid. Conſilium)ut Põpeium ſequerer. Concedẽdum) propter beneficia ep.13. l.9. Ceſſimus)Italia. Parui)optimatib9, & meis etiam, remanere turpe eſſe,putantibus ep.4.l.9. Vnus) Q. frater. Commẽdas)ut meum fratrem, & tuę ſororis maritum,cui Cæſarem per me placatiorem fore putas ep.21. h.l. hinc commendat illum Cæſari ep.12.h.l. Solui) al. ſolus ſolui. Vatinio)ep.5.h.l. Ligurio)ep.6.l.3.ad.Q.fr. Hoís)Q.fratris. Furere)ut bonus homo, & nobis amicus ep.18.l.16.fam. Se.n.) ut Cęſaris amicũ ibi. Illum) Q.fratrem. Fuiſſe)in Gallia,uel paulò ante epiſt.12.h.l. Illum tñ) Q. fratrem,qui Cæſari erat odio. Fouiſſe)ſe fouiſſe apud Cæſarẽ,uel potius Cæſarẽ ipſum. Tãtam) quãtam dedit. Illi)Q.fratri. Volui ſcire) & ita literas aperui.Ipſi)Q. fratri. Pernicioſum)omnes.n.hoc genus hoíum ſolemus odiſſe. Tm̃ ſcelus)quantũ eſt fratri maledicere. Cognoui eiuſdem generis literas) uidi literas, quas aperui,eiuſdẽ generis eſſe,cuius erant literę ad Vatinium,& Ligurium ſcriptæ. al. cognoui eiuſdem generis. Illi ipſi)Q.fratri. Nil me lędet) etiãſi ſciat,quod de me ſcribit. Ei9)Q.fratris. Põponia)tua ſoror, & ei9 uxor, à qua ſignũ ipſum poteris accipere,& literas obſignare. Ille)Q.frater. Nauigationis) ad Põpeiũ. Iacuerim)& quidẽ infirmus ep.4.h.l. Pro ſe)ut ueniã à Cęſare impetret. Cõtra me)cuius accuſatorẽ miſit filiũ ep.ſup. Vna eſt)miſeria. Iſtã miſerã)Tulliã. Primonio)dote ep.2.h. l. Spoliatã)mea culpa, & negligẽtia ep.2.h.l. Videre)ut

per te ſuſtẽtetur ep.4.h.l.& uidere penè ut ep.1.l.5. Illã) Tulliam. Matri) Terẽtiæ. Eadem) nulla. Quæ mihi) parata: hoc eſt, neq; mater, neq; ego qcq̃ habem⁹, quod illi demus: uel potius, à Terẽtia neq; illi, neq; mihi paratum eſt quicq̃. Plutarc. in Cic. ut matri ſit ἀντίπτωσις. Si me non offendes, ſatis tñ habeto cõmẽdatam) atqui me non offendes, imò mihi rem gratam feceris, igitur habeto cõmendatam: ut ſit συλλογισμός. alij tñ ex ueteribus libris dicunt legẽdum eē: ſi te, hoc eſt, me nõ offendes. nã dicunt τὸν φίλον ἕτερον αὐτόν. offendes uero te, ep.2.&.7. h.l. poſſet etiam exponi, offendes, inuenies, ut ſi te ſecundo lumine offendero, ep.24.l.7. ut ſignificet, ſe abiturum, uel moriturum. Patruum) Q. fratrem. In ea) al. in eam. mitigato) literis. Die natali meo) III. Non. Ian. ep.5.l.7. Nequid) ne Q. frater. Matre) noſtra Olbia. Plutarc. Poſtea) nam Q. frater erat minor natu ep.4.l.1.

In Epiſt. 10. *Ad meas incredibileis etc.*

σχόλια

Q. Q.) Quintis, Q. fratre, & Q. filio. P. Terentius) P. Terẽtius Hiſpo. ep.7.l.4.& ep.65.l.13. fam. Promagiſtro) ep.15.l.5. Quintũ filium) à patre miſſum ep. 8.h.l. Contaretur) al. percontaretur. Habiturus) ut accuſator ep.8.h.l. Eius) Q. filij. Poſtea) poſtq̃ ipſe Terẽtius in Achaiam uenit. Patris) ep.5.h.l. Conſimili ſcelere) atq; filius locutus fuerat. Quintum patrem) Q. fratrem Q. filij patrem. Cuius) Q. fratris. Epiſtolis) & quidem apertis ep. ſup. Cum illis) ut fratre, & fratris filio. Africanis ep.7.h.l. Scripſeras) ut me conſolareris, tanq̃ multi futuri eſſent, qui ſalutem anteponerent ep.7. h.l. ſed tu ſoles ita ſcribere, confirmandi mei cauſa epiſ. 12.h.l. Nihil paratius) uerum fuit ep. 4.l.6. fam. Accedit) adiungitur ep.12.h.l. Hiſpania à Q. Caſſio Longino uexata. Hirc. de bel. Alexan. non à Cn. Pompeio Magni F. qui finito bello Africo, quod tunc uix eat cœptum,

ptum in Hiſpaniam profugit,& bellum excitauit: lib.12. & Hirc.de bel. Hiſpanien. Hac de re ep.16.h.l. Gallia) ut tot clades à Cæſare paſſa.al.Italia,in qua iampridem Cicero municipes omneis mœſtos, afflictosq; uiderat ep.22.l.9.quin multi cupiebant deficere ep.15.&.16.l.10. atq; adeo defeciſſent,niſi Milo,& Cælius fuiſſent interfecti.Cęs.l.3.de bel.ciu.nec mirũ ſanè ſi Italia erat à Cæſare aliena,quũ tam turpiter à Cæſarianis, & pſertim ab Antonio cõculcaret,Philip.2.atq; Italia, legẽdum uidet ex ep.16.h.l. Legionum)ut legionis XII.ep.21.h.l. Nec uis eadẽ)indulgẽtia Tribunorũ mil.Hirc. de bel. Alexã. Nec uoluntas)atq; id ipſum iampridẽ ep.13.l.10. Vrbanæ res perditæ) tribunitijs contentionibus.Hirc.de bel. Alexan.nam Dolabella, & Trebellius Tribuni pl.inter ſe,& cum Antonio cõtendebant.Dion.l.42.Plutarch.in Ant.& Liu.l.113. Ne intermittas) ſic oĩno legẽdum ep. 12.h.l. Eosq;) Q.fratrem, & Q.filiũ. Inimici)ep.8.h.l. Odiſſe non potes)ut affines,alterũ Sororis maritum,alterum filium. Accuſes)per literas epiſt.ſeq. Literas)ſup. XII.Cal.)al.VII.Cal.

In Epiſt. II. Confectus iam cruciatu etc. σχόλια

CONFECTVS)ep.8.h.l. Illa)Põpeiana, uel Africana. Firma)ep. ſup. Quæ debeant)ut quę Remp. & libertatem tueri uideant. Stultitiæ) temeritatis ep.8. h.l. Pendere)ibid. P.Saluſtio)in ueterũ monimẽtis modo Salluſtius, modo Saluſtius reperitur:græce tñ apud Ariſtoph.interpretẽ in Plutar. σαλούστιος ſcribitur. Cn. Salluſtio)ep.17.h.l. & qdem nõ ut argẽtario,ſed ut amico,& comite,ut nos putamus. nam ſi fuiſſet argentarius, & amicus, Ciceroni etiam commodaſſet ita,ut non eſſet opus dicere paulò poſt: hic fortaſſe potero ſumere. Vt ſine mora curent)al.ut,quæ pertinẽt ad me,ſine mora curentur. Hoc ipſum)hoc argẽtum,hęc HS.XXX. Cum illa)Terentia. Vt ſit)ep.13.7.l. Qui utamur)ſic ep.23.l.

13. Hic)Brundusii. Sumere)fœnere,mutuari,permutare. Iſtic)Romæ. Paratū fore)quod reddatur. Culpa) ep.9.h.l. Ille)Q.fr. In Achaia)prȩſertim Patris ep.ſup. Tuæ literȩ) quibus illos accuſaſti à me admonitus ep. ſup.& ep.13.h.l.

In Epiſt. 12. Cephalio mihi à te literas etc.

σχόλια

CEPHALIO)ep.23.l.7. Dederam literas) ſup. Profectionis)ad Pompeiū. Ad eum)Cȩſarem. Mandaui)ut ei diceret. Sermones)ep.1.l.9. Hominum)prȩſertim optimatium ep.25.l.8. Multaq́;)ſcripſi,& mādaui. Eum)Cæſarem. Tanta de re)de profectione ad Pōpeium. Non meo)ſed alterius,ut Q.fratris. Vſum eſſe.Poſteaq́; q̄) al. uſum eſſe. poſtea q̄. nos ita interpungimus: uſum eſſe,poſtea,q̄, hoc ordine:nihil erat poſtea,q̄ literȩ miſſæ eſſent,quod minus uellem etc,uix.n. ſecus cōſtet locutio,& uerboꝝ conſtructio. Minore)ep.8.l.8. Illū) Cæſarem. Lituum)‚ut tubam belli ciuilis Ampium appellabāt.ep.12.l.6.fam.al.illiciū,quo uerbo uſus eſt Varro.l.3.cap.16. de re ruſt. & Plaut.in Pœnul. illices malæ rei dixit. Scripſit)Balbus minor. Qui) Cæſar. Nondū cognoſſet)nā ſi cognouiſſet,quȩ de me ſcripſiſſet Quintus,non ita exiſtimaſſet. al. cognoſſem. Quintus ſcripſiſſet)ep.9.h.l. Dixerat) initio nauigationis ibid. Et fecerat) al. effecerat.L.in eo) liber in eo,interpretari placuit, donec melius inueniatur:hoc eſt,quum in ea re eſſem ſolutus,& à cōmendando fratre,qui mihi malediceret, liber.alij,literas de eo. His uerbis)q̄ poſt ſequunt̄. Scripſi)al.reſcripſi,ad ea ſcilicet,quæ ſcripſerat Balbus. Nō audeo)quum & ipſe cōmendatione egeam. Itineris) ad Pōpeiū. Veſtra) ep.longa ad Lentul.al. noſtra ibid.& epiſt.13.l.9. Obſim) ꝙ ego ad Pōpeium ſim profectus. Quin is)Cæſar. In illum)Q. fratrem. Is ero) bonus in fratrem. De Africa)de Africanis rebus,ep.10.h.l. Conditionis)pacis. Quod utinam ita eſſet)nam ſi pax fieret,

à neutris mihi eſſet timendum,nec accuſarer. Intelligo) ex ijs, qui nunciant ep. 10.h.l. Confirmandi mei cauſa) uides enim,quid nobis futurum ſit,ſi uincãt illi ep.7.h.l. ſic, ſcripſeras ep.10.h.l. Adiungatur) accedat ep.10.h.l. Antonium)magiſtrum equitum Philip.2. Cæteros)Cęſarianos. Facias)conſcribas ep.5.h.l. Feciſti) ep.7.h.l. Fractiorem)al.erectiorem,ut ita eẽ audiuerit Atticus,& Cicero εἰρωνικῶς reſpondeat. Ægritudines) dolores ep. ſup. Præclaras)εἰρωνικῶς, imò ſeditioſas ep.10.h.l. Generi)Dolabellæ Tribuni pl. ibid. Actiones?) de nouis tabulis ep.23.h.l.Liu.l.113. Ne intermittas)ſic ep.10.h.l. Galeonis)Plin.l.31.cap.6.meminit cuiuſdam Gallionis, qui fortaſſe huius fuit filius,uel nepos. Hæreditatem creui)ut ep.2.h.l. Cretionem)hæreditatis. Simplicẽ) cum nullo cõiunctam,uel liberam,ut ep.44.l.13. uel ſine solẽnitate,quam uocant Iuriſconſulti L. cretionũ, C.de iur. delib. Miſſa eſt)ab his,qui meo nomine creuerunt.

In Epiſt. 13. A Murænæ liberto nihil etc.

σχόλια

MVRÆNÆ) ep.50.l.13.al.Murena. P.Siſer)al. P.Seruilio. Seruij)Ser.Sulpitij. Pr̃is)nã & fili⁹ Serui⁹ dicebat̃ ep.2.l.4.fam. Literis)ſic ep.25.h.l. Quitũ) Q. filiũ à pr̃e miſſum ep.8.h.l. In Syriã)obuiã Cęſari. Veniſſe)Epheſo ꝓfectũ ep.10.h.l. Eã cãm) Põpeianã. Veniſſe)ꝙ niſi ueniſſem,potuiſſem me uł Athenas,uł ĩ q̃uis quietã ciuitatẽ recipere ep.9.l.9.fam.quod ĩnũc facere ꝑ neutros licet. Sola)bellũ,& reliqua id genus. Vtilia)ſi dux eẽ uelim,ut cupiũt Põpeiani.Plutar. Nolui) ut pacis autor ep.13.l.9. P.Lẽtul.)l.1.fam. Patrẽ)ne filiũ credas ep.15.l.12.fam.Rhodi eẽ aiũt) falſo,nã receptus non eſt.ep.14.l.12.fam.& Cęs.l.3.de bel.ciu. Filiũ)P. Lẽtulũ ep.15.l.12.fam. Alexãdriã)ad Cęs.C.Caſſiũ)ep.21.l. 7.qui nauib⁹ Syriacis ꝑerat. Cęs.l.3.de bel.ciu. Profectũ)ad deprecãdũ. Cõſtat)mutauit tñ cõſiliũ ep.15.h.l. Quitus)Q.fr. Literis tuis) ep.11.h.l. Aſperi⁹ ſcripſit)

ep.9.h.l. Propius te)ep.5.h.l. Acceſſiſſem)nam coràm eſſem locutus, quæ ſcribere non audeo. Fuſidianis)ep. 15.h.l. Poſtulant)partem minorem licitatione expleri. ibid. Fundo Fruſinati)ep.4.h.l. Intellexiſti) quum ſcri pſi: erit mihi res opportuna ibid. Neq; tam)al.neq; tñ. Id)al. in ijs. Fiat,uidebis) al.fiat, tu uidebis. Vt ſit) ſic ep.11.h.l. Sapienter) q eam rem nobis honori fore puta bamus ep.3.h.l. Detulimus) & dedimus ibid. Sumpſimus)HS.L.XX. ep.2.h.l. Quintus)Q.frater. Aſpeximus)nam Pompeio ſtatim dari iuſſimus. Cõfici poſſit) de ſumptibus. Cauſam)harum anguſtiarum. Noſti)à Terentia natam.Plutar. Facias)ep.ſup.

In Epiſt. 14. *Non me offendit ueritas lite.etc.*

σχόλια

SOCIOS) malorum, & culpę. Nã multi Cæſarem deprecaturi uidebant̃,ut in Italiã & ipſi poſſent uenire: qui nunc in Africam dñr nauigaturi.Itaq; pene ſolus relinquor ep.ſeq. Achaici)qui poſtea oẽs Cæſaris clemẽtiam ſunt experti.ep.15.lib.15.fam. Qui in Aſia)ſunt ep. 16.h.l. Quibus erat) ignotum. Nauigaturi) ut bellũ & ipſi gerant ep.10.h.l. Lælium) ep.7.h.l. In cauſa eſt)al. in caſu eſt. Eſt receptus) à Cæſare. Ad Balbum, & ad Oppium)ep.10.l.9. Scripſerit) Cæſar. Siquid eſſet lætius)in literis Cæſaris. Ab iſto)Cæſare. Firmitudinis) quum neceſſe ſit,ut ipſe quoq; concidat ep 6.l.10.& tyrãni ſepe mutãt ſñiam,& poſtea ſolẽt uſurpare, ſic uolo, ſic iubeo ep.20.h.l. Præſertim hoc)tã ſeditioſo ep.10.& 12.h.l. Genero)Dolabella. Quintus pergit)de nobis detrahere ep.11.h.l. Panſa)ep.6.h.l. Hircius)ep.4.l.9. Minutium)ep.ſeq. Parentẽ ſcribam,& tuas)al.paretũ ſcribã,quũ tuas:alij,patrẽ tum ſcribam, quũ tuas. XXX.) quum eadem de re hic, & ep. ſeq. ſcribere uideat̃, uidendum,ut ſummæ quadrẽt. Potuiſſe) curari. Niſi multa) exegiſſes. Fuſidianis)ep.ſup. & ep.1.l.3. ad Q. fratrem.

Video tñ.te expecto)al.uideo tñ,& expecto.alij, uideo. tñ te expecto. Quem)te. Vider)ep.ſeq. Potes uenire) al.poteſt res noſtra. al. poteſt.n.res.al. poteſt.n.non põt res. Tu uide,an totus locus ita legi poſſit. quẽ uidere,ſi ullo modo(potes.n.rus uenire)poteſt,peruellẽ.uel quem uider(ſi ullo modo potes ad nos uenire)peruellem ep.17. h.l. Ibi)ruri,uel ubicunq; conuenerimus. Facile eſt)exi ſtimare. Quid,quale ſit)ut ſit, quando ex deliberatione cauſa conſtat.l.2.de orat.al.quod quale ſit.& uidet reſpi cere ad duas κατηγορίας,ut uocant Dialectici, τί ἐστι, & τὸ ποιόν. Graueis)uiros,quales nos erimus.al.hic graui⁹, ideſt,Brunduſii grauius eſt exiſtimare in turba, q̃ ruri remotis arbitris.al.graue eſt.

In Epiſt. 15. Quoniam iuſtas cauſas etc. σχόλια

NON poſſim)ut uolebã ep.ſup. Ille) Cæſar. Ita) male. Alexandriã)Alexandriæ partẽ.Hir. de bel. Alex. Eum)Cæſarem. Pudeat)ut in magnis periculis uerſantem.Hirc.de bel.Alexan. nam ſi bellum confeciſſet, non puderet illum ſcribere. Ii autem) Pompeiani. Affuturi) in Italiam uenturi. Videntur)ut firmi, & parati ep.10.h. l. Achęi)al.Achaici ep.ſu. Redituri)Achæi quidem ex Achaia,ſed alij ex Aſia.ibi.niſi uelit Achæos ſignificare, qui erant in Aſia,ut ſcribit Strab.l.11.&.17. Ad eos)Põpeianos in Africam, ep.ſup. Altero) Lælio ibid. Cui) mihi. Ad illos)Pompeianos,quibus inuitis ab armis diſceſſi.ep.5.&.6.h.l. Ab ijs ipſis)Cęſarianis. Cum alijs) cum alijs rebus. Cuperem)peruellem ep.ſup. Minutiũ) ibid.fortaſſe L.Minutium Baſiliũ ep.5.h.l.& ep.13.l.10. XII.)XXX.ibid.uel Atticus uolebat ab eo. xxx.curari, ille uero XII.tm̃ curarat. Quod ſupereſt) quod reliquũ eſt,& deeſt ad perficienda XXX. Curet)à te, uel poti⁹ à Minutio. Quintus)Q. frater. Acerbiſſime) & ſpurciſſime epiſt.13.h.l. Filius)Q.filius. Mirifico odio)ſcripſit ep.ſeq. Peccati) uitij,& culpę ep.9.h.l. Habitur⁹ ego)

re,& Pōpeiāos. Cuius ego ſpe)ſpe pacis,& odio ciuilis ſanguinis abeſſe à belli neceſſaria pertinacia uolui. ep.15. lib.15.fam. Incidi)ab armis diſcedens.epiſt.6.h.l. Sperandum) de pace. In Aſia)quò ſe recepit Domitius Caluinus à Pharnace fugatus.Hirc.de bel.Alex. Sit accepta)à Cæſarianis ita,ut ſperandum non ſit, Pompeianos pacem facturos,quum haſce uictorias ſint conſecuti, uel certe aduerſarij ſint uicti. In Illyrico)ubi A.Gabini⁹ à M.Octauio uictus,paulò poſt Salonę mortuus. Hirc.de bel.Alex. Caſsiano)Q.Caſsij Lōgini.epiſto.10.h.l. Negotio)uexatæ Hiſpanię.Hirc.de bel.Alex. Alexandria) ubi Cęſar in magno periculo uerſatus eſt.Hir.ibid. et ep. ſup. Vrbe)rebus urbanis perturbatis. ep.10.h.l. Italia) alienata.ibid. Ille)Cæſar. Gerere)in Aegypto. Negotium)hoc bellum ciuile. Cōfectū iri puto)quòd qui in Africa ſunt,affuturi uidentur.ep.ſup. Bonorum)qui putarent Cæſaris literis ſalutem meam contineri. Literis) epiſtola Cæſaris iſta,quæ me nihil cōſolatur. Peterem) ego uir tantus.Ab ullo)& ob id ne à Cæſare quidem.al. ab illo. Huius conſilij)petendæ ſalutis. Socium)cuius exemplo recte feciſſe uideri poſsim. Habeo)ut prius Lęlium.ep.14.h.l. Qui in Aſia ſunt)ibid. Achaici)ibid.Fuſio)ep.ſup.Timor)nihil enim poſſunt,niſi timidi exiſtimari.ibid. Conſtitutum)ut & ipſi in Italiam uenirēt: certe, ut ſe Cæſari traderent. Mora) Cęs. Alexandriæ facta. ep.ſup.Correxit)q̄ſi in integrū reſtituit ita, ut adhuc poſſint utrū uelint facere. Meā) q̄ nimis ꝑperaui:unde nūc cōſilij pœnitet. ep.6.h.l. Euertit)ita,ut neq; a Pōpeia. ſit redit⁹, neq; à Cæſarianis q̄cq̄ ad ſpem oſtēdatur.ep. ſup. Superioribus litteris)in quibus quæro à te,quid putes faciēdū. Faciendum) propius ne ueniendum,an mare tranſeundum.Recipior)ut receptus eſt Lælius.epi.14 h.l.Ab.ijs)Cęſarianis. Sin iactor,eò min⁹)al.ſin iactor, aut reijcior,eò minus. Sine dubōne)uel,oīno,uł poti⁹ ſi ne dubōne,qui in bonā ꝑtē accipiā ep.7.h.l.& me ỽitas

offendat ep.14.h.l. Quintum) Q. fratrem. Scribam) ut ſrater ad fratem. De his literis) Cæſaris. Delectarent) & conſolarētur.ſupra. Quidam) fortaſſe P. Terētius ep. 10.h.l.quē nominare nolit, ne noceat. Verbis) q̄ ſequuntur. Patris) ubi eſt etiam Quint⁹. ep.5.h.l. Loqueretur) & non in te oīa maledicta conferret epiſt.8.h.l. Ais) tu Attice. Illum) Q. fratrem. Ab ipſo) Q. fratre. Accepi) literas ep.ſup. Cephalioni) ep.23.l.7. Acerbiſſime) mirifico odio ep.ſup. Camillo) ep.5.l.6. Teſtamēto) ſuo, ut meo ep.13.l.12. Philotimo) ep.4.l.2.ipſius Terētię liberto ep.4.&.5.l.6. Facer̄) ut faciebat ep.14.l.4.fam.& Plutarc. Quid ſcribas) quid ſcias, quiuis doctus, niſi fallor, legēdum iudicabit. De ea) Terentia. Id) quod ſcribes, uel potius de quo tu nihil excogitare potueris. Deſperato) al.explorato: recte, mea quidem ſententia.

In Epiſt. 17. Properantibus tabella.etc.

σχόλια

MEOS) tabellarios.al.noſtros. Venit) ep.11.l.14. fam. Ad me) Brunduſium. Reddidit) à te. Trinas) ut ep.6.l.4. alĳ, ternas. Culpa mea) epiſt.2.h.l. Salluſtio) Cn. Salluſtio ep.11.h.l.& ep 11.l.14.fam.& l.1.de Diuin. Ciceronem) filium ep.ſeq. Cogitabam) mihi erat in aīo ep.11.l.14.fam. Itaque eram tibi eam) ita Æmathiā, pri⁹ male legebatur. Pro ea) Tullia. Conſolandis ſcripſiſti) uel, conſolandi ſcripſiſti, ut cauſa, ſicut apud Gręcos ἕνεκα ſæpe, deſideretur: uel conſolando ſcripſiſti: uel, conſolans deſcripſiſti, legi cōmode poſſit, præſertim quum de ſcribo ſæpe ἐπιγράφειν ſignificet. P. tanta eo me ſcripſiſſe) al.pudet tanta eò me ſcripſiſſe. Tu legere poteris: uel, P. hoc eſt, CCCC. tanta eó me ſcripſiſſe? uel, pudet tanta ei me ſcripſiſſe. uel, pudet tanta eo modo ſcripſiſſe.i.pudet me tantam dotem tam negligēter Dolabellæ numeraſſe: ut hæc ſit negligētia ſcripta ep.2. h.l. & ep.11.l.14. fam. Reſpōderi) quaſi ad tēpus ſolui. ut ep.2.&.7.l.16.

Potuiſſe)al.poſſe. Oppium)ep.10.l.9. Locutum) de me ep.ſeq. Iſtis)Cęſarianis. Faciant)ipſi Cæſariani. Mea interſit) ep.24.h.l. Subeam) ſubire debeā,uel, ut ſubeā, quāuis ſubeam. Nō intelligo) quum ego nihil ſim profecturus. Venias)ut cupio ep.14 & 15.h.l. Illum) Cæſarem. Illò)Alexandriam. Quęquā)ex noſtris,ut Caſſium ep.15 h.l.& Q.filium ep.10.h.l. Poſt Id.Mart.)igitur ante aliqui erāt profecti,ut P.Lētulus P. F.ep.13.h.l. Ab illo)Cæſare,quem pudeat ſcribere ep.15.h.l. Quod inane eſſet)ut exigue ſcriptum ep.ſup. Non uerę eſſe)ut ſuſpicabar.ibid. L. Terētium)neſcioquē. Ex Africa)q̄ cum reliquis uenerat. Pæſtumq́;) Plin.l.3.cap.5. Naſidium)L.Naſidium Pompeianum Cęs.lib.2. de bel. ciu. Emiſſus)ex Africa aliquo ſyngrapho al. ad me miſſus. De HS.ut ſcribis,faciam)al.de his rebus,quas mihi notas eſſe uoluiſti,ut ſcribis,faciam.

In Epiſt. 18. *De illius ab Alexandria diſc.etc.* σχόλια

ILLIVS) Cæſaris. Nihil adhuc rumoris) nemo nunciat ep.ſup. Impeditum)ita,ut pudeat ſcribere de illis rebus ep.15.h.l. Nec mitto)obuiā Cæſari ep.15.l.14. fam.Cōſtitueram)ep.ſup. Ciceronem)filiū ibid. Hic) Brunduſio,ubi iacere in omneis partes eſt moleſtum.ep. 6.h.l. Expedias)per amicos Cæſaris,ut Balbū,& Oppium ep.8.h.l. Antoniū)ut magiſtrū equitum.Philip.2. Ad Balbum,& ad Oppium) ut Cæſaris amicos ep.10.l. 9. Vtetur) Cæſar. Minime conuenit) q̄ Brunduſium in Italia ſit,& portum habeat. Vtrunq;)bellū & in Italia, & in mari. Alterum certe) erit. Scripſiſti)epiſt.ſup. Iſtorum)Cæſarianorum. Via eſſet)de me.nam ſi ad copias referat,uideatur petere Cicero ab Attico,ut flectat uiā,ne copiæ Brūduſium ueniāt:quod nec Cicero petiiſſet,nec Atticus facere potuiſſet. Antonio) ut magiſtro eqtū & apud Cęs.multū ualēte. Iſtis) alījs Cęſarianis.

In Epiſt. 19. Cum tu uis dare poſſem etc.

σχόλια

SI quis paulò accuratius dies aſcriptos, & res ipſas conſiderabit, is facile cognoſcet, epiſtolas ſequenteis ita collocandas eſſe deinceps. 25.23 19.24.20.21 22. Tuis) tabellarijs. Non prætermiſi) quin dederim. Quid erit) al. quod erit. De pace) inter Cęſarem, & Pompeianos. Quod nulla equidem habeo in ſpe) ꝙ nihil uideam, quod ſperãdum putem. ep.16.h.l. Significas) & quidẽ lõge aliter, atq; ego intelligo ep.12.h.l. Philotimus) ep.4.l.2. Dicitur. Id. Sext.) uẽturus ex Aſia ep.23. & 24.h.l. & ep.24.l.14. fam. al. dicitur ſecedere Idib. Sext. ut hic ſecedat, uel poti⁹ Roma recedat, ibi iã ſit in Aſia. De illo) Philotimo. Scripſi) ep. ſup. Qui nihil unquàm caui) ita temere nunc egiſſe uideor ep.8.h.l.

In Epiſt. 20. XVII. Cal. Sept. uenerat die etc.

σχόλια

SELEVCEA Peria) al. Seleucia Pieria, recte, diſces ex Plin. l.5 cap.12. & 21. C. Trebonij, is) & ſi fortaſſe hæc locutio defendi poſſit, is C. Trebonij, ſcilicet ſeruus, uel libertus, meo tñ iudicio legatur: C. Treboni⁹, ut Trebonius ipſe ſit, qui Seleucia Pieria die XXVIII. uenerat, quum eſſet Cæſarianus ep.6.h.l. quãuis Romæ dicatur eſſe ep.6.h.l. Antiochiæ) quò Cæſar Alexandria uenerat, ut rumor erat, nec firmus ep.25.h.l. Quintum filium) iampridem in Syriam, ut multi nunciabant, ep.13. h.l. in Aſiam certe profectum ep. 16.h.l. Cum Hircio) amico. ep.4.l.10. Eos) Quintum filium, & Hircium. De Quĩto) de Quĩto fratre. Quę uoluiſſent) omnia ep. ſeq. Impetraſſe) à Cæſare, ad quẽ deprecator erat miſſus ep. 8.h.l. Et alia) Pompeiana, uel Africana. Ab alijsq;) Põpeianis, cum quibus in Africam ire noluimus epiſt.7.h.l. Ab hoc ipſo) Cæſare. Salluſtio) ep.17.h.l. Notionem) cauſę ibid. Eius) Cæſaris. Differri) dum enim notionẽ differt, ſuſpicionem mouet. M. Gallius) ep.15.l.10. Q.

F.)& Q.etiam frater. Appian.l.3. Salluſtio) C. Criſpo Salluſtio hiſtorico.Dion.l.42. Is) Salluſtius ibid. Legiones) à quibus,parum abfuit,quin interficeretur ibid. In Siciliam traduceret)& inde in Africam. Et protin⁹) al.protinus, ut ep. ſeq.illum arbitrantur protinus Patris in Siciliam. Iturum)nunciat Salluſtius, uel arbitranť homines. Patris)ep.5.h.l. Faciet)ibit in Siciliam ita,ut eũ uidere non poſſim,ut cupio,& ob id hic maneo. Mallẽ) feciſſe. Accedam)ut ſcripſiſti tibi placere ep.5. &.13.h.l. Petiui)ep.18.&.19.h.l.

In Epiſt. 21. *Accepi VI. Cal. Sep. etc.*

σχόλια

QVINTI ſcelere)ep.9.&.10.h.l. Ei⁹)Q.fr. Epiſtola)ad te miſſa,uel potius ad Cęs. qui Romam poſtea miſit,ut notiora ſint noſtra mala ep.ſeq. Teſtamẽto)ep.16.h.l. De numis)HS.XII.epiſt. 24.h.l. ex ordine uero, quẽ nos ſequimur,ep 19.h.l.uel potius q̃s Terẽtia debet ep.16 h.l. Illa) Terẽtia ep.24.h l. Sic ſcripſit) aſcripſit ibid. Vt ego)ſcripſi ibi. Ille Cæſar. Pharnaces)morari dicit,morã afferre ep. ſeq. Legio XII.) ut alienata ep. 10.h.l. Sylla)P. Sylla,pro quo extat Ciceronis oratio, quiq; poſtea,Cęſaris haſtę p̃fuit ep.10.l.9.fam. Egiſſe) pepuliſſe,ep.ſeq. Hoĩem)P.Syllã. Nullã)legionẽ. Cõmoturã)usq̃ ep.ſeq. Illũ)Cęs. Patris) ep.5.h.l. In Siciliã)itur; ep.ſup. Hoc ita eſt)Syllã lapidib⁹ actũ eſſe, & legionẽ nullã ſe cõmoturã. Huc)Brũduſiũ,unde traiectio eſt in Gręciã. Veniat)Sylla,ut ad Cęs.currat ep. ſeq.uel Cæſar ibi. Mallẽ illũ)mallẽ illũ Cęs.pri⁹ ueniſſe. Euaſiſſem)ſi ueniſſet Cæſar. Reliqs)incõmodis. Loci) cœli ep.ſeq.Ad tp̃s)ep.24.h.l. Peccatis)culpa,negligẽtia,temeritate,& ſtultitia ep.2.11.&.8.h.l. Nro;)Q. fr. & Q. filij, & fortaſſe etiã Terẽtię. Syllana) tp̃a,& mala. Cõfers)cũ his malis. Generẽ ipſo)quippe quũ nobilitas oĩs ad Syl.ſe cõtuliſſet.Liu.l.85. Min⁹ tẽpata)nã Cęs.ẽ Clemẽs,& Sylla crudelis fuit. Hęc ãt Cęſariana.

Obliuiſcar) quaſi κατὰ ἀμνηστίαν. Malim) illud, hoc eſt pacem, uel mortem. Ac ſi omnes) ſcriberent. Tuas tamen) literas. Illum) Cæſarem. Per me) qui ad illum ſcripſi ep.12.h.l. Quinto) Q. fratri. Scripſi) ep.ſup. Eum) Cæſarem. Q. F.) Q. filio pro ſe, & pro patre deprecãti. Tribuiſſe) ita, ut ſe ne rogari quidẽ ſit paſſus ep.ſeq. Mẽtionem) factam.

In epiſt. 22. *Diligenter mihi faſciculum etc.* σχόλια

BALBI) ep.3.l.7. Epiſtolas) Q. fratris, ut ep.ſup. Redditas) miſſas ibid. Nec ſi in aliquem) al.ſi in aliquẽ. ſed uel hæc negatio retinẽda, uel interrogatio apponenda eſt. Peruulgatum) uel ex ipſius literis, ep.9.h.l. & ſermone ep.10.&.16.h.l. Illius) Q. fratris. Iſtos) Cæſarianos, qui Romæ ſunt. Miſiſſe) literas Q. fratris, quas tu poſtea miſiſti ad me ep.ſup. Illius) Q. fratris. Improbitate) ſcelere ep.ſup. Notiora) ex illis literis. Illi) Q. fratri. Obſint) hmõi literæ tam ſceleratæ ſcriptæ, ꝙ eius ſcelus ex his percrebreſcat, ut ep.9.h.l. Mederi) te cupere. per Balbum, & Oppium. Ne rogari quidem ſe paſſus eſt) ſed ſtatim oĩa tribuit ep.ſup. De illo) Q. fratre. Nihil ualere) quũ iactemur, ep.16.h.l. oĩa rurſus ſint in eiuſdem poteſtate, & notio differat̃ ep.20.h.l. Sylla) ep.ſup. Hic) Brũduſii, quo ueniat, neceſſe eſt ibid. Meſſala) M. Valerio Meſſala Conſulari, qui Cęſarianus, fuit ep.16.l.16.& Hirc.de bel.Afr.Conſul uero fuit cum Cn. Domitio Caluino. At illum) Cæſarem. Pulſi) lapidibus ep. ſup. Vſq̃) cõmoturos ibid. & Dion.l.42. Acceperint) ſtipẽdia, & alia pmia. Ille) Cæſar. Huc) Brunduſium, & in Italiam, & non in Siciliam, ut putabant ep.ſup. Veniet) ut tribunitias ſeditiones ſedet, &, quæ contra morem, cõſuetudinemq; militarẽ fiũt, corrigat. Hirc. de bel. Alexan. Non putabãt) ſed arbitrabantur protinus iturũ Patris in Siciliam ep.ſup. al. non putabam. Tarde quidem) ueniet Cæſar. Facit) Cęſar. In oppidũ) in unum-

quodq; oppidũ. Pharnaces) Hirc. de bel. Alex. Qũo agit)al.qq̃ modo aget. Morã afferet)morabitur ep.ſup. Cenſes?)faciẽdum? Huius) Brunduſini. Cœli)loci,ep. ſup.ut hic quoq; legẽdum eſt, uel Cœli, quod uel,cæli quæ. Laborem)al.langorem. An his)Syllæ,& Meſſalæ. Illuc)ad Cęſarem. Excuſent)apud Cæſarẽ,ſi Bruduſio diſcedam. Accedam)ep.20.h.l. Vt in malis)iuua al.ut malis,hoc,eſt,ut potius uelis,id facies. uide,an legi poſſit, ut in aliĳs.i.iuua in hac re & ſi difficili, ut in aliĳs iuuiſti:quãuis ſcribas te nullũ habere cõſilium ep.25.h.l. Videã) ut cupio ep.14.&.15.h.l. Teſtamẽto) ep.16.h.l. Animaduertes)uidebis quid,& quomodo ep.ſup.

In Epiſt. 23. *Quod ad te ſcripſeram, ut cũ etc.* σχόλια

SCRIPSERAM)ep.16.h.l. Camillo)ibid. Cũ eo) ſecum,dixiſſet Laurẽtius Vallẽſis,niſi cum eo Philotimo exponas:ego tñ,cum ea,legerem, ut Terẽtiam ſignificet,quam ab Attico,& Camillo moneri uolebat ep.16. h.l. ut hinc dixerit,in ſermonẽ ueniſti, ep. ſeq. quid ſi legas ita?ſcripſit, ſecum collocutũ. Tuas literas)ea de te. Illud)teſtamẽtum. Aliter eſt)ſcriptum. Ac oportet) ac opus eſt. Non uideo poſſe) quum tu nihil ſcribas : uel quum iam ſit ſcriptum. Sed quum ἐπανάληψις. A nullo) al.à nillo:unde nemo nõ uidet, legẽdum eſſe,ab illo.quũ literas,inqt, à Camillo accepiſſem, deſideraui tuas. Fortiorem) al.certiorem , hoc ſenſu:deſideraui tuas literas, quãuis putarem te à Terentia de teſtamẽto non eſſe factum certiorẽ. Modo ualeres) deſideraui tuas, inquam, literas,modo ualeres ita,ut poſſes ſcribere. Tẽtari) tentationibus affici ep. 17.l.10. πειράζεσθαι ep.7.l.16. Auguſius)al.Auguſius quidã,ut Ciceroni ipſi uix eſſet notus, tantum abeſt,ut nos, quis fuerit,ſcire poſſimus. Is)Auguſius. Q. F.) Q.filium. Profectum) atqui iam impetrarat ep.20.21.&.22.h.l.ſed hæc epiſtola collocãda eſt,

ut diximꝰ ep.19.h.l. Philotimũ) ep.4.l.2.ꝙ ſeceſſerat ep. 19.h.l.Hrē) à Cęs. ut colligit ep.ſe.& ep.ul.l.14.fam. Eũ ti) alteri. Darē) haſce lr̃as. In his lr̃is) ꝗs hēt Phil. Gratulat) de his lr̃is, ꝗſi Cęs. ueniã dederit. Pcõ) ep.21.h.l. De hac miſera) Tullia.ep.2.h.l.al. de hac miſeria. & quũ dic. hac oñdit eã ſecũ eē ep.ſe. Proxíe) ep.25.h.l.ꝙ ꝓxía eēt debuit, ut dictũ ē ep.19.h.l. Cõficiat) ex argēto ep. 25.h.l. Teſtõ) ibi.& ep.16.h.l. Illud ꝗꝗ) de teſtõ, ul' potius de diſſidio inter Dolabellã, & Tulliã. Vellē) curaſſe. Diſſidio) diuortio nihil melius fuit. Viui) mea uiuentis res., puerb. uiuus, uidēsq; pereo. uel potius, nos uiui, ut ſic dicat, ut uiui uideremur, nõ mortui. Tabularꝝ nouarũ) de qbus legē ferre uolebat Dolabella. Liu.l.113. Expugnationũ) quibꝰ Dolabella inimicorꝝ, ut L. Trebellij, uel potius mulierũ ædes expugnabat. Metellę) ꝙ tpibꝰ illis uidet male audiuiſſe ep.6.l.13.& Horat. Saty.3.l.2.& Ouid. eleg.1.l.2. Triſt. Maiorꝝ) malorꝝ, placet legere: niſi ſic dicamꝰ: exēplo maiorꝝ, qui & ipſi ſæpe nunciũ remiſerũt ob res hmõi. Nec res) nec res mea uiui, hoc eſt, dos Tullię. Perijſſet) in hmõi ſumptus abijſſet ep.2.h.l. Videremur) repudiãtes Dolabellã uel multum potētem. Tuas literas) quibꝰ ἐξηκάνειζες ep.6.l.6. Ipſa) al. ipſe.ſ. Dolabella. Denũciare) ſibi diſſidiũ. ſi tũc, inquit, tp̃s, & uis effecerũt, ne diuortiũ fieret, nũc certe ea facit Dolabella, ut ſibi ipſe hoc ipſum quaſi denũciet. pñt etiã uerba cum ſuperioribꝰ cõiungi: ſed & tp̃s illud memini, quanq̃ quis p̃ſtitit. De ſtatu Reip.) Ab ipſo Dolabella perturbato. O Dij) ἐπιφώνημα. Generꝝ) Dolabellã ep.6.l.6. Noſtrũ) qui Reip. ſumꝰ, ut q maxime, ſtudioſi. Potiſſimũ) ſiãc ferre legem. Hoc) Dolabella autore. Tabulas nouas?) uideamꝰ. Liu.l.113 Igit) hęc particula poſt tabulas nouas poſita, cõcludit diuortiũ cũ Dolabella faciēdum, ꝙ de tabulis nouis legē ferre tētabat. ep.3.h.l. Idē tibi) quũ ſecũdã exegerit ep.25.h.l. Pēſionē) ex p̃dijs, in qbꝰ dos Tullię eſt collocata ep.2.h.l. Cõſidera igit tũ ne ul abuſo naſcet, an priꝰ ego) i his uerbis formula ꝗdã ur la

tere,ꝗa tñ eã neq; integrã inuenire,neq; explicare potui-
m⁹,qđ i alijs libris ſcriptũ eſt,ſequemur:cõſidera igit̃ tu,
ne uidelicet ab ipſo naſcat̃,an prius ego:hoc eſt, expectẽ
ne,donec Dolabella incipiet,an ego pri⁹ incipiã de diuor-
tio agere. Nocturnis itinerib⁹) ut tu ſcripſeras ep.13.h.l.

In *Epiſt.* 24. *Quæ dudum ad me,etc.*

σχόλια

QVÆ etiã ad me bis,ad Tulliã.)al.q̃ ẽt añ bis ad
Tul.recte. Tul.)q̃ uenit ad me ep.17.h.l. Iniuria)fortaſ-
ſe Terẽ.uł Dolabel. Liceat)ne Cęſ.p̃ſ{t}rti Dola.offendã.
Culpa)ep.9.h.l. Videat̃) hęc culpa. Sed ad meã manũ
redierit.n.hęc occulti⁹agẽda)uȓ ita legẽdũ:ſed ad meã
manũ redierit.hęc.n.occulti⁹agẽda.ſed hęc inqt,mea ma-
nu ſcribã.ſunt.n.hęc occulti⁹ agẽda.& recti⁹,niſi fallor,
dȓ;hęc redierit ad manũ q̃ rediero ad manũ. Teſtõ)ep.
16.h.l. Illa)Terẽ. Quęreȓ cœpat)an eẽt fcm̃,uł poti⁹ id,
qđ tu ſcribis. Et cõmoti)& cõmot⁹,ſi legat̃,hic erit ſen-
ſus:teſtm̃ nõ fuiſſe tũ fcm̃, quũ illa q̃reȓ cœpat,ñ credo,
& qdẽ cõmotus ob eã rẽ, ꝙ me ne rogauit quidẽ:ut uer-
ba,q̃ ſequunt̃ cũ interrogatiõe,& ſtomacho legant̃ hoc
mõ:neq;.n. rogari ne me quidẽ? Ita ſit) cũ fuerit factũ.
In ſermone ueniſti)cũ ea locut⁹ es ep.ſup.in ſermonẽ ue-
niſti,fortaſſe ſcripſit Cice. Eã)Terẽ. Cõmittat)teſtm̃.
Cui⁹ extra periculũ hui⁹ belli fortuna ſit) ꝙ neutrã p̃tẽ
ſit ſecut⁹. Equidẽ tibi)cui⁹ fortuna ẽ extra p̃iculũ huius
belli,quia neutros es ſecut⁹. Velĩ)cõmittat. Illa)Teren.
Qz quidẽ cœlo. miſerã in hoc timeȓ de illo altero. Scio
eqdẽ)rẽ intelliges, ſi ita diſtixeris: quã qdẽ cœlo miſerã
i hoc timoȓ. De illo altero,ſcio eqdẽ. uł quã qdẽ cœlo
miſerã hoc timeȓ.De illo alte.ſcio eqdẽ.de illo alt.ãt,ut,
niſi fallor,ſatisfa. qb⁹ debeat ep.16.h.l.& aliqd cõficiat̃
ad ꝓpulſandũ inopiã ep.ſup.ſic loqt̃ ep.4.l.5.Veniȓ & p̃
dijs,ep.4.h.l.uł poti⁹ex argẽto,& ſupellectile ep.ſe. Oc
cultari p̃ñt)ut ſint in tuto ibi.De Terẽ.ãt)diſiũgit ne de.
eadẽ ſupra p notã locut⁹ uideat̃. HS. XII.)aureos 300.
Permutaret)ſi & nobis mutaȓ licet,hic libẽter legam⁹:p

mutarem,hoc eſt Brūduſii ſumerē ep.11.h.l. Argēto) ep. ſeq. CCIↃↃ.)decem millia æris,aureos.100. Paruū) aureos.200. De paruo)de aureis.300.atq; hæc, ut colligunt recētes. Fecerit?)Terētia?Plutar. Philotimus)ep. 4.l.2. Venit) Rhodo ep.ſup. Quid egerit) de me apud Cęſ. Eum)Philotimū. Quę quidē) controuerſię. Habere)in literis Cœſaris ep.ſup. Deſpectū) à Cęſare. Illinc)ubi eſt Cæſar. Intelligere)pſertim quum ſcripſerim nihil firmitudinis in eſſe ep.14.&.20.h.l. Intereſſe putarem)ep.17.h.l. Scribis)ut ep.10.&.12.h.l. Audiero citius)ut qui ſim in urbe,q̄ talē portum habet,q̄uis abſim longius ab Africa,q̄ tu,qui es Romę.

In Epiſt. 25. *Facile aſſentior tuis literis etc.*

σχόλια

POSSIM iuuari)& ſi cupio iuuari ep.22.h.l. Errorib⁹)peccatis ep.21.h.l. Proximi)ut Q.frater,Q.fili⁹, uxor, & gener. Hoc officiū) ſcribēdi. Quod lōgū non erit) hoc ſcribit,ut miſericordiā moueat,ut l.3.ſępe facit. Illū Cęſarē. diceſſiſſe) atq Anthiochię eſſe dicit ep.20. h.l.& in Aſia ep.21.&.22.h.l. quare cōtrariū ſit, neceſſe eſt,niſi ſequaris ordinē ep.19.h.l.ppoſitū,uel dicas ex rumore ſcriptas fuiſſe epſtas. Sulpitij literis) ſic ep.13.h.l. Cūcti)al.euntes. De teſtō ſcripſi)ep.16.h.l. Apud epiſtolas)fortaſſe legi poſſit:apud te poſtules: ut ep.ſup.tibi potiſſimū comittat,uelim. Aduerſus)cōtra. Ego)ἐμφασις,ego miſerrim⁹. Hui⁹)Tullię. Miſeriā)ep.23.h.l. Ea facultate)fortaſſe ex teſtō dāda. Cōfect⁹)perditis reb⁹. Dato)alij,dādo,quod & mihi placet. Pēſione ſecūda) Dolabellę ſoluta ita,ut iā tertiā petitur⁹ uideaē ep.23.h.l. Aliū mallē)cęcū fuiſſe.al.aliud mallē,feciſſe,ut dicere ſolēt illi,q̄s aliqd feciſſe pœnitet. Prętērijt) hoc ita,ut mutari nō poſſit. Argēto)uaſis argēteis. In tuto)extra ruinā ep.ſup. Neq; ſatis multa)modica,ut ad ſuppellectilē referas : uel pauca interpreteris ex ſuppellectile. Extremū)ita,ut ſuppellex etiā uēdi poſſit. Cōditio pacis) ep.12.h.l.

M.Tul.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER DVODECIMVS.

In Epiſt. I. Vndecimo die, etc.

σχόλια.

VNDECIMO die) quantum colligere potui, hic anni duo ſunt intermiſſi, altero quorum Quint. Fuſius Calenus, & P. Vaticanus Coss. fuēr: altero M. Æmylius Lepidus, & Cæſar ipſe, III. quo bellum geſſit Africum. Dion. l. 43. ſequēti uero anno Cæſar fuit Cos. IIII. & bellū Hiſpaniēſe geſſit. Hirc. de bel. Hiſpā. q̃ tpe Cicero has ſcripſit epiſtolas, ut cognoſcitur ep. 2. & 4. h. l. ubi fit mētio Catonis tanq̃ mortui, qui certe finito bello Africano ſe interfecit: & Patietus, qui eſt ep. ſeq. in bel. Hiſpan. agnoſcitur ab Hircio, qui ipſe nõ ita clare dicit in eo bello fuiſſe, ut uideri nõ poſſit tunc Romæ fuiſſe, ut ep. ſeq. parum tñ refert. fortaſſe etiam Hircius tunc erat Romæ, & poſtea profectus eſt ut Dolabella ep. 5. h. l. Cogitabam) ſic cogitabam Aſturę ep. 2. l. 14. Anagnino) ep. 8. l. 16. & Plin. l. 3. cap. 5. V. Cal.) ut ratio dierū cõſtare poſſit, fortaſſe legendum: II. Cal. i. prid. Cal. & paulo poſt. Igitur) cõueniemus. Ad cõſtitutum) ad conſtitutum locum, uel ad conſtitutam diem: uel ad conſtitutum, ad id, quod conſtituimus. Atticę) filiæ tuæ ep. 19. l. 5. Quod quidem ipſum) quod ad Atticā pertinet: uel ipſum oſculum, paruum os, ut ſit, ſcribe, quid oſculum garriat. Garriat) Attica puella. Sin ruſticatur) ſin ruri eſt, & nõ Romæ, ubi tu es. Scribat) ipſa Attica rure. Aut ſcribes) abſens. Aut nunciabis) pręſens. Piliæ) uxori tuæ. No

ctuabundus)al.noctu Abundus. Dolui)ep.6.h.l. Scribis)γεροντικὸν εἶναι. Matutinum) nam matutino tempore frigus eſſe ſolet.Celſus lib. 2.cap.1. quod ſenibus eſt inimicum.idem Celſ.l.1.cap.9.quare ſenibus etiam cum cęteri ruſticantur eo tempore,quod inter æſtatem, & hyemem medium eſt,igniculo matutino eſt opus ita,ut γεροντικὸς poſſit appellari. γεροντικώτερον) magis ſenile, magis quaſi proprium ſenum. Memoriola uacillare)nam ſenes natura ſunt obliuioſi. Axio)ep.12.l.10. Dederam) uel literas illis diebus:uel illos dies,ut diem Tyrannioni conſtituemus ep.ſeq. Quinto)Quint. fratri. Quicquid) al. quod, ut ep.9.l.1.ep.7.l.14. In buccam?)prouerb.quicquid in buccam uenerit. Quędam)al.quiddam. λέσχη) cõmunicatio, colloquium, πολλὴ ὁμιλία, inquit Suidas ep.5.l.6.prouerb.notum lippis,& tonſoribus.

In Epiſt. 2. Hic rumor eſt, T. Murcũ etc.

σχόλια

HIC rumor eſt)hic Romę,ut coniĳcio,contra ruri nihil erat ep.ſup. T. Murcum)fortaſſe rectius leges L. Murcum,hoc eſt,L.Statium Murcum epiſt.11.l.12. fam. Perĳſſe,dum in Syriam nauigat.ibid. Aſinium)C. Aſinium Pollionem ep.32.h.l.& epiſt.31. &.32.l.10.fam.fuit etiam his temporibus Marrucin⁹ Aſinius,Catul. & Gallus Aſinius. Tacit.l.1. L.naueis) quinquaginta naues. ſic enim uerborum conſtructio poſtulat. Pompeium) Cn.Pompeium Cn.Pompeĳ Magni F. Patiet⁹)L.Iunius Patietus ep.18.l.6.fam.& Hirc.de bel.Hiſpan. Nullus rei)al.nulli⁹ rei. Abes)ab urbe,ut ego:ſic ep.34.h.l. uel potius ab urbe,ubi ego ſum.atq; hic eſt quædam προσονομασία,habes,abes. Locuti ſunt)homines,ſed pręſertim Cęſariani. Hircius)ep.4.l.10. Iſti)Cęſariani. Res) Hiſpanienſis. O miros homines) Cęſarianos iſtos, qui ita ſint otioſi hoc tempore εἰρωνία. Balbus)epiſto.3.l.7.

Ædificat)ita ſecurus eſt. τί γὰρ αὐτῷ μέλει.)quid enim ipſi curæ eſt? οὐ γὰρ φροντὶς ἱπποκλείδῃ, ut eſt in prouerb. al. τί γὰρ αὐτῶν μέλει, Verum ſi quæris hominem, homini) al uerum ſi quæris, homini, recte. Nonne βεβίωται,)nõne uita tranſacta eſt? ep.25.l.14. huiuſmodi enim homines uitam ſilentio tranſeunt, ueluti pecora, ut inquit Salluſt. Tu interea dormis)tu Cicero, qui Balbũ accuſas, interea nihil agis, aut ſcribis. ita uero ſumus interpretati, ꝙ neſcimus, quod πρόβλημα eſſet Attico explicandum: qui iampridem πρόβλημα, quod ad uitã pertineret, explicarat. Explicandum eſt) tibi Cicero. πρόβλημα) quæſtio, ζήτημα, argumentum de Catone propoſitum. ep.4.h.l. lege Suidã. Fructum) legere fortaſſe poſſimus: fractum, ut ſit iocus ex ambiguo, & παρὰ προσδοκίαν, quum πρόβλημα quęſtionem, & propugnaculum quoddam ſignificet, ut Plato in politico his uerbis ſcribit: προβολῆς ἕνεκα συμπάντων αὐτῶν ἔργας μόνον, δικαιότατ᾽ ἂν ὅλον προσαγορεύοιτο τίς πρόβλημα, ſi quæris, inquit, quid putem περὶ τοῦ προβλήματος, ego Reip. πρόβλημα, mortuo pręſertim Catone, fractum puto: uel illud ipſum πρόβλημα, quod mihi propoſueram, fractum puto, ut dixit ille: incubuit in ſpongiam. Videbo) Romæ. Ad me) uenies. Simul) ne ſolus legam ep.6. h.l. Diem) quo nobis librum oſtendat ep.6.h.l. ſic dandi dies Veſtorio ep.16.l.4. Tyrannioni) ep.6.h.l. Siqd aliud) erit agendum, conſtituemus.

In Epiſt. 3. *Vnum te puto minus blã. etc.* σχόλια

VNVM te) præterea neminem. Me) quem ſcis minime blandum eſſe epiſto. 5. h.l. Eſt aliquando) blandus. Nunquàm ſumus) blandi. ἀγοητεύτως) ſine captione, & fuco. Cæteroqui) al. certe. al. certe alioqui. μακάρων νῆσοι) Beatorum inſulæ. ſic Plato in Epitaph. οἴμαι μονονοὐκ ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν. & Pinid. in Olymp. od. 2. μακάρων νᾶσον ὠκεανίδες αὐ-

ςαι πεϱιπνέουσιν. Plin.l.6.cap 32. Totos dies) al. tot dies) In eodem) ut ſine me totos dies eſſe non poſſis. hoc triduum) uidetur reſpicere ad triduum Phędrię Terent. πάθει affectu. Ita eſt, pfectò) te ſine me eſſe nõ poſſe. Hodie ne) agatur: uel tu) uenias, & tunc de auctione, poſt auctionem, expones, ut de prandio apud Plaut. quod tñ eſt rarũ, & hic quum ait, & quo die uenias, oſtẽdit, duo dici. Venias) ad me. Cũ libellis) oblectabo. At moleſte) al. ac moleſte. Vẽnonij) C. Vẽnonij ep.1.l.6. Hiſtoriã) l.1. de legib. ſic Libonis annales ep.30.l.13. Ne nihil) ſcribã. De re) mea. Quod à Cæſare) quod eſt à Cæſare, fortaſſe proppter monimẽtum, ep 16.l.4. & à Faberio ſoluendum. ep.24.h.l. & nomen à Cæſare, quod Cæſar debet, qui uim locutionis latinæ intelliget, interpretabitur. Cõditiones) quæ ſequuntur deinceps. Aut emptione ab haſta) al. aut emptionẽ ab haſta. ſi exigere, inquit, uolo hoc nomen, hæc conditio proponitur, ut ab haſta emam. ab haſta uero Cæſaris ep.10.l.9.fam. Perdere) illud nõmẽ. Malo) q̃ ab haſta emere. Turpitudinem) quæ eſt emere bona ciuium ab haſta. Hoc ipſum) emere ab haſta. Delegationem) à me, qui nolo emere ab haſta, ad alium, qui uelit emere, ut mihi ſatisfaciat. atq; hæc eſt nominis ſecũda conditio. ſic cõditio delegandi ep.7.h.l. A mancipe) ut à P. Sylla, q Cęſaris haſtę p̃eſt ep.10.l.9.fam. Annua die) quo tempore is, ad quem fuerit delegatio facta, hoc mihi nomen ſoluat. Cui credam?) ita, ut patiar ad eum hanc delegationem fieri? Ipſi Metoni) al. iſte Metonis: recte. Vt.n. Meton quidam tunc Romæ fuiſſe uideat̃, & quidem Ciceronis debitor. ep.42.h.l. ego tñ hunc eẽ Metonem Athenienſem credo, qui, Cenſorino autore, annũ ex annis undeuiginti cõſtituit, uel Cæſarem per notam ſignificari, qui & ipſe annum his temporibus conſtituit. uel certe Cicero in hoc nomine ex ambiguo iocat̃. Annus) qualis eſt annus Metonis δεκαεννεατηρὶς. Veniet?) dies illa annua ad ſoluendum mihi conſtituenda, quę an

nus Metonis uidebitur? Vecteni) ep.12.l.10. Conditionē ſemiſſe) conditionem ſumēdi numos cum uſura ſemiſſe. & eſt tertia nominis conditio. σκέψαι) conſidera, quid nobis agendum ſit, & quidem ut Philoſophus σκεπτικός. Gel.l.11.cap.5. & Laertius in Pyrrhon. ep.6.l.6. & ep.9. l.16. hinc σκέψεις ep. 9.l.1. ut fortaſſe hic etiam legendum eſt, ut ita concludat, ſunt igitur σκέψεις, ne ſoluat, ut ibid. Iſte Cæſar, quāuis abſens ep. ſup. uel alius quiſpiam huic rei præfectus. Sed ludis factis) Suet. in Cæs. al. & ſedulo ijs factis. Clypo) al. Clipſo. al. Olympo. ego quid probem, neſcio, niſi legatur: Didio, quo de Hirc. de bell. Hiſpan. & Dion. l.43. uel Criſpo, ut Salluſtiū ſignificet, quem Cæſar Zamæ reliquerat. Hirc. de bel. Afric. uel eū Criſpum, qui eſt ep.5.h.l. ἀλογηθῇ) negligatur. al. ἀλογεῖται. μελήσει) curæ erit ep.20.l.14. & ep.4.l.15. al. μελήσει. Tu Atticam, quæſo, cura, & ei ſalutē, & Piliæ, Tulliæ quoque uerbis plurimam. Vale. al. ἀλογίστως μελήσει. uale.

T In epiſt. 4. *O gratas tuas mihi, iucūdasq; etc.* σχόλια

IRO) ep.2.l.7. ὑπερυθρότερον) magis rubrum, aliquantulum rubrum. nam febris eſt ſignum, ſi color rubore mutetur. Celſus l.3. cap.6. al. ἐμβριθέστερον. i. ut ego interpretor, grauius affectum, & quaſi depreſſum, quales eſſe ſolent lāguentes: ἀπὸ τοῦ βρίθειν. Addam) ruſticationi. De Catone) de M. Catonis laudibus ſcribendis ep.35.h.l. πρόβλημα) quæſtio, argumentum ep.2.h.l. ἀρχιμήδειον) Archimedeum: Archimedis geometræ conſideratione dignum. ep 28.l.13. Tui conuiuæ) Balbus, & Oppius præſertim ep.3.l.16. & ep.8.l.4. Tarteſſius tuus ep.3. l.7. Legere poſſint) ut Cæſariani laudes hominis Pōpeiani, & Cæſaris inimici. Eius) Catonis. Habuit) Cato. Recedam) in ſcribēdo. ψευδῶς que) fallaciterque, & nō uere. Grauitatem, conſtantiamq;) quæ ſummæ in Catone fuere. Eius) Catonis. Hoc ipſum) fallaciter laudare,

nedum uere. Iis)Cæſarianis. ἄκουσμα)auditio. Ille uir) Cato . ἔμφασις. Hæc) ſententiæ , uoluntas, conſilia,grauitas,& cõſtantia. Ille)Cato. Ea)mala. Viderit) quũ Cæſarm in Pompeij ceruicem armari prædixit. Plutar. Contenderit)mentem Cęſaris aperiens,eumq; formidandum docens.idem Plutar. Reliquerit)Vticę.idem. Aledio)ep.22.h.l. al.Atedio, ep.18.h.l. ideſt Cæſariano alicui, nedum Cæſari ipſi. Prudentiam)ep.9.l.5.

In Epiſt. 5. Quintus pater quartum etc.
σχόλια

QVINTVS) Q. frater. Pater) pater Q. Ciceronis. Quartum)uidetur locutus ſecundum Pythagoricos, οἱ καὶ τὴν τετρακτὺν, τὸν μέγιστον ὅρκον αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελῆ αὐτοῖς ἀριθμὸν putabant.Lucian.Plutar.Macrob. & alij.& quartum dixit,ut dixit,ut docet Gel.l. 10.cap. 1.nec deeſt iocus quidam in hiſce uerbis: Quintus quartum. Luperco)πάνος ſacerdote.de Lupercis Ouid. & reliqui ſcriptores. Filio)Q. filio. Statio)liberto epiſt.18, &.19.l.2. Duplici)propter filium,& libertum. Dedecore)nam turpe eſt homines per urbem nudos currere. Philip.2. & orat. pro M. Cælio. Domum) noſtram. Philotimum ep.4.l.2. Mea)cuius etiam grauiſſimas pœnas non ſemel pependi epiſt.11.l.11. Quòd autem oſim hanc rem, ἔρανον à te) nos ita legimus: quid autem , ſi in hanc rem ἔρανον à te? quid autem dices Cicero,ſi Q. frater in hanc rem,de qua illum accuſas,habet à te ἔρανον, collationem , & quaſi ſumptum ? uel quòd autem oſit hanc rem, ἔρανον à te: ut ſit ſenſus: quòd autem Q. frater audeat hanc rem, habet à te ſumptum ad id: fac,inquit Cicero,Attice, fratrem non ad hominem indigentem , ut ego ſum, ſed ad abundantem ueniſſe acceptum, & hauſtum ἔρανον, in ſuis tantis anguſtijs quo pacto excuſabit ea, quæ faciunt filius,& libertus? Fac) tu Attice. διψῶσαν κρήνην) ſitientem fontem,hoc eſt, me ipſum, cui,per-

ditis rebus, uix eſt, qui utar epiſto.11. & . 25. lib.11. prouerb. fontes ipſi ſitiunt. πειρήνην) Pirenem, fontem,ut uocat Plautus, Corinthienſem: qui, ut ſcribit Strab lib.8. μεστός ἐστὶ ἀεὶ διαυγοῦς, καὶ ποτίμου ὕδατος. al. κρήνην nos omnino legimus κρήνην, fontem. nam uerba græca, ſequuntur, à Pindaro in Nem. od. 1. non de Pirene,ſed de Arethuſa dicuntur. Eum) Quint. fratrem. ἄμπνευμα σεμνὸν ἀλφειοῦ πειρήνην) reſpirationem ſacram Alphei Pirenen. Quia tamen & hic γρήνην aliter legitur,& Strab. lib.7.hoc carmen adducens ſcripſit, κρήνας, non dubito legere, κρήνην, præſertim quum Pindari uerba nihil ad Pirenen pertineant, & hic poſſit eſſe ἐπεξήγησις. Haurire hauſtum. Grece ſcribens, Græce locutus eſt. Suis) quibus ipſe frater premitur epiſto. 15. lib. 10. Anguſtijs) ibid. ποῖ ταῦτ' ἄρ' ἀποσκήψει,) quò hæc rejiciet? quonam modo hæc excuſabit? Ipſe) Q. frater, cuius intereſt. Cato) de Catone πρόβλημα epiſto.2. & 4. h.l. Catonis laudatio epiſto.35. h.l. Baſſum Lucilium noſtrum epiſto.21.l.7. fam. Suade Cælio) al. ſua. De Cælio. recte. me, inquit, Cato meus delectat, ſuã Baſſum Lucilium delectant: quoniam dicitur in prouerb. ſuum cuique pulchrum. quæ eſt communis φιλαυτία epiſto. 13.l.13. De Cælio,ep. ſeq. Tu queres) tu uidebis. ibid. Ego nihil noui) ego iſta non noui ibid. Noſcenda eſt natura) ut ſcire poſſis, illum probes, nec ne ep.2.l.13. Non facultas. Modo) commodius diſtingui poteſt: non facultas modo. De Hortenſio) cuius Puteolos cupiebam facere meos ep.3.l.7. Verginio) Appian.l.4. fortaſſe Virgilio ep.26.l.13. Tu ſcribes. Magis placeat) fortaſſe q̃ illorum horti. Cum Muſtella) ages ep.38.h.l. Quum uenerit) ages, ꝙ ſint coheredes ep.2.l.13. Criſpus) Criſpus Salluſtius ep.3.h.l.uſ, Q. Martius Criſpꝰ ep.11.l.12.fam. Aulũ) ep.3.l.13. Scripſi) & ſi hec oĩa uideñt ad cogẽdos numos ꝑtinere, quid tñ Cicero ſcripſerit, diuinare nemo põt. & iccirco nos his interꝑtãdis operã ꝑdere noluimꝰ.

Piſoni)ep.3.l.13. Tubulum)L.Tubulum lib.2.de finib. de Tubulo uero quærebat Cicero,ut uera de illo referre poſſet in libris de finibus,quos iam tũ meditabatur: etſi uideri poteſt uoluiſſe illũ in Bruto deſcriber̃,quũ ꝙ περὶ τῶν τελῶν σύνταξιν nondum inſtituerat,ep.12.&.20.l.13.tũ ꝙ cæteri pene omnes,qui numerantur hoc loco,ad Brutum pertinent. Præt.)"Prætorem fuiſſe. L. Metello) L. Cæcilio Metello Caluo. Quin . maximo)Q. Fabio Maxio Seruiliano . Oros.lib. 5. cap. 4. Coss.) an. ab urb.con. 612 : P. Scæuola) P. Mutius Scęuola, qui poſtea Cos.fuit cum L.Calphurnio Piſone,an.ab urb.c. 621. Trib.pl.)fuit. Puto Cepione)al.puto ꝓximis Cepione.& ſane Cn. Seruilius Cepio,& Q.Pompeius Nepos Coss.fuere ꝓximi his,q̃s paulò añ noíauit.Præt.n.) Prętor.n.fuit hic Scęuola. P.Furio,Sext.Attilio)P.Furio Philo,&Sext. Attilio Serano Coss.an.ab urb.c.618. Dabis)ex libro,q̃ magiſtratus Rom.ornaſti.Nepos in uita. Tribunatum) Scęuolæ,cuius tribunatu opus eſt mihi l.2.de finib. Si poteris)dare. Tubulus)ipſe L.Tubulus Prætorius.Aſcon.in orat.pro M.Scaur. Quo crimine) ſit cõdẽnatus.ipſius.n. Scæuolę rogatione cõdẽnatꝰ eſt, q̃d pecunias cepiſſet ob rẽ iudicandã.l.2.&.4.de fini. L.Libo) L.Scriboniꝰ Libo. Qui)rogationẽ fere bāt.ĩ Brut.& Liu.l.49. De Ser.Galba)de Ser.Sulpitio Galba oratore.in Brut. Cẽſorino,& Mãlio)L.Martio Cenſorino, & M. Manlio Coss.an.ab. urb. c. 605. An Quintio,Mãlio)al.an Quintio,M.Acilio:rectè;hoc eſt, L. Quintio Flaminio. M.Acilio Balbo. Coss.) an.ab urb c.604. & his Coss.uidetur fuiſſe,Liu.l.49. Trib. pl.fuerit)Libo. Conturbor enim.in)al.conturbat enim me.rectè. Bruti. M.Bruti,qui Polybij etiam epitomen ſcripſit.Plutar. Epitoma)al.epitome.rectè. Fãniorum) de Fannijs ſcripta,al.Fannianorum,rerum, quæ ad Fannios pertinẽt,ut Cælianorum ep.7.l.13. Scripſi) in meo Bruto. In extremo)in extrema Bruti epitome. Fanniũ)

C.Fannium M.F.ep.12.l.16. & in Brut. Scripſit hiſtoriam)ibid. & l.1.de leg. Generum) in Brut. Lælij) C. Lælij ſapientis.in Lælio. γεωμετρικῶς) geometrico more probabili argumentatione,quali Geometræ utunt̃. Brutus) refellit. Fannius) cuius epitomen ſcripſit Brutus. Bono)memori.in Brut. Hortenſio)oratore. Acceperã) audiueram,ut ep.30.l.13. Tironẽ) ep.2.l.7. Dolabellæ) in Hiſpaniam inde profecturo.Philip.2.& ep.32.h.l.non dixi ex Africano bello reuertenti,quod illud multo ante fuerat finitum:qñ Cicero iam Catonem ſcripſerat. paulò ante. Dolabella certe uenit ad Ciceronem, ut poſtea iret in Hiſpaniam,& cum eo Ciceronis filius ep.ſeq. De Tullia mea)partui uicina,ex quo poſtea deceſſit, uel Dolabellæ nuncium remiſſura ep.23.l.11. Omnia)ſint. Calendæ)quibus pecuniæ exigi,atq; etiam, ut loquit̃ Horatius,poni ſolent,ut apud Græcos ἔνη καί νέα, ἐν ᾗ οἱ τόκοι ἀπῃτοῦντο, ut pluribus docet interpres Ariſtoph. in Nubib. Vitãdæ)ne quis me appellaret. Inceſſionũq;) al.Nicaſionumq;.nos ut nunc eſt,credimus legẽdum,ceſſionũ,ut ſit ſenſus:Res igit̃ meæ,ut ſcribis,erũt in itegro: uł ſint i integro,ut ſcribis,donec in urbẽ reuertar.ego ỹo abſum quidẽ,ne cogar calẽdis nomina ſoluere,uel aliquibus bonis cedere,quum ſoluẽdo non ſim:atq; etiã ut hic tabulas otioſus conficiam:ſed nihil fuit tanti, ut abeſſe deberem.& ceſſionum ἀρχέτυπα recte,niſi fallor, dixit, quum uel hodie non deſint, qui ſic loquantur. Nec erat cauſa, cur Cicero uitaret Calẽdas,ne in Senatum iret,ꝙ Cæſar tunc erat in Hiſpania,& ut maxime eſſet Romæ, ita uicerat,ut nemo deberet timere reprehẽſiones optimatium: qui tum uel nulli erant, uel ſi qui erant, & ipſi in ſenatum ueniebant. ἀρχέτυπα) primæ formæ, exemplaria epiſto.3. lib. 16. Conficiendæq;) ruri per otium. Tabulæ) in quas res meas referrem. Abeſſem)ruri manens. Minime eſſe blandum)epiſto.3.h.l.

In Epiſt. 6. De Cælio uide quæſo, etc.

σχόλια

CÆLIO) ep.ſup. & ep.2.l.13. Neque)al.nequa. Lacuna)quaſi iactura,aut fraus, ita,ut aurum nõ ſit probum. prouer. lacunam explere. Iſta non noui)epiſt.ſup. Collybo)ἀργυρίου ἀλλαγὴ ὁ κόλλυβος καλεῖται. Pollux. l.3.ca.9. Detrimenti ſatis. huc)al.detrimẽtum.ſatis,huc. Huc)ad Collybi detrimentum. Aurum) in quo ſit aliqua lacuna,& ob id non ſit probum. Accedit)maiꝰ erit detrimentum ἀποσιώπησις. Habes)in Brut. Hegeſiæ,oratoris,quo de Strab.l.14. Genus)dicendi. Varro)ep.25. l 2. Laudat)& ſequitur,ut ſcripta eius oſtendunt. Tyrannionem)ep.4.l.4. Ain tu?)ut epiſt.5.l.4. Verum hoc fuit?)te audiuiſſe? uel,æquum hoc fuit? ut ep.1.l.2. Sine me?)audire Tyrannionem? Nolui?) audire,ſed te expectabam,ut diem illi conſtitueremus epiſ.2.h.l. Librum) Tyrannionis. Admiratio)qua es affectus in audiendo, aut legendo Tyrannionis libro. πάντα φιλόδημον)omnẽ popularem:quicunque popularis , familiaris , & facilis eſt,ut tu in iſta re fuiſti. uel quemlibet ſuorum ciuium, & populi ſtudioſum,ut tu Athenienſium tuorum epiſ.13.l.1. & ob id etiam Tyrannionis,qui uidetur Athenienſis fuiſſe.uel hominem in omnibus popularem. Iſtam)Tyrannionis. Tenuem)ut de arte fortaſſe Grãmatica,quã Tyrannio profeſſus uidetur.ep.4.l.2.ad Q.fr. θεωρίαν)commentationem. Scire enim uis)ut omnes natura ſcire deſiderant.nihil enim dulcius,ꝙ omnia ſcire. epiſto.10.l.4. Quo uno)qua una re,ideſt, ſcientia. Animus alitur) ſic mens diſcẽdo alitur.l.1.de off. Ex iſta)θεωρίας. Acuta,& graui) fortaſſe propter ſonos ínflexum, acutũ, & grauẽ, de quibus ſcribunt etiam Grammatici. Ad τέλος?)ad finem?& finem quidem bonorum quo referuntur, & cuiꝰ cauſa facienda ſunt omnia.l.1.de leg. Longa oratio eſt) περὶ τοῦ τέλους ſcribere: uel oratio,& ſcriptum,quod tibi Tyrannio recitauit,ita ut tu nunc ſcribere non poſſis:uel

longa eſt oratio de his rebus loqui. Aſſo)ardenti, uł pu ro,& ſolo,ut uox aſſa;& tibiæ aſſæ ab antiquis dicebantur, quaſi uero Tyrannio uoce aſſa recitauerit. certe hic latet iocus,quem nos tamen prorſus eruere nõ potuim⁹: nec uoluimus tamen quicquam hic ponere, quod probare non poſſemus. de ſole Donat. Sc. 2.Act.4.Adelph. Abuſus es)in audiendo Tyrannione, uel in uidẽda mea domo. Pratulo)quod Romæ uidetur fuiſſe, in quo conſederunt Cicero, Atticus,& Brutus in Bruto, quem ſcripſit his temporibus. Vnctumq́;) ꝙ tu unctum rectè ponere poſſis,ut inquit Horat.in arte atq; hic aſſo unctum, ut Varro elixum,opponit. Librum)Tyrannionis. Miſſus ad te)inſcript⁹ tibi. Tãtum'ne)al.Chreme tãtum'ne, ut ſit integrum Terentij carmen ex heauton.ſc.i. an uero hic ſit principium epiſtolæ uideant docti. Oratorẽ)ad M.Brutum:quem ſum aggreſſus ſtatim Catone abſoluto.in ipſo orat. In aliorum) libris. Ariſtophanem)qui de Pericle ſcripſit illud carmen in Acharn. ἤστραπτεν, ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν ἑλλάδα, quod ego in oratorem ita tranſtuli:Pericles fulgurare,tonare,permiſcere Græciam dictus eſt:ſed Eupolim pro Ariſtophane ἁμαρτήματι μνημονικῷ ſcripſi. Eupoli)qui de Pericle & ipſe hoc ſcripſit: μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε τοῖς ἀκροωμένοις, Plin.l.1.epiſtol.quod ipſum in Brutum tranſtuli:unde facile decept⁹ ſum. Quęſo)uerbũ,ꝙ tu,neſcioqd ut decretũ de Buthrotijs ep.18.l.16. ab eo petẽs,uſus fueras. εὐπινὲς) uenuſtũ. Tãdiu)febriculã hr̃e ep.1.h.l. Horror̃)horrorẽ, ubi totũ corp⁹ intremit,uocat Celſ.3.c.3. Quę deſideras) nõ placet,ut epł'ę ſit prícipiũ. Eroti)ep.15.l.10. Breuiter) ſcripſi. Cicerone)filio meo. Cogitationis)ut eat ĩ Hiſp. & qdẽ cũ Dolla.ep.ſe.& ſup. Cũ eo)Ci.filio. Differo?) dũ ſciſciteris,& nõ ego ſcribo? Ex me)ad me,ſi cũ ṽbo detuliſſe iũgas,legẽdũ.uł ex me,meo iuſſu,meo noĩe. Ec qd uellet,ecqd regreret)al.& qd uellet,& qd regreret:recte.expoſui,inqt,illi,me abs te certiorẽ fcm̃ eẽ,& qd ĩ pe Cic.fili⁹ uellet,et qd regreret,hoc ẽ,ipm̃ uelle Hiſp.peter̃,

& meam requirere liberalitatem. q; ſi priorem lectionē defendas, hic erit ſenſus: expoſui te meis uerbis ei detuliſſe, & ex eo quæſiſſe, ecquid uellet, ecquid requireret: & eū reſpondiſſe, ſe uelle Hiſpaniam petere. Dixi) me tantū daturum) Quantum) dedit. Publius) ep.19.h.l. Flamē Lentulus) ep.24.l.2. & ep.6.l.4. de Hiſpania) de itinere in Hiſpaniam. Attuli) filio meo. Quod tibi) attuleram, quum mecum de hac re egiſti. Non ſatis eſſe) al. non ſatis eſt. Hæc arma) ciuilia, & Pōpeiana. Reliquiſſem?) ep.6.l.11. Etiam contraria) uidetur legēdum cum interrogatione, hoc modo non eſſe ſatis offenſum apud Pompeianos, ſi eorum arma reliquiſſemus, etiam contraria ſequeremur? uel ſine interrogatione hoc modo, non eſſe ſatis, ſi arma etiā Cæſari contraria reliquiſſemus, niſi ꝗeſceremus, noſque pacis prorſus ſtudioſos oſtēderemus. Angeretur) inuidia quadam. Fratre) Q. Cicerone fratre patruele, iampridem propter Hircium gratioſo ep.4.l.10. & ep.20.l.11. & tunc erat in Hiſpania epiſ. 8.l.13. Velim magis liberalitate uti mea, q̄ ſua libertate) malo illum pecuniam à me accipere, quam liberius uiuere, & ſuis cupiditatibus obſequi. & eſt προσωνομασία. Permiſi) ut in Hiſpaniam iret ep. ſeq. Illud) proficiſci. Balbo) epiſt.3.l.7. Cogito) Balbum facturum, ut roget Apuleium, ne mihi ſit moleſtus ep.8.h.l. non autem ut moneat Dolabellam, ut mihi reddat dotem Tulliæ, quæ nunq̄ ab eo dimiſſa eſt, ſed apud eum eſt mortua. quin Dolabella nunc erat apud Cic. paulò poſt: & adhuc Tullia uiua. Ille) Balbus. Tardius) redierit. Triduum) hic manebo Dolabella) cui Tironem obuiam miſeram ep. ſup. Mecum) eſt.

In Epiſt. 7. De Cicerone, multis res etc.

σχόλια

DE Cicerone) de Ciceronis profectione in Hiſpaniam ep. ſup. non Athenas, q̄ mittēdi tempus tandem uidetur ep.19.h.l. Res) conſilium eundi in Hiſpaniā. Co-

mes)Dolabella ep.ſup. Idoneus)ut uir ſororis,& Cæſaris amicus. Prima penſione)à Dolabella,uel ab ei⁹ procuratoribus mihi exigēda.ep.18 l.16.fam. nō Cæſari ſoluenda,qui potius eo tempore uidetur Ciceroni neſcio-quid debuiſſe ep.3.h.l. Dies)penſionis. Ille)Dolabella. Currit) ad Cæſarem in Hiſpaniam Philip.2. non Cæſar ex Hiſpania in Italiam, qui ut reliquas coniecturas mittam bellum ſatis magnum dicitur habere epiſt.38 h.l.& uix tādē agnoſcit redire ep.50. &.51.l.13. Celer)ep.4.l.11 Ipſe) Cæſar,Fœnicularium)campū fœniculariū dici putamus potius,ubi fœniculum ſeritur,q̄ ubi fœnum ſecat, etſi quidam Romæ locum fuiſſe exiſtimant. Campum Martium)ubi comitia haberi ſolent.ſed quū Cæſar tunc bellum in Hiſpania gereret,hic uidetur eſſe iocus ex ambiguo nec ſimplex,quaſi Cæſar in exercitu,hoc eſt,in cāpo Martis,& ui potius,q̄ iure comitia habere cogitaret. prouerb.Martis campus. Neceſſe ſit)nā ſi Cæſar,quos uellet,magiſtratus crearet,neceſſe non eſſet. Satisfaciendum)in deducendo aliquo candidato ipſius Piliæ affine. Næ) patiar ego facile hic epiſtolam diuidi. Eſſem hic)ruri,in Antiati,ubi ſolitudo,ut hic dicitur,uidet fuiſſe ep.6.l.2. quia tn̄ ait à Philippo ut uicino interpellari, uidēdum,ne tum potius eſſet in Cumano, ubi Philippus Ciceroni uicinus fuiſſe cognoſcitur ep.51.l.13. & ep.10. 11.&.12.l.14. Ea cauſa)de qua cogitabam Balbū acturum cum Apuleio ep.ſup.uel ut Piliæ ſatisfacerem:ſi modo epiſtola diuidatur ita,ut poſſit dicere ſuperioribus literis ſcripſi,hoc eſt parte ſuperiori huius epiſtolæ, non aūt, ep.11.h.l quæ ſuperior eſſe non poteſt multo poſt ſcripta quāuis dicatur ibi Philippus uenire,hic interpellaſſe. ſed iterum exponas ibi neceſſe eſt, ut ubi diximus. Scripſi) & in codicillis ibid. Interpellaſſet)ut uicinus ep.51.l.13 & ep.11.l.14. Amyntæ filius)Philippus ep.11.h.l. idque per notam: quoniam Philippus Macedo Amyntæ fuit filius.de hoc Philippo item ep.4.l.10. & per notam ap-

pellat,ne uirum Cęſaris affinem offendat aperte cum loquacem uocet.erat Cęſaris affinis, ut Octauij pueri uitricus ep.12.l.15. ὠ ἀπεραντολογίαν ἀδοὺς)al. ὁ ἀπεραντολογίαν ἀδοὺς,recte.i.qui infinitum ſermonem dedit,quo me.ſ.interpellauit. Vlla litore) placet,uilla,litore. His rebus) quę hic ſunt. Athamāte) ſeruo, uel liberto mortuo. Dies) tempus, diuturnitas .epiſto.5. lib. 4. fam. & epiſto. 17. lib. 5. fam. Alexim) epiſto. 20. lib.5. Imaginem Tironis) ita, ut Tiro meus ſit Alexis ibidem. Quem) Tironem. Romam remiſi)epiſt.13.&.14.l.16. fam.Et,ſiquid) at, ſiquid : uel, ſed, ſiquid , autore me repones . Collis) colis, uel, coles,meo pꝛiculo legatur.de cuius morbis,& curationibus plura ſcribit Celſus lib. 6. cap.18. de colle quirinali non dubitaſſet Cicero, quem noſſet optime,ut Romanus. ἐπιδήμιον) populare,commune: morbum ἐπίδημον. nam Gręci quoſdam morbos ἐνδήμους quoſdam uero ἐπιδήμους uocant . Ad me) domum meam. Teſtamento)ipſius Tironis iam manu miſſi ita, ut facere teſtamentum potuerit epiſto.16. lib. 16. fam. Seio) M. Seio lib. 2 . de off. & Varr. lib. 3 . capite.2. de re ruſt. Quid ſumus?) bulla. Nec tamen multo) magis. Cæſonius) epiſto. 1.lib.1. Poſthumiam Sulpitij) uxorem. epiſto.9.lib.10.al. Poſthumiam ſupplicem. Filia)uxore mihi potius,quàm filio ducenda.ep.14.lib.4.fam. Nihil) noui.ibid. Alteram)mulierem. Fœdius)illa muliere. Adſum)ita breui ſum uenturus,ut penè adſim . Coràm igitur) loquemur. Tuas)literas. Commotiunculis) febriculæ.ep.1.h.l.συμπάσχω) cōdoleo. Dote)neſcioqua.dotē certe Tullię ut dimiſſę ſignificare non poteſt,ut oñdim⁹ ep.ſup. ſed forte adhuc apud Dolabellā uiuentis,ut ep.2 l.11. Perpurga) excuſa apud Apuleiū ep.ſeq. Balbi) ep. 3.l.7. Regia)magnifica,& digna Balbo, quem nunc Regem uocare poſſumus.epiſt.19.l.9.fam. Delegandi)ep.3 h.l. Inſula Arpinas)quę eſt in Fibreno.l.2.de legib. ἀποθέωσιν)relationem in Deoſ.ep.13.l.1.inſula Arpinas,inquit

uideri poteſt ad Tulliæ ἀποθέωσιν maxime accomodata. ep.29.h.l.& ſi nihil adhuc de eius morte ſcriptum eſt, cõſtat tamen his temporibus ex partu deceſſiſſe, ut dictum eſt ep.18.l.10.& ep.9.h.l. Habere uideatur) eſto, uideatur habere germanam ἀποθέωσιν, al. ſed uereor, ne minorẽ τιμὴν habere uideatur: ſed uereor, ne minoris ęſtimanda uideatur. ἐγγόνιμος eſt) quaſi natiua eſt, & ut inquit ipſe. lib.2 de legib. germana patria, & ob id poſſent homines illam minoris ęſtimare: ego uero Tulliæ rem uel cariſsimã cupio conſecrare. al. γνώριμος, familiaris, eodẽ penè ſenſu. Igitur) quum hęc inſula Arpinas ſit ἐγγόνιμος. Animus) eſt. In hortis) epiſto.16.h.l.

In Epiſt. 8. De Epicuro, ut uoles etc.

σχόλια

DE Epicuro) uel imitando, uel legendo, uel certe inducẽdo, qui dolorem ſummum dicat malum. Tuſc.2. uel inducendo aliquo, qui defendat epicuri ſententiam, ut l.2. de finib. Vt uoles) faciã, ut uoles tu qui Epicuri es ſtudioſus. l.5. de finib. μεθαρμόζομαι) mutor, accõmodor, nec amplius Academicorum, aut Stoicorum opinionẽ mordic⁹ teneo ita, ut dolorem, quod illi faciunt, malũ eſſe negem Tuſc.2. quum ego nunc grauiſſimum malum eſſe ſentiã. uel muto, & alias perſonas induco. Perſonarum) Philoſophicarum, qualis eſt Epicuri perſona. Ea) quę patior, uel potius q̃ ſcribo, aut ſcribere cogito. Ad antiq̃s) ad antiquorum perſonas. Igitur (confugiendũ: hoc eſt, antiquorum perſonæ ſunt inducẽdæ. ἀνεμέσητον γὰρ) ſic ἀζηλότυπον ep.18.l.13. non enim inuidioſum: inducere enim ueterũ perſonas, nulla eſt inuidia. ep.7.l.16. nam ſecurus licet Æneam, Rutulumque ferocẽ cõmittas. et genus hoc ſermonũ poſitũ in hominũ ueterũ autoritate, & eorũ illuſtriũ, plus neſcioquo pacto uidetur habere grauitatis. in Lælio Commouet me Attica) cui⁹ commotiunculis συμπάσχω. ep.ſup. Aſſentior) Atticã non ægrotare periculoſe. Crate

ro)medico ep.ſeq. & Horat.Saty.3.l.2. Bruti)M.Bruti. Literę)ex Aſia miſſæ.in Brut. ibi.n.fortaſſe ſua curabat negotia,ep.1.l.6.uel potius eam prouinciam adminiſtrabat ep.22.h.l.inde quum reuerteretur Marcellum uidit.in Brut. Scriptæ & prudenter,& amice)his.n. Brutus uiſus & monere prudẽter, & conſolari amiciſſime.in Brut. Solitudo)qua nihil eſt mihi amicius. epiſt.10.h.l. Iſta)Romana. Vtor)in ſolitudine ep.10.h.l. Ardor)dolor ep.ſeq. Vrget)ibid. Sed tñ repugnante) quoad poſſum ep.10.h.l.alij,ſed tñ non repugnante. nam dolorem nec,ſi poſſem,minuere uellẽ ep.23.h.l. Apuleio)P.Apuleio,niſi me fallit cõiectura. Philip.6.&.14. Balbo)ep.3.l.7. Oppio)ep.10.l.9. Ille)Apuleius. Excuſer) apud ipſum Apuleium ep.ſeq. quid autem uellet Apuleius,neminem credimus eſſe,qui ſcire poſſit:niſi quis dicat inuitatum fuiſſe ad cœnam auguralem:quod probari nõ poteſt:nec Apuleius cœnam quotidie paraſſet ita,ut in ſingulos dies Cic.iuṙaret. Morbi cauſa)nam diuturna eſt perturbatio totius ualetudinis. in Brut. morbi uero erat excuſatio,ut docet ipſe orat.pro Mur.Gel.l.20.cap.1.autor ad Heren.l.2.& Iuriſconſultus L. Quæſitum ff.de re iudicata.Hæc,Bartolo autore,uel per teſtes,uel per iuſiurandum afferebatur.ſic L. Scipio Africanus excuſabat apud Liu.l.38.ſic l.26.T.Manlius torquatus oculorum ualetudinem excuſauit : idq; etiam apud Græcos fiebat ἐν τῇ μὴ οὔσῃ δίκῃ, ὁπόταν τὶς παρὰ διαιτταῖς παραγραψάμενος, ὑπώμοσε ἰόσον. Pollux l.8. In dies ſingulos)quoniam in perpetuum non placet ep.10.h.l. Lænas) Cn. Pompilius Lęnas,qui tunc defenſus à Cicerone,eundem poſtea interfecit.Val. Max. l.5. cap.3.niſi prorſus fallor. C.Septimium)ep.24.l.2.uel orat. poſt reditum in ſenat. Horat.& Catul. L.Statilium)L.Statilium Taurũ. Iuraturum)ut teſtem.nam teſts iurati dicebant. Aſcon.in Verr.3. Perpetuũ morbum iurabo) perpetuo morbo ita laboraſſe iurabo, ut non potuerim adeſſe, quod cupit

Apuleius

Apuleius. ſic ep.1.l.1. Carēdum ſit) propter Tulliç mortem. Lege) ſumptuaria, ut opinor, tunc à Cæſare moribus præfecto lata epiſt.15.l.9.fam. ubi ſumptuariç legis uerba penē recognoſces, quæ ſunt apud Macrob. l.3. ſaturn. uel, lege, quç morbum iurantibus ꝑmittebat, ut abeſſent, ut ſupra diximus. de lege ſumptuaria item ep.6.l.13. Dolore) ep.ſeq. Cocceiū) Cocceiū Neruā eius auū, qui poſtea Romæ īperauit. Horat. Saty.5.l.1. Appelles) ut Dolabellæ ſponſorē ep.14.l.16. Non facit) non ſoluit. Latibulum) domum ep.15.l.9.fam. uel hortos ep.16.h.l. Doloris) quem ex morte Tulliæ capio.

In Epiſt. 9. De me excuſando apud etc.

σχόλια

DE me excuſando) ep.ſup. Apuleiū) ibi. Literas) ſuperiores. Negabit) ſe iuraturum ep.ſup. Septimium) ibid. Lænatem, & Statilium) ibi. Tribus) teſtibus, qui iurent me morbo laboraſſe. ἐπὶ στόματος γὰρ δύο μαρτύρων, ἢ τριῶν ἵστησι πᾶν ῥῆμα, ut inquit Seruator. & excuſatio uel per teſtes, uel per iuſiurandum afferebatur, ut diximus ep.ſup. Receperat) ep.ſup. Iunio) Flauio; legendum uidetur ex ep.11.h.l. niſi forte Iunius Flauius dicebatur, quod nondum legimus. Te) tanquam res meas curantem. Appellatum) de ſponſione ep.11.h.l. Cornificius) pro quo ſpopondiſſe dicor ibid. Locuples) ita ut poſſit ſine ſponſoris moleſtia ſoluere ibid. Qñ) intellexit poſtea amplius annis X X V. ſpopondiſſe ibid. Patre) Q. Cornificio ep.1.&.10.l.1. Filio) Q. Cornificio ep.25.l.12.fam. qui fuit Cæſaris Quæſtor. Hirc. de bel. Alex. procuratores Cornificij) ut ſoluant, quū ipſe Cornifici⁹ abſit, cui primum Africa, deinde bellum, quod erat in Syria & Syria prouincia fuit à Cæſare tributa ep.17.&.19.l.12.fam. Apuleium) ep.ſup. etſi alius uidetur eſſe, & quidem is, qui quaſi primarius procurator res Cornificij abſentis curaret ep.11 h.l. Prædiatorem) etſi ſcio, quid do-

cti de prædiatore,& iure prædiatorio ſcribant,hic tñ his prędiator dici uidetur,apud quem bona prędia ſint oppoſita,uel ad quem pertineant ita,ut in his poſſit eſſe liberalis ep.11.h.l. Videbis)appellabis ibi. Mœrore)de Tullia ep.7.&.32.h.l. Facis) amice. Domi tuæ) nam domi meę nõ poteram.ep.ſeq.& ep.35.h.l. Ante nemo)al.ante me nemo. Per literas) ep.23.h.l. per librum conſolationis Tuſc.4.&.l.2. de Diuinat.ſiue de luctu minuendo ep.15.h.l. Eſſe talem)qualis hęc eſt:uel, eſſe talem, quæ poſſit dolorem leuare. Tantiſper)dum ſcribo. Non ad animum)contra ep.15.h.l. Ad uultum ipſum) ne uidear aliorũ uictoriam lugere,ut monuit etiam Sulpitius ep.5. l.4.fam. & ne gratia,& autoritas minuatur ep.35.h.l.prę ſertim quum deſideretur, ut diſſimulem ep.15.h.l. Peccare)in talem filiam,dans operam, ne eius morte dolere uidear:& iccirco dolorem nec, ſi poſſem, minuere uellem ep.23.h.l. Peccaturus) in Philoſophiã, & in me ipſum, plus dolens,ꝙ̃ mihi cõueniat. Solitudo) ep.ſup. & ſeq. Cauſa eſt)ꝙ nõ interes. Habebat)nos hic eſſe. Ipſum) nos ſimul hoc modo futuros. Idem) eodem modo affectus. Illa)ioci,facetiæ,ſales,& reliqua id genus. Amabas)quippe quum & ipſe cum paucis retineas gloriam antiquam Atticã ep.32.l.7.fam. Bruti)M. Bruti. Scripſi ad te antea)ep.ſup. Prudenter ſcriptæ) & amice ibi. Me adiuuarent) quum lachymas etiam attulerint ibid. Scripſit)Brutus. Adeſſet)nam,p̃ſens adiuuaret.ſic ep.6. l.4.fam.Nunc uero eſt in Aſia,unde miſit literas ep.ſup. & in Brut. Scies)de Bruti aduentu. Panſa)epiſt.6.l.11. Qñ)paludat⁹ proficiſcatur ep.11.&.22.h.l. & ep.19.l.15. fam.& quidem in Aſiam,ut Bruto ſuccedat ep.22.h.l.& profectus ad III. Cal.Ian. ep.17.l.15. fam. De Attica) de Atticæ febricula ep.1.h.l. Credo tñ Cratero) aſſentior Cratero ep.ſup. Piliam angi uetabat.pro oĩbus)al. Piliam angi uetabat id eſt mœrere pro oĩbus. al. Piliam angi uetabat: is ſolitus eſt mœrere pro oĩbus. ꝙ ſi quid

mutandum eſt,ego libẽter ita legerem: Piliam angi ueta: ſatis eſt me mœrere pro omnibus.hæc tamen duo uerba, pro omnibus,in ſeq.ep. transferri poſſe uideo.

In Epiſt. 10. Apud Apuleium,quoniã etc.

σχόλια

APVD Apuleiũ)ep.8.h.l. Nõ placet)excuſare,ul' iurar ibi. In dies)ĩ dies ſingulos ibi. Excuſer)ibi.& ep. ſup. Solitudine)ibid. Sermo eſt)quũ totos dies ſcribã ibid. Literis)quib⁹ non difficilius utor, q̃ ſi domi eſſem ep.8.h.l. Eum)ſermonẽ. Cui repugno)ep.8.h.l. Pares non ſumus)nam conſolationẽ uincit dolor ep.ſup. Bru to)Bruti literis ep.8.h.l. Dabis)curabis ad illum perfe rendas ep.12.h.l. Nunc tñ ipſum)hoc tñ ipſo tp̃e ep.35. h.l.& ep.4.l.10.& ep.3.l.7.a lĳ,nũc tñ ipſe. Tuę domui) al.tuę domi,ut ep.ſup. Probar)al.p̃babar.ſ. diuti⁹ eẽ,ne forte moleſt⁹ eẽm, etſi dom⁹ tua leuabat ep.35.h.l. Nec meę poterã)eẽ,Tullię recordatione,q̃ me à Rep.mœſtũ ſolebat excipere ep.6.l.4.fam.uel Terẽtię iuiuria ep.14.l. 4. fam. Idẽ) eadẽ negotiorũ p̃curatio, uel idem mœror. impedit)ne mecum ſis.

In Epiſt. 11. Mihi adhuc nihil aptius etc.

σχόλια

MIHI adhuc)ita dolẽti. Apti⁹)amici⁹ ep.ſup. So litudine)ep.8.h.l. Philippus)quẽ Amyntę filiũ uocaui, ep.7.h.l. Tollat)obturbet ep.ſeq. Venerat)in p̃ximam uillã ep.11.l.14. & uenerat iterũ:nã pri⁹ uenerat, & inter- pellarat,ep.7.h.l.nunc uenit, nec obturbat ep.ſeq. Scri- ptio)q̃ totos dies utor ep.ſup. Nõ leniũt) nihil.n.p̃ficio ibi. Martian⁹)ep.43.h.l. Scripſit) fortaſſe falſum. nam nõ uider facta excuſatio ep. ſeq. ul' facta in illũ diẽ, quũ ſingulos dies placuiſſet fieri ep.ſup. Excuſatũ eſſe)ut cu piebã.ep.8.h.l. Apuleiũ)ibi. Laterẽſi) ep.18.l.2. Naſo ne)P.Naſone. Phili.3. Lęnate)ep 8.h.l. Torquato)A. Torquato, quãuis Athenis illis tẽporibus fuiſſe uidear. ep.1.3.&.4.l.6.fam.iam tñ fuerat reuocatus,quod de L.

Torquato fortaſſe dici nõ poteſt ep.20.l.13. Strabone) M.Lenio Strabone ep.21.l.5.& Var.l.3. cap.5.de re ruſt. Reddẽdas literas cures) ut epiſ.2.&.7.l.11. Cornificio) ep.9.h.l. Annis XXV.)hoc ſcripſerat Atticus à Cicero ne rogatus ibid. Flauius) fœnerator, ut multi putant. Horat.Saty.6.l.1.ſiue L. Flauius, ep.15.l.1.ſiue C.Flauiꝰ diceretur.Nep.in Attic. Reus)Cornificius debitor. Locuples)ut timẽdum nõ ſit,ne cogar ipſe ſoluere ep.9.h.l. Apuleius p̃diator) ibi. Literalis) ita,ut non ſit coacturus tanꝗ̃ ꝓcurator nos ſoluere. Sit ne.ita) ꝙ ego abhic amplius annis XXV. pro Cornificio ſpopõderim. Ædilitatem) quam cum M. Cæſonio geſſi, Q. Hortẽſio, & Q. Metello Coss.an.ab V.C.685.nunc uero Coss.ſunt Cæſar,& Fabius Maximus an. ab.V.C.709. ita,ut uerũ eſſe nõ poſſit,quod dicit Flauius,me abhinc amplius annis XXV.ſpopondiſſe, quũ ne integri quidẽ anni XXV. cum anno Ædilitatis ad hãc diem numerari poſſint. Nihil)cõmercij,& iccirco me ſpopõdiſſe pro eo ueriſimile non eſt. Cornificio)quem iudicẽ in Verris iudicio Ædil. Des. habui. Verr.2. Videri) credi ita eſſe:uel aïaduerti,à te.al.eteri,quæ notę fuiſſe uidẽtur. Appelles)uideas ep.9.h.l. Procuratores)Cornificij ibi. Quid ad me?)quũ, ut colligit ex annis, non ſpoponderim , & ipſe locuples ſit ita,ut poſſit ſoluere? Verũtamen)uide.ſic ep.12.l.14. Panſæ profectionem)ep.9.h.l. Eam) Atticam ægrotantem ep.1.h.l. Piliæ)uxori tuæ. Salutem) dic.

In Epiſt. 12. *Dum recordationes fug.etc.*

σχόλια

DVM recordationes)miſeriarũ. Refugio)ne te admonẽs,mei doloris magis recorder. A te admonendo) ne doleas,quod Attica ægrotet,uł ut fano locum pares. Mihi ignoſcas)meas ineptias fatenti ep.29.h.l. Eiuſmodi) quale eſt,& cuiuſmodi al.cuimodi. Nõnullos)ut fortaſſe Crantorem, Platonem, & Demoſthenem, qui in

epitaph.ita ſcribit. τοὺς καλῶς τετελευτηκότας δεῖ τιμᾶν, ἵν᾽ ὧν ζῶντες ἐκτήσαντο εὐδοξίαν, αὕτη καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη: quãuis de his, qui in bello perierint, loquatur. Lectito) in hac ſolitudine ep.8.h.l. Fieri id oportere) ut εὐδοξία αὐτοῖς ἀποδοθείη: mihi uero præterea erit leuatio quædam ſi minus doloris, at officiȷ̃ debiti, ep.18.h.l. Fano) quod Tulliæ fieri uolo ep.29.h.l. Cluatiȷ̃) Fanum, quod Cluatius fecit uel deſcripſit, ep.30.h.l. Nõnunq̃) dubito. Tp̃ibus tam eruditis) & ciuitate in Brut. Illã) Tulliam. Promiſſo) hinc uocat officium debitum ep.18. h.l. Tractabã) uolens me per literas conſolari ep.9.h.l. Scripſi) ibid. Fouebam) nam de luctu cogitarem, neceſſe erat, dum de luctu minuendo ſcriberem epiſto.15.h.l. Tolerabilius) amicius ep.10.h.l. Solitudinem) ep.8.h.l. Eram ueritus) ep.ſup. Non obturbauit) nõ ſuſtulit ibid. Philippus) ibid. & ep.7.h.l. Brutum) M.Brutum. Tibi placuerat) & ob id, ut reſcriberem, ſuaſeras epiſt.10.h.l. Miſi) ut promiſeram ibid. & miſi ſeparatim, quia epiſtola erat obſignata. Perferendam) ad M. Brutum. Eiꝰ) meę epł̃ę. Cocceius) ep.8.h.l. Fruſtretur) non faciens, quod dixit ibid. Libo) ep.11.l.7. ſed nunc reuocatus ep.4.l.16. Eros) ep.15.l.10 De ſorte mea) de iudicatu meo ep.14.h.l. ubi cognoſces, ſic dicendum eſſe hoc loco: de ſorte, ſiue iudicatu mea, incertum non puto, quod Libo pollicetur: q̃uis dici etiã põſſit de ſorte Sulpi. & Egnatio cõfido, & ſors pecunia interpretari poſſit, & res tã ad Lib. ꝙ Egnatium referri. Egnatius.n. erat argentarius, & Libo Sext. Pompeȷ̃ ſocer, qui forte pollicebatur pecuniam, quã Cicero Pompeio mutuam dederat ep.3.l.11. Sulpitio) Ser. Sulpitio iam ex Achaia reuerſo ep.4 l.6. fam. Egnatio) ep 15.l.10. Apuleio) ep.8.h.l. Excuſatio) ibid. Facilis) nam quęcunq; rogaris, nemo negabit ep.9.h.l. facta tamen uidetur ep.ſup. niſi Martianus falſum ſcripſit, uel in ſingulos dies erat faciẽda ep.10.h.l. Ad me uenir̃) ep.10. h.l. Diſcedẽtemq́;) poſtea à me. Faciẽdum) propter &

mea, & tua negotia ep.10.h.l. Dimittā)ſic de fratre ep. 9.l.3. Sed omnia)facies.

HERI) ſic,heri ueſpi ep.11.h.l. Antonŋ)M.Antonŋ. Aduētu)ex Gallia,per cuius municipia,& colonias Antonius cucurrit, Conſulatum petiturus. Philip.2.uel Narbone ibid. Curo)ep.ſeq.& ep.15.h.l. Prædes ſuos) pro bonis Pompeŋ datos ibid. Accurriſſe) Antonium, ne L.Plancus prædes uēderet ibid. Terentiam)ep.ſeq. ep.15.16.17.18.& 31.h.l. Loqui)& queri. Paruæ)ſi cōferat cum ea, qua nunc afficior. Nouæ) cum uetus me penè totū conficiat. Quid ſimile?)inter mei,& illius teſtamēti obſignatores? Eos) obſignatores. Quid eſſet) ſcriptū in teſtamēto al.quis eſſet. Mihi) meū teſtamentum faciēti. Periculi fuit?) ne obſignatores mei teſtamēti,non quærerēt,quid eſſet?ego.n.non curaui, ſiue quærerent,ſiue ſcirēt, ſiue diuulgarēt: qm̄ non laboraui, ut occultum eſſet quicq̄.illa uero contra fecit. Illa)Terentia. Quod ego)faciam Nepote) cui Nepoti cognomen eſt, ut multi uolunt,ep.6.l.16 ego tn̄ nepotem ſignificari crediderim,qui futurus eſſet ex filio, uel qui iam natus eſſet ex filia ep.18.l.10.in teſtamētis.n.nepotum mētio fieri ſolet,ut Terētia uidetur optaſſe. Nō aduocaui)ipſam Terētiam. Aliquos) qui poſſent numerꝫ teſtium cōficere. Adduceres)tanq̄ teſtes. Iuſſeram)adeſſe. Silium)ep.1. l.6. & ep.19.h.l. Publium) ep.23.h.l. Neceſſe neutrum fuit)aduocare. Hic)Aſturæ, q̄ ſum à te profectus ep.35. h.l. Loc⁹)in quo fanum poſſit ędificari. In mari ipſo) Aſtura.n.flumen,& inſula eſt.Plin.l.3. cap.5. Antio)ep. 6.l.2. Circæis)Plin.l.3.cap.5. Mutatione dominorum) ep.29.h.l. Illud)fanum,quod ego fanum uolo appellari,ep.29.h.l.quamuis de more non ſit conſecratum.iccirco dixit,quaſi conſecratum. Remanere poſſit) ne,quod fieri ſolet,noui domini euertant. Vectigalibus)priuatis,

ut ep.20.h.l. Interdum) quum nonnunq̃ de loco dubitē ep.ſup. Trans Tyberim)ep.19.h.l. ibi.n.erant pulcherri mi horti ep.15.l.15. Hortos) in quibus fanum ædificem. Tam celebre) q̃ fanum trans Tyberim ædificatum,ſicut ego cupio.nã ſequor celebritatem ep.22.h.l. Sed quos) parare cogitem,uel debeã. Hac ęſtate)ep.37.h.l. Tu ta men) quãuis dixerim,corã uidebimus. Appella) colum naꝝ artifice. Chio)marmor enim Chium nobile, & arti fices nobiles.Plin.l.36.cap.5.&.6.

In Epiſt. 14. De Cocceio, & Libone etc.

σχόλια

DE Cocceio) ep.8.h.l. Libone)ep.12.h.l. De iudicatu meo)de ſorte mea ibid.ut loco meo inter Senatores iudicem.orat.ꝑ dom.& epiſ.5.l.13. atq; idipſum lege Plotia,qua Senatores iudicabãt cũ alijs.Aſcon.in orat. pro Cornel.quot ꝟo eſſent iudices ep.25.l.8.nec uacatio nē Augures,q̃ minus iudicijs operã darēt,hēbãt.in Brut. Siqd perſpexeris)ſcribito ,quãuis hoc illud,quod de iudicatu rñſum eſt,eſſe uideat. Et tñ illud etiã ſcribe. Pro curatores,Cornificij) ep.9.h.l. Dicãt) de ſoluēdo ibid. Velim ponerē)quum nõ multum ad me ꝑtineat ep.11.h.l. Antonio)ep.ſu. Balb⁹)ep.3.l.7. Oppio)ep.10.l.9. Placuiſſe)ut cõſcriberet. Scripſi)p̃ſertim ep.ſup. Eſſe ꝑturbatũ)quũ iſta non curē ibid. Pãſa) ep.6.l.11. Profect⁹ eſt)paludatus ep.11.h.l. Bruti)M. Bruti. Aduentu) ex Aſia ꝓuincia ep.22.h.l. Tironē) ep.2.l.7. Terentia)ep. ſup. Agi) quũ me accuſat,ꝙ nõ aduocarim ep.ſup. Cõ ſci⁹)tute ſcis ibi. Ciceronis)filij hęredis futuri. Alteꝝ) quod ad rē filij pertineat. Neq; ſynceꝝ) quod ipſa Terētia ſimulet. Neq; firmũ) ꝙ ipſa ut mulier mutari facile poſſit.

In Epiſt. 15 Nondum uideris perſpi.etc.

σχόλια

NONDVM uideris perſpicere) quamuis ſcripſerim ep.ſup. Antonius)ep.13.h.l. Poſſit cõmouere) quũ

iſta non curem ibid. Terentia)ibid. Iis literis)ſuperioribus. Diſſimulem) ne uidear aliorum uictoriam lugere ep. 9.h.l. Dolere) Tulliæ morte. Poſſum'ne magis) diſſimulare. Totos dies)ep.9.h.l. Conſumo in literis)ep.9. & 10.h.l. Sanandi animi)contra ep.9.h.l. Fano)ep.12 h.l. Facias certiorem)ſic ep 5.h.l. Cn. Cæpio Seruiliæ Claudij pater)hiſtoria quærẽda. Rutilia)P. Rutilij ſoror.in Brut. C. Cotta) oratore.in libris oratorijs, & in Brut. Mortua ſit) mortuo mortua eſt.quippe quæ illũ in exilium ſit ſecuta, & poſtea reductũ fortiter amiſerit. Senec.ad Albinam cap.16. quod mirum eſt Ciceronem quæſiſſe,quum in libris oratorijs iampridem ſcripſiſſet, Cottam ipſum ſibi ſermonem illum retuliſſe: quin Atticus etiam dubitabat ep.17.h.l. quum tñ uterque & Cottam,& Rutiliam uidiſſet. De luctu minuendo) de cõſolatione ep.9.h.l. Bruti)M. Bruti. Epiſtolam)ad te miſſam. Requiſieras)ex Catone,quem Brutus ipſe ſcripſit ep.44.l.13. Ipſe)Brutus. Ignorat)quum ſit ſororis filius. ſic Metellum accuſat ep.1.l.6. Catonẽ) M. Cat.auũculũ ſuum ep.21.l.5. Aĩaduerſione) in cõiuratos. Cæſarẽ) C.Iu.Cæs.cuius oratio legitur apud Salluſ. Seuera) ſententia,qua mortis pœnam remouet,cæterorum ſupplicioru omnes acerbitates amplectitur.orat.4.in Catil. Prætorio loco dixerit)ut Præt.Des.ep.9.h.l.Suet. & qdẽ ante Catonem. Salluſt. Leuiores)ſententias. Catuli)Q.Luctatij Catuli filij, qui me parentem patriæ nominauit, orat.in Pis.quique cum M. Æmylio Lepido Cos. fuit. ſic ferẽ Philip.2. Seruilij)P. Seruilij Vatiæ Iſaurici, qui cum Ap.Claudio Pulchro Cos. fuit. orat. de reſp. Lucullorum) L.& M. quorum L.cum Aurelio Cotta, M.uero cum C.Caſſio Varro Cos. fuit. Curionis) C.Scribonij Curionis,qui cũ Cn. Octauio Cos.fuit. Torquati) L. Manlij Torquati,qui cum L. Aurelio Cotta iterum Cos.Conſul fuit. Gellij)L. Gellij Publicolæ,qui cum Cn.Cornelio Lentulo Cos. fuit. Volcatij)ep.1.l.8. Fi-

guli)ep. 2.l.1. L.Cæſaris)ibi. C.Piſonis)qui fuit Coſ. cum M. Attilio Glabrione. Syllani)D. Iunij Syllani orat.4.in Catil. & Salluſt. Murænæ) pro q̄ extat oratio. Cur ego)al.cur ergo. In ſnīam)diſceſſionē feci,ſiue S.C.factum eſt? ſic ep.1.l.4. Verbis)oratione,quæ legitur apud Saluſt. Rem eādem)puniendos eē coniuratos. Comprehēderat)Cato. Hic) Brutus,uel hoc loco. Retulerim) de coniuratione. Patefecerim) coniurationem. Cohortatus ſim)S. P. Q. R. Conſulerem) ſenatū. Iudicauerim)penē cēſuerim coniuratos puniendos, ex his, quæ prius Senatus decreuerat. orat.4. in Catil. Perſcribendaq; cenſuerat)in publicis actis. Eius)M.Catonis. Hic autem) M. Brutus. Optimum conſulem) me. Rogat) Brutus. Ranio) neſcioquis.i. quiuis uel ſcriba, uel librari⁹ talis,qualis eſt Ranio.al. Tyrānio,ep.2.h.l. hoc eſt, Tyrannio hoc etiam feciſſet, ſi admonitus eſſet ſolet tn̄ ita loqui Cicero,feciſſet etiam Tyrannio,ſi admonitus eſſet: non autem,feciſſet,etiam ſi Tyrānio admonitus eſſet.al.rario: fortaſſe,raro, uel rari⁹,ſcribendū: niſi malit quis legere,camo admotus eſſet,hoc ſenſu:hoc dixiſſet Brutus, etiam ſi camum habuiſſet, quod uerbū Plautus uſurpat : & græce κημός dicitur. τὸ γὰρ ὅλῳ τῷ στόματι τοῦ ἵππου περιτιθέμενον χαλκοῦν ἠθμῶδες, κημὸς καλεῖται, ut ſcribit Pollux. & in pſalmis ita legitur: ἐν κημῷ, καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις : quidam cannū etiā uertunt,ut recte ſcriptum eſſe uideatur ep.31.l.13.etiam ſi cannum haberes:ubi tamen uidetur nomen proprium,ut item ep.22.l.15. Iterum)nam paulò ante idem dixerat.

In Epiſt. 16. De hortis,quoniam ꝓbas etc.

σχόλια

DE hortis)ubi fanū ædificē. ep.12.h.l. Probas)& mihi ignoſcis,ut uolebam ibid. Effice aliquid)ut hortos emam⁹ ep.ſeq. Rationes)numorum. Noſti)ita ut ſcias, quanti poſſim emere. Faberio) Q.Faberio ep.24.h.l. &

ep.7.l.13. Recedit)res cedit,uel, accedit puto legēdum. Nihil negotij eſt)nā ſi res Faberiana certa ſit,quod uolumus cōſequemur ep.35.h.l. Sine eo)ſine eo Faberio,uel, ſine eo,quod Faberiꝰ debet. Cōtēdere)quacũq; ratione ep.24.h.l. Druſi) horti. de Druſo ep.15.l.4. & ep. ſeq. Lamiani)horti ep.ſeq. Caſſiani)horti. Terentia)ep.13. h.l. Sit)ut eā nobis amicā retineamꝰ,ne ſi nubat iteꝝ,filio noceat. Pœnitere)nā ſi illa fefellerit, illius me pœnitebit,& de illa queri potero: ſin ego deſerā officiũ meũ erga illā etiam repudiatā,& illa ob id nubet,erit,cur me mei pœniteat. Ouiæ)fœminæ ferē ſemꝑ familię nomen retinebāt.Ouij uero etiā fuere, unde M. Ouius in ueteꝝ monimētis legit̃:& ep.1.l.16.de Ouia etiā ep.19.h.l. C. Lolij)uxori.al.Lollij ep.2.l.2. Eros)ep.15.l.10. Credo) εἰρωνικῶς. etſi etiā poteſt ſerio dicere. Accipiēda)ſic ep.16 l.9.fam.& ep.21.l.5.fam.in ęſtimationē etiā accipere ep. 8.l.13.fam.& acccipiēda quidē, à debitoribus, & danda creditoribꝰ,ut Cęſar iterum Cos. cōſtituerat Cęs.l.3.de bel.ciu. Æſtimatio)alicuiꝰ poſſeſſionis.Cæs. ibid. Dixiſſet)Eros,rē ſine me agi nō poſſe. Res)pecunia Ouiæ ſoluēda:ul' æſtimatio accipiēda,& poſtea dāda. hanc tu poſſes à debitoribꝰ accipere,& Ouię dar̃. Scribit)Eros. Per te)etiā ſine me. Fugiebā) cupiēs artem deſinere ep. 1.l.7.fam. Cũ foro ſine curia?) al. cũ foro ſine iudicijs? ſine curia? Iis)Antonio,& reliquis Cæſarianis. Hoīes) quoſdā ep.33.h.l. Quatenus eos) niſi,quatenꝰ Cos. hoc eſt,quatenus Cōſulari,legas:uel,quatenus,quaſi quadā tenus interpreteris , uerbũ deſideres, neceſſe eſt. Malo) quippe cui προσέταξεν ἡ πυθία τὴν ἐμαυτοῦ φύσιν, ἀλλὰ μὴ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου. Progredior)dolēdo. In eā ſnīam)de minuēdo luctu ep.ſup. Legi)ep.9.h.l. In mea etiā ſcripta) de cōſolatione ibid.Remedijs)lraꝝ, & ſolitudinis ep. 9.&.10.h.l. Ne recidā) in mœrorē,in ęgritudinē,qa dixerat,ægroti,cuiꝰ offenſiones ſolēt eſſe grauiores ep.12.l.16.fam.

In Epiſt. 17. *De Terentia quod mihi etc.*

σχόλια

DE Terentia)ep.13.h.l. Onus)negotiũ,quod ego uolebã te ſuſcipere ep.14.h.l. Quid ueri ſit)de eo, quod illa dicitur cogitare:an cogitet iterum nubere,uł,quid ueri,quia ęqui,ut ep.1.l.2.ut ſit,tu un⁹ potes ꝑſpicere,quod ſit officium ep.14.h.l.& tu unus,ut cõſcius ibi. Rutilia) ep.15.h.l. Dubitare) uiuo'ne C. Cotta filio ſuo mortua ſit,an mortuo. Clodia)hiſtoriã q̃re. D.Bruto)D.Bruto Iuliano. Cõſulari)Cos.n.fuit cum M.Æmylio Mamerco.in Brut. Id)de Clodia. Marcello)ep.13.l.10.cui⁹ mater uideť fuiſſe Iunia,de qua ſcire ipſe potuit. ep.8.& 9.l.15.fam. Poſthumia) ep.7.h.l. Illđ)de Rutilia. M. Cotta)ut C.Cottæ,cuius mater fuit Rutilia, ꝓpinquo, & fortaſſe harũ rerum ſtudioſo,ep.42.l.13. atq; is eſt,niſi fallor,qui belli ciuilis initio Sardiniam obtinuit.Cęs.l.1. de bel.ciu. ſic ſcire de Cotta etiam ep.42.l.13. Syro)ep. 18.l.15. Satyro)epiſ.1.l.1. Hortis)ep.ſup. Potero meis) etiam ſine Faberio ibid. Sunt etiã) ut uoluptuariæ poſſeſſiones ep.20.h.l. Aſſequi)poſſum aſſequi,quod uolo, ut non uendam,& ei uſuram pendam,à quo emero , non plus annum,ſi tu me adiuuas,ideſt operã das,ut mea nomina exigas. Druſi horti ep.ſup. Cupit.n.uẽdere)ep.31. h.l. Proximos)hortos, & proximos uẽditione.Nã Druſi horti certe ſunt uenales,fortaſſe & Lamiã ep.ſup.quaſi ſecũdo loco. Lamię) ep.ſup. & ep.24.h.l. & ep.8.l.5. Abeſt)Lamia, Sili⁹)ep.20.h.l. Vtiť)hortis. Iis uſuris) quas illi pẽdã ep.20.h.l. Suſtentabiť)ut pauper, & ideo poſſeſſiones uoluptuarias nolet ep.20.h.l. Habe tuũ negotium)habe hoc ut tuum negotiũ: niſi placeat: habe tu negotium.

In Epiſt. 18. *Putaram te aliquid noui, etc.*

σχόλια

PVTARAM)quũ tuas literas legere cœpiſſem. Eiuſmodi)quale ſequiť, q̃d ad ſñiam pertinet: nã uerba

uidentur hmõi fuiſſe:quãuis non cures,quid in Hiſpania fiat,tñ ad te ſcribam. ſed in alijs literis id facturus erat. Literaꝶ) tuaꝶ. Non curarem)ego Cicero potius,q̃ ego Atticus.ego.n. neq; iſta curo ep.13.h.l. Fieret)inter Cæſarem,& Pompeij filios. Meis literis) 16.h.l. De foro) quò me uocabas ibid. De curia) ibid. Domus) noſtra. Occidimus,occidimus) παλιλογία. Vnũ) Tulliã. Quo tenebamur) & q̃ confugiebamus.ep.6.l.4.fam. Solitudinem)ep.10.h.l. Iſtò)Romam. Præter me)p̃ter me nullus ſentiet dolorẽ,& ita nullus,ut ne tu quidem,qui es alter ego, ſentias. Illa cauſa) quæ ſequitur. Atedius)al. Aledius,ep.22.h.l. Cæſarianus neſcioquis,epiſ.4.h.l.qui Romæ tunc erat,ep.ſeq. quum Cæſar eſſet in Hiſpania. Etiam nunc) quum abſim. Moleſti) Cæſariani. uel non maxima ad maximas ęgritudines. Terentia)epiſt.13.h.l. Acceſſione non maxima) imò iſta uulnera non poſſum tractare ſine maximo gemitu ep.ſup. quare negatio hoc loco uidetur delẽda,ep.tñ 13.h.l.ſcripſit etiam,ſe iſtęc nõ curare, neq; eſſe quicq̃ aut paruæ curę,aut nouæ loci. Quibus Conſulib⁹)P.Cornelio Scipione Naſica,& M. Claudio Marcello,an.ab urb.c.599.'Acad. q̃ſt.l.2.Carneades,& ea legatio.) Carneades, Critolaus, & Diogenes l.2.de orat. Tuo annali)q̃ magiſtratus ornaſti.Nep. in uita. Cauſa fuerit) legationis. De Oropo) de multa propter Oropi uaſtationem irrogata. Gell.l.7. cap.14. & Plutar.in Cat.Cens. Præfuerit) tanq̃ princeps epicureorum. Hortis)Hermacho,& ſucceſſoribus ab Epicuro teſtamẽto relictis.Laert.πολιτικοί) Reip.moderatores. Apollodor) chronicis. nam τὰ χρονικὰ ſcripſit. Laert.in Carnead.& κηποτύραννος eſt uocatus.idem Laert.in Epicur.al. Apollodoro. Leuiter) ægrotat ep.1 h.l. Magala)al.Gamala. Tam felix)ut filium Magalam nõ amitteret? Ligus) fortaſſe additamẽtum inimicoꝶ Ciceronis,orat.pro Seſt.uel amicus epiſt.6.l.14. De me) qui & ipſe filiam amiſi. Druſi) ep.16.h.l. Scripſeram) ep.ſup.

cupit enim uendere. Exiſtimas) qui non ualde probas. ep.38.h.l. ſed modice ep.16.h.l. Exiſtimem) quum, ut mihi ignoſcas, petam ep 12.h.l. Officij debiti) quaſi ex uoto, & promiſſo ibid. al. officij, & debiti.

In Epiſt. 19. Ad Siccã ſcripſi, quòd utitur etc.
σχόλια

SICCAM) ep.19.l.8. L.Cotta) qui fuit Cos. cum L.Manlio Torquato. Transtyberinis) hortis ep.13.h.l. habet in Oſtiẽſi) habet in Oſtiẽſi agro. Ad hãc rem) ad fanum ep.12.h.l. Plus etiam ſatis) al. plus etiam, q̃ ſatis. Argẽto) uaſis argẽteis, ut ep.25.l.11. Iã) mortua Tullia. Nec peſte) multa. Amœnis locis) ep.3.l.16. uoluptarijs poſſeſſionibus ep.ſeq. Hoc opus eſt) hoc fano opus eſt ep.12.h.l. A quib⁹) ut à te. Melius) q̃ cũ Silio loqui de illius hortis. Mandaui) ut cũ Silio de hortis loqueretur. Cum eo) Silio. Scribat) Sicca, ut ſcripſit ep.ſeq. A. Silius) ep.21.h.l. Tranſegerit) cum aduerſarijs, uel potius hortos uẽdiderit, quoꝝ pecunia ſuſtentabitur, ep.17.h.l. ita, ut non ſit opus mihi, illi ſubuenire, ut uolebam. neque enim ei deeſſe uolebam, & tñ quid poſſem, timebam. & iccirco dico illum bene feciſſe, non uidetur tñ uendidiſſe ep.ſeq. & ep.25.h.l. Ouia) ep.16. & 25.h.l. Cicerone) filio meo. Tp̃s eẽ) ut eat Athenas, ut iuit ep.21.l.16.fam. Athenis, permutari) ep.16.l.15. alij coniungunt, Athenis permutari. Publius) ep.23.h.l. Atedio) ibid. Atedij Pollionis meminit Senec. l.3.cap.40. de ira: & Aterij Pollionis. l.4. Declamat. al. Aledio ep.15.h.l. Mephas) quę tñ pertinent, ad eum librum, quem de luctu minuendo ſcripſimus. ep.15.h.l. Vinuliæ) Venuleiæ, credimus legendum. Nam Venuleij Romæ fuere ep.30.l.12. fam. Oros. l.5. cap.21. & Flor. l.3. cap.21. al. Lumiliæ. P.Craſſo Cõſulari) qui Cos. fuit cum Cn.Cornelio Lentulo Clodiano an. ab urb.c.657. huius enim P.Craſſi conſularis meminiſſe potuit Cicero. Regillo) Æmylio Regillo. nam

nā Æmylÿ Regilli ſunt dicti,ut oñdit Li.l.37. Lepidi) M.Æmylÿ Lepi.niſi fallor,q fuit Cos.cū Q.Luctatio Catulo an.ab urb.c.676. Cuſpiana)ep.33.l.13. Prætiana) ep.9.l.6.Attica) ep.1.h.l. Optimæ) ꝙ cōualeſcat.

In Epiſt. 20. Scripſit ad me diligenter etc.

σχόλια

SCRIPSIT)ut uolebam ep.ſup. Sicca)ibid. De Silio)de Silÿ hortis ep.22.h.l. Numerato) numerata pecunia. Malim)emer. Æſtimatione)æſtimatis bonis,ut in huiuſmodi permutationibus fieri ſolet ep.16.h.l. Voluptuarias)amœnas ep.ſup. Nolet)ꝙ carius æſtimētur, nec multum fructus domino afferāt, & ipſe egeat,qui ſuſtentetur ep.17.h.l. Vectigalibus)ep.13.h.l. Vnde ergo numerato?)unde ergo pecunia numerata ememus? Hermogene)ep.26.h.l.& ep.24.l.13. Reliquę pecuniæ) quā pro hortis Silio debebim⁹. Vſurā)qua ſuſtētetur ep.17. h.l. Faberio)ep.16.h.l. Repręſentabim⁹)ſpero.n.for,ut à Faberio exigamus ita cito,ut poſſim⁹Silio ſoluere ante diē conſtitutam:iccirco pēdemus uſurā, dum repreſentemus. Druſianis)ibid. Antepono)Silianos hortos. Cō parati)cū illis. Cauſa)ædificādi fani ep.12.h.l. τετυφῶσθαι)tumidum,& ſuperbum eſſe factum.fortaſſe melius, τετυφλῶσθαι, cæcum eſſe factum, ut τυφλώττω, epiſt.19. lib.2. quòd ſi τετυφῶσθαι placet retinere,nomen etiam inuenies epiſto.29.lib.13. Obſequere) & ignoſce epiſto. 12.h.l. Errori)epiſto.38.h.l. & ineptÿs, epiſto.29.h.l.& ſtultitiæ epiſto.31.h.l. Scribis) epiſto.24.h.l. ἐγγήραμα) ſenectutem, hoc eſt, κάλλιστον ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν εἶναι, Plutarc. in Cat. Cens. & ob id me in forum,& ad Remp. uocas epiſto.16.&.23. h.l. Actum)prouerb. Iſto) iſta re, adminiſtratione Reip. ubi nulla ſit curia epiſto.16.h.l. uel potius iſto ἐγγηράματι, quod iam non curo. Alia) ut ſolitudinem, & literas epiſtola.10.huius libri.

S *In Epiſt. 21. Sicca, ut ſcribit, etiam ſi nihil etc.* σχόλια

SICCA)ep.19.h.l. Scribit)ut ep.ſup. A Silio)ep. 19.h.l.al.Agidio. Vẽturum)ad me ep.ſeq. & epiſ.23.h.l. Nicia)Curtio Nicia ep.3.l.7.& ep.10.l.9.fam.& Suet.in Grãmat. Solitudo, & receſſus) ep.10.h.l. ſic ep.4.l.10. Prouincia)tanq̃ prouincia. Ferebat)quũ hic eſſet. Moleſt⁹ uelim)al.moleſt⁹ eſſe uelim. Ille)Nicias. Eſſe non poſſit?) pp mœrorem,in quo uerſor. Vnam rem)de Terentia,ut puto ep.13. h.l. Impetraſſe)quũ te rogarim ep. 17.& 18.h.l. Priuares)liberares ep.18.h.l.ſic exilio.priuare ep.13.l.1. Salutem)dices ep.19.h.l.

S *In Epiſt. 22. De Siliano negotio, etſi mihi etc.* σχόλια

SILIANO negotio) Silianis hortis. Conditio) ep.20.h.l. Sicca)ad me uenturo ep.ſup. Cottę)L.Cottæ ep.19.h.l. Noſſe)uillam. Puſilla)ep.19.h.l. Ad eã) ad eam rem,ad fanum ep.12.h.l. Celebritatem)ep.13.& 31.h.l. atque hic quidem alius fortaſſe locus. nam Cotta habere dicitur celeberrimo loco ep.19.h.l.niſi forte nunc min⁹ celebrem putet,q̃ ſatis loci ad fanum non habeat, ut celebritatem in opere, non autem in loco tantum eſſe uelit.potes etiam locum ſic interpretari : illa uilla ad aliã rem loci ſatis habet,ad eam,quam quæro,nihil:ſed,quia celeberrimo loco eſt,eam celebritatem ſequor, quum dico,illam me cupere emere: qui ſenſus non elicietur,ſi ad ep 19.h.l. reſpiciens, legas: ad aliam rem loci nihil, ſatis ad eam,quam quæro:ſed hic:illa uilla loci ſatis habet,& ego celebritatem,quam habet etiam, ſequor: ſed nũc de illa non cogitamus, quum de Siliana agatur. De Cotta) de uilla Cottæ. Cicerone) meo filio. Tempore) Athenas proficiſcẽdi epiſto.19. hui⁹ libri. Permutetur) ibid. Videbis)curabis epiſto.16.l.15. Aledio)al.Atedio ep.19.h.l. Inueneris) de Publio ibi. De Bruto)ꝺ Bruti

aduentu ep.14.h.l. Tñ)ſcribes,quãuis hęc iam ſint con trita. Panſam)ep.9.h.l. Conſuetudo) hinc Appius ſe in prima prouícia uelle eē dixit ep.6.l.3. fam. Prouícia) Aſia,cui tunc uidetur pręfuiſſe.epiſt.8.h.l.nam Cæſar in Africam proficiſcens eum Galliæ multò ante p̄fecerat. epiſt.6.l.6.fam.& ep.10.l.13. fam. Vellem tardius) afforet,ne cogar ad eum uiſendum Romam uenire. Nam ſi tardius ueniet,diutius abero,ut cupio. Cauſas)quę cum manere,& non manere poſſent,ep.24.h.l. in his nō erat illa, ne in ſenatum ueniret, quæ tunc tolli non poterat. Excuſationem)ep.24.h.l. Ad illum) ad illum Brutum. ibid. Facile) quum ita ſim affectus,

In Epiſt. 23. *De Silio nihilo plura cognoui etc.* σχόλια

SILIO) Siliano negotio ep.ſup. Cognoui)etſi me oía cognitu℞ arbitrabar.ibi. Ex p̄ſente Sicca) quū ad me ueniſſet,ut ſcripſerat ep.21.h.l. Illum) Silium. Videbitur)poſt hoc uerbum uidetur diſtinguēdum, ut quę ſequuntur de Terētia ſint dicta. Miſſum eſſe) à Terentia ep.13.h.l. Scio)al.neſcio.atq; nos quidem totum locum ità legimus:ſit miſſum necne,neſcio: dictum quidem mihi certe nihil eſt: hoc eſt,miſerit ad me Terentia necne, haud eq̄dē ſcio: illud ſcio,nihil à q̄q̄ mihi ea de re dictū fuiſſe ita,ut Terentia loqui poſſit ep.13.h.l. Cœpiſti)rogatus à me ep.17.&.18.h.l. Illi)Terentię. Ciceronem) meum filium,cuius etiam res agitur ep.14.h.l. Illius Terentiæ matris. Reuocas) ſic uocas ep.16.h.l. Regere) al.lugere,fortaſſe rectius. Quod faciebam) Remp. poſt bellum ciuile lugebam,uel prius regebam. Sed interea) dum lugebam al.ſed intus:ut ſit ἀντίθετον, & prouerb.intus canerē,hoc ſenſu,quamuis foris laborarem,& lugerē, erat tñ intus,ubi quaſi canerem. Erat) Tullia, & dom⁹ quę exciperet,ep.6.l.4.fam.al.erat.n. Victum,nec uitã) προσωπομασία. Aliŷs)hoībus,qui de me loquantur ep.16. &.33.h.l.

&.33.h.l. Conſciētia) quā ſuſtētari ſoleo ep.4.l.10. Per literas)ep.9.h.l. Mœrorem minui)nam librum de luctu minuēdo ſcripſi.ep.15.h.l. Nec potui)minuere. Vellem) nec uellem dolorem minuere, ne mihi peccare uidear ep. 16.h.l. Triario)al.Riario. Caſtricius) fortaſſe, M. Caſtricius.Verr.5. neſcioquid etiā ep.7.l.2. Pro mancipijs) ep.25.h.l. Pecuniā)& non ipſa mancipia, hoc eſt pretiū non rem uēditam. Ei ſolui)al. ſibi ſolui. Vt nūc ſoluit) æſtimatione ep. 16.h.l. Cōmodius) q̄ dare aliq̄ æſtimationem,ut nunc fit. Actum eſt)in ipſa uēditione. Abduceret)abducere poſſet, niſi Q. frater ad diem ſoluiſſet. Æquum)in his tempoꝝ difficultatibus. Nolo)ego,qui fratrem diligo,& olim correxi mendū.ep.7.l.2. Publiꝰ) ep.19.h.l. Æquinoctium) uernum, quo tpe nauigationes tutiores eſſe incipiunt:niſi uelis referre ad notam, de qua diximus ep.17.l.10. Atedium)ep.19.h.l. Nauigaturus)in Africam ibid. Per Siciliam)ſe ituꝝ. Lentulum) P.Cornelij Lētuli Dolabellæ, & Tulliȩ filium, ut nos arbitramur. Pueꝝ) trium annoꝝ, ſi priorem:paucorum menſium, ſi poſteriorem ſignificat.bis.n. Tullia peperit. ep.18.l.10. De mancipijs)de pueris ep.ſeq. Salutem dices.

In Epiſt. 24. Silius ut ſcribis,hodie.etc.

σχόλια

SILIVS)ep.ſup. Hodie)cōuenietur à te ibid. Brutum)ē prouincia reuertētem ep.22.h.l. Ab eo)Bruto,cuius etiam literȩ mihi lachrymas attulerunt. Cauſȩ)epiſ. 22.h.l. Iſtic)Romȩ ibid. Excuſatio)ibid. Ad Brutum) apud Brutum. Hortis)Silij.epiſ.22.h.l. Illud eſt)quod ad ſanū pertinet ep.12.h.l. Sequit)ſecundo loco. Quiddam opus ſit)quodam loco,ubi manere poſſim,opus ſit. al.quoddam opus ſit,ut ita quaſi dicat:uolo & ipſe aliquod opus,aliquid operis,& negotij habere,& in hortis prope urbem eſſe ita,ut nec in turba ſim, & te ſæpe, & alios amicos mecū habeam: ut ep.31.l.13. Iſto loco)iſtis

hortis. Oppio)ep.10.l.9. Balbo)ep.5.l.7. Diligi)ita,ut ſperãdum ſit,eos nobis auxilio futuros. Cum ĳs)præſertim cum Balbo,ep.39.h.l. Fabarianũ)nomen ibid. Sine igitur)al.ſint ne igitur, recte,ut uerbum, uideas, uel tale quid deſideret. Autores futuri) ut hoſce hortos emam. Repræſentando)à Faberio,uel ab aliquo,qui Faberio debeat ep.20.h.l. Quod poſſum) pari.atq; hic diſtingue. Adducito)ut ſint autores. Tum enim)al.tu enim.placeret legere:tunc an. Illud)Faberianum. Deſperatum)ita ut nihil exigi poſſit. Intelliges)ab ĳs, qui cũ ſint Cæſaris amici,ſciunt,quid ſperandũ ſit de Faberiano nomine, quod à Cæſare,niſi fallor,erat ep.3.h.l. uel ex eo,ſi nolẽt autores eſſe. Siquid erit)auxilĳ ab ĳs. Contendamus) ep.16.h.l. ἐγγήραμα) ſenectutem ep.20.h.l. ἐντάφιον) funus, ὥσπερ Διονυσιόν τις ἔπεισε κάλλιστον, ἐντάφιον ἡγεῖσθαι τὴν τυραννίδα Putato)putato,inquit, honorificam illam ſenectutem,quam mihi in Rep.proponis, uel funus eſſe, quoniam de iſta re actum eſt ep.20.h.l. quum Reſp.Cæſaris tyrãnide ſit oppreſſa. Oſtienſi)ep.19.h.l. Cogitandum)poſt hoc uerbum interpungo. Hoc)Silianum. Lamia)ep.16.h.l. Poſſe) habere hortos. Damaſippi,experiendum eſt)Licinĳ Damaſippi ſenatoris hortos ut emamus,experiendum eſt epiſt.27.h.l. Cæs.l.2.de bel.ciu.& Horat.Saty.3.l.2. atq; hæc uerba omnia ita mihi uidẽt legenda.ſi hoc non aſſequimur(à Lamia nõ puto poſſe) Damaſippi experiendum eſt. Eadẽ q̃tidie)ſic ep.22.h.l. Lentulũ) ep.ſup. Pueros)mancipia ibid.

In Epiſt. 25. De Silii uoluntate uen. etc.

σχόλια

DE Silĳ uoluntate) ep.20.h.l. Vendendi) hortos ep.22.h.l. De eo quanti)de ea re, uidelicet, quanti uelit uendere. Primum ne nolit)primum uideris uereri,ne Silius nolit uendere. Ne tanti)uelit uendere, ut nos emere nec poſſimus,nec uelimus. Sicca aliter) ſcripſit,& retulit ep.20.&.23.h.l.quare miratur Sicca Silium mutaſſe

ſuram ep. ſeq. Ei);Siccæ. Trãſigere)ut Caſtricius pecuniã,ut nunc ſoluit,accipiat,non aũt mancipia abducat ep.23.h.l. Egnatiũ)ep.15.l.10. Cũ Clodio loq̃) fortaſſe de Clodię hortis ep.36.h.l.uel potiꝰ de numis,ut ſit Hermogenes Clodiꝰ ep.ſeq.& ep.24.l.13. Caſtricianis) ep. 23.h.l.Ouia) ep.16. &.19.h.l. Nox erat) qñ ſcripſiſti.

In Epiſt. 26 Silium mutaſſe ſententiam etc.

σχόλια

SILIVM) ep.19.h.l. Sentẽtiam)uoluntatem uendendi ep.ſup. Sicca)ep.19.h.l. Mirabat̃) quippe quum aliter, atq; tu, de Silĳ uoluntate ſenſiſſet ep.ſup. Cauſam)mutatæ ſentẽtię. Habet enim)filium. Aliud) prædium. A quo)uel ad quod,ut in ueteribus libris eſſe dicunt:uel, quò, legendum uidetur. Id) quod addemus. Fuerit deſtinatum)fuerit paratum,& quaſi emptũ,ut ep. 33.l.13 Plaut.ſæpe,& Nonius.al.fieret,deſtinatum. Venditurum)Silium,inquã, hortos uenditurũ, quum primũ deſtinauerit aliud prædium,quod nos illi propoſuerimꝰ: hic ſenſus ſatis clarus,ille paulò obſcurior : Silius uendẽdi uoluntatem abiecerat, & cauſam in filium conferebat, quæ mihi iuſta uidebatur, quum filius ita ſit bonus, ut pater ei nolenti prædium uendi debeat morem gerere. hanc ſententiæ mutationem Sicca mirabatur : ego uero magis illud miror, quod tu ais, illum uenditurum prædium, quod petimus,quum ab ipſo fuerit ante uenditioni deſtinatum, ſed uenditurum, ſi nos addamus aliud prædium, idque petamus, à quo refugiat,nec uendere uelit : fortaſſe quòd filio dicet, quum neceſſe ſit alterum uendere, melius eſſe illud uendere : quamuis dubitari poſſit, an Silius tot uillas haberet, qui pauper uidetur epiſto.17.h.l.ut forte ſic interpretari oporteat: Silius uẽdet prędiũ,quod ſemel deſtinauit,ſi nos addiderimus aliud,à quo refugiat,ideſt ſi nos in mancipio addiderimus aliud,ſiue illud,quod nolit uendere,& addiderimus nos,ipſe detraxerit,ep.28.h.l. Conſtituã)hortis Si-

lianis. Iſtos hortos) Silianos, quos antepono. ep.20.h.l. Druſi) hortis ep.16.h.l. Acceſſi nunq̃) in iſtos hortos. Coponianam) fortaſſe C. Coponij ep.17.l.8. Neutrius) neq; uillæ, neq; ſyluæ. Nos ſcire oportere) ne ſimus patresfamilias negligentes. Vtrius) al. utriuis. ſ. horti, recte, meo quidem iudicio. Tẽpore) quo fanum Tulliæ tempore ędificare deſidero ita, ut quãtiuis emendum putem. ep.18.h.l. Aſſequi) hortos. Tu) qui pręſens meas rationes tractas. Faberianum) nomen ep.39.h.l. Venderem) ita, ut aliquis ſpe lucri illud nomẽ acciperet à me, & mihi numos numeraret. Repręſentatione) ep. 20.h.l. Silianis) hortis. Adduceretur) Silius, qui ſniam mutauit. Venales) hortos. Druſum) ep.16.h.l. Egnatius) ep.15.l.10. Velle) uẽdere. Hermogenes) ep.20.h.l. ſed qm̃ ep.24.l.13. Hermogenes Clodius uocatur, uidetur eſſe tragœdi Æſopi filius ditiſſim⁹. Plin.l.9.cap. 35. pater.n. Ciceronis fuit familiaris ep.15.l.11. & ep.2.l.1. ad Q. fr. fortaſſe Clodius dicitur ep. ſup. Põt eſſe) HS. D C. expreſſis ep.20. h.l. Eo animo) ut bene emi putẽ, quod neceſſe eſt, quãti quanti emiẽ ep.18.h.l. Cupiditati) ædificandi fani. Dolori meo) cuius ſi minus hæc leuatio eſt, at officij debiti ep.18.h.l. Scripſit) de hortis Druſi. Is) Egnatius. Agi) de hortis Druſi. Nõ uideo) quũ ille ſniam mutarit. Cõfici) de hortis.

P *In Epiſt.* 27. *Publia ad me ſcripſit, matrẽ etc.*

σχόλια

VBLIA) al. publia: ſed, Popilia, legaẽ ex Quintil. l.6. cap.4. ubi ſcribit Popiliam uirginẽ fuiſſe, quã Cicero, poſt repudiatam Terẽtiam, duxit uxorem. pro Popilio uero, & Popilia, hoc eſt, Pop. Publium, & Publiã ſuperiores librarij ſępe deſcripſerũt. Publilio) meo ſocero, uel uxoris, fratre ep.46.l.13. & ep.23.l.14. al. Publio, ut de Publilia dictũ eſt. ſic ep.22.l.16. fam. Loq) domi. Eã) matrẽ. Cũ illo) Publilio. Et ſe unà) uenturam. Si ego pateter) ut maritus. Liceat) uenire. Moleſta ſit) eſſe cũ

uxore & quidem puella hoc tpe. Illi) Publiliæ. Dixiſ-
ſem)ab urbe diſcedēs. Solum)ſine uxore. Eam)Publi-
liā. Non illius eſſe)ſed matris una eſt uitatio, ſi iſtuc ue
niam:uel ut ſequitur,ut ego nolim. Et ego nollem)iſtuc
uenire ep.ſeq.al.ut ego nolim.recte, hoc eſt, uitatio una
eſt,ſi ego nolim eas uenire.non.n.me inuito uenient. Op-
primar)ab uxor̄,& ſocru.ſic ep.38.l.13. & ep.ſeq. Ages)
in explorādo. Scribis) quum appareat Publiliam, non
Atticū hac de re ſcripſiſſe, & Ciceronem in his epiſtolis
frequēter uti uerbis comicis,ego libēter legerem,ſcibis.
Temperate)ne mulieres iraſcantur. Ciceroni)filio meo.
Peregrinationis) Athenieſis ep.19.h.l. Cogitabat)ne ſo
crum ferret ep.1.l.16. Accōmodet)ibid. Mercedes)quę
quātę eēnt,uidebis ibid. Argileti) Varr.de ling.lat. ibi
Cicerones domos,uł tabernas habuiſſe uidētur.ep.11.l.1.
certe inſulas ep.18.l.15. Auētini)Varr.de.lin. lat. Bibu-
lum)M.Bruti priuignū. Plutarc.in Brut.& ep. 7.ad M.
Brut. Accidinum)fortaſſe A. Manlium Torquatū Ac-
cidinum.hoc.n.cognomē erat Manliorꝫ, ut oſtendit L.
Manlius Accidinus,qui Cos fuit an.ab urb.con. 575.&
A.Torquatus his tpibus Athenis fuit.ep.1.l.6.fam.quin
puer. Accidini codicillos de Marcelli morte ad Ser. Sul
pitium attulit ep.11. l.4.fam.Meſſalam)M.Valeriū Meſ-
ſalam epiſt. 18.lib. 15. & epiſt.15. ad M. Brut. Mercedi-
bus) Argileti,& Auentini. Conductores) Argileti, &
Auentini. Quanti) conducant. Vt ſit) aliquis condu
ctor, procurator, uel præs. Satis ſit) Ciceroni filio. Iu-
mento)q̄ res huc & illuc deportētur,ut ep. 17.l.8. Athe
nis)ubi manēdum ſit,non iter cum iumento faciendum.
In uia)in itinere.al.in uilla. Plura)Iumenta. Scripſi)ep.
ſup.uel ep.24.&.25.h.l. Silius)ibidem. Is)qui nolit uen
dere ep.25.h.l. Putas)aliter, atq; Sicca ibi. Druſus)ep.
16.h.l. Facilem)in uēdendis hortis,Egnatio etiā agente
ep.ſup. Damaſippum)epiſ.24.h.l. Aggrediare) ut ſuos
hortos uendat. Atticæ noſtræ ualetudo epiſto. 11.h.l.

Culpa) ut edacitatis, quam pertimeſcebat etiam ep.7.l. 3.ad Q. fr. Pedagogi) nam puellæ ἐπαρθενεύοντο ὑπ' ἀκριβέσι παιδαγωγοῖς, ut oſtendit Lucian.in Timon. Medici) Crateri ep.8.h.l. Cura) Atticam. Nõ poſſum) ſcribere.

In Epiſto. 28. Ego hic uel ſine Sicca etc.

σχόλια

EGO) qui urbem fugio ep.22.h.l. Sicca) qui faci cile fert ſolitudinem,ep.21.h.l. Tironi) lib.6.fam. Meliꝰ eſt) quum prius eſſet ęger ep.7.h.l. & quum Tironi me lius ſit,eius opera uti poſſem, & ita ſine Sicca eſſe. Opprimar) à Popilia, ſiue Publilia ep.ſup. Illius) Publiliæ ibid.etſi ad Cæſarem referunt. Iſtuc) Romã. Ficulẽſi) prope portam Ficulenſem. Quibus de rebus) præſertim de Terentia ep.13.h.l. Siquid) egeris de hortis ep.22.h.l. Cum Silio) ibidem Ad Siccam) in ſuburbanum. Fieri) in uenditione. & uidetur ſignificare id, quod obſcurius dixit ep. 26 h.l. ſi addiderimꝰ aliud,à quo refugiat. Extremi) al.extremo.alij extremum. De tota re) de fano ep. 12.h.l. Cogitatum) ibidem.

In Epiſt. 29. Hircii epiſtola tibi miſi, etc.

σχόλια

HIRCII) ep.4.l.10. Epiſtolam) ep.37.h.l. Scriptam) fortaſſe Narbone ep.31.h.l. Monimentum) Tulliæ. Lege) XII. tabul.lib.2.de leg. Moueret) nam tantundem etiam populo darem. ἀλόγως) ſine ratione, ſtulte.aliter ep.5.l.6. Illud) monimentum. Mutato loco) illius monimenti nam ſi maneant, ubi nunc eſt,ſemper uocabitur,ut nunc,monimentum. Fanum) ep.12.h.l. Pœnam legis) tantundem populo dandum eſſe,quantũ contra legem ſit inſumptum. ἀποθέωσιν) relationem in Deos ep.7.h.l. Facerem) fanum. Cõmutationis dominorum) ep.13.h.l. Reformido) ne his commutationibus locus in aliam familiam transferatur, & fanum conſecratum non

remaneat ibid. Ineptię) & error. ep 20.h.l. Ferēdę ſunt) ita, ut mihi ignoſcas epiſ.12.h.l. Quàm te) q̃ tecum, requirit latina locutio. Res) fanum, ut fanum fiat. Loc?) ubi fanum ipſum faciamus. Inſtitutum) id quod ego de fano ſtatui. nam mihi placet Cluatij ep.12.h.l. Placet) ep.ſeq. Legem) XII. tabul.

In Epiſt. 30. *Ad Brutum ſiquid ſcribes, etc.*

σχόλια

AD Brutum) ad M. Brutum. In Cumano) meo ep.9.l.4. uel potius ſuo. nam uicini fuerũt in Tuſculano, & Cumano. in Brut. Fano) ep.12.h.l. Cœpimus) ep. ſup. Cluatium) epiſt.12.h.l. Alio loco) loco mutato ep. ſup. Placebit) ædificare. Cras) uenies. Recepi) al. accepi, recte. Hilaro) ep.9.h.l. Ægypta) ep.2.l.13. Literas) al.l. hoc eſt, liberto ibid. Atticam) ep.1.h.l. Tertiodecimo die) tabellarij, qui tam tarde literas attulerit, negligentiam indicat, non accuſat, q̃ breuiter, & ad Atticum ſcribat, cui uel nota ſatis eſſe poterat.

In Epiſt. 31. *Quod mihi Bruti lite. etc.*

σχόλια

QVOD mihi Bruti literas) miſiſti, quas ad te ſcripſerat. Miſit) Brutus. Epiſtolam) Bruti ad me miſſam. Literarum) reſcriptarum: ſic ep 12.h.l. Fano) epiſ.12.h.l. Valde probo rationem tuam) alij cum ſuperioribus, alij cũ ſequentibus iungunt. De Tuſculano) de fano in Tuſculano ædificãdo ep.36.h.l. Id) fanum. Celebritatem) ep.22.h.l. quæ in Tuſculano fortaſſe non eſt, & ſi eſt, non eſt tanta, quanta in hortis urbi propinquis. Requiro) ſequor epiſto. 22. huius libri. Conficias) ut epiſto. 17. lib. 13. In Scapulæ) hortis. epiſto. 33. huius libri. Vbi ſis, ne totum diem in uilla) ubi potes ita eſſe, & inde in urbem reuerti, ut ne totum diem in Villa conteras: contra epiſto. 38. huius libri. Othonem) epiſto.33.h.l.

& ep.1.l.2. Conuenias) de hortis Scapulæ ep.33.h.l. & conuenias ut cohęredem ibid. Stultitiã) ineptias ep.29. h.l.& errorem ep.20.h.l. Vt mihi ſtomachere)al.ut ſtomachere. Druſus ep.16.h.l. Vẽdere uult) hortos ep.17. h.l. Emero?)al.emero,ſine interrogatione,ut ita dicat,ſi aliud ſit paratum,quod emi poſſit,niſi emero,nõ erit mea culpa,qui cupio,ſed tua,qui non curas & ab hortis prę ſertim Druſi abhorreas ep.33.h.l. Labar) emendi cupiditate.ep.26.h.l.uel ne peccẽ,ſi nullos emam: quod oſtẽdunt ſequẽtia prouidẽdi una ratio eſt, ſiquid de Scapulanis poſſumus.non labar igitur, ſiquid de illis poſſumus. Scapulanis)hortis. Terẽtiam)ep.13.h.l. Hircius) ep.4. l.10. Scripſit)ſcripſit idẽ penẽ in hiſtoria. Sex.Põpeiũ) Magni Põpeĳ F. Exiſſe) re geſta audita. Citeriorem) nam Corduba eſt in ulteriore.Plin.l.3.ca.1. Cneũ)Cn. Pompeium Magni item F.Neſcioquo) Carteiam. Hirc. de bel. Hiſpan. Dedit) Hirc. XIIII. Cal. Maĳ) atqui Prid. Id. Apr.Cn.Pompeĳ caput Cęſari eſt allatum,ſed id nondum Hircius audiuerat,quũ literas Narbone dedit. Caninĳ)ep.38.h.l. Erit certius)de illo naufragio.

In Epiſt. 32. Quodme à mœſtitia etc.
σχόλια

QVOD me)ita affectum. A mœſtitia) à mœrore ep.9.h.l. Auocas)& ad cõſuetudinem reuocas ep.23. h.l. Proficies)al.leuaris. Fano)ep.12.h.l. Dederis)hortos mihi conficiẽs ep.ſup. Multa) præſertim monimentorũ genera ep.12.h.l. εἰς ἀποθέωσιν) ad relationẽ in Deos ep.29.h.l. Othonem)ep.ſup. Vide) de hortis Scapulæ ep.33.h.l. ſic Apuleiũ uidebis ep.9.h.l. Nihil literarum) miſeris. Homo) tabellarius. Cauſam) ut literas à te referret. Miſſus eſſet) à me. In ſuburbano) ep.ſup. Scribẽdo dies totos) ep.9.h.l. Nihil equidem leuor) non.n. proficio ibid. Aberro)à miſeria, ep.38.h.l. & dolore ep. ſeq.& tantiſper impedior ep.9.h.l. Aſinius Pollio)ep.2.

h.l. Scripſit)ex Hiſpania. Impuro)ep.8.&.37.l.13. No
ſtro cognato))Q. Ciceronemei fratris,& tuę ſororis fi-
lio,qui nunc eſt in Hiſpania ep.6.h.l. Balbus minor)ep.
9.l.8. Nuper ſatis plane)ſcripſerat. Dolabella) iampri-
dem in Hiſpaniam profectus ep.5.h.l. Obſcure) ſcripſe
rat,quod poſtea dixit aperte ep.8.l.13. Hic apertiſſime)
hic Aſinius Pollio apertiſſime ſcripſit. Ferrem) de Q.fi
lio. Impurius?)Q.filio?ep.37.l.13. Mihi quidem)cauen
dus,quũ maledicat ep.37.l.13. Neceſſe nihil eſt) cauere.

In Epiſt. 33. Quod putas oportere etc.

σχόλια

QVOD putas)tu Attice. Quoſdã)hoĩes ep.16.
& 35.h.l. Brutum)qui ſolet obiurgare ep.5.l.13. & ep.9.
ad ipſum Brut. Literarũ)per quas etiam me conſoler ep.
9.h.l. Difficiles)ut philoſophicas. Aberrationem à do
lore)ep.ſup. Maxime liberaliſſima) maxima, liberaliſſi-
ma,ſi legatur, non erit noua locutio. Effice id) hortos
cõfice ep.31.h.l. Debere)quaſi ex uoto,& ꝓmiſſo ep.12
h.l. Scapulæ)T. Quintij Scapulę, qui quum bellum in
Hiſpania cõmouiſſet,poſtea uicto Cn.Pompeio ſe iugu-
lari iuſſit ep.13.l.9. fam.& Hirc.de bel.Hiſpan.& Dion.l.
43. Hortos)Scapulanos. Othonẽ)ep.31.h.l. Quatuor)
quod ipſi ſunt hæredes. Nihil eſt.ſ.emptori loci)aduer
ſario & cupido,& locuplete,& hęrede ep.38.h.l. Veni-
bunt)horti Scapulani.atq; hic quidem Cicero,& ep.38.
h.l. iſtos hortos uenire cupit,ſed ep.35.h.l. p̃coni ſubijci.
Publicatus)nunc,ut uẽdatur:uel publicatus olim, & po
ſtea Trebonio,& Cuſinio dat9.. Qui eſt)nunc,id.n.uer-
bum,eſt,ſignificat,& ep.38.h.l. hortos Trebonianos uo
cat al.publicianus.al.publicanus,ut ſit locus ille,cui9 eſt
dñs Terentius publicanus ep.36.h.l. Trebonij, & Cuſi
nij)ibid. Clodię)horti. Non puto)delectatur.n. & co
pioſa eſt ep.37.h.l. Venales)hortos. Druſi)epiſt.16.h.l.
Ædificatio)quæ ſit faciẽda,quum in his nihil ſit à ędifi-

cati ita, ut in ædificando ſumptus, & impenſa magna ſit facienda. at, inquit Cicero nihil ædificabo, niſi id, quod ſine illis cogito ędificare. Niſi id) fanũ ep.12.h.l. Quod etiam) ędificabo. Illos) hortos. κύριος) liber Antiſtenis κύριος, uel κῦρος inſcriptus. nã ſcripſit utrunq;. Athen.lib.5. & Laer.in uita. Cætera) ſcripta. Antiſtenis) Athenienſis philoſophi. Laer. Acuti) acutiſſimũ enim fuiſſe ſcripſit Theopompus.

In Epiſt. 34. *Tabellarius cum ad me etc.*

σχόλια

TABELLARIVS) à me miſſus ep.32.h.l. Epiſtola) al. hac epiſtola. Expectarem) al. expectaram. De literis Aſinij Pollionis) de noſtro cognato ſcriptis ep.32. h.l. Ex meo otio tuum ſpecto) recte. al. ex meo otium expecto. De tabellarijs) mittendis. Facerem) eos mitterem, & ſcriberem. Reſpondebãt tempori) quaſi accurrebant ad tempus. Erat aliquid) quod ſcriberetur. Silius, Druſus) Silij, & Druſi horti ep.26.h.l. Otho) qui cum de Scapulæ hortis ageretur ep.31.h.l. Quid ſcriberemus) al. quod ſcriberemus. Abes) ab urbe. ſic ep.2.h.l. es enim in ſuburbano ep. ſeq. & ep.32.h.l.

In Epiſt. 35. *Qualis futura ſit etc.*

σχόλια

QVALIS futura ſit) quum erit abſoluta. Vituperatio) Anticatones ep. 49.l.13. Laudationem meam) Catonem ep. 44.l.13. is enim liber erat etiam inſcriptus: Laus M. Catonis. Gell.l.13.cap.19. Perſpexi) q; ſit q̃ſi πρόπλασμα ep.37.h.l. Ex eo libro) ep.38.h.l. epiſtola. ep. 37.h.l. Hircius) ep.4.l.10. Colligit) Hircius. Catonis) M. Catonis Vticẽſis. Itaq; miſi) quum tu in ſuburbano ſis. paulò poſt. Librum) Hircij. Ad Muſcam) neſcio quem Semproniũ Muſcam appellat Val. Max.l.6.cap. 1. & Liu.lib.45. Daret) deſcribẽdum. Diuulgari) ut ex iſtorum uituperatione, ſit illius maior laudatio ep.38.h.l.

Imperabis tuis) ut deſcribant. συμβουλευτικὸν) delibera-tionem,conſultationem,uel,ut ep.31.l.13. quaſi interpreta tur ipſe,conſilium. Conor) ut ad Cæſarem mittam ep. 41.&.42.h.l.nihil reperio)nihil uenit in mentem ep.26.l. 13. Ἀριστοτέλους)Ariſtotelis ſcilicet librum περὶ τῆς συμβουλίας,uel libros quatuor epiſtolarum ad Alexandrum. Θεοπόμπου) Theopompi ſcilicet συμβουλὰς. Athen.lib.6. πρὸς Ἀλέξανδρον) ad Alexandrum. Illi) Ariſtoteles,& Theopompus. Ecquid tu)tu Cicero. Nihil in mentem uenit)ſic ep.26.l.13. Quod ſcribis)ep.33.h.l. Homines) quidam ibid. Qui poteſt?) quum talem filiã amiſerim? Minus?)iacuit?quum animum ad res etiam difficiles at-tulerim? ep 33.h.l. Tua me domus)ep.9.h.l. Aſturam) Plin.l.3.cap.5.hodie quoq; Aſtura dicitur. Ego ſcripſi) & quidem difficilia ep.33.h.l. Genus ſcribendi)de con-ſolatione pſertim ep.9.h.l. In hortis) al.in horto. Nũc ipſum) hoc ipſo tempore ep.10.h.l. al.nunc,ubi ſum. Di ſceſſus eſt)tempus eſt,quo ſenatoribus diſcederẽ licet, & rus petere:qđ fiebat circiter Cal. Quintil.ut ex Suet. & Martial.collegim9: qa tñ ep.37.h.l.ſcribit integrã ęſtatẽ reſtare, nos aliũ quidẽ diſceſſum,ſed nõ illũ tñ,qui mẽſe Ian. fieret , credimus ſignificari,qñ hic,& ep.37.h.l. lo-quitẽ de ęſtate,& ep.31.h.l.Hircij literas XIIII.Cal. Maij datas fuiſſe teſtatur. Nec dubitari poteſt,quin hæc & il-la eodem anno ſint ſcriptæ.Illud accedit,quod ep.19.& 27.h.l. ſcribit tempus eſſe,ut filius Athenas proficiſcatẽ, & proficiſcitur circiter Cal.Apr.ep.16.l.15 quid quod in hac epiſtola ait,hoc tempus,& ſignificat ęſtiuum. Quæ ſunt) ut amœna, & uoluptuaria ep.19. &.20.h.l. Huius tẽporis)æſtatis ep.37.h.l. Is)fortaſſe Scipio Africanus, qui Literni,q̃ Baijs exulare maluit:Senec.ep.52. uel Põ-peius,qui Baias habuit,Senec.ibid.& Albanũ non pro-cul ab Aſtura ep.5.l.7. Hoc tempus)æſtiuũ. Cõdieba-mus) ante Tullię mortem. Firmitas) q̃ prouideri putas oporterẽ ep.33.h.l. Hortis Scapulanis)ep.31.h.l. Vt pco

ni ſubijciantur) ut cupio aliter, atq; ep.33.h.l. Excludemur) hæredibus liceri cogitãtibus, ep.33.h.l. pſertim aduerſario & cupido, & locuplete & hęrede ep.38.h.l. Ad tabulam) auctionis, uel argẽtarij, ubi, quod ex oratione pro Aul. Cecinna collegimus, ita fiebat auctio, ut licitator ſtatim, poſt rem ſibi addictam, ab argẽtario pretium solueret. Facultates) quibus potẽs eſt & locuples ep. 38.h.l. Othonis) ep.31.h.l. Cupiditate) ep.26.h.l. Lentulo) puero, ep.23.h.l. uel potius Lentulo P.F. ep.13.l.11. qui poſt Cæſaris mortem ſcripſit ep.14.&.15.l.12. fam. Scribis) ut ab eo numos petam. Nõ eſt in eo) ſpes, ul' ipſe non eſt in eo, ut dare numos poſſit, ul' poſſit liceri. Faberiana modo res) Faberianum nomen ep.24.h.l. Conſequemur) hortos in quibus fanum ędificem? ep.12.h.l. Quãdiu hic) futurus ſim. Paucos dies) futurus ſum. Et tu ad me) ſcribe. In ſuburbano) ep.32.h.l. Eadem) utrãque belle ſe habere ep.30.h.l.

In Epiſt. 36. *Nihil erat, quod ſcriberẽ etc.* σχόλια

NIHIL erat) non erat ep.34.h.l. Abes) in ſuburbano ibid. & ep.ſup. Rediturus) in urbem. Scire uolebas) ep.ſup. Tñ) tm̃, legas licet. Ex hoc loco) profectu rus eſſem, uel exiturus ep.ſeq. Lanuuij conſtitui maneř) ep.ſeq. φιλαίτιον συμφορά) res querula calamitas. ſic loquitur ep.13.l.10. Fano) ep.12.h.l. Hanc in rem) ad parandos hortos, in quibus fanum ædificemus. Scapulæ) hortos ep.31.h.l. Clodiæ) hortos ep.33.h.l. Silius) epiſ. 19.h.l. Nolet) hortos uendere ep.26.h.l. Druſus) ep.16. h.l. Aget iniuſte) difficilem præbebit ep.27.h.l. Cuſinij) fortaſſe Coſſinij. ep.16.l.1. Trebonij) C. Trebonij ep.6.l.11. ſic Trebonianos hortos ep.38.h.l. Trebonij. & Cuſinij ep.33.h.l. Dominum) qui curet, uſum capiat, & oĩa faciat, quæ facerent ueri Trebonius, & Cuſinius, quorum erãt horti, ep.33.h.l. ita, ut ueri eẽnt domini, ſed,

ut ep.38.h.l.apparet,abſentes, pſertim Treboni⁹ ad quē Cicero miſit Oratorem,ep.20.l.15.fam.quem temporib⁹ hiſce ſcripſit ep.6.h.l. Terētium) fortaſſe.P. Terentium ep.10.l.11. Rebilum) fortaſſe Caninium Rebilum. Cęs. l.1.&.2.de bel.ciu. Tuſculanum placet) ubi fanum ædificemus. Significaſti) tibi in mētem ueniſſe epiſto.31.h.l. Hoc) quod ad fanum pertinet. Accuſas) ep.33.&.35.h.l. Vitio meo) ſtultitia mea ep.31.h.l. Hęc) fani ædificatio. Leuatio) ep.18.h.l.

In Epiſt. 37. Hircii epiſtolā ſi legeris etc. σχόλια

HIRCII epiſtolam) Hircij librū ep.35.h.l. πρόπλασμα) ſpecimen,ſimulacrum,adumbratio,unde perſpici pōt,qualis ſit futura Cæſaris uituperatio.ibid. Vituperationis) Anticatonum ep.49.l.13. Fanum) epiſt.12.h.l. Hac æſtate) ep.13.h.l. Quam) æſtatem. Sceler) ſi quaſi uoto,& pmiſſo tenear.ep.12.h.l. Nihil fuiſſe,quod ſcriberes) ep.34.h.l. Abeſſe) ep.ſup. Nihil te habere) quod ſcriberes. Mittam) tabellarios ep.34.h.l. Malo.n. fruſtra) mitterē. Nihil aliud ſcirē me,noui te nihil hr̄e) al.nihil aliud ſcirē me noui,niſi te nihil hr̄e. Scripſi tñ) alij,ſcripſiſti tñ,fortaſſe meli⁹. De Clodia) de hortis Clodię ep.ſe. Vētura?) Romā?ep.39.h.l. Res) de hortis Clodię. Secundum Othonem nihil magis) placeat. uellem.n.hortos primum Othonis, deinde Clodiæ ep.ſeq. Hāc) Clodiā. Puto) ep.33.h.l. Delectatur) hortis Clodia. orat. p M.Cælio,ſi mō ea eſt. Copioſa) & diues ibid. Illud alterꝛ) de Othone ep.ſeq. Difficile) difficile certamē ep. 39.h.l. Ad id) ad fanum ep.12.h.l. Hinc) ex hoc loco ep.ſup. Domum) Romam ibid. Arpinum) quò iuit poſtea ep.9. &.11.l.13. Id ipſum) conſolationem aliquam, aut rationes, aut munus illud ep.3.l.13. ut arbitror:certe aliquid,quod ad literas ptineret ep.39.&.40.h.l. Quod facis) domi incluſus ep.ſeq. Scripſi) ep. ſup. Lanuuij) epiſto.2.&.4.lib.14.

In Epiſt. 38. Quod ſcies recte illam etc.

σχόλια

QVOD ſcies recte illam) al. ꝙ ſcies recte mihi illam: ego legere: ꝙ ſcias certe mihi illã. Rem) fanum. Leuamento) leuationi epiſto. 36. h. l. Quum id) fanũ. Perinde) tanto leuamẽto. Tu) nedum alij. Id) fanum. Cupiam) ita, ut ſeruiam cupiditati ep. 26. l. h. Probare) ep. 18 h. l. Othone) ep. 31. h. l. Aduerſario) Othone ipſo aduerſario in auctione. Cupido) ep. ſeq. Locuplete) ibi. Hærede) Scapulæ ita, ut ipſe quoq; cum cæteris cohæredibus in hortis illis ſuam habeat partem, & reliquas commodius poſſit emere. Proximum eſt) ſecundum Othonem ep. ſup. Clodiæ) hortos, quos habet ad Tyberim. orat. pro M. Cęl. Voti) ep. 12. h. l. Trebonianos) Trebonij hortos ep. 36. h. l. Domini) Terẽtius, & Rebilus ibid. uel potius Trebonius, & Cuſinius ibidem qui tunc aberant ep. 36. h. l. Scripſi) ibid. Tuſculano) ibid. Æſtas) quam uides integram reſtare ep. ſup. Hircium) ep. 4. l. 10. συμπαθῶς) dolenter, miſerabiliter, cum miſericordia. Non miſiſſe) ne ego epiſtolam ita συμπαθῶς ſcriptam legens, magis dolerem, & dolorem quaſi refricarem. Humani⁹) feciſti. Illius) Hircij. Miſit) epiſ. 35. h. l. Tuis) librarijs ibid. Iſtorum) Cæſaris, & Hircij potiſſimũ. Illius) Catonis. Maior laudatio) cum uituperatione collata, præſertim quum uituperationes ab inimicis profectæ, minus credãtur. Muſtellam ep. ſeq. ep. 5. h. l & ep. 6. l. 13. Agis) de hortis ep. ſeq. Iam inde à Pontiano) ex eo tempore, quo fuimus in agro Pontiano à Pontijs inſulis, ut ego puto, uel Pontia dicto. Plin. l. 3. cap. 6. & 7. uel à Pontiano ſcilicet tempore, quo Pontio affui, ut ſit Pontius ep. 2. l. 5. Aditus ſit) ad iſtos hortos: & erit, ſi uenibunt ep. 33. h. l. Hæredem) Scapulæ. Ad id) fanũ, ep. 12. h. l. De deris) ep. 32. h. l. ἐγγήραμα) honorificã ſenectutem ep. 20. h. l. Illa) prædia, illi horti. Silij, & Druſi) ep. 26. h. l. οἰκοδεσποτικὰ) patrifamilias acõmodata. Mihi uidentur) &

ideo minus laboro ep.43.h.l. Sedere totos dies) ꝙ non poſſis ita facile in urbem reuerti. In uilla iſta?) Siliȷ̃, aut Druſi nimis longinqua? contra ep.31.h.l. ex uicino rure quid commodi, Teren. in Eun. uel ut ſterili. Othonis) hortos Othoni à Scapula relictos ep.33.h.l. Clodiæ) hortos. paulò ante. Druſo) ep.16.h.l. Ludus eſt ſuggerendus) παροιμιακῶς dictum uidetur. quare uideant docti, an reſpiciat πρὸς ὀρτυγοκοπίαν τὴν παιδίαν, in qua τοὺς ἡττηθέντας ὄρτυγας ἐμβοήσαντες κατὰ τὸ οὖς, αὐτοὺς ἐξιῶντο, λήθην ἐρδαζόμενοι τῆς τοῦ νενικηκότος φωνῆς καὶ τὸ ἐμβοᾷν τρυλλίζειν, ἐντρυλλίζειν ὠνόμαζον: ut ſcribit Pollux. lib. 9. ſic propemodum, oderunt ludum, ep.15.l.9. tentandus igitur Druſus uel aliquo ludo decipiendus, uel tranſeundum eſt ad Druſum, ut ep.26.h.l. Vtendum) ut ſignificaſti ep.36.h.l. Ratione feciſti) quoniam cōmodius ages ep.ſup. Hinc) ex hoc loco ep.36.h.l. Poſtridie Idus) poſtridie Iduum ep.36.&.37.h.l. ſed utrunque latine dicitur. al. poſtridie Id. Lanuuium) tu lege, Lanuuiȷ̃, ut ep.ſup. Contudi enim animum) ita, ut ire poſſim in Tuſculanū ep.ſeq. Fortaſſe uici) uincam, opinor ibid. Scies) quid ſim facturus. Philotimꝰ) ep.4.l.2. Nec Cartini) nec Carteię, nemo nō uidet legēdū ex Hirc. de bel. Hiſpā. ubi ſcribit Cn. Pōpeiū Carteiā delatū: quò poſt Cęſaris cędem Sext. etiam Pōpeium receptū ſcripſit Atticus ep.21.l.15. Teneri) & quidē in Carteienſiū ptāte. Hir. de bel. Hiſpā. Clodiū Patauinū) q̄rāt aliȷ̃. Oppiꝰ, & Balbꝰ) ep.10.l.9. Sed) nec, et, frequētius iungūtur, q̃ nec, ſed. Id factū) id fictū: legimus. Narrat) Philotimus, ut ſępè ꝓ Pōpeio, & Pōpeianis mētiri ſolitus ep.9.l.10. Fuluiaſter) Fuluiȷ̃ imitator. Laurētius Vallen. quēadmodum enim Fuluius Poſthumius pro Cæſare, ſic Philotimus pro Pōpeio mētiri ſolebat ep.2.l.9. & ep.9.l.10. Sed tñ) ſcribe. Naufragio) ep.31.h.l. Caniniano) C. Caniniȷ̃ Rebili, qui tūc Cæſaris erat legatꝰ in Hiſpā. Hirc. de bel. Hiſpan. συντάγματα) uolumina, libros, ut ego puto, de gl̃ia ep.28.l.15. &

ep.2.& 3.l.16.ita uero puto, quia duo συντάγματα dixit, quod q̃ bene de libris Academicis, & libris de finib. dici poſſit, omnes intelligunt. at libros de gloria non uidetur tum abſoluiſſe, ſed ne tum quidem libros Academicos, & de finibus abſoluerat, ſed abſoluit poſtea ep.18.lib.13. hic uero inquit, abſolui, forte librum de luctu minuendo ſignificat, q̃uis librũ uocet. Alio modo) q̃ ſcriptione. A miſeria) à dolore ep.33.h.l. Aberrare) ep.32.h.l. Opti me) ꝙ belle ſe habeat, ut ep.30.h.l. ἀκηδία) triſtitia. Nihil eſſe) cur triſtitia afficiaris, uel ἀκηδίαν ipſam nihil eſſe, & nullius momẽti. Cæteroqui) al. cętera quidem, recte, ut ego ſentio. ἀνεκτότερα) torabiliora. literas igitur accipiam quidem crebrius, & te uidebo interdum: ſed quod ad cætera pertinet, ea facilius abſens ferebam. Aſturæ) ep.35.h.l. Nec hæc) nunc hęc, legi fortaſſe poſſit: uel potius totus locus ita corrigẽdus uidetur: nam cætera quidem ἀνεκτότερα erant Aſturę, hęc quæ refricant, hic me magis angunt, & tñ, ubicunque ſum, illa ſunt mecum: & ſic ſenſus eſt facilis. Refricant) prouerb. refricare cicatricem. Illa) mala, & dolores, quibus afficior.

In Epiſt. 39. De Cæſare uicino ſcrip. etc. σχόλια

DE Cęſare uicino) ep.ſeq. de ſtatua Cęſaris in Quirini templo, quod domui tuæ in colle Quirinali eſt uicinum, collocãda: ut collocata eſt. Dion l.43. & ita Cæſar fuit uicinus Attico. ep.20.l.3. & P. Victor reg.6. Eum) Cæſarem. σύνναον) templi ſocium, cõtubernalem ep.28. l.13. Quirini malo) ut, quẽadmodum Romulus, à patribus necetur. Q: ſalutis) ne ſeruet, ſalus uero etiam Attici uicina dicitur ep.1.l.4. Peruulga) da operam, ut à tuis diuulgetur ep.ſup. Hircium) Hircij librum ep.35.h.l. Putaram) ep.ſup. Ingenium amici noſtri) ingenium M.Catonis, qui noſter fuit amicus ep.1.l.2. uel potius, ingenium meum: ſed ita loquitur, ut arrogantiam uitet: uideo tamẽ

interpretari

interpretari poſſe,ingenium amici noſtri, ingenium Hircij,qui amicus eſt noſter:etiam eius ingenium in ſcribendo probatur, ſed argumētum uituperatur. Pr obaretur) in laudatione ep.ſup. uel in uituperatione. ὑπόθεσις) argumentum ep.11.l.1. & ep.26 l.14. Vituperandi Catonis) ep.35.h.l. & ep.ſup. Vincam) ibi. Lanuuio)al. & Lanuuio.uincam inquit, animum, & Lanuuio pergam in Tuſculanum.niſi enim animum contudero, & uicero,eò ire non potero ep. ſup. Fundo illo) Tuſculano. Tantum mediocrius) al. tantummodo ocyus. al. tantūmdo octius.alij,tantummodo ſocius, recte, mea quidem ſententia,ut ita dicat:idem manebit dolor,ꝙ ſemper ſit, & tantummodo ſocius. Illuc) in Tuſculanum. Iſtâ)agri Tuſculani, ubi uel mortua eſt, uel certe frequens eſſe ſolebat Tullia. Quibus aſſidue conficior)quum recordor, me priuatum eſſe uoluptate,quam ex Tullię uirtute,humanitate, & pietate capiebam.ep.17.l.11. Nihil literæ?) proſunt? ep.12.&.33.h.l. In hac quidem re) in hac miſeria ep.ſup. Cōtra)noceant. quin dum illud tractabam, fouebam dolores, inquit epiſt.12.h.l. Eſſem)ſine literis. Durior)ad ferendum dolorem. Exculto) doctrina. Tu igitur)fac,confice.ep.ſup. Poterunt)id ipſum,quod facis, complecti ep.37.h.l. Occurram) quaſi occupabo. Ergo)confice. Id quidem)conſolationis, uel literarum ep.37.h.l. niſi uelis ad hortos uel ad rationes omnia referre. Muſtella)ep.ſup. Magnum opus eſt) maior res eſt, quàm facultates noſtrę ibid. Ad Clodiam) ad hortos Clodiæ ibid. In utroque)negotio, hoc eſt,in hortis tam Scapulæ,quàm Clodię. Faberianum nomē) ep.24.h.l. Balbo)ibid. Emere) hortos. Iſto nomine) Faberiano. Incerto)nomine: quod ſi certum ſit, quod uolumus,cō ſequemur ep.35.h.l. Romæ futura eſt)epiſto.43.h.l. Romam uentura epiſt.37.h.l. Quia tanti rem æſtimas)quia tanti Clodiæ hortos æſtimas, ut emendos putes, quamuis ſint minoris,quàm Scapulani. Eò)ad Clodiæ hor-

tos. Illud) Scapulanum, hoc eſt, hortos Scapulæ, quos primum, deinde Clodię opto ep.36.h.l. Magna res eſt) & maior, quàm facultates ep.ſup. Cupido) aduerſario Othone. ibid. Cum locuplete, cum hærede) ibid. Cupiditate) cui ſeruio ep.26.h.l. Infirmiores) al. inferiores.

In Epiſt. 40. *Hircii librum, ut facis, etc.*

σχόλια.

HIRCII librum) ep.35.h.l. Diuulga) peruulga ep.ſup. Philotimo) ep.41.2. Arbitrabar) mentiri more ſuo ep.38.h.l. Pluris) ob celebritatem, quę propter Cæſaris ſtatuam maior erit, & uidetur iocari in dolore, quãquam ſerio loqui etiam poteſt. Vicino Cæſare) ep.ſup. Faciet) tabellarius. Libenter eſſe) incluſum epiſt.38.h.l. Reſtet) faciendum. Confeceris) quod faciebas. ep.37.h.l. In Tuſculano) quò ueni, ut ſcripſi ep. ſup. Tironi) l.16. fam. Sentiebam) uidetur quidem hic diuidenda epiſtola, quòd Atticus eodem penè loco dicatur in Tuſculano expectari, & ex Tuſculano diſceſiſſe: ſed quia paulò poſt diuiſam in aliȷs libris inuenimus, & Atticus his temporibus in Tuſculanum iuiſſe frequenter uidetur ita, ut ante diſceſſiſſe, & iterum expectari dici poſſit, eam diuiſionem ſumus ſecuti. Sentio) nam quid amicitia uoluptatis habeat, carendo intelligimus. Ego te totus) ueniã. Quod) al. quot mihi neq; quot, neque quotus placet: ꝙ alterum hic minus latine, alterum minus ciuiliter, & amice dicatur: nam quotus licebit, latine dici non uidetur: nec Cicero, quum totus ad Atticum uelit uenire, poſtea præſcribat illi, quot ducere debeat, quaſi non liceat illi ducere, quot uelit.

In Epiſt. 41. *Heri non multo poſt, quàm etc.*

σχόλια.

HERI) ſic ep.13.h.l. Diſceſiſti) ex Tuſculano ep. ſup. Puto quidam) pueri quidam, ſi legatur, non idem

penè bis dicatur, puto,& uidebantur.uel puto,iungatur cũ ſuperiorib⁹. C. Mario C. F.) al. C. Mario Cn. Corfinio : unde nos olim ita legebamus: C. Mario C. N. Corfinio hoc eſt,literas attulerunt à C. Mario C. nepote Corfinio, ubi nunc ille eſt,quòd non procul ſit ab Arpino C. Marij patria:uel ꝙ à Cæſare ibi fuerit relictus: nunc referimus ad id, quòd ſcribitur ep.8.l.14. ut εἰρωνικῶς C. Marij filium uocet, ꝙ ita ſe ipſe uocaret. Secum eſſet,) per auiam noſtram Marij Gratidij ſororem lib.3. de legib. Mariũ) qui fuit ſepties Cos. Quem ſcripſiſſem) heroico carmine.lib.1.de Diuinat. & lib.1. de legib. L. Craſſi) oratoris,quem ego tantopere laudaui in libris oratorijs. Aui ſui) hinc Marius L. Craſſi affinis dicitur lib.1. de orat. & orat. pro L. Cornelio Balbo. Defenderem) ne Cęſaris decreto relegaretur ep.6.l.14. Illi) Mario. Propinqui) per Iuliam ipſius Cæſaris amitam, & Marij uxorem. Plutarc. in Mario. O tempora) εἰρωνικῶς: uel ò tempora,quòd Curtius etiam de Conſulatu cogitet ita, ut dubitet: quum ne cogitare quidem homo tam uilis deberet. Curtius) qui nihil non ſibi de Cæſare pollicebatur ep.12.l.9. Tirone) ægroto,ut ep.7.h.l. Miſi) fortaſſe Andricum, uel Menandrum ep.14. &.15.l.16. fam. Epiſtolam) quam ſcribere conabar ep.35.h.l. Ad Cæſarem) al.ad Ciceronem, qui & ipſe aberat,iam tum Athenas profectus ep.ſeq. Horti) Scapulani, præconi ſubijciendi, ut puto ep.35.h.l. nam uelim ſcire, quando Auctio ep.ſeq. Diſceſſus) ſic ep.ſup. Seſtij) ep.17.lib.5. ſed credo fore, ut doctis placeat legere,iſti:uel ut etiam legitur, Sexti, ut Sext. Puduceum ſignificet, ep.12.l.7. cuius auctioni tunc Atticus operam dabat ep.ſeq.& ep. 1.l.13. Satis conſilium) ſatis conſilij fortaſſe ſcripſit Cicero.

In Epiſt. 42. Tironem habeo citius, etc.

σχόλια

TIRONEM) ep.ſup. Habeo) ſanũ & hic, quum

Romæ eſſet æger ibid. Verebar) ita, ut miſerim, qui uideret ibid. Nicias)ep.21.h.l. Valerium)fortaſſe L. Valerium, quem iuriſconſultum uocat ep.9.l.1. fam.& ep.1.l.3.fam.uel Valerium Catullum Poetam, quem uidetur etiam ſignificare ep. 11.l.7. fam. uel P. Valerium, quem comitem, & familiarem uocat.Philip.1. Venturum) & uenit ep.ſeq. Ero ſolus)nam cum illis cõmunicare non audebo. Vnus eſſes) quicum omnia communicare poſſum,quo nihil eſt dulcius. A Peduceo)à Sext.Peduceĳ auctione ep.1.l.13. aliquid) eſſe facturum ep.37.h.l. Vt poteris)ſic eadem de re ep.39.h.l. Virgilio)ep.26.lib.13. Auctio)futura ſit,& in quam diem proſcripti ſint horti ep.ſup. Epiſtolam)ep.ſup.& ep.35.h.l. Idem)al.hodie. Niſi optimi ciuis)al.niſi optimum, & optimi ciuis. Tẽpora)poſtulant. Parere)lib. 3.de finib. cedere ep.9.l.4. fam. πολιτικοί) libri de Rep. uel homines Reip. adminiſtrandæ periti, & ſapientes lib.3. de finib. Sed ſic nobis eſſe uiſum)ſed ſcito ita nobis eſſe uiſum:itaque legendum eſt:uel ſed ſic nobis eſt uiſum. Iſti)Balbus,Oppius, & alĳ Cæſariani.ſic ep.27.l.13. Id curabis)ut iſti legãt. ĳs)Cæſarianis. Placere) epiſtolam ad Cæſarem. Intelliges)ex uerbis, & ex uultu. τοῦτο δέ μηλώσῃ) hoc autem inueſtigabis al. τοῦτο δέ γνώσῃ hoc autem intelliges. Cerelia)ep.72.l.13.fam.hanc à Cicerone ſene amatam crimi natur Q.Fuſius Calenus apud Dionem lib.46.nec Quintil.l.6.cap.4. & Auſonius in Centone nuptiali negant. κερέλλιαν ſcribit Dion. hæc etiam ſtudio philoſophiæ flagrabat.ep.20.l.13. Debere)debitorem eſſe fœminæ. Per ſcriptionem)nominis & debiti in aduerſaria, uel in tabulas à Cerelia relati. Placere) ut recte factã. Hoc debitum. Metuere)ut rem me indignam. Alterum) perſcriptionem. In metu non ponere) quòd nulla fraus in ipſa perſcriptione eſſe poſſit ep.25.l.14. de hoc uero entymemate diſputat Boetius in comment.5.in Topi.Cic. Suſtinenda)quaſi differenda, quamuis tu putes non eſſe di

gnitatis meæ debere. Metone)ep.3.h.l. Faberio) ep.24. h.l. L. Tullium Montanum)ep.ſeq. Cicerone)meo filio. Profectus eſt)Athenas ep.27.h.l. Planco)L.Planco, qui pro Cæſare prædes uendebat. Philip.2. Flaminio)Flammę Flaminio ep.18.l.14

In Epiſt. 43. *De epiſtola ad Cæſarem etc.*
σχόλια

DE epiſtola ad Cęſarē)ep.35.&.41.h.l. Quid egeris)an curaris, ut iſti legant.ep. ſup. De Silio) de Silij hortis ep.22.h.l. Non ita)ut olim, quum illos Druſianis anteponebam ep.20.h.l. Laboro)ep.38.h.l. Scapulanos, aut Clodianos)hortos ep.36.h.l. Efficias) ſic cōficias .ep.31.h.l. Clodia) ep.38.h.l. Veniat) Romā ep. 37.&.39.h.l. al.ueneant. Venales?)horti Clodiæ. Spintherem)P. Lētulum P.F. Spintherem ep.35.h.l.& ep.11. l.14. Feciſſe diuortium?)cum Metella? ep.6.lib.13. De lingua latina) quam inopem uulgo putāt.lib.1.de. finib. Securi es animi)multum tibi promittis Cicero, cōfidis, & arrogas. Talia)res philoſophicas,res difficiles ep.33. h.l. Conſcribis)latine, quod fieri uix poſſe putant lib.1. Acad.quæſt.& lib.1. de finib. conſcribis uero, non conuertis,dixit,nequis,quod tamen cauere non potuit, orationes Æſchinis,& Demoſthenis περὶ τοῦ στεφάνου,quas conuertit, ſignificari exiſtimaret ἀπόγραφα)exempla,res deſcriptę. Minore labore fiunt)q̄ ſi inuenirentur,& excogitarentur. Verba tantum affero)non ſententias. Quībus abundo)quorum me non eſſe inopem agnoſco ep.4 l.4.fam.Nicias,& Valeriꝰ) ep.ſup. Epeiroticæ) ex Expeiro ab Alexione miſſæ epiſt.25.l.13.ubi ſunt illa uerba: Alexionis epiſtolis cedimus,quas hic Epeiroticas potius appellari credimus,quàm illas,quas Atticus reſcribebat. ſic Epeiroticis xl.ep.36.h.l. Martianū) ep.11.h.l. Montanum)ep.ſup. Eundem)quem in Epeirum mittis,ut tuī poſtea meas literas Athenas mittant.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER XIII.

In Epiſt. I. *Ad Ciceronem ita etc.* σχόλια

AD) hic nihil, aut parum quid temporis eſt omiſſum. Ciceronem) filium meum Athenis ſtudentem ep. 27.l.12. Scripſiſti)ut illum moneres. Quam)particula, quæ uidetur ex uerbo ſequẽti queãdmodum, nata. Tullios)L. Tullium Montanum, & fortaſſe Tullium Martianum cum Cicerone Athenas profectos. ep.42.&.43. l.12. uel M. Tullium ep.13.l.8.Iſta)quæ ſcripſiſti. Proficient)ad corrigendum Ciceronem meum. Agamus)agemus, ſuperius uerbum requirit. De pecunia) exigenda, & inuenienda. Et ſi efficis) al.quod ſi efficis. Hortos) Scapulanos,aut Clodianos ep.43.l.12. Habebo)habere me exiſtimabo. Ob eã cãm fam.)ep.12.l.12. De æſtate polliceris)polliceris fore,ut hac æſtate fanũ ſit abſolutũ ep.37.l.12. κατaβίωσιν)uitę quaſi faſtidiũ, ſatietatẽ,& de ſperationem. nam uita nimis longa mihi uidetur ep.12.l. 12. Aptius)fano ibid.hęc enim eſt ſumma leuatio ep.36. l.12.niſi malis ad id ipſum,quod faciebat Atticus,referre ep.37.l.12. Cupiditas)cui ſeruio,ep.26.l.12. Iſtis) Cæſarianis ep.42.l.12. De epiſtola ad Cęſarem)ibi. Nicias) ep. 21.&.42.l.12. Peduceum) ep.12.l.7. Patrem) ep.1.l. 10. Totum in hunc)contuli,tranſtuli. Per ſe) nõ patris tantum,quod fieri ſolet, cauſa. Hoc) ut amemus inter nos. Hortos)ep.43.l.12. De epiſtola)ad Cæſarẽ. Certiorem)quid iſti ſentiant ep.42.lib.12. Gratior mihi)hic,

epiſtola potuit diuidi. Celeritas tua) qua tu es uſus in re neſcioqua. Ipſa res) quam tu curaſti, uel curare uoluiſti. Indignius) ipſa re Obduruimus) interitu filiæ ſic, ut cætera cõtemnamus. Humanitatem) humanum affectum. Ex ijs) intelligerem. Quid enim?) eſt? Verũtamen) expectabam, uel ſi quid accidiſſet, ſcire cupiebam ep.12.l. 14. Oppio. & Balbo. ep.10.l.9. Epiſtolas) quas ad eos miſi. Piſonem) conuenias ep.11.h.l. Sicubi) poteris ep. 3.&.16.h.l. De auro) ep.5.l.12. al. auio, ut legi etiam poſſit, Aulo, ibid. & ep.3.h.l. uel Ouia, ep.25.l.12. Faberi⁹) ep.24.l.12. Attribuatur) hîc attributio ep.3.l.16. Erote) ut meo procuratore qui ſcire poſſit, quantum debeatur. ep.15.l.10. Ariarathes Ariobarzanis filius) ep.20.l.5.& ſi fieri potuit, ut Ariobarzanes filium, & fratrem eodem nomine haberet: quia tamen regum mos fuit, ut filij patrum eẽnt gẽtiles, & heredes: & cõtra Ariarathes Ariobarzanis frater dicitur ep.2.l.15. fam. & ab Hirc. de bel. Alex. frater item, & Ariobarzani attributus uocat: atq; ſæpe F. nota filius, ſępe frater deſcribitur, uidendum eſt, ne, frater, hic reponi debeat: niſi forte filius Ariobarzanis mortui, non uiuentis dicatur: uel certe dicendum eſt Ariobarzani plures fuiſſe filios, quorũ unus Ariarathes ſit appellatus. Qũõ nunc eſt) ep.23.l.8. Pedẽ) prouerb. Non habet) ſi filius legitur, ut pauper, ep.1.l.6. ſi frater, ut attributus fratri, non Rex ipſe. Hirc. de bel. Alex. Omnino) cum ſuperioribus iungo. Seſtius) ep.17.l.5. Parochijs publicis) al. parochus publicus. atq; idipſum, mea quidẽ ſententia, εἰρωνικῶς, quaſi qui hoc ambiret, ut peregrinos præſertim uiros magnos taq̃ parochus publicus hoſpitio acciperet, quo plures clientelas habere uideretur. Occupauit) ne ab alijs acciperetur. Facile patior) ne cogar ego ſic affectus illum ut hoſpitem accipere. Beneficio meo) Ariobarzanes enim opera mea uiuit, & regnat ep. 20.l.5. Fratribus) Ariobarzane ipſo, & alijs, quos habebat. Neceſſitudo) qualis eſſe ſolet inter patronos, &

clientes. Diony. antiq. l. 2. Eum) Ariarathē. Alexādrū) ſeruum, uel potius libertum. Dedi) ad te, qui regi redderes. Cras igitur) erit. Auctio Peducei) ep. 41. & 42. l. 12. Ergo) uenies. Impediet) quum uenerit, quoniam uoles uidere de nomine. Sed tñ) uenies. Dionyſius) ep. 4. l. 7. Noſter) nunc, etſi prius oderam ep. 16. l. 10. Diſcipulis) non Ciceronibus filijs, quorum alter erat in Hiſpania, alter Athenis, ep. 6. & 42. l. 12. ſed à me ipſo diſcipulo ep. 14. l. 4. & alijs, quos habet. Diuti⁹ abfuturus. ac nollē) & ſi ita quoq; res intelligi poteſt, ego tamen facile aſſentirer ijs, qui legerent: diutius abfuturus, ac uellem.

In Epiſt. 2. A te literas expectabam, etc.

σχόλια

A TE Literas expectabam) quum ipſe nō uenias. Nondū) nā tabellerij Roma mane pfecti nōdū uenir potuiſſent, quū ego q́q; mane reſcriberem. Noīa) in quib⁹ eſt pecunia, quā ut exigas, diligētiā adhibes ep. ſup. Probo) bona exiſtimo. Dubitare) de iſtis noīb⁹: & ob id ſępe q̄ris ep. ſeq. Ad me refers) me conſulis. Quid? ipſe negotiū meum gerere, niſi cōſilio tuo?) ſoleo? ſed q̄m durior eſt ἀποσιώπησις, q̄ ut Ciceroniana uideri debeat, malim ſcribere, uł, ut in alijs libris legitur: quid ſi ipſe negotiū meū gererē? nihil gererē, niſi cōſilio tuo: uel, quid? ſi ipſe negotiū meū gererē, gererē, niſi cōſilio tuo? Cęliū) fortaſſe C. Cæliū, quē Cicero Ciliciæ olim p̄fecit, ep. 6. l. 6. cuiq; fortaſſe etiā pecuniā mutuā dedit, p̄ſertim quū in Aſia haberet ad HS. bis, & uicies ep. 1. l. 11. uel Q. Cęlium, qui diruptus, dirutuſque dicitur. Philip. 13. uel Cælium neſcioquem argentarium. certe timebat Cicero, ne qua lacuna eſſet in auro, epiſto. 6. lib. 12. Non probas) bonū nomen non exiſtimas. Plura non uis) Cęlio dari, ut fit, qñ quis bonū nomen nō exiſtimat. uel plura nō uis eē noīa, ſed pauca, ut cōmodi⁹ exigi poſſint. His igitur) his igit. numis, q̄s exegim⁹: uł noīb⁹, quę ſunt exigēda. Vtēdū eſt) ī emēdis hortis. Pręs aliqñ). al p̄s gdem

aliquãdo. Factus eſſet in his quidem tabulis) al.factus es,& in his quidẽ tabulis,recte,ut puto, ut ſit ratio quędam,quare Atticus Cælio plura dari nolebat, q̄ aliàs pro eo pręs fuiſſet,nec ille tamen ſoluiſſet. Vnde Cicero quaſi monet Atticum,ne timeat,illud addens, à me igitur omnia,hoc eſt,ut loquitur epiſt.7.li.4. meo periculo ſint:uel à me dentur omnia. Quòd ſi, præs factus eſſes, legatur,erit ſenſus: niſi haberemus hęc nomina, neceſſe fuiſſet,ut pro me pręs fieres:nũc omnia ſint à me. Dies) ad ſoluendum conſtituta. Longiores) al.longior eſt,recte. Teneamus) hortos,& fanum. Quod uolumus) ep. 35.l.12. Pręcone) qui ſolet habere hanc facultatem, ut diem ſoluendi pretĳ poſsit conſtituere. Diem) longiorem. Hæredibus) Scapulanis,ut Othone,epiſ.31. & 38. l.12. Criſpo,& Muſtella) epi.5.l.12. Pars) in Scapulæ hortis, ut puto. Duorum) Criſpi,& Muſtellæ fortaſſe cohęredum.epiſ.33.l.12. Bruti) M.Bruti. Ægypta libertus) meus.ep.30.l.12.& ep.13.l.16.fam. Epiſtolam) Bruti. Cõmode ſcripta erat) Bruti epiſtola contrà,atq; quum ſolet obiurgare.ep.5.h.l.& ep.33.l.12. & ep.1.l.6.

In Epiſt. 3. Habeo munus à te elabo.etc.

σχόλια.

HABEO) miſſum à te. Atqui petit ep.30.hu.l. ut eruat: fieri igitur poteſt, ut epiſtolarum ordo ſit perturbatus:fieri etiam poteſt,ut Atticus miſerit quidẽ, ſed non omnia,uel fortaſſe non uera, ut cogatur iterum petere.cętera certe conſequuntur. Munus) librum. Elaboratum) fortaſſe epiſt.37.l.12. Decem) nam decem legatorũ conſilium diſpẽſandæ,cohoneſtandæq; uictoriæ Imperatoribus Romani dabant, atque id ipſum poſt uictoriam,ut oſtẽdit Liu.l.38.quin decreuit olim ſenatus, ut P.Scipio ex.X.legatorum ſentẽtia pacem cum Carthaginiẽſibus faceret.Liu.lib.30.& in his non legabãt, qui eſſent Imperatorum neceſſarĳ.ep.5.h.l.in alĳs enim

certe legabant,ſicut legimus Africanum fratri legatum fuiſſe. Legatorum) Mumio.ep.30.h.li. Et quidem puto)Tuditanum patrē in decem fuiſſe, ut ſcribis. Filius) Tuditani.ep.5.h.l. Quæſtor fuit)ita,ut tum non potuerit eſſe legatus.ibid. Conſul)cū L.uel potius,Cn. Cornelio Lētulo an.ab urb.con.608. Mumius)L. Mumius Achaicus. Nominibus)ep.ſup. Quęris)dubitans. ibid. Quid placeat)mihi,ad quem refers.ibid. Placere) quū probem ibid.atque hæc quidem omnia oſtendunt,nomina exigenda, non legatorum nomina ſignificari. Piſone)ep.1.h.l. Aulus) al.Auius.ibid. Velim ante poſsis) uelim ante,quàm Brutus ueniat,mecū eſſe poſsis. Brutus)M.Brutus. Veniet)ut uenit. ep.6.h.l. Tuſculanū) ſuum.nam Ciceroni fuit uicinus in Tuſculano, & Cumano.in Brut. Dies is) quo Brutus in Tuſculanum eſt uēturus. Puero)ſeruo. Quærat)ab ijs,qui ſcire poſſunt, quo die Brutus ſit uenturus.

In epiſt. 4. Spurium Mumium putaram. etc.
σχόλια

SPVRIVM Mumium)in Brut. In decem legatis)epiſto.ſup. Et uidelicet.etenim εὔλογον)al. ſed uidelicet εὔλογον: ſed uidelicet conſentaneum eſt. Fratri) L. Mumio. Fuiſſe)legatū in primis,non in decem.ep.ſeq. Fuit)non acceſsit poſt uictoriam. Corinthum)Liu.lib. 52.& Flor.l.2.cap.16. Torquatum)librum epiſt.32.h.l Silio)ep.25.&.26.l.12. Criſpo,& Muſtella)epiſt.1.h.l. Scilicet)ſcribes. Nobiſcum)in Tuſculano.ep.ſup. Negotio)de fano.epiſt.12.l.12. Aquæductu)fortaſſe aqua Crabra.ep.18.l.16.fam.& Front. de aquæduct. pro qua Cicero uectigal pendebat,orat.3.contra Rull.quam uidetur etiam ſignificaſſe ep.12.l.5.uel de aquæductu aliquo,qui per ędes Ciceronis tranſiret:certe eſſet in urbe. Columnarium)uectigal à columnis appellatum ut oſtiarium ab oſtijs,& ἐπικεφάλιον à capitibus.epiſt.16.l.5.Cæſ.

l.3.de bel.ciu.& ep.8.l.3.fam. Ne nullum debeamus) al.ne debeamus. alij,ne ullum debeamus :quos libenter ſequor. à Camillo)epi.8.l.5.qui in hiſce rebus erat diligens.ep.33.h.l.al.iam illic. Legem) fortaſſe de augēda urbe.ep.33.h.l.propter quam rem columnariū eſſet ſoluendum. Piſoni)ep.1.h.l. Catonis)fortaſſe filij et quidem quadrimi.ep.22.l.16.fam.& M. Cato duos habuit filios,Plutarc. Cohæredibus)al.cum hæredibus. Herennianis)diuinandū eſſet,quis fuerit Herennius, à quo hæredes Herenniani ſint dicti. C. quidem Herennius Trib.pl.eſt.ep.15.l.1. Lucullo)L.Luculli filio mihi teſtamento commendato.lib.3. de finib. Tutor)Luculli. Agit)Piſo.

In epiſt. 5. Quod epiſtolam meā ad etc.
σχόλια

QVOD epiſtolam meam ad Brutum poſcis) ꝙ epiſtolam,quam ego ad Brutum ſcripſi, poſcis. Tiro) cuius opera in literis pręſertim utor.l.16. famil. & Gell. l.7.ca.3.ep.6.l.16. Illius)Bruti. Obiurgatoria) epiſtola.ep.33.l.12. Meam) epiſtolam. Miſi) ep.31.l.12. Iudiciali moleſtia)iudicatu.epiſ.14.l.12.nam uix, ac ne uix quidem potuiſſet Atticus cauere, ne quis patrocinium, & operam Ciceronis in iudicijs poſtularet : ſed poterat prouidere uel ne ſors eius educeretur, uel ſi eſſet educta, ut aliquis eius loco iudicaret,& ipſe Cicero moleſtia iudiciali careret. Tuditanum) ep.32.h.l. Hortenſij) ibid. Filium)Tuditani.ep.3.h.l. Non potuerat eſſe legatus) quum nondum fuiſſet Quęſtor.ibid.ſed aliter.ep.32.h.l. Fuiſſe)legatum Mumio in decem.ep.3.h.l. Mumium) Sp.Mumium.epiſt.4.&.30.h.l. Fuiſſe ad Corinthum) ep.ſup. Spurius)fortaſſe Spurius Mumius. epi.14.l.16. fam. Qui nuper eſt)qui nuper eſt mortuus. ἀποσιώπησις. ſolet enim Cicero hæc uerba refugere.epiſ.21.l.7. Miſſas) à Sp.Mumio L.Mumij fratre. Fratri) L. Mumio.

Fuerit legatus)ut eſt εὔλογον. ep.ſup. Non in decem)ſed in primis.ep.3.h.l. Neceſſarij)ne impedirentur neceſsitudine,quo minus imperatores accuſarēt,ſiquid peccaſſent,ut L.Furius,& L.Æmylius Cn. Manlium accuſarunt.Liu.l.38. M.Lucullum)ep.15.l.1. L.Muræna(m) pro quo extat oratio:& ſi in primis ille, non in decem fuiſſe uidetur,niſi forte patrem ſignificet. L.Lucullū) l.2.Acad.quæſt.& Plutar. εὐλογώτατον)maxime cōſentaneum.ep.ſup. Illum)Sp.Mumiū. Fratri)L.Mumio. In primis)in his,qui primo cū illo ad bellum proficiſcēte miſsi ſunt. Cures)ita,ut munus elabores.epiſt.3. h.li. Mea) res meas,ut nomina. epiſt.2.h.l. Diligens) Nepos in uita.

In Epiſt. 6. *Seſtius apud me fuit, & The. etc.*

σχόλια

SESTIVS)ep.17.l.5. Theopompus)ep.2.l.1.ad Q. fr. Veniſſe) ex Hiſpania. Scribere) Cæſarem. In epiſtola noſtra)ep.35.&.42.l.12. Leges ſuę)latę paulō ante,quàm in Hiſpaniam contra Pompeij filios proficiſceretur.Suet.in Cæſ.& Dion.l.43. Sumptuaria)ep.15 l.9.fam.& Suet.in Cæſ. Eſt εὔλογον) eſt conſentaneum, eum ſcilicet uelle Romę manere.Iſtis)Cęſarianis.ep.42. l.12. Mos gerendus eſt)in mittenda epiſtola ad Cęſarē: ut uidetur miſſa.nam poſtea effecit alteram. epiſ.26.h.l. quam non effeciſſet fortaſſe, niſi prior grata fuiſſet: id etiam,quod eſt paulo ante,oſtendit:erat in noſtra epiſtola.dixiſſet,eſt,niſi miſiſſet. Hanc ipſam ſententiam)quā multos iam menſes ſecuti ſumus in ſolitudine uiuentes,et nos iſtas non curantes.ep.10.& 23.l.12. Nos perſequi)ſi non perſequi,legatur,erit ſenſus:ſuſpicabar quidem Cęſarem idem cogitaturum,& facturum, quod erat in mea epiſtola, ſed miſi tamen,quod ita uoluerunt iſti, quibus mos eſt gerendus:niſi mutare ſententiam uolumus, quā cepimus, ut nunc illis morem geramus. Et) narrabat

Theopompus,uel Seſtius. Lentulum) Lẽtulum Spintherem.ep.43.l.12. Metella) fortaſſe Cæcilia Metella, cuius ex aure detractã baccã diluit Æſopi filius Hor. Sat.3.l.2.ep.23.l.11. Melius) noſti. Muſtella) ep.2.h.l. Silium)ep.26.l.12. Videris)ut ſcripſiſti.ep.4.h.l. Brutus)M.Brutus. Venit)ut ſperabam.ep.3.h.l. In Tuſculanum)ſuum. Me uidebit)ſic ep.14.l.10. Quum tu adeſſes)al.tum tu adeſſes.ep.3.h l. Miſi equidem) al.iuſsi equidem. Expectaſſe)hic in Tuſculano.

In epiſt. 7. Planè nihil erat,quod ad te etc.
σχόλια

PLANE nihil erat)ſic ep.36.l.12. Diſceſſeras) ex Tuſculano, quò ueneras à me de Bruti aduentu certior factus ep.ſup. Triplices)Martial.in apophor. ubi docent eruditi triplices eſſe tabellas , in quibus literæ ſcribantur:iccirco uidetur Cicero dixiſſe triplices,non triplices literas,ut prorſus triplices,non trinas literas oſtẽderet fuiſſe. Faſciculum)literarum. Ad Veſtorium)ep. 13.l.4.& ep.2.l.6. Q. Faberij)fortaſſe epiſt.24 l.12. In Pompeiano,Nolano) in loco inter Pompeios , & Nolã ita poſito,ut Pompeianus , & Nolanus appellari poſsit, ut dixit Horat.Lucanus,an Apulus anceps.uel in Nolano,quod olim Pompeij fuit. is enim habuit poſſeſsiones in Falerno,& Lucano.Philipp.13. Epitomẽ Bruti) ep. 5.l.12. Cęlianorum)ut Fannianorum.ibid. Philoxeno) ep.2.l.7. παναιτίου)Panætij,ſcilicet librum.epiſ. 14.l.9. περὶ προνόιας) de prouidentia, ut uertit Cicero ipſe lib.1. de nat.Deo.

In epiſt. 8 Commodum diſceſſeras heri,etc.
σχόλια

COMMODVM diſceſſeras) ex Tuſculano. ep.ſup. Trebatius)ep.14.l 9. Curtius.ep.2.l.9.uel Curtius.Nicias.ep 21.l.12.& epiſt.ſeq. Dolabella)uenit,re-

uerſus ex Hiſpania,quò prius iuerat.epiſ.5.l.12. Multus ſermo) fuit. ἐκτενέστερον) prolixius , largius , liberalius. ſic. ἐκτένειαν. ep.17.l.10. φιλοστοργότερον) amantius,magis piũ,qualis gener erga ſocerũ uelut alterũ parentem eſſe debet,uel hic etiam Dolabella erga filium epiſt.23. l.12. στοργὴ γάρ ἐστι πρὸς τὰ τέκνα.ep.2.l.7. Tamen) quamuis multus ſermo de alijs rebus fuerit.alij,tãdem. Quintũ,) Q.filium,qui tunc erat in Hiſpania.ep.6.l.12.atq; hic per Q.notam rectius ſcribitur. ἄφατα,ἀδιήγητα) infanda,minime narranda,ſcilicet de Quinto referebat Dolabella. ep.36.h.l.epiſt.31.l.12.& ep.20.l.15. Exercitus) Cæſaris exercitus,in quo nunc eſt. Scribere) neq; tamen ſcribit, ſed plus in ſuſpicione relinquit, ut ſit quædam ἔμφασις, quam ſignificationem uocat autor ad Herenn. quiuis tamen,quid illud eſſet,cognoſcere poterit ex ep.4. l.10.

In Epiſt. 9. Εὐκαίρως ad me uenit,cum etc.

σχόλια

EΥΚΑΙ'ΡΟΣ) opportune. Dolabellam) ep.ſup. qui quum Cæſarianus ſit,poteſt iuuare.ep.20.h.l. Torquatus)ibid. Egiſſem) de ipſo Torquato. Si quid de Bruto) audiueris,quod egerit.epiſ ſeq. Nicias) epiſt.21.l.12. Confectum) negotium,quo de acturus eſt Brutus. Diuortium) ep.6.h.l.uel diuortiũ,quod facere cogitat Brutus,ut Porciam Catonis filiam ducat, & ſi uiuo Catone uidet duxiſſe, ſi Plutarcho credimus,uxor certe dicitur à nobis ep.36.&.47.h.l. Idem) ut Brutus aliquid ea de re agat. Offenſionis) apud homines ep. ſeq. Hæc res) quam tentat Brutus. Mederi poteſt) ſermunculum reſtinguere epiſ.ſeq. Eundum) ex Tuſculano.epiſt.6.h.l. Prædiola)mercedulas prædiorum epiſt.11.h.l. Poteſtas non ſit) ne poſtea ipſum Cæſarem offendam,ſi exire uoluero. Venerit) ex Hiſpania. Meſſalæ) qui tunc in Hiſpania cum Cæſare uidetur fuiſſe,ut fuit antea epiſt. 22. lib.11. Illuc) Arpinum.

In Epiſt. 10. Minime miror, te & etc.

σχόλια

MINIME miror) quum & ipſe grauiſſime ferã. Marcello) M Marcello interfecto. ep.12.l.4.fam. & ep. 22.h.l. Acciderat) præſertim in hoc bello ciuili, ut quis à cliente interficeretur. Liu.lib.115. Natura ferre) quum clientes patronos, ut filij parentes, colere debeant. Dionyſ. l.2.antiq. Sed illud) addam. παρὰ τὴν ἱστορίαν) præter hiſtoriam: παριστορῆσαι. ep.1.l.6. pene eſt idem ὁδοῦ πάρεργον. ep.21.l.5. Tu præſertim) qui ſoles ἐπέχειν. ep.6. & 9.l.6, Me reliquum) eſſe ſcribis. Conſularem) uere Conſularem, & illo honore dignum, ut loquitur Philip. 1. nec enim omnes Conſulares erant mortui, ſed L. Cæſar, L. Philippus, Cn. Domitius, L. Paulus, & alij adhuc uiuebant. Seruius) Ser. Sulpitius & ipſe conſularis. ep.1. l.15. Hoc) quod tu ſcribis. Bene actum) ut epiſt.2.l.15. Cum illis) qui mortui ſunt. Iſta) philoſophica. epiſto.33. & 43.l.12. Ad Dolabellam) aliquid ſcribẽdum, aliquid Dolabellæ inſcribendum. Puto faciendum) ut aliquid ad Dolabellam ſcribam. κοινότερα) magis communia, magis oĩbus expoſita, q̃ quæ in libris de Rep. ſunt ſcripta. Ariſt. l.1. Rhet. ἧττον ἐστὶ κακοῦργον ἡ δημηγορία δικολογίας, ἀλλὰ κοινότερον. Quædam) ſcribam. πολιτικώτερα) ciuiliora, ad Remp. adminiſtrandam magis accommodata. ep.6.l.14. Deſiderat) Dolabella. ep.13.h.l. Brutus) iungatur ſequentibns Brutus ſiquid. Siquid) egerit. ep ſeq. Agendum) de Porciæ matrimonio. ep. ſup. Sermunculum) de diuortio, quod non probatur. ep ſup. Reſtinxerit) fœminam talem, & tanti uiri filiam, & affinem uxorẽ ducens. Ipſe) Brutus. Optime) curabit. Proficiſci) Arpinum. ep. ſup. XI. Cal.) Quint. epiſt.12.h.l. & profectus eſt. VIII Cal. ep.20.h.l. Quid agam) al quod agam. Illic) Arpini. Hodie) futurus ſum: uidetur tamen hæc particula in ep. ſeq. transferenda: & hic ita dicendum: ſed tñ illic aliqd habeo. nam prædiola ſunt cõſtituẽda. ep ſup.

S In Epiſt. 11. *Spintherem expecto,miſit etc,*
σχόλια

SPINTHEREM)ep.43.l.12. Miſit)Spintherẽ eſſe uenturum Per literas)iunge ſequentibus. Purgat) Brutus. Cæſarem)qui ueniam dederat.epiſt. 4 1 4. fam. De interitu Marcelli)ep ſup. Ille)Marcellus Magio) P.Magio Chilone ep 12 l.4.fam & Liu l 115. Cõſtet) ab ipſo Magio Marcellum interfectũ eſſe. Eius)Magij. Cauſam ſuſtinet) αἰτίαι, uel δίκην ὑπέχει. ep.1.l.1. Quid ſit)cur Brutus Cæſarem purget. Factus eſt)Marcellus. Non erat)Magius. Credo enim) al credo eum. Illum) Marcellum. οὐ γὰρ ὀνειδίως)non enim contumelioſe,non enim cum exprobratione al. οὐ γὰρ ὄνειδος, non enim exprobratio. Reſpondiſſe) & ob id Magium illi necem intuliſſe.paulo tamen aliter ſcribit Valer.Max.l.9 ca 11. Facile) ferre. Totum) malum,dolorem uel, totum eſt aliud. Aliud)ac credebam Dijunctior) quàm eram in Tuſculano,unde Arpinum ſum profectus.ep ſup. & ep. 9.h.l.al.diſiunctior. Fuit faciendum)ut Arpinum uenirem. Conſtituerem)ep 9.h.l. Obſeruantiæ) qua me ut coleret,ad me ſæpe ueniebat. Bruto noſtro)cupienti ſimul uiuere ep.23.h.l. Imponerem)quaſi imponerẽ manens in Tuſculano. Poſt hac) poſtquã filiam eluxero. Colere) & ſimul uiuere ep.23.h l. Inter nos) ἀλλήλους. Ad illum)Brutum. Non poſſem)filiam lugens. Tuſculani)fui,quo,me quotidie uolens uidere, & ob id ad me neniens,frui non poterat. Seruilia)M.Bruti mater. Nepos in Att.& Suet.in Cæſ. Venerit) Romam.ep 15.h.l. Egerit)dę diuortio,& nuptijs ep.9.h.l. Obuiam) Cæſari ſit iturus ep.23.h.l. Piſonem) epiſ 1 h.l. Maturum) tempus,ut hortos emamus,quum dies adſit ep ſeq.

V In Epiſt. 12. *Valde me momorderunt etc.*
σχόλια

VALDE) ſic ep.ſeq.Attica me ualde angit. Sanauerunt)

nauerunt) tanquàm Achillis haſta. Conſolabere) affirmans, morbum Atticæ non eſſe grauem, & me iubēs ſperare. ep. 16. h. l. Ligarianam) orationē, quæ extat. ep. 18. h. l. Vendidiſti) commēdaſti. ibid. Præconium deferā) ut eodem modo uendas, & commendes. Varrone) epiſ. 25. l. 2. Scribis) ut illum alicubi in meis libris intexam, et includam. ep. 15. l. 4. Cœpi) ſcribere. ep. 33. l. 12. φιλολογώτερα) eruditiora: ea, de quibus ſtudioſius diſputatur, hoc eſt, philoſophica, & quidem λογικώτερα. epiſt. 18. h. l. Mihi denunciauerat) l. 1. Acad. quæſt. & epiſt. 8. l. 9. fam. προσφώνησιν) dedicationem, inſcriptionem, & quidem librorum de ling. lat. ut poſtea inſcripſit. ſic προσφωνῶ ep. 20. hui. l. Ille) Varro. καλλιππίδης) Callipides, tardus, ut Callipides. prouerbium à Callipide hiſtrione natū: quo de Ariſtoteles ī poetica ſic ſcribit: οὐ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαστέα, ἀλλ' ἡ φαύλων, ὅπερ καὶ καλλιππίδῃ ἐπετιμᾶτο. Parabam) ep. 8. l. 9. fam. Vt) ut redderē. ſic enim uertit ipſe, εὖ ἀποδοῦναι. αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λώιον) eadem menſura, & melius: uel, ut uertit ipſe in Brut. eadem menſura, aut etiā cumulatiore, et l. 1. de off. maiore menſura. Potuiſſem) ἀποδοῦναι. Hoc) αἴκε δύνηαι, ideſt, ſi poſſis. Aſcribit) l. 1. ἔργον, καὶ ἡ μέρον. περὶ τελῶν σύνταξιν) de finibus compoſitionem, confectionem. ep. 14. l. 15. uolumen, ut συντάγματα epi. 38. l. 12. Tibi placuit) ep. 20. h. l. Deſpōdimus) deſpōdit, & dedit, ut libri de fin. oſtēdūt. ἀκαδημικὴν) ἀκαδημικὴν σύνταξιν, Academicā cōpoſitionē. ep. 15. h. l. Nobiles) Catulus, Lucullus, Hortēſi⁹. ibid. et ep. ſeq. Philologi) diſputādi ſtudioſi. philologia. ep. 17. l. 2. Nimis acute loquuntur) inducūtur à me loquentes acutius, quā ut in eorum perſonas poſſit cadere. ep. 18. h. l. ἀντιόχεια) Antiochia, collecta ab Antiocho. ibid. Iſte) Varro. Probat) quū illo philoſophię genere delectetur. ep. 18. h. l. Catulo) ep. 10. l. 1. Lucullo) ep. 5. h. l. Alibi) in alījs libris. Reponemus) qd hic auferimus. Brinniana auctione) Brinnianę hęreditatis, in qua ſum hęres, auctione ep 14. et. 49

h.l. Accepi)ſic.ep.49.h.l. Veſtorio)ep.7.h.l. Ad me) qui de ea conſtituā. Putauerunt)cohæredes. ep. 14 h.l. Amico tuo)Veſtorio ipſi.)ep.2.l.6 uel Egnatio,ep.34 h. l.Othoni)ep.31.l.12. Cohęredi meo) in Brinniana hęre ditate. Labeoni)fortaſſe.ep.1.l.1.ad.Q.fr.Fabij Labeones ſunt dicti. Auctionē)auctiōis diem. ep.14.h.l. Circiter Nonas)ep 16.h.l. Fore)reuerſum Arpino,ubi nunc ſum ep.ſup. Piſone)ep 1 h.l. Erotem)epiſ.15.l 10. Habes)ita,ut poſſis de negotio Piſoniano agere.ep.4 h.l. & cognoſcere quātũ debeat.ep 1.h.l. Scapulanis hortis) ep. 31.l.12. Dies)ędificandi fani,ut abſoluat hac æſtate, ep 37.l.12.uel potius dies auctionis ep.33.&.35.l.12.

In Epiſt: 13. Commotus tuis literis, etc.

σχόλια

COMMOTVS tuis literis)ep.ſup. Varrone)ibid. Academiam)σύνταξιν ἀκαδημικήν.ibid. Hominibus nobiliſſimis)ibid. Noſtrum ſodalē)Varronē.l.1 Acad. quęſt. Quatuor)ep 18.h.l.& ep.8.l.9.fam. Multa detracta) & multa etiam addita. nam qui ſecus grandiores eſſent:& rebus quidem grādiores, ſed uerbis breuiores. Qui intellexeris)ep.17.h.l. Illum)Varronē. Velle)deſiderare. ep. 17.h.l. Quem intellexeris)ibid. Ab eo)Varrōe. ζηλοτυπεῖσθαι)inuidia premi,dignũ iudicari,cui īuideat. Brutũ) intellexiſti ab eo ζηλοτυπεῖσθαι,φ ei libros περὶ τελῶν deſpōdimus.ep.ſup. Id hercle reſtabat)ut Varro Brutum ζηλοτυπῇ.al.idem edere reſtabat,ut legi fortaſſe poſſit:id enim edere reſtabat,ſcilicet Brutum ζηλοτυπεῖσθαι. nam cætera, quæ ſcribis,id pene ſignificant,licet nomē non edideris. Libri)περὶ τελῶν ad Brutum ſcripti.ep.ſup. unde Brutum Varro ζηλοτυπεῖ. Quidē)hæc particula etiam oſtendit, libros de finibus ſignificari,ſiquis paulò attentius cōſiderarit. Exierunt)è manibus:abſoluti ſunt,ſed nondum tñ diuulgati,atq; adeo ne Bruto qdē dati.ep.20.22.&.23. h.l.ſic Horat.urceus exit. Cōmunis)ita,ut ſuum cuique pulchrum,quod in prouerbio dicitur,eſſe uideatur.ut ep.

5.l 12. φιλαυτία)amor ſui prouerb.φίλαυτοι. Illa) duo libri,uel duorum librorũ aliquæ partes. Fruſtra deſcripta ſunt)nũc enim ſunt quatuor libri,& ita omnia mutata,ut iterum ſint deſcribenda. Breuiora)quũ multa ſint detracta.et breuiora uerbis. ἀπορῶ)dubito,ut tu ſoles.ep.11.l.7. Volo)ſcribere aliquid. Dolabellæ) ep 10 h.l. Deſide tanti)ibid. Non reperio quid)ſcribã. αἰδέομαι τρῶας)uereor Troianos ep 5 l.2. Si aliquid)ſcripſero Dolabellæ. μέμψιν)accuſationẽ, reprẹhenſionẽ. Effugere)ꝙ ad hominem ſceleſtũ,& tyranni amicum πολιτικώτερα ſcripſero ep.10.h.l. Ceſſandũ)ã ſcribendo. Excogitandũ) quod ad Dolabellã ſcribam. Angit) ut literæ momorderunt. ep.ſup. Acquieſco)quòd me ſanent.ibid. Nouas) literas,ut ueteres dixit.ep.16.h.lib.

In Epiſt. 14. *Brinnij libertus cohæres etc.*

σκόλια.

BRINNII) unde Brinniana auctio dicit.ep 12.h.l. Sabinum Albiũ)unde negotium Albianũ,niſi fallor,ep. 14.&.16.l 14 Ad me)Arpinũ.ep.9.& 11.h.l. uel in Tuſculanum,ubi me fore putabãt.ep 12.h.l. Tanti nõ eſt) ut huc eqs uenire uelim. Obire)al.nouare,et ita proferre auctionem.ep.12.h.l.Auctionis)ibid. Poſtridie non.)nã circiter Non. in Tuſculano futurus ſum. ep.12.& 16.h.l. Laxius)ſic diem laxam dixit. epiſ.1.l.6.al latius. Diem) auctionis. Profecti)Roma ad me. De Bruto ſiqd erit) ſi Brutus quid egerit.epiſ 11.h.l. De Cæſare) de Cæſaris aduentu.ep 9.h l. Prẹterea)al.ſiquid præterea. Varronem)epiſt.12.h.l. Scripſimus)de Academicis.epiſt.ſup. Tertium)ep.18.h.l. Nomina)Varronis,meũ & tuũ. Facta ſunt)ſcripta ſunt in dialogo.aliter dixit facere nomina.ep.24.l.7.fam.uel eodem modo,ſed μεταφορικῶς.

In Epiſt. 15. *Quid agit, obſecro te, etc.*

σκόλια.

QVID agit,obſecro te,Attica noſtra?)ep 13.h.l.

Cauſa fuerat)cur ſcriberes. Valerio)ep.42.l.12. Solitudinẽ)ep 10.l.12. Suſtentare)ſic.ep.19.h.l. Nos) tot malis affectos. Pedẽ)prou.latũ unguem. Villa) Arpinati. ep.10 h.l. σύνταξιν)cõpoſitionẽ ep.12.h l. Varronẽ)noſtrum ſodalẽ.ep.13.h.l. Traduximus)tranſtulimus. ibid. Modo)al.primo,ut requirit particula,deinde,quę ſequit. Catuli,Luculli)epiſt.12.h l. Hortenſij) oratoris,in cuius uilla,quæ erat ad Baulos,etiam diſputatũ eſt.li.2.Acad. quæſt. παρὰ τὸ πρέπον)præter decorũ. Videbatur)inducere eos loquẽtes de his,quę λογικώτερα ſunt, quàm ut illi de ijs ſomniaſſe unquàm uideri poſsint.ep 18.h.l Homi nibus)Catulo,Lucullo,Hortenſio. Non ignota)al.nota. al.ignota,ut legendum eſt,uel,non nota. Illa) Academica σύνταξις. ἀπαιδευσία)ignoratione:quòd ſint ineruditi, & diſciplinæ expertes.nam Catulus inter oratores numeratur in Brut.& Hortenſius ibidẽ ſumus orator deſcribitur:Lucullus uero omnem liberalem,& dignam homine nobili doctrinam perceperat l.2.Acad. quæſt. In his rebus)philoſophicis,& λογικωτέροις.ep.18.h.l ἀτριψία)nulla exercitatione:quòd non ſint exercitati. Villam) Arpinatem. Sermones)Academicos. Catonem)M.Catonem, ut Stoicum orat.pro Muræn.Stoici uero in Dialectica laborarunt.Topic.ad Trebat. Brutumq;)qui & ipſe Antiochius eſt.ep.25.h.l. Tranſtuli)à Catulo , Lucullo, & Hortenſio. Tuæ literæ de Varrone)ep.12.h.l. Viſa eſt) poſtremo.nam primo Catulo,Lucullo,& Hortẽſio : deinde Catoni,& Bruto : poſtremo Varroni,haſce partes dedi. Aptior)quàm Varroni,qui Ἀντιόχεια ualde probat epiſt.12.& 18.h.l. Ἀντιοχεία)Antiochia. Placeat ne tibi) ep.ſup.epiſt.22.& 25.h.lib. Aliquid ad illum)mitti.ibid. Hoc)quod ſcripſim9 de Academicis.ibid. Seruilia)ep 11. h.l. Brutus ecquid agit?)ibid. Ecquando?) ire obuiam cogitat?ibid. De Cæſare)de aduentu Cæſaris.ep.9.h.l. Ad nonas)ero in Tuſculano. Dixi)epiſt 11.h.l. Piſone) ep.1.h.l. Poteris)ep.3.h.l.

In Epiſt. 16. De VI. expectabam etc.

σχόλια

DE VI.)de Sexto,ut ſit nota, quod aperte uereatur ſcribere,de Sexto Pompeio.al.de Sexto,ut Sext.Peduceum etiam poſſit ſignificare.ep.12.l.7.al.V.Cal.fortaſſe rectius. Non imperaſſem)al.nõ quo ĩmperaſſem. nos ita legimus:non quo:imperaſſem: & interpretamur: non quo magnopere id ego ſcire cuperem,uel cupiã, aut uelim te ſcribere:nam ſi cuperẽ,aliquid tuis imperaſſem. ſic loquitur.ep.4.l.5. Eadem)quæ ſcripſi epiſ.ſup. Illa) quero. Cogitet)de obuiam itione.epiſ.11.h.l. Egit)ibid. A Cæſare)ep.ſup. Tuæ literæ)epiſto.12.hu.l. Sperare) quòd ſint ἀκίνδυνα.epiſ.18.h.l. Iubent)ita,ut ſanent.ibid. Recens aliquid)nouas literas.ep.13.h.l.

In Epiſt. 17. Vides,propinquitas quid etc.

σχόλια

VIDES)nunc,quum longius abſimus.epiſ.10. h.l. Quid habet)commoditatis. Nos uero cõficiamus hortos)hæc dicta ſunt κατὰ παρένθεσιν: & conficiamus hortos,ut ep.31.l.12.atque id ipſum, ut & fanum ædificare. ep.12.l.12.& propinqui eſſe poſſimus, quum propinquitas tantum commoditatis habeat.ut epiſ.31.l. 12. Quum eſſem)ante quàm Arpinum uenirem.ep.10.h.l. Iam erit) ad nonas.ep.ſup. Admonitu tuo)ep.12.h.l. Argutulos) quòd habeant os illius adoleſcentioris Academiæ.ep.8. l.9.fam. Libros)quatuor.ib.& ep.13. h.l. Varronẽ)epi. 12.h.l. Quid ad ea)reſpondeas. Scripſi) ep.13.h.l. Eum) Varr. Deſiderare)uelle.ep.13.h.l. A me)intexi.ep.12.h.l. Ipſe)Varro. πολυγραφώτατος)plurima ſcribens.l.1.Acad. quæſt. Nunquàm me laceſſiſſet) ſcriptis, etſi magnam πρόσφώνησιν denũciauerat.ep.12.h.l. Quem ζηλοτυπεῖν) cui inuidere.ep.13.h.l. Multò Hortẽſium minus) ſi Brutum non ζηλοτυπεῖ,ut putabam,ep.13.h.l.multò minus ζηλοτυπεῖ

Hortenſium in eum quidem incluſum librum, qui inſcribitur Hortenſius, lib. 1. de finib. & Tuſc. 2. ſed nunc iam mortuum, in Brut. nã partes mortuis dare eſt ἀζηλότυπον. ep. ſeq. Aut eos) ep. 15. l. 4. Maneas) ſcripſerat igitur Atticus, ſibi placere mitti, quod quęſitũ eſt, ep. 14. & 15. h. l. Ad eum) Varronem. Scripſi) ep. 14. h. l.

C *In epiſt.* 19. *Commodum diſceſſerat etc.* σχόλια

COMMODVM) ſic ep. 8. h. l. Hilarus) epiſt. 9. l. 1. Ne triſtis ſis) quòd ægrotet. ep. 12. h. l. ἀκίνδυνα) periculo carentia, ſcilicet mala, quæ patitur Attica. & ob id tuæ literæ ſperare iubent. ep. 16. h. l. Ligarianam) epiſ. 12. h. l. Cõmẽdauit) & uẽdidit. ibi. Balb⁹, ac Oppi⁹) ep. 10. l. 9. Ad Cæſarem) in Hiſpaniam. Oratiunculam) eã ipſam orationem Ligarianam. Scripſeras) unde poſtea illud ego reſcripſi: præclare uendidiſti. ep. 12. h. l. In Varrone) in dialogos includendo. Iſta cauſa) quæ me mouit, ut orationem Ligarianam ita ſcriberem: uel iſta, quæ ſequitur, & quam tu ſcribis. φιλόδοξος) cupidus glorię, ambitioſus, quales uidentur ferè omnes, qui uiuos laudãt ꝙ id facere uidentur, ut ſibi mutuum reddatur. uel ſtudioſus nobilium, quales ſunt Catulus, Lucullus, & Hortenſius ep. 12. h. l. Deſiderari) ep. ſup. Eos) dialogos. Libris quatuor) ep. 13. h. l. In eis) libris. ἀκαταληψίαν) comprehenſionis negationem: uel, ut alij uertunt, incomprehenſibilitatem. ἀκατάληπτον, quod comprehendi non poteſt, uertit ipſe Cicero. l. 2. Acad quæſt. Antiocho) Philoſopho. ibid. Dedi) quum prius Lucullo dediſſem. ibid. Tertius) epiſ. 14. h. l. Cottam) C. Cottam oratorem, & Philoſophum Academicum. lib. 1. de nat. Deo. Varronem) iſtum ipſum, de quo toties eſt dictum. Meũ κωφὸν πρόσωπον eſſet) mea muta perſona eſſet. eſt autem à fabulis ſumptum, in quibus, ex Horatij præcepto, nec quarta loqui perſona laborat: unde dixit Martial. κωφὸν Paula

πρόσωπον amat. Ciceronis uero πρόσωπον ob id fortaſſe κωφὸν fuiſſet, quòd uiuente C. Cotta, Cicero iunior erat, quàm ut cum eo, & M. Varrone de philoſophia diſputaſſe uideri poſſet: & ſi in libris de nat. Deo. adeſt potius, quàm diſputat: & Cottam quidem ex Bruto ſcimus Conſulatum petiſſe, quum Cicero Quæſturam peteret: Varronem uero Cicerone natu maiorem minimum annis XXVI. collegimus quum ex libris Euſebij, tum ex eius libro. 1. & 3. de re ruſt. ubi ſcribit, ſe octogeſimo anno admoneri, quum ea ſcriberet Coss. Cn. Domitio Caluino, & M. Valerio Meſſala, uel certe non multò poſt, quo tempore Cicero ſummum LIIII. annum agebat. & ſanè ſcribit Plin. l. 29. ca. 4. M. Varronem ad annum LXXXVIII. perueniſſe. Heraclides) Ponticus. epiſto. 5. lib. 3. ad Q. fr. & Laert. Sex) epiſt. 1. lib. 6. Fecimus) epiſt. 15. lib. 4. De oratore noſtri tres) oratorij libri. ibid. Mihi uehementer probati) & tibi. ibid. Mihi tacendum fuerit) ut κωφῷ προσώπῳ. Craſſus) L. Craſſus orator. epiſto. 41. lib. 12. Antonius) M. Antonius orator. Catulus) Q. Catulus. lib. 2. de orat. C. Iulius) C. Iulius Cęſar. ibid. Cotta) C. Cotta orator. Sulpitius) P. Sulpitius. Puero me) annum XV. agente. Inducitur) L. Martio Philippo, & Sex. Iulio Cæſare Coss. ἀριστοτέλειον) Ariſtotelicum. Habent) hic uidetur ſignificare libros de orat. Ariſtotelico more non fuiſſe ſcriptos contra, atque in epiſtola ad Lentul. teſtatur: ſed hoc ad perſonas, illud ad præcepta referendum uidetur. Ipſum) autorem. quod in libris, qui deſiderantur, uidetur Ariſtoteles feciſſe. περὶ τελῶν) de finibus. epiſto. 12. huius libri. L. Torquato) lib. 1. de finib. M. Catoni) ut Stoico. orat. pro Muræn. & lib. 3. de finib. περιπατήτικα) peripatetica. M. Piſoni) lib. 5. de finib. ἀζηλότυπον) ſine inuidia: inuidia, uel æmulatione carens. ſic ἀνεμέσητον. epiſ. 8. lib. 12. Cum Catulo, Lucullo, Hortenſio contuleram) primo.

epiſt.15.h,l. Perſonas)eorum.λογικώτερα)λογικῆς,hoc eſt, rationis diſſerendi pleniora. Vt illi)Catulus, Lucullus, & Hortenſius. De ijs)Academicis. Somniaſſe unquã uiderentur)non illi quidem ἀπαίδευτα, ſed in his rebus ἄτριπτα.epiſto.15.h.libri. Tuas) literas. epiſt. 11. h.libri. ἕρμαιον,) al. ἑρμαῖον,inſperatũ lucrũ. τὸ ἀπροσδόκητον κέρδος,inquit Suidas. Aptius) Varrone. Id)Academicũ. Delectari uidetur) quòd Ἀντιόχεια ualde probet. ep. 12. h.l. Meaſque partes)uix defendas hic non eſſe ſolæciſmum,niſi,ut prius etiã legebatur, reſtituas,eaſq; partes, ut pendeat à ſuperioribus:aptius ad eas partes. Conſecutus)ut in libris de finib. Mea cauſa)meę partes,quas tueor. πιθανὰ)probabilia.nam probabilia ſequuntur Academici. Antiochia)quæ probat Varro.epiſto. 12.h.lib. unde nemini uiſa eſt aptior Ἀντιοχεία ratio.ep.15.h.l. Putes)ep.14.h.l. Hos libros) quatuor.epiſ.13.h.l. Occurrũt)ſic.epiſt.21.h.l.occurrunt uero,quę ſunt in epiſt. 22. &.25.h.lib.

In *Epiſt.* 19. *A Cæſare literas accepi etc.*

σκόλια

A CÆSARE)ex Hiſpania. Conſolatorias)propter Tulliæ mortem. Hiſpali)Plin.lib.3.cap.1. De urbe augenda)epiſt.33.h.lib. Torquato)ep.ſeq. Grata) ep. 9.h.li. De uxore)al.ad Ligarianam de uxore:recte,mea quidem ſententia. nam Tubero, quum eſſet Ciceronis propinquus,uolebat fortaſſe de uxore, & priuigna fieri mentionem in oratione Ligariana quo loco ipſe à Cicerone propinquus uocatur.idq; ut propinquitas ipſa melius cognoſceretur:niſi quis putet, Tuberonis uxorem, & priuignam inter ſe contendiſſe,ut fit, idq; Tuberonis culpa, quem uel ob id Cicero nolit excuſare. quod ſi placet, cætera ſunt accommodanda. Abdere) al. addere. recte. Res) oratio ipſa : uel mulierum illarum rixa. Peruulgata) & à te præclare uendita, epiſt.12.h.li.

& à Balbo,& Oppio ad Cæſarē miſſa ep.ſup.uel apud omnes ciues. φιλαίτιος) accuſationis, & querelæ ſtudioſus,ut ep.7.l.3.fam. Habuiſti)in uendēda Ligariana oratione ep 12.h.l. ut fabulæ uendi ſolebant in theatro recitandæ. uel in ſpectandis uxore Tuberonis, & priuigna contēdentibus. Hoc loco)uilla Arpinati ep.14.h.l. Cōſtitui) dixi ibi. Adero) in Tuſculano ep.12.h.l. Fratrē) meum. Quid egeris)cum eo de Quint.filio ep.8.h.l. De fama)à Q. filio de me diſſipata ep. 36.h.l. rumorem uocat ep.ſeq. Scripſeram)ep.8.h.l. & ep.32 l.12. Nihil melius curandum enim nobis eſt,atq; hoc)al.nihil meli⁹.curandum enim non eſt, atq; hoc.nos ita legendum putamus.nihil melius(curandum.n. non eſt)atque hoc. hinc paulò poſt:non curare pulchre poſſum.q; ſi quis, curandum n.nobis eſt,malit legere,haud equidem magnopere contenderim: dūmodo κατὰ παρένθεσιν legat. Tranſuerſum unguē)prouerb.latum unguem. φιλοσόφως;)philoſophice,loquar.ſ.& diſputē. Hęc)philoſophica. habere?) ex quo ſeceſſi ep. 10. &.33.l.12. δεδῆχθαι) morſum eſſe, ægre tuliſſe, quod de Q. filio ſcripſi ep.8.h.l. ſic latine, me momorderunt epiſtolæ tuæ ep.12.h.l. Nihil erat)qa nihil laboro. Ei)Q. fratri,uel Q. filio. Id ago.ſ. ut iudicia uidear tenere) εἰρωνικῶς.ſ. oñdo, ut aliquis pōt dicere, me nolle fratri,aut fratris filio deeſſe, ut hoīum iudicia uidear tenere ita,ut optime de me ſentiant. uľ curo famam, ut poſſim in iudicijs regnare,ut ante.ego uero literas diligentius curo q̄ rumorem.ep.ſeq.al. cum interrogatione legitur. μὴ γὰρ αὐτοῖς)non enim ipſis,credo, uel tale qd ſic propē ep.1.l.6. Iſta)quæ dicuntur. Non licet) nunc dicere. Non curare)ep.23.h.l.

In Epiſt. 20. Ad Hircium dederam etc.

σχόλια.

AD Hircium)ep.35.l.12. In Tuſculano) unde Arpinum ſum profectus ep.10.&.11.h.l. Huic)epiſtolę Hircij, uel potius tuæ. Alijs) epiſtolis. Malo) reſcribere.

Poſſum)præſtare. Torquato) L. Torquato ep.11.l.12. uel Aul.Torquato.l.6.fam.nam L. Torquatus deceſſerat,ut cognoſci poteſt ep.18.h.l.niſi forte ſit hic filius,ille pater.orat.pro P.Syll.illum certe,qui bello ciuili interfuit,ep.7.l.9. Reſp.perdidit.in Brut. A Dolabella?)cō ſequar? ep.9.&.43.h.l. Quod ſimulac)fuero conſecut9. Ab eo)Dolabella,uel Torquato. Quinto)fratre. Expecto)tabellarios. Proficiſcens) Arpinum ep.10.h.l. Ad eum)Q. fratrem. Inhibere illud tuum)qui ſoles ἐπέχειν. ep.6.l.6.uel qui putas ἐπέχειν reddi latine poſſe per uerbū inhibere. Inhiberi)inhibere,legi debet. Suſtinēt)remos. alio modo remigant)cōtra,remis ex ſuperiore ſcalmi parte in inferiorem,& ex poſteriore in anteriorem trāſlatis: quod ſciare uocant nautæ. Ab ἐποχῆς)ab aſſenſionis retentione,ep.6.l.6.uel poti9 ab hac uoce ἐποχῆς.al.ab epoche,ut ſit quaſi latine dictum.alīj,ab ἐπέχειν.i.ab hoc uerbo,ἐπέχειν: quod ego ſequor. In libro)Acad.quæſt. ſed primæ editionis. alīj librū de oratore ſignificari uolunt. Fuit)ante q̄ admonitus à te,inhibere uerbū reponerem. Varroni)cui libri primæ editionis legendi ſunt dati, ſed ſecūdę nondum miſſi ep.ſeq. Mutauit)id,quod pri9 ſcripſeram. Lucullus) ep.12.&.15.h.l. ſuſtineat currū,ut bonus ſæpe agitator,equoſq;)Ennīj fortaſſe uerſus, quem lib.2.Acad.quæſt. totum penē ſoluit. Carneades) ibid. & ep. 18.l.12. προβολὴν)ꝓgreſſus retenſionem,ſtatū, apparatum ad pugnā. ἐποχὴ) aſſentionis retentioni. Hoc) recte,& latine loqui. Rumore)de Q.filio, uel a Q.filio de me diſſipato ep. ſup. & ep.36.h.l. Pollione) qui de Q.filio ſolet ſcribere ep.32.l.12. Panſa)iamp̄ridē in prouinciam profecto ep.9.l.12. Etiam)ſcribes. Siquid certius)habebis. Critonio)cuiuſdam Critonīj Ædilis meminit Appiā.l.3. Siqd eēt)ſcirem9,uel tu ſcriberes. Certē ne)cōſtat,ul' dr̄.Metello) fortaſſe ep.4.l.10. Balbino) de q̄dā Balbino,Appiā.l.4. Ederē)libros meos. Hermodorus)ἀκροατὴς γενόμενος Πλάτωνος,inquit Suidas. Facie

bat)ut ederet libros iniuſſu dñi. Ex quo)factũ eſt,puer bium,quod ſequitur. λόγοισιν ἑρμόδωρος)ἐμπορεύεται: uer bis Hermodorus mercatur.prouerb.uerba importat Hermodorus. Cuiq; quicq̃ ante,q̃ Bruto?) dare? Te autore)cui placuit ep.12.h.l. προσφωνῶ)dedico, inſcribo ibid. & ep.13.l.15. Balbus)ep.3.l.7. De finib.) περὶ τελῶν ep. 12.h.l. Sed tñ quædam)mutaui.al. ſed tñ quædam addidi. Reliquos)quatuor libros de finib. ἀδιόρθωτα)non correcta,imperfecta,inchoata ep.22.h.l. ἕωλα)non recẽtia,obſoleta ibid.ſic epiſtola ἕωλος dicitur ep.2.l.9. fam. περὶ μικρὰ σπουδάζειν)parua curare,in paruis ſolicitꝰ eſſe,rerum paruaꝝ ſatagere,ut loquitur Terent. Aliud?)quod agam,quod maius ſit? Te autore)ep.12.h.l. Tuis)librarĳs, ut ep.35.l.12. Fugit) quum de libris περὶ τελῶν loquerer. Dicere?)quod ſequitur? Cerelia) epiſt.42.l.12. Deſcribit)libros meos. A tuis)librarĳs. Iſtos ipſos)libros. A me non habere) al.eam non habere.al.eam me non habere.alĳ,ex uetere,ut dicunt,lectione, eam à meis librarĳs non habere:quod, ſi ueꝝ eſt, libẽter ſequor:uel certe ita lego:à meis nõ habere,ut ſit quaſi ἀντίθετον tuis. tuis à me non habere, legi non poſſe cognoſcitur quum ex uerbis ſuperioribus,& ſequẽtibus,tum ex illis:poſſum falli.qui.n.falli poterat ita,ut non poſſet cõfirmare,eam à ſe non habere? ſed à ſuis potuit falli. Abfuerunt)librarĳ ita,ut poſſent clã me libros deſcribere. Binos)libros, quorum alteros Cerelię dare poſſent. Singulos) libros. Tuoꝝ)librarioꝝ.Tñ eo nullum) al. tamen ego nullum. Eos)libros.

In Epiſt. 21. De Dolabella tibi aſſen.etc.

σχόλια

DE Dolabella)ut aliquid ad ipſum ſcribam,deſiderantem .ep.13.h.l. Tibi aſſentior)ita faciẽdum, ut ſcribis ep.10.h.l. Cohęredes)in Brinniana hęreditate ep.12.h.l. In Tuſculano)me cõuenient ep.12.&.14.h.l. De Cæſaris aduentu)ex Hiſpania ep.9.h.l. Balbus) ep 3.l.7. Nõ

ante Cal. Sext.)eum uẽturum eſſe. Attica)ep.12.h.l. Leuius,ac lenius) προσωνομασία. Fert)ægritudinem, quum te roget,ne triſtis ſis ep.18.h.l. εὐκόλως) facile. Cogitatione)collocandæ,ut arbitror, Atticę iam nubilis ep.17. ad M.Brut.q̃ nõ multo poſt nupſit M. Vipſanio Agrippæ. Nepos in Att. Nihil tibi credo)nõ.n.credimus,quę nouimus.al.nihil tibi cedo,quod fortaſſę magis probes, ut ſit,in ea,cogitatione nihil tibi etiam patri cedo:deinde dicat,ualde probo ea,quæ noui. Hominẽ)fortaſſe Taluã ep.29.h.l. Laudabilia) de iſto homine. De Scrofa) à Cn. Tremelio Scrofa referente ep.4.l.5. εὐγενέστερος) generoſior fortaſſe propter matrem.

In Epiſto. 22. De Varrone,non ſine etc.

σχόλια

DE Varronę)ep.12.h.l. Placeat) placeat'ne ad eũ mitti, quod ſcripſimus ep.14.h.l. Occurrunt) ſic ep.18. h.l. Quædam) quæ uidebis ep.25.h.l. ἀσμενέστατα) libẽtiſſime. Intexui)tertiũ ep.18.h.l. Primum)quũ nunq̃ antea te uelle oñdiſſes. Marcello)ep.10.h.l. Caſſi⁹)C. Caſſius,qui tpibus illis Brunduſii moratus eſt,ep.17.l.15 fam. Deinde etiã Athenis uidetur fuiſſe. τὰ κατὰ μέρος) res particulatim:uel ut alĳ uertunt,particularia. Serui⁹) ſcripſerat ep.12.l.4.fam. Tum foras dari) tum diuulgari. Librarios tuos)ep.20.h.l. Culpa) ꝙ ab ipſis Cerelia deſcribat ibid. Scripſeram)ibid. Cereliam) ep.42.l. 12. Quædam)libros ipſos de finib.ep.20.h.l. Non potuerit)habere. Balbo)ep.3.l.7. Satisfaciẽdum fuiſſe)ut quintum de finib.librum deſcriberet. ep.20.h.l. al.ſatisfaciendum eſt. Obſoletum)ἕωλον ibid. Inchoatum)ἀδιόρθωτον. ibid. Varroni)fortaſſe fuit hic diuidenda epiſtola, quum paulò ante eadem de re ſit locutus: ſed nos ita reliquimus,arbitrati id hoc loco nõ magni referre. Mittã) quatuor libros Academicos ep.13.h.l. Dubitari)ep.ſeq. Attributos)debitores ex attributionę. ep.13.l.15. & ep.3.

l.16. Appellas)mones,ut ſoluant. Probe)ˈfacis. Auię) ep.2.l.1. Perodioſum)quod nihil agat.ep.9. &.10.h.l.niſi forte aliquid illi acciderat, quod eſſet perodioſum,ut controuerſia inter mulieres, quæ uix ſatis humanè facerent. Vita fert)talia. Vix ſatis humanè]) faciunt. Tullium ſcribam)ep.4.l.5. Si fuiſſet)quod eum appellares. In hanc rem)fortaſſe ad fanum ep.12.l.12. Ille negauit) al.ille recte negauit,ut uitet carmen, quod tñ non ſemꝑ facit,ut ep.26.h.l.eſſe putares, quãuis in oratore uitium orationis eſſe doceat:utq; hic ſit quoddã ἰσόκωλον, p̃ſertim quum aduerbium illud, recte,ſit quaſi neceſſariũ: ut ſit,ille recte negauit,quũ non eſſet à me admonitus,ut indicaret. Hoc q̊q;)fanum:uel hoc pecuniæ, quod habet Tullius,exigamus. Deſertior)quum ſequar celebritatẽ ep 22.l.12. εὐλογίαν) honeſtam rationem ep.ſeq. Verum hoc q̊q;) faciemus. Qui omnia) gubernes. Conſtitui) ep.12.h.l. Adero)in Tuſculano ibi. Eodẽ die)adſis.Sin quid)acciderit,ne poſſis eodem die adeſſe. Multa enim) p̃nt accidere. Vtiq;)ſic ep.2.l.2. Poſtridie) adſis. Cohæredes)conuenient ep.14.h.l. A queis) cohæredibus. Opprimi)ſic ep.27.l.12. Malitia)illorum,qui me ſine te harum rerum perito uelint opprimere. Attica)ep.12.h.l. Pono)nam ſi male haberet, ſcriberes. Illam) Atticam. Ne ſalutem quidem)miſiſſe. Plurimam)ſalutem dicito. Iudicaris)indicarismagis, placet. Epiſtolam Cæſaris) conſolatoriam ep.19.h.l.

In Epiſt. 23. Antemeridianis tuis lit.etc.

σχόλια

ANTEMERIDIANIS)ante merediẽ ſcriptis. Iter inſtaret)ut iret obuiam Cęſari ep.11.h.l. Longum)uſq; in Hiſpaniam. Simus affecti) ego Reip.& filię interitu:ille Reip.ruina,& neſcioquo mulierum odio ep.ſup. Siꝛ̃ uiuere)& inter nos colere ep.11.h.l. Quo)al. in quo.& hilaritatem quãdam ſignificat. συμβίωσις,cõuictus. In Tuſculano)ep.11.h.l. Libri) quatuor Acade

mici ep.13.h.l. Non morabantur:ſunt.n.defecti) non im pediebant, quominus Romã ueniremus, ſunt.n.perfecti. nam Romã deſcribendos miſi ep.20.h.l. ſunt tñ, qui legant, nos morabantur:ſunt.n.defecti.unde defecti, mãci, non emendati, dicantur, neceſſe eſt. Vidiſti) Romæ, quò deſcribendos miſimus ep.20.h.l. Dubitaſſe) ep. ſup. & ſeq. Sed tu uideris) cuius periculo Varroni libros ſum datur⁹ ep.25.h.l. Itẽ) libros περὶ τελῶν. Hñt) deſcriptos illos quidem, ſed ut corrigãtur, ne ſcripta ſint ἀδιόρθωτα. Mandata) de exigẽdis noĩbus, ut fanum ædificari poſſit ep.2.h.l. Retẽtione) alicuius partis ex pecunia debita. ep. ſeq. alĳ ad hæreditatem referunt Brinianã ep.12.h.l. Omneis) debitores, qualis eſt, ut ego puto, Faberius ep. 24.l.12. Ait uti) dum ſoluunt. Trebatius) ut iuriſconſul tus harũ rerum peritus: uel ut Cæſarianus, qui noſſe iſta potuit ep.11.l.9. Iſtos) Cæſarianos ep.42.l.12. ut Faberium, Balbum, & Oppium ep.24.l.12. Putas?) facturos, quũ alĳ oẽs utantur iſta retẽtione? Domũ) locũ ep.ſup. nam eadem de re loqui uidet. Confice) ut ep.31.l.12. εὐλόγως) decenter, honeſta ratione. ep.ſup. Non curem) ut Philoſophus epiſt.19.h.l. Non habere) mortua filia, & abſente filio, atq; iuniore, q̃ ut poſſit rem familiarem iam nunc curare: uel certe iam tum indigno, qui tali ſuccederet patri. Tradam) poſſeſſiunculas quaſi lampada, ut eſt in prouerbio. Qui utar) ſic ep.11.l.11. Atq; illud) omneis uti retẽtione. Audirem) de iſta retẽtione. Perſeca) ex nominibus, ut fiat iſta retẽtio. Cõfice) perfice ep.32.h.l. Loquere, ut tecum illos κενὰ loqui putes: nos legẽdum nunc putamus, hoc ſenſu: loquere tu cum Cæſarianis Oppio, & Balbo, & reliqs de Faberiano nomine, quãuis putes illos tecum uana loqui ſolere. niſi quis malit ita dicere: ita loquere, ut te loqui putes cum illo Scæua Cæſaris milite ep.10.l.14. alĳ, loquere, ut te cum illo Scæuola loqui putes. Ne exiſtimes) nec exiſtimes, magis placet. Eos) Cæſarianos. Non debita) ut bona ciuium ſub haſta uen-

dita. Quod debeatur)aliȷ̃s,ut mihi.ep.24.l.12. De die) ſoluendi nominis Faberiani:uel auctionis ep.27.h.l. Bono modo) ne iraſcantur iſti. ſic loquitur Plaut. in fine Mercat.

In Epiſt. 24. Quid eſt,quod Hermog. etc. σχόλια

QVID eſt) illud. Quod)ait. Hermogenes mihi Clodius)ep.20. &.26.l.12. Andromenem) ep.ſeq. Ciceronem)meum filium, iampridem Athenas profectum ep.42.l.12. Corcyrę?)ep.9 l.5.al.currere:quod ſi recipimus,res ad Q. filium eſt referenda,qui diceret ex Hiſpania reuertens currere. Nil igitur) miſit Cicero me⁹: uel potius,tu ad me dediſti ep.ſeq. Ei)Hermogeni. Vidit?) Andromenes? Varrone) ep.12.h.l. Quatuor) ep.13.h.l. διφθέραι)libri Herodotus.n.dicit τοὺς ἴωνας τὰς βίβλους διφθέρας λέγειν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ.pōt etiam uideri ad prouerbium,ἀρχαιότερα διφθέρας λαλεῖς, reſpexiſſe:ꝙ in his libris nouam quidem laudet Academiam, ſed ueterem reuocet lib.2.Acad.quæſt. Sunt in tua ptāte)ita,ut Varroni dare poſſis,& retinere. Egeris) ſiue dederis, ſiue retinueris Nec tñ)ut ep.13.h.l. αἰδέομαι τρῶας)ueror Troianos ep.5.l.12. Quid.n.?)uerear Troianos? Ipſi)Varroni. Res illa)σύνταξις Academica ep.15.h.l. Verebar) dubitabam ep.ſup. Suſcipis) libros Varroni tuo periculo dandos,ep.ſeq. In alteram aurem)dormiam. prouerb.in utrãuis aurem,& in utrũuis oculum dormire. Retentione)ep.ſup. Reſcripſi) ibid.Conficies)ibid. Oportet,& opus eſt)ep.6.l.4.

In Epiſt. 25. De Andromene,ut ſcribis etc σχόλια

DE Andromene)ep.ſup. Ita putaram)falſum eſſe, quod dixerat,ſe Ciceronem Corcyræ uidiſſe ibid. Sciſſes enim,mihiq; dixiſſes)al.ſcripſiſſes.n.mihi,quæ didiciſſes:recte,ut ego ſentio.neq;.n. Ciceronem interim Atticus uiderat,ut illi dicere poſſet,niſi dixiſſet per literas: ut

ep.26.l.15. & ep.ſup. queritur Cicero nihil literarū ad ſe ea de re datum. didiciſſes uero dictū erit, ut ep.5.l.3. fam. Illum) Brutum. Putas?) iturū obuiam Cæſari? ep.11. & 23.h.l. Romam prid. Id.) ueniam. Ita uolui) ſed non uideor fortaſſe ita ſcripſiſſe, quia obſcure ſcripſi. Legiſſe) meas literas ad Brutum ſcriptas. ἀσαφέστερος) obſcurior, quum in illis literis ſcribebam, quę ſequunt. Eū) Brutum. Idus) quibus uolebam illum Romæ eſſe, quibusq; futurū eſt, ut Scapulani horti p̃coni ſubijciant ep.35.l.12. &.33.h.l. In Tuſculano ſit) Roma pfectus. Ad tabulam) ep.35.l.12. Eum) Brutum ut p̃dem. Teſtm̃) alterū ep.13.l.12. Volebam) illum ut obſignatorē. Tuo periculo) ep.35.h.l. Libros) quatuor Academicos ep.13.h.l. Illis elegātius) & ideo multi eos cupient, ſi Varroni dare dubitaueris. Volo) cupio. Varronē) habere libros. De ſideret) ep.17.h.l. Sed eſt) Varro. δεινὸς ἀνὴρ τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο) grauis uir, fortaſſe & innocētem accuſaret. Iliad. λ. Occurrit) inter alia, q̄ occurrunt ep.18.h.l. Meas parteis) Philonis ep.8.l.9. fam. Defenſas eſſe) ut ſuperior mea cauſa uideatur ep.18.h.l. Suas) Antiochianas ep.8.l.9. fam. quas illi dedi, qm̃ ἀντιόχεια ualde pbat. In Epeirum) ubi poſſis otioſus eſſe, & libros illos accuratius legere. Alexionis) ep.1.l.15. Epiſtolis) Epeiroticis. ep.43.l.12. Cedimus) qm̃ te ſolent impedire ibid. Probatum iri) libros Academicos. Et id) ut Varroni dētur. In macrocola) εἰς τὰ μακρόκολα, chartas maiores ep 3.l.16 Plin.l.13.cap.12. Patior) ne, ſi alteri dentur, altera impenſa in deſcribendo ſit facienda. Teneri) quaſi mordicus. Ad Brutum tranſeamus) Bruto libros hoſce demus. Is quoq;) ut Varro. ep.18.h.l. Antiochius) quippe qui Anthiochi fratrem Ariſtum frequēter audiuerit. l.5. de finib. & in Brut. ſitq; Stoicus ep.15. ad M. Brut. Volaticā) quę quaſi uolarit à Catulo, Lucullo, & Hortenſio ad Catonem, & Brutum primo, deinde ab his ad Varronē, ep.15. h.l. & nunc rurſus ad Brut. uolare cogitet. Sui ſimilem)

non conſiſtētem, & nihil affirmantem.l.2.de finib. Modo huc, mō illuc) ἄνω, καὶ κάτω ep.20.l.5. Epiſtola mea) 8.l.9. fam. Tam enitar) q̄ eniſus ſum in ea ſcribēda. At ego) al.ergo ego. Tironi) ep.5 h l. περιοχὰς) cōprehenſiones, cōplexiones uerborꝝ, quæ dictando fiūt. ſic Porphyrius ἐν τῇ εἰσαγωγῇ, εἰδῶν περιοχὴν uocat. Perſequi) ſcribendo. Solet) ita ueloციter ſcribit. Spinthero) ſeruo, uel liberto. nam Lentulum Spintherem, non Spintherꝝ uocat ep.11.h.l.

In Epiſt. 26. De Virgilii parte ualde etc.

σχόλια

DE Vigilij) ep.42.l.12. & ep.33.h.l. Parte) hæreditatis Scapulanæ ep.33.l.12. Probo) ut eam emamus. Id erit primum, proximum Clodiæ) ſic ep.36.l.12. primum Scapulę, deinde Clodię. Turbem) hunc, quem dixi, ordinem. In Druſum) in hortos Druſi ep.32.l.12. Eius rei) fani ep.12.l.12. Cupiditate) ep.26.l.12. In Tuſculanū) quod tibi placere ſignificaſti ep.36.l.12. Hac æſtate) ep. 37.l.12. Abſoluatur) fanum ibid. Facilius) pp ſolitudinem ep.9.&.11.l.12. Aſturę) epiſ.35.l.12. ubi cętera erant ἀνεκτότερα ep.38.l.12. & quo Cicero ſæpe recurrebat ep. 34.h.l. Domum) Romam. Scripſi) ep.ſup. Quò) ibo. Lanuuio?) quò, iterꝝ rediens Aſtura, ueniam, ut prius ep. 36.&.37.l.12. Conficies) quibus uidebit̃ conſcribes meo nomine, ut ep.5 l.11. Epiſtolam) alteram, nā priorē iampridem miſi ep.1.&.6.h.l. certe iampridem illam fecerat, ep.41.l.12. hac uero heri inquit, effeci. & illa miſſa cognoſcitur ep.6.h.l. de hac uero dubitatur ep.27.28.&.31.h.l. ita, ut ſiquis putet hanc epiſtolam in lib.12. collocandam fuiſſe, neceſſe ſit, ut idem de his tribus dicat, quod tamen nemo dicet unq̄, qui res ipſas cōſiderarit. Illud accedit, ꝙ qñ ſcripſit priorem, non cogitabat Romam uenire, ep. 41.l.12. hic ait, niſi forte Romam, quod conuenit cū illis uerbis ep.ſup. ego Romā Prid.Id. Nec me mouet, quod ait ep.ſeq. quū antea nihil ſcripſerim: qm̄ certe ſcripſerat,

ſed nihil huiuſcemodi.ſed ſit eadem. haud ſani magni refert. Placebat)ut efficerē. Eſſe putares) finis uerſus ep. 22.h.l. Niſi forte Romam)uenero. Nam ſi uenero,mecum feram.

In Epiſt. 27. Epiſtolam ad Cæſarem, etc.
σχόλια

EPISTOLAM)ep. ſup. Iſti)ut ep.42.l.12. In hos)Oppium,& Balbum, à quibꝰ ſæpe adiuti,& admoniti ſumus ep. 10.l.9. Illum)Cæſarem. Offenſuri) illa epiſtola. Penè periculoſi)quum uideret,ſe nō ſatis propriè loqui,particulam,penè addidit. Ingenue) fecerunt. Ita multa)tam pauca,à cōtrario. nam ſi multa eſſent mutanda,de integro ſcribēdi cauſa eſſet. uel potius,ita multa mutari uolunt,ut abijcienda ſit, & nō amplius ſcribenda.nam paulò poſt σπουδὴν ſuam nō eſſe ꝓbatam, & ep. ſeq.nōnulla eſſe reprehenſa ſcribit. De Parthico bello) de quo neſcioquid συμβουλευτικὸν ad Cæſarem in utraq; epl'a ſcripſi ep.35.l 12. & ep.31.h.l. κολακία) adulatio,aſſentatio ep.ſeq.& ep.30.h.l. ἐπίτευγμα)lucrum,adeptio. ἀπότευγμα)erratum,offenſio ep.2.l.3.ad Q. fr. παρακινδυνεύειν,)periclitari? Quid opus eſt,inquit, id tentare, quod ut aſſequaris,non magnopere iuuet:ſi uero aberres ab eo, aut in eo offendas,ualde noceat? Illū) Cęs. Antea) añ cōfectū bellū ciuile. Scripſerim) ad eū, ꝑſertim συμβουλευτικόν, aut tale,q̄le eſt in hac epl'a.nā epl'as ſępe ſcripſi. Bello)ciuili. Cōfecto)q̄ſi cōfecto bello uellē ſcribere, & uictori adulari. Ne putet)Cęſar,ſi miſero epl'ā. Hoc) hanc epiſtolam. Catonis)laudationis à me de Catone ſcriptę ep.35.l.12. μείλιγμα) mitigationem,placationem. Pœnitebat)ſcripſiſſe epiſtolam. σπουδὴ, diligētia,opera, qua inſcribēda epiſtola ſum uſus. Non eſt probata) ab Oppio,& Balbo. Incidiſſemus)ſi epiſtolam ad Cæſarē in Hiſpaniā miſiſſemus. Illos) Hircium,Pollionem , & alios maledicos. Cognatum tuū) Q. filium tuę ſororis filium ep.32.l.12.& ep.36.h.l. Ad hortos)ep.ſup. Illuc)

fortaſſe ad uidendam Virgilij partẽ ibid. certe ad hortos uidendos ep.ſeq. Faberio)ep.24.l.12. Ponamus)ut ſoluat. De die)ſcribes. Auctionis)ep.14.h.l.uel ep.35.l.12. Cumano)ubi tunc erat Attica,ut Pilia ep.19.l.14. Valere)quum prius ęgrotaret ep.12.h.l. Habere)ab ipſa Attica ad te.

In Epiſt. 28. Hortos quoniam hodie etc.

σχόλια

HORTOS)ep.ſup. Inſpecturus)illuc iturus ibi. Cras.ſ.)ſcribes. Faberio) ep.ſup. Epiſtola)corrigenda, mutãda,ep.ſup.uel alia ſcribenda. Non poſſum)corrigere,aut aliam ſcribere. Turpitudo) aſſentationis. Debebat)deterrere me uiꝝ talem. Aſſentatio)κολακία ep.ſup. Nobis?)qui tantas res geſſimus? Cœpi)dicere. ἐπανάληψις. Vellẽ quidem)deterreret. Eſſem.n.) conſtans, uere Philoſophus,non adulator. Eſſe debebam) ꝑꝑ philoſophiam,& res geſtas. In mentem nihil uenit) nihil reperio ep.35.l.12. Alexandrum)Magnum. Hoĩum)Ariſtotelis,& Theopõpi ep. 35.l.12. Suaſiones)συμβουλίαι.ibi. Adoleſcẽtem)Alexandrum Magnum. Veriſſimæ gl̃iæ) contra,ac Cæſar,qui patriæ libertatem oppreſſit. Non deeſt)illis ad decus cohortantibus. Quid poſſum?)Prę ſtare in re turpi? Neſcioquid)epiſtolam ep.ſup. E q̃rcu) ἀπὸ δρυός prouerb. ſic loquitur Plat.l.8. de Rep.& Homer.Iliad.χ. οὐ μέν πως νῦν ἐστιν ἀπὸ δρυὸς, οὐδ᾽ ἀπὸ πέτρης τῷ ὀαρίζέμεναι. Fiunt)ab alijs. Reprehenduntur)ab iſtis ita,ut mutari uelint ep.ſup. Quod) nõnulla reprehẽſa eſſe. Perueniſſent)ad Cæſarem. Iſtæ literæ) iſta epiſtola. Nos pœniteret)miſiſſe,pœniteret uero ꝑꝑ eas cauſas,quæ ſunt in ep.ſup. Ipſum illum)Alexandrum. Diſcipulum)quum adhuc eſſet diſcipulus. Superbũ)Curtius,Plutarc.& Arrian. Hunc) Cæſarem. De pompa) qua delectatur Cęſar:niſi quis uelit referre ad Quirinalia,quæ tuuc lux eadẽ ſtultoꝝ feſta uocata eſt.Ouid.l.2. faſt.uel quia Romę decretum fuit,ut Cęſaris ipſius ima-

go in pompa geſtaret. Suet. & Dion. Quirini contubernalem) Quirini σύνναον ep.39.l.12. Putas?) uideres tu q̄ꝗ pompam, ut Brutus, ep.42.h.l. Ille uero) Cęſar. Scripta non ꝓbet) quum.n. ſcripta ſunt, ꝓbat, uel potius ſimulat probare: ſed re uera nollet eſſe ſcripta. Vt uolet) ꝓbabit, uel accipiet. Abijt) pręterijt ſine damno. Illud) de Catone ep.35.l.12. Dabam) proponebam ep.2.&.4.lib.12. πρόβλημα ἀρχιμήδειον) quæſtionē Archimediam ibi. Nūc opto) ita morte Tulliæ affectus, & ita φιλόσοφος uiuens, ut nihil curem ep.19.&.23.h.l. Caſum) iram Cæſaris, cędem, uel tale quid. Tum) quum dabam πρόβλημα ἀρχιμήδειον ep.2. &.4.l.12. ut uerba ipſa docent. Timebam) laudationem Catonis ſcribēs. timebam uero, ne in Catoniū nos Cato ep.26.l.7.fam. Quēlibet) caſum. Nicias) ep.21.l.12. Dolabella) cui Nicias erat gratus ep.10.l.9. fam. Literas) Dolabellæ.

In Epiſt. 29. Cum quaſi alias res etc.

σχόλια

QVVM quaſi alias res q̄rerem) in ſermone. De philologis) qui eēnt iuuenes in urbe philologi ep.12.h.l. Nicia) ep.21.l.12. In Talnam) in mentionem Talnæ ep.6.l.16. Ille) Nicias. Ingenio) Talnæ. Nihil nimis) referebat, aut illum cōmendabat. Modeſtum) modeſtū hominem eē dicebat. Sed hoc) quod ſequit̄. Nō placuit) ut noſtræ cogitationi cōtrarium ep.21.h.l. Aiebat) Nicias. Ab eo) Talna. Petitam) uxorem. Quinti) Q. Cornificij ep.1.l.1.& ep.11.l.12. Probatam) Cornificiā. Mulieribus) Talnæ. Rem) dotem niſi uelis ita dicere, hoc non eſſe probatum mulieribus, q̄m̄ reperirent, rem Talnę nō eſſe maiorē DCCC. quæ ſumma meli⁹ ad rē Talnę, q̄ ad Cornificię dotē accōmodari poteſt. De hortis) q̄s inſpexeras ep.ſup. Chryſippo) à Chryſippo Vectio ep.4.l.2.& ep.9.l.14. Video) intelligo ex Cryſippo. Nihil) mutatum eſſe. Aut pauca mutata) eē. Laudat) Cryſippus. ἀφίδρυμα) ſacellum, fanum ep.12.&.37.l.12 Luc⁹)

ut religioſus, & ob id ad ἀποθέωσιν accõmodatus ep.29. l.12. Celebritatẽ) quã ſequor ep.22.l.12. Audio) à Cryſippo p̃ſertim. τὸν τῦφον μου πρὸς θεῶν τροποφόρησον) elationem meã per Deos ferto: elationi meæ p̱ Deos obſequere ep.20.l.12. Faberiꝰ) ep.24.l.12. Noli q̃rere quãti) uendat̃ locus, ſed eme, quãti q̃ti uendit̃ ep.18.l.12. Othonẽ) aduerſariũ ep.38.l.12. Vicas) in emẽdis Scapulę hortis ep.35.l.12. Inſanituꝝ) ita, ut uelit nobiſcũ contẽdere. Noſſe) talem, ut nolit cõtendere, aut nõ poſſit. Eſſe tractatũ) fortaſſe p̱p̱ gulã ep.31.h.l. Ille) Otho. Emptor) hortoꝝ. Videat̃) futurus. Quid.n.pateret̃) τί γὰρ ἂν πάθοι, ſic.n. Græci ſæpe loquunt̃, quod quidam uertũt: q̱d faceret? uł, q̱d facere deberet? Clodiã igit̃) aggredere, alloquere de hortis ep.36.l.12. A qua ipſam) al. à qua ipſa. Sperare) alr̃, atq; antea ep.37.l.12. al. ſpirare. Dolabellæ nomen) ep.3.l.16. Cauſam) habebo, cur nõ uenias. Futurã) puto. Faberianã) ut nomẽ Faberianũ explices. Si poteris) uenito. Ciceronis) filĳ mei, ep.24.h.l. uł potius Q. Ciceronis Q. F. Epłam) ad te quidẽ ſcriptam, ſed à te poſtea mihi miſſam. O te ferreũ) εἰρονικῶς, ut puto, ſi de Q. filio loquit̃. Illius) ut cognati tui ep.27.h.l. Periculis) q̄ adĳt in Hiſpania. Eã) qua me accuſat. Miſiſsẽ niſi te; expectarẽ al. miſi. Nã) al. &. Eodẽ exẽplo) ita, ut neceſſe nõ ſit hãc mittere. Geſtis) in Hiſpania. In Cumanũ) ad Atticã ep.27.h.l. Veſtoriũ) ep.2.l.6. q & ipſe in illis locis uillã habuiſſe uidet̃ ep.9.24. &. 25.l.14. Pharnaci) librario ep.42.h.l.

In Epiſt. 30. Commodum ad te miſerã etc.

σχόλια

COMMODVM) ut ep.18.h.l. Demeã) ep.ſeq. Eros) ep.15.l.10. Eius epła) epła ab eo allata. paulò alr̃ ep.22.l.7. Auctione) fore. Biduum) ut ep.11.l.4. Ab ea) poſt eã auctionẽ. Igit̃) uenies. Velim) uenias. Cõfecto) explicato ep.ſup. Negotio Faberiano) ep.24.l.12. Quẽ) Faberiũ. Negat) uẽtuꝝ ep.28.h.l. Putat) uẽtuꝝ. Co-

lēdus eſt)Faberi9 ut Cæſarianus,ut ſoluat libētius. κλακίαι)aſſentationes ep.27.h.l.al. κολακίδες,aſſentatiūculę, uel quaſi aſſentatrices.Athen.enim.l.6.ita ſcribit:γεγόνασι παρ' ἡμῖν καὶ ἐπὶ γλούτου καρ ̔ς καὶ γυναῖκες ὑπὸ τὰς ἀνάσσας ἁι προσαγορευθεῖσαι κολακίδες. Scelere)turpitudine ep.28.h l. Perendie)habebo. Decem legati)ep.3.h.l. Mumio)ibid. Memini)legere, uel audire fuiſſe legatum. Albinum)A.Poſthumium Albinum. Cōſularem)Cos. enim fuit cū L.Licinio Lucullo an.ab V.C.603.in Brut. & Liuius l.48. Sp.Mumium) ep.4.h.l. Audiſſe) accepiſſe ep.5.l.12. Ex Hortēſio)qui & ipſe annales ſcripſit. Paterc. Tuditanum)ep.5.h.l. Libonis) epiſt.42.h.l.& fortaſſe ep.11.l.7. XIIII.annis)ep.32.h.l. Nō ſanè quadrat)quoniam ſic annis XIIII.ante,q̄ Prætor eſt factus, legatus eſſe potuiſſet ibid. Volo)uolo ſcriberē ep.32.h.l. Aliquem olympię,aut ubiuiſnam πολιτικὸν σύλλογον)al.aliquem olympia,aut ubi uiſum, πολιτικὸν σύλλογον:nos & ita legimus:aliquē olympia.aut,ubi uiſum,πολιτικὸν σύλλογον: & ita interpretamur:uolo ſcribere aliquā olympiadum,aut,ubi uiſum fuerit,ciuium collectionem:quod fecit in Brut.quāq̄ hæc uerba uidentur illa,quæ διὰ σημείων ita ſcripſit,ut ne Atticus quidē intellexerit ep.32.h.l. More Dicæarchi)qui & ὀλυμπικὸν ſcripſit,autore Athē. l.14.& τριπολιτικὸν ep.32.h.l. Familiaris tui)ep.16.l.2.

In Epiſt. 31 Quinto Cal.mane accepi etc.

σχόλια.

QVINTO Cal.)raro aſcribebat mēſem, quum penè quotidie ſcriberet. Demea)ep.ſup. Morabor)meis negotiis,quæ tu Romæ curas. Expeditum) confectum ep. ſup. Faberianum) ep.24.l.12. Quum poteris igitur) uenies. Quoniam)iuuas. Abes)à me. Libros)περὶ ψυχῆς ep.ſeq. Addas) libros Dicæarchi. καταβάσεως) deſcenſus:περὶ τῆς εἰς τροφονίου καταβάσεως ep.2.l.6.Athen. lib.13.&.14.prouerb.Trophonii antrum.De epiſtola ad

Cęſarem)ep. 27.&.28.h.l. κεπφικὰ) fatua, ut auis κέπφος. ſic κέπφωμαι ep.39.h.l. ego tñ hic potius uerbũ, ꝙ nomen deſidero, ut ꝓpemodũ audeã legere, πέπρικα, quale illud Ariſtoph. in nubib. δέδοικα, καὶ πέφρικα, καὶ βδελύττομαι Iſti) Cæſariani ep.42.l.12.&.27.h.l. Illũ) Cęſarẽ. Scribere) ex Hiſpania. Non iturꝫ) ne ſe abſente ſuæ leges negligant ep.6.h.l. In Parthos) ad bellũ Parthicũ ep.27.h.l. Videlicet) εἰρωνικῶς. Othonẽ) ep.31.l.12. Iſtã rem) iſtos hortos ibid. Tecũ eſſe poſſim) prope urbẽ. ſic ep.24.l.12. Quãti autem hoc) emi poſſit, uel ſit faciendum. C.Albanius) fortaſſe, C.Albinius, uel C.Albinus ep.8.l.13.fam.& orat.pro Seſt. Vicin⁹) illis hortis. ∞ Iugerũ) al.CC.iugera. M.Pilio) neſcioq̃. HS. CXV.) al. HS. CX. Minoris uẽdunt, propter numorꝫ caritatem ep.11.l.9. Cupiditas) in qua ſum intẽperans ep. 26.h.l. Aduerſarium) ep.38.l.12. Monere) al. mouere. ſ. ab auctione, & emptione. & ita uincere ep.29.h.l. Facilius etiam) moueres. Canum) ep.15.l.12. Canium placeret legere, ut dixim⁹ ep.40.h.l. Haberes) quo poſſes illum ueluti equũ ſuſtinere. ſic enim nunc libet interpretari: quãuis ꝓprium nomen eſſe uideat & hic, & ep.22.l.15. Gulã) cuius cauſa Otho parat hortos.

In Epiſt. 32. Alteram à te epiſtolam. etc.

σχόλια

ALTERAM) ſecundam. Faberio) ep.24.l.12. Eſt poſitum) niſi enim id nomen explicat, ne paruo quidem poſſumus emere ep.29.h.l. Id) ædificatio fani ep.12.l.12. Vt Cetera) credis. Vt facis) ſemper. Iſtuc) ad diligẽtiam tuam. περὶ ψυχῆς) de animo: quem quidem Dicæarchus ipſe uult efficere eſſe mortalem. Tuſc.1. & lib.2.de off. Vtroſq;) libros, tres quidem Lesbiacos, & totidem Corinthiacos, Tuſc.1. dictum penè ut illud, nos utriq; & Socratici, & Platonici eſſe uolumus. nã ſi duos uoluiſſet ſignificare, utrunq; dixiſſet. καταβάσεως) deſcẽ

ſus ep.ſup.τριπολιτικὸν) Dicæarchi librum ἐπιγραφόμενον τριπολιτικὸν,ut inquit Athen.l.4.Nō inuenio)inter meos libros. Eius) Dicæarchi. Ariſtoxenum) æqualem, & cōdiſcipulum ſuū.Tuſc.1. Treis eos libros) ſex quidem περὶ ψυχῆς: duos minimum,ut ex Athenęo didicimus,περὶ καταβάσεως: & unū τριπολιτικὸν: ſed treis dixit, referens ad numerꝝ uoluminum,ut loquereť Vlpianus. Ad id)ad Tuſculanas quæſt.uel ad σύλλογον πολιτικὸν. Torquatꝰ) liber ep.4.h.l. ſic Cotta,Libo,ep.42.h.l. Dareť)à libraꝛĳs. Catulum)librum,qui non extat. Lucullū)librum, qui nunc extat,& eſt ſecundus Acad. quæſt. Antea)habuiſti. Vterqꝫ) Q. Catulus, & L. Lucullus ep.12.h.l. Laudatur)ut Lucullus in ꝓœmio l.2. Acad. quęſt. Eas literas)ea ꝓœmia. Scripſi) ep.30.h.l. Parum intellexi) quonam pacto igiť nos intelligemus? διὰ σημείων)per ſigna,& notas.C. Tuditano) ep.5.h.l. Audieram) ep.30. h.l. In decē)legatis ep.3.h.l. In Libonis) annali ep.30. h.l.græca φράσις,qua tn̄ Cicero tā ſæpe,ut alios mittam, uſus eſt,ut iam ſit latina. L.Popilio)L.Popilio Lænate. P.Rupilio)ſic Verr.6.at in Lælio P. Rutilium uocat,ut Val. Max.l.2.cap.2.Oros.& Eutrop. alĳ C. Sulpitium Galbam cū Lænate coniungunt. Coss.)an.ab urb.cō. 622.al.omittitur,ut paulò poſt,cū Lucullo fuit. Annis XIIII.)ep.30.h.l. Potuiſſet)poſt Quæſturā: etſi alr uidetur dicere ep.3.&.5.h.l. ſed hic diligentius annos colligit. Sero) tūc enim legatus Mumio eſſe non potuiſſet. Legitimis)legibꝰ cōceſſis, & ſuis, ut Cicero loqui ſolet. Poſthumium)Albinum ep.30.h.l. Fuiſſe)legatum ibid. Lucullo)ibid. Fuit)Cos.ibid. συλλογον) collectionem. ibid. Perſonam)Poſthumĳ. Idoneam)ut hominis & literati,& diſerti,& qui græce hiſtoriam ſcripſit. in Brut. Videbis)erues.ep.30.h.l. Cęteros)q legati Mumio fuerunt ibid. πομπεῦσαι καὶ τοῖς προσώποις)uti pompa etiam perſonis,hoc eſt,in ſcribendo συλλόγῳ pompam quādam adhibere,magnas haſce perſonas deſcribentes.

In epiſt. 33. Negligentiam miram, etc.
σχόλια

NEGLIGENTIAM miram)Balbi,& Faberij,et quaſi neglectionem noſtri. Profeſſionem) mearũ poſſeſſionum,& rerum. uidetur enim id ſignificare, quod l. 3. de bel. ciu. ſcribit Cæſar, conſtitutum fuiſſe, ut arbitri darentur,per quos æſtimationes fierent poſſeſſionũ, & rerum,quanti quæq; earũ ante bellum fuiſſent: atq; eæ creditoribus traderentur. & fortaſſe Balb9, & Faberius erant arbitri,ut Cæſariani. ep.24.l.12. Relatam?) in tabulas publicas? Miſeram) Philotimum,paulò poſt:uel Tironem. ep.23.l.16.fam. Philotimus)ep.4.l.2. qui res meas procurabat,& rõnes tractabat. ep.15.l.10. Libertus)Terentiæ.epiſ.4.&.5.l.6. Librarium)qui ſcripſit: à quo ſcire poteris,an Philotimus ſit profeſſus. Cõfectũ) à Philotimo de profeſſione. Literas miſi) de nomine. epi.24.l.12. Aliquid)de nomine Faberiano. ibid. H. in capitolio)hora,qua cũ ipſo Balbo in capitolio fuiſti. al. H. 5. hora ſecunda. & H. Probus horam interpretatur. Virgilio)ep.26.h.l. δυσωπία)ſtulta uerecũdia. epiſ 5.l.14. & ep.14.l.16. uitioſa uerecũdia uertit ab alijs. lege Plut. libellũ περὶ τῆς δυσωπίας. Debeo)uerecũdari ita,ut meũ nõ petam. Emero)hortos. Quod poſtulet?)quod queratur,quum uidebit numis indiguiſſe? Ne is)faciat. Vt Cęlius. De nomine) coniũgo,ut Cælius de nomine,ut dicat,uidebis,ne Virgilius idem faciat in Africa,quod Cęlius de nomine fecit in Cilicia. epiſt. 2.h l. Tu uidebis) quædam ἐπανάληψις. Cuſpio)ep.19.l.12. fortaſſe P. Cuſpio, qui fuit in Africa bis, quũ maximis ſocietatis negotijs præeſſet. ep.6.l.13. fam. unde ſcire poterit, quid de re Virgilij,qui in Africa eſt,ſit faciendum. Plancus)epiſt. 42.l.12. Deſtinat)ſibi emere cupit,ut ep. 26 l 12. Difficultatem)ſi Plancus,qui Cęſarianus eſt,eſſet aduerſari9. Iſta res)quæ ad hortos pertinet. Othonem) epiſ.31.l.12. Vinci)ut ego uolo ep.29.h.l. Æſtimatiõe) uel qua hor-

tos emam,ep.20.l.12.uel quæ creditoribus, ut conſtituit Cæſar,tradatur.ep.16.l.11. Agere) de hortis. Cœperimus) tum conſtituemus. Scripſit) Cæſar in lege,uel Balbus ad me:etſi uideri poteſt Otho de hortis aliquid, ſed de æſtimatione nihil ſcripſiſſe. Cum Piſone) ep 1.&.15. h.l. Siquid poterit) ſiquid poteris.ep.15.h.l. Dicęarchi librum) fortaſſe περὶ ψυχῆς.ep.ſup. Accepi) à te, quę rogaram,ut mitteres.ibid.καταβάσεως) deſcenſus.ep.31. h.l. al.& καταβάσεως. Dederis) alicui ſi dederis ut ep. 3.h.l. Reperies) legatos.ep. 30. h.l. In quo ſunt) ſcripta. S. C.) Senatuſconſulta facta. Cn. Cornelio,& L. Coss.) C.Cornelio Lētulo,& L.Mumio Coss. Oros.l.4.ca.3. uerisimile.n. erat legatos Mumij inueniri poſſe in S.C. quæ ipſo Cos facta fuerant. Tuditano) ep.ſup. εὔλογον) conſentaneum.ep.4.&.5 h.l. Tum) quū L.Mumius bellum illud gereret. Illum) Tuditanum. Fuit) Tuditanus. Ad Corinthum) ſic epiſt.5.h.l. Dixit) quod dixit mihi.ep.ſup. Aut Quęſtorem,aut Tribunum mil.) εὔλογον eſt,inquam,illum fuiſſe,quoniam legatus eſſe non poterat.ib. Antiocho) neſcioquo, neque enim credo philoſophū ſignificari. Quæſtor,aut Tribunus mil.) al.Q. An.Trib.mil.minus male.ex his enim notis ita legi facile poteſt.Quæſtor Annius,aut Tribunus mil.nam quum de Tuditano ſatis dixiſſet, de altero cœpit quærere, ut uerba ipſa ſatis oſtendunt.Quòd uero de T.Annio Ruſo potiſſimum quærat,& cognoſcitur nota,An.quę Annius à Probo interpretatur, & coniectura,ꝙ εὔλογον ſit, poſt Tuditanū de eo quęri,ꝗ poſt illū Cos.fuit. Si neutrū ſi neq; Quęſtor,neq; Tribunꝰ mil.fuit.al.ſiue utrū. Eodē in pręf.aut Cōtuber.fuerit) al.eodem in Prætura, aut in cōtubernio fuerit.uidetur legendū: eodē'ne pręf. an contub. fuerit: hoc eſt,eodem'ne bello pręfectus, an cōtubernalis fuerit. In eo bello) Achaico. Varrōe) ep. 12 h.l. Lupus in Fabula) prou. Scinderā penulā) prou. Tui, qui penulā ſcindere non ſoles.al.tuū,ut ſit,tuū mo-

rem,uel tuũ factum. C.Capito)uenit.ep.18.&.21.l.16. T. Carrinate) Carrinã vſum iueni es in Appian.et Plut. Oros.uero Charinatẽ.prætorẽ à Sylla iugulatũ ſcribit l.5.cap.21.nec diſſentit Eutrop.hic illius uel filius,uel ne pos uſ fuiſſe. Sermo)ortus eſt.De urbe augẽda)ep.19.et 35.h.l.& Dion.l.43. Muluio)al.Miluio orat.3.in Catil. Tyberim duci)mutato fluminis alueo. Ad tabulã)uole bã accedere.ep.35.l.12. uel ad tabulã ueni, & de tabula, & auctione quid cogitarẽ,dixi. Vt)ut emerẽ. Scapulanos hortos)ep.31.l.12. Iſta lex)de urbe augenda: & ſi perfertur,horti Scapulani cõprehendentur intra muros urbis,et ita tu pretiũ amiſeris Cicero.ſunt enim ꝓpinqui. ep.31.l.12. & ep. 31.h.l. Vult) legem perferri. Audire) urbẽ augendã eſſe. Fieri)augeri urbẽ. Moleſte fero) ꝙ hortos iſtos emere nõ poſſim, et uideã ciues magnũ paſſuros dãnũ,quũ maiore nũc urbe,tot ciuib⁹ amiſſis,op⁹ nõ ſit. Camillo)ep.4.h.l. De Idibus)ep.25.h.l. Iſta.n. me res adducebat)res Idibus tractãda,adducebat me,ut Romã uenirẽ.ꝙ ſi exponas,iſta res de urbe augẽda, uereor,ne legi oporteat:iſta enim me res abducebat. Adiunxerã) ut, quũ Romã ueniſſem,non ſolũ auctioni uacarem,ſed cæteras etiam res conficerem. Cæteras) res. Conſequi)quaſi intelligere ita, ut ſcire poſſim, quid mihi ſit faciendum:uel potius perficere,etiam ſi Idib.nõ faciam.ep.41.h.l. In uia)in itinere. Cõfici) dum uenis ad me,& Romam redis. Dionyſio)epiſ.4.l.7. Ignoſco) ſi & ipſe ad me non uenit. Bruto) M. Bruto.al. Hircio. Idibus Maĳ) hæc duo uerba ſunt delenda,ut temere inſerta. Nihil opus eſſe)ep 25.h.l.

In Epiſt. 34. Aſturã ueni VIII.*Cal. etc.* σχόλια

ASTVRAM) epiſto.35.lib.12. Calend. Iul.) epiſt.1.lib.16. Ianuarĳ)epiſt. 36.lib.12.quod inter Aſturam, & Tuſculum ita medium fuit, ut eſſet quaſi diuerſorium epiſto.36.37.38. lib.12.& epiſto. 26. huius libri.

Illuc)in Tuſculanum. nam ſi Romam uoluiſſet ſignifica re,iſtuc,dixiſſet:etſi ego malo,iſtuc, legere. Veniēdum) Brinnianę auctionis cauſa.ep.12.h.l. Potes)efficere. ſic ep.43.h.l. Maximū)quū nuſquàm legerim, quod ſciā, Egnatios Maximos eſſe dictos, his facile aſſentior, qui, maxime,legunt:niſi quis,maximum illud, iungere uelit: aut omnino credere, Egnatium Maximum appellatum fuiſſe:ep.30.l 15.uel ita interpūgere:Egnatiū, Maximū, ut Egnatiū,et Axiū Maximū ſignet. ep.15.l.3.& ep.15.l. 10. hunc Attici amicū uidet appellare. ep.12.h.l. Illud) quod ad diuortium Publiliæ pertineat.nam Plutarc. & Dion Ciceronē ei nuncium remiſiſſe.hinc ſcire cupit, quæ ſit ea de re fama.eandem rem ſignificat.ep. 46.h.l. & ep.23.l.14 uel potius ſic dicamus:illud, quod ad dotē pertinet. nam poſt Cæſaris mortem Publiliam uxorem Cicero uidetur habuiſſe.ep.1.l.16. ut ep 23. l.14. tricetur Publilius,ne ſoluat dotem Publilio)ep.27.l.12. Id populus curat ſcilicet)Terē. And. Sc.2.act.1. Arbitror)po pulum curare. Prorogas)ep.41.h.l. Scripſi)ep.ſup.

In Epiſt. 35. *Orem indignam. gentilis etc.* σχόλια

OREM indignam)exclamatio. Quintil. Gentilis tuus)fortaſſe Pomponius Numida, quem ſaluū ueniſſe ex Hiſpania gaudet Horat.od 36.l.1. Vrbē auget) ex lege Cæſaris.ep.33 h.l. Hoc biēnio) fortaſſe poſt bel lum Africum,in quo multi Numidę ſunt capti. Varroni ſcribis,te)daturum libros.ep.25.h.l. Venerit) rure, quò ueneiat.ep.33.h.l. Dati)libri.ep.42.h.l. Iam) quū iam uenerit. Periculo tuo) epiſt.25.h.l. Aut fortaſſe)alij,at fortaſſe. Literæ meæ) præſertim.25.h.l. Retardarunt) ne dares,quòd in his iuſſerim libros Varroni tuo periculo dari. Quomodo res ſe habeat)an dati ſint libri Varroni,& ſi dati,an ipſi probentur,ut non deſpero. epiſt.25. h.l. Bruti amore)erga nos.ep.11.h.l. Literas)dedi.

In Epiſt. 36. De Xenonis nomine, & etc.

σχόλια

DE Xenonis nomine) de numis, quos à Xenone, q tuus eſt procurator, ep. 13. l. 5. accepi, epiſ. 2. l. 11. uel quos ille curat Ciceroni filio. ep. 18. l. 14. Epeiroticis XL.) uiris, uel numis. Balbus minor) ep. 9. l. 8. Noui nihil ſanè) attulit Balbus minor, qui ſcribere ſolebat. epiſt. 32. lib. 12. Hirciũ) ep. 4. l. 10. Quinto) Q. filio. Eum) Q. filiũ. alij, enim & ſanè κατὰ παρένθεσιν locus hic legendus uidetur. Facere) quod facit, hoc eſt, mihi maledicere. Quũ multa de me, tum redire ad patrem) al. quũ multa de me diceret, tum rediret ad patrem. retulit igitur Balbus, Hircium cũ Quinto litigaſſe, quum ille mihi primũ, deinde patri ſuo malediceret, & detraheret. Nihil autẽ habeo) nos legimus: nihil autẽ ab eo, ſcilicet Q. filio. ἀξιοπίστως) credibiliter, fide dignum. al. tã ἀξιοπίστως, rectè. ſic enim particula, quàm, requirit. Alieniſſimos) ſic epiſt. 4. l. 10. Nos) me, & Q. fratrem Cauendum) hic diſtingue. φοβερὸν ἦν) formidoloſum fuiſſet. Regem) Cæſarem, inuidioſe. Me animi nihil habere) & ob id cauendum non eſſe. Ciceronem) Athenas profectũ ep. 42. l. 12. Vexari) uerbis à Q. filio retulit Balbus. Arbitratu ſuo) facerẽ, uel faciat. Porciæ) quæ M. Catonis ſoror, & L. Domitij Ænobarbi uxor fuit. Plutar. in Cat. Gaudeo) quòd uideor diligens fuiſſe. Quòd ſi prius tuas literas accepiſſem, uiderer monitus feciſſe. Leptę) ep. 17. l. 5. Literas) quibus, ut eam ſcriberem, & mitterem, monebas. Eam) laudationem. Mittetur) laudatio. Iſto modo) ita correctam, hanc. epiſt. 47. h. l. Domitio) filio. ibid. Bruto) ut affini, qui Porciam Catonis filiam uxorẽ habeat. Plutar. in Brut. & Val. Max. l. 5. cap. 2. & nunc ad Cæſarẽ profecto ep. ſeq. . Quę ſcribis) eſſe. ἀνεμοφόρητα) digna, quæ uentis ferantur, inania, leuia: digna, quæ quiſque tradat proteruis in mare Creticũ portare uentis, ut dixit Horat. prouerb. ſubuētanea parit. Quotidie) al. quoq; rectius.

neq; enim ſi erant ἀνεμοφόρητα, tantopere cuperet de his certior fieri,ſed cum aliјs ea ſcribi uolebat. Velim) cum ſequentibus malim iungere. Balbum)uel ut autorem in Faberiano nomine.ep.24.l.12.uel ut harũ rerum peritũ, ep.18.l.6.fam.uelut cohęredem in Brinniana hęreditate. ep.14.h.l.uel ut Cæſaris fortaſſe cohęredis procuratorẽ. ep.44.h.l.ſi modo Cluuianam hęreditatem hic ſignificat. Offilium)uel ut iuriſconſultum,epi.22.l.7.fam.uel ut cohæredem & ipſum,certe quiddam negotiј cum Cicerone habẽtem.ep.24.l.16.fam. De auctione proſcribẽda)ep.12.h.l.ſic proſcribere uenationem.ep.4.l.16.aliј cum ſequentibus iungũt,fortaſſe rectius. Puto) al. Publio. Habet & Balbus)conſcripta omnia. Propinquũ diẽ)proſcribere auctionẽ. Et Romæ)atq; id ipſum Romę Moraretur)nõ ita cito rediret ex Hiſpania. In diẽ diem differri)auctionis diem in diem differri. ep. 28.h.l. al. in diem tertium differri. Is quidem) Cęſar. Placet enim Veſtorio)ut cuius interſit.ep.12.h.l.uel ep. 44 h.l.

In Epiſt. 37. *Ante lucem cum ſcriberẽ etc.*

σχόλια

ANTE lucem quũ ſcriberẽ)in Tuſculanis quęſt. ep.32.h.l.libros enim περὶ τελῶν, in quibus etiam ſcripſit contra Epicureos,iam confecerat.epiſt.18.h.l. Oleo, & opera)prouerb.oleum,et operam perdidi. Neſcioquid) epiſtolam ſup. Datur)redditur à tabellario. Epiſtola) miſſa ex Hiſpania. Sororis tuæ filio)Q.filio.epiſ.19.l.ſ. Contumelia)in me. οὐκ ἐπέστησεν)non inſtitit,non perſeuerauit, non animaduertit, & quaſi imprudenter peccauit,ut dicere ſolemus de his,quos excuſare conamur. & dictum uidetur εἰρωνικῶς,quum omnibns locis id faceret. ep.ſup. Ego enim)uerba ex principio epiſtolæ Quinti, ſed non prima,ut particula,enim,demonſtrat. Non probo)al.hæc duo uerba omittuntur.In te)ò patrue. Vult) Quintus. Impurius?)& impurũ uocat illum ep.32.l.12.

Bruti noſtri)iam Cæſari obuiā profecti,ut conſtituerat. ep.11.& 23.h.l.ſaltem Niceam uſque ep.1.l.14. Haberi) in caſtris Cæſaris. Iſtum)Q.filiū. Aliquādo ſcripſiſti) alÿ,aliquando eſſe,ſcipſiſti.nos ſequimur eos,qui legūt: aliquādo ſcripſiſſe:præſertim quū paulò poſt dicat: ad patrē de me quid ſcripſerit, neſcio. uideo tamen ex his uerbis hunc ſenſum elici poſſe: tu aliqn̄do commotū illum eſſe laudibus Bruti ſcripſiſti.aliquid ad me, credo, & ad te.hac de re ſcripſit, εἰρωνικῶς. tu uero facies, ſciam, an ad te ſcripſerit.uerba igitur ita ſunt interpungenda: Bruti noſtri quotidianis,aſſiduisq́; laudibus, quas ab eo de nobiſ haberi permulti mihi renūciauerunt, commotū iſtum aliquando ſcripſiſti.aliquid ad me,credo,& ad te: idque ut ſciam,facies. Idq́) quod ad te, uel an ad te Q. filius ſcripſit Patrem) Q.fratrem. De matre) Pōponia. Quàm pie?)ſcripſit? Inquit) Q.filius in epiſtola ad patrem ſcripta. Ad te) ò Quinte pater. Scripſeram) ego Q.filius. Iſtam domum)in qua habitat Pmponia mater. Scis)tu Quinte pater. Pater)Q.frater Odium matris(ep.ſeq.& ep.41.h.l. Nunc) Cęſare aduentante, & ſimul Q.filio. πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιᾶς ἀπάτας) deſideratur participium ἀναβὰς, quod apponit Plato. li.2.de Repub.ut ita poſſit interpretari:utrum iuſtitię murum altum,an obliqui doli aſcendens aſperner:hoc eſt,ut ipſe pene interpretatur:utrum apertę hominē aſperner, ac reſpuam,an dolo.& hominem Q.filium expone: etſi ad Cęſarem etiā potes referre. Pindaro)fortaſſe ἐν τοῖς σκολιοῖς. τὰ γὰρ σκολιὰ ſcripſit Pindarus, ad quę uidetur etiam reſpicere epiſt.ſeq. δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν) dubitat mihi mens ueritatem dicere. Moribus meis) ut philoſophicis, & liberis. Illud)apertę aſpernari. Sed hoc) σκολιαῖς ἀπάταις uti,ut poſtea uſus eſt.epiſt. 40.h.l. Temporibus)quibus cedere ſemper ſapientis eſt habitū. epiſt.9.l.4.fam. Mihi perſuaſum putato) utar enim eo, quod tu decreueris.ep.ſeq.

In epiſt. 38. *Equidem uereor maxime, etc.*

σχόλια

EQVIDEM uereor) quum iam Cæſar cum reliquis adeſſe uideatur.ep.36.h.l. Opprimar) à Q. filio & Cæſarianis.ſic ep.17.l.12. In turba) ut Romę. Aſturę?) maneam? ep.34.h.l. Quid Cæſar ſubito?) redit? uide, an placeat legere.quid ſi Cęſar ſubito? quid faciā, ſi Cęſar eò ſubito ueniat? Quod tu decreueris) quod ipſe tibi ſuaſeris.ep.ſup. Vanitatem) Q. filij. Ad patrem) ſcribere ep.ſup. Propter matrem) odio matris. Hic autē) Q. frater. Langueſcit) epiſto.40. h. lib. Illum) Q. filium. Iratum) epiſto.40 h.lib. Tuo conſilio) quo iuuari uolebam.epiſt.ſup. σκολιά) obliqua, σκολιὰς ἀπάτας. ibid. τὰ σκολιὰ uero erant παρόινιαι ᾠδαὶ, & ᾄσματα, ut in Ranis, & Veſpis Ariſtop. interpres docet. In ſcribēdo) epiſ.37.h.l. in ſcribendis Tuſculanis quæſtionibus, ut diximus ep.ſup. in libris ep.ſeq. Hæreo) quaſi infixꝰ ſum. Brutum) redeuntem ex Hiſpania, quò iuerat. epiſt.36. & 37.h.l. Eadem) ſentire, & cupere, ut utar σκολιαῖς ἀπάταις, & Romam ueniam. Hoc) Q. filij aduentus. Iſta) quam Brutus cupit. Inde) ex aliqua prouincia, quam rexerit: uel potius, ut ego quidem arbitror, ex Cæſaris cæde.id quod ep.ſeq. uidetur ſignificare. Abſuit) ita, ut ſit æquum me Romam uenire, ut ſaluum ueniſſe præſens gaudeam: ut, quum ex prouincia reuertebatur. ep. 24. l. 12. nunc uero tantum Cæſari obuiam eſt profectus. ep. 36.h.l. ad me dedit. Ei) Bruto. Itineris) ſubiti, & longi. ep.23.h.l. Scripſi) ep.31.32.& 33.h.l. φαίδρου περὶ θεῶν & ΓΛΑΙΔΟC) al. φαίδρου περὶ ὅσσων τῆς λάιδος, Phædri de uocibus Laïdis. ego libenter legerem: φαίδρον περὶ ὀρῶν τῆς ἑλλάδος, Phędrum de montibus Gręcię, pręſertim quum φαίδρον in omnibus libris legamus, & Dicęarchus Phędrum & id ſcribendi genus in Platone carpebat, ut autor eſt Laert. unde forte librū inſcripſit φαίδρον, quū ſcriberet καταμετρήσεις τῶν ἐν πελοποννήσῳ ὀρῶν, uel τὸν τῆς

ἑλλάδος

ἑλλάδος βίον. Suid. certe Cicero Dicæarchi, non Phædri libros petierat epiſ.31.32.&.33.h.l. & ſi potuit alias epiſtolas ſcribere, uel aliter petere. docti uel hoc ſequantur, uel melius excogitent.

In epiſt. 39. Ita ne nuntiat Brutus illum etc.

σχόλια

ITA'NE nunciat Brutus) ex Hiſpania rediẽs. ep. ſup. Illum) Cęſarem. Ad bonos uiros εὐαγγέλια?) ita nos interpungimus: ad bonos uiros? εὐαγγέλια. hoc ſenſu: itáne Brutus nunciat Cęſarem ad bonos uiros, & ad optimates rediturum? εὐαγγέλια debentur, ſi tale quid nunciat. ep.3.l.2. Vbi eos?) ubi eos bonos uiros inueniet, quum plerique omnes hoc bello perierint? Suſpendit) ut eos in aere, ſicut Athenienſes Icarium, & Erigonem, quęrat: uel eos, qui iam mortui ſunt boni, adeat: uel potius moriens Romanos, qui ſuperſunt, liberos relinquat. illo enim uiuo nemo boni ciuis ſtudium ad defendendam Remp. audebit profiteri. Hic autem, ut fultum eſt) lubẽs legam cum interrogatione: hic autẽ ut fultum eſt? ut ſit ſenſus: apud bonos qd eſt parati: nos boni ut ſumus parati? uel, hic autem ut fultus eſt? Brutus autẽ ut paratus eſt, ſi forte Cæſarem interficere cogitet? φιλοτένημα) al. φιλοτέκνημα. al. φιλοτέχνημα, quod nos ſequimur, & uertimus, ſtudium excogitandi, inuentum, carmẽ, in quo pręter alia id Attice, quod ſequitur paulò poſt, paras, & iactas. nam Suidas φιλοτέχνημα, κατασκευὴν, & καύχησιν interpretatur. Parthenone) templo, quod παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, inquit Pauſan. in Attic. & Demoſt. ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος λόγῳ & Plin. l.34. cap.8. ubi, quod ſcribit Pauſan. φαίνονται ἰδὶ παῖδες δὶ θεμιστοκλέους γραφὴν ἀιαθέντες, ἐν ᾗ θεμιστοκλῆς ἐστι γεγραμμένος. ſic Atticus fortaſſe uel in eo tẽplo, ut ἐν τῇ ἀμαλθείᾳ, ep.13.l.1. uel in libro eodem nomine dicto ſcripſerat, quod ſequitur. & ſanè, Nepote autore, uerſibus, qui honore, rerũq; geſtarum amplitudine cæteros Ro. populi præſtiterunt, expoſuit ita, ut ſub imagini-

bus ſingulorũ facta, magiſtratusq; eorum non amplius quaternis, quiniſq; uerſibus deſcripſerit. Alam,& Brutum) Romę ſemper fore, uel opus eſſe. Ahalam tamen alibi ferre ſemper legimus, ut epiſt. 24.l.2. Faciant?) etiam ſi Ahala,& Brutus ſint, quid faciant, quũ Cæſar ita ſit potens? al. faciat? Quòd ne is quidem) Cæſar, qui tunc erat quaſi autor omniũ flagitiorum, quæ fierent uſquã: quòd ſi ad Hircium referas, neceſſe eſt dicas, omniũ, quę faciebat Q. filius. ep. 4.l.10. Autor) quũ talia faciat, & permittat. Bene) ſentit. De noſtro) cognato. ep. 32.l.12. Eum) Q. filiũ cognatũ noſtrũ. Ad meas) reſcripſit. al. ad me. Deguſtaſſe) Brutũ. mallem tñ legere, deguſtaſſet. De fabulis) à Q. filio de me fictis. ep. 36.h.l. Quid mihi autor es? ut faciã? Aduolóne?) ad urbẽ, ut cẽſes? ep. ſup. An maneo?) Aſturę. ep. ſup. In libris) ĩ ſcribẽdo. ib. Illũ) Q. filiũ. Nolo) ſed uolo diſcedeř, ne opprimar. ep. ſu. Pater) Q. frater. Hodie) iuit. Acrimonia) al. Acrunoma. Inimicus) ipſi filio. Obiurgarẽ) ipſum Q. fratrẽ, ꝙ inimicus iret. κέπφωμα) ſtulta, uana, ſcilicet ſum locutus. neque enim me audire uoluit. κεπφικὰ ep. 31.h.l. Poſthac) nihil illi dicã. Aduentu meo) ad urbem. τὰ ὅλα) cũcta.

In Epiſt. 40. Ego uero Quinto epiſtolã etc. σχόλια

EGO uero) ſic epiſ. 12.l.16. fam. Quinto) Q. fratri. Epiſtolam) à Q. filio ſcriptam. Ad ſororem) ad ſororem tuam Pomponiam ipſius matrem: quæ tunc Romæ uidetur fuiſſe ita, ut abſurdũ ſit dicere, Atticum, qui & ipſe Romę erat, hanc epiſtolã ad eam ſcripſiſſe. Scripſit uero Q. filius,& ſcripſit cõmode. Quare Cicero quum uellet Q. fratri, qui id ipſum querebatur, oñdere nõ eſſe amplius bellum filio cũ matre, hanc epiſtolam ad eũ miſit. Ille) Q. frater. Quereretur) & ob id eſſet filio inimicus. epiſ. ſup. Filio cũ matre) ἔμφασις. Bellum) ep. 37.& 38.h.l. Domo) quam uidere filius propter matrem non poterat.

ep.37.h.l. Ceſſurum)cum uxore. Illum) Q.filiũ. Nullas)dediſſe. Ille)Q.frater. Alterum)Q.filiũ literas cõmodas ad matrẽ dediſſe. De te autem) ꝙ Q.filius nullas ad te dediſſet literas. Suã culpã) eſſe dicebat. Scripſiſſet)ipſe Q.frater. In illum)Q.filiũ. Iniuria) ep.ſeq. Relanguiſſe)epiſt.38.h.l. Dicit) Q.frater. Ei)Q.fratri. Tuis literis)in quibus uidi σκολιὰ tibi placere.epiſ.38.h.l. σκολιαῖς ἀπάταις)obliquis dolis.ep.37.h.l. Me non fore) Q.filio iratum. Canai)quid ſit,ignoramus. ꝙ ſi, Caniȷ̃, legatur,is erit cuius meminit Nepos in Attici uita, cuius fortaſſe filiã Atticus Q.Ciceroni uolebat collocare. ep. ſeq. idem uidetur ſignificari ep.22.l.15. Conſiliũ)uxoris dandę. Eſſet neceſſe) uxorem dare, uel me placari. In mea)in mea cauſa.al.in me.recte. Iniuriæ)Q.filȷ̃. Notiores)ut omnibus locis,maximeq; in conuiuȷ̃s factę.ep. 36.h.l. Afferet)ex Hiſpania rediens.ep.38.&.39.h.l. afferet autem,quando me uidebit.uel,affert, legas licet. iã enim redierat. Nulla dubitatio eſt)quin iraſcar,uel iniuriæ in me ſint notiores. Cras igitur) ueniam. Commotus(fuero.commonitus,etiam placeret.

In Epiſt. 41. Venit ille ad me, καὶ etc. σχόλια

VENIT)rus. Ille)Q.filius. καὶ μάλα κατηφής) & ualde triſtis. Et ego)dixi. σὺ δὲ τί σύννους;) tu uero quid triſtis? tu uero quid in cogitatione defixus? Inquit) Q. filius. Inſtet)mihi cũ Cæſare profecturo. Bellum)Parthicum.ep.27.h.l. Periculoſum)ut cõtra Parthos. Turpe)ſine uiatico:uel turpe mihi,qui propter æs alienũ ad id ire cogar, ne à creditoribus appeller. Vis) tu Q. filȷ̃: uel,quę uis te cogit? Inquit)Q.filius. Alienum)eſt mihi:uel me cogit. Ne uiaticũ quidem)eſt. Ille) Q. filius inquit. Auunculus)Atticus.ep.2.l.2. Iratus eſt) ut ego illi eram.ep.38.h.l. Pateris) cum matre bellum gerens. ep.ſup. Rectiſſime quidem) feceris. Dubitabam) ego

Q.filius.Ducerem)uxorem. Matri) Pomponiæ. Ne illi quidem)auunculo ſatisfaciebam. Tanti eſt) quanti illis morem gerere. Volunt) mater & auunculus. Feliciter uelim)eueniat.quum enim omnibus rebus agẽdis, quod bonum,fauſtum,felix,fortunatumq; eſſet, præfabantur. lib.1.de Diuinat.tum nuptias bonis ominibus proſequebantur,atq; adeo quaſi occupabant.Plaut.in Aulul. ep. 12.l.13.fam.& ep.14.l.4.fam. Sed quãdo?)facies, quod uolũt? Probo)ut uxorem ducam. Cenſeo prius) ducas uxorem. Proficiſcaris)ad bellum. Patri)Q. fratri. Diẽ meum)natalẽ.ep.5.l.7. Aderis)ut diem natalem meũ celebremus. Scripſeram)ſuperiora. Lepidus) ep.40. h.l. Orat)ut fortaſſe augur,certe magiſter equitũ,ep.46.h.l. nam ſi Cos.eſſet,non oraret,meo quidẽ iudicio.ſic rogat ep.46.h.l. Veniam)ut Augur.ep.4.l.15.fam. Nihil habere)quod agant. Afflãdum)cum illis facile ſentio, qui legunt,effandum,præſertim quũ.l.2.de legib.ita ſit ſcriptum.Augures tẽpla effata habẽto.porrò quid ſit effari templa,docet Varro in libris de ling.latin.ut alios mittã. Saturni ἀσπόνδου,)Saturni immitis,ut quidam uertunt.& ſanè ſic appellari poteſt,quum talis in filios fuerit,et eius ſtella frigida dicatur à poeta. al. eatur μία σκόρδου. alĳ, μίκρου κόρδου.unde uidendum,an legi debeat. ἄρους ἀσπονδου,uel Martis ἀσπόνδου, Martis infidi, & nullum fœdus ſeruantis:præſertim quum ſcribat Suet.à Cæſare templũ Martis extructum fuiſſe,quod tunc lepidus fortaſſe effatum fieri uolebat: & hoc ἐπιθέτον Marti magis, quàm Saturno conueniat. ep.12.l.9. nam & ab Homero illum ἀλλοπρόσαλλον, & prouerbio communem dici ſcimus. Vtar prorogatione diei)abero diem à Lepido, uel potius à te prorogatum.ep.34.h.l.uel certe propter ferias conceſſum.ep.45.h.l. Certiorem)de diei prorogatione. Eo tempore)ludorum,quos ſpectare ſolent homines ita, ut non poſſint ſcribere: & tu fortaſſe cum Attica ſpectabas.epiſt. ſeq. Ab ludis) poſt ludos,uel potius ex ludis,

quibꝰ intereras.de ludis hiſce ſcribit Suet.& Dion.l.43. Biduo poſt)biduo poſt has literas.ſic.ep.33.h.l.

In Epiſt. 42. Suaues tuas literas:etſi etc.

σχόλια

SVAVES tuas literas)proximas. Acerba)ut de liberis ompeij re uera futura, etſi Hiſpanienſem uocent. Pompa)triumphi Hiſpanienſis futuri. nondum enim redierat Cæſar:etſi ludorum pompa dici poteſt. ep.28.h.l. Non acerbum eſt) οὐδὲν γὰρ γλυκύτερον, ἢ πάντα εἰδέναι. epiſ.10.l.4. Cotta)L.Cotta. epiſt. 19.l.12.uel M.Cotta. ep.17.l.12.is enim,qui Cæſaris fuit legatus, multis ante annis ab Eburonibus fuerat interfectus.Cæſ. l.6.de bel. Gal.& Liu.l.106.tantũ abeſt,ut de eo ſcire potuerit Atticus.& uidetur dixiſſe,ſcire de Cotta, hoc eſt, à Cotta, ut ep.17.l.12.non autem de ſenteñtia,quam L.Cotta dicturus fuerat de faciendo Rege Cæſare,qui nondum ex Hiſpania redierat,ep.43.h.l.quum tamen Suet.ſcribat eã fuiſſe cauſam coniuratis maturandi.al.tota. Malum uicinum)iacturam tot ciuiũ,qui uere uicini erant:uel Maſſilię ruinam,qua populus Ro.ingemuit.Philip.8. uel uicinum tuum,ep.59.l.12.uel meum,ep.24.l.2.uel etiam uictoriæ,cui L.Poſthumius templum in palatio dedicauit: fuit & Cæſaris ſtatua in foro,ubi uictoriæ fuit etiam tẽplum.potuit etiam alibi uicinus uictorię fuiſſe : quando ſimulachra iuxta Deos cepit,ut ait Suet. & uidetur Cicero ad prouerbium reſpicere:aliquid mali propter uicinum malum. Victoriæ) Cæſaris. Plauditur) à populo. al.ploditur ueteri more. Apud me)ruri. Ad Cæſarem) ſcribere,ut epiſt.27.&.28.h.l. Annueram) me ſcripturum. Sed pompam uideret) annueram quidem, ſed ita, ut dicerem ipſi Bruto, uideret pompam, qua Cæſar ſic occupatus erat futurus,ut,quod ſcriberẽ,legere non poſſet.uel nollet,ꝙ his epiſtolis non lætaretur.epiſt.28.h.l. al.ſed pompa deterret. Tu tamen)& ſi Varro ipſe quo-

que ſit occupatus in hac pompa & tuo periculo fiat: ep. 25.h.l. Dare)libros Acad.epiſt.35.h.lib. Quid iudicet) de his libris. Perlegeret) his rebus impeditus. De Attica probo)quòd ludos ſpectarit. Religionis) ut in ludis Apollin.Dion.lib.43. quos prætores de more uidentur, & ſuo tempore dediſſe,epiſto.4. li.16. hæc uero epiſtola ſcripta eſt aliquot diebus ante Id.Seſt.epiſt.44.h.lib.& ludi Apoll.fiebant circiter IIII.Id Quint.epiſt.4.lib.16. Cæſar certe dare illos non potuit,niſi abſẽs:adhuc enim, ùt diximus,non redierat epiſ. ſeq. Cottam)librum Cottæ,qui,quum Cæſaris eſſet legatus,περὶ τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας græce ſcripſit.Athen.lib.7.ſic Torquatum. epi.32. h.l. Libonem)Libonis annalem.epiſt.30.h. . Caſcam) Caſcæ librum , quamuis ea de re nihil ſcriptlum uiderimus.illud quidem ſcimus,duos Seruilios Caſcas in Cęſarem poſtea coniuraſſe.Phil.2 T.Ligarij) qui frater fuit Q. Ligarij. orat.pro Q.Ligario. Curfidius) al.Curſidius.in ueterũ monimentis Corſidius ſcribitur. Ligariana)ep.12.h.l. μνημονικὸν ἁμάρτημα) memoriæ peccatum. ep.5.l.14. Ante)ante Q. Ligarij iudiciũ. Eſſe mortuũ) ita ut Ligario adeſſe non potuerit. Pharnaci)librario. epiſt.29.h.l. Antæo)librario. Saluio)ep.6.l.9.& ep.2. lib.16. Id nomen)Curſidij. Libris)in quibus oratio ſit ſcripta.ſic ep.10.l.1. Tollatur)& ſublatum fuit.

In Epiſt. 43. Fuit apud me Lamia poſt etc.

σκόλια

FVIT apud me) ruri.ſic epiſt.ſup. Lamia)epiſt.7. l.11. Miſſam)ex Hiſpania,uel ex itinere. Illæ Diocharinæ)illæ literæ à Diochare Cęſaris liberto allatæ , ut ep. 6.l.11. Declarabat(illa epiſtola. Illum) Cęſarem. Ludos Romanos)& magnos etiam dictos.Liu.l.1. qui circiter XVII. Cal. Octob.fiebant.Philip.2.Verr.2. & Aſcon. Pararet) ipſe Lamia ut Ædilis : unde Biennio poſt anno ſuo pręturã petijt.ep.16.l.11.fam. Ipſe)Cęſar. Properaſſet)ut ludis,ſed pulchris intereſſe poſſet. Ante

eam diem)ante ludos Romanos. Itē'q;)alÿ,idem'q; Balbo)ep.3.l.6. Dies feriarū) dies, quibus ego tanquā ferÿs abeſſe poſſim:uel qui uere ſint feriati ita,ut auctio fieri non poſſit. Additos) prorogatos. ep.41.h.t. Babio) al.Bæbio:fortaſſe,Balbo. Poteris)ſcire.ſic ep.34.h.lib. Egnatio)ibid. Eos dies) feriarum. Currentem tu quidem)incitas.prouerb. Dolabella)olim genero, ep.6.l.6. iampridem ex Hiſpania reuerſo.epiſto.8.h.l. Torquati) epiſt.20.h.l. Puteolos)epiſ.45.h.l. Excurrere)ad Cluuianam hęreditatem cernendam.ibid. Tempus)aduentus Cæſaris ibid. A' Balbo) ut cohærede ſuo uel Cęſaris nomine,ut coniÿcio.ep.ſeq.& ep.36.h.l. Numos) ā Cluuio relictos. Domi) Cluuÿ, qui nos hæredes fecit. ep.ſeq.& epiſt.6.l.16.merito igitur de illo bene exſtimabat Cicero epiſt.2.l.6. Diuidi) cohæredibus. Auctionem)cęterarum rerum. Præter pręda) quę ut ſimul ueneant,curandum eſt.ſic epiſ.33.l.12.hinc Cicero uidetur Cluuianum poſtea emiſſe à cęteris cohæredibus epiſ. 6. l.16. Placeat) me in hac re facere. Eligendum) eligendus,fortaſſe rectius,ut optandus.epiſt.6.l.2.fam.niſi dictum ſit,ut mittendum ep.ſeq. Veſtorio) fortaſſe ipſius Cluuÿ olim amico,epiſt.2.l.6.& uicino.epiſto. 24.l.14. is certe rem Cluuianam uidetur curaſſe.epiſ.ſeq. ubi negligentem uocat contra, atq; hic fecit.uterque enim uidetur Puteolanus.ep.12.24.& ep.56.l.13.fam. Satis uidetur)minuiſſe Veſtorium de cretione.ep.ſeq. Negligētiores) in rebus noſtris, quas alÿs curandas committamus,& non ipſi curemus. Tuas literas)ex quibus intelligam,quid tibi placeat.

In Epiſt. 44. *Pollex quidem,ut dixerat etc.*
σχόλια.

POLLEX) ep.5.l.8. Planè pollex)planè digitus, & quaſi ſegnis,& minime diligens. Non index) quum nihil indicarit.iocus ex ambiguo.de digitorum porrò ſi-

Illuc)in Tuſculanum. nam ſi Romam uoluiſſet ſignifica re,iſtuc,dixiſſet:etſi ego malo,iſtuc, legere. Veniẽdum) Brinniang auctionis cauſa.ep.12.h.l. Potes)efficere. ſic ep.43.h.l. Maximũ)quũ nuſquàm legerim, quod ſciã, Egnatios Maximos eſſe dictos, his facile aſſentior, qui, maxime,legunt:niſi quis,maximum illud, iungere uelit: aut omnino credere, Egnatium Maximum appellatum fuiſſe:ep.30.l 15.uel ita interpũgere:Egnatiũ, Maximũ, ut Egnatiũ,et Axiũ Maximũ ſigñet.ep.15.l.3.& ep.15.l. 10. hunc Attici amicũ uidet appellare. ep.12.h.l. Illud) quod ad diuortium Publiliæ pertineat.nam Plutarc. & Dion Ciceronem ei nuncium remiſiſſe.hinc ſcire cupit, quæ ſit ea de re fama.eandem rem ſignificat.ep. 46.h.l. & ep.23.l.14 uel potius ſit dicamus:illud, quod ad dotẽ pertinet. nam poſt Cæſaris mortem Publiliam uxorem Cicero uidetur habuiſſe.ep.1.l.16. ut ep 23. l.14. tricetur Publilius,ne ſoluat dotem Publilio)ep.27.l.12. Id populus curat ſcilicet)Terẽ.And.Sc.2.act.1. Arbitror)populum curare. Prorogas)ep.41.h.l. Scripſi)ep.ſup.

In Epiſt. 35. *Orem indignam.gentilis etc.*
σχόλια

OREM indignam)exclamatio.Quintil. Gentilis tuus)fortaſſe Pomponius Numida, quem ſaluũ ueniſſe ex Hiſpania gaudet Horat.od 36.l.1. Vrbẽ auget) ex lege Cæſaris.ep.33 h.l. Hoc biẽnio) fortaſſe poſt bellum Africum,in quo multi Numidę ſunt capti. Varroni ſcribis,te)daturum libros.ep.25.h.l. Venerit) rure, quò ueniat.ep.33.h.l. Dati)libri.ep.42.h.l. Iam) quũ iam uenerit. Periculo tuo) epiſt.25.h.l. Aut fortaſſe)alij,at fortaſſe. Literæ meæ) præſertim.25.h.l. Retardarunt) ne dares,quòd in his iuſſerim libros Varroni tuo periculo dari. Quomodo res ſe habeat)an dati ſint libri Varroni,& ſi dati,an ipſi probentur,ut non deſpero. epiſt.25. h.l. Bruti amore)erga nos.ep.11.h.l. Literas)dedi.

D In *Epiſt.* 1.36. *De Xenonis nomine,& etc.* σχόλια

DE Xenonis nomine) de numis,quos à Xenone, q tuus eſt procurator,ep.13.l.5.accepi,epiſ.2.l.11.uel quos ille curat Ciceroni filio.ep.18.l.14. Epeiroticis XL.) ui ris,uel numis. Balbus minor)ep.9.l.8. Noui nihil ſanè) attulit Balbus minor,qui ſcribere ſolebat.epiſt.32.lib.12. Hirciū)ep.4.l.10. Quinto)Q. filio. Eum)Q. filiū. alij, enim & ſane κατὰ παρ᾽ἔνθεσιν locus hic legendus uidetur. Facere)quod facit,hoc eſt,mihi maledicere. Quū multa de me,tum redire ad patrem) al. quū multa de me diceret,tum rediret ad patrem.retulit igitur Balbus, Hircium cū Quinto litigaſſe,quum ille mihi primū, deinde patri ſuo malediceret,& detraheret. Nihil autē habeo) nos legimus:nihil autē ab eo,ſcilicet Q.filio. ἀξιοπίστως) credibiliter,fide dignum.al.tā ἀξιοπίστως, recte.ſic enim particula,quàm,requirit. Alieniſſimos)ſic epiſt. 4.l.10. Nos)me,& Q.fratrem. Cauendum) hic diſtingue. φοβερὸν ἦν)formidoloſum fuiſſet. Regem)Cæſarem, inuidioſe. Me animi nihil habere) & ob id cauendum non eſſe. Ciceronem)Athenas profectū ep.42.l.12. Vexari)uerbis à Q.filio retulit Balbus. Arbitratu ſuo) faceret, uel faciat. Porciæ)quæ M.Catonis ſoror,& L. Domitij Ænobarbi uxor fuit.Plutar.in Cat. Gaudeo) quòd uideor diligens fuiſſe.Quòd ſi prius tuas literas accepiſſem,uiderer monitus feciſſe. Leptę)ep.17.l.5. Literas) quibus,ut eam ſcriberem,& mitterem, monebas. Eam) laudationem. Mittetur)laudatio. Iſto modo) ita corre ctam,hanc.epiſt.47.h.l. Domitio)filio.ibid. Bruto)ut affini,qui Porciam Catonis filiam uxorē habeat.Plutar. in Brut.& Val.Max.l.5.cap.2,& nunc ad Cæſarē profecto ep.ſeq. .Quę ſcribis)eſſe.ἀνεμοφόρητα)digna,quæ uentis ferantur,inania,leuia: digna, quæ quiſque tradat proteruis in mare Creticū portare uentis,ut dixit Horat. prouerb. ſubuētanea parit. Quotidie)al.quoq;,rectius.

neq; enim ſi erant ἀνεμοφόρητα, tantopere cuperet de his certior fieri,ſed cum alijs ea ſcribi uolebat. Velim)cum ſequentibus malim iungere. Balbum)uel ut autorem in Faberiano nomine.ep.24.l.12.uel ut harũ rerum peritũ, ep.18.l.6.fam.uelut coheredem in Brinniana hereditate. ep.14.h.l.uel ut Cæſaris fortaſſe coheredis procuratorẽ. ep.44.h.l.ſi modo Cluuianam hereditatem hic ſignificat. Offilium)uel ut iuriſconſultum,epi.22.l.7.fam.uel ut,cohæredem & ipſum,certe quiddam negotij cum Cicerone habẽtem.ep.24.l.16.fam. De auctione proſcribẽda)ep.12.h.l.ſic proſcribere uenationem.ep.4.l.16.alij cum ſequentibus iungũt,fortaſſe rectius. Puto) al. Publio. Habet & Balbus)conſcripta omnia. Propinquũ diẽ)proſcribere auctionẽ. Et Romæ)atq; id ipſum Rome Moraretur)nõ ita cito rediret ex Hiſpania. In diẽ diem differri)auctionis diem in diem differri. ep. 28.h.l. al. in diem tertium differri. Is quidem) Ceſar. Placet enim Veſtorio)ut cuius interſit.ep.12.h.l.uel ep. 44 h.l.

In Epiſt. 37. Ante lucem cum ſcriberẽ etc.

σχόλια

ANTE lucem quũ ſcriberẽ)in Tuſculanis queſt. ep.32.h.l.libros enim περὶ τελῶν, in quibus etiam ſcripſit contra Epicureos,iam confecerat.epiſt.18.h.l. Oleo, & opera)prouerb.oleum,et operam perdidi. Neſcioquid) epiſtolam ſup. Datur)redditur à tabellario. Epiſtola) miſſa ex Hiſpania. Sororis tuæ filio)Q.filio.epiſ.19.l.5. Contumelia)in me. ὀυκ ἐπέστισ ν)non inſtitit,non perſeuerauit, non animaduertit, & quaſi imprudenter peccauit,ut dicere ſolemus de his,quos excuſare conamur. & dictum uidetur εἰρωνικῶς,quum omnibns locis id faceret. ep.ſup. Ego enim)uerba ex principio epiſtolæ Quinti, ſed non prima,ut particula,enim,demonſtrat. Non probo)al.hæc duo uerba omittuntur.In te)ò patrue. Vult) Quintus. Impuriſ?)& impurũ uocat illum ep.32.l.12.

Bruti noſtri) iam Cæſari obuiā profecti, ut conſtituerat. ep.11. & 23.h.l. ſaltem Niceam uſque ep.1.l.14. Haberi) in caſtris Cæſaris. Iſtum) Q. filiū. Aliquādo ſcripſiſti) aliȷ̈, aliquando eſſe, ſcipſiſti. nos ſequimur eos, qui legūt: aliquādo ſcripſiſſe: præſertim quū paulò poſt dicat: ad patrē de me quid ſcripſerit, neſcio. uideo tamen ex his uerbis hunc ſenſum elici poſſe: tu aliqn̄do commotū illum eſſe laudibus Bruti ſcripſiſti. aliquid ad me, credo, & ad te hac de re ſcripſit, εἰς ω. ικῶς. tu uero facies, ſciam, an ad te ſcripſerit. uerba igitur ita ſunt interpungenda: Bruti noſtri quotidianis, aſſiduisq; laudibus, quas ab eo de nobiſ haberi permulti mihi renūciauerunt, commotū iſtum aliquando ſcripſiſti. aliquid ad me, credo, & ad te: idque ut ſciam, facies. Idq;) quod ad te, uel an ad te Q. filius ſcripſit Patrem) Q. fratrem. De matre) Pōponia. Quàm pie?) ſcripſit? Inquit) Q. filius in epiſtola ad patrem ſcripta. Ad te) ò Quinte pater. Scripſeram) ego Q. filius. Iſtam domum) in qua habitat Pmponia mater. Scis) tu Quinte pater. Pater) Q. frater Odium matris (ep.ſeq. & ep.41.h.l. Nunc) Cęſare aduentante, & ſimul Q. filio. πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιᾶς ἀπάτας) deſideratur participium ἀναβὰς, quod apponit Plato. li.2. de Repub. ut ita poſſit interpretari: utrum iuſtitię murum altum, an obliqui doli aſcendens aſperner: hoc eſt, ut ipſe pene interpretatur: utrum apertę hominē aſperner, ac reſpuam, an dolo. & hominem Q. filium expone: etſi ad Cęſarem etiā potes referre. Pindaro) fortaſſe ἐν τοῖς σκολιοῖς. τὰ γὰρ σκολιὰ ſcripſit Pindarus, ad quę uidetur etiam reſpicere epiſt.ſeq. δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν) dubitat mihi mens ueritatem dicere. Moribus meis) ut philoſophicis, & liberis. Illud) aperte aſpernari. Sed hoc) σκολιαῖς ἀπάταις uti, ut poſtea uſus eſt. epiſt. 40.h.l. Temporibus) quibus cedere ſemper ſapientis eſt habitū. epiſt.9.l.4.fam. Mihi perſuaſum putato) utar enim eo, quod tu decreueris. ep.ſeq.

In epiſt. 38. Equidem uereor maxime, etc.

σχόλια

EQVIDEM uereor) quum iam Cæſar cum reliquis adeſſe uideatur.ep.36.h.l. Opprimar) à Q.filio & Cæſarianis.ſic ep.17.l.12. In turba) ut Romę. Aſturę?) maneam? ep.34.h.l. Quid Cæſar ſubito?) redit? uide, an placeat legere.quid ſi Cęſar ſubito? quid faciã, ſi Cęſar eò ſubito ueniat? Quod tu decreueris) quod ipſe tibi ſuaſeris.ep.ſup. Vanitatem) Q.filij. Ad patrem) ſcribere ep.ſup. Propter matrem) odio matris. Hic autẽ) Q. frater. Langueſcit) epiſto. 40. h. lib. Illum) Q. filium. Iratum) epiſto. 40 h. lib. Tuo conſilio) quo iuuari uolebam.epiſt.ſup. σκολιά) obliqua, σκολιάς ἀπάτας. ibid. τὰ σκολιά uero erant παρόινιαι ῳδαὶ, & ἄσματα, ut in Ranis, & Veſpis Ariſtop. interpres docet. In ſcribẽdo) epiſ. 37.h.l. in ſcribendis Tuſculanis quæſtionibus, ut diximus ep.ſup.in libris ep.ſeq. Hæreo) quaſi infix⁹ ſum. Brutum) redeuntem ex Hiſpania, quò iuerat.epiſt.36. & 37.h.l. Eadem) ſentire, & cupere, ut utar σκολιαῖς ἀπάταις, & Romam ueniam. Hoc) Q. filij aduentus. Iſta) quam Brutus cupit. Inde) ex aliqua prouincia, quam rexerit: uel potius, ut ego quidem arbitror, ex Cæſaris cæde.id quod ep.ſeq.uidetur ſignificare. Abfuit) ita, ut ſit æquum me Romam uenire, ut ſaluum ueniſſe præſens gaudeam: ut, quum ex prouincia reuertebatur. ep. 24. l. 12. nunc uero tantum Cæſari obuiam eſt profectus. ep. 36.h.l. ad me dedit. Ei) Bruto. Itineris) ſubiti, & longi. ep.23.h.l. Scripſi) ep.31.32.& 33.h.l. φαίδρου περὶ θεῶν & ΠΛΑΙΔΟC) al. φαίδρου περὶ ὄσσων τῆς λάιδος, Phædri de uocibus Laidis. ego libenter legerem: φαίδρον περὶ ὀρῶν τῆς ἑλλάδος, Phędrum de montibus Gręcię, pręſertim quum φαίδρον in omnibus libris legamus, & Dicęarchus Phędrum & id ſcribendi genus in Platone carpebat, ut autor eſt Laert. unde forte librũ inſcripſit φαίδρον, quũ ſcriberet καταμετρήσεις τῶν ἐν πελοποννήσῳ ὀρῶν, uel τὸν τῆς ἑλλάδος

ἑλλάδος βίον. Suid. certe Cicero Dicæarchi, non Phædri libros petierat epiſ.31.32.&.33.h.l. & ſi potuit alias epiſtolas ſcribere, uel aliter petere. docti uel hoc ſequantur, uel melius excogitent.

In epiſt. 39. Ita ne nuntiat Brutus illum etc.

σχόλια

ITA'NE nunciat Brutus) ex Hiſpania rediẽs. ep. ſup. Illum) Cęſarem. Ad bonos uiros εὐαγγέλια;) ita nos interpungimus: ad bonos uiros; εὐαγγέλια. hoc ſenſu: itáne Brutus nunciat Cęſarem ad bonos uiros, & ad optimates rediturum; εὐαγγέλια debentur, ſi tale quid nunciat. ep.3.l.2. Vbi eos;) ubi eos bonos uiros inueniet, quum plerique omnes hoc bello perierint; Suſpendit) ut eos in aere, ſicut Athenienſes Icarium, & Erigonem, quęrat: uel eos, qui iam mortui ſunt boni, adeat: uel potius moriens Romanos, qui ſuperſunt, liberos relinquat. illo enim uiuo nemo boni ciuis ſtudium ad defendendam Remp. audebit profiteri. Hic autem, ut fultum eſt) lubẽs legam cum interrogatione: hic autẽ ut fultum eſt; ut ſit ſenſus: apud bonos qd eſt parati: nos boni ut ſumus parati; uel, hic autem ut fultus eſt; Brutus autẽ ut paratus eſt, ſi forte Cæſarem interficere cogitet; φιλοτένημα) al. φιλοτέκιημα. al. φιλοτέχνημα, quod nos ſequimur, & uertimus, ſtudium excogitandi, inuentum, carmẽ, in quo pręter alia id Attice, quod ſequitur paulò poſt, paras, & iactas. nam Suidas φιλοτέχνημα, κατασκευήν, & καύχησιν interpretatur. Parthenone) templo, quod παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, inquit Pauſan. in Attic. & Demoſt. ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος λόγῳ & Plin. l.34. cap.8. ubi, quod ſcribit Pauſan. φαίνονται ἰδὶ παῖδες οἱ θεμιστοκλέους γραφὴν ἀναθέντες, ἐν ᾗ θεμιστοκλῆς ἐστὶ γεγραμμένος. ſic Atticus fortaſſe uel in eo tẽplo, ut ἐν τῇ ἀμαλθείᾳ, ep.13.l.1. uel in libro eodem nomine dicto ſcripſerat, quod ſequitur. & ſanè, Nepote autore, uerſibus, qui honore, rerũq; geſtarum amplitudine cæteros Ro. populi præſtiterunt, expoſuit ita, ut ſub imagini-

bus ſingulorũ facta, magiſtratusq; eorum non amplius quaternis,quiniſq; uerſibus deſcripſerit. Alam,& Brutum)Romę ſemper fore,uel opus eſſe. Ahalam tamen alibi ferre ſemper legimus,ut epiſt.14.l.2. Faciant?)etiam ſi Ahala,& Brutus ſint, quid faciant, quũ Cæſar ita ſit potens?al.faciat? Quòd ne is quidem)Cæſar, qui tunc erat quaſi autor omniũ flagitiorum, quæ fierent uſquã: quòd ſi ad Hircium referas,neceſſe eſt dicas,omniũ,quę faciebat Q.filius.ep.4.l.10. Autor)quũ talia faciat, & permittat. Bene)ſentit. De noſtro)cognato.ep.32.l.12. Eum) Q. filiũ cognatũ noſtrũ. Ad meas)reſcripſit.al. ad me. Deguſtaſſe)Brutũ.mallem tñ legere, deguſtaſſet. De fabulis)à Q.filio de me fictis. ep.36.h.l. Quid mihi autor es?ut faciã? Aduolóne?)ad urbẽ,ut cẽſes?ep. ſup. An maneo?)Aſturę.ep.ſup. In libris)ĩ ſcribẽdo.ib. Illũ)Q.filiũ. Nolo)ſed uolo diſceder̃,ne opprimar.ep.ſu. Pater)Q frater. Hodie)iuit. Acrimonia)al.Acrunoma. Inimicus)ipſi filio. Obiurgarẽ)ipſum Q.fratrẽ, ꝙ inimicus iret. κέπφομα)ſtulta,uana,ſcilicet ſum locutus. neque enim me audire uoluit.κεπφικὰ ep.31.h.l. Poſthac) nihil illi dicã. Aduentu meo)ad urbem. τὰ ὅλα) cũcta.

In Epiſt. 40. Ego uero Quinto epiſtolã etc.

σχόλια

EGO uero)ſic epiſ.12.l.16.fam. Quinto) Q.fratri. Epiſtolam)à Q.filio ſcriptam. Ad ſororem)ad ſororem tuam Pomponiam ipſius matrem: quæ tunc Romæ uidetur fuiſſe ita,ut abſurdũ ſit dicere,Atticum, qui & ipſe Romę erat,hanc epiſtolã ad eam ſcripſiſſe. Scripſit uero Q.filius,& ſcripſit cõmode. Quare Cicero quum uellet Q.fratri,qui id ipſum querebatur,oñdere nõ eſſe amplius bellum filio cũ matre,hanc epiſtolam ad eũ miſit. Ille) Q.frater. Quereretur) & ob id eſſet filio inimicus. epiſ. ſup. Filio cũ matre) ἔμφασις. Bellum) ep.37.&.38.h.l. Domo)quam uidere filius propter matrem non poterat.

ep.37.h.l. Ceſſurum)cum uxore. Illum)Q.filiū. Nullas)dediſſe. Ille)Q.frater. Alterum)Q.filiū literas cōmodas ad matrē dediſſe. De te autem) ꝙ Q.filius nullas ad te dediſſet literas. Suā culpā) eſſe dicebat. Scripſiſſet)ipſe Q.frater. In illum)Q.filiū. Iniuria) ep.ſeq. Relanguiſſe)epiſt.38.h.l. Dicit)Q.frater. Ei)Q.fratri. Tuis literis)in quibus uidi σκολιὰ tibi placere.epiſ.38.h.l. σκολιαῖς ἀπάταις)obliquis dolis.ep.37.h.l. Me non fore) Q.filio iratum. Canai)quid ſit,ignoramus. ꝙ ſi, Caniȷ̈, legatur,is erit cuius meminit Nepos in Attici uita, cuius fortaſſe filiā Atticus Q.Ciceroni uolebat collocare. ep.ſeq. idem uidetur ſignificari ep.21.l.15. Conſiliū)uxoris dandę. Eſſet neceſſe) uxorem dare, uel me placari. In mea)in mea cauſa.al.in me.recte. Iniuriæ)Q.filȷ̈. Notiores)ut omnibus locis,maximeq; in conuiuȷ̈s factę.ep.36.h.l. Afferet)ex Hiſpania rediens.ep.38.&.39.h.l. afferet autem,quando me uidebit.uel,affert, legas licet. iā enim redierat. Nulla dubitatio eſt)quin iraſcar,uel iniuriæ in me ſint notiores. Cras igitur) ueniam. Commotus(fuero.commonitus,etiam placeret.

In Epiſt. 41. *Venit ille ad me, καὶ etc. σχόλια*

VENIT)rus. Ille)Q.filius. καὶ μάλα κατηφής) & ualde triſtis. Et ego)dixi. σὺ δὲ τί σύννους,) tu uero quid triſtis? tu uero quid in cogitatione defixus? Inquit) Q. filius. Inſtet)mihi cū Cæſare profecturo. Bellum)Parthicum.ep.27.h.l. Periculoſum)ut cōtra Parthos. Turpe)ſine uiatico:uel turpe mihi,qui propter æs alienū ad id ire cogar, ne à creditoribus appeller. Vis) tu Q. filȷ̈: uel,quę uis te cogit? Inquit)Q.filius. Alienum)eſt mihi:uel me cogit. Ne uiaticū quidem)eſt. Ille) Q. filius inquit. Auunculus)Atticus.ep.2.l.2. Iratus eſt) ut ego illi eram.ep.38.h.l. Pateris) cum matre bellum gerens. ep.ſup. Rectiſſime quidem) feceris. Dubitabam) ego

Q.filius.Ducerem)uxorem. Matri) Pomponiæ. Ne illi quidem)auunculo ſatisfaciebam. Tanti eſt) quanti illis morem gerere. Volunt) mater & auunculus. Feliciter uelim)eueniat.quum enim omnibus rebus agēdis, quod bonum,fauſtum,felix,fortunatumq; eſſet, præfabantur. lib.1.de Diuinat.cum nuptias bonis ominibus proſequebantur,atq; adeo quaſi occupabant.Plaut.in Aulul. ep. 12.l.13.fam.& ep.14.l.4.fam. Sed quādo?)facies, quod uolūt? Probo)ut uxorem ducam. Cenſeo prius) ducas uxorem. Proficiſcaris)ad bellum. Patri)Q. fratri. Diē meum) natalē.ep.5.l.7. Aderis)ut diem natalem meū celebremus. Scripſeram)ſuperiora. Lepidus) ep.40. h.l. Orat)ut fortaſſe augur,certe magiſter equitū,ep.46.h.l. nam ſi Cos.eſſet,non oraret,meo quidē iudicio.ſic rogat ep.46.h.l. Veniam)ut Augur.ep.4.l.15.fam. Nihil habere)quod agant. Afflādum)cum illis facile ſentio, qui legunt,effandum,præſertim quū.l.2.de legib.ita ſit ſcriptum.Augures tēpla effata habēto.porrò quid ſit effari templa,docet Varro in libris de ling.latin.ut alios mittā. Saturni ἀσπόνδου,)Saturni immitis,ut quidam uertunt.& ſanè ſic appellari poteſt,quum talis in filios fuerit, et eius ſtella frigida dicatur à poeta. al. eatur μία σκόρδου. alij, μίκρου κόρδου.unde uidendum,an legi debeat. ἄρους ἀσπονδου,uel Martis ἀσπόνδου, Martis infidi, & nullum fœdus ſeruantis:præſertim quum ſcribat Suet.à Cæſare templū Martis extructum fuiſſe,quod tunc lepidus fortaſſe effatum fieri uolebat: & hoc ἐπιθέτον Marti magis, quàm Saturno conueniat. ep.12.l.9. nam & ab Homero illum ἀλλοπρόσαλλον, & prouerbio communem dici ſcimus. Vtar prorogatione diei)abero diem à Lepido, uel potius à te prorogatum.ep.34.h.l.uel certe propter ferias conceſſum.ep.43.h.l. Certiorem)de diei prorogatione. Eo tempore)ludorum,quos ſpectare ſolent homines ita, ut non poſſint ſcribere : & tu fortaſſe cum Attica ſpectabas.epiſt. ſeq. Ab ludis) poſt ludos,uel potius ex ludis,

quib⁹ intereras.de ludis hiſce ſcribit Suet.& Dion.l.43. Biduo poſt)biduo poſt has literas.ſic.ep.33.h.l.

In Epiſt. 42. Suaues tuas literas:etſi etc.

σχόλια

SVAVES tuas literas)proximas. Acerba)ut de liberis ompeĳ re uera futura, etſi Hiſpanienſem uocent. Pompa)triumphi Hiſpanienſis futuri. nondum enim redierat Cæſar:etſi ludorum pompa dici poteſt. ep.28.h.l. Non acerbum eſt) οὐδὲν γὰρ γλυκύτερον, ἢ πάντα εἰδέναι. epiſ.10.l.4. Cotta)L.Cotta. epiſt.19.l.12.uel M.Cotta. ep.17.l.12.is enim,qui Cæſaris fuit legatus, multis ante annis ab Eburonibus fuerat interfectus.Cæſ. l.6.de bel. Gal.& Liu.l.106.tantũ abeſt,ut de eo ſcire potuerit Atticus.& uidetur dixiſſe,ſcire de Cotta, hoc eſt, à Cotta, ut ep.17.l.12.non autem de ſententia,quam L.Cotta dicturus fuerat de faciendo Rege Cæſare,qui nondum ex Hiſpania redierat,ep.43.h.l.quum tamen Suet.ſcribat eã fuiſſe cauſam coniuratis maturandi.al.tota. Malum uicinum)iacturam tot ciuiũ,qui uere uicini erant:uel Maſſiliꝗ ruinam,qua populus Ro.ingemuit.Philip.8. uel uicinum tuum,ep.39.l.12.uel meum,ep.24.l.2.uel etiam uictoriæ,cui L.Poſthumius templum in palatio dedicauit: fuit & Cæſaris ſtatua in foro,ubi uictoriæ fuit etiam tẽplum.potuit etiam alibi uicinus uictoriꝗ fuiſſe: quando ſimulachra iuxta Deos cepit,ut ait Suet. & uidetur Cicero ad prouerbium reſpicere:aliquid mali propter uicinum malum. Victoriæ) Cæſaris. Plauditur) à populo. al.ploditur ueteri more. Apud me)ruri. Ad Cæſarem) ſcribere,ut epiſt.27.&.28.h.l. Annueram) me ſcripturum. Sed pompam uideret) annueram quidem, ſed ita, ut dicerem ipſi Bruto, uideret pompam, qua Cæſar ſic occupatus erat futurus,ut,quod ſcriberẽ,legere non poſſet.uel nollet,ꝙ his epiſtolis non lætaretur.epiſt.28.h.l. al.ſed pompa deterret. Tu tamen)& ſi Varro ipſe quo-

que ſit occupatus in hac pompa & tuo periculo fiat: ep. 25.h.l. Dare)libros Acad.epiſt.35.h.lib. Quid iudicet) de his libris. Perleget?) his rebus impeditus. De Attica probo) quòd ludos ſpectarit. Religionis) ut in ludis Apollin.Dion.lib.43. quos prætores de more uidentur, & ſuo tempore dediſſe,epiſto.4. li.16. hæc uero epiſtola ſcripta eſt aliquot diebus ante Id.Seſt.epiſt.44.h.lib.& ludi Apoll.fiebant circiter III.Id Quint.epiſt.4.lib.16. Cæſar certe dare illos non potuit,niſi abſēs:adhuc enim, ut diximus,non redierat epiſ. ſeq. Cottam)librum Cottæ,qui,quum Cæſaris eſſet legatus,περὶ τῆς ῥωμαίων πολιτείας græce ſcripſit.Athen.lib.7.ſic Torquatum. epi.32. h.l. Libonem)Libonis annalem.epiſt.30.h. . Caſcam) Caſcæ librum , quamuis ea de re nihil ſcriptum uiderimus.illud quidem ſcimus,duos Seruilios Caſcas in Cęſarem poſtea coniuraſſe.Phil.2 T.Ligarij) qui frater fuit Q. Ligarij. orat.pro Q.Ligario. Curfidius) al.Curſidius.in ueterū monimentis Corſidius ſcribitur. Ligariana)ep.12.h.l. μνημονικὸν ἁμάρτημα) memoriæ peccatum. ep.5.l.14. Ante)ante Q. Ligarij iudiciū. Eſſe mortuū) ita ut Ligario adeſſe non potuerit. Pharnaci) librario. epiſt.29.h.l. Antæo)librario. Saluio) ep.6.l.9.& ep.2. lib.16. Id nomen)Curſidij. Libris)in quibus oratio ſit ſcripta.ſic ep.10.l.1. Tollatur)& ſublatum fuit.

In Epiſt. 43. Fuit apud me Lamia poſt etc.
σχόλια

FVIT apud me) ruri.ſic epiſt.ſup. Lamia)epiſt.7. l.11. Miſſam)ex Hiſpania,uel ex itinere. Illæ Diocharinæ)illæ literæ à Diochare Cęſaris liberto allatæ , ut ep. 6.l.11. Declarabat(illa epiſtola. Illum) Cęſarem. Ludos Romanos)& magnos etiam dictos.Liu.l.1. qui circiter XVII. Cal. Octob.fiebant.Philip.2.Verr.2. & Aſcon. Pararet) ipſe Lamia ut Ædilis : unde Biennio poſt anno ſuo pręturā petijt.ep.16.l.11.fam. Ipſe)Cęſar. Properaſſet)ut ludis,ſed pulchris intereſſe poſſet. Ante

eam diem)ante ludos Romanos. Itẽq;)alij,idemq; Balbo)ep.3.l.6. Dies feriarũ) dies, quibus ego tanquã ferijs abeſſe poſſim:uel qui uere ſint feriati ita,ut auctio fieri non poſſit. Additos) prorogatos. ep.41.h.t. Babio) al.Bæbio:fortaſſe,Balbo. Poteris)ſcire.ſic ep.34.h.lib. Egnatio)ibid. Eos dies) feriarum. Currentem tu quidem)incitas.prouerb. Dolabella)olim genero, ep.6.l.6. iampridem ex Hiſpania reuerſo.epiſto.8.h.l. Torquati) epiſt.20.h.l. Puteolos)epiſ.45.h.l. Excurrere)ad Cluuianam hęreditatem cernendam.ibid. Tempus)aduentus Cæſaris ibid. A' Balbo) ut cohærede ſuo uel Cęſaris nomine,ut conijcio.ep.ſeq.& ep.56.h.l. Numos) à Cluuio relictos. Domi) Cluuij, qui nos hæredes fecit. ep.ſeq.& epiſt.6.l.16.merito igitur de illo bene exſtimabat Cicero epiſt.2.l.6. Diuidi) cohæredibus. Auctionem)cęterarum rerum. Præter prędia) quę ut ſimul ueneant,curandum eſt.ſic epiſ.53.l.12.hinc Cicero uidetur Cluuianum poſtea emiſſe à cęteris cohæredibus epiſ. 6.l.16. Placeat) me in hac re facere. Eligendum) eligendus,fortaſſe rectius,ut optandus.epiſt.6.l.2.fam.niſi dictum ſit,ut mittendum ep.ſeq. Veſtorio) fortaſſe ipſius Cluuij olim amico,epiſt.2.l.6.& uicino.epiſto. 24.l.14. is certe rem Cluuianam uidetur curaſſe.epiſ.ſeq. ubi negligentem uocat contra, atq; hic fecit.uterque enim uidetur Puteolanus.ep.12.24.& ep.56.l.13.fam. Satis uidetur)minuiſſe Veſtorium de cretione.ep.ſeq. Negligẽtiores) in rebus noſtris, quas alijs curandas committamus,& non ipſi curemus. Tuas literas)ex quibus intelligam,quid tibi placeat.

In Epiſt. 44. Pollex quidem,ut dixerat etc.
σκόλια.

POLLEX) ep.5.l.8. Planè pollex) planè digitus, & quaſi ſegnis,& minime diligens. Non index) quum nihil indicarit.iocus ex ambiguo.de digitorum porrò ſi-

gnatiõe diſputat Beda. Cognoſces)ep.ſeq. Balbũ)ep. 3.l.7. Conueni) Lanuuij.ep.49.h.l. Lepta) ep.17.l.5. Sua ui in curatiõe)ſua facultate,q̃ uellet in curatione ludorum oſtendere.uellet enim re ipſa oſtendere,quantum ualeret:quanquàm ſuaui curatione, penè cenſeo legendum,ut ſuauem uocet curationem,quæ ad ludos, qui ſua uitatis,& uoluptatis cauſa fiunt,pertineat: quamq́; tunc Lepta ad ſe deferri cupiebat. ep. 19.l.6. fam. Perduxerat)in Lanuinum, ut cum eo de iſta curatione loquerer. In eo autem Lanuino) ep.49.h.l. Lepido) ep.46. h.l. Tradidit) Balbus. Ex eo)Balbo. Hoc primum) quod ſequitur,cognoui. Acceperam)ego Balbus.ut ſit ἠθοποιΐα ſiue μίμησις ſermonis,quo ſæpe Balbus uteretur.Confirmat)Cæſar. Ante ludos Romanos)uenturum. ep. ſupe. Epiſtolam)ipſam à Cæſare ad Balbum ſcriptam,quas literas paulo ante Balbus dixerat. Multa) ſunt in èa epiſtola. De meo Catone)ep. 35.l.12. Dicit) Cæſar in ea epiſtola. Copioſiorem)hinc Cæſar ipſe Ciceronem copiæ principem uocabat in libro de ratione latine loquẽdi in Brut. Bruti Catone)Bruti libro de laudibus Catonis ſcripto,ſicut Fàbius etiam Gallus ſcripſerat. epiſt. 25.l,7.fam. Brutus.n. auũculũ non potuit non laudare, q̃uis apud Plut. dicat ipſe ſe conſiliũ èius ſe ipſum interficiendi reprehendiſſe. Atticus certe neſcioquid de Catone requiſierat. ep.15.l.12. Diſertum) ꝙ acute Brutus differeret,ut Antiochius.ep.25.h.l.& ſuo dicendi genere contentus.ep.1.l.15. Ex eo)Balbo. Cretionem Cluuij) cretionẽ hęreditatis Cluuianę. O Veſtoriũ neglìgentẽ) qui nõ creuerit)ad id à me delectus.ep.ſu.uel de cretiõe nihil ſcripſerit:quãuis illũ diligentiſſimũ iudicarim. epiſ. ſup. Liberã)ita,ut poſſit cernere teſtibꝰ p̃ſentibꝰ. Sexaginta duobꝰ)al.ſexagita diebꝰ.recte.nã,ut ſcribit Iſidor. cretio ẽ certus dierũ numerꝰ,ĩquo inſtitutꝰhęres aut adit hr̃ditatẽ,aut finito tp̃e cretionis excluditur:nec liberũ illi eſt tẽpus ultra capiẽdæ hæreditatis. Ille) Veſtorius.

Arceſſendus)arcendus,ut cernẽdæ hæreditatis nimis cupidus,& diligẽs ep.ſup. quod ſi durius dictum uidetur, licet exonas,h u c uocãdus, & retrahẽdus, idem propemodum ſignificabis. Nunc mittẽdum eſt) ad Veſtoriũ: ut penẽ eligẽdum ep.ſup. Vt meo iuſſu cernat)hæreditatem. De hortis Cluuianis) de hortis à Cluuio relictis. ſic Scapulani horti dñr ep 31.l.12. Egi) ut mihi uẽderentur à cæteris cohæredibus.hinc Cluuiana delectãt ep.9. l.14. & ab his conſcẽdit ep.18.l.14.al.egit,& tũc Pollex egit, interpretandum.ſin egi, legas,dicẽdum, Pollex remittẽdus ep. ſeq. Cum Balbo) ut Cæſaris procuratore ep.51.h.l.uel rem ſuam curante ut cohærede ep.ſup. Liberalius) q̃ par erat,aut ego uolebam.al.illiberalius: unde nos arbitramur legendum.ille liberalius,ut ſit ſenſus. Pollex egit cum Balbo:Balbus uero liberaliter,& prolixe reſpondit. ſic enim ſequens ratio poſtulat. Se enim) dixit. Ad Cæſarem)ut cohęredẽ.ſic ep.47.h.l. Cluuiũ autẽ)dixit Balbus:uel ego ex Balbo cognoui. A T.Hordeonio) ut T. Hordeonius ut cohæres, uelut debitor ſoluat. Terẽtiæ)olim uxori meę. HS.LƆƆƆ.)al.HS. LIII.utilia.unde legunt alij:HS. LIII.millia:ſed quoniã utraꝗ ſumma ita mutata maior eſt,quàm quæ à priuato homine fœminę alienę legata uideri poſſit, nos nihil mutamus,& exponimus,HS.LIII. utilia,quib⁹ uti,hoc eſt, ex quibus uſum fructum capere uiuens poſſet,quales fermè hodie quoque hæreditates fœminis relinquuntur.ſic à Plaut. in Ciſtel. dicit iuuenis meretrices habere utiles: niſi malis interpretari,ſine impenſa,& damno, qualis ferè erat hæreditas ſine ſacris, ut dixit idem Plaut. Nihil à nobis)legare. Veſtorium) ut negligentem. Plotium) neſcioquem. Balbo)ſignificaſſe. Illũ)Veſtorium. Mihi) ſignificaſſe. Ne per meos quidem) pueros,quos ad eum miſi. Coſſinio)ep.16.l.1. Doleo)eum mortuũ eſſe. Quinto Q. fratri,uel Q. filio ære alieno laborãti ep.41. h.l.al.Quintum. Superabit) ex numis hæreditatis nunc

diuidendis. Faciendum puto) tantum abeſt, ut aliquid ſuperaturum credam. Teſtamenti)Cluuiani.

P *In Epiſt. 45. Poſteaquam abs te Aga. etc.*
σχόλια

POSTEAQVAM abs te Agamẽno)uidentur uerba ſumpta ex alicuius poetę ueteris fabula,in qua fortaſſe Clytemneſtra ita loqueretur: poſteaq̃ abs te Agamemno tetigit aures nuncius,aut tale quid: & ſi Agamẽno tabellarij nomẽ uideri poteſt: niſi forte ſignificet Ser. Sulpitium,cuius uxorem Poſthumiam Cæſar,ut Ægiſtꝰ Clytemneſtram , corrupiſſe dicebatur,Suet. Torquatꝰ eſſet) cauſa Torquati teneret ep.43.h.l., Tetigit , omiſi ea)al.tetigit aures nuncius,extẽplo inſtituta omiſi:ea. & niſi ita legas,aliquid deſideres,neceſſe eſt. E Pollice cognoſcas) ep.ſup. Illum) Ciceronem meum filiũ. Qualiſcunq; eſt)quãuis iam nunc male audiat:unde uexabatur à Q. filio ep.36.h.l. Hoc primo anno)quo profectꝰ eſt Athenas ep. 27. &.42.l.12. Ille) Veſtorius, uel Pollex ep. ſup. Cernat) hæreditatem. Puteolos) quò cupiebam excurrere ep.43.h.l. Scripſi) ibi. Cæſar adeſt) ep.36.h.l. Se ad me)uenturum eſſe.

O *In Epiſto. 46. O magiſtrum mole. etc.*
σχόλια

MAGISTRVM) M. Æmylium Lepidum magiſtrum equitũ. Dion. lib. 43. ubi ſcribit eum, quum eſſet Cos.anno ſuperiore, ſe magiſtrum equitũ feciſſe cõtra morem.anno certe,quo Cæſar ex Hiſpania redijt, nõ erat Cos. ut ſatis conſtat. & iccirco rogat hic, orat.ep. 41.h.l. non imperat ut Cos. & ſi qdã Cęſarẽ Dictatorẽ exponũt, ut ep.26.l.7. fam. poſſet aliquis etiam Dolabellam interpretari, cum fine ſuperioris epiſtolæ coniungens,hoc mõ:Dolabella ſcribit,ſe ad me poſtridie Iduũ: ò magiſtrum moleſtum:pręſertim quum ep.7.l.9.fam.de

illo ita ſcribat:eum puto magiſtrum fore. ſed oſtēdit ibi, qua in re magiſter ſit futurus.Hic abſurde, & obſcure illum magiſtrum uocaret,rationem nullam reddens. Moleſtum)quales magiſtri diſcipulis uideri ſolent,ut nō deſit iocus ex ambiguo. Lepidus) ipſe magiſter equitum. uendidimus)ep.8.l.8. Nihil eſſe)magni momenti. Oppius)ep.10.l.9 Balbus)ep.3.l.7. Eſt eger)pedum doloribus ep.19.l.6.fam. Moleſte ferrem poſtea) nō ueniſſe. Antij)ero. Domi)Romæ. Apud nos)cœnes, ut ep.2.l.2. Publio)ep. 27.l.12. Confeciſſe) negotium ep.2.l.16. Recurram)dimiſſo Senatu. Cum illis)Publilio, & Publilia ep.27.l.12. Tranſigi)de re Publilię ep.34.h.l.

In Epiſt. 47. *Heri neſcio quid in ſtrep. etc.*

σχόλια

HERI) ſic ep.13.l.12. Exaudiſſe)Romæ quum eſſem ep. ſup.& ſeq. Quod utinam)facias. Lepta)ep.17. l.5. Opus ſit) fortaſſe ad ludorum curationē impetrandā ep.44.h.l. uel potius in hæreditate obtinenda. Accurram)Romam,ut illum adiuuem apud amicos Cæſaris,qui me obſeruāt ep.ſeq. Babulius)fortaſſe Babillius. Plin.l.19.in procem. Ex uncia)eſt hæres. Nihil adhuc) certi ſcio. Ex triente)eſt hæres. ἀλόγως) ſine ratione, & cauſa. Veretur tñ)& iccirco me rogat, ut accurram. Is igit̃)Lepta. Sin minus)accierit. Haud ante) accurram. Tu Pollicem)remittes ep.45.h.l Laudationem Porcię) ep.36.h.l. Domitio)Cn.Domitio ep 22.l.6.fam.& Philip.2. Filio)ipſius Porciæ ex L. Domitio ibi. Bruto)ut affini ep.36.h.l. Hęc)iſto modo ibi. M.Varronis)ep.25 l.2. Lollij)Horat.ep.2.&.18.l.1.& Paterc. l.2.al. Ollij. Laudationem)de Porcia ab ipſis quoq; ſcriptam. Illā) M.Varronis. Legiſſe)al.legiſſe me.

In Epiſt. 48. *De Tigellio, ſiquid noui.etc.*

σχόλια

DE Tigellio)de M.Tigel.Hermo.Porphy.Sat.2.

&.3.l.1. Horat. Siqd noui)hēbis,ſcribes. Gallꝰ Fabiꝰ)
ep.16.l.8. Scripſit)ep.25.l.7.fam. μέμψιν ἀναφέρει)accu-
ſationem infert. Phameæ)auo ſuo ep.25.l.7.fam. Octa
uios)Octauiam maiorem & Octauiam minorem,atque
C. Octauium, qui poſtea fuit Auguſtus Suet. Cn.)
Cn. Octauij epiſto.1.lib 1. ad Quintum frratrem. ſed ã
Suet.& Paterc. dicitur C. Octauius, qui ex Macedo-
nia decedens Pręcor obijt. F.)filios ex Ancharia,& Ac
cia. Non libēter)ut contra orbos,boni uiri filios, & Cę
ſaris affines. Is)Phameas. De Seſtio)de ambitu reo,ut
conijcio ex Brut.& ep.18.l.5.fam. nam de ui multò ante
fuerat abſolutꝰ.defendēte Cicerone oratione,quę extat.
Lege Pōpeia)quã Cn. Pōpeius Magnus III. Cos.tulit
de ambitu.Aſcon.in orat. pro Mil. Conſilium)ep.11.l.1
iudiciorum)quorum formam Pōpeius,breuiorem eē uo-
luit. Aſcon.in orat. pro Mil. Deberem Seſtio)qui cum
Tribunus pl.eſſet,& mea cauſa Cos.obnūciaret,à Clo
dianis exanimatus eſt relictus.orat.ꝑ Seſt. Alieni)nul-
la neceſſitudine mecum cōiuncti. Iniuſtiſſimam) quum
ei iraſcat̃, qui ſuo officio fungatur. Proxime) Calendis
ep.46.h.l. Balbũ minorem)ep.9.l.8.à quo audiuerã Ti
gellium mihi eſſe iratum. Suum negotium) ſuam partē
negotij refellendo Tigellio: & habuit hoc ipſum tanq̃
ſuũ negotiũ.cōmode etiã legeret̃:ſummũ negotium.ſen
ſit enim Cicero ex literis ipſum Gallum ualde laboraſſe
ep.25.l.7.fam. Ait)Gallus. Illũ)Tigelliũ dicere. Su-
ſpicari)ne mihi apud Cæſarem noceat,hoc eſt,detrahat.
pendere animi ep.50.h.l. Illo noſtro)cognato ep.32.l.12
ex eo uero poteris exquirere,quod quũ & ipſe mihi ſo
leat maledicere, ep.36.h.l. non poteſt non eſſe libenter
cum his,qui idem faciant.poteſt tñ etiam Balbum mino
rem ſignificare,à quo Cicero audiuerat: ſupra. Nequid
labores) nec enim floccifacio ep. ſeq. Eſt bellum, ali-
quem libenter odiſſe,& quēmdmodum nō omnibus ſer
uire)aliquid deſit,neceſſe eſt,niſi ita legas: eſt bellum ali

quem libenter odiſſe te, quẽadmodum non omnib⁹ ſerui re, uel quod ſcriptum inueniri etiam affirmant, eſt bellum aliquem libenter odiſſe, &, quemadmodum dicitur, non omnibus ſeruire. prouerb. non omnib⁹ dormio ep 25 l. 7. fam. Et ſi mehercule) ἐπανόρθωσις. Iſti) familiariſſimi Cęſaris ep. 25. l. 7. fam. Obſeruat̃) ab iſtis enim obſeruor ibid.

In Epiſt. 49. *Admonitus quibuſdam etc.*

σχόλια

ADMONITVS) ego. Tuis literis) ep. 28. & 31. h. l. & Bruti uerbis ep. 42. h. l. Balb⁹) ep. 3. l. 7. In Lanuino) ep. 44. h. l. Oppiũ) ep. 10. l. 9. Libros) duos Anticatones ab ipſo Cęſare ſcriptos. Contra Catonẽ) ep. 35. l. 12. Ad Dolabellam) qui, quum Cæſari, ut puto, proficiſceretur, illi hanc epiſtolam redderet. Veſtorius) ep. 2. l. 6. & ep. 43. & 44. h. l. Mancipio dari) lege uendi ita, ut ego autor eſſem. ſic loquit̃ Plaut. in Curc. & Mercat. ep. 26. l. 15. Mea parte) hæreditatis. Hetereio cuidam) ſi quidam ut ignot⁹ à Cicerone dicitur, quid nos dicam⁹? Brinnianum) ep. 12. h. l. Puteolis) ep. 43. h. l. De aductu Cæſaris) ex Hiſpania ep. 9. h. l. Nihil dum) locutum eſſe. Tigellio) ep. ſup. Vel ut hoc ipſum) ſciam⁹ al. uelut hoc ipſum. miror te, inquit, nihil adhuc cum Tigellio locutũ eſſe, ueluti hoc ipſum, ſi nihil aliud, quantum iam à procuratoribus Cæſaris acceperit, ut cantor. nam cantores in triumphis donari à uictoribus ſolent. Aueo ſcire) aliquid de Tigellio. Flocciſacio) quum ne te quidẽ uelim laborare ep. ſup.

In Epiſt. 50. *Quæris, quid cogitem etc.*

σχόλια

QVÆRIS) per literas. Obuiam) Cæſari ex Hiſpania reuertenti epiſt. ſup. Quid cenſes?) me facturum? Niſi Alſium?) obuiam iturum? eò ex Africa decedens

olim ſcripſit etiam ſe uenturum ep.6.l.9. fam. Plin. lib.3. cap.5. Muræznam)ep.13.l.11. De hoſpitio)mihi parãdo. ſic ep.6.l.9. fam. Matio)ep.12.l.9. Profectũ) profectũ Muræznam Cæſari obuiam. Salluſtius) Cn. Salluſtius ep.11.l.11. Vrgebitur)hoſpitio,quum Muræna ſit profectus. Eros)ep.15.l.10. Silius)ep.19.l.12. placeret tamẽ Salluſtius. Culcitras)al.culcitas,ut ſcripſiſſet etiã Politian. Dida)quæratur. Miſi)de ipſius libris epiſto.ſup. Me puderet)tanquàm aſſentantem,quod turpe eſt ep.28 h.l. Ne ridicule Micillus)hic uidetur ſenſus:nec id fuit, quod ſuſpicaris,me ita aſſentatorie ſcripſiſſe,ut me tui puderet:atq; ita ſcripſiſſe,ne ridicule Micylus fierem:& mihi à Cæſare,ut Micylo ab Hercule,diceretur:patrias,age, deſere terras. Ouid.l.15. Metamorp. quàmuis Strab.& Ariſtop. interpres illum μύσκελλον uocent. πρὸς ἴσον, ὁμοιόν;)ad parem, ſimilemq́;. De illis libris) Anticatonibus ep.ſup. Coràm) dicam. ἀκολακεύτως) ſine aſſentatione. Exploratum)eam conualuiſſe. Tigellium totum mihi) placa, & reſtitue ep.48.h.l. Pendeo animi) ſuſpicor ibid. Narrabo tibi) alĳ, narro tibi, ut epiſto.17.l.15. Quintus)Q. filius. Cras) uenturus eſt. Sed ad me, an ad te)uenturus ſit. Scripſit) ſe uenturum. Inuitaret) illum ad me. Ille) Q. filius. Ante aduolet)ante me Romam ueniat.

In Epiſt. 51. Hoſpitem mihi tam grauẽ etc.

σχόλια

HOSPITEM) Cæſarem ex Hiſpania reuerſum. al.ὦ hoſpitem,ut ep.20.l.9. fam. Tam grauem) ex ambiguo. ἀμεταμέλητον) talem, cuius non pœniteat.ep. 3.l.7. Secundis ſaturnalibus) XIII. Cal. Ian. nam primus dies erat ad XIIII. Cal. Ian. Macrob. lib.1.Satur. ſic Saturnalibus tertĳs ep.20.l.5. Philippum) ut pueri Octauĳ uitricum ep.12.l.15. & meum uicinum ep 11.l.14 ∞∞) duo millia erant.al.CCCC. Barba Caſſius) Philip.13. Ille) Cæſar. Tertĳs ſaturnalibus) XII. Cal. Ian.

ep.20.l.5 Ad horam VII.) fuit.al. ad H. VII. Rationes) putauit, contulit. Cum Balbo) ut procuratore ep. 44.h.l. & ep.3.l.7. Poſt horam VIII.) iuit. al. poſt H. VIII. In balneum) quod poſt fatigationem ſumpturis cibum prodeſt. Celſ. lib.1. cap.3. De Mamurra) ep.7.l. 7. Non mutauit) al. uultum non mutauit: ut ſit : & ſi Mamurram, & ſeipſum à Catullo uerſibus perſtrictum intellexit, non eſt tamen perturbatꝰ. Suet. Vnctus eſt) nam ueteres uncti accubabant. Horat. od.11. lib.2. & in arte poet. hinc Pollux lib.6. cap.19. ita ſcribit. ἔτι δὲ καὶ μύρων ἐν τοῖς συμποσίοις ἐπιμνηστέον. Athenæus quoque lib.1. & .9. multa περὶ τῆς τῶν μύρων εὐωδίας ſcribit. ἐμετικὴν) uomitionem. Agebat) & iccirco unctus eſt, & accubuit. nam Celſus lib.1. cap.3. ita pręcipit: qui mane uomuit, ambulare debet, tum ungi, deinde cœnare: quæ omnia hic fecit Cæſar. ἀδεῶς) impune, ſine metu. ſed bene cocto) finis uerſus. Condito, ſermone bono, & ſi quæris libenter) integer Lucilij uerſus lib.2. de finib. οἱ περὶ αὐτὸν) Cæſariani: qui circum ipſum erant, ut epiſto.11.lib.9. Viſi ſumus) in accipiendo Cæſare. Hoſpes) Cæſar. Non is) nō talis. Cui diceres) cui dicere uelles. Eodem) in eundem locum. Ad me) uenito. Semel ſatis eſt) accepiſſe talem hoſpitem. σπουδαῖον οὐδὲν) ſerium nihil epiſto.3. lib.5. In ſermone) cum ſequentibus iungo. φιλόλογα) erudita epiſto.12.h.l. Delectatus eſt) Cæſar hoſpitio. Baias) ſuas epiſto.6. lib.11. ἐπισταθμείαν) diuerſorium, manſionem militarem. Duxi) al. dixi. Villam) Baianam epiſt.12.lib.9.fam. pręteriret) Cæſar. Hoc) audiui, quum Cæſarem ipſum non fuiſſem proſecutus, ſed in uilla remanſiſſem. Nicia) epiſto. 21. lib.12. qui tunc erat cum Dolabella epiſtola. 28. huius libri.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM

LIBER XIIII.

In *Epiſt.* I. *Diuerti ad illum etc.*

σχόλια

DIVERTI) al. reuerti. hoc loco quinꝗ menſes intermittuntur. nam ut Patercul. inquit, neꝗ Cæſari plus quinꝗ mēſium principalis quies contigit: & ſi multò etiã pauciores nos colligimꝰ, ex ſaturnalibꝰ uidelicet, ep. 51. l. 13. ad Id. Mart. Illũ) C. Matiũ, ut ego coniĳcio ex ep. ſe. 3. & 4. h. l. atꝗ ex ep. 27. & 28. l. 11. fam. Tecũ mane) locutꝰ ſum. Perditiꝰ) illo hoīe: uel Rep. ut ſit, Matiꝰ aiebat nihil eē ꝑditiꝰ Rep. Nō poſſe) aiebat. Ille) Cęſ. Nũc) rebus oībꝰ Cęſaris morte ꝑturbatis. Aiebat) Matius. Ille) Matius. Gaudens) ut qui timeret otium, ut cęteri Cæſariani ep. 26. h. l. Affirmatq;) al. affirmabat & affirmabat Cæſaris morte tumultum cōcitatum iri. Tumultum Gallicum) ep. 4. & 5. h. l. & Philip. 8. Idꝰ Martĳ) quibus Cęſar eſt interfectus. Suet. Lepidi) ep. 46. l. 13. Veniſſe nemini) rarus dicendi modus. Sic abire) aiebat Matius. O prudẽtem) ſi cum Matio conferatur. & tñ eſt εἰρωνικῶς dictum. Oppium) ep. 10. l. 9. Nihilo minus) q̄ Matius. Illum) Cęſarem. Loquitur nihil) ut loquitur Matius. Ne pigrere) μὴ ὀκνήσῃς. De Sexto, de Sext. Pōpeio Magni F. Dion. l. 45. Certũ) eũ bellũ parar̄ ep. 4. l. 16. Bruto) M. Brut. Cęſarianæ cædis autore. Ille) Matiꝰ, aiebat. Hic) Brutꝰ. Quicqd uult, ualde uult) Plutarc. in Brut. ſic græcè: πᾶν, ὃ βούλεται, σφόδρα βούλεται. al. quicquid uolet, ualde uolet. Idꝗ eum) idꝗ ſe, dixiſſet,

xiſſet,opinor Vallenſis. Deiotaro) Rege, pro quo extat Ciceronis oratio: qui Tetrarches fuit olim Gallogręcię penè totius,& Rex Armeniæ minoris, nunq̃ Bithyniæ, quæ publica fuit populi Ro. orat.contra Rull. Regem τῶν λιβύων à Bruto defenſum ſcribit Plutarc. extabat orat. pro Deiotar. Tacit. in orat. Niceæ) quò Cæſari obuiã profectus uidetur epiſto.37.l.13.quę ciuitas in Liguribus ponitur à Plin.lib.3.cap.5.fuit & altera Bithyniæ, Plin.l.5.cap.32. ubi potuit Brutus etiam defendere, quum ſcribat Hirc.in lib de bel.Alexan.multos hoſpites & amicos pro illo ſupplicaſſe. Dixerit) ornatiſſime,& copioſiſſime. in Brut. Eum) Brutum. Proxime) ante Cæſaris mortem. Seſtÿ) ep.48.l.13.qui tunc erat Romæ.nã eius rogatu ad Cæſarem ueni.certe multo ante fuerat reuocatus, qui bello ciuili interfuerit, ep.23.l.8. cui conceſſum poſtea lictoribus uti ep.7.l.11. Apud eum) Cæſarẽ. Quoad uocarer) ad ipſum Cæſarem.Dixiſſe eum) aiebat Matius Cęſarem dixiſſe. Facilis) in admittẽdis hominibus,uel potius in deponẽdis iniurÿs. ep.ſeq. Hic eſt) Cicero. Oderit) Cicero. Multa) dixit Matius. Nihil intermittam) quin ſcribam.

In Epiſt. 2. Duas à te accepi epiſto.etc.

σχόλια

THEATRVM) theatri plauſũ.Publiũq;) publÿq; mimi dcã, uerſus, & ſales. Macrob.l.2.ſatur.et Gel.l.17 cap.14. is erat tragicis,comicisq; uehementior ingenÿs, ut inquit Senec.l.1.cap.11.de tranquil.uitæ.ſic mimorum dicta ep.ſeq. Publium uero Dolabellam ſignificare non põt,uel quia nunq̃ Publium uocat: uel quia nõdum is fecerat id,cuius cauſa plauſus eſt datus.nam ſic intellige: Cicero meminit tandem ep.17.h.l. & ſanè poſt ſublatũ Marium id fecit,& abſente Antonio Philip.1. atqui Marius ſublatus eſt multis diebus poſt hanc epiſtolam ſcriptam,& præſente Antonio ibid. & ep.6.h.l. & ep.5.h.l. inquit libertorum cõiuratio facile opprimeret,ſi recta ſa

peret Antonius. Conſentiẽtis)& ob id quaſi iudicium facientis. Philip.1. L. Caſſio) Tribuno pl. Philip.3. C. Caſſÿ fratri ep.2.l.12. fam. Facetus) in quo ſit aliquid dictum aut ſignificatum, quod eſſet facetum, & elegans. laudat enim hoc ipſum Cic. De Madaro) de Caluo, hoc eſt, Matio. paulò poſt. μαδαρὸς enim caluus dicitur. Nullum σαλάκωμα) nulla inanis oſtentatio, ut quidam uertunt: qui tñ nihil afferũt, cur placere poſſit. Proceſſi enim) al. ꝓceſſit enim. Sed minus diu eius ſermone.rr. ſum retẽtus) al. ſed minus diutius: ſermone enim ſum retẽtus: fortaſſe rectius, ſi tñ ita diſtinguas: ſed min⁹: diutius enim ſermone ſum retentus. Scripſerã, obſecro, fortaſſe id eiuſmodi eſt) al. ſcripſeram, obſcure fortaſſe, id eiuſmodi eſt. recte. Aiebat) Matius ep. ſup. Seſtÿ) ibid. Expectarẽ) quoad uocarer ibid. al. ſpectarem. Ego) Cæſar. Hunc ipſum) Ciceronem. Facilem) ep. ſup. φαλάκρωμα) caluitiũ, hoc eſt, Matium, qui, ꝙ fortaſſe caluus eſſet, Madarus paulò ante, & Caluena, niſi me coniectura fallit, dicitur ep.5.&.9.h.l. & οἱ κωμικοὶ τοὺς φαλακροὺς ἔσκωψαν. Ariſtoph. in Nubib. Inimiciſſimũ otÿ) poſt, & propter Cæſaris cędem. nam prius otÿ autor Matius eſt exiſtimatus ep.12.l.9. Bruti) qui Cæſarem interfecit, otium quærit, & hũc ſuſpectũ habet ep.5.h.l. Lanuuÿ) ep.36.&.37.l.12. Aſturæ cogitabam) ſic ep.1.l.12. Paratum eſt hoſpitium) ep.17.&.18.h.l. Atticam) cum matre uenire. Ignoſco) ſi tam dulcem filiam tecũ uis retinere. Salutem) dices.

In Epiſt. 3. Tranquillæ quidem tuæ lit. etc.

σχόλια

TRANQVILLÆ) in quibus nihil belli, aut tumult⁹ eſſet ſcriptum. Vtinam) tranquillę ſint. Matius) C. Matius ep. ſeq. & ep.27.&.28.l.11. fam. ad quẽ diuerti ep.1.h.l. Poſſe negabat) eſſe trãquillitatẽ, & pacem. quippe quum affirmaret minus diebus XX. tumultum Gallicum ep.1.h.l. Structores) ſic ep.4.l.2. ad Q. fr.

Noſtri)qui noſtras uillas ędificant. Ad frumẽtum)edu-cendum. Profecti)Romam. Inanes) ſine frumento. aſ ferunt) Roma. Antoniũ)M.Antonium Cos.ep.14.h.l. Portari)ita ut nihil poſſit educi. πανικοὶ)repentinus terror,& uanus ep.20.l.5. Scripſiſſes.n.)ſiquid eẽt:uel,niſi id fuiſſet ita repentinũ,uel uanũ, ut iam miſſis literis,ſcribere non potueris,uel ſcribendum nõ putaris. Corũb⁹) libertus quidam fortaſſe ſic appellatus,ꝙ capillorꝝ πλέγματι, ꝙ κόρυμβος dicit̃,more mulierꝝ uteret̃. Balbi) ep.3. l.7. Null⁹ adhuc) nõ adhuc uenerat. Ad obſignandũ) teſtamẽtum,uel potius teſtamenta. Tu)ut mihi amicus. Adhibitus)à quibuſdam Cæſarianis ep.16.h.l. Nõ ſine cauſa)ut mihi indices,quo illi per me ſint tuti. Ita putare)ita cogitare,& quaſi nobiſcũ meditari,& uerba, quæ ſequuntur repetere. Neſcio,cur non aio quoq; ſentiant) quum iſti me hæredem faciant ep.16.h.l. & hac re ſe mihi amicos eſſe oſtendant, neſcio, cur non animo quoque idem ſentiant,& ita uere ſint amici.hoc,inquam,nos uolunt putare. Antonĳ)Cos. διάθεσιν) affectionem animi, animum,& quaſi uolutatem.ſic propemodum de Põpeio ep.17.l.2. Epulatum)Philip.2. Arbitror)deceptus tamen. Pragmaticon)negotioſum. Sin min⁹)habes. ἐπισημασίαν) ſignificationem ep 13 l.1. Mimorum) ut Publĳ ep.ſup.

In Epiſt. 4. Nunc quid putas me Lanu. etc.

σχόλια

PVTAS me)facere,uel habere. Lanuuĳ?)ubi co gitabam?ep.2.h.l. Aliquid noui)habere,uel timere. Tu ment)hinc rerꝝ tumorem dixit ep.ſeq. Quum Mati⁹)nẽget pacem fore,ep.ſup.& id gaudeat,ep.1.h.l. Cæſariſq; mortem tam grauiter ferat ep.28.l.11.fam. Quid cẽ ſes) facere. Cæteros?)Ceſarianos Matio etiam potẽtiores? omnes enim timẽt otium ep 26.h.l. In nulla) al. in ulla. recte,ut ep.10.h.l. Libertate) quam Cæſare interfecto ſumus adepti. Remp.recuperatam)quum tyranni facta

defendant ep.6.h.l. Loquant) Cæſariani. Gallica etiã bella) Gallicum tumultum ep.1.h.l. Sextus) Sext.Pompeius ep.1.h.l. Idus Martię) ibid. Conſolãtur) ꝙ in his interfectus ſit tyrãnus. ἥρωες) heroes, Brutus, Caſſius, & reliqui Cæſaris interfectores. Confici potuit) ut Cæſarem interficerent, & libertatem reſtituerẽt. Reliquę res) quæ ad recuperandam Remp. pertinent. Ad te) ſcripſi. Siquid noui) haberes. Ad me) ſcriberes. Equidem non cõmittam) ut literulę intermittantur.

In Epiſt. 5. Spero tibi iam eſſe, ut uolu. etc.

σχόλια

SPERO tibi iam eſſe, ut uolumus) ſpero te ualere. Quoniamquidem) ut ep.1.l.2. frequentius tñ dicitur, qñquidẽ. ἐσίγησας) tacuiſti, nõ ſcripſiſti. al. ICEIGHAC. unde nos credimus legi oportere: ἠσίτησας, cibo abſtinuiſti: ſic enim ſæpe inſtans grauis morbus diſcutit. Celſus. l.3. cap.2. & ſanè ſolebat Atticus ita uiuere, ut nunquàm penè medicina indigeret: & quum paulò ante mortem, cibo biduum abſtinuiſſet, febris deceſſit. Nep. in uita. temperantia illius cõmendatur etiam ep.9.l.6. Quàm) quũ, repone, ſi ante, ἠσίτησας, legis. Signa bella) otij. Caluena) Matius ep.2.h.l. Moleſte fert) ut qui iam diffidat Cæſarianorũ rebus. Suſpectum) ut inimiciſſimum otij. i. ipſius Bruti ibid. Illa ſigna) ex ambiguo. Gallia) ep.1. h.l. Fuerunt in Hiſpania) cum Cæſare in bello Hiſpanienſi. Idem poſtulaturas) ut ſibi caueat. Philip.1.& 2. Tranſportauit) in Gręciam iuſſu Cæſaris expeditionem in Dacos, & inde in Parthos deſtinantis, ut inquit Suet. in Auguſt. Caninium) C.Caninium Rebilum ep. 38.l.12. quo Cos. nihil mali factum fuerat ep.31.l.7. fam. Volui) dicere. μνημονικὸν ἁμάρτημα) memorię peccatũ ep. 42.l.13. Ab aleatore) à M. Antonio, qui Licinium Lenticulam de alea cõdemnatum, colluſorem ſuum reſtituit, ut quod in alea perdiderat, bñficio legis diſſolueret. Philip.2. atq; ratio, quæ ſequit, id etiam magis demonſtrat.

al. à balneatore, ut forte ſignificetur Viſeiꝰ Antonianus, qui balneator Iſauri fuerat. Philip. 13. φυρμὸς πολὺς) confuſio multa, perturbatio magna. φυρατὴς. ep. 9. l. 6. Libertorꝝ) ſeruos contumelioſe uocat Philip. 1. ubi ſcribit Dolabellam in eos animaduertiſſe. Coniuratio) in ſepultura, & buſto faciẽdo. ibid. Antonius) aleator iſte, à q̃ naſcitur φυρμὸς. Stultã uerecũdiam) δυσωπίαν. ep. 33. l. 13. Legari) ep. 13. h. l. Ante res) añ ꝑturbationes iſtas. Prolatas) elatas, emiſſas, ẽ tumore ipõ eductas. Deſerere) & ita cadere in aliq̃ uituperationẽ ep. 13. h. l. Tumorẽ) hinc tument negotia, ep. ſup. tumeſcebant, ſed nondum erumpebant, ut poſtea eruperunt bella. Deeſſe) ibid. Vides magiſtratꝰ) ep. ſeq. Tyrãni) Cæſaris. Satellites) ut Plãcum, Lepidum, Aſinium, Caninium, Vatinium, Hircium, Panſam, & Cornificium. Eiuſdem) Tyrãni. Exercitꝰ) in Gallia, Hiſpania, Macedonia, Dalmatia, & Africa. Veteranos) ad ſpem nouarũ prædarum incitatos. Philip. 1. εὐρίπιστα) incerta fide, mobilia, qualis euripus, & fortuna, quæ τύχη εὔριπος prouerbio dicitur. Eos autẽ) Brutum, Caſſium, & reliquos heroas. ep. ſup. Cuſtodijs pręſidijs. Laudari) & in cœlo eſſe ep. ſeq. Parietibus) capitolinis & ſuis. Contineri, metu libertorꝝ Cęſaris. Beati) qui, quod per ipſos confici potuit, confecerũt ep. ſup. Ciuitas miſera) quæ cum libertate Remp. non recuperauit ibid. Aduẽtus) ex Apollonia, quò Cęſar illum in ſtudia miſerat, mox belli Gethici, ac deinde Parthici habiturus cõmilitonem, ut inquit Patercul. Octauij) C. Octauij, qui poſt Auguſtus eſt appellatus. nunc Octauius ante Cęſarianæ hæreditatis cretionem dicitur: poſt cretionem uero C. Cæſar Octauianus dicetur de more ep. 12. l. 15. & ep. 8. l. 16. ut ep. 20. l. 3. Octauium tñ etiam poſtea uocat ep. 9. & 10. l. 16. νεωτερισμοῦ) nouitatis, & quaſi tumultus. Aſtura) quò iueram ep. 2. h. l. III. Id) Apr. Idib. enim Martijs Cæſar eſt interfectus, ep. 1. h. l. & in Pompeianum ſe ueniſſe ſcribit Cicero ep. 19. h. l.

P In Epiſt. 6. *Prid. Id. Fundis accepi tuas etc.*

σχόλια

PRID. Id.) Apr. ep. ſup. Fundis) Mela. l. 2. cap. 4. Melius eſſe) intellexi. Meliora) q̃ prius, uel q̃ ego timebã. Venire) ẽ Gallia ep. ſup. Octauio ibi. Suſq; deq;) fero, ul' habeo. puerb. Expecto, qd) ſcribas. Mario) ep. 8. h. l. Sublatum) interfectũ, quum decreto extra Italiã relegatus eſt. Val. Max. l. 9. cap. 16. Antonij) Cos. Heroibus) ep. 4. h. l. Idus Martij) ep. 1. h. l. Ligure) fortaſſe M. Ælio Ligure ep. 26. & 30. l. 15. & ep. 4. l. 15. erat enim cognomen Æliorũ. Liu. l. 42. qdã L. Ligus etiã legit̃ ep. 16. l. 7. Diſcrucior) uehemẽter doleo. Seſtilij) ep. 13. l. 12. fam. & ep. 48. l. 13. fam. uel ep. 1. l. 2. ad Q. fr. Verberone) Maſtigia. eſt. n. comicũ uerbũ. Curtilio) ep. 10. h. l. Romę in uete℞ monimẽtis legit̃, Curtylius Hermeros. De toto genere) Cæſariano℞ ep. 10. h. l. Ea) agro℞ aſſignationes, decreta, & facta. Illũ) Cęſarẽ. Cõſules, & Tribunos pl.) tuebimur, & eſſe uolemus. In bieniũ) in trienium ſcribit Dion. l. 43. in plures annos, Suet. Quos) Hirciũ, & Panſam: D. Brutum, & L. Plancũ iam nũc. Deſs. Ille) Cęſar. πολιτέυεσθαι) Rẽp. adminiſtrar̃. σόλοικον) uitioſum, abſurdũ, ut σολοικισμὸς in oratione ep. 16. l. 1. uel potius σόλοικον, ut ἀβδηριτικὸν ep. 7. l. 7. & ep. 15. l. 4. ꝙ & ipſi adminiſtrandę Reip. imperiti fuerint σόλοικοι p̃ſertim Cypri, q ἐνιαυτὸν ἐλεύθεροι γενόμενοι, αὖθις ἐκ νέης κατεδούλωντο, ut ſcribit Herodot. ἐν τῇ τερψιχ. τυραννοκτόνους) tyrãni interfectores. In cœlo eẽ) puerb. ut ep. 19. l. 2. laudari ep. ſup. Facta defendi) Philip. 1. & 2. & ep. 1. l. 12. fam. Vides) ſic ep. ſup. Cõſules) Antoniũ, & Dolabellã. Philip. 1. & 2. Si iſti magiſtratus) ſunt ep. ſup. Municipijs) ep. 24. h. l. Gaudeãt) hac libertate. De re) de Cęſaris cęde. alij, de Rep. Decreta) facta ſunt à ſenatu. πεπολιτευμέθα) Rẽp. adminiſtrauimus. Victos) Cæſarianos Cęſaris morte ſuperatos. πολιτικώτερα) ciuiliora, ad Remp. magis accommodata ep. 10. l. 1. ep. 12. l. 5. ep. 10. l. 13. & ep. 16. h. l. Po-

ſtea)ſcribã.Et tu) ſcribe. Quid agas)an ualeas ep.ſup.

In Epiſt. 7. Poſtridie Iduum Paulum etc.

σχόλια

POSTRIDIE Iduum)Apr.ep.15.h l. al.poſtridie Id⁹,ut ep.38.l.12. Paulũ)L.Æmyliũ Paulũ ep.12.& 13.l.15.fam. Caietæ)al.in Caieta, ut ep.3.l.8. & Caietæ ꝑdium habuiſſe uidet̃ Cicero ep.3.l.1. Mario)ep.ſeq.al. Matio,epiſt.1.&.4.h.l. Peſſima) retulit. Nihil) accepi. Nemo) ſcribit. uel nemo uenit, cui dare literas poſſeṣ. Brutũ)M.Brutũ. Sub Lanuuio)epiſt.10.h.l. De hoc) Bruto. Formiano)ep.4.l.2. XVII.Cal.)Maıj.ep.5.h.l. In Puteolanũ)irem,ubi ſunt Cluuiana ep.9.h.l. Cicerone)filio meo.Literę)allatæ ſunt Athenis ep.42.l.12. πεπυκνωμέναι)dẽſæ,prudẽter ſcriptæ. Ariſtoph. in Nubib. πάντα τρόπον σαυτὸν στρόβει πυκνώσας,hoc eſt, ut exponit interpres,πυκνόντι, καὶ συνετὸν ποιήσας,καὶ φρόνιμον σκεψάμενος.quin Athenis,unde literæ ſunt datę,πυκνίτης ἐστὶ τόπος,ἔνθα ἔστιν ὅτε ἠκκλησίαζον οἱ ἀθηναῖοι,q̃ fortaſſe Cic. etiã reſpexit.al.πεπινωμέναι.i. τὸν ἀρχαῖον πῖνον τῆς λογογραφίας hñtes.Suidas.ſic literæ πεπινωμένως ſcriptę ep.17.l.15. Cętera)q̃ de filio dñr. πῖνος)forma, & modus dicẽdi,q̃ πίνος à Græcis uocat̃.Suidas.al.πυκνῶς,unde ab alıjs πύκνωσις reponit̃. Vt uideas) ut ſcribas ad Xenonẽ ep.18.h.l. Ne quid ei deſit)ibi. Tibi uideri) tibi placere ep.16. l.15. Si ergo eſt)quod ad eũ ferre poſſim. Volo) ꝓficiſci ep. 13.h.t.ſic Arpinũ uolebam⁹ ep.1.l.9.Quintili) Iulıj Cæſaris odio Iuliũ noluit appellare ep.1.l.16. Quid expediat) uidendũ. Illum)filium. Quod in buccam uenerit)ep.9. lib.1.&.ep.1.l.12.

In Epiſt. 8. Tu me iam rebare, cum ſcrib. etc.

σχόλια

IN agris)ut in Puteolano, aut Formiano ep.ſup. Accepi)quum è Formiano exiſſem ibid. XVII.Cal.)ibid. Diuerſariolo)ep.20.l.12.fam. Sinueſſano)ep.1.l.15.& ep.

9.l.16.Mario) Amatiũ uocat Appian.l.3. Chamacẽ Liu. l.116.q ſe Marij filium eẽ dicebat:unde nũc Cicero Mariũ εἰρωνικῶς uocat, ut ep.41.l.12. Herophilũ equarum Medicum fuiſſe ſcribit Val.Max.l.9.cap.16.qui ſe Marij nepotẽ eſſe profitebat. Probe) factũ, quum illi uncus eſt īpactus,Philip.1.uel quum ille in carcere eſt necat⁹.Val. Max.ibid. Doleo) εἰρωνικῶς. L.Craſſi)oratoris, Nepotẽ)ut ipſe dicebat ep.41.l.12. Optime)habet , qm̃ ſignũ ẽ pacis & otij. Tam)tm̃. Etiã Bruto)etiã Bruto quaſi inimico,nedũ alijs & amicis. Antonium) factũ Antonij in tollẽdo iſto Mario.Philip.1. Iuniã)M.Bruti ſororem,& M.Lepidi uxorem epiſto.12.&.13.ad M.Brut.& Paterc. Attuliſſe)ad M.Brutum fratrem à M. Lepido marito,nondum in Galliam profecto. nam poſt Cæſaris mortem Romę diu fuit,ut Cicero Philip.5.Dion lib.44. & Plutarc.in Bruto , & Antonio teſtant. quin ex uerbis epiſtolæ cognoſces,ſibi inſidias fieri,ubi,Romę interpreteris neceſſe eſt. Paulus)ep.ſup. Dedit) legẽdas. Frẽ) M.Lepido.Liu.l.120. Miſſas) alias literas. quod ſi eaſdem ſignificari credam⁹,tunc dicendũ erit,Iuniam à Bruto ad Lepidum attuliſſe,& poſtea eaſdem à Lepido ad Paulum miſſas fuiſſe. Mihi)ut Lepidi amico,Philip.13. & uerenti,ne quid tumult⁹ fiat. Illi)Paulo ut fratri. Reginæ)ep.24.h.l. Clodia)ep.37.l.12. Bizãtijs)neſcioqd orat.pro dom. Pelopem) Bizantiũ,ad quẽ Cicero gręce ſcripſit.Plutar.in Cic.tunc fortaſſe Bizãtiorum negotia Romę procurabat. Baiana negotia)q̃ fiant, aut dicantur Baijs,q̃ ſunt prope Puteolos,quò proficiſcor ep.ſup. Chorumq; hoĩumq; multitudinẽ ep.11.h.l. Galli) legiones, quæ dicebãt ẽ Gallia uenire ep.1.&.5.h.l. Hiſpani)ep.5. h.l. his C.Aſinius Pollio pĩerat ep.31. &.32.l.10. fam.& Dion.lib.45. Sextus)ep.1. h.l.. Qui cętera)declarare ſoles. Nauſeolam)ep.10.h.l. Tum) quum leuiter cõmotus es ep.5.h.l. .Videbar) al. uidebare.recte.nã ex literis coniectanti abijſſe nauſea uidebatur.ep.10.h.l.

In Epiſt. 9. De Bruto ſemper ad me etc.

σχόλια

DE BRVTO) de M. Bruto. Perſcribito) maxime.ep.1.h.l. Tota urbe) & per forum.ep.18.h.l. Vagari poſſe) etſi prius parietibus continebantur. ep.5.h.l. & uagari poſſe, quum M. Antonius & Dolabella ſe prę clare gerant. Philip.1. Veruntamen) ſcribe, ut epiſt.11.l.11. uel potius cauendum eſt. Veſtorij) epiſ.2.l.16. Cluuiana) à Cluuio partim relicta, & partim à me de cohęredibus empta ep.44.&.45.l.13. quæ eranr in Puteolano. ep 7.& 18.h.l. Chryſippum) architectum, ut Cyri architectum libertum.ep.14.l.7.fam. Mures) qui ruinis imminentibus migrare ſolent. Plin.l.8.cap.28. Migrauerunt) tanquàm futurũ ſit, ut reliquę, quæ rimas agunt, corruant. Ego) ut Philoſophus, qui iſta non curem. ep.23.l.13. Ne incommodum quidem) uoco. Vobis) ẽ quorum libris, & præceptis didici res iſtas contẽnere. Gratiam) parem. Iſta) ſunt. Veſtorio) ut homine in Arithmeticis ſatis exercitato.ep.12.h.l.& Arithmetica inſtructus eſſe debet is, qui recte uult ædificare. Vitru.l.1.ca.1. Quæſtuoſum) fructuoſum.ep.11.h.l. Turba) chorus.ep.ſup. Duo) Hircius, et Panſa.ep.11.h.l. Quaſi deſignati) ita ſe gerentes, quaſi ſint deſignati, quum à Cæſare tantum fuerint deſignati.ep.6.&.12. h.l. Tyrannis) facta tyrannidis. Tyrannus) Cæſar. Eius) Cæſaris tyranni. Interfecti) à Bruto, & reliquis. Lętamur) ep.13.h.l. Facta defendimus) ep.6.h.l. M.Curtius) fortaſſe.ep.5.l.2. uel M.Curius legatur.ep.2.l.7. Præſtitit) meliꝰ fuit.ep.26.h.l. Habitura ẽt uetuſtatẽ) diuturna fore, ad longũ tẽpus duratura. Balbus) ep.3.l.7. Hic eſt) ep.11. h.l. Vetere) C.Antiſtio Vetere.ep.11.ad M.Brut. Literæ) allatæ ſunt. Datæ) ex Syria. Prid.Cal.Ian.) tribꝰ ante mẽſibus & amplius. Cęcilius) Q.Cæcilius Baſſus.ep.11.l.12.fam. Circũſederetur) Apameę. Dion.l.47. Veniſſe) Cęcilio ipſi ſubſidio. Pacorũ) ep.18.l.5. Volcatiũ) for-

taſſe poſſis legere: Lu. Statium, qui tunc ibi erat Procoſ. Philip.11. & Dion lib.47. Bellum illud) Syriacum, uel Parthicum. Dolabella) ut Cos. & in eã prouinciam cupiens proficiſci. Philip.11. Nicias) ut Dolabellæ amicus, ep.28.l.13. & forte iam præmiſſus. epiſ.21.l.15. Meliora) referebat. Gallia) ep.1.et.5.h.l. De Cæſare) interfecto. Aurelium) fortaſſe Aurelium Cottam. Plena pacis) in Gallia. Caluena) ep.2.&.5.h.l. Dixerat) ep.1.h.l.

In Epiſt. 10. Itane uero? hoc meus, & tuus etc.

σχόλια

ITANE uero?) ἀγανάκτησις. Brutus) M.Brutus. Lanuuij) ep.7.h.l. & ep.8.l.15. Trebonius) C.Trebonius. Philip.2. unus e Cęſaris interfectoribus, etſi tantum Antoniũ retinuit. ep.28.l.10.fam. Itineribus deuijs) quibus Cęſarianorum uitaret inſidias. Prouinciam) Aſiam, ubi poſtea Smyrnę à Dolabella eſt interfectus. Philip.11. Omnia facta) ep.6.h.l. Clamare) clamari, uel clamore, libenter legam, ut ad omneis, & non ad Ciceronem, aut Atticũ tm̃ referatur, pręſertim: quũ uix illo modo uitari poſſit ὑπερβατόν, & de populi clamoribus conſtet ex Appian. Dion. & Philip.2. quanquã totus locus fortaſſe rectius ita legeretur: meminiſti ne clamare, illo ipſo primo capitolino die ſenatum in capitolium à Prętoribus uocari? meminiſti ne, inquit, me clamare, & dicere, oportuiſſe illo die, quo Cæſar eſt interfectus, ſenatum à Prętoribus uocari? ep.11.l.15. Capitolino die) die, quo Capit liũ coniurati occuparũt, & concionari cœperũt. ep. 1.lib.15. Appian. & Dion. Prętoribus) M.Bruto, & C. Caſſio, qui tunc erant Prętores. ep.2.&.2.l.11.fam. Vocari) quod etſi Cõſulare munus erat, id tñ Pręt. Vrb. ſuſtinebant, ſi Coss. aberãt, ep.12.l.10.fam. ut tũc Antoniꝰ Cos. nõ aberat ille qdẽ, ſed clã ſe domũ receperat, Phili. 2. & quidem ita, ut ueſtem Conſularẽ abijceret. Dion. l.44. Dolabella uero nondum Conſulatum inierat. ibid. Opera) ep.11.l.15. Effici potuerunt) dum ſeſſio fuit. epiſ.

16.h.l. Letantibus)tyranni morte.ep.ſup. Latronibus) Antonio,& reliquis Ceſarianis. Liberalia) X V. Cal. Apr. nam tertia poſt Idus lux eſt celeberrima Baccho. Ouid.l.3.faſt.hinc Cicero Philip.2.ſic loquitur. neq; te illo die,neq; poſtero uidi.poſt diē tertiū ueni in ędē Telluris:ubi ieci fundamēta pacis,Atheniēſiūq; renouaui uetus exēplū. Phili.1.eo die defendēdi fuerūt ueterani. ep. 16.h.l. Accuſas)q; liberalib⁹ ipſis Rēp. cū libertate nō prorſus recuperauimus.ep.4.h.l. Tum)liberalib⁹ ipſis in ęde Telluris. Potuit?)quū omneis aditus armati obſiderēt?Phil.2.& ep.16.h.l.uel quū paſſi fuiſſemus Ceſarianos nimis potētes fieri? Cauſam)bonorū:oīa.ep.16.h.l. Elatus)Ceſar,etſi fuerat animus cōiuratis corpus occiſi in Tiberim trahere,bona publicare,acta reſcindere , ſed metu M.Antonij Cōſulis,& magiſtri equitū Lepidi deſtiterūt,Suet.elatus eſt igitur q̄uis leges prohiberēt tyrānos ſepeliri.Appian.l.3. At ille)Ceſar. In foro) Ph.1. Cōbuſtus)nedū elatus.ſemiuſtulat⁹.Phi.2. Laudatuſq; miſerabiliter)ab Antonio.ibid.Diō,et Appian. Immiſſi) ab Antonio.Philip.2. Quę deinde?)manarūt?ep.16.h.l. Vt audeāt)ἀγανάκτησις. Nutū?)nā Regios omneis nut⁹ tuemur.ep.1.l.12.fam. γῆν π γῆς)terrā pro terra.al.γῆν πρὸ γῆς,terrā ante terrā.Prou. Cogito)mutare,uel ſequi,atque id ipſum legatus.ep.13.h.l. ὑπηνέμιος)leuis, ἀβέβαιος, ut exponit Suidas,ſubuētanea,ut alij uertūt.prou. ſubuētanea parit. Nauſea)ep.8.h.l. Ex tuis literis cōiectāti) tuas literas legēti.ibid. Ad te:Baſſos) al.ad Tebaſſos. oīno ſunt nomina,qualia ſunt illa Philip.13. Barbę Caſſij,Barbatij,Polliones,Saxę,Lētones,Caphones. Scęuas)Caſſius Scęua centurio fuit. Cęſ. l.3.de bel ciu.Val. Max.et Suet. Frāgones)milites ueteranos.ſunt.n.noīna prorſus caſtrēſia. Illa)pdia,bona à Ceſare data. Nob) optimatibus,q taleis agrorū aſſignationes ferre nō poſſumus.Philip.4.&.6. Experti ſunt) quū Ceſaris ēt facta defendamus.ep.6.&.9.h.l. Iſti)Ceſariani,q ſemp haſtā

uidere cupiũt,& noſtris bonis imminent.Philip.8. Curtilio)ep.6.h.l. Seſtilianoq; fundo) eũ à Curtilio poſſideri. Scripſi)ſcribere, & ſignare uolui, q̃uis eos minus noĩarim. Cenſorino)L.Porcio Cẽſorino, q poſtea fuit Cos.an.ab urb.con.715.tũc erat cũ M. Antonio,& ſub Cęſar̃ fuerat ſector.Phil.11. Meſſala)ep.22.l.11. Plãco) L.Plãco.ep.42.l.12.uel T.Munatio Plãco Burſa.Ph.6. Poſthumio)ep.2.l.9. De genere toto)ep.6.h.l. Periĳſſe)mori.ep.ſup. Illo)Cęſare. Interfecto)ep.ſu. Quod nunquã accidiſſet)in ulla ciuitate,ut melius eſſet perire. nunquã enim in ulla ciuitate accidit, ut non unà cum libertate Reſp.ſit recuperata.ep 4.h.l. Octauius) epiſ.5. h.l. Neapolim)forcaſſe ad Vitricum Philippum,ep.12. l.15.qui Neapolim ſecedere ſolitus fuiſſe uidetur. ep. 18. l.9. XIII.Cal.)Maĳ.ep.5.&.7.h.l. Ibi) cõuenit. Eũ) Octauium. Balbus)ep.3.l.7. Mecum) fuit idem Balbus ep.ſeq. Illũ) Octauiũ. Hæreditatem)Cæſaris.ep. 5.h.l. Aditurum)puto,uel potius refert Balbus. ἐρίξ' θεμιν)concertationem,ut uertunt docti.al.ἐριζόθεμιν,capitis litem,de toto litem,ad uerbũ,de radice litem,et ius.quaſi ῥίζης θέμιν:niſi malit quis legere,ἐριζόθεμιν, contentionẽ de iure. Magnam) illum habiturum,uel illi fore. Cum Antonio)ad quẽ è domo Cæſaris tam multa delata fuerunt.Philip.2.Plutar.in Ant.& Dion.l.47. Buthrotia) ep.16.l.16. Quid quæris) ꝙ quæris, magis placet. Ad centena)ueniat,perducatur.ep.ſeq. Cluuianũ) prędiũ. ep.44.l.13.& ep.13.l.16.& ep.ſup. Qintus pater)Q.pater,per notam legitur. Grauia)ut ἄφατα, ep.8 .l.13. De filio)de Q.filio. Matri) Pomponię. Nunc) quũ prius cum illa bellũ gereret.ep 40.l.13. Indulgeat)repudiatę, ut uidetur ep.13.h.l. Fuerit inimicus) ep.37.& 38.l.13. In eum)Q.filium. Miſit)Q.pater. Ille)Q.filius.

In Epiſt. II. Nudiuſtertius dedi ad te etc. σχόλια

NVDIVSTERTIVS)Laurẽt.Vallẽs. Epi-

ſtolam)ſup. Nunc ad ea)reſpõdeo. Quę proxime)ſcripſiſti. Aſturę Brutus)ſit ep.17.h.l. ἀκολασίαν) intemperantiam. Iſtorum)Antonij, & aliorum. Cenſebas aliter?)fore? Cõcionem)in qua M.Antonius Cęſarẽ laudauit.epiſt.ſup. De tanto uiro,de clariſſimo ciue)uerba ſunt,quibus Antonius in concione uſus eſt.ep.16.h.l.ep. 21.l.15.& Philip.13. Iſta)conuerſa ſunt. Heroes) ep.4. h.l. Dij futuri)ut penè habiti ſunt Harmodius & Ariſtogiton.Thucyd.l.6.Plin l.34.cap.8.Val.Max l.2 cap 5. & Pauſan. Non ſine periculo)propter huiuſmodi conciones, in quibus populus commouetur. Facti) cædis Cęſarianę.ep.ſeq. Nobis quæ?)cõſolatio? Interfecto) ep.9.h.l. Rege)Cęſare,qui Rex appellari cupiebat.Philip.2.& Suet.quamuis aliter diſsimularet. Liberi) uere liberi.non enim unà cum libertate Rempu. recuperauimus.ep.4.h.l. Non ſumus)regios omneis nutus tuentes ep.1.l.12.fam. Cicerone)meo filio.epiſ.7 h.l. Suppeditetur)per Xenonem.ep.18.h.l. Buthrotijs) ep.16.l.16. Iſtam curam)ep.ſup. Cluuiano)ibid. Ad centena)ibid. Ruina)ep.9.h.l. Fructuoſiorem) quoniam inita eſt ratio ædificandi,ut damnum quæſtuoſum ſit.ibid. Hic) in Cumão.ep. ſup.uel in Cluuiano,quod etſi Puteolis erat ep.9.h.l.erant tamen hæc loca ita uicina,ut Cicero tunc uideatur fuiſſe in Cumano,quum id ipſum dicat ep. ſup. coniungit ep.18.h.l. Balbus)ibid. Hircius,Pãſa)Coſs. Deſs.ep.9.h.l. Octauius)ep.5.h.l. Proximam uillam) ep.51.l.13. Philippi)uitrici.ep.12.l.15. Mihi)cuius opa ſe uſurum ſperat aduerſus Antonium.Plutarch. in Anto. Lentulus Spinther)ep.43.l.13.& epiſ.14. &.15 l.12.fam. Vadit)Proquæſt.in Aſiam.ibi.

In epiſt. 12. Omi Attice,uereor,ne etc.

σχόλια

O MI Attice)uerba ſunt affectus plena. Idus Martiæ)epiſt.1.h.l. Lætitiam)ep.9. &. 10. h.l. Et odij pœ-

nam,ac doloris)& pœnam odiĳ,ac doloris,quam ciues à Cæſare petiuere,ut ep.15.l.1.aliĳ,& odiĳ plenā, ac doloris. Iſtinc) Roma. Afferuntur ?) de Antonio, & aliĳs? Hic)in Cumano.ep.10.h.l. ὢ πράξεως) ô factum, ep. ſup. & Phili.1.interpretatur ipſe. καλῆς μὲν) pulchrum quidem,Philip.1. ἀτελοῦς δὲ)ſed imperfectū: quippe quod libertatem quidem,ſed Remp non recuperarit.ep.4.h.l. uel,quod Regem,non regnum de Rep.ſuſtulerit.Phil.2. Clientelam)Verr.1. Multa illis Cæſar(conceſſit. Latinitas)uis Latiĳ ueteris,ut in legione Romana ius militandi haberent,magiſtratusq; in ea plerunque gererent, ut docent recentes iuriſconſulti: ut poſſent habere ius, quod latinæ coloniæ,ideſt,ut petendi magiſtratus ciuitatem Romanam adipiſcerentur. Aſcon. in orat. in Pis. Erat non ferenda) al.non erat ferenda. Veruntamen) uolente Cæſare ferebatur.ἀποσιώπησις,ut epiſt. 11.l.12. & ep.9.h.l.& ep.3.l.16. Ecce autem)Aſcon Verr.2. Antonius)Cos. Acceptat) à Siculis. Fixit)in capitolio. Philip.2. Dictatore) Cæſare. Latam) tāquàm latam. Ciues Romani)eſſent. Viuo illo)Cæſare. Mentio nulla)facta fuit. Deiotari)ep.1.h.l.Cauſa)recuperandi,q̄d Cæſar abſtulerat.Philip.2. Ille) Deiotarus. Fuluiam) primum P.Clodiĳ,deinde C.Curionis,poſtremo M. Antoniĳ uxorem, in cuius gynæceo ſyngrapha HS. centies facta eſt.Philip.2. Sexcēta)ep.5.l.2. Illuc) ad cauſam Buthrotiam. Refero)quę nunc ſcribo. Teſtatam) decreto ab ampliſſimis uiris obſignato, ep.1(.l 16. Buthrotiam.)ibid. Non tenebimus)quum res tam iniuſtæ obtineantur. Iſta)quæ facit,uendit, & donat Antoni9. Plura)ſunt ita,ut hoc etiam debeat concedere. Hic)ep. ſup. Amice)al.peramice. Octauius)ep.5.h.l. Sui) domeſtici. Cæſarē)tanquā Cæſaris hæredē.ep 5.h l. Philippus)utricus.ep.12.l.15. Non)nō ſalutabat:q̄ppe quū nō placeat ei nomē inuidioſæ fortunæ Cęſaris adiri.Patercul.& Suet. Ne nos quidē)ſalutabamus. Bonū ci-

uem)eſſe. Circunſtāt) ipſum Octauium. Noſtris)Pōpeianis,ſed pręſertim heroibus. Minitantur) ꝙ Cæſarē interfecerint. Negat)Octauius. Hæc)quę fiunt. Ferri)al.fieri. Puer)Octauius XVIII.annū ingreſſus.Patercul. Liberatores) τυραννόκτονοι. ep.6.h.l. Tuto) ut ep.h.l.al tuti. Nō pñt?)niſi parietib⁹ cōtineātur. ep.5. h.l. Cōſciētia)ep.ſup. Facti)πράξεως. Beati)ep. 5.h.l. Dīj.ep.ſup. Vbi nec Pelopidarū)ubi nec Pelopidarū facta,necꝗ famam audiam.ep.11.l.15. Inquit)neſcioquis, qui in tragœdia loqtur, ut in Quæſtura diximus. Haud amo)ut indignos,quibus quicquam credas. ep. 27.l.16. fam.quod uinolenti ſint.ep.1.l.16. Hos)Hirciū, & Pāſam. Deſignatos)ep.9.h.l. Coegerunt) nunc, epiſ.16. h.l.& ante,ep.34.l.7.fam.& epiſt.18.l.9.fam. Aquas) Puteolanas.Plin.l.31.cap.2. Liceret)quū tamen aquas quietis,& uoluptatis cauſa petam⁹.ep.13.li.1. Quondā) quum deſinere non licebat. ep.1.&.34.l 7.fam. Nunc) interfecto Cęſare. Non eſt item)neceſſe. Dudum)uiuo Cæſare, & nolente me perſonam illam deponere. Meis literis) al.his literis. De Bruto uticꝗ) perſcribito. ep.9.h.l. Quicquid erit)omnia.ibid. X.Cal.)Maīj.ep. 5.&.7.h.l. Veſtorium)ep.2.l.6. In Arithmeticis ſatis exercitatum)& ob id rōnis ędificandi peritum.ep.9.h.l.

In Epiſt. 13. Septimo denique die literæ etc. σχόλια

SEPTIMO denicꝗ die) poſt ſeptimum denique diem. XIII.Cal.)Maīj. Tumulis)Cluuiani. ep.9. & 10.h.l. ἀλιτενῆ)plana. Vtriuſque loci)montuoſi, & plani. ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν, ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα διοτρεφὲς, εἰσορόωντες δείδιμεν, ἐν δοιῇ δὲ σαώσεμεν, ἢ ἀπολέσθαι) at non conuiuij expetendi opera curæ ſunt,ſed ualde magnum malum à Ioue immiſſum intuētes,timemus:in dubio uero ſeruare, an perdere : hoc eſt, inquit Vlyſſes apud Achillem Iliad. lib. 9. conuiuium non curamus,ſed detrimentū,quod imminet,pſpiciētes,

timemus: dubijq; ſumus, naues ne ſeruare poterimus, an amittemus. ita ego quoq́, inquit Cicero, has res non curo ita, ut uelim tibi de eo, q͏̃d quęris de Cluuiano, reſcribere, aut plura dicere, quum timeam, dubiuſq; ſim, R ēp. ſeruaturi, an amiſſuri ſimus. D. Bruti) lib. 11. fam. Aduē tu) in Galliam citeriorem. Philip. 3. Sextus) epiſt. 1. h. l. Nobis) mihi, & tibi. Faciendum eſt) faciendum ſit, fortaſſe ſcripſit Cicero. Cęſaris bello) cum Pompeio. Licuit) mihi quidem primo tergiuerſari, deinde exire ex Italia: ſed tibi in urbe manere. epiſt. 26. h. li. Perditorum) Cæſarianorū. Lætatum) epiſt 9. h. lib. Omnes) omnes enim boni, quantum in ipſis fuit, Cæſarem occiderunt. Philip. 2. Sexti) epiſto. 1. h. l. Bruti) M. Bruti, qui facturus erat exercitum, uel D. Bruti, qui iam legiones habebat. Noſtris ætatibus) epiſt. 26. h. l. οὔτοι τέκνον ἐμὸν δέδοται πολεμήια ἔργα, ἀλλὰ σύγ᾽ ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα λόγοιο) non tibi fili mi data ſunt bellica opera, ſed tu qdem dulcia exerce opera ſermonis. his uerbis Iupiter Venerē alloqtur Iliad. ε. niſi q Cicero ultimum mutauit uerbum, & pro γάμοιο, λόγοιο, ſcripſit, ut ad rem ſuam accommodaret. Idus quoq; Martiæ) ep. 1. h. l. Deliberationem) de profectione in Græciam. ep. 7. h. l. Proficiſcor) ſi proficiſcor. Conſtitueram) uiuo adhuc Cæſare, uel certe mortuo. ep. 7. h. l. Legatus) libera legatione. ep. 11. l. 15. Cędis) ad quam res ſpectat. paulò ante. Caſurus) ut poſtea cecidit ita, ut ſubaccuſaretur. ep. 7. l. 16. Eſſe utile) proderimus enim ep. 3. l. 16. Ciceronis) filij mei. Illuc) in Gręciam, Athenas pręſertim, ubi filius eſt. epiſ. 27. & 42. l. 12. Ab Cęſare) adhuc uiuo. Ad lacum) ad lacū Lucrinū, ut puto. ep. 18. h. l. & ep. 19. l. 15. Quinto) Q. fratri. Quò introducatur) μίμησις in Q. filij uerbis. Quintus F.) Q. filius, q ferre nouercam nolit. epiſt. 20. h. l. Aquilia) ibid. Quintus) Q. frater. Debitione dotis) quā debet Pōponiæ, ut ego puto, repudiatæ. ep. 10. h. l. ut pridē cogitarat. ep. 2. et. 3. l. 6. Q. Egnatio) Quinto Egnatio. nā L. Egnatius, in

tius is,ā quo numos Quintꝰ exprimebat,dicebat.ep.15.l. 10.& ſi alius eſſe poterat. Libero lectulo) cælibe uita. prouer. Reſtitutiõc) ab exilio,quo fuerat mulctatus,ꝙ P. Clodij corpꝰ ĩ curiā intulerat. Aſcō.ĩ orat.ꝑ.Mil. Sext. Clodij)orat.ꝑ dom.et ꝑ Mil.& Phil.1.&.2. Ipſius)Antonij. Neque feciſſet)ipſe. Neque paſſus eſſet)ab alijs fieri. Eius)Cæſaris. Proferuntur)Philip.1.&.2.

In epiſt. 14. Occupationibus eſt factū etc

σχόλια

ANTONIVS)M.Antonius,in quem ſcripſit Philippicas. Cos.) cū Dolabella.Philip.1.&.2. Meis)ut Conſulis,& Cęſariani. Profectione)ex urbe , non multò poſt Idus Mart.ep.1.h.l. Sext.Clodium) epiſt. ſup. Reſtitueret) ut dictator. Impetraui) à Cæſare. Tum) quum Cæſar uiueret. Eius)Cęſaris. Si tu)cui Sext.Clodius fuit inimicus.ep.ſeq. Id)Sext. Clodij reſtitutionē. Eius)Sext.Clodij. Debere tueri)ex Senatus decreto.ep. 1.l.12.fam. Commentarium)in quo dico unum reſtitutum eſſe Sext.Clodium,præterea neminem.Philip.1. P. Clodium) P . F. & meum priuignum, qui Fuluiam eius matrem duxi uxorem.ep.12.h.l. Te)qui cum P.Clodio patre inimicitias geſſeris. Amicos paternos) qualis fuit Sext.Clodiꝰ.orat.ꝑ dom.et ꝑ Mil.& Aſcon. Geſſiſſe) ꝙ arbitrabaris ciuē pernicioſum,ſceleratū,& impiū. Philip.8. Cum patre)cum P.Clodio. Familiam) Claudiā patriciam.Suet.in Tiber.etſi Clodiùs P.Fonteio homini plebeio ſe adoptandum dedit.orat.pro dom. Deponimus inimicitias)ut Lepidi,Fuluij,Seruilij, Luculli, Metelli.orat. de prouin.conſ. Me)ut uitricum. Puerum)P. Clodium priuignum. Quietā) otioſam.ep.3.l.2. Solicitam)ut eſſet,ſi puer hic tibi eſſet inimicus. Feci)ut, quū P.Clodium tua cauſa interficere uolui:ut,quum te Brūduſij non interfeci.Philip.2.Impetro)à te. Clodio) Sex. Clodio. Daturus non ſum)hinc Philip.2. inquit Cicero:adiuraſq; id te,inuito me,non eſſe facturum.

In Epiſt. 15. Quod mecum per literas etc.
σχόλια

QVOD mecum per literas agis) de Sex. Clodio reſtituẽdo. Fronte) prouer. perſpicere ex fronte. Tuo ſtudio) quo meam domum uentitabas. Philip. 1. Beneficio) quod ſemper prę me tuli. ibid. Commendauit) ex eo die, quo in ædem Telluris conuocati ſumus: ubi præclara tua fuit oratio, egregia uoluntas, & pax per te, & per liberos tuos cum præſtantiſsimis ciuibus confirmata eſt. Philip. 1. Literæ) ſup. Inimicum meum) Sext. Clodium. Neceſſarium tuum) propter uxorem, & priuignũ, ep. ſup. uel propter diſciplinam. Philip. 2. & Suet. de clar. Rhet. Me inuito) Philip. 2. Seruare) reſtituere. Facere poſſes) ut Cos. & qui uideris debere tueri commentarium Cæſaris. Clodium) Sext. Clodium. Humiliores) qualis erat Sext. Clodius, qui egentiſſimus. orat. pro dom. & orat. p M. Cælio, homo ſine re, ſine fide, ſine ſpe, ſine ſede, ſine fortunis: ore, lingua, manu, & uita oĩ inquinatus dicitur. Spoliandos) ut ſpoliaremur, ſi inimicorum amicos inſectaremur humiliores. nemo humilis aliquem comitari uellet, ne in alicuius potẽtioris odium ueniret. Puero Clodio) ep. ſup. Tuas parteis) qui uitricus, et ob id loco patris es. P. Clodio) meo inimico. Publicam cauſam) Rẽp. cuius cauſa P. Clodius, & alij ſunt à me laceſsiti. Philip. 2. Ille ſuã) quippe qui omnes omniũ facultates ſpe, & auaritia deuoraſſet. orat. pro dom. Contentiones) al. concertationes. Dijudicauit) pręſertim quum me ad meam priſtinam dignitatẽ reuocauit. Hoc) Sext. Clodij reſtitutionem. Noſmetipſi) ego, & tu. Coniũctiores) puero hoc quaſi beneficio cõciliato. Domus) in qua eſſet iſte puer, & Fuluia mater. ep. 12. h. l.

In Epiſt. 16. Itera dum eadem iſta mihi. etc.
σχόλια.

ITERA dũ eadẽ iſta mihi) uerba Pacuuij in Iliona,

l.2.Acad.quæſt. Coronatus)& tegat ornatas longa co rona fores,inquit Ouid.de parilibus ſcribens li. 4. Faſt. Quintus)Q.filius.ep.23.h.l. Parilibus)ab his L. Taru tius Firmanus urbis natalem diem repetebat. li.2.de Di- uinat.celebrabantur uero ad.XII.Cal. Maias. ep.9.l.4. quæ res facit,ut dubitem,an hęc ſint parilia,quæ dicitur Octauius celebraſſe apud Dionem l.45.Octauius enim turi fuit à XIIII.Cal.Mai.uſq; ad X.Cal.minimum,ep. 10.&.12 h.l. & parilia XII.Cal.fiebant accedit, quod Dion ſcribit ea feciſſe,poſtquã concionatus fuit:& non dum concionatus agnoſcitur VI.Id Mai.ep.24.h.l. poſt quàm uero concionatus fuit,ludos parauit circiter XV. Cal.Iun.ep.1.l.15. Lamiam)epiſ.43.l.13.ſi modo is eſt. Improbum)quum ſe ebrium fieri ſit paſſus, Propert.l.4. de Tarpeiæ fabula : & coronam habuerit honoris Cæ- ſaris cauſa.ep.23.h.l. Explanabis) al. Explorabis. Li- teras)13.h.l. VI.Cal.)Maias. Loca)al.ioca, quæ mul- ta ſolent eſſe in epiſtolis.Philip.2. Hæreſi Veſtoriana) hęreſi,quam Veſtorius in Arithmeticis ſatis exercitatus hic quaſi inſtituit.epiſt.12.h.l. Pherionum) hæreſi. alij, Phænonum.alij,Perionum. Vide an legi poſſit,Pyrrho num,ut Pyrrhonios Philoſophos ſignificet,qui ἀπορητι- κοὶ ſunt appellati Laert in Pyrrhone. ep.6.l.6. More Puteolano riſiſſe)ut ridetur Puteolis,quò ueniunt homi nes animi,& penè ridendi cauſa. πολιτικώτερα)ciuiliora. ep.6.h.l. Brutos)M.et D.Brutos. Caſsium)C.Caſsiũ. al.Caſsios,C.Caſsium,& Caſsium Parmenſem, qui ul- timus ex interfectoribus Cæſaris poſtea pœnas dedit. Paterc. Collegi)ep.10 11.&.12.h.l. Tyranno)Cæſare. Manere)uiuere.ep.9.h.l. Ille)Cæſar tyrannus. Factu- rus nõ fuit)ep.13.h.l. Clodio)Sex.Clodio.ep.ſup. Illũ) Cæſarem. Ne paſſurum quidem fuiſſe)ipſum Sext.Clo diũ reuocari. Rufio)ep.2.l.5. Veſtorianus) à Veſtorio prius obſeruatus.ibi. Victor)fortaſſe, Cornelius uictor, ut in ueterũ monimẽtis legitur:uel,uictor,compos uoti.

Nunquàm ſcriptus)nunquàm uictor ſcriptus,ſed tantū modo uictor appellatus:uel,nunquàm ſcriptus in commentarijs Cæſaris. Cæteri)cæteri exules ſequent. Quis non?)quis non ſequetur,hoc eſt,reuocabitur? Non potuimus)illum interficientes. Eius)Cęſaris. Libellis)commentarijs.Philip.1.&.2. Liberalibus) ep.10.h.l. Non uenire?)facere,ut non ueniret,quúm à M. Antonio cogeretur? quæ tamen ſequuntur,uidentur penè poſtulare, ut negatio tollatur:ut ſit ſenſus:difficile concedebatur aditus in ſenatum, & quum fuerat conceſſus, nemo tamen poterat libere dicere.ſequor tamen lectionem ſuperiorē. Fac id potuiſſe aliquo modo)nō uenire,hoc eſt, liberum fuiſſe,ſiue quis ueniret:ſiue non ueniret. uel M. Antoniū id facere debuiſſe. alij,fac id oportuiſſe aliquo mō. Veniſſemus)in ſenatum in ędem Telluris.Philip.1. Defendendi fuerunt?) ut illis caueretur? ibid. Seſſionem capitolinam)ſeſsionem,qua uſi ſunt,qui dare operā debebāt, ut Senatus à Prætt.in capitoliū uocaret.ep.10. h.l. Nō placuiſſe)nā Dij immortales quę tum opera effici potuerunt? ibid. Illorum quidem)Brutorum,qui Cæſarem interfecerunt. Aliorum Brutorū)aliorū,qui ſe quaſi Brutos uolunt exiſtimari:uel qui uere ſunt Bruti, hoc eſt,turpes,ut ſit iocus ex ambiguo. Lætari)Cæſaris morte.ep.9.h.l. Iſtos)Brutos,& Caſsiū. Præcipis)al.petis. Idibus Martij)ep.1.h.l. Noſtris amicis)Brutis,Caſsio,et reliquis. Diuinis)heroibus. ep.4. h.l. Aditum ad cœlum dederunt)ut Dij fieri poſsint.ep.11.h.l. Libertatē) uerā, non recuperata Rep.ep.4.h.l. Tua)uerba Ille) Cæſar. Funere elatus eſſet?)epiſ.10.h.l. Manarint) quæ manarint,ſcribit Appian.l.3.& Cicero Phil.2 . Calēdis Iunij) quibus futurus eſt ſenatus.Phil.1.&.2 & ep.19.h.l. Antoniū)ep.14.h.l. Gallias)citeriorē,& ulteriorē. Vtriſque)Gallijs. Domini)tyrāni. Mutatio)à Cęſare ad Antoniū. Ad opis)ad opis ędē,ubi erat ſepties millies H.S. Phil.2.& Paterc.ubi uero eēt,P.Victor reg.8. Tū uide

bamus)quũ Romę eẽm⁹. Ne nos)al.nec nos. recti⁹ fortaſſe, nę nos, ut ſit ἀνταναάκλασις, uel, ὀξύμωρον, liberati nec liberi. Illorum) Brutorum , & aliorum, qui ,quantum in ipſis fuit,nos liberarunt. Culpa noſtra)qui tyranni ẽt facta defendimus. ep.9.h.l. Et) ἀγανάκτησις, ꝙ Atticus ad id hortetur , quod uix fieri poſsit,ut tot ſcelera colligat.nam quod ad timorem pertinet,libros non ederet,ſi quid timeret:quãuis etiam timeret.ep.20.h.l. Hortaris) ep.2.l.15.ep.12.l.16.& l.1.de legibus. Eorũ) Cęſarianorum. Non laudare)in hiſtoria. Adhibueruntq́)ep.3.h.l. Raudusculũ) æs.ep.8.l.4.pecunia mihi ab illis in teſtamentis,relicta,& quidem potius,ꝙ̃ debita,quãuis Dolabella deberet,ep.23.h.l. Mouet)ut eos laudem. Beneuolos) quales illi uidentur , qui nos hæredes inſtituunt. Qualeſcunq; ſunt)etiãſi Cæſariani ſint,& mali. Adero) ut ſim ĩ ſenatu. Buthrotijs)ep.16.l.16. Fiat)quid poſt ea factum fuerit,uidebis ep.18.l.16. Cogitare)de profectione in Græciam.ep.13.h.l. Superiore epiſtola) ad te ſcripta.nam inter hanc & illam duæ interſunt,ſed nõ ad Atticũ ſcriptæ. Cogitãdũ)deliberãdũ. ep.13.h.l. Vicinis tuis)nã Attica,uñ dictus eſt Atticus,& Phocis ,uñ ꝓfecti ſunt Maſsilięſes,ſunt uicinę.uel uicinis alicui tuo prędio,q̃uis ea de re nihil legerimus. Sua)quę oĩa pręter libertatẽ Cæſar abſtulerat.Flor.li.4.cap.2. Oros.lib.6. cap.15.et Dion l.41.Reddis) reddenda iudicas , ut poſtea ſe reddituros Hircius,& Panſa pollicebantur. Philip. 3. Firma) contra Cęſarianos,ut Antonium,ibid.& Q. Fuſium Calenum.Philip.8. Habeamus)nos optimates. Autoritate) quę nulla ſit, Antonio ad libidinem ſuam Remp.uexante.

In Epiſt. 17. Epiſtola breuis,quæ poſtea etc. σχόλια

EPISTOLA)tua. Poſtea)poſt ſuperioreis tuas literas. Ad te)al.à te. recte. De) de literis. Bruti) M. Bruti. Ad Antonium)epiſ.2.l.11.fam. Eiuſdem)Bruti.

Prouidendũ eſt)ep.13.h.l. Dolabellam) Cos.ep.21.h.l. Meum)nunc amicum,olim generum ep. 6. l.6. Subdubitabam)an meum uocarem,ueritus,ne & ipſe nimis Cæſarianus eſſet. ἀναθεώρησιν)contemplatione m. ep. ſeq.& ep.22.l.9. Res)animaduerſio Dolabellæ.Philip.1. De ſaxo)proponere,ſe de ſaxo Tarpeio eos,qui rurſus buſtũ in foro facere tentarint,aut tumultũ excitarint, deiecturum.ep.ſeq.illinc enim damnati deĳciebantur.Plutar.in Rom.unde C.Attilius olim Metellum uoluit præcipitare.Plin.l.7.cap.44.& Liu.l.59. In crucem)ſublaturũ. propoſita eſt enim crux,uel ſaxum.ep.ſeq. Columnam quam uocat execratam.Phil.1. Tollere) euertere. ibid. ſed hoc loco,tollere malluit dicere,ut quodam cum ioco ex ambigui genere,columnam de ſaxo in crucem tollere,coniungeret.nam tolluntur damnati de ſaxo, quũ deĳciuntur:tolluntur item in crucem, quum ſuſpenduntur. tollitur quoq; columna de ſaxo,quum quaſi ẽ baſi deĳcitur:tollitur etiam in crucem , quũ machinis quibuſdã, quæ crucem referunt,deĳcitur,uel deiecta ĳſdem imponitur. Heroica) ſunt iſta. Videtur) Dolabella. Simulationem deſiderĳ)ſimulationem,qua ſimulabat ſe Cæſarem deſiderare,ne Cæſariani ſibi Conſulatum adeunti aduerſarentur. Periculoſa)ſi uterque Cos.moleſte ferre Cæſaris deſiderium uideretur. Tyrannoctonis) ep. 6. h.l. Iſtos)Cæſarianos. Acta) Cæſaris. Philip. 1. & 2. Non poſſunt)fieri. Diſcedam)in Græciam.epiſ.13.h.l. etſi paulò ante ſcripſit,ſibi prouidendum eſſe,quò ſe cõferat. Deero) ep.ſeq. Trado)ibid. Quàm uelim) al. quam primum uelim. Aſturæ ſit)ep 11.&.21.h.l.

In Epiſt. 18. Quinto Non.conſcendens etc.

σχόλια

QVINTO Non.)Maĳ. Hortis Cluuianis)epiſt. 44 l.13. Phaſelum)nauigium Campanum.Nonius ſcribit Faſcellum. Epicopum)ἐπίκωπον,ἐπήρετμον, nauticũ, ad remigandum aptum.epiſt.11.l.5.al. epiſcopum, quaſi

ſpeculatorium.ep.10.l.7. Ad Lucrinum)ep.9.l.4.ad lacum,ep.13.h.l.in Cumano.ep.ſeq. Pæti)ep 17.l.1. Noſtri)mei,et tui,ep.26.l.9.fam. Tyrotarichum)ep.8.l.4. Puteolana,& Cumana)ut uicina.epiſto.11.h.l. Regna) ὑπερβολὴ quædam ex affectu, ut apud poetam: poſt aliquot,mea regna uidens, mirabor ariſtas. Cæteroqui) al.cætera quàm. Interpellantium)ep.13.l.15. ἀριστεῖον) ep 9.l 16.rem pro qua ἀριστεῖον dari debeat: uel rem pro optimatibus geſtam,quum animaduertit in eos, qui buſtum in foro faciebant Philip.1. ἀναθεώρησις?) contēplatio?ep.ſup. Eum)Dolabellam. Hortari) ut optimatiū partes,ut cœpit,ſequatur. De re) de Dolabellę animad uerſione. De uiro)Dolabella Brutus) M.Brutus. Coronam auream)quam qui ferunt, quamuis tuti uideantur,neceſſe eſt tamen à latronibus timeant: uel ꝙ ſit dignus triumpho,quo decreto,aurum etiam coronariū decernitur.orat.in Pis,& aureæ erant triumphales coronę. Gell .lib.5.cap.6.niſi quis malit ad ludos referre, quos & faciebant,& ſpectabant coronati.& ludi Bruti his tēporibus inſtabant.epiſt.4.l.16. Per forum)nedum intra parietes,ut epiſt.5.h.l. quòd ſi ad triumphum quaſi referas,triumphantes de foro in Capitolium currum flectebant.Verr.7. Ferre poſſe)tuto.ep.9.h.l. Violare) Brutum. Propoſita)ſeditioſis à Dolabella. ep ſup. Cruce, uel ſaxo)ibid. Plauſibus)Dolabellæ datis, quum ſtudia omnium ordinū eius laudi,& gratulationi ſe obtulerunt. Philip.1. Infimorum?)quibus ea res fuit gratiſsima. ep. 21.h.l. Expedias)ex mea deliberatione.ep.13.h.l. Bruto)cui nullo loco deeſſe uolo.ep.ſu. Intereſt Cicerōis) utile eſt ad confirmationem Ciceronis, ep.13.h.l. Diſcēti)ſub Cratippo.l.1.de off. Leonidę)ep.22.h.l.& ep.21. l.16.fam. Ille)Cicero filius. Quomodo nūc eſt) uerba Leonidę,qui ita ſcribebat:qūo nūc eſt,Cicero filius laudādus eſt:adhuc laudādus eſt,adhuc eū non poſſum nō laudare:aut quid ſimile.ep.22.h.l.et ep 17.l.15. Timētis)

quum quidem nunc laudet,ſed, an futurum ſit, ut iure poſſit ille laudari,timere,& dubitare uideatur. Herodi) ep.2.l.2.ep.22.h.l.& Plutarch.in Cice. κατὰ μίτον) per filum,ſingillatim, de ſingulis rebus:ut κατὰ λεπτόν.epiſt. 18.l.2.atque hoc ipſum μεταφορικῶς. Xenonem)ep.13.l.5. Scripſiſti)ut Ciceroni pecuniam curaret,& prȩberet.ep. 1.l.16. Nihil enim deeſſe Ciceroni)epiſ.7.h.l. Flammã Flamminium) ep.24.l.16.fam. Montani) qui præs pro ipſo Flaminio eſt.ep.42.l.12. Ne pro ſe)cui ut rem gratam faceret,prȩs eſt factus. Quodammodo) quum primum dependatur,licet poſtea repetatur ex eo, pro quo dependitur. Dependatur) à Montano præde,quod ille Planco debet.ep.41.l.12.

In Epiſt. 19. In Pompeianum ueni. V. etc.

σχόλια

IN Pompeianum) epiſt.ſup. V.Cal.Maĳ) ſi uel Cal. Maĳ profectus. ep.17.h.l.uel V.Non.Maĳ conſcendit, ep.ſup.non potuit in Pompeianum uenire V.Cal.Maĳ, quoniam dies hæc multo eſt illis ſuperior.Quare nõ uereor, quin legendum ſit, V.Non.Maĳ, ut quo die conſcendit,eodem in Pompeianum uenerit.uel utrobiq; legatur:VI.Non.Maĳ,ut paulò poſt,pridie,recte ſit poſitum. Pridie)Calendis ipſis Maĳ.epiſt.17. h.l. Scripſi) ibid.& ep.ſup. In Cumano)ad Lucrinum.ep.ſup. Ibi) in Pompeiano. Demetrio liberto)fortaſſe Pompeĳ.ep. 10.l.4. Prid.Cal.) Maĳ Coràm) loquemur. Buthrotio negotio)ep.16.l.16. Antonium)Cos. ep.14.h.l. Eũ) Antonium. A Capua) quam deducere conatur.Phil. 2. Declinaturum)ita,ut illum conuenire poſſim. L. Cæſari)ep.21.h.l. Affectum)ægrotum.ibid. Ad Cal. Iun.) ep.16.h.l. Tractanda)in ſenatu.ibid.

In Epiſt. 20. Quintus filius ad patrem etc.

σχόλια

QVINTVS filius)Q.filius. Patrem)Q.fratrem.

Ei) Q. fratri. Aquiliã nouercã) ep.13.h.l. Illud uero?) quõ ferri poteſt? Hominem) Q. Filium. μελήσει) erit curæ ep.3.l.12. ſic Ariſtoph. in Pace: ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γε. Brutum) M. Brutum. Caſſium) C. Caſſium, ep.16.h.l. Dolabellam) ep.ſeq. Ciceroni meo) filio. Suppeditabis) per Xenonẽ. ep.18.h.l. Feciſti) ſcribens ad Xenonẽ. ibid. Librum meum illum) de tpibus meis ep. lõga ad Lẽtul. in quo eſt expoſitio meorꝝ conſiliorꝝ. Aſcon. in orat. contra Ant. & Catil. & Dion l.39. ἀνέκδοτον) non editũ ep. 6.l.2. quippe quum nec edẽdum putẽ ep. longa ad Lẽtul. & ſanè nec uiuus edidit, ſed filio edẽdum reliquit. Dion. lib.39. Iſta) quę fiunt à Cęſarianis. Cõtexi) in eo libro al. connecti. Vis) hortaris ep.16.h.l. Illas) Cæſarianas. Tyrãno) Cæſare, qui clemens erat, quum iſti ſint crudeles. Ille) Cæſar. Me quidem) etiã dictis mordẽtem ep. 16.l.9. fam. Acta) Philip.1. facta ep.9.h.l. Cogitata) quaſi cogitata ep.1.l.12. fam. Reuocamur) præſertim ab Antonio, qui ſe debere tueri Cæſaris cõmentaria dicat ep.14.h.l. Montano) Montani negotio ep. ſup. Flãma) ibid. Venit) Romam ibid.

In Epiſt. 21. Etſi contentus eram mi etc.

σχόλια

DOLABELLÆ Cos.) ep.14.l.9. fam. Suo) ſic Plinius ſępe, Cicero non ſæpe, & penè nunquã, niſi forte aliqñ ad Tironem ſcribẽs ep. 18.l.16. fam. & iterꝝ ad Dolabellam, & Hircium ep.6. &. 14.l.15. & ep.18.l.16. Tua gloria) quã tollẽda colũna, locoq; ſternẽdo es adeptus. Philip.1. & ep.17. &. 18.h.l. In hęc loca ueniant) al. in his locis cõueniãt. q̃ uero ſint hęc loca, uide ep.18.h.l. Meis p̃ceptis, & cõſiliĳs) mihi ut autori ep.14.l.16. Veriſſime poſſim) al. uerìſſime poſſum. Regi Regum) βασιλεῖ τῶν βασιλέων, ut à Græcis dicitur: cuius illa fuit εὐχὴ, τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν ἀχαιῶν. Homer. Iliad. B. & Ariſtot. l.3. Polit. L. quidem Cæſar) qui Cos. fuit cũ C. Martio Figulo ep.2.l.1. Ægrotum) affectũ ep.19.h.l.

Neapolim)ibid. Sororis)Iuliæ. Filiũ) M. Antonium. Philip.2. Poſſum uere) al. poſſumus uere. Facto) tuo, πράξει,ut ep.12.h.l. Geſta)à te. Salutarius)dixit.al.ſalutarius teſtatus eſt. Transfuderim)ſic requirit ſequẽs uerbum,exhauſerim,ut ſit quaſi ἀντίθετον.al.trãſtulerim. Factis)πράξεσι. Amore fuerit) al. amore me fuerit. Idibus Martij)ep.1.h.l. Proponam)al. ꝑponas. Nec licet) al. non licet. Animaduerſionis)Philip.1. Infimo cuiq;)ep. 18.h.l. Legi.n.concionẽ) & emẽdaui. Quintil.l.8.cap. 2.etſi alteram habuit Dolabella ep. 24.h.l. Pedetẽtim tum)al.pedetentim,& gradatim tum. Conſenſu) al.con ceſſu. Periculo)incẽdij ep.10.h.l. Metu)ſeditionis,quũ ſerperet in urbe infinitum malum. Philip.1. Illos uiros) Brutos,Caſſium, & reliquos ep.16.h.l. Initium libertatis)Rep.non recuperata ep.4.h.l. Profectum eſt)interfecto tyranno ep.9.h.l. Cuſtodias) præſertim contra M. Antonium tuum ueterem inimicum,Philip.2.quãuis inimicitias depoſuerit.Philip.1.

In Epiſt. 22. Sæpius me iam agitas, etc.

σχόλια

SÆPIVS me iam agitas) per literas. Rẽ geſtam) ep.17.&.18.h.l.d. Efferre)ibid.& ep. ſup. Factum) πρᾶξιν. Literis) ex quibus tribuo, quicquid tribuo ep. ſeq. A te) qui meo nomine petebas ibi. Ea de cauſa) ꝙ non ſoluit. Hominem)Dolabellam. Pudẽtem) εἰρωνικῶς. al. impudẽtẽ. Debuit)mihi ep. ſeq. Adhuc) quatuor menſibus iam finitis. Alieno) ex ambiguo: quod alijs debebat.& quod aliorꝫ erat.Philip.1. &.2. Faberij) qui res Cæſaris ꝓcurarat ep.24.l.12.& eius ſcriba fuerat.Appiã. l.3. quare poterat in Cęſaris cõmentarijs addere, qcqd uolebat Antonius,ꝙ eadem manus erat ita, ut nõ poſſet dici additum eſſe. Manu)qua chirographa ſunt ſcripta: uel qua pecunia numerata, aut ẽ Cæſaris domo delata eſt. Liberarit) ut debitor, & ut adulter. Antonius enim dicebat,hanc ſibi cum Dolabella odij cauſam, ꝙ ab eo-

ſorori,& uxori ſuæ ſtuprũ oblatũ eſſe cõperiſſet. Philip. 2. & adulteri dant ſæpe pro corpore numos, ut inquit Horat. Dolabella tñ non dederat, ſed Antonio auferẽti non fuerat aduerſatus, atq; adeo aliquid & ipſe acceperat, ut merito pecunia emptus dicať ep. 14. l. 16. Opem) auxilium, & Opis ędem ep. 16. h. l. nos in Quęſtura plura diximus. Petierit) poſtularit, & adierit. & ita his omnibus in uerbis eſt iocus ex ambiguo. Ad eum) Dolabellã. VIII. Id.) Maŋ. In Põpeiano) ep. 19. h. l. Profecerit) ad eum mouẽdum, ut ſoluat. Albianũ) ep. 14. l. 13. & ep. 24. h. l. Petulciano) Petulcŋ cuiuſdam. Erotẽ) ep. 15. l. 10. Factum) quaſi aptũ. Vacillarunt) iſta negotia. al. uacillatum. Cum ipſo) Erote. Montano) Montani negotio ep. 18. h. l. Seruius) Ser. Sulpitius. l. 4. fam. Proficiſcens) ex urbe. Brutus) M. Brutus. Cal. Iun.) ep. 16. h. l. Ventur⁹) M. Antonio nõ permittẽte. In foro) ep. 18. h. l. Ipſe) Brutus. Melius) conſiderabit. Non multũ) ep. 12. h. l. Idibus Martŋs) ep. 1. h. l. Profectum) quum Remp. non recuperauerimus ep. 4. h. l. De Grẹcia) de ꝓfectione in Græciã ep. 13. h. l. Scribis ipſe) ſcribit ipſe, malo legere ex ep. ſeq. Meditanti) ibid. Prodeſſe poſſim) etiãſi cupio nullo loco ei deeſſe ep. 17. & 18. h. l. Leonidæ) ep. 18. h. l. Herode) ibid. Saufeium) ep. 1. l. 7. Legiſſe) illas literas, uel librum, qui Saufeius inſcribiť ep. 4. l. 15. Vellem) al. uellem. ego ex Põpeiano VI. Id. Maŋ cogitabã. & ſanè ita fecit poſtea ep. 24. h. l.

In Epiſt. 23. Ego ex Pompeiano accepi etc.

σχόλια

EGO ex Pompeiano accepi) extrema ep. ſup. cum hac prima cõfuſa eſt. al. Nonis Maŋs, quũ eſſem in Pompeiano, accepi. recte. niſi forte dies moueat, quum ep. ſup. VIII. Id. hic Non. ſe literas ab Attico accepiſſe ſcribat. fieri tñ potuit, ut poſterioribus tunc reſponderit, nunc uero ad ſuperiores reſcribat. Barnachum) neſcioquẽ. Caſ

ſio)C.Caſſio. Vt cætera)agis. Quàm commode)accidit? Ad eũ) C.Caſſium. Scripſeram)ep 20 h.l. Dolabellæ)al.ex Dolabellæ.rectius. Auaritia) qua ſe à te ab alienauit, & me ſibi inimiciſſimũ reddidit ep. ſup. Scripſeras)auarũ eſſe Dolabellam, quũ prodigus potius ſit appellãdus.quippe quũ Antonij ſimilis dicať,Philip.11. & ſibi parũ utilis ep.13.l.8.fam.& de tabulis nouis,ut ęre alieno p̃ſſus,cogitaſſe, & legem ferre uoluiſſe ep 23.l.11. Deſperatione)in qua Seruio nõ cõcedo ep.ſup. Affect⁹ eſſem) quũ exigere nomen ab eo non poſſem. Bruti)M. Bruti. Ille)M. Brutus. Meditari)ſe ſcribit ep.ſup.dum Reſp.cõſtet concordia.Patercul. Aliũ portũ) Athenas, Græciam,ep.13.h.l.uel potius mortem. Huic æſtati)iam penè actæ ep.2.ad M. Brutum. Vt ſcribis)quũ mè cogitare iubes ep.16.h.l. Nõ utrũ uis)ſemper facere decet. Abhorrere)ep.13.h.l. M. Antonius)Cos.ep.14.h.l. De Clodio)de Sext. Clodio ibid. Lenitatẽ) in remittendo ep.15.h.l. Pãſa)Cos.Des.ep.9.h.l. Videť) mihi,q nunc cum illo uiuo ep.ſeq. De Clodio) de reſtitutione Sext. Clodij ep.13.h.l. Deiotaro)ep.12.h.l Si uelis credere)illi Panſę Cæſariano,& uinolento ep.1.l.16. Factũ) πράξιν ep.17.h.l. Improbat)ut Cæſarianus, quum oĩb⁹ alijs ſit res gratiſſima ep.21.h.l. Coronatis)ep.16.h.l. Sororis tuę)Põponię. Filius)Q.filius. Patre)Q.fratre. Accuſatus eſſet,) per literas, ꝙ Parilibus coronatus fuiſſet ep.16.h.l. Reſcripſit)Q. filius ad patrẽ. Cæſaris)à q̃,ſe habuiſſe omnia p̃dicat. ep.20.h.l. Amaret etiã mortuũ Cæſarẽ)ferè ut C.Matius ep.28.l.11. fam. Scripſi diligẽter) de nomine ep.ſup. Ego etiam) ſcripſi, ut Dolabellã appellet. Siccã)ep.19.l.12. Hoc oneris)appellandi Dolabellæ. Illum)Dolabellam. Iratũ) abalienatũ ep. ſup. Seruij)ep.ſup. Orationem) fortaſſe habitam, nequa tabula poſt Idus Mart.ullius decreti Cæſaris, aut beneficij figereť.Philip.1.niſi aliam ſignificat de pace habitam ep.6.l.15. Timoris) nã Seruius natura timidus erat.ep.

15.l.10. Publili9)ep.27.l.12. & ep.34.l.13. Tricatus eſt) ep.13.l.15.urgebat enim Publilius ipſe ep.2. &.6.l. 16.uel hic tricatur,ne ſoluat,ep.34.l.13.ibi urget, ut dos reddat. qui ſint tricones, Nonius. Cerelia) epi.42.l.12. Miſſa) ut ageret de reducēda Publilia dimiſſa ep. 34.l.13. uel de dote reddenda.uel potius ut me rogaret,ut liceret Publiliꝫ ad me uenire ut ep.27.l.12. nondum certe dimiſſa uidetur ep.1.l.16. Ab iſtis)Publilio,Publilia,& matre ep. 27.l.12 Perſuaſi)& ita ſatisfeci.epiſt.1.l.15. Antonium) Cós.ep 14.h.l. Videro) cõuenero ep.19.h.l. Buthroto) ep.16.l.16. Magnam πράξιν)magnum factum ep.17.h.l. Tali rè)tali aĩaduerſione. Philip.1. Ei) Dolabellæ. Ex tuis literis)quibus adductus ſum,ut eum tãtopere laudarem ep.ſup. Maiorem πράξιν)maius factum. Eius)Dolabellæ. Debuit)Cal.Ian.ep.ſup. & ep.14.l.16. Sit Aſturæ)ep.17.h.l. De profectione) in Græciã ep.13.h.l. De matre) Pilia in Cumano collocata ep.19.h.l. Tradidi) ep.18 .h.l. V.Id.)Maij.

In Epiſt. 24. E Pompeiano naui aduect.etc.

σχόλια

EPOMPEIANO) q̃ ueneram ep.19.h.l. Luculli)Luculli L.F.ep.4.l.13.& fortaſſe ep.1.l.15. Hoſpitium) Neapolitanum.l.2. Acad. Quæſt.& Plin.l.9.cap. 54. VI. Id.)ut cogitauerã ep.22.h.l. In Cumanum) ubi Piliam collocarã ep.19.h.l. A Lucullo poſtridie eadem ferè hora,qua ueni, VII.Id. Lanuuio datas)alteras accepi literas.al.à Lucullo poſtridie eadem ferè hora ueni in Puteolanum. Ibi accepi duas epiſtolas,alteram Non.alteram VII.Id.Lanuuio datas.recte. nam ſimile uero non eſt,Ciceronē, quũ ad Lucullũ ueniſſet VI. Id. poſtridie tandem Attici literas ab eodẽ Lucullo accepiſſe, & non ſtatim:ſed uero ſimile eſt,à Lucullo in Puteolanũ profectũ,ibi duas epiſtolas accepiſſe ita,ut treis habuerit, quibus reſponderet,ut uer̃ paulò poſt dicat,uenio ad tertiũ. Geſta)ſunt. Albiano negotio)ep.22.h.l. De tuo) de tuo

negotio Buthrotio ep.16.l.16. Miſſenum)ep.6.l.10. Antonius)Cos.ep.14.h.l. cum q̃ ea de re agẽdum eſt ep.19. h.l. A.quo)à q̃ Miſſeno. In Samnium)profect⁹ eſt ep. 1.l 15. Romę igit̃)aget̃. L.Antonij)Tribuni pl. hic M. Antonij Cos.frater.Philip.ſæpe,& Plutarc.in Ant. Horribilis concio) fuit. Præclara) concio.paulò poſt. Habeat)Dolabella. Numos)quos mihi debet ep.ſup. Numeret)ſoluat. Idibus)quibus ueteres uſuram præſertim numerabant ep.14.l.4.& ep.1.l. 16.& ep.4.l.10. Tertullę)ep.11.l.15. Tertulla M.Craſſi uxor fuit. Suet.in Cæs. hic uxor Caſſij uidet̃: niſi alius Caſſius ſignificet̃, uel,ut ego penè cenſeo,legat̃:Tertię.Satis.n. conſtat, uel Suet. autore in Cæs. Tertiam Bruti ſororẽ fuiſſe, & Bruti ſororem C.Caſſio nupſiſſe:quæ quãuis à Plutarc.Iunia dicatur,in epiſtolis tñ ad M.Brutũ,quæ nuper ſunt inuentæ,& à Macrob. Tertia uocat̃ ita, ut quiuis intelligere poſſit,Iuniam Tertiam fuiſſe appellatam. niſi forte, Iunia Tertia Tertulla ſit dicta:uel Tertulla à Tertia blandiendi cã deducta. Nollem abortũ) al. nomẽ abortũ. Caſſij) C.enim Caſſius tam patriæ liberator fuit,q̃ Brutus.ep.16.h.l.uel plus etiam attulit Plutarc.in Brut. Serendi)ſeminandi,ut poſtea nati tyrãnos interficiãt. Regina)Cleopatra ep.8.h.l. & ep.15.l.15. Velim)ſcire. Cęſare illo)C.Cæſaris ex Cleopatra filio.Suet.in Cęs.quẽ Cęſarionem Cleopatra uocabat. Dion.l.47. Quintis) Q. fratre,& Q.filio ep.ſup. Buthroto)ep.16.l.16. Quũ uenero)agam. Ciceroni)filio meo. Suppeditas) ut ep. 20.h.l. Bruto) M. Bruto. Nulla) Reſp. Ab iſto) M. Bruto. Iſtiſ'ue)Brutis, & Caſſio ep.16.h.l. Scriptam) à me,ſed tanq̃ à Bruto in Capitolio habitam ep.1.&.3.l. 15.uel habẽdam.paulò poſt. καθολικὸν θεώρημα)generalem contemplationem, cõmune pręceptum. Earum rerum) præſertim literarũ. Quid tu Bruto putas)continget̃. Ingenioſo)in Brut. Erudito?)Antiochio?ep.25.l.13. In edicto)ipſius Bruti Pętoris à me ſcripto. Scripſeram) il-

lud edictum. Meum)quod ego ſcripſeram. Ipſius)M. Bruti. Precibus) quibus me ſæpius rogauit.in pricipio oratoris. Ad eum) M. Brutum. De optimo genere dicendi)oratorem potius,q̃ libellũ de optimo genere oratoꝝ. Tibi ſcripſit)& me fractũ, & elũbem appellauit. Cornel. Tacitus in dialog.de orat. Non probari)collocandi genus.Quint.l.9.ca.4.uult.n.Brutus in alio eſſe genere oratoꝝ ep.1.l.15. Suam cuiqꝫ ſponſam)pulchrã uideri.prouerb.ſuum cuiqꝫ pulchrum. Non ſcire) dictum. Hoc enim)dixit. Attilius.)M.Attili9. Poeta)tragicus) Duriſſimus)hinc Licinius ferreum ſcriptorẽ uocabat.l.1. de finib. Liceat)per Cęſarianos. Iſti)M.Bruto. Concionari)Romæ. Tutò)ut ep.9.h.l. Ducem) quẽcunqꝫ, ſed M. Antonium p̃ſertim. Nemo ſequet̃)ſi Brutus Romæ fuerit. Ad tertiam)epiſtolam. Meas literas) ep.20. h.l. Reſcripſi)iteꝝ ſcripſi. Hircium)Cos.Des.ep.9 h.l. Meliorem)ut ep.5.&.6.l.15. Volunt)Brutus, & Caſſi9. Ille)Hircius. Habitatq́;)atqui ἂν χωλῷ παροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ.ut eſt in puerb. Cum Balbo) Cæſariano ep.3.l.7. qui nũc hic eſt ep.9.h.l. Bene loquit̃) de Rep. & de ſtatu optimatium,ſed homo tectus eſt ep.ſeq. Placere)pp concionem p̃claram.ſupra. Panſa) ep. ſup. Se bene ſentire)al.ſe aſſentire. Quæri)ab Antonio potiſſimum ep.2.l.12.fam. Edictum)libẽter ſe uel in perpetuo exilio uicturos,dum Reſp. conſtaret concordia. Paterc. ep.1.l.15.Philip.1.& ep.2.&.3.l.11. fam. Iſtis) Bruto,& Caſſio. Prima illa actio)ep.21.h.l. Et hæc)pręclara.ſupra. Antonium)fortaſſe L.Antonium potius,q̃ M.Antoniũ. ſupra. Ibat) peribat, niſi Dolabella iſta feciſſet. Duce)Dolabellam. Municipia) ep.6.h.l. Epicuri) qui dicebat Remp.capeſſere hominem bene ſanum nõ oportere.orat.pro P.Sext.& lib.3.de orat. Facis) ut ipſi dedĩtus ep.6.l.4.,& lib.5 de finib. Audes) ut Epicureus. μὴ πολιτεύεσθαι.) μὴ πολιτεύεσθαι χρῆναι, non oportere Remp. adminiſtrare.ep.12..l.7. fam. Bruti) ut Anthiochij.ep.

25.l.13.Stoici,ep.15 ad ipſum M.Brut. Vulticulus) grauitas,& ſeueritas quædam,qualis erat in Bruto,qui στιμιὸς dr̄ ep.12.l.15. Q. fr̄) al.Quītus F.hoceſt,Q.fili⁹.recte.Vt ſcribis,ē) al.ut ſcribis,Antonij eſt. recte. Q.n. fili⁹ multa ſperabat ab Antonio ep.20.h.l. Dextella)parua dextra,ut uulticulus paulò ante. Q. igit̄ filius eſt Antonij quaſi manus dextra,& oculus,ut aiunt,dexter. Per eum)Q. filium. Quod uolemus)impetrare de Buthroto ab Antonio ep.23.h.l. Auferemus)εἰρωνικῶς dictū uideri poteſt. L.Antonius)ſupra. Produxit)in concionem ut Tribunus pl.nam Tribuni pl.in concionem ſæpe producebant.orat.in Vatin.quum concionē habere priuato nō liceret,niſi magiſtratus aliquis dediſſet ep.1.l.4. Octauium)ep.5.h.l.hunc poſtea produxit Cānutius Tribun⁹ pl.Dion.l.45. Concio)Octauij ipſius ep.ſeq. Tabellarius)diſcedebat. Salutaturus)in Cumano epiſto.19.h.l. Deinde) iturus. Ad epulas Veſtorij) ut ep.12.h.l. & ep. ſeq. Salutem)dices.

In Epiſt. 25 Cum paulo ante dediſſem etc.
σχόλια

LITERAS)ſuperio. V.Id) Maij. Venit) Roma. Et quidem portēti ſimile,ſine tuis literis)locutio ſit fortaſſe elegantior,ſi ita legat̄:&,quod eſt portenti ſimile,ſine tuis literis:uel,& quidem(portēti ſimile) ſine tuis literis. Lanuuij)unde literas etiam VII. Id. dederas ep. ſup. Fuiſſe)cum Bruto.ep.10.h.l. Eros)ep.15.l.10. De re mea)de numis,quos mihi debet ep.23.h.l. Meas)literas,quas ſcripſi diligenter ibid. Acceperat) Dolabella. Ad eas)ep.21 h.l. Statim)u enit.Balbus)ep.ſup. Timere)Balbum,ut Cæſarianum. Otium)quod omnes Cæſariani timent ep. ſeq. Vir) Balbum. Tectus) quippe qui tanta ſæpe epiphora opprimatur,ut loqui non poſſit, ut iocatur ep. 23.l 16.fam. Illum)Antonium. Circuire) percurſatione,quam præclaram εἰρωνικῶς uocat.Philip.2. epiſto 19.h.l. Veteranos) Philip.10. Vt rata)acta ibid.

Duumuiri)

Duumuiri) qui in omnibus erant municipijs. Cæs.lib.1. de bel.ciu. Queſtus eſt) Balbus. De ſua inuidia) qua ipſe ut Cæſarianus premitur ep.2.l.15. Antonium) ut Cæſarianum. Nihil ſynceri) ὀυδὲν ὑγιὲς epiſt.1.l.15. Ad caſtra) ad arma, quorum cauſam quæri uideo epiſto.ſup.ad bellum, ep.4.l.15. ad cędem, epiſt.19.l.15. Illa res) Cæſaris cædes. Animo uirili) ꝙ tyrannum occidere non dubitarunt. animis uirilibus epiſto.4.l.15. Conſilio puerili) quòd Antonium non ſuſtulerunt, quòd ſi me ad illam cœnam inuitaſſent, nihil reliquiarum fuiſſet.ep.4.lib.12. fam.ego enim, ſi fuiſſem inuitatus, non ſolum Regem, ſed regnum etiam de Rep. ſuſtuliſſem. Philip. 2. Non uidit) nemo tunc illorum uidit, nunc nemo non uidet, & iccirco non uidet, uidet legendũ. Hæredē) Antonium. Hoc) ut Cæſarē. Metuere) ſic ep.42.l.12. AlterꝜ) ut M. Antonium. Multa) fiunt. ὑποσόλοικα) abſurda ep.6.h.l. Pontij) ep.2.l.5. Neapolitanũ) prædium, ut l.2. Acad. quæſt. Matre) Seruilia, quæ tunc quoq; Cæſarianis ita erat amica, ut ſe frumenti curationem de S. C. ſublaturam polliceretur ep.11.&.12.lib.15. Tyrannoctoni) Bruti. Poſſideri) inter ampliſſima prædia ex auctionibus haſtę ei minimo à Cæſare addicta, quo tempore dicta eſt Tertiam deduxiſſe. Suet. ὑποσόλοικον eſt igitꝰ matrem frui adhuc donationibꝰ eius tyranni, quem filius etiam, ne donationes huiuſmodi fierent, interfecit. Legendus) ut me quaſi conſpletur. Cato) de ſenectute, quo libro & tu delectaris ep.3.lib.16. Maior) nam & minor ſcriptus eſt ep.35.l.12. βεβίωται) uita tranſacta eſt, ep.2.lib. 12. ætas acta eſt, ep.2.ad M.Brut. Iuuenes) ep.ſeq. Veſtorium) ep.ſup. qui uillam in Cumano uidetur habuiſſe ep.29.lib. 13. Hircium) Cos. Des. ep.9.h.l. πεντέλοιπον) ex quinque reliquum ep.2.lib. 15. Hircius enim ex duobus Coss. & tribus Coss. Dess. ſolus ad optimates traduci poſſe uidebatur. Coss. erant Antonius, & Dolabella, quorum Antonius prorſus erat improbus, Philip.

2. Dolabella, & ſi rem unam pręclare geſſerat,ep.21.h.l. erat tamen ïpudens,& emptus pecunia putabatur ep.22. h.l. & ep.14.lib.16. Coss. Deſs. Hircius, & Panſa:Plancus, & D. Brutus: quorum Panſa ſ.uere quidem loquebatur, ſed illi non erat credendum epiſto.23.h.l.Plancus dubia fide,& Reip. oppugnator,Paterc. & D. Brutus iampridem ad optimates tranſiit, ut iam πειτελοιπος ſit Hircius.ſignificare uero Balbum, Hircium, Panſam, Octauium, & Philippum ut poſſit, uideo. quãuis enim ruri fuerint & Octauius & Philippus iam diſceſſerint, tamen qui reliqui erant, potuit tentare: niſi forte de Balbo ſit dubitandum. Sic) familiariter cum eo cœnans,& uiuens. Traducere) ut Brutus, & Caſſius uolunt ep. ſup. λῆρος πολύς) nugæ multæ epiſto.1.lib.16.prouerb.nugas agere. ſic Lucian. in Timon ὕθλος πολύς. Iſtorum) Cæſarianorum quidem omnium, ſed iſtorum quinque potiſſimum. Qui otium non timeat) ep. ſeq. Talaria) quibus hinc euolare poſſimus ep.11.lib.15. prouerb. talaria induere. Videamus) paremus ep.1.l.5. al. induamus. Quidquis) faciamus. Quàm caſtra) petamus. eſt enim res aliena noſtris ętatibus epiſto.13.h.l. Octauij concionem)ep.ſup. In meo nomine) in numis, quos mihi debet epiſto.23.h.l. Tabulas nouas) χρεῶν ἀποκοπάς.epiſt. 10.lib.7. Fecerit) ut olim ferre legem uoluit epiſtola.23. lib.11.

In Epiſt. 26. Certior à Pilia factus etc.

σχόλια

MITTI) ex Cumanò, ubi ipſa Pilia eſt epiſto. 19.h.l. Me hinc) profecturum epſto.1.lib.15. Eò) Arpinum. Mittes)literas. Iſti Cæſariani. Diſcipulus)Hircius, qui me declamare coegit epiſto. 12.h.l. Apud me) in Puteolano.epiſto.1.lib.15. Cœnat)ut ego prius apud illum cœnaui. ep.ſup. Illum)Cæſarem etiam mortuum, ut Q. filius,epiſto.23. h.l.& C.Matius,epiſto.27.lib.11. fam. Brutus) M. Brutus. Sauciauit)in fęmore, ut ſcri-

bit Appian. Perſpexi) ex Hircio præſertim epiſto.1.lib. 15. Timent otium) ep. ſup. ὑπόθεσιν) argumentum, & quaſi occaſionem, πρόσχημα. epiſto.39. lib. 12. Virum clariſſimum) Cæſarem epiſto. 11.h.l. Illius) Cæſaris. Perturbatã) ſic diſputat Dion.lib.44. nec utilem Reip. obitum Cæſaris fuiſſe ſcribit Matius epiſto. 28. lib.11. fam. Ile) Cæſar.. Clementiam illi malo fuiſſe) unde illud cantatũ eſt: men ſeruaſſe, ut eſſent, q me perderent? Suet.in Cæs. Põpeius) Sex.Põpei9. ep.1.h.l. εὔλογον) cõſentaneum epiſt.4.lib.13. Cogitatioq́;) de bello. Tum) Cæſaris bello epiſto.13.h.l. Licuit) in urbe manere ibid. Lętati ſumus) Cæſaris morte epiſto. 9.h.l. Habent) iſti Cæſariani. Nos ingratos) quòd ab eo ſalutem conſecuti, poſtea ita ſimus lætati. quin hęc pars quencunq; lętatum putabit, hunc in hoſtium numero habebit epiſt. 13.h.l. & ita media caſtra tollet Antonius epiſto.21.lib. 15. φαινοπροσωπητέον) prodeundum eſt epiſto. 19.lib.7. ἰτέον) eundum eſt. Melius) præſtat epiſto.9.h.l. Ætati) qua res hæc eſt aliena epiſto.13.h.l. Idus Martię) ep. 1.h.l. Mendum) hærede regni relicto ep. ſup. Iuuenes) tyrannoctoni ferĕ omnes. ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τόνδ᾽ ἀπωθοῦνται ψόγον) alĳs in bonis hoc depellunt dedecus.prouerb. Benefactis penſare delicta. Legatione) epiſto.13. h.l. Votiua) epiſto.11.lib.15. Et quidem in his locis) al. quòd in his locis. Ne in ſenatu) adſim. Calendis) Iunĳ epiſto. 16.h.l. Milites) ueterani. Philip.1. & epiſto. 2. lib.11.fam. ad eam diem) ad Cal.Iun.ibid. Comparati) iam enim magna multitudo Romã conuenerat ibid. legi tamen etiã poteſt: comparari, quòd maior multitudo ad Cal. Iun. futura erat. ibidem. In iſtos) tyrannoctonos.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER XV.

In Epiſt. I. O *factum male etc.*

σχόλια

O FACTVM) liber, & epiſtolæ ſunt conſequentes. Alexione) ep.ſeq. & ep.2. l.7. Mecum)loquuntur. Te conferes?) tu Cicero? Quid mihi iam medico?) quid opus eſt medico mihi,cui iam βεβίωται? epiſtola 25. lib.14. Tanta inopia eſt?) ut non poſſim alium inuenire? Amorem) Alexionis. Hominem) Alexionem. Ea conditione) ea lege. epiſto.17.lib.5.fam. Antonio)Cos.ep.14..l.14. Scripſi)ep. 24.l.14. Conuentũ) ut cupiebam ep.19.l.14. Miſſenum)ep. 24.lib.14. Eſſem in Pōpeiano)ibid. Profectus eſt)in Samniũ, ibid. Hircius)Cos.Des.ep.9.l.14. Erat apud me) ep.26.l.14. Legi)tuas literas. Egi)cum ipſo Hircio ut Cos. Des. Primum)iunge primum nihil concedebat: ut ſit ſenſus: primum oſtendebat, ſe nihil mihi daturũ,deinde uictus ſtatuebat etc. ſic enim uidetur ordo rei poſtulare. quamuis aliter etiam dici poſſit,concedebat,cedebat. Quod attinet)ad rem Buthrotiam ep.16.l.16. Cōcedebat) Hirciꝰ. Me) ut magiſtrum, quum ſit ipſe diſcipulus ep.26.l.14. Huius rei)Buthrotiæ. Agemus) quum illum uiderimus ep.25.l.14 In eo negotio) Buthrotio. Dolabellã) Cos. ep.21.l.14. Domi)Romæ,uel apud ſe. Noſtros)Brutũ, Caſſium,& reliquos. Edictorum)ep.24.l.14. Perſpexi) ep.26.l.14. perſpexi uero ex Hircio, qui ſemper cum Panſa Cęſari fuerat autor,ut principatum armis quæſitum,ar

mis teneret. Patercul. XVII. Cal. Iun. ibid. Panſę) ſui col
legæ. Seduxi enim) al. uix enim. Sum cohortatus) tra-
ducere ad optimates uolens ep.25.l.14. Non ſine cauſa)
quum utrinq; alteros timeant. Se autem) ut Cæſaris ami
cum, tyrannoctonos: ut Reip. ſtudioſum, Antonium time
re. Vtraq; arma) tyrannoctonorum, & Antonij. οὐδὲν
ὑγιές) nihil ſinceri, ep.25.l.14. nihil ſani, ep.25.l.2. prouer.
nihil ſanum. Quinto F.) Q. filio. Patri) Q. fratri. Ce
reliæ) ep.42.l.12. Satisfeci) perſuadendo ep.23.l.14. La
borare) de re, pro qua fuerat legata ibid. Illa) Cerelia la
borabat. Iſtam) fortaſſe Publiliæ matrem, uel ipſam Pu
bliliam ep.27.l.12. Et filia) al. & tua filia al. & filia tua.
τοῦτο εὔλογον) hoc conſentaneũ ep.4.l.13. al. TOΞCTOYOY,
unde legi fortaſſe poſſit: τί ἐστι τοῦτο, ut quod ſequit̃,
fuerit interpretatio quędam adiecta. quid hoc eſt? uel
hoc modo: τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ut ſit puerb. τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
στόματος τὸ θερμὸν, καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξάγειν, ex eodem ore ca
lidum, & frigidum efflare: quaſi dicat, & ſi laudaui, nũc
idem uitupero. Brutus) M. Brutus. Vt) ut ueniã Romã,
uel poti⁹ eam Lanuuium. ep.4.h.l. Ante Calẽdas) Iun.
ep.16.l.14 Scripſit) Brutus. Faciam) ibo. Ille) Brutus.
Immortalitati) qua Deus eſt futurus ep.11.l.14. Cõſulue
rit?) quũ patriam liberarit quidem, ſed Remp. non recu-
parit ep.4.l.14. hęrede regni relicto ep.25.l.14. Regina)
ep.24.l.14. Flamma) ep.18.l.14. Here) heri. al. hercle. hic
epl̃a diuidi poterat. Lr̃as) uel partẽ hui⁹ epl̃ę ſuperiorẽ,
uel epl̃am. 26.l.14. In Cumanũ) ep.19.l.14. Ibi) al. ubi.
Penè) al. bene. recte. nã niſi bene ualuiſſet, in funus nõ ita
cõmode iuiſſet. Paulò clàm ijs eam uidi) alij aliter emẽ
dant: nos ita legendum conijcim⁹: paulò clarius Cumis
uidi: inde enim paulò poſt diuertit Cicero ep. ſeq. uel, in
Neapolitanis eã uidi. Lucullus enim, ad quem in funus
Pilia uenerat, Neapolitanum habuit ep.24.l.14. ſi modo
is ẽ Lucullus L.F. Eo die) XVI. Cal. Iun. Sinueſſano)
ep.8.l.14. Poſtridie) XV. Cal. Iun. ep. ſeq. Arpinũ profi

ciſcens)ut ſcripſeram ep.26.l.14. Brutus) M.Brut⁹. Habitam)quo die Capitolium occuparunt ep.10.l.14. Ambitioſe) φιλοτίμως: ideſt ut corrigerē quidē, ſed ad uiuū non reſecarem,nec anxie nimis emēdarem,quod faciunt ambitioſi,ut multum ſcire uideant,ſi multa corrigāt.& ſi ſenſus etiam diuerſus elici poteſt: ut ad arbitrium meum corrigerem,& mutarē:ne ſi ſecus facerem,uiderer ambitioſus, qui noluiſſem mutare,ne ipſius forte gratiam perderem.ſed uidetur Brutus hunc habuiſſe morē, ne uellet res ſuas corrigi ep.15.l.12. ὑπόθεσις)argumētum ep.4.h.l. & ep.26.l.14.al. ὑπόθεσιν.al.ὑποθέσεις.erat uero ὑπόθεσις,ut par eſt credere,de libertate. Ducētis) M. Bruti,cui⁹ etiā uulticulus eſt grauiſſimus ep.24.l.14. & ep.12.h.l. Quo enim in genere) oratorꝝ,& dicēdi, in quo qui horride,inculteq; dicat,modo id eleganter, enucleateq; faciat,eum ſolū attice dicere putāt.in Brut.& in oratore. Eſſe uult) ep.24.l.14.& ita diſertus potius,q̄ copioſus, aut eloquēs appellari ep.44.l.13. Eleganti⁹)in eo genere. Ali⁹ ſum) aliter ſentio. Orationē)iſtā Bruti. Cognomine tuo) Attico ep.10.l.5. ὑπεραττικός) ualde Attic⁹, nimis Atticus, ſed in eo genere,in quo uult Brutus eſſe. Δημοσθένους)Demoſtenis. Fulmina)quæ uibrabant, ꝙ numeris contorta ferrent. in orator. ſic Pericles ab Ariſtop. in Acharn. fulgu rare,tonare,& permiſcere Græciam dictus eſt ibid. ἀττικώτατα)maxime Attica,ut ἀττικώτερα ep.10.l.1. Metrodorum)ep.20.l.16.fam.P.Ælius Metrodorus Romæ in ueterum monimentis legitur.

In Epiſt. 2. XV. Cal. è Sinueſſano etc.

σχόλια

DECIMOQVINTO Cal.)Iun. Sinueſſano)ep.ſup. Proficiſcens)Arpinum. Literas) ſup. Cumis)ubi funeri(ſic.n.uidet)operā dedi,& Piliam uidi ibi. Veſtiano) al.Veſtino, à Veſtinis Italiæ ꝑpl'is. Strab.& Plin.in Veſtino uero diuertiſſem,dixit, ut Plaut. in Mil. hic in proxumo diuortitur. diuerteram in Cumanum,ta-

men dixit ep.ſup. Buthroto) ep.16.l.16. L. Antonium) ep.24.l.14. Cōcionatũ)iterum.nã prima cōcio fuit hor ribilis ibid. Menedemo) ep 4.h.l. fortaſſe Terentiano, ut Q. frater ſignificet,qui dictitaret,ſe illa quæ Menedemus apud Terētium fingitur facere,uere facturum,ſi filius Antoniũ ſequeret̃,ut ſcripſerat ep.20.l.14.uel potius illo Menedemo,qui poſtea ſecuri ꝑcuſſus eſt. Philip.13. Quintus)Q. frater.al.quæ alĳ, ꝙ, ut ita uerba cōſtruas, de Menedemo, probè factũ eſt, quũ eſt cōprehenſus uel reꝑhenſus,ꝙ ea dictitet, q̃ dictitet, & ob id fortaſſe etiã poſtea ſecuri percuſſus. Nō ſcribam)ep.16.l.14. Orōnem meam)orationem eam,malo legere,ut eã ſignificet, de qua ſcripſit, ep.ſup. Scripſi) è Sinueſſano Arpinum proficiſcens.ibid. Legionib⁹)quatuor Macedonicis ep. 23.l.12.fam. Ea uera ſunt)eas in Italiam reuerti ep.13.h.l. & ep.8.l.16.hinc poſtea M. Antonius illis obuiã eſt profectus ep.23.l.12.fam.& Philip.3. Buthrotĳs)ep.16.l.16. Cōſici poſſe)ut poſtea S.C.cōfectũ eſt ibid. Quod puto(tm̃.n.uideo) nō uidemur eſſe uicturi)al. qᵈ puto(tm̃ enim odiũ uideo)nō uidemur eẽ uicturi.nunq̃, niſi fallor, locũ ſatis bene intelliges, niſi meliorem librũ inueneris. Octauĳ)ep 5.l.14. Cōcione)ep.24.l.14.& ſi cōcio ea ut eẽ,quã hũit à Cãnutio Trib.pl.ꝑduct⁹.Diō.l.45.Ludorũq;)uictoriæ Cęs.ep.28.l.11.fam.& Suet. ĩ Augu. Ei⁹) Octauĳ. Mati⁹)ep.2.&.3.l.14.& ep.28.l.11.fam.ubi ſcribit ipſe ſe ludos curaſſe. Poſthumi⁹)ep.2.l.9. Procuratores)ludoꝝ. Nō placẽt)ut nimis Cæſariani. Saſerna) Hirc.de bel.Afric. Saſernæ etiã pr̃, & filius de re ruſtica ſcripſerũt.Var.& Plin. Otiũ timẽt)ep.26.l.14. Balbũ) ep. 3.l.7. Inuidia)ep.25.l.14. Pría)de contẽnẽda morte. Diſputatio Tuſculana)ep.4.h.l. Te cōfirmat)ad mortẽ contẽnendã. Paratius) morte & mortis contemptione. Flãma)ep.18.l.14. Loquitur)de Montani negotio ibid. Tyndaritanorum) qui Siciliæ ſunt populi. Verr.4. De qua laboras)al.de qua cã laborat.alĳ,de q̃ Pãſa laborat.

& ſanè furere uidet ep.23 l.14. de Deiotaro,cui M.Antonius multa conceſſerat,ut etiā Siculis,ep.12.l.14. qua de re Panſa fortaſſe laborabat. Hos tamē)defendemus,uel quid ſimile.hic enim uidetur diſtinguēdum,ut ſit ἀποσιώπησις: niſi quis,hunc tamen,uelit legere:aut uerbum Græcum,quod ſequitur,aliter,atq; nos interpretari. πεντέλοιπον)ex quinq; reliquum,hoc eſt, Hircium ep.25.l.14. niſi forte omnes hoc uerbo πεντέλοιπον complectitur ita,ut paulò ante hos recte dixerit. Mouere)hinc Hircius ipſe iratior Antonio dicitur ep.6.h.l. Iſta) quæ facit Antonius ep.12.l.14. Pecuniæ)quæ erat ad Opis ep.6.lib.14. Alexione)ep.ſup. Morbum)ibid. Bene actum)ut epiſt. 10.lib.13. Secundos hæredes) fecerit Alexion. Teſtamenti)Alexionis.

In Epiſt. 3. VI. Cal. accepi duas epiſtolas etc.

σχόλια

SEXTO Cal.) Iun. al. XI. Cal.recte.nam ſi. VI. Cal. accepiſſet literas non dixiſſet paulò poſt: quò me VI. Cal. uenturum arbitrabar,ſed hodie. Vna erat XV. Cal.altera XII.data)ita omnino legi debet,quāuis aliter in pluribus libris ſit ſcriptum. Ad ſuperiorem igit̃ prius) aliter facit ep.ſeq. Victoribus) quicunq; illi ſint. Non mihi quidem) & Philoſopho, & in Rep. libere ſemper uerſato. Nam illa) σολοικισμός. Lentulo, & Marcello Coſs.)ep.13.l.7. Acta) ut magiſtratus curarent, ne quid Reſp. detrimenti caperet ep.10.l.16. fam. Nec cauſa eadem eſt)tunc enim de ſua potentia dimicabant homines, ep.3.l.7.nunc uero timent otium, ep.26.l.14. Nec ſimile tempus)tunc enim uiuebat Pompeius,& multi boni,nūc pauci.Marcellum)C.Marcellum Conſularem. Philip.3. & epiſto.13.&.14 lib.16. Alioſque) præſertim conſulares, qui tunc ferè omnes Pompeium ſunt ſecuti. Diſcedere) ab urbe. Coràm. odorandum) al. cura moderandum. Noui conuentus) præſertim militum epiſt o. 26. lib.14. Habitatores) colonos,& municipes. epiſto.6.&

24.l.14. Sanè mouent)al.ſanè me mouent: quod ſi recipis,dicendum eſt,noui conuentus,qui Romæ fiunt, & habitatores ab Antonio deducti,me mouent ita, ut neq; Romæ,neque in agris tuti eſſe uideamur. Sed ſint iſta parui,quin & maiora contemnimus) al.ſed ſi iſta paruipendimus,certe & maiora contemnimus. Caluæ) fortaſſe,Caluenæ.ep.5.l.14. Demonici)cuiuſdã. De Mario)fortaſſe.ep.1.l.7.fam.& ep.8.l.2.ad Q.fr. al.de malo. Dolabellam)ep.21.l.14. Modo literæ redditæ ſint) al.à quo modo literæ mihi redditæ ſunt. Eius) Marij. Debeo)ut affinis,lib.3.de leg.& amicus,ep.8.l.2. ad Q. fr. Propiorem)epiſtolã,ut ep.13.h.l. Alexione)ep.ſup. Deſiderabam)de ſecundis hæredibus, & die teſtamenti. ibid. Hircius)Cos.Des.ep.9.l.14. Eſt tuus)ita, ut poſſis ſperare de eo,de quo nihil mihi concedebat. ep.1.h.l. Antonio)Cos.ep.14.l.14. Quã eſt)al.quoniam eſt. De Quinto filio,ut ſcribis, ἄλας) ἄλας ἄγων καθεύδεις, ſalē uehēs dormis: παροιμία ἐπὶ τῶν ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ καθευδόντων, inquit:Suid.ut Cicero ſignificet,de Q. filio negligenter agi nunc,quum periculũ ſit,ne M. Antonium ſequatur, à quo ſperet.ep.20.l.14.al.de Q.filio ſcribis A.M.C. legere potes:de Q.filio, ut ſcribis al. De patre)de Q. fratre.al.totus locus ita legitur:de Q.filio quod ſcribis , ac de Q.patre,corã agemus. Brutum)M.Brutum. Cupio iuuare)ep.17.l.14. Oratiuncula)habita in concione capitolina.ep.1.h.l. Sentire)elegantiſsime quidem ſcriptã eſſe,ſed ardentius ſcribi debuiſſe.ibid. Me uelis) me horteris.ep.24.l.14. Scribere)ibid.& ep.ſeq. Ille)Brutus. Ediderit)ſuam orationem,quam ad te miſi:ſcripſerit. ep. ſeq.ubi plura. Tyrannum)Cæſarem. Alio modo)atq; ſcribit Brutus.ep.24.l.14. Tempore)maturiore.ep.ſeq. Sella)aurea,lib.1.de Diuinat.& Philip.2. Cæſaris)Cæſari olim in curia, & pro tribunali decreta. Suet. in Cæſ. Bene)fecerunt. Tribuni)Tribb.pl.qui,ut ego puto,prohibuerunt,ne Octauius illam ſellam in theatrum ferret.

Dion lib.45. Pręclaros)in plaudendo,uel explodendo. XIIII.ordines)equitibus lege Roſcia datos. Aſcon. in orat.pro Cornel. Apud me)domi meę Aſturæ. Gaudeo)quia ſic uolebam.ep.23.l.14.

In Epiſt. 4. XVIII. *Cal. ferè à Q. etc.*

σχόλια

XVIII. Cal.ferè) al.X.Cal.Iunij.ferè.al.X. Cal. VIII.ferè.rectius,ſi tamen ita legas:X.Cal.h.VIII.ferè: hoc eſt,X.Cal.hora octaua ferè. A Q.Fuſio)epiſ.11.l.1. Philip.8.&.10.& Dion.l.46. Neſcioquid)ferens. Ab eo)Q.Fuſio. Me ſibi reſtituerem)ut alienatum. Phil. 8. Inſulſe)fecit,ſcripſit. Fieri)ab eo. Scripſi)ad ipſum Q. Fuſium. Reddidit)Q.fuſij tabellari⁹. X.Cal.)Iun. Ad recentiorem prius)contra ep.ſup. Leuiorem)epiſtolam: contrà ponderoſam dixit.ep.11.l.2. Laudo)ea,quæ ſcribis,uel eos, qui recte ſentiunt. Si uero etiam) bene de Rep.ſentit.Philip.3. Calfulenus)al.Carſulenus.al. Carfulenus.ibid.& ep.33.l.10.fam quãuis Appian.l.3. Carſuleium uocet. ἄνω ποταμῶν) ἄνω ποταμῶν ἱερῶν χωροῦσι παγαί ſurſum fluminum ſacrorum feruntur fontes. prou. Ciceroni rerum ordo uerti uidetur,ſi Carſulenus bene de Rep.ſentiat,qui Cæſarianus erat.Hirc.de bel.Alex. Antonij)Cos.ep.14.l.14. Per populum)ὡς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, ut inquit Demoſt.ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας λόγῳ.& Cicero ipſe orat.p Cluent Muræn. & Planc.unde ſperabat Cicero fore,ut quę per populum ageret Antonius,facile reſcinderētur. ego tamen malim interpretari:per populum, quoniam nihil eo nunc eſt fortius,ep.4.l.12.fam. & ideo nihil M. Antonium per illum aſſecuturum ſpero. Agat) de prouincijs.ep.16.l.14.Quàm per ſenatum) qui ut fortis ſit, turpiſsimi tamen ſunt Conſulares.ep.2.4.&.5.l.12. fam. Quod quidem ita credo)facturum Antoniũ.al. cui quidem ita credo,ut ſit quædam ἀποσιώπησις,& ita dicat: cui quidem ſenatui ita credo,ut in eo non multum ſpei ponã.

Eius)M. Antonij. Ad bellum)ad caſtra. ep.25.l.14. D. Bruto) lib.II. fam. Prouincia) Gallia citerior à Cæſare olim data,& per ſenatum confirmata. Suet. in Auguſt. Eripitur)ab Antonio.ep.16.l.14.& Philip.3. Quomodo ego)ut ego Illius)D.Bruti. Non cupio)bellum. Cauetur)quaſi cauetur bello,quum uacuus ager relinquatur, legionibus ad bellum uenientibus.ep.2.h.l. uel cauetur, ſi ipſe Brutus non pugnet pro pouincia ut à Cæſare data,quo Cæſaris acta reſcindantur:quod ſi fit, Buthrotijs etiam cauetur,quibus acta Cæſaris nocent: quanquàm prouincia D.Bruto data quidem & à Cęſare,ſed à ſenatu confirmata. Suet. Buthrotijs)ep.16.l.16. Rides)quia dixi,me non cupere bellum,quoniam ita Buthrotijs cauetur:quaſi bellum non cupiam ob id ſolum,ne Buthrotijs caueatur.aſt,inquit,condoleo, hoc modo caueri, & non potius mea diligentia perfici. Rides.aſt condoleo) al.rides.aps condoleo.al.rides ab cordolio. legi fortaſſe poſsit:uides acon.doleo,hoc eſt,uides actionem, doleo: uel,rides'acon.doleo.rides'actionem doleo.acon. enim ſic Probus interpretatur. Perfici)quum cœperim.epiſt. 16.l.16. Noſtris)heroibus.ep.4.l.14 ἀπορία) dubitatio ep.II.l.7. Iduum Martiarum)ep.I.l.14. Conſolatio) ep. 26.l.14. Vſi ſumus)ſe admiſcet,ne uideatur tyrannoctonos accuſare,ut prius.epiſto.15.l.14. Virilibus) epiſt.25. lib.14. Arbor)tyrannus Cæſar. Non euulſa)hęrede regni relicto.ep.25.l.14.Fruticetur) arbor. Vſurpas)ut in illis cõfirmatus. epi.2.h.li. Ad Tuſculanas diſputationes) præſertim ad primã.ibid. Saufeiũ)ep.I.l.7. Pete) aggredere:niſi malis legere:peto, ut ſit ſenſus:peto à te, ut celemus Saufeium, ne nos à mortis deſiderio deterreat,ut Epicureus ep.6.l.4.uel Saufeiũ pete,quære, adi, lege Tuſculanã primam,quæ inſcribitur Saufeius, paulo poſt,& epiſt.22.l.14. Quòd te à Bruto ſcribis) rogatum. In Tuſculanum eſſem futurus) uel, in Tuſculano eſſem futurus: uel,in Tuſculanũ uecturus,ſiue iturus: ſolet

dicere Cicero,ut eum hoc loco dixiſſe credimus.. Scripſi)ep.ſup. VI.Cal.)me uenturum arbitror.ibid. Lanuuium)ad Brutum.ep.10.l.14. Eundum) ut rogauit Brutus.ep.1.h.l. Sermone)Cæſarianorum de nobis, qui ad Brutum Cæſaris interfectorem iuerimus. μ:λήσει)erit curæ.ep.3.l.12. & ep.20.l.14. Ad ſuperiorem) epiſtolam. Oratione Bruti) à me quidem ſcribenda,ſed tanquàm à Bruto habita.ep.ſup. Cõtendis,mecũq; iterũ tam)al.cõtendis cõmittere,tàm. Eã cauſam)ſcribam. Is)Brutus. Scripſit:)& edidit:ep.ſu. Ab eo:)Bruto: παρεγχείρησις) cõmiſsio,aggreſsio,cõgreſsio,conatus. Cõtumelioſior) hac ipſa. At,inquis)componendum eſt. κεφαλαίδιον) ep. 28.h.l.& ep.2.&.10.l.16. Argumentũ)ὑπόθεσις.ep.1.h.l. Tempus)epiſt.ſup. Velim quidem quàm optime)de me exiſtimes. Hæc)mala. Manant)al.manent. Idus Martiæ)ep.1.l.14. Non delectant)non conſolãtur. magnum enim mendum continent.ep.26.l.14. Ille) Cæſar. Nũquam reuertiſſet)ex bello Parthico, ad quod gerendum ne Rex crearetur,interfectus eſt.Suet.in Cæs.niſi malimus legere:nunquã R.euertiſſet,hoc eſt, Cæſar nunquã rem,uel Remp. euertiſſet hoc modo. ea enim, quæ nunc fiunt,ille paſſus non fuiſſet,epiſt.16.li.14. Eius)Cæſaris. Acta)facta.ep. 9. l.14. Non coegiſſet)ut illo interfecto coegit & quidem decreto cõfirmare.ep.1.l.12.fam. Aut ut in Saufeianam)al.aut ut in Saufeiam al. aut ut Saufeleam.nos putamus legendum:aut uis in Saufeianam, ſcilicet coegiſſet:uel,aut Saufeianam,ſcilicet coegiſſet confirmare,per ſeptimam,ut Grammatici uocant, ſyllepſin. uel,aut in Saufeianam,ſcilicet coegiſſet,ut ſit ſenſus: Cæſar nunquàm reuertiſſet:timor nos eius acta confirmare non cogiſſet,aut non cogiſſet nos in Saufeianam, ut nũc cogit ita,ut ſupra dixerim: redeamus igitur ad Tuſculanas diſputationes,Saufeianum pete.&,Saufeianam, primam Tuſculanam diſputationem,exponimus, in qua de animorum immortalitate potiſsimum cõtra Epicureos,è

quibus erat Saufeius,diſputat.ep.2.h.l. Veſtorium)epiſ. 2.l.6. Hortatis)ut ipſe confirmatus.ep.2.h.l. Apud illum)Cæſarem,qui nos neſcioquo pacto ferebat mirabiliter.ep.20.l.14. Mortuum)ſic epiſ. 21.h.l. Perdant)al. perduint,ut ſententiam,& uerba à Comico poeta ſimul acceperit. Vt noſtræ)al.tum ut noſtræ. Ætati) ep. 26. l.14. Domino)Cæſare. Liberi nõ ſumus) ſublato enim tyranno,tyrannis manet.ep.16.l.14. Ille) Cæſar. Rubeo)quod pudeat hoc ſcripſiſſe. Menedemo) ep.2.h.l. Verum fuiſſet)quod ſcripſeras.ibi. Regina)ep. 24.l.14. Noſtris)paulò ante. Quid etiam nobis) ſit faciendum. Antonius)Cos. Militibus)ep 26.l.14. Illius) Antonij. Miſi)tabellarium. Studium tuũ nauare)ad eum ire.ep. 10.h.l. Ad eum)Brutum. Literas)tabellario dedi.epiſt. ſeq. Ad Dolabellam)debentem.ep 23.l.14.uel igitur,ut ſolueret,uel ut legationem daret.ep.7.h.l. Tironem)ep. 2.l.7. Miſi cum mãdatis,& literis) ſic ep.12.h.l. Eum) Tironem. L.Cæſar)ep.21.l.14. Nemus) Aricinum , ut puto. Inde)ex Aricino nemore,quod aberat ab urbe ad X.Mil pass. Romam)uenturum per Appiam,in qua poſita eſt Aricia. Summatim)ſcribo. Nihil dum enim) intellexi. A Balbo)qui tectus homo eſt.ep.25.l.14.

In epiſt. 5. A Bruto tabellarius rediſt: etc. σχόλια

ABRVTO) à M.Bruto. Tabellarius)cui literas ad eum dederam.ep.ſup. Attulit)literas. Ab eo)Bruto. Caſsio)C Caſsio.ep.16.l.14. Vtrum de duobus)faciat, maneat,an abeat. ep.ſeq. & in exilium , ut meditabatur ep.22.&.23.l.14.uel maneat'ne ibi,an conuenientibus ueteranis Romam reuertatur.ep.2.l.11. fam. Quid ſcribã) ad Brutum hac de re. Hirciũ)Cos Des. ep.9.l.14. Faciam)ep.ſeq & ep.24.l.14. Sanum putas?) Caſsium,q petat à me,ut bonum faciam Hircium,qui Cæſarem etiã mortuũ amat,ep.26.l.14.& in quo οὐδὲν ὑγιὲς ἔστι, ep. 1.h.l. ὁ θησαυρὸς ἄνθρακες) theſaurus carbones.prouerb.ſic

adhuc quidem Hircium bonum credidimus, ſed & ipſe, qui theſaur⁹ eſſe putabatur, carbones ſunt, ꝙ et ipſe otiũ timeat. ep. 26. l. 14. Epiſtolã) Caſsĳ. Vt tu) ſcribis. Per S. C. ita) al. perſcita, ut dicitur perlegans, et perſubtilis: ut dictum ſit εἰρωνικῶς, quum ſit legataria, ep. 8. h. l. & ſordida, ep. 10. h. l. niſi cui placeat legere, per ſcita, ſcilicet populi. Balbus) ep. 3. l. 7. Acturum) poſtea in Conſulatu, uel primo quoq; tẽpore. In Tuſculano eſt) ep. ſeq. Abſim) Roma præſertim Calẽd. Iun. ep. 16. l. 14. Autor eſt) Hircius. Ille) Hircius. Periculi) ep. 26. h. l. Fuiſſe) cauſam, ut uelit abeſſe, ꝙ timeat ab Antonio, cui eſt iratior. ep. ſeq. Dicit) utilius. n. & ipſe ſtatuit abeſſe. ibi. Ego autem &c.) ſenſus hic eſt paucis. ut nullum ſit in urbe periculum, ego tñ uſque adeo illam ſuſpicionẽ uitare cupio, ne præſens uidear rebus Antonĳ ſecũdis minus delectari, ut uel ob id ipſum abſim, ne ipſum uideam. tm̃ igitur abeſt, ut non curẽ fugere illam ſuſpicionẽ, ut ea cauſa ſit, cur Romam uenire nolim, ne illum uideã. Nam ſi Romã uenirem, & iſta uiderem, uix poſſem facere, quin offenderem, & offenderer. Varro) ep. 25. l. 2. Delerat) al. deerat. Veteranos) Philip. 1. Iſtos?) Cæſarianos? Scribit) Varro, uel Hircius, uel ille, cuius nomen deerat. al. ſcribis, q̃d ſequimur. L. Antonius) ep. 24. l. 14. In Decimum) in D. Brutum mittitur, uel proficiſcitur, ut poſtea ꝓfectus eſt. Philip. ſæpe. al. in D. Brutum. Reliqui) Cæſariani. In noſtros) heroas. epiſt. 4. l. 14. Pacto) al. facto. Florui) ſalua Repub. Summa) dignitate. Seruiui) ſub Cęſare, apud quem eram gratioſus. ep. ſup. Statui) ep 13. lib. 14. Iſtuc) Romam.

In Epiſt. 6. Cum ad me Brutus noſter etc.

σκόλια

QVVM ad me Brutus noſter ſcripſiſſet) ep. ſup. Caſsius) ibid. Hircium) ibid. Bonũ) ut theſaurum ibid. Fore) bonũ, ut Cæſarianũ. ibid. Facerem) ibid. Antonio) Cos. Iratior) propter erogationẽ pecuniæ. ep. 2. h. l.

Cauſæ) Cæſarianorum potius, quã optimatium: etſi Cicero illum ad optimates traducere uolebat.epiſ.25.l.14. Ad eum)Hircium. Scire)ex literis Hircij ipſius, quarum exemplum infra eſt ſcriptum. Exiſtimares)ex illis potiſ ſimũ uerbis: ita per te exorentur, ne quod callidius ineant conſilium. Iſtos)Cæſarianos, & in his Hircium ipſum. Noſtri)heroes ep.4.l.14. Hircius)Cos. Des.ep.9.l.14. Ciceroni ſuo)ſic ep.21.l.14. An redierim) ego Hircius. al.iã redierim. Quæris)tu Cicero. Ignauiter) ſine igne, & calore per ἀντίφατον.. Faciam)quęris, an faciã. Etiã) hic tandem reſpondet Hircius, hoc uolens quaſi dicere: non ſolum mi Cicero rure iam redij, ſed etiam, poſtquàm redij, ex urbe ſum profectus. Vtilius enim ſtatui abeſſe)quàm in urbe eſſe cum periculo.ep.ſup. In Tuſculanum) meum. epiſto.18 lib.9.fam. Ad nonas) quibus fore ſenatum putant.epiſto.8.h.l. Recurram)in urbem. Noſtra cura)ut Coss. Dess. Prouiſa) hoc uidetur Hircius dicere, timens ipſe, & tamen cupiens Brutum, & reliquos terrere: & magiſtratus in Biennium à Cęſare deſignatos ſignificare. Brutus, & Caſsius) epiſto.16.li.4. Impetrare) ut ſim melior. Callidius) al. calidius. Cedenteis)Brutum, & Caſsium diſcedenteis. paulò poſt. Hęc) ut me faceres meliorem. Ais)tu Cicero in tuis ad me literis. Retine) ne aliquò profecti, de bello nobis inferendo cogitent.atque hic ueretur Hircius quod ſupra dixit Cicero. Illos)Brutum, & Caſsium. Peruertũtur)ab Antonio, qui pecunias erogat.epiſt.2.h.lib. Timent)Brutus, & Caſsius à Cæſarianis. Illis)Bruto, & Caſsio. Scribe)tu Cicero.& hic Hircij epiſtola finitur. Hebes) tu Attice. Cui) Hircio. Reſcripſi) ego Cicero. Illos)Brutum, & Caſsium. Balbus)epiſt.3.l.6. Ad me)ſcripſit. Seruiliã)Bruti matrẽ.epiſ.11.h.l. Redijſſe) à filio, ad quem ibat ſæpe.epiſto.11.h.lib. Non diſceſſuros)Brutum, & Caſsium. Epiſtolas) miſiſti. In primis) me delectauit epiſtola. Sexti)Sex. Peducei.ep.12.l.7.

& eum prorſus ſignificat, quum uocat noſtrum, & ab eo laudari lætatur, ut ep.1.l.10. quod ad Sextum Pompeiũ uix poſsit referri. Dices) te Cicero delectat Sexti epiſto la. Laudat) Sextus. Ad eum locũ) epiſtolæ, ubi me laudat. Scriben di cura) al. ſcribendi cauſa. Seruius) Seru. Sulpitius.l.4.fam. Pacificator) ut epiſ.23.l.14.uel. ep.1. l.10. Librariolo) paruo librario, ut ſit librarium legum, ut orat.pro Mil. Videtur obijſſe legationem) quamuis nondum obierit, ſed obijt poſtea. Phil.9. hæc enim epiſtola ſcripta fuit ante Non.Iun.ep.8.h.l. certe ante menſem Quintil.ep.26.h.l. & Antonius profectus eſt Brũduſium ad VII. Id Octob.ep.23.l.12.fam. deinde in Galliam, quo tempore poſt Cal.Ian. de mittendis ad eum legatis, in quibus fuit Sulpitius, agi cœptum eſt. Phili. 8. Accedit, quod epiſt.16.h.l. oſtendit annuum tempus Ciceronis filij Cal.Apr. confici, & in libris de offic. annum ponit, quos tamẽ his diebus ſcripſit ep.13.h.l. clarius ep. 21.h.l. ubi ſcripſit uerſuram faciẽdam menſium quinque, ideſt ad Cal.Nouemb. Captiunculas pertimeſcere) ut iuriſconſultus. in Brut. Non ex iure manu conſertum) uocare, ut loquitur l.1. de orat. & orat. pro Muræn. Sed quæ ſequuntur) ſed mage ferro rem repetere. epiſt.13.l.7. fam. & Gell.l.20.cap.9. Scribes) ad me.

In Epiſt. 7. Poſt tuum diſceſſum binas à etc.

σχόλια

POST tuum diſceſſũ) à me. Binas) literas accepi. A Balbo) ep.3.l.7. Itẽq; ab Hircio) literas accepi. ut epiſ. ſuper. Offenſum) & Antonio etiam ob id iratum. ibid. Veteranis) comparatis. ep.26.l.14. Agant) al. agam. De Cal. Martijs) neſcimus prorſus, quid agendum eſſet de Cal. Martijs, quę tanto ante præterierant. Quare uideant eruditi, an legi debeat: de Id. Martijs, quas placuit parricidium uocari, ut ſcribit Suet. uel, Cal. tantum, ut è uerbo ſequẽti litera M. accreuerit, & librarius Mart. deſcripſerit:

rit:ſignificetq; Cal.Iun.quibus futurus erat Senatus ep. 16.l.14.quanquàm mihi magis placet ad penſionem aliquam referre,ut ita dicat:expectat animus, quidnã ego agam de pẽſione,quam Dolabella debuit Cal.Mart. aut Cal.Ian.ep. 22.l.14. Miſi igitur Tironem) ut ep.4.h.l. Vt quid accidiſſet)al.ut quidque accidiſſet. Dares literas)ad me ſcriberes. ep.4.h.l. Ad Antonium) Cos. De legatione)ep.13.l.14. Ad Dolabellam) ep.11.h.l. Scripſiſſem)de hac legatione. Iracundus homo)Antonius. Phili.1.&.5. Ad eum) Antonium. Difficilior) metu,ne ab Octauio interficiatur.ep.23.l.12.fam. Suet. in Augu. Senec.l 1.cap.9.de clement. & Plutarc. in Ant. Eutrapelum)P.Volumnium Eutrapelum,qui poſtea fuit præfectus fabrũ Antonij.ep.26.l.9.fam. Philip.13.et Nep. in Attic. Vt is)Eutrapelus,ut Antonij amicus. Ei)Antonio. Honeſtior)quàm alia legatio libera.honeſtius eſt enim uideri exire uoti,quàm priuatæ rei cauſa. Votiua) ep.11.h.l. Vtraque)uotiua,& libera. De te) quid facturus ipſe ſis.ep.13.&.26.l.14. ſic ep. 12.l.7. quid agas de tua legatione.ep 9.h.l. Græceius)epi.7. & 12.l.11. fam. C.Caſsium)ep.16.l.14. Comparari)ſic ep.26.l.14. Mitterentur)duce L.Antonio.epiſ.12.h.l. Mihi uidebatur) alij,mihi nõ uidebat̃. Ille)fortaſſe,Ille, Cæcilianus. ep. 9.l.2.fam.l.2.de finib.& Quint.l.2.cap.1.al.illæ. Quæ plures uident)al.quæ plures uidendæ. Debet) al. ſed mihi locus hic totus ut obſcurus, ita è Comico aliquo poeta,fortaſſe Cæcilio,ſumptus uidetur.

In Epiſt. 8. *Quarto.Non.ueſperi à etc.* σχόλια

QVARTO Non.)Iun.niſi me coniectura fallit ep.11.h.l. Balbo) ep.3.l.7. Redditæ mihi literæ) ut ep.ſup. Fore nonis ſenatum)ep.6.h.l. Brutus) M.Brutus. Caſsius)C.Caſsius.ep.16.l.14. Curarent)ep.11. h. l. & Appian.l.3. Vllam)ullam prouinciã dari. Ab iſtis) Antonio, & reliquis Cæſarianis. Legatariam) uel quã

legati adminiſtrare poſsint,uel q̃ ipſi tanq̃ legati admini ſtrēt:ũ legatio ẽt dr̃ ep.10.h.l.ul' quaſi à Cęſare legatã. nã prouincias acceperãt à Cæſar̃,ut inqt Appiã. al. legatoriã, uñ legũt alij,relegatoriã. An melius ſit)uti iſta curatione frumẽti.ep.11.h.l. Ad Eurotã ſedere)otiari,nihil agere, planè ceſſare,ut ceſſant illi,qui ſedent in porticu ad ſimulachrum Eurotę Laconici Fluuij,quod fecit Eutychides.Plin.l.34.cap.8.Brutus autem,et Caſsius erãt otioſi.ep.12.h.l. Ait autem)Balbus. Decretũ iri)in ſenatu. Iis)Bruto,& Caſsio Prętt. epiſ.10.l.14 Hoc certe melius) prouincias decerni. Illa Perſice porticus) ludi Apollinares,qui fiunt in circo Flamminio,ubi Cn. Octauius,quũ de Perſeo triumphaſſet,porticũ fecit,quæ quãuis Corinthia ſit appellata,uidetur tamen Perſice porticus,uel Perſei porticus,ut etiam hic legitur,dici commode poſſe.Plin.l.34.cap.3.Brutus uero hos ludos erat facturus,ſi licuiſſet.ep.10.&.11.h.l.fuit etiam , unde potuit appellari,Perſei ſimulachrum.Plin.lib.34.cap.8. & lib. 35.cap.10.Androbius præterea pinxit ſcyllin anchoras Perſicæ claſsis præcidentem:unde fortaſſe porticus iſta ſit uocata.huiuſmodi enim ſimulachra in porticibus collocari ſolebant.Plin.lib.35..cap.11.Fortaſſe fuit porticus Lanuuij,in qua uel Perſei fabula , uel bellum Perſicum fuit pictum,in qua ſedebant Brutus , & Caſsius. Lacedęmonem longinquam) prope quam fluit Eurotas. Lanuuium)ubi ceſſat Brutus ep 10.l.14. Exiſtimaris) deceptus,quia dixeram, ad Eurotam ſedere. ne igitur exiſtimares,me uoluiſſe dicere,Lanuuium eſſe quaſi Lacedęmonem,illud addidi:hoc certe melius,quàm illa Perſice porticus,ut iocum ex ambiguo intelligeres,& porticum, uel ſimulachrum , non Fluuium ſignificari cognoſceres. al.exiſtimauit,ſcilicet Brutus.& tunc ita eſſet exponendum:nolo enim , ſcilicet peius dicere, ut ſit ἀποσιώπησις: ſed Brutus exiſtimauit Lanuuium eſſe Lacedęmonem, & ita ſedit ad Eurotam.poſſet etiam legi;exiſtimari.

In Epiſt. 9. *Dij immortales, quàm me etc.*

σχόλια

DII immortales) principium affectus plenũ. Egeris tua) alij, egeris de tua. Legatione) qua & ipſe poſsis exire. ep 7. et. 10 h. l. Bruti literæ) fortaſſe ep. 2. l. 11. fam. Iſta) quæ Romæ fiunt.

In Epiſt. 10. *O Bruti amanter etc.*

σχόλια

OBRVTI amanter ſcriptas) literas. Ad eum) Brutum. Ire) & tuum ſtudium nauare. epi. 4. h. l. Quid ſcribam?) ad Brutum, & Caſsium? Beneficio) prouincia legataria. ep. 8. h. l. & ep. ſeq. Iſtorum) Cæſarianorũ. ibid. Quid turpius?) quàm uideri beneficium ab inimicis, & talibus accepiſſe? Moliantur aliquid?) ut dubitat Hircius? ep. 6. h. l. Nec audẽt, nec iam poſſunt) amiſsis occaſionibus. ep. ſeq. alij, nec audiẽt, nec iam poſſum. Præſtat?) in tanta ueteranorum frequentia? epiſt. 2. l. 11. fam. Si uero aliquid de Decimo gratius, quæ noſtris uita) ſi uero D. Brutus ſe præclare in ſua prouincia geſſerit, quid turpius eſſe poterit uita M. Bruti. & C. Caſsij, qui nihil agant, ſed ſedeant ad Eurotam? epiſ. 8. h. l. al. ſi uero aliquid de Decij, Gracchisq; noſtris, uita. al. ſi uero aliquid de Decijs, Greceisq; noſtris, uita. epiſt. 5. & 7. h. lib. hinc alij aliter, nos ita legimus: ſi uero aliquid de Decimo grauius, quæ noſtris uita: hoc ſenſu: ſiquid grauis decernatur de D. Bruto, ut prouincia illa eripiatur, epiſt. 4. h. l. quæ uita erit Bruto, & Caſsio? Moleſtus ſit?) illis? Ludos) Apollinares. epiſt. 4. l. 16. Non facere) Brutum, & Caſsium ut Prætores, qui ludis Apollinaribus faciẽdis prærant. Liu. l. 25. Frumentũ) frumenti curationẽ. ep. ſeq. Dionis) Dionis Syracuſani, cuius uitã Plutarc. & Prob. Æmylius ſcripſerunt. Legatio) potiſsimũ quũ miſſus eſt Corinthum: quę tamen legatio, exilium debet uocari. ſic Cęſariani dabant operam, ut Brutum, &

Caſsium quaſi relegarent. Sordidius?) quàm huiuſcemodi frumenti curatio? Poſsim id negligere) conſilia ne ĳs quidem tuta eſſe, qui dant. Proficiens) ſi proficerem dans cõſilia Bruto, periculũ poſſem negligere. Quid ingrediar?) ad dandũ conſilium? al. qui ingrediar? Matris conſilio quum utatur, uel etiam precibus) ep. ſeq. Vtar) ad ipſum Brutũ ſcibere ſi uoluero. Nam ſilere non poſſum) quin ad Brutum ſcribam. Mittam) literas ad Brutum. Antium) ep. ſeq. Circæos) ep. 13. l. 12.

In Epiſt. II. *Antium ueni ante* VI. *Cal. etc.*

σχόλια

ANTIVM) ubi tunc erant Brutus, & Caſsius, unde Antiates uocat ep. ſeq. VI. Cal) Iun. ep. 4. h. l. hoc enim fuit inter Non. Maĳ. ep. 24 l. 14. & XVII. Calẽd. Quintil. epiſ. 19. &. 26 h. l. atque Antium iuiſſe ante VI. Cal. ſed ſcripſiſſe poſt IIII. Non. uidetur ep 8 h. l. menſibus quinq; ante Cal. Nouẽb. ep 21. h. l. Bruto) M. Bruto. Seruilia) mater M. Bruti. Tertulla) epiſt. 24. l. 14. Porcia) M. Catonis filia, & Bruti ipſius uxor. Plutarch. in Brut. & Val. Maxi. lib. 4. cap. 6. Quærere) cœperũt: uel cœpit, ut ſit, Brutus cœpit quærere, Seruilia, Tertulla, & Porcia cupientibus. Quid placeret) mihi: Q. D. E. R. F. P. quid de ea re fieri placeret: quid de curatione frumenti faciendum tanquàm in ſenatu cenſerẽ. Fauonius) ep. 1. l. 2. tũc erat Bruti familiaris. Plutar. in Brut. Vteretur) Brutus, ꝙ id melius eſſet, quàm ſedere ad Eurotam. ep. 8. h. l. Aſiatica curatione frumenti) ibid. Niſi ut ſaluos eſſe) niſi ut ſaluus eſſet: uel, niſi ut ſaluos eſſet, comico more legendũ eſſe, docet & locutio ipſa, & uerba, quæ ſequuntur. neq; enim locutio illa eſt latina. præterea ſi oẽs eſſent ſalui, ſine dubitatione, in eo eſſet præſidium Reip. atqui inquit, in eo etiam ipſi Reip. eſſe pręſidium, ſi Brutus eſſet ſaluus, à quò penderet Reſp. ep. 24. l. 14. Caſsius) C. Caſsius. ep. 19. l. 14. Hoc loco) dixit. Martem ſpirare diceres) τὸν ἄρη πνεῖν λέγοις ἄν, ut ep. 5. l. 3.

ad Q.fr.ſic ἀρῇ βλέπειν.prou.Pyrrhichē oculis præ ſe ferre. Siciliam)ep 8.h.l. Ego'ne)ἔμφασις,& μίμησις. Beneficium)ep.ſup.& ſeq. Accepiſſe)uidear ab iſtis.ep.ſup. al.accepiſſem. In contumelia?)quum nihil hoc munere ſit ſordidius?ep.ſup.al.cōtumeliam? At ille)Caſsius dixit. Tuto)ep.9.l.14. Poſſem eſſe?)in urbe tuto? Placeret'ne?)placeret'ne tibi Cicero me Romam uenire? Atque ut omnino)al.atque ita placeret,ut omnino:fortaſſe melius,ut legas:atque ita placere,'ut omnino: atque reſpondi mihi ita placere,ut &c. Neque nunc) in Prętura. Neque ex Prætura)neque in fine Præturę. Non ſum) tibi Brute. Quæ tibi) Attice. Futurus) Brutus. Caſsius)qui M.Antonium ſimul cum Cæſare interimēdum cenſuerat,teſtamentumq́; Cæſaris abolendum.Patercul. Maxime)querebatur. Amiſſas occaſiones)pręſertim primo capitolino die ep.10.l.14. Decimumq́;)Decimumq́; Brutum,qui cedendum putauit.ep. 1. l.11. fam. accuſabat enim de præteritis,ut uerba oſtendunt:neque adhuc D.Brutus fortaſſe in prouinciam fuerat profectus ita,ut Caſsius illum poſſet accuſare, ꝙ nihil moliretur. Oportere)dicere,reprehendere. Præterita) quę mutare non poſſumus,orat.in Pis. Aſſentiebar tamen) amiſſas eſſe occaſiones. Quanquàm)quūꝗ,libenter legam, ut pēdeat oratio,donec perducatur ad uerbum, exclamat. Quid oportuiſſet) interfecto Cęſare facere. Quotidie omnes)dicunt. Attingere)ingreſſus eſſem. Quenquā) hominem,ut Antonium.ep.4.l.12.fam. Pręterea)pręter Cæſarem. Tangi)occidi. Senatū uocari) in Capitoliū à Pręt.ep.10.l.14. Ardentē)lętantibus omnibus bonis. ibid. Tua familiaris) Seruilia,quā tu colis. Nep.in Atti. Hoc uero)quod dicis tu Cicero. Neminem unꝗ audiui) dicentem. Ego repreſsi)uel,ego Cicero repreſsi Seruiliam ita exclamantem:uel,ego Seruilia repreſsi Brutū,& Caſsium id,quod dicis Cicero,facere uolentes. Iturus) in Siciliam,cōtrà,atque ſupra dixerat. Seruilia)ut olim

berę legationis genus,ut liceat introire in urbem,& exire,quũ uelis,quod non licet cęteris legatis. Additũ eſt) à Dolabella Cos. Bella eſt)ita nunc uidetur, quanquã Cos. ego minui tẽpus,& annuũ feci.l.3.de finib. Quinquennij licentia)facultas,ut quinquenniũ abeſſe liceat. Quanq; quid de quinquennio cogitem?) al.quanq; quin quenniũ cogitem. Contrahi)in anguſtũ adduci,& iam penè impendere periculum,& propinquã eſſe cędẽ,epi. 19.h.l.ita,ut de quinquẽnio nõ ſit cogitãdũ.Quare pacẽ relinquemus,ut ad bellũ reuertamur.ep.3.l.16. βλάσφημα)execrationem,maledictum,& quaſi malum omen.

B *In epiſt.* 12. *Bene mehercule de Buthroto. etc.*

σχόλια

BENE mehercule) actum eſt, quòd Coss. cauſas probarunt.ep.16.l.16. Buthroto)ibid.& ep.23.l.14. Dolabellam)ut Cos. Miſeram)ut ep.4.h.l. Quid nocet?) miſiſſe,quamuis iam cauſas probarint? Antiatibus)Bruto,& Caſsio,qui ſunt Antij quaſi Antiates.ep.ſup. Scripſiſſe)ibid. Otioſi futuri)tanquàm ad Eurotam ſedentes,ep.8.h.l.ita,ut periculum non ſit,ne aliquid moliantur.ep.10.h.l. Beneficio)ep.ſup. Antonij)Cos. Contumelioſo)in contumelia.epiſt.ſup. Aſpernabatur)ibid. Seruilia)tua familiaris ibid. Dicebat) pollicebatur. ibi. Noſter uero)Brutus.ibid. καὶ μάλα σεμνὸς) & ualde grauis.ep.24.l.14.& ep.1.h.l.ſic σεμνότερος.ep.1.l.2.al.καὶ μάλα σεμνῶς, & ualde grauiter. In Aſiam) proficiſci uelle uidebatur,ep.ſup.uel ſe iturum oſtendebat. Aſſenſus eſt) deiectus de illo inani ſermone.ibid. Ludos) ibid.& ep. 10.h.l. Se iturum)in Aſiam oſtẽdebat. Aſturæ)futurũ. ep.23.l.14. L.quidẽ Antonius)ep.24.l.14.cui M.Antonius frater Italiã diuidendã dedit.Philip.5. Sine cura) de meo Tuſculano,uel de uita.nã paulò poſt Cicero uix ei⁹ crudelilatẽ effugit.Ph.12. Beneficiũ)ꝙ L.Antonius me ſine cura eſſe iubet. eſt enim quædam ἀγανάκτησις. Alterum forte)beneficium habebo,ut Tuſculanũ meum

non diuidat:uel potius,ut diuidat,ut ſit εἰρωνικῶς dictum. Venerit)cum hominibus armatis.ep. 7. h.l. τάνδ' αἰτίαν τῶν βρούτων τίς εἶχεν,)cauſam uero Brutorum quis ſuſtinuit?ut hæc ita ferantur,utrius Brutorum culpa fuit, M. ne Bruti,qui,quum Caſsius Antonium interimendũ cẽſuiſſet,repugnauit:Paterc. & ep.21.h.l.an D. Bruti, qui cedendum putauit?ep.1.l.11.fam.& ep.ſup.al.τὰδ' ἐδεῖτ' ἂν τῶν βρούτων τισίν,hęc indiguiſſent Brutorũ in quibuſdam:opus fuiſſet Brutis,qui M.Antonium,& alios quoſdam,ut Cæſarem interficerent. ſic Ahalam Seruiliũ aliquem,aut etiam Brutum opus eſſe reperiri.epiſt.24. li. 2. Octauiano)qui prius Octauiꝰ dicebatur.ep.5.l.14.al.in Octauiano. ἥρωας)ep.4.l.14. Animatus) quãuis patrẽ interfecerint.ſed tunc ſimulabat, ut exitus docuit. Ætati)Octauiani XVIIII.annorum Paterc. XVII.Eutrop. intra XVIII.annos Flor.ultra XVIII. Senec.l.1.cap. 9. de clement.ep.8.l.16. Nomini)Cęſari.epiſt.5.et.12.l.14. Liu.l.116.&.117. Hæreditati)ep.5.l.14. κατηχήσει) inſtitutioni,qua fuit à Cæſare informatus,eruditus, & quaſi initiatꝰ. Dion.l.45.atq; hæc ſunt ex attributis perſonę. l.1.de inuẽt. Vitricus)L.Martius Philippus.Suet.in Auguſt.Dion l.45.& ep.51.l.13. Nibil cenſebat)credendũ. Alendus eſt) Octauianus. Nihil aliud) μηδὲν ἄλλο, ut ep.15.l.2. Marcellus)ep.3.h.l.& ep.13.l.16. Præclare) facit. Pręcipit)quid faciendũ ſit. Noſtro noſtri) Quinto noſtro Quinti noſtri filio. ſic enim interpretandum conĳcimus. Cui quidem)Marcello. Ille) Q.filius. Pãſæ autem,& Hircio)Coss. Dess. ep.9. l.14. Non nimis credebat)ut erat ſolitus.ep.4.l.10. Indoles)Q.filĳ, qui nunc mirus eſt ciuis,ut Fauonium,& Aſinium dicas. ep. 30.h.l. alĳ tamen hæc omnia ad Octauianum referunt. ἢν ἀνδιαμείνῃ)ſi permanſerit.

In Epiſt. 13. VIII. Cal. duas à te accepi etc.

σκόλια.

OCTAVO Cal.)Iu.ut multo añ literas acceperit,

& nunc tãdem reſpondeat. nã cuius alius mẽſis Cal. ſignificare poſſit, non uideo ep.11.h.l. Duces)in bello, q̃d futurũ eſt.ep.23.&.26.l.14. Simus)ut ſenes. ibid. Faueamus tñ)optimatium partibus. Orationẽ) quã me uoluiſti ſcribere ep.3.&.4.h.l. in Antoniũ uero nullam adhuc orationẽ ſcripſerat, ut ſatis apparet. Illũ diem) uidebim⁹? ep.10.l.16. Quum tu edẽdam putes?) Rep. recuperata? paulò poſt. ἀνατιφωνησία) taciturnitas, ſilẽtium, cuius eſt tuta merces, res ſine rñſione ep.1.l.6. Vſuũ arbitror) ſic ep.5.h.l. Legiones)ep.2.h.l. Duas) fortaſſe Martiã, & Quartã. Philip.3. Veniſſe) ex Macedonia ep.23.l.12.fam. Prius)intelligitis, q̃ nos, qui tñ propius abſum⁹. Varronis)ep.25.l.2. διάλογον)dialogũ. Iam probo) nec pri⁹ recuſabã ep.4.h.l. ἡρακλείδιον) ibid. Quale) ἡρακλείδιον. Prius) q̃ ad alium quẽpiam. Scripſi(ſic.n.mauis ad ſcribẽdũ tibi uere dicere) feciſti me acriorẽ) alij, ſcripſi(ſic.n. mauis) ad ſcribẽdum feciſti me alacriorem. fortaſſe ita legi poſſit: ſcripſi (ſic.n.mauis tibi uere dicere) ad ſcribẽdũ feciſti me acriorem. uel, ſcripſi(ſic.n.mauis)ad ſcribendũ (tibi uere dicere)feciſti me acriorem, ut uerbũ, liceat, deſit: niſi quis ita magis ꝓbet. ſcripſi(ſic.n.mauis)ad ſcribẽdũ tibi, uere dicere feciſti me acriorem: ut grȩce ſit dictũ, uere dicere, τῶ ἀληθῶς εἰπεῖν, hoc eſt, ueritatẽ dicens, me acriorem feciſti ad ſcribẽdum. ſic penè loquitur Plaut. in Epidic. ſum defeſſus q̃rere. Peducei) Sext. Peducei ep.12 l.7. Magnam quidem apud me)ep.1.l.10. Vectenũ)ep.15 l.10. Faberium)ep.24.l.12. & ep.22.l.14. Clodium)ep. 14.l.14. Malitioſe)actuũ. Quanq̃, ſiquid egerit) ſcĩr cu pio, uel ꝓuidebim⁹. hic.n. uidet̃ diſtinguẽdum. De libertate retinẽda) cõtra iſtos. Ita ne? Gallo aio) nos, donec melius inueniat̃, legemus uel, ita'ne Gallo Caninio? ſcilicet iniuriã fieri? huic.n.cum Antonijs inimicitiȩ uidentur interceſſiſſe. Val.Max.lib.4.cap.2. uel, ita'ne Gallonio? ita'ne M. Antonio ſeruiemus , qui Gallonij quæſtũ, & ſumptum ſequit̃. orat. ꝓ P. Quintio, & l.2. de leg. Horat.

Saty.2.l.2.ꝙ uero Antonins ita uiueret, docet Philip.2. Cautum Marcellū)qui diſcedat ep.2.h.l. Me)Cautum. Sic)ut eſt Marcellus,quū abſim,& cogitē euolare. ep.11. h.l.uel,ſic temere,ut apud Horat. od.11.l.2. αὔτως, ἀπροόκτως, ut exponit interpres Hom. Iliad.ξ. Propioriq;) ut ep.3.h.l. Res Hiſpanienſes) ep.8.l.14. Balbilium)neſcio quem. Anniano)neſcioquo.al. Amiano ep.1.l.6. Viſellia) Romę in ueterꝫ monimētis hoc nomen legitur. Humana) quæ ſunt ferēda ep.21.h.l. Bruto)M.Bruto. Selicia)narrat. Opora Selicia in ueterꝫ monimentis legitur, & Q.Selicius ep.4.l.1.fam.al.Seliciam,unde legi fortaſſe poſſit,Seruilia,cuius familiaris erat Scaptius.ep.18.ad M.Brut. Veniſſe) à Bruto, uel ex Cilicia. M.Scaptiū) ep.21.l.5. & ep.1.l.6. Non qua)non aliqua:uel,non qua ſolet. Ego ſtatim) ad te ſcribā. Eadem) Selicia. Baſſi) Q.Cæcilij Baſſi ep.9.l.14. Veniſſe)ex Syria. Legiones Alexandrinas)quas A.Allienꝰ ex Ægypto poſtea eduxit ep.11.l.12.fam. Caſſiū)ut qui prius etiā in Syria fuerat ep.15.&.18.l.5. Expectari)& poſtea ꝓfectus eſt.Philip.11.& ep.11.l.12.fam. Sed ne quid ante) ſed ne qd añ patiat̃,timendum eſt. Horꝫ)Antonij, & alioꝝ,quos latrones ſæpe uocat. Vir optimꝰ) ꝙ me legauit, ep.11.h.l. uel ꝙ faciat,q̄ tu uis ep.ſeq.niſi εἰρωνικῶς ſit dictū,quum nondū,quod debet,ſoluerit ep.23.l.14. Eū)Dolabellam. Baias)ſuas ep.51.l.13. De attributione) noīum ep.3.l.16. Vectenū)tanq̄ monetalē ep.12.l.10. Accuſat) ꝙ ſoluere hanc pecuniam,uel attribui noluerit. Tricat̃)nugas agit Dolabella ep.23.l.14.,puerb.tricę, apinæ. Hō talis)q tricari ſolet. Seſtium)ep.17.l.5. Quod non) poſſit facere. Quis noſtrū?)aliquis noſtrum?alij,quiuis noſtrū? Negotium) exigendæ pecuniæ à Dolabella. Cōmouebit) quo minus ſcribas uel potius,me.ideo ſcribe.ſolet.n.facere,quibus me putes poſſe cōmoueri ep.13.14.lib.12. Nos hic) ſcribimus. φιλοσοφούμενα) philoſophica ep.27.l.11. fam.al.φιλοσοφούμεθα, Philoſophamur:fortaſſe rectiꝰ, ut

τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος à Philoſophicis minus ſeiũgere uideat. τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος) quæ ſunt de officio ep.10. & 13.l.16. προσφωνοῦμεν) dedicamusq́; ibid & ep.20.lib.13. Ciceroni) meo filio, ut adhuc ĩſcriptio docet. Potius) quàm de officio. Pater filio?) προσφωνήσαι ἄν, uidetur.n.eſſe non ἀνοικεῖον ep.10.l.16. Extabit opera) opus dixit ep. 4.lib.2. Varronem) ep.25.l.2. Vẽturę) fortaſſe in Cumanum. l.1. Acad.queſt. uel in fundum Caſſinatem. Philip.2. Pompeianum) ep.17.l.1. Properabam) ut ep.18.l.14. Hoc loco) Puteolano Cluuiano ep.9.&.18.l.14. Interpellatores ep.18.l.14. Illic) in Põpeiano. ibid. Myrtilo) homini illi, qui, qualis in Hippodamiam Oenomai filiam Myrtilus fuit, talis in M. Antoniũ (ſic.n. putam⁹) extitit. nõnullos.n. ex cuſtodibus corporis ſui pduxit Antonius tanquàm ab Octauio ad ſe interficiẽdum ſubornatos. Appian. hic ad eum difficilis erat aditus ep.7.h.l. multitudo tñ hoc fictũ ab Antonio credebat ep.23.l.12.fam. Corruptus?) ab Octauiano. Tantumquòd) cõmodum, ut cõmodũ per tantumquòd exponit Terentij interpres in Eunuch. Orationem) quã miſi: paulò añ. Hui, quàm timeo) cerulas enim tuas miniatulas extimeſco ep.10.l.16. Exiſtimes) de oratione. Quę non ſit) al. quòd non ſit. Proditura) ſed à te cuſtodienda, ne quenquam offendat, & proferenda ſuo tempore.

In Epiſt. 14. *VI. Cal. accepi à Dolabella etc.*

σχόλια

SEXTO Cal.) Iun. ut ep. ſup. Dolabella) Cos. In quib⁹ erat) ſcriptum. Feciſſe) de Buthrotijs ep.16.l.16. Suo) ſic ep.21.l.14. Cauſa Buthrotio) epiſto.16.l.16. Tectam) prouerb. Sarta tecta. al. tutam. Scriptis) à me ad Dolabellam. συντάξεις) cõpoſitiones ep.12.l.13. & συντάξεις de off. ep. ſup. Miniata cerula tua) ep.10.l.16. Politiã. Miſc. cap.53. Notandæ ſint) à te Ariſtarcho ep.10.&.11. l.1. μετέωρος) ſuſpenſus, ſuſpenſo aĩo, intento animo epiſt. 5.l.16 & ep.11.l.5.

In Epiſt. 15. L. Antonio male ſit, ſiquidē etc.

σχόλια

L. ANTONIO) ep.24.l.14. Buthrotĳs) ep.16. l.16. Moleſtus eſt) ep.18.h.l. Teſtimonium compoſui) rem Buthrotiam habere, ut ſcribit ep.16.l.16. ipſe.n. Ceſaris decretū obſignaui ep.18.&.20.l.16. Obſignabo) al. obſignabis: fortaſſe rectius. nam qui teſtimonia ſumebāt, uidentur obſignaſſe ep.12.l.2. L. Fadius) ep.18.h.l. Ædilis) Arpini ep.11.l.13.fam. Alia epiſtola) al. alias epiſtolas. Statio) ep.1.l.5. Si ergo) ἐπανάληψις. Nemini) ep.22 h.l. Depoſitum) aliquid præter numos, quos dixi. Erotem) ep.15.l.10. Reginam) ep.24.l.14. Iure) quum mihi non dederit, quod promiſerat. Facere) odiſſe. Scit) ipſa Regina. Eius) Reginæ. Ammonius) ut Ægyptius: qppe qui Ptolemæi Regis olim fuiſſet legatus ep.1.l.1.fam. φιλόλογα) erudita ep.12.l.13. quaſi rationis plena. Saram) credimus eſſe nomē Ægyptium, etſi Q. Salonium Sarrā inuenimus apud Liu.l.35. φιλοφρόνως) comiter, benigne. Quid opus eſſet) ei domi meę. Atticū) te, qui Atticus es, ep.10.l.15. uel potius patronum, & oratorē Atticū, quod non exiſtimaret me Atticum oratorem dici merito poſſe ep.1.h.l. Ipſius Reginæ) Cleopatræ. Trans Tyberim) ep.13.l.12 Hortis) fortaſſe illis, quos deinde Cæſar populo legauit. Suet. in Cæs. Nam Cleopatra Romam uenit, & apud Cæſarem habitauit. Dion.l.43. Iſtis) qui unq̃ à Cæſare fuerunt. Stomachum non habere) al. ſtomachū hr̃e. Profectionē) in Gręciā ep.13.l.14. Erotis) epi.15.l. 10. Ex reliquis) q̃ debentur ep.2.l.16. Iſtis) q̃ iſtic locantur. Fanum) ep.12.l.12. Tironi) l.16.fam.

In Epiſt. 16. Cicero noſter quo modeſt. etc.

σχόλια

CICERO noſter) filius meus. Modeſtior) in petēdo, quum ne ad me quidem de numis ſcribat. De hac re) de numis. Ad quē) ut ad patrem, cuius interſit filio

ſuppeditare. Ad Tironem) ad quem etiã ſcripſit ep.21. l.16.fam. Annuum tps)annum.n.iã Cratippũ audierat l.1.de off.& ep.1.l.16. Placuiſſe)intellexi ep.7.l.14. Cures)pſertim per Xenonem ep.18.l.14.ut curauit ep 1.l.16. Permutetur Athenas) ep.19. &.22.l.12.alij, permutetur Athenis. Eros)ep.15.l.10. Numerabit) Romæ tãtundẽ. Miſi)ep. ſup.

T In Epiſt. 17. *Tandem à Cicerone tabel. etc.*

σχόλια

TANDEM à Cicerone tabellarius)uenit Athenis ep.ſup. πεπινωμένως) epiſt.7.l.14.al. πεπυκνωμένως ibid. προκοπήν)progreſſionẽ,proceſſum. nã πῖνος literarũ ſignificat doctiorem ibid. Scribunt)de illo:refert Meſſala, ep. ſeq. & nos audimus ep.3.l.16. Leonides) epiſto.18.l 14. Suum illud adhuc)ut dicat,& ſcribat hoc modo:adhuc, uel,quõ nunc eſt Cicero filius eſt laudandus ibid. Laudibus)extollit meum filium Ciceronem. Erotes) al.Herodes ep.18.l.14. Patior)ut pater,qui gnati uitium nõ faſtidit,ut inquit Horat. Saty.3.l.1. A tuis pcuratoribus. ep.2.l.11. Scriptum)de meo filio. Narro tibi)ſic ep.11.l. 2. Hæc loca)Põpeiana ep.13.h.l. Arbitris) & interpellatoribus ibid. οἶκος φίλος)οἶκος φίλος,οἶκος ἄριστος,domus amica,domus optima prouerb. ῥωπογραφία)plantarum deſcriptio,diſpoſitio, & ordo uirgultorũ. Prognoſtica noſtra).l.1.de Diuinat. ῥηκτορεύουσιν) clamant, canunt:nã uos quoq; ſigna uidetis aquai dulcis alumnæ, quum clamore paratis inanes fundere uoces, abſurdoq; ſono fontes,& ſigna cietis. ibid.unde poeta mutuatus eſt illud:& ueterem in limo ranę cecinere querelam.

D In Epiſto. 18. *Duas accepi poſtridie etc.*

σχόλια

DVAS)epiſtolas. Poſtridie Iduum)al. poſtridie Idus,ut ep.38.l.12. Prius)reſpõdebo. De Bruto)ſcribes, Quum ſcies)ubi,& quo die illum uidere poſſim ep. ſup.

Conſulum) Antonij,& Dolabellę ep.14. &.21.l.14. Ficto timore) Brutum,& Caſſium aliquid callidius cogitare, ep. 6.h.l.& ep.3.l.11.fam.uel inſidias ſibi fieri, ep.7.& 13.h.l.unde crimē etiam fictum ab Antonio uocat ep.23. l.12.fam. hinc Antoniꝰ barbaros Ithyreos cū ſagittis in forꝫ deducebat, idq; pręſidij ſui cauſa ſe facere dicebat. Phili.2. Sicca) ep 19 l.12. φιλοστόργως) amice, amanter. ep.8.l.13. Suſpicionem) Cōſulum. τὰ μὲν διδόμενα,) quę dantur? ep.5.l.6. Nullum.n. uerbū) audiui de hac re. A Siregio) neſcioq̃. Pletorio) ep.20.l.5. Syro) ep.17.l.12. & fortaſſe Horat. Saty.6.l.2. Prudenter) factū. L. Antoniū) ep.24.l.14. M. fratrem) M. Antoniū eiꝰ fratrem, Cos.& tibi ſatis amicū. Nepos in Attic. Deterrebis) ne Buthrotijs ſit moleſtꝰ ep.15.h.l. Autoritate) decreto ab ampliſſimis uiris obſignato.ſiue S.C.ep.16.l.16. uel autoritate mei teſtimonij,ep.15.h l.uł tua ipſiꝰ autoritate quæ magna eſt. Vel ui) tribunitia, qua Tribunus Tribuno reſiſtet, uel alia. Nōdum acceperas) quum tuas ſcripſiſti. Literas) 15.h.l. Nec cuiq̃) numos Arpinatiū reddes ibi. L.Fadio) ibid. Ciceroni) filio meo. Erote) epiſt.15.l.10. Merces) fructus ep.1.l.16. Inſularꝫ) Argileti,& Auentini ep.27.l.12. Arabioni) cuidā. Sitio) cuiuſdam P. Sitij meminit Hircius de bel. Afric. & Dion.l.43. Itinere) in Gręciā ep.13.l.14. Explicato) malim legerē: explicaro. λ) ἕνη, hoc ē, τὴν τριακοστήν.eſt.n. ἕνη μὲν ἡ λ, ἰέα δὲ ἡ νουμηνία. uł ἔστι τὰ ὀνόματα τὸ μὲν τῆς λ ἕνη, τὸ δὲ τῆς νουμηνίας ἡ νέα. τότε δὲ τοὺς μὴ ταχέως ἀποδόντας τοὺς τόκους, ἢ τὰ δάνεια, ἀπήτουν τὸ ὡς ὑπερόρους, ut ſcribit interpres Ariſtop. in Nubib.& Cicero ſe nō diſceſſurꝫ, niſi explicata ſolutione teſtatur item ep.21.h.l.al.A.unde argento interpretari poſſemus, ut in illis notis, A.A.A.F.F. Seruiliæ) ep.11.h.l. Non deſit) al.non dees. Bruto) Seruiliæ filio, cui cedēti Italia HS.C. M.muneri miſit Atticꝰ. Nep.in Attic. Regina) ep.24.l.14.& ep.15.h.l. Cognoui) ep.12.h.l. Ipm) Erotem. Polliceris) rogatus ep.16.h.l. Ciceroni) filio

meo. Mirabilia)refert,& alĳ ſcribunt ep.ſup. Meſſala) qui fuit Athenis ep.37.l.12. Lanuuio)ep.10.l.14. Ab illis)Bruto,& Caſſio,qui Lanuuĳ ſedēt ad Eurotā ep.11. h.l. Ipſius)Ciceronis filĳ. φιλοστόργως)amanter,& pie. πινῶς)πεπινωμένως,ep.17.h.l. al.πυκνῶς.ibid. In acroaſi)al. in agro ſic,ut omnino legi debeat: ἐν ἀκροάσει,in audiētia, in concione,ut ep.15.h.l. Illi)filio. Indulgēdum) & ſuppeditandum.

In Epiſt. 19. De Buciliano Seſtium puto etc.

σχόλια

DE Buciliano)ep.4.l.16.hunc,niſi fallor,Bucolianum uocat Appianus lib.2.ubi inter Cęſaris interfectores numerat. Seſtium)ep.17.l.15. Tiro)lib.16. fam. Ad me)redierit. Statim)ſcribito. XVII. Cal.) Quintil.ep. 26.h.l. Abibo)in Græciam epiſt.13.l.14. Scripſiſſe)ep. ſup. Profectus eſſem) ex hiſce locis ep.17.h.l. In lacu nauigarem)Lucrino ep.13.&.18.l.14. Mittēdum)& tūc miſi:unde nondum redĳt. ſic enim oportet interpretari, niſi placet epiſtolā diuidere,pſertim quum de profectione bis loqui uideatur. Agerentur)Romę. Dolabellam) Cos. Ei) Dolabellæ, qui me legauit epiſto.11.h.l. Proficiſci) in Græciam. Ab eo) ut Cos. De mulis uecturæ itineris) de publico prouideret ut Cos. nam legati, qui repente aliquo mitterentur, ſingula iumenta per oppida, iter qua faciendum erat, imperabant. Liu. lib.42. Vt in eis) tribues nobis paulum operæ: al. & meis. Buthrotĳs) ep.16.lib.16. Bruto) ep.ſup.& ſequen. Ludorum) epiſto. 10.h.l. Suorum) epiſto.26 h.l. illud tamen eſt uidendum , an alibi Cicero, cuius ſuorum , coniungat. Vt ergo in eiuſmodi re) ἐπανάληψις in ſenſu,quamuis eadem uerba, ut in eis non repetat. Ad cædem)epiſto.21.h.l. ſic ad caſtra epiſto.25.lib.14. Eſſe tutus)etſi L.Antonius ſine cura me eſſe iubet. epiſto. 12.h.l. Malo)quàm abire.

In Epiſt. 20 *Quidnam eſt, quod audẽ. etc.*

σχολια

QVIDNAM eſt, quod audẽdũ ampli⁹) quum nihil impetrari poſſit?) Buthrotijs?) ep.16.l.16. Stetiſſe) quum expectares, quid decerneret de Buthrotijs. Se refert Brutus?) facturę? Eſſe detentũ) quà de Buthrotijs, quà de Bruto ep.ſup. Decem hoib⁹.) Xuiris ad diuidendos agros creatis, ut ep.20.&.21.l.11.fam. ut item orat.2. contra Rull. & apud Liu.l.42. quãuis aliud hic ſignificare poſſit, & uideatᷓ, quum decẽ hoies, nõ Xuiros uocet: niſi ſic uocat per contemptionem. Acceptum) ꝙ fruſtra ſteteris. ἐργῶδες;) operoſum, laborioſum. ἀνεκτὸν) tolerabile ep.38.l.12. De armis) & de cæde.ep.ſup. Et, ut ais) alij, ſed ut ais. Coràm) loquemur. Theophanes) ep.5.l.2. Vt & de ſuis rebus) loquatur. Pertinerent) pertineãt, requirit uerbum, ſcribit. Statius) ep.1.l.5. Q.Ciceronẽ) filium. Hæc) quæ fiunt ab Antonio, à quo reliqua ſperabat ep.20.l.14. Tranſire) ut poſtea tranſiſſe uideť ita, ut Antonius illũ cõpellarit edicto. Philip.3. & tandẽ interficiendum curarit. Appian.l.4. profugere ep.22.h.l. exijt paulò poſt ep.23.&.30.h l. ſe Catonẽ fore polliceť ep.1. lib.16. Põt) ἐπαναφορὰ, & ſine interrogatione legi debet. σχεδίασμα) fortuitum, & repentinũ quiddã ep.1.l.6. Pater) Q.frater. Scit) pater. Ille) M. Antonius uel Stati⁹. De hoc) Q.filio. Mecũ) locutus eſt. Quædam ἄφατα) quædam infanda.ſ. locutus eſt Antonius, ut Dolabella ep.8.l.13. atq; hęc fortaſſe fuerunt, quę poſtea etiam ſcripſit Antonius, Q.filiũ de patris, & patrui parricidio cogitaſſe. Philip.3 al. mecum quidem ἄφατα. Nolim) ita locutus fuiſſet: uel ita coniunge, nolim planẽ.ſ.nũc trãſeat, ne illum M.Antonius compellat edicto: uel nobis quaſi autoribus iraſcať. A Dolabella) ut Cos. Mandata) ep. ſeq. Habebo) tanq̃ legatus, atq; ut legat⁹ planẽ uidear. quid enim turpius, quàm legatus ſine mandatis? lib.3. de legib. οὐδὲν) nihil. al.i. nihil. ep.ſeq. ſint quælibet, modo aliquid.

aliquid. & eſt dictum παρὰ προσδοκίαν, habebo, quę uidebuntur, ideſt nihil, ſiue οὐδὲν

In Epiſt. 21. Dic mihi, C. Antonius etc.
σχόλια

DIC mihi) ut rem occultam, ſicut narro tibi, ſępe. C. Antoni⁹) collega olim meus ep.9.l.1. Voluit) uoluit quidem, ſed à M. Antonio deſtitut⁹ eſt. Philip.2. Septẽuir) non Epulo, ſed agrorũ diuiſor. Philip.5. Fuit certe dignus) qui quum nunq̃ bonis amicus fuiſſet, nũc L. Antonij, Lẽtonis, & Nuculę eſſet collega, & quidem in eo magiſtratu, quẽ ſenatus ita improbauit, ut paulò poſt ei⁹ acta ſuſtulerit. Philip.6. & 13. De Menedemo eſt) ep.2. h.l. al. Demea domi eſt ep.30.l.13. Egi gratias) de attributione. ep.13.h.l. Vectenio ibid. Dolabellę mandata) ep. ſup. Modo aliquid) poti⁹, q̃ nihil. ibid. Niciæ) ep.21.l. 12. Nunciem) ut p̃miſſo à Dolabella. ep.9.l.14. Ante me) al. antenos? nos legimus: uel, ante me, uel, ante nos? qs enim, inquit, hæc ante nos nunciabit? Diſceſſus) ep.13.l. 14. Deſperationis) ep.22.l.14. Tyrãnum) Cęſarẽ. Clariſſimum uirũ appellari) ab Antonio ep.11.l.14. Lanuuij) ep.8.h.l. & ep.10.l.14 Noſtros) ἥρωας ep.4.l.14. Ab Antonio) cuius beneficio cõtumelioſo etiam eſſent uſuri ep. 12.h.l. Itaq; mi) al. atq; mi. Caſurus eſt) alij, caſurus es, hoc eſt, tu & quiuis bonus. ſed uerba hæc oĩa, gen⁹ illud interitus, quo caſurus eſt, fœdum duces: uidẽtur alicuius tragici, quę nuncius, uel alia perſona dicat, & nunc Cicero more ſuo uſurpet. Ex hac naſſa exire) p̃uerb. Bruti) M. Bruti ep.11.h.l. q Caſſio cẽſenti Antonium interimẽdum aſſentiri noluit. Põpeium) Sext. Pompeium ep.1.l. 14. Cartheiæ) ep.38.l.12. al. Cartheia, ut recipere ciuitate, orat. pro Cor. Balbo. Contra hũc) Sext. Pompeium. Exercitum) comparabit Antonius, & reliqui Cæſariani. Vtraq;) Antonij, an Sex. Pompeij? Caſtra?) ſequemur? Media) caſtra. Tollit) ep.13. & 26.l. 14. al. tulit. Anto-

nius) qui, niſi uictorem, neminem uictum dicit ep. 23 h.l. Illa) Sext. Pompeij caſtra. Hæc) Antonij caſtra. Neſaria) quũ his libertas oppugnet, & pene opprimat. Brunduſio'ne, an Puteolis) ꝓficiſcar, uel conſcēdam. Brutus quidem ſubito, ſed ſapienter) cogitat proficiſci ep. 24. h.l. πάσχωτι) quadam miſericordia capior, afficior, Bruti diſceſſu cōmoueor. Qn̄.n. illum?) uidebo, quũ diſceſſerit? ante tn̄ uidit ep. 2.l.16. Humana) ſic ep. 13. h.l. Eũ) Brutum. Videre nō potes) quũ ſubito cogitet ꝓficiſci. Dij) male faciant. Illi mortuo) Cęſari. ſic ep. 4. h.l. Buthrotũ) Buthrotium agrum proſcripſit, in eumq; milites deducendos curauit ep. 16.l.16. Quare nunc nec Brutus, nec quiſquam noſtrũ eò ſe recipere tutò pōt: quanquàm Bruto poſtea abſens Atticus CCC. in Epeiro iuſſit dari. Nepos in Attic. uel hoc ſcribit, ꝙ ob id Atticus erat diſtentiſſimus ep. 19. h.l. Acta) ut præterita ep. 11. h.l. Miſſa) faciamus. Erotis) ep. 15.l.10. Nondum uidi) quãuis uocarim ep. 18. h.l. Cognitas habeo) cognoui. ibi. In eã diem) in Cal. Nouemb. A Quinto) à Q. fratre. Debentur) mihi. Eius rei) numariæ. Ex hoc ipſo) Tirone. Dotalium p̄dioꝝ) inſulaꝝ ep. 18. h.l. quę Terētię uident fuiſſe, & ob id Ciceroni filio datæ ep. 27.l.12. prædia p̄terea ſunt etiam urbana. Verr. 5. Ciceroni) filio ut dn̄o. Volo laxius) ſuppeditari. Nihil deerit) ep. 27.l.12. Opus eſſe) ad legationem. Viaticum) ut in legatione libera. nam cæteri legati ſumptu publico proficiſcebant. Verr. 3. Iſte) Antonius. Vmbras) prouerb. umbram ſuam metuere. Timet) hinc aditus ad eum difficilior eſſe dicitur ep. 7. h. l. Ad cædem) ep. 19. h.l. Explicata ſolutione) explicato λ. ep. 18. h.l. Hanc putaui mea manu ſcribendã) al hęc putaui mea manu ſcribenda.

In Epiſt. 22. *De Fadio, ut ſcribis. etc.*

σχόλια

DE Fadio) ep. 15. h.l. Nemini) numos Arpinatium reddes ep. 15. & 18. h.l. Narro tibi) ſic ep. 11.l.2. Quint⁹

pater)Q. frater. Filius)Q. filius. Profugere) tranſire. ep. 20.h.l. Sibi)fortaſſe ut Tribuno pl. futuro ep.13 l.16 Antonius)Cos. Eum)Antoniū. Dictatorem)cuiꝰ ipſe nomen ē Rep.ſuſtulerat.Philip.1.&.2. Patris)Q.fratris. Illum) Antonium. Hoſtem) factum fuiſſe. Collegi)ne ad Brutum profugerem. & eſt μίμησις. Ille)Antonius. Iratus)ꝙ eū Dictatorē efficere noluiſſem,& ad Brutū ꝓfugiſſem,ſi ꝓfugiſſem. Tibi noceret)ò pater. Eū)Anto. Placaui) & ita ad Brutū nō ꝓfugi. Et quidē CCCC. certa)ſibi eſſe ſcribit. Reliqua in ſpe)eſſe:reliqua ſperare ep.20.l.14. Statius)ep.1.l.5. Illum) Q.filium. Habitare)ep.37. &.40.l.13. Velle) quāuis antea ſcripſerit, ſe Aquiliam nouercam non eſſe laturum ep.20.l.14. Gaudet)Q. frater. Quem tu)putas eſſe. Illo) Q. filio , qui hæc faciat,& dicat:uel Statio. ἐποχὴν) dubitationem,retentionem ep. 6.l.6. Cani) ep.15.l.12. Canij tamen nos legendum putamus , ut is ſit, quem diximus ſignificari. ep.40.l.13. ἀκεραίως) integre,plene. Reſtitutā) rem. Coràm)loquaris. Es enim occupatus)ita,ut non poſſis ſcribere,& ſic eos ſtatim remittere. diſtentiſſimus ep.19.h.l. Ad Xenonē) ſcripſiſti ep.18.l.14. Qđ ſcribo)p̄ſerti περὶ καθήκοντος.ep.31.h.l. Quū abſoluero)ad te mittā. Quinto)Q. fratri. Te ad eum literas)miſiſſe. Nemo attulerat)illas literas. Placere Brunduſium) unde conſcendā ep.ſup. Dicere)te. Militibus)quos etiam Brunduſium ueniſſe ſcripſiſti ep 13.h.l. Deſtinaram) proficiſci. Hydruntem)unde conſcenderem epiſto. 5.l.16. Tuæ quinque horæ)quibus male habes, ut tuus dies, epiſto.2.l.9. niſi malumus legere: tuæ quīque hora, hoc eſt,tuę quinque epiſtolæ hora ſcriptę, uel allatæ : uel, tuæ quinque horæ, quibus Hydrunte in Græciam nauigari poſſe ſcripſiſti. Quantus πλοῦς,) quanta nauigatio? epiſto.6.l.9. Nullas) literas accepi. XI. Cal.) epiſto.11. h.l. Ne ante) ueniat in Italiam. Sextus) Sext. Pompeius epiſto.1. lib.14. Aduentare)ep. ſeq.

In Epiſt. 23. *Gratulor nobis, Quintũ etc.*

σχόλια

GRATVLOR nobis) mihi, tibi, & Q. fratri. Exiiſſe)ex urbe. Moleſtus non erit) Romæ,& apud Antonium. Panſam) Cos. Des. epiſto.9.l.14. Bene loqui) quum bene ſentire etiam probarit ep 24.lib.14. Hircio) collega ep.9.l.14. Puto) futurum. Illos) Brutũ,& Caſſium. Videbit) quum ſubito diſcedere cogitent ep.21. h.l. Inimicum Antonio)puto Panſam. Qñ,aut cur)factus eſt Antonio inimicus Panſa, quum ſemper uterque fuerit Cæſarianus de Clodio tñ, & de Deiotaro furere uidebatur, ep.23.l.14. & Hircius ira- us ep. 6.h l. Scripſi) ep.ſup. Sextum)ep.1.l.14. Ab armisq; nullus diſcederet)ſcutum Sextus non abiiceret ep.30.h.l. quamuis M. Lepidus eum ad pacem conuerterit, quod tamen multo poſt factum uidetur.Philip.5. ep.30.h.l.& ep.1.l.16. Pergit) Sextus. Cytherius) Cytheridis amator Antonius ep.11.l.10. Neminem uictum)ait,& media Caſtra tollit. ep.21.h.l.hoc uero ſedẽs pro ęde Caſtoris dixit Philip.3. &.5. Quid ad hæc Panſa) dicit Vtro erit) alii, cum utro erit: fortaſſe rectius, uter erit. Coràm) loquemur. Itinere)in Gręciam ep.13.l.14. In utrãque partem)ibid. Quouſque)occurrent Dum ad nauem)perueniam.

In Epiſt. 24. *Panſa ſi reſcripſerit, & etc.*

σχόλια

PANSA) ep. ſup. Reſcripſerit) mihi. Meam) ad ipſum Panſam ſcriptam. Illius) Panſæ. Epiſtolam) reſcriptam. Silium) ep.13.l 12. ὑπόμνημα) cõmentariũ ep. 1.l.2.& ep.13.l.16. Cõpoſitum)ut recordari poſſit,qñ ad me ueniet. Siquid noui)accidit. Brutum) M. Brutum. Itinere) nam ſubito proficiſci cogitabat ep. 21.h.l. Ad eum)al.ad Brutum: quæ tñ interpretatio mihi uidet̃,nõ lectio cenſenda. VII. Cal.) ep 11.h.l. Seruilia)Bruti mater ibi. Puteolis)al.his:uñ Baiis,alii,nos, H.II. hoc eſt,

hora ſecunda,legimus.nam Lanuuio, uel Antio uidetur profectus,certe ex eo loco,ubi tunc erat Seruilia ep.8.& 11.h.l. Profectum)neſcioq́. nondum enim ex Italia ꝓfectus eſt ep.ſeq. Redditas)Bruto. Silius)quem tñ expectabam paulò ante. Cauſam) fortaſſe optimatiū, ut ep. 6.h.l.uel profectionis , cuius conſilium poſtea expoſuit Philip.1.neq; enim mihi id uidetur eſſe,quod paulò ante ὑπόμνημα uocauit,ne bis idem in eadem epiſtola & quidē breui dicat,& ſi bis etiā Siliū ponit.pñt uideri uerba ep. ſeq.uel ſignificat orōnem, quā ſcripſerat ep.13.h.l. uel ipſius Silij cām ep.22.l.7.fam.

In Epiſt. 25. De meo itinere uariæ ſen.etc.

σχόλια

DE meo itinere)in Græciā ep.13.l.14. Variæ)ſunt. Snię) hoīum. Ad me)ſcribunt,uel ueniunt. Curam)ut meā deliberationē ſuſcipias ep.13.l.14. Probas) ꝓbauit, & autor fuit ep.2.&. 7.l.16. Ad Cal. Ian.) quib9 initiū ſenat9 cogēdi for̄ uidet̄,Coss.Hircio, & Pāſa.Philip.1. &.5. Cogitamus)adeſſe ſibi. Meus aīus eſt ęquus) ad diſcedēdū,& reuertēdū. Si tñ, ut ſi nihil offenſionis ſit, & tu9 me9 aīus eſt æquus,ſi tñ etiā tuus eſt æqu9,tanq̄ nihil ſit offenſionis , & uituperationis ep.13.l.14.al.ſi tñ, ut nihil offenſionis ſit.& tu.unde nos in Quæſtura legimus:ſic tñ,ut nihil offenſionis ſit & tu. hoc ſenſu: æquo diſcedo aīo ſic tñ,ut nihil offenſiōis ſit.& tu etiā etc.ſed recti9 fortaſſe legetur ita:ſi tñ nihil offenſionis ſit. & tu. hoc eſt,me9 aīus eſt qdē ęqu9,ſed ſi nihil offenſionis ſit. & tu ſp cū ſequētibus iūgo,hoc mō:& tu etiā ſcribe.nō ſolū,inquit uelim ſcribas,an ꝓbes,ſi ad Cal. Ian.cogitemus:ſed etiā q̄ die olympia ſint futura,ne,ſi inciderint in ꝓfectionis meæ dies,ad ea ꝓfect9 exiſtimer:q̄ nihil eſſet turpi9 ep.7.l.16. Cū myſteria.ſ.ut tu ſcires) nos in Quæſtura legim9,q̄ myſteria.ſ.ut tu ſcies. nā paulò poſt diem myſterioꝝ ſe q̄ſiſſe dicit:ſic ep.21.l.5.& ep.1.l.6. ſed hic, quū olympioꝝ meminerit,myſteria græca poti9, q̄ Ro-

mana uidet̃ ſignificare,ſiue μικρὰ, ſiue μεγάλα ſint illa, de quib⁹tã multa ſcribit Ariſtop.interpres in Plut.q̃q̃ μικρὰ incidebãt circiter τετάρτην φθίνοντος πυανεψιῶνος, ut nõnulli ſcripſere poſſet etiã legi:quũ myſteria.ſ.ut tu ſcribis,caſus Cons. uel,quum myſteria.ſ.ut tu ſcribis,caſus Cons. Dubitem⁹ igit̃ anteq̃ nauigem⁹. Hyberna)ut erit,ſi poſt myſteria nauigẽ:ſi ỽo ante, uidebor ad myſteria nauigare. Quæſierã)paulò añ,niſi pars hæc poſtrema ſit alterius epl'ę. Brutũ)M.Brutũ. Viſum iri)ep.2.l.16.·& ſi ego dubitabã,an uiſurus eẽm ep.21.h.l. Volo)ꝓficiſci ſic ep. 1.l.9. Prid.Cal.)ep.11.h.l.

In Epiſt. 26. *De quinti negotio uideo etc.*

σχόλια

DE Quinti negotio)de Q.fratris negotio. Ille)Q. frater. Leptæ)ep.17.l.5. Silio Mãdibili)al.filio inaudibili.nobis nũc placet legere:filio amabili. Q.n. fili⁹ iam exierat,ep.23.h.l. & erat amabilis,ep.30.h.l. & ep.5.l.16. quãuis etiam εἰρωνικῶς. dictũ uideri poſſit. L.Piſonẽ)ep. 12.l.7. Legatũ ψευδεγγράφῳ S.C.) legatũ falſo ſenatus cõſulto, qualia multa tũc Antonius referebat.ep.1.l.12. fam.Quid ſit)quod ea de re audio. Dixerã) quũ ad me ueniſti,ut expectabã ep.23.h.l. uel dixerã per l̃ras,ep.24 h.l.ut epiſt.25.l.13. In Anagninum ad me uenit)ep.1.l.12. Cal.)ep.11.h.l. Vnũ)ſcribit Brut⁹. Plutar.in Brut. Ludos ſuos)ep.10.h.l. Profectũ)ex urbe, in Græciã iturꝰ. ep.13.l.14.ſic penè ep.3.l.8.quũ profect⁹ eſſem. Vt nõ integrũ ſit)totũ locũ nos olim, ut nũc legitur,in Quęſtura correxim⁹. Dein ἀτοπώτατον eſſe)dein abſurdiſſimũ eſſe. Hæc arma) Antonĳ, qui milites comparauit ep.26.l.14. Periculi) ep.5.h.l. Dignitatis q̃ nulla fuiſſet inter iſtos. ibid. Ad ludos)quos ſꝑ contẽpſi ep.10.l.2. Venire)redire. Illi)Bruto ut Præt. Nõ neceſſe eſt)ꝙ eos abſens faciat ep.11.h.l. nã pñti neceſſe eſſet ſpectare ut Præt. Mihi ut nõ eſt neceſſe) ꝙ Pretor nõ ſim. Sic nec honeſtũ) ꝙ iam ꝓfect⁹ ſim,ꝙ grauis Pl̃s , ꝙ ſtudioſus Reip.qua

uexata,nõ debeo ludos ſpectare. Eſſe q̃ gratiſſimos)ut
fuere. Philip.1. Commiſſione)ludoꝝ. Ad me) ſcribas.
Accipiant)iſti ludi. Oĩno reliquoꝝ)ludoꝝ.al. oĩa reli-
quoꝝ. Epl'æ)Bruti. Illa nanqꝫ in utrãque. ſed tamen)
al.illa quidẽ in utranqꝫ partẽ, ſed tñ. rectius. Poſſis in-
terpretari)quod eſſe uix facere potui ep.29.h.l. Puteo-
lis)ep.21.h.l. Eſſem) donec conſcenderem:qm̃ Tiro ne
gat tibi Brunduſiũ Placeť ep.22.h.l. & fuit ep.1.l.16. Fe
ſtino)in Gręciã ep.13.l.14. M. Ælium)ep.30.h.l. Libe-
ra.ei ſine)al.libera.uis me.alĳ, liberabis,me,ut duo uerba
quaſi deſideres:dicẽs habere me.ſed uide an legi poſſit:li
bera.is me.ſ.rogat,uel poſcit. Paucos ſpec⁹)q̃ſi aquędu
ctus. Seruitutis) q̃ fundis imponi ſolet ep.1.l.3.ad Q.fr.
ut eſt aquæductus,hauſtus,iter,actus.orat. ꝑ Cecin. ſed
iuriſconſulti plura. Apud Talnæ)fundũ,ut locuſtæ, &
Varronis ep.1.l.3.ad Q.fr.de Talna,ep.29.l.13.al.apud ta
le,unde legi poſſit:apud talẽ,qualis.ſ.M.Ælius. Id)ſerui
tutis. Neqꝫ mihi quicq̃ eſſe tanti)al.neque mihi iam eſſe
tanti. Suſpicetur)ipſe M.Ælius. Idem)fac.al. idem ut,
unde lego,idem tu,ut uerbũ,libera,repetas. De illo Tul
liano) de illa re Tulliana, hoc eſt, ſemiſſe, epiſto.30.h.l.
Cupide libero) cura. Caſelio)cum Caſellio iuriſconſul-
to. Horat. in arte, & Macrob. lib.3. al. Caſcelio. & ſa-
nẽ Caſcelius Hilarus,in ueterum monimentis legitur, &
Hilarus ratiocinator appellatur ep.9.l.1. Sed tu) ſed ſi
tu,magis probarem. Malitia) quæ uult uideri ſe eẽ pru-
dentiam.l.3.de off. & eam imitatur, in partit. orat. unde
multi malitiam ſapiẽtiam iudicant l.2. de off. Vt erit) ut
ut erit,fortaſſe rectius. Octauam partem Tullĳ lumina
rium in ædiũ ad ſtrane memineris.)alĳ aliter,nos ita legi
poſſe iudicam⁹: octauam partẽ tolli luminarium ędium
ad Strenę memineris.memineris,inquit niſi res impediať,
ut uolo,tolli octauam partem luminarium earum ędium,
quæ ſunt ad Strenæ.& ſanè Cicerones domũ in Carinis
habuere,ep.3.l.2.ad Q.fr.& P.Vict.reg.4.à Carinis uero

ſacrę uiæ caput oritur ab Strenæ ſacello. Var. in libris de ling. lat. Cui Cerelia) dixit, ut ſit ἀποσιώπησις. alij, Quòd Cereliæ, quod maxime placeat, ſi libri ſint, in quibus ita ſit ſcriptum: ut ſit: ꝙ uideris mancipio dare Cereliæ, id opinor eſſe, etc. de Cerelia uero ep. 42. l. 12. Mācipio dare) ep. 49. l. 13. Varroni) ep. 25. l. 2. Mundus) epiſt. 30. h. l. Dorſenum Mundum Plin. lib. 17. inter autores ponit, & Horat. ep. 1. l. 2. Iſtū) Varronem excuſat apud me. M. Ennius) ꝙ rarum ſit hoc nomen; uereor, ne legēdum ſit, M. Lennius, uel M. Lenius, ut librarius hic male deſcripſerit, ſicut deſcripſerat ep. 4. l. 14 fam. uel M. Annius, ep. 4. l. 5. uel ut uideor etiam hic legiſſe, Memmius epiſ. 1. & 19. lib. 13. fam. Curioſius) al. curioſus enim, κατὰ παρέν θεσιν. VI. Non.) Quintil.

In Epiſt. 27. *Gaudeo id te mihi ſuad. etc.*

σχόλια

GAVDEO) mihi. Id) ut ad Seſtium ſcribā. VI. Non.) Quint. ep. ſup. Darem) epiſtolā ſup. Ad Seſtiū) ep. 17. l. 15. πάνυ φιλοστόργως) ualde amāter ep. 18. h. l. Ille) Seſti⁹. Puteolos) ep. ſup. Proſequitur) me uult proſequi. Humane) facit. Expectare) expectat tamen ep. 2. lib. 16. Coſano) ep. 4. l. 9. Celeriter uelle) ualde feſtinare ep. ſup. Proficiſci) in Græciam ep. 13. l. 14. Scripſerat) Seſtius.

In Epiſt. 28. *Te, ut à me diſceſſeris, etc.*

σχόλια

TE, ut à me diſceſſeris, lachrymaſſe) propter meam profectionem. Feciſſes) lachrymaſſes. Itineris) ep. 13. l. 14. Mutaſſem) ne te lachrymantem uiderē. Præclare) cecidit. Cōgrediēdi) nam ſperas te quoq; uenturū. ep. 30. h. l. & ep. 3. l. 16. Nō deerūt) nā ſcribā ad te ſępe. Bruto) M. Bruto. Scribā) quū illū cōuenero ep. 30. h. l. Librū) totū uolumē. nā duos de glīa libros ſcrip. ep. 2. & 6. l. 16. Gel. l. 15. c. 6. q̄s Frāciſcus Petrarcha ſe habuiſſe teſtatur. ἡρακλείδιον) Herculeum ep. 4. h. l. uel poti⁹ Heraclidium,

quale Heraclides ſcripſit.ep.18.l.13.& ep.2.l.16.Planco) ep.16.l.16. Memini)qd cũ eo de Buthrotijs ager̃ debeã. ibid. Queritur) ꝙ amorẽ mecum auferam. ep.ſeq.hinc accipit excuſationẽ ep.1.l.16.uel ꝙ ipſam ſaluere nõ iuſsi.

In Epiſt. 29. Quòd me de Bacchi, de etc.
σχόλια

QVO'D me de Bacchi) de Bacchi coronis Antonij Thyleſiꝰ p̃ceptor olim meus ĩ libello de coronis plura.uide tñ,an placeat leger̃:Bachij,q gladiator eſt apud Horat.Saty.7.l.1.ut per notã ſigñet L.Antoniũ,quẽ gla diatorẽ ſępe uocat in Philip. Statuarũ)L.Antonio,niſi fallor,poſitarũ.Phil.6. Pręterieris)quin ſcribas. Herode)ep.18.l.14.al.Erote.ep.15.l.10. Metio) ep.2.l.16. Me minero)ꝗ mãdas.ep.5.l.16. Mõ)aductare audiui. Turpẽ)impurũ.ep.32.l.12. Sororis tuæ)Põponię. Filiũ)Q. filiũ,q exierat.ep.23.h.l. Aduentabat)& uenit.ep.ſeq. βουλύσει)τῷ βουλυτῷ,ueſpera,ad ueſperũ.al. βουλήσει, uolũtate,ſpõte,cõſilio,quaſi nõ uocatus,ut,quũ de cœna loquatur,ad puerbiũ reſpiciat:αὐτόματοι ἐπὶ δαῖτας ἀγαθῶν ἀγαθοὶ ἵενται: & qdẽ εἰρωνικῶς. Scripſerã)in alia fortaſſe epiſtola.certę ep.26.h.l.ſcripſit,ſe Non.Quint. Puteolis fore. Nonis)Quintil. Ibo igitur:quotidie) al.ibi igitur quotidie.rectius. De ludis) Bruti.ep.10.&.26.h.l. Interp̃tari)ubi nõnullos iacit igniculos uirileis. ep.26. h.l. Atticę)quę de me querit̃ ep.ſup. In te)q de profectiõe mea deliberaſti ep.13.l.14. uel oblitꝰ fueris, qđ mãdaſsẽ, ut eã iuberes ſaluer̃. Eo)al.ab ea. Abſtuliſſe)al.attuliſſe.

In Epiſt. 30. Bruti ad te epiſtolam etc.
σχόλια

BRVTI)M.Bruti. Miſi) ep.26.h.l.niſi fuit alia. ἀμηχανία) conſilij inopia deſperatio, ἀπορία, ut exponit Homeri iterpres. Ludorũ)ep.26.h.l. M.Æliũ)ibi. Nullus)nõ,ut ep.23.h.l. Domũ iueris. Sed ſicubi iciderit) eũ cura liberabis.ep.26.h.l. Tulliano ſemiſſe)ibid. M.

Axianum)fortaſſe M.Gallių̃ Axianũ,ut Gallius Axia-
nus ab Axio ſit dictus,ep.15.l.10,ſicut Pōponian⁹ à Pō-
ponio.ep.20.l.3.al.Maxianã:al. Maximã :unde cômode
potes legere:Maximũ,ut Egnatium Maximum ſignifi-
cet,epiſt.34 l.13.is enim de ſemiſſe,& cæteris uſuris po-
terat,ut peritus,adhiberi,ep.15.l.10.& ep.3.l.11. Adhibe
bis)ne M.Ælius aliquid nobis imponat.ep.26.h.l. Co-
ſiano)fortaſſe Seſtio quem Coſianũ à Coſano, unde re-
dierat,uocet.ep.27.h.l. Optime) feciſti. Legationem)
ep.11.h.l.& ep.13.l.14.Probari)Laudari.ep.1.l.16. Pro-
mittis)te quoq; uẽturũ.ep.9.et.28.h.l.et ep.3.l.16. Iſta)
al.iſtã,et fortaſſe ſignificat Seruiliã.ep.11 h.l.uel Atticã,
quæ ſæpe ęgrotabat.ep.1.l.12. Brutũ) M.Brutũ. Per-
ſcribã)ep.28.h.l. Plãco)l.10.fam. Decumo) D.Bruto
l.11.fam. Sextũ)Sext.Pōpeiũ.ep.1.l.14. Scutũ abĳce-
re)ab armis diſcederẽ.ep.23.h.l.pu.al.ſcutũ abĳcerẽ nole
bã.& tũc erit ſenſus:de Plãco,& D.Bruto uelim eſſe,ut
ſcribis,ſed nolebã Sextũ ab armis diſcedere,ut urẽ cogita
re ita,ut timendum ſit, ne ſine bello ſeruiamus.ep.1.l.16.
De mũdo)ep.26.h.l.uel,ut loquimur,de rebus mũdi : ut
Plaut.in Aſinar.& Caſin.aliquid in mũdo eſſe,dixit. Si
quid ſcies)ſcribes. Quintus filius) q ad me uenerat.ep.
ſup. Vſq; Puteolos)proſecutus eſt,uel potius proſeque
tur profectturũ.ep.1.l.16. Mirus ciuis) ep.5.l.16. Fauo-
niũ)ep.1.l.2.& ep.11.h.l.ſic Catonem ep.1.l.16. Aſiniũ)
ep.32.l.12. Dicas?eſſe Q.filium. Mecum) ſic ep.5.l.16.
σπέσασθαι)fœdus facere,atq; id ipſum,ut tuto poſſit trãſ
ire.ep.20.h.l. Sed tu qd ais? Scio enim te familiarẽ eſ-
ſe Othonũ.ait hic ſibi Iuliam ferre) ſed tu quid ais de re,
quam dicam?ſcio te familiarem eſſe Othonum , & ideo
ſcire poteris,quod quęrã.ait Q. filius Iuliã ſibi quaſi cõ
ditionem,et nuptias offerre.al.ſed tu quid ais?ſcio enim
te familiarẽ eſſe Othonis.ait hic mihi , Iuliam non uelle
amplius ferre:quod uel ſequaris,uel ita legas licet:ſed tu
quid ais?ſcio.n.te familiarẽ eſſe,Othonum ait(dic mihi)

Iuliã ferre?hoc ſenſu:ſed tu quid ais?Otho,cuius te ſcio familiarem eſſe,nunquid ait,dic mihi,ſe Iuliam ferre non poſſe? Dic mihi)ut ep 21.h.l. Iuliã)Tutiam uidetur uocare ep.2.l.16.atq; hæc fortaſſe illa eſt,quã Suet.i Othon. humilẽ fuiſſe ſcribit. Conſtitutũ) ab Othone. Eſſe)audio. Diſsidiũ) diuortiũ. Pater) Q.frater. Qualis eſſet fama)ipſius Iuliæ. Nihil me audiſſe) de motibus. Ore) forma,ſiue de facie,ut loquimur. Patre)ipſius Iuliæ humili. Cur tu)quæris Quinte frater? Ille)Q.frater dixit. Filiũ)Q.filiũ. Velle)illam Iuliã uxorẽ. ἐβδελυττόμην) aſpernabar,deteſtabar. Negaui)me ſcire. Putaui)al.putare,ut ita dicat:negaui me putare illa,quæ dicantur,eſſe uera. Illa)quæ ſequuntur. σκοπὸς) propoſitũ,ep.18.l.2. Hoc eſt) hic eſt,magis placet,ut σκοπὸς eſt ille,ep. 11.l.8. Huic) Q.fratri. Noſtro) Q. filio. Nihil præbere) quòd illum uelit uxoris dote contentũ eſſe. Illa)Iulia. οὐ παρὰ τοῦτο)non in eo:nõ in eo ponit rẽ,aut difficultatẽ, quaſi quod Q.filius diues non ſit,hoc non curet,dum illum habeat maritũ.ita enim uidetur credidiſſe Q.frater ita,ut illũ Cicero hallucinari putaret. nec locutio illa noua eſt, παρὰ τοῦτο,in hoc,nã & Lucianus dixit, παρὰ τὸν βίον, in uita:quanq;,ſine eo,etiã interpretari poſſumus,ut ſit, illa uero nõ eſt factura ſine eo,ideſt niſi pater præbeat.ſic.n. prope loqtur Ariſtophanes in Auib. καὶ ταῦθ' ἡμῖν παρὰ χρῆμα ἔσται,etſi ſcio ẽt παρακρῆμα legi,& ab eiuſdẽ poetæ interpretẽ in Plutarc. paulò aliter exponi. ut παρὰ λέξιν. Hunc)Q.fratrem. Hallucinari) dum putat Iuliam filio nupturam,niſi præbeat. Quæras)iſtam rem. Potes) ut familiaris Othonis. Certiorẽ)facias. Plãcũ)ep.16.l.16. Hunc Buthrotiũ)Buthrotiis præfectũ.ep.18. l.16. atque hoc addidit,ne quis credat eum Plancũ eſſe,de quo paulò ante mentionem fecit. III.Nonarum) Quint. al. III. Non. Vidiſſe)al.audiſſe. Eum)Plancum, Agripetas) agrarios.ep.18.l.16. Eiectos)conciſos.ep.1.l.16.

M. T. CICERONIS EPISTOLARVM AD T. POMPONIVM ATTICVM LIBER *XVI.*

In Epiſt. I. *Nonis Quint.ueni etc.*

σχόλια

NONIS)omnia,quod ad tẽpus pertinet, reſpondent. Qint.) non dixit Iul.ne offendat in eo,quod paulo poſt reprehendit. Veni)ut conſtitueram.epiſt.26.l.15. In Puteolanũ)ibid. Iens)ut ep.9.l.4.al.poſtridie flens: ſed,poſtridie iens,legendũ docẽt,quę ſequũtur. Brutũ) M.Brutũ,quem,dubitabam,an uiſurus eſſem.ep.21.l.15. Neſide)epiſt.3.h.l. Eo die)Non. Quint.igitur poſtridie iens ad Brutum,in Niſide hęc ſcripſi. Eros)epiſ.15.l.10. Tuas literas)reddidit. Itáne?Nonis Iulijs?)ita ne in tuis literis ſcribis tu,uel proſcribuntur ludi Non.Iul.ep.4.h.l. quaſi ratum ſit,quod M.Antonius tulit,ut Quintilis Iulius appelletur? Macrob. lib.1.Saturn.& Cenſor.de die nat.uiuo Cæſare Cicero utebatur illo nomine.ep.34.lib. 13. & quidem antequam rediret ex Hiſpania, ne quis ex Suet.id poſt reditum factũ ſuſpicetur. Mehercule iſtis) male ſit, uel quid tale. eſt enim ἀποσιώπησις indignatiõis plena.al.de iſtis mehercule:unde fortaſſe totus locus ita legit poſsit:ſed de iſtis mehercule ſtomachari totum diẽ licet. Bruto nil?)ſcriptum eſſe,quum ſcribendum eſſet? ep.29.l.15.al.Bruto Iul?hoc eſt,Bruto Iulijs ſcribere,uel ludos eius ita proſcribi.turpe uero erat Bruto,qui tyrannum interfecerat, ad eum ſcribi, uel eius ludos proſcribi diebus menſis à tyranno dicti. & ob id poſtea dixit, ſe

ſcripturum,ut uenationē proſcriberent,III.Id.Quint. nō autem Iul.ep.4.h.l. Redeo ad meum igitur ἔλθωμεν. nihil uidi)redeo igitur ad meũ illud, quod uſurpare ſoleo, eamus.nihil enim uideo,quod me retinere debeat. aliter uerbum græcum legitur.ἔτεωμεν,quod nos ita legendum ſuſpicamur,ἑτοῖμον,paratum:unde duplex ſenſus elici poteſt:uel,redeo igitur ad rem meam,quum in Puteolanum ueniſſem,nihil uidi ad nauigationem à meis paratum:uel redeo igitur ad illud meum dictum, quo Pompeiũ olim momordi,parati nihil uidi,ut tyrannoctonos item mordeat,præſertim quum Brutum minus paratum audiſſet. ep.4.h.l. Agripetas)agrarios.ep.18.h.l. Conciſos) eiectos.ep.30.l.15. Audio?) à Formianis?ibid. & à fama? ep.ſeq. Plancus)ep.16.h.l. Curſim?)fugit?ep. 30.l.15. & ep.4.h.l. Diem,& noctem) illum currere. & meditabar Plancum diem,& noctem currere, non autem meditabar diem,& noctem,quod eſſet abſurdum. Profectionem)in Greciam.ep.13 l.14. Laudari)probari,ep.30.lib. 15.in cœlum ferri.ep.6.h.l. Dynæos)piratas olim à Pō peio in agrum Dymæum deductos. Strab.li.8.Plutarc. in Pomp.& Appian.in Mithridat. Agro)olim à Pompeio aſsignato. Pulſos)ab iſtis agripetis, uel ab indigenis. Mare infeſtum habere)ep.22.l.9. Nil mirum) quũ & pulſi ſint, & olim fuerint piratæ. Videndum eſt, ut manſio laudetur) gaudeo quidem meam profectionem laudari, ſed,quoniam Dymei mare infeſtum habent ita, ut tuta non ſit nauigatio,uidendũ eſt,ut, ſi forte ob id ſit manendum,manſio quoque laudetur. ἐν συμπλοίᾳ) in ſocietate nauigationis,in eadem nauigatiōe.ep.4.&.5.h.l. Præſidij)contra ſuſpiciones periculi.ep.4.h.l. Opinor) audio.ibid. Minuta nauigia)Brutũ habere. Sciam)quũ ad ipſum peruenero. Cras)ſcribam. Ventidio) ep.34 l. 10.fam.& Plin l.7.cap.43. πανικὸν)repentinum, & uanum terrorē.ep.20.l.15. Sexto)Sext.Pompeio.ep.1.l.14. Ad arma)iturum,nec ab his diſceſſurum.epiſt.23.l.15.ſed

uerba,quæ ſequuntur,uidentur poſtulare,ut potius expo namus,non iturum.& ſanè M. Lepidus pacem effecit, qua ſperabant omnes breui fore,ut Sext. Pompeiũ Reſ. aſpiceret.Philip.5.&.13.& Dion lib.45.hinc ep.30.l.15. recte dictum fuerit,Sextum ſcutum abijcere nolebã,quã uis id multò poſt factum eſſe uideatur,ut diximus ep.23. l.15. Sine bello)Sexto ſcutũ abijciente,& nullo alio ad uerſante tyrannidi. Seruiendum) Antonio præſertim. Calendis Ianuarij)ep.25.l.15. Panſa) nunc Cos.Des. & tunc Cos.futuro. λῆρος πολύς) nugæ multæ.epi.25.l.14. In uino,& in ſomno) ſpem ponere. Iſtorum) Hircij, & Panſę.ep.12.l.14.& ep.27.l.16.fam. Ciceronis)mei filij. Rationes)inſularum,& prædiorum dotalium. ep.18. &.21.l.15.Ouius)M.Ouius M.F.Ter.Rufus,in ueterum monimentis legitur.hinc Ouia ep 16.l.11.al.obuius. Re cenſet)de Cicerone filio,ut meſſala.ep.18.l.15.al.recẽſes, ut ſit, tu obuius, & ultro recenſes. Sat abunde) al. ſit abũde. Satis eſſe)Ciceroni meo. Xenonem)ep.18. l.14. γλισχρῶς)parce,reſtricte. Minutatimq́;) ne largius ille, quã par ſit,impendat. al. ideſt minutatim,ut interpretatio quædã adiecta eſſe uideatur. Permutaſti)ut permutaretur,curaſti ep.15.l.15 Fructũ)mercedem.ep.18.l.15. Annus)prim⁹.ep.16.l.15. Habeat)ultra fructũ inſularũ, ex quo aliquid in itinere conſumpſit.ego uero ſtatui, ut habeat totũ fructũ in annuũ ſumptum. Itineris) quod filius fecit,Athenas proficiſcens. Ex Cal.Apr.)ſic.n.annuũ tp̃s conficitur.ep.16.l.15. Accõmodetur)ſumptus. ep.27.l.12. Inſulæ)prębent. Tantum)fructũ, quantus eſt HS LXXX. Quid)facturus erit,& quo ſumptu cõtentus futurus.ep.27.l.12. Socrũ)meã, Publiliæ matrẽ. ibid. Ferendã)& ob id domũ conducendã. ibid. Pindaro)nomen liberti in ueterũ monimentis, & ſerui apud Val.Max.l.6.cap.8. Decumano) q decumanus eſt. al. de Cumano,ut ſit,quũ Pindarus me Publiliæ, & matris nomine rogaret,ut illis in Cumanũ uenire liceret, nega-

ui,ut.ep.27.l.12. Quintus filius) q me Puteolos eſt proſecutus ep.30.l.15. Catonē) talē, qualis erat Cato ſic Fauonium.ibid. Pater) Q. frater. Filius) Q. filius. Spōdeтem) ita fore. Huic) Q. filio. Dabo) ad te.ep.3.h.l. Eę) tunc dādæ. Has) præſentes, ut aiūt. Motū) Q. filij uerbis. Faciat) Q. filius. Cōmune) nobis, q θεῷ ſumus. ep. 2.l.2. Is) Q. filius. Hinc) uult ꝓficiſci. VII. Id. Quint. al. III. Id. recte nā quū has literas VIII. Id ideſt poſtridie Non ut ſupra dictū eſt, ſcriberet, cras, non VII. Id. dixiſſet. Attributionē) dilatā, collatam. In Idus) quibus numerari ſolent numi.ep.24.l.14. Vrgeri) à creditoribus. habebat enim ęs alienū.ep.41.l.13. Brutū) ad quē iens, hæc ſcripſi. Erotē) qui tuas literas attulit. Remittam) ep. ſeq. Excuſationem) querelæ.ep.28.&.29.l.15.

In Epiſt. 2. VI. Id. duas epiſtolas accepi, etc.

σκόλια.

SEXTO Id.) Quint. Bruti) tabellario. Alia) agripetas conciſos, & Plancum fugiſſe.ep.ſup. Hoc ferendum) quòd uerum, ut cupiebam, de agripetis, & de Plāco non ſit. Erotem) ep.15.l.10. Remiſi) ep. ſup. Eſſet) loqueretur, tractaret. Hortenſio) filio.ep.3.l.6.& ep.17. l.10. Equitibus) fortaſſe ut ep 7.l.4. Impudenter) facit, petens. Debetur) fortaſſe ꝓpter Puteolos.ep.3.l.7. uel propter Cluuianum, ut Hortēſius fuerit inter cohęredes. ep.6.h.l. Cal. Sext.) ibid. Videbit. Idibus de) al. uidebit Idibus. De. al. uidebit. De. Publilio) ep. 27.l 12. Quod) reliquum. Perſcribi) in codice, & nunc non ſolui. Deceſſerimus) ita, ut urgere non debeat. epiſt.5.h.l. Qui de reſiduis CCCC. HS. CC. præſentia ſoluerimus, reliqua perſcribamus) quum ex CCCC. HS. CC. ſoluerimus, & quidem præſentia, quum noſtro iure aliter poſſemus facere, æquum uidetur, ut reliqua in codicem referamus, neq; nunc ſoluamus. pro perſcribamus legitur etiam, reſcribamus. Loqui) hac de re. Cum eo) Publilio. Eum) Publiliū. Commodū noſtrū) ſoluēdi reliqua.

Expectare) nunc in tabulas referendo, & non urgendo. Debere)ep.6.h.l. Iuris)quo nō utimur.ibid. Quod eris Romæ)ante ꝗ̃ in Epeirū proficiſcaris.infra. Reliqua) quę mihi debentur.ep.15.l.15. Apta ſint) concurrāt nomina.ep.ſeq. Ad ſoluendū)quibus debeo. Non reſpōdeant)non ſoluāt. Fama mea)quę agitur,niſi ſoluā.exiſtimatio ep.14.h.l. Potius)antiqus. Bruto) M. Bruto. Neſide)ep.ſeq. Tereo)fabula olim ab Accio de Tereo ſcripta,& nūc ī Bruti ludis acta.ep.5.h.l. Accio)L.Accio poetæ,cui⁹ in ſingulis uerſib⁹ ppl's Ro.maxīo clamore,& plauſu Bruti memoriā eſt proſecutus.Phil.1.&.10. Antonio)pp cuius arma ipſi Bruto adeſſe non licuit.ibi. Plaudendo)al.laudādo. Iſtorum)Cæſarianorū. Incēdi)his plauſibus. Doleāt)Cæſariani his plauſib⁹. Quid libet)quod lubet,in ipſo Afranij carmīe leges Tuſcul.4. Conſiliū)profectionis ep.13.l.14. Laudari) ep.ſup. Varios ſermones)de meo itinere.ep.25.l.15. Trahebā) diffe rebam. Euro uilla)ſic nec in Pompeianū ſe abdidit tempeſtatibus.ep.10.h.l.al.furore illo.recte,niſi fallor.nō.n. uideo,cur Cicero e uilla euro potius,ꝗ̃ auſtro, cui Puteoli,ubi tunc erat,magis expoſiti uidentur,ita ſe extrudi ſcribat,ut Brunduſiū cogitet: quaſi uillas alias nō haberet, quò ſe conferre poſſet:aut uenti uis ea eſſet,quæ illū diſcedere cogeret,&.nō Antonij furor.huc accedit,q^d Puteolis naue diſcedēti nihil erat,cur Brunduſiū peteret,tot litora circūuehendus:quū uel terra Brunduſiū proficiſci poſſet,uel naue uectus aliunde in Grçciā cōmodius trāſmittere. Brunduſiū cogito) aliter,atq; tibi placebat. ep. 22.l.15.al. Brunduſiū pergere cogito. Legionū)ep.2.et 13.l.15. Piratarū)Dymęorū.ep.ſup. Apparere) & mare infeſtū habere.ibid. Seſtius)ep.17.l.5.& ſi Seſtius Naſo ur̄ eſſe is,qui inter cōiuratos ponitur ab Appian.l.2. VI. Id)Quint. Expectabatur)ep.27.l.15. Non uenerat)cum ſuis nauigijs.ep.4.h.l. Caſsius)C.Caſsius. Claſsicula ſua)ep.4.h.l. Venerat)ad Brutū. V.Cal.)Sext.ſed ego

malo

malo legere,V.Id.quū non ita multò poſt ſcribat,ſe cō-ſcendere è Pompeiano.ep.ſeq.& ep.6.h.l.ad Siccam ue niſſe octauo die & quidē IX.Cal. Aculanū)al. Æculanum,ut in Ptolemęo ſcribitur,& inter mediterraneas urbes numeratur.unde apparet Ciceronem Brunduſiū ter ra,nō mari proficiſci cogitaſſe.ep.2.l.3. Reliquas) reliqua res, uel potius reliqua oppida,quę ſunt in uia,quam deſcribit Strab.l.6. De Tutia ita putaram)de Tutia ueſtali ita rem habere,ut ſcribis,putaram.Plin.li.28.cap.2. & Val.Max.l.8.cap.1.uel potius de Iulia ita eſſe,ut ſcribis,putarā,& ob id ἐβδελυττόμην.epi.30 l.15. C.Metio) ep.29.l.15.quidā P.uel Sp.Metius legitur ep.1.l.7. fam. Planco)ep.16.h.l.Oppio)q reſcripſit.ep.11.h.l. Scripſi) de re Buthrotia.ep.16.h.l. Reddere)literas. In Epeiro) ep.ſeq. Eò) in Epeirum.Te autore)te probante. ep. 25. l.15. Veniendum)ad Cal.Ian.ibid. Literas)mitte. Aliquem)quēlibet,qui eò ueniat. Mittito)tabellariū. ἡρακλείδιον)Heraclidion.ep.28.l.15. Salui) uenerimus. Ado riemur)ſcribere aggrediemur.ep.4.l.15. De glīa)libros. ep.28.l.15. Eclogarīj)qui ταῖς ἐκλογαῖς delectantur. ue teres.n.Grāmatici ἐκλογὰς,odas,ſatyras,& reliqua id ge nus ſcripta uocare non dubitarunt. Saluius)anagnoſtes. ep.42.l.13. In conuiuio)ep.ſeq. Placēt)libri de gloria.

In Epiſt. 3. Tu uero ſapienter:nunc etc.

σχόλια

TV uero ſapienter)feciſti. Antonio) Cos. Tiburi) in Tiburtino Metelli Scipionis.Philip.2.&.5.& epiſ.2. l.12.fam. Sapienter igitur)ἐπανάληψις. Manus dediſti) Antonio.Prouer. Gratias egiſti)de re Buthrotia: quòd cauſas probauit.epiſt.16.h.l. Deferemur)& ideo Antonius,& reliqui potentiores retinendi ſunt amici, ut rem ipſam familiarem per ipſos tueri poſsimus. Quòd uero ſcribis)proximis literis. Delectari)& iuuari. epiſ.10.h.l. O Tite,ſiqd ego)libro, qui, Cato maior,inſcribitur,ep. 25.l.14.uel de ſenectute,cuius principium eſt:ò Tite, ſi-

quid ego:ep.10.h.l.& Titus prænomẽ eſt Attici,ad quẽ librum ſcripſit.ep.16.l.2. Siquid agis) ſi legens illum librum,aliquid proficis. Addis)affers,ut loquitur Phi. 4. Erotem)ep.15.l 10. Munuſculo)aliquo libro. Expectare)ſiquis recordetur ep.ſup.ſcribi Erotem remiſſum fuiſſe:& uerba,quæ ſequuntur,paulò accuratius conſideret, animaduertat ille,niſi fallor,expectaſſe, legendum eſſe. Non feſeliſſe) quoniam munuſculum attulit:uel, ſi ſupra legas,expectare,affert. σύνταγμα) uolumen.epiſ.38.l.12. ἀρχέτυπον) exemplar,ep.5.l.12. Hunc) ἀρχέτυπον. Macrocolum)ep.25.l.13. In arcano)in occulto:uel in Arcano Q.fratris.ep 2 l.10. Conuiuis tuis)ep.ſup. & ep.4.l. 12. In me)in librum meũ.Irati)ut à te male accepti. Cicerone)meo filio. Audiuimus)ep.17.&.18.l. 15. & ep.1. h l. Xenone)ep.18.l.14. Nihil ab eo)factum , aut datũ. ep.1.h.l. Erote)al.Herode.recte,ut ep. 29. l.15. Faciã) meminero.ibid.atque id ipſum,quum Athenas peruenero,ubi tunc non erat Eros,ſed Herodes.ep.18.l.14. Saufeio)ep.1.l.7.is tunc Athenis uidetur fuiſſe. Ex Xenone)Philoſopho potius,q̃ ꝓcuratore.ep.10. &.11.l.5. De Quinto fratre) al.de Q.F.hoc eſt,de Q. filio.recte.ep.1 h.l. Meas literas)quas in eã partẽ ſcripſi, ne me motum. putares.ibid. Ab ipſo)Q.filio. Redditas)illas, quas illi ipſius arbitratu dedi.ibid. Te)ut prudentẽ,& ſępe exptum. Fefelliſſet)Q.filius,ẽtſi nõ accepiſſes meas literas prius à tabellario. Veruntñ)gaudeo,ut ep.12.l.14. Sed expecto)ut ſciam. Ille)Q.filius. Tecũ)egerit,ſit locutus. Suo more uterque)tu prudẽter,& moderate,ille impudẽter,& temere egerit. Eas literas)quas iſta de re ſcribes. Curiũ)ep.2.l.7. Eſt amabilis) eſt,quem facile diligas.ibid. Diſceſſu)ep.13.l.14. Diiungor à te) ep.5.h.l. Dignitate)ꝙ Reip.defuiſſe uidebor.ep 13.l.14. Subabſurdũ)ὑποσολοικὸν.al.abſurdũ. Pacẽ)quę nũc eſt. Bellũ futurũ.ep.23.l.15.Hoc prædixi Cicero,ut alia multa,tanq̃ uates.Nep.in Attic.ipſe ſua rerũ futurarũ auguria uo-

cat Philip.2. Prædiolis)uillulis.ep.6.h.l. Amœnis) ep. 19.l.12. Conſumimus).al. conſumemus. Proderimus) ep.13.l.14. Ciceroni)meo filio. Profici) προχόπτεσθαι, unde προκοπή.ep.17.l.15. Promittis)ep.30.l.15. Aderis)ſaltē in Epeiro.ep.ſup. Reliquorū meorū) quæ mihi debentur. ibid. Explicata ſunt)ab Erote.ep.15.l.15. Dolabellę nomen)ep.23.l.14. In his)reliquis. Et attributio eſt mihi nominū ignota)al.& attributione mihi nomina ignota: non omnino male:hoc eſt, nomina mihi ſunt ignota pp attributionē,quæ me abſente facta eſt.ep.13.l.15.hanc ut cōficiat,Tironi mādat ep.24.l.16.fam. Cōturbor) non cōturbo,ut ep.7.l.4.uř enim iocari ī uerbo illo. Balbū) ep.3.l.7. Non cōcurrerēt nomina)nō quadrarent rōnes: non fierent paria:non concurrerent mea reliqua cum debitis:ideſt,reliqua,ex qbus tū abūdare debeo. ep. 15.l.15. non eſſent apta ad ſoluendū.ep.ſup. Subueniret)de ſuo. Siquid eiuſmodi accidiſſet)ep.ſup. Cum eo)Balbo. In Epeirū)ep.ſup. Hæc ego)ſcripſi. E Pōpeiano)quò ueneră.ep.ſup. Tribus actuariolis)ep.6.h.l. & ep. 12.l.10. Decēſcalmis)alij,decē ſcalmorū,ut lib.1.de orat. nauiculam duorū ſcalmorū dixit. Brutus)M.Brutus. Neſide) inſula Campaniæ.Plin.lib.19.cap.8.& quidem Luculli. Philip.10. Etiā nunc)ut prius.ep.ſup. Caſsius)qui cum claſsicula uenerat.ibid. Deiotarum) Regem. ep.12.l.14. Eram)al.Herā:unde nemo non uidet legendū eſſe, Hieram ex orat.pro Deiotar. Qui)Hieras. Bleſamius)orat. pro Deiotar. Ad me)rus. Ei)Hieræ. Præſcriptū eſſet) à Deiotaro. Sexti noſtri)Peducei.epi.11.l. 7. uel, Seſtij noſtri,legas licet,qui uidetur olim negotia in regionibus illis habuiſſe,ep.17.l.5.& Seſtius huiuſcemodi hoſpitibus delectabat.ep.1.l.13. Ageret) cum Antonio.ep.12.l.14. Illum) Sextum. Quenquam noſtrum)hoſpitum.Phil.2. Attulit)ſed ſyngrapham in gyneceo confecit.ibid. Plurimam)ſalutem. Dicas)non referas, quia prius illa non dixerat.

In Epiſt. 4. Ita ut heri tibi narraui, etc.

σχόλια

ITA ut heri tibi narraui, uel fortaſſe hodie: Quintus enim altero die ſe aiebat. In Neſida VIII. Id. Ibi Brutus) nos hoc modo legimus: ita, ut heri tibi narraui, uel fortaſſe hodie (Quintus. n. altero die ſe aiebat) in Neſida VIII. Id. ibi Brutus. Vt, inquit, expoſui, & narraui his literis, quas Quintus heri tibi, uel fortaſſe hodie (is enim dixit à datis literis altero die ſe Romæ fore) reddidit, ita in Neſida VIII. Id. ſum profectus. ibi erat Brutus. ep. 1. 2. et. 3. h. l. Ille) Brutus. De Nonis Iul.) ep. 1. h. l. Conturbatus) qđ ſcriptum eſſet. Non. Iul. Scripturum) ad ludorum procuratores. Venationem) ut ep. 1. l. 7. fam. Ludos apollinares) ep. 19. l. 2. al. lud. Apollinar. ſic enim ueteres, Probo autore in notis, ſcribebant. Proſcriberent) ſic proſcribere auctionē. ep. 16. l. 13. III Id.) fortaſſe IIII. Id. nā lud. Apollinar. V. Id. fiebant. ep. 14. l. 4. & Varr. ſed ÿ fortaſſe per duos dies ſunt celebrati. Quint.) nō autem Iul. quid enim turpius Bruto? ep. 1. h. l. Libo) ep. 11. l. 7. Philonē) T. Iulius Philo Deſpotus, in ueterū monimentis inuenit. Pōpeÿ) Sext. Pōpeÿ. Hilarū ſuū) libertū. al. Hilarū ſuū libertum. A Sexto) à Sext. Pōpeio. Ad Conſules) ad Antoniū, & Dolabellā Coss. Alio nomine) quā Coss. quū iſti non ſint uere Coss. ut de Piſone, & Gabinio dixit orat. pro dom. Videretur) mutandū. Pauca) erant. παρὰ λέξιν) non proprie dicta, ut παρὰ μέλος: præter dictionem. cuius partes ſunt στοιχεῖον, συλλαβὴ, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λόγος. Ariſtot. in Poetic. ſiquis igitur non proprie, aut obſcure loquitur, is παρὰ λέξιν loquitur. ὁρίζεται γὰρ λέξεως ἀρετὴ σαφῆ εἶναι. Ariſt. l. 3. Rhetor. plura Hermogenes tomo 1. περὶ τῶν ἰδεῶν. ſic loquitur Ariſt. l. 2. Rhet. Cæteroqui) al cæteraque: quod minime diſplicet. Grauiter) ſcripta. Non contumaciter) non enim pacem aſpernabatur. ep. 1. h. l. Addi) Sext. Pompeÿ literis. Placuit) nobis. Quod erat) ſcriptū in illis literis. Coss)

Cōſulibus. Vt eſſet)ſcriptū. Prętt.Trib.pl.Senatui)ut literarū præſcriptio ita eſſet:Sext.Pōpeius Cn. F. S.D. Coſs.Prętt.Trib.pl ſenatui.ſic ep.1.et.2.l.15.fam.nec.n. uериſimile eſt,uoluiſſe Ciceronem.Coſs. tolli,præſertim quū placuerit addi,non demi. Illi)Coſs. Nō proferrēt eas)tanq̄ ad ſe priuatim,nō publice ſcriptas. Sextū) ipſum Sext.Pōpeiū. Nunciauit)nobis Libo.al.nunciāt.ſ. Philo,& Hilarus liberti. Carthagine)Hiſpaniæ. Dion. l.45. Boreā)Boreā uocat Plin.l.3. cap.3. De Cæſare) de Cæſaris cæde.ep.1.l.14. Illum)Sext.Pompeiū. Vlteriore)Hiſpania. Libonē)ut ſocerū.ep.11.l.7. Nihil eē) cur à ſe Antonius,et reliqui pacē ſperarent. Larē ſuum) occupatū ab Antonio.Phil.2. Liceret)ſibi redire.Phil. 13. De Buthrotijs)ep.30.l.15. Nihil reperiebam)ꝙ alia fama in his locis fuerit.ep.2.h.l. Agripetas) epiſt.1.h.l. Plancū)ibid. Quid eius ſit)quid eius rei ſit. Aliquid literarum)dederis. Brunduſiū)ep.2.h.l. Dubitabā) epi. 21.l.15. Legiones)ep.2,&.13.l.15. Hęc autē nauigatio) Puteolis inſtituenda,ep.21.l.15.certe Hydrunte.epiſt.ſeq. Periculi)à Piratis.ep.1.&.2.h.l ὁμοπλοΐα)ſocietate nauigationis.ep.1.h.l. Paratiorem)à claſſe. Audiebā)& opinabar eum minuta nauigia habere. ep. 1.h.l. Domitius) ep.47.l.13.hic ēt inter cōiuratos fuit.Philip.2. Dicrota) ep.11.l.5. Seſtij)qui expectabatur. ep. 2.h.l. Buciliani) ep.19.l.15. Bucolianū quendā inter coniuratos ponit Appiā.l.2. Caſsij claſſem)ep.2.h.l. Nō numero) Caſsius enī cōuertet curſum ī Syriā,ubi expectabat̄,ep.13.l.15.& quo poſtea ꝓfectus eſt.ep.11.l.12.fam. Fretū)ſiculū.ep. 6.h.l.& ep.1.l.2. Videt̄)ep.ſeq. Exploratiora) à piratis non eſſe periculū. Et teſtis)Eteſijs,legendū cōtēdimus. cupio,inquit,uti Bruti ὁμοπλοΐα, at, ſi quum proceſſero, tutā nauigationem uidebo,nauigabo,& utar Eteſijs:qui tn̄ poſtea proſequi noluerunt.ep.25.l.12.fam.& ep.15.ad M.Brut.ſic loqtur ep.5.l.14.fam.qđ ſi,teſtis,placet,nauigijs,iterp̄teris neceſſe ē,ut,lintriculo,ep.11.l.10.al.teſtibꝰ.

In epiſt. 5. Tuas iam literas Brutus etc.

σχόλια

TVAS iam literas) præſertim de ludis.ep.29.l.15. Brutus)M.Brutus. Non nouum)uidetur tolleda negatio.nam ſi de Tereo prius audiuerat, qui Brutum putabat? Tereo)ep.2.h.l. Accij)Poetæ.ibid. Ille)M. Brutus. Brutum) Accij poetæ fabulam de L.iunio Bruto, qui Reges expulit,ſcriptam.lib.1.de Diuinat. Putabat) Brutus Brutū fabulam ſuis ludis actam putabat,ut facto ſuo maxime accommodatam. Græcorum)ludorum. ep. 1.lib.7. fam. Quintus)Q. filius. Minime ſatisfaciebat) prius.al.minime putabam,ſatisfaciebat. Cōmutatus eſt) animo,quo prius erat.epiſt. 20.l.14. Scriptis meis)fortaſſe περὶ καθήκοντος,epiſt.13.l.15.uel de gloria. ep. 28.l.15. Tali animo mirus ciuis.epiſ.30.l.15 Te, & nobis) θείοις. epiſ.2.l.2.uel te auunculo,me patruo,& Q. fratre patre. Adoleſcentē)Q.filiū. Ei)Bruto. Ipſe) Brutus. Gratuler)ut de ſororis filio ita commutato. Ab eo)Q. filio. Quum ſæpe)al.quum ſpem. De ὁμοπλοίᾳ) de ſocietate nauigationis.ep.1.h.l.ſic loquitur ep.13.l.1. Arripere) al. accipere. μετεωρότερον)magis ſuſpenſum.ep.14.l.15. Eſſe) Brutū,dū loqbar. Erat)μετεωρότερος. Ad uillā)Puteolanā.ep.1.h.l. Rediſſem)à Bruto. Cn.Luceius)nō L.Lucei9.ep.3.l.7. & ep.1.l.9. Illū)Brutū. Caſus)inciderēt, ne diſcedere eſſet neceſſe. Venuſiam)ita poſitam, ut inde iter utroque dirigi commode poſsit,Brunduſium, & Hydruntem. Strab. lib. 6. Expectem de legionibus) ep.2.&.13.l.15. Si aberunt)niſi iocus hic lateat, ſenſus uidetur poſtulare,ut legatur:ſi aderunt. Quidam arbitrantur)qui dicunt eas aduentare. ep. ſup. Hydruntem) proficiſcar.ep.22.l.15. Neutrum)iter. ἀσφαλὲς) ſecurū. ep.12.l.7.& ep.8.h.l.atque hoc quidem à legionibus,illud uero à piratis.ep.ſup.ſic igitur penè concludit: ſi nō uenient legiones,Brunduſium petam:ſi uenient,Hydruntem:ſin iter Brunduſium non erit ſecurum à legionibus,

Hydruntem uero à Piratis, Puteolos reuertar, hoc eſt. eodem. & ita uideor iocari. Pręter te) à quo diſiungi nollem. epiſto. 3. h. lib. Circunſpice) proſpice, quò iſta uergant. epiſt. ſeq. Ante erubeſco) al. ante, quàm erubeſco. recte. uide, inquit, quid mihi faciendum ſit, & circunſpice ante, quã nauigem, ne forte me poſtea pudeat. Dies) ferias, quibus ut ego puto, ſenatus non haberet. ſiquidẽ Cal. Ian. initium cogendi ſenatus fore uidebatur. epiſto. 9. h. lib. & Philip. 1. & 5. ad quas Cicero cogitabat adeſſe. ibid. & epiſt. 25. l. 15. Lepidi) unde Lepidianos uocat epiſt. 10. h. l. Et aptos) al. & apte, ut ſit, deſcriptos, & apte, ſcilicet deſcriptos. Reditus noſtri) ante Cal. Ian. epiſto. ſeq. ῥοπὴ) impulſio, momentum. Demoſt. orat. 11. ἡ μακεδονικὴ δύναμις ῥοπὴν ἔχει τινὰ, καὶ χρῆσιν. & Ariſtoph. in Veſp. ἔχεται ῥοπᾶς. ἀντὶ τοῦ μεγακρατος, inquit interpres. Ad proficiſcedum) in Græciam. ep. 13. l. 14. Tuis literis) ineſt, quum te affore promittas. epi. 3. h. l. Vtinã te) uideam. Illic) in Græcia, certe in Epeiro. epiſt. 2. h. l. Sed ut conducere putabis) facies.

In Epiſt. 6. Nepotis epiſtolam expecto. etc.

σχόλια

NEPOTIS) fortaſſe Cornelij Nepotis, ad quẽ ſæpe ſcripſit Cicero. Suet. in Cęſ. ep. 13. l. 13. & epiſt. 13. h. l. Cupidus) eſt. Ille) Nepos. Meorum(?) meorum ſcriptorum(?) mearum rerũ(? γαυριῶ) glorior. Legenda non putet) tantum abeſt, ut cupiat. Ais) Nepotem ponendum eſſe, uel cupere. μετ᾽ ἀμύμονα) poſt carentem reprehenſione: μῶμον, καὶ ψόγον οὐκ ἔχοντα, ut exponit interpres Homer. Odyſ. κ. ſicut Aiax Odyſ. λ. dicitur ἄριστος εἶδός τε, δέμας τε τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ᾽ ἀμύμονα πηλείωνα: atque iterum non multò poſt. hic uero, niſi planè decipior, Brutum, uel Sext. Peduceũ ſignificat, quum uocat ἀμύμονα, niſi forte ſequitur ἐπεξήγησις, tu uero ἀμύμων, tu uero is es, quem uoco ἀμύμονα. Ille quidem ἄμβροτος)

ille quidem immortalis,ut Brutus , qui Deus eſt futurus. ep.11.l.14.ꝙ ſi legatur,ut ego penè ſentio,ille quidē ἄβρωτος,exponetur,Nepos quidem nō eſt homo:Nepos quidem inhumanus eſt, qui ea , quibus ego maxime χαίρω, legenda non putet.niſi magis placeat,ille quidem ἄβρωτος,ut apud Lucian. in Piſcat. ἄβρωτος γάρ ἐστι quum de Philoſopho Cynico quaſi piſce capto loquatur: quanq̄ ἄμβροτος is etiã dici poſsit,qui peccet παρὰ τὸ ἁμαρτῶ,ut Grammatici docent. συναγωγὴ)collectio.ep.15.l.9. Tiro)ep.5.l.13. A te)ad quem ſunt miſſæ. Vibonem)ep.2. &.3.l.3. Ad Siccam)ad Siccæ fundum.ibid.ut in Siccę ſuburbanum.ep.28.l.12. Prodromi nulli) Eteſiarū nulli prodromi,Plin.l.2.cap.47.nedum Eteſiæ ipſi,quibus uti uolebam.ep.4.h.l.prodromi Pompeiani.ep.9.l.1. Pedibus equis)terra,ut pedibus per Macedoniam uenire.ep. 8.l.3.al.pedibus,equis.al.pedibus,et equis,ut Maſiniſſa dicitur in Catone,iter ingreſſus pedibus,& equo. E Põpeiano)unde conſcenderam.ep.3.h.l. Veliæ)epiſt.ſeq. Apud Talnã)in uilla Talnæ.ep.29.l 13. al.apud Taluã, & ſanè Iuuentij Taluæ dicebantur.Liu.l.45.Plin.lib.7. cap.53. IX.Cal.)Sext. Regium)unde Regini, ep.ſeq. & Philip.1.ſicut à Regio noſtro Regienſes. epiſt.7. l.13. fam.dicuntur.al.Rhegium.ep.4.l.10. Illic) Rhegij. δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες) longam nauigationem meditantes : περὶ μακροῦ πλόου διανοούμενοι , ut exponit interpres Homer.Odyſ.γ.epiſt.12.h.l. Corbita)naui oneraria , & ob id tarda.Plau.in poenul. Patras) accederemus. epiſ. 9.l.5. Actuariolis) epi.3.h.l. Leucopetram) epiſt.ſeq. promontorium agri Regini.Philip.1.Tarentinorum uero hic uocat , ꝙ eſſet Tarentinorum colonia , ut alij putant:uel ꝙ eſſet in ſinu Tarentino,qui 240.mil.paſſ. uel, ut alij uolunt,390.complectitur. Strab.lib.6. Aſt inde) aliter ac inde. Corcyram)epiſto.9.lib.5. Etſi)accedere uolemus. Oneraria) corbita. Freto) epiſt. 4. huius lib. Syracuſis)quò poſtea Cal. Sext. ſe ueniſſe dixit Phil.1.

Mecum) loquor ea, quę ſequuntur. ἡ δ᾽εῦς᾽ ὁδός σοι τί δύναται,) hæc uia tibi quid poteſt? epiſto.11.lib.15. Tecum) ò Attice, à quo diſiungor epiſto.3.h.l. Villulas) ibid. Periculum) cędis impendentis epiſt.13. lib.14. Vlum eſt) periculum, ut in pace ep.3.h.l. Ad ipſum) periculum belli futuri.ibid. In cœlum ferri) laudari ep.1.h.l. Cal. Ian.) ep.25.l.15. Eſſe) tunc. Athenis tuis) epiſt.10.l.5. Proſpice) circunſpice ep.ſup. Iſta) res Romanæ. Affer ipſe) ueniens,ut promittis ep.3.h.l. Expedi, exolue) ita, ut nihil à me expectes ep.2.h.l. Bella reliqui) nomina bella,& explicata reliqui ep.3.h.l.al.bella reliqua reliqui, σὺν προσωνομασίᾳ ep.2. &.3.h.l. Cohæredibus) ep.44.l.13. & in his Hortẽſio ep.2.h.l. Cluuiano) ep.9. & 10.l.14. Publilio) ep.27.l.12. Vrgere) ad ſoluendum. Iure non utimur) quum deceſſerimus ep.2.h.l. Ante diem) uelim ſatisfacias. In Epeirum) proficiſceris. epiſt 3.h.l. Satiſdato) ut ep.14.h.l. De gloria) ep.28.l.15. Tertio) nam quatuor erant libri epiſto.13.l.13. σύγγραμμα) opus, conſcriptionem. In Tuſculano) quum eſſem in Tuſculano. Abuſum) in tertio Academico. In eum librum) de gloria.

In Epiſt. 7. VIII. Id. Sex. cum à Leuc. etc.
σχόλια

VIII. Id. Sext.) quum Cal. Sext. Syracuſas ueniſſem. Philip.1. Leucopetra) quò me uenti detulerant.ibi. Auſtro) quo pacto ex Leucopetra, atque adeo ex Italia in Gręciam nauiganti auſter aduerſus eſſe poſſit, dum reflectitur, periti etiam nautæ docere poſſunt. Cicero certe ſe ab eo reiectum hic, Philip.1. ep.15.ad M.Brut.& ep.25.lib.12.fam.teſtatur: ep.uero.2.lib.7. & epiſto.9.lib.16. fam.ex portu Corcyreorum in Italiam ad Hydruntem auſtro perueniſſe ſcribit. quin ſummus Poeta, ut alios mittam, quum Æneæ nauigationem lib.3.deſcribit, hunc uentum ſemper fere nominat. Valerij) P. Valerij comitis,& familiaris.Philip.1. Regini) municipes, ibid. Hęc)

quę ſequuntur.alij,hoc alij,huc. Edictum Bruti,& Caſſii)quod plenum æquitatis uidebatur.Philip.1.ꝙ eo Prętores aliquid à Cos. poſtularent, epiſto.3.lib.11.fam.teſtarenturq; libenter ſe uel in perpetuo exilio uicturos, dum Reſp. concordia conſtaret. Paterc. & ſi diuerſum hoc uideri poteſt ab eo, de quo alibi retulimus. Cal.) Sext. ut exponitur Philip.1.ſed quum ibi ſcribat ſe Cal. Sext. Saty. Syracuſas ueniſſe, & hic ad Leucopetram VIII.Id. Sext. reiectum,non uideo, quomodo Regini afferre potuerint,Cal.Sext. quę iam præterierant,frequentem ſenatum fore. Quare facile adducor,ut credam, hic rectius,Cal.quàm in Philip.1. Cal. Sext. legi,& exponi debere,Cal.Septemb. quibus etiam ſenatus erat futurus.Philip.5. A Bruto,Caſſio) al. à Bruto, & Caſſio. Adeſſent)in ſenatu. Antonius)Cos. Cederet)optimatibus,& ad autoritatem ſenatus rediret. Philip.1. Res) Reſp. Conueniret.) ſic loquitur lib.1. de legibus. Noſtri)ἥρωες ep.4.l.14. Redirent) tutò ep.11.l.15. Subaccuſari)& uituperari ep.13.l.14. Delectabar)nam multa mouebant ep.3.h.l. Sententiam)de mea profectione. Approbator)ut quęrebam ep.25.l.15. Cal.Ian.)ibid.& ep. ſup. Minus periculi) quod nullum erat ep. ſup. Abeſſem)à Rep. In flammam)ad bellum ep.3.h.l. Venirem) reuerterer. Prudenter)facta. ἀνεμέσητα) non inuidioſa, ep.8.l.12. uitio non uertenda. εὐθανασίαν) felicem mortem. Relinque) εἰρωνικῶς,quaſi dicat Atticus:tu Cicero, qui mortem felicem, & bonam Tuſcul.1.uocas, εὐθανασίανq; bene laudas,bene & feliciter patriam,pro qua moriendum erat, relinque. An ego)Cicero. Relinquebā?) Cal.Ian.reuerſurus? Reſtant)in tuis literis Attice. Velim)ego Atticus. σχόλιον) commentarium,interpretationem. nam Suidas exponit, σεμνολόγημα, ὑπόμνημα, ἑρμηνείαν. Elimes)tu Cicero. Iſtuc facere)proficiſci, & patriam relinquere. Iſtum ἀπολογισμὸν συντάξομαι) iſtam defenſionem componam. Iam) quum reuertar? σχολίῳ?)

commentario? Perſeueraſſem) in conſilio proficiſcendi, & in ipſa profectione. Opus fuiſſet) σχολῇ. Hoc ipſum) hoc profectionis. Non conſtanter) feci, proficiſci incipiens, & ſtatim reuertens. Scripta ſunt) præſertim contra Stoicos, qui dicebant, ſapientem ſententiam mutare nunquàm. orat. pro Muræn. Dixit eſſe) nunquàm enim laudata eſt in una ſententia perpetua permanſio. epiſtola longa ad Lentul. & tempori cedere ſemper ſapientis eſt habitum ep. 9. l. 4. fam. Igitur hęc) addis Attice, quæ ſequuntur. al. igitur hoc. Phedro) Philoſopho ep. 1. l. 13. fam. Noſtro) quippe quem ego unice dilexi, lib. 5. de finib. & tu Cicero audiſti lib. 1. de finib. Excuſatio) tua Cicero, uel potius omnium, qui philoſophię cauſa ſecedunt. Eſſet ea uteteris Cicero. Nunc) quum expedita non ſit. Quid reſpondemus?) accuſantibus? Meum factum) de profectione. Catoni) ut Stoico, orat. pro Muræn. Probare non poſſim) ut ſolebam ep. 2. l. 6. Flagitij) εἰρωνικῶς Eſſet uiſum) ne diſcederem. Cato) alter Cato. Extremum illud) in tuis literis Attice. Nam Brutus noſter ſilet) Attici uerba. Hoc eſt) Ciceronis interpretatio. Hominem) me ipſum. Id ætatis) ep. 26. l. 14. Monere) ne diſcedam. Veniſſem) rediſſem. nam prius fuerat ep. ſup. Veliam) ad Talnam ibid. Cum ſuis nauib9) ep. 4. h. l. Haletem fluuium) ep. 21. l. 7. fam. Ad me ſtatim) uenit Brutus. Ille) Brutus. Reuerſione) ſic Philip. 1. ꝙ reuerſio ſit ex itinere cœpto, reditus ex cōfecto. Illa omnia) meam profectionem nunquàm ſibi probatam fuiſſe, & reliqua id genus. Piſonem ep. 12. l. 7. Ferebat Brutus, ex quo primum cognoui, quæ Cal. Sext. in ſenatu fuiſſet ipſius L. Piſonis oratio. Philip. 1. & 5. primus enim Piſo in Antonium eſt inuectus ep. 2. l. 12. fam. Intelligebam) ep. 13. l. 14. Deſperationis) ep. 22. l. 14. Ac relictionis Reip.) cui defuiſſem tam graui tempore epiſto. 13. lib. 14. relictio uero & ſi nouum uideri poteſt uerbum, quia tamen ἀναλόγως deducitur, & Cicero in huiuſmodi

eſt multus, non eſt reijciendum, donec melius inueniatur, ſi modo melius inueniri poteſt. Flentes) homines. Que rebantur) de mea profectione, unde poteram intelligere, me ſuſcipere uituperationem. atque hic παρένθεσις ut poteſt omitti, ita poſita ſenſum clariorem faceret. Me exiſtimari) qui ne Bruti quidem ludos ſpectare uoluiſſem. ep.26.l.15. Olympia) ep.25.l.15. Quouis) ne dum tali, quale nunc eſt ep.26.l.15. Sed hoc) quod ad Olympia pertinet. ἀναπολόγητον) non defendendum, defenſione non egens apud te, qui me in eo non accuſas: nec ego ita peccaui, ut ſim defendendus, quum ad olympia neque acceſſerim, neque accedere cogitarim: & ſi profectus eſſem, defendi non poſſem. Alijs literis) tu Attice ſcribis, ut ſequitur. Prouide) tu Cicero. Sicui quod debetur.) al. ſicui quid debetur. recte. Reſpondeatur) ſoluatur. δυσχρηστία) mutuarionis difficultas, qualis erat ep.16.l.7 uerſura igitur ſolui non poteſt, ut uolebas tu Cicero ep. 2.h.l. Armorum) Belli futuri ep.3.h.l. Freto) ep.ſup. Hanc epiſtolam) qua me mones, ut prouideam, ſi cui qd debetur. Pręſens) Romam reuerſus. Antonij edictum) ep.3.l.11.fam. Legi à Bruto) legi apud Brutum, uel à Bruto datum. Horum Bruti, & Caſſij edictum ep.3.l. 11.fam. Venio) ut proficiam. neque enim id ſpero. Philip. 1. Eſt aſſenſus?) uultu, nedum uoce? ibi. Redijt ipſe poſtridie?) minime. neque enim tuto in ſenatum uenire licebat ep.2.l.12.fam. Hanc ætatem) ep.26.l.14. nam mihi ferē ſatis eſt, quod uixi, uel ad ætatem, uel ad gloriam. Philip.1. Sepulchro) ſuo. Oportet) ideo reuertor, ne abſim, & ut, quicunque caſus conſequatur, extet conſcientiæ meæ teſtimonium. Philip.1. πειράζεσθαι) tentari epiſto. 23.lib.11. παραλύσει) neruorum reſolutione, ut uertit Celſus lib.3.cap.27. Idem) Brutus. Quum Pompeianum accederem) quum in Pompeianum accederem, frequentius dicit Cicero, & hic ita legendum nobis uidetur. XIIII. Cal.) Septem.

In Epiſt. 8. Cum ſciam, quo die uent. etc.

σχόλια

QVVM ſciam, quo die uenturus ſim) Romam. Anagnia) ex Anagnino epiſto.1.lib.12.al. Anania, unde placeret legere, Appia uia, quæ uenientibus è Græcia offertur plauſtris commodior, ut inquit Strab. lib.6.ep. ſeq.& Anagnia deuia eſt. Philip.2. niſi pars hæc prima epiſtola ad ſuperiorem pertineat. Cal.) quas Cal.ſignificet niſi forte Nouerb. dicere non poſſumus. nam neq; Sext. quibus Syracuſas uenit, ep.ſup. neque Septemb. quibus Cicero Romæ fuit, & poſtridie in Senatum uenit. Philip.5. ſignificare poteſt: ac ne Octob. quidem, quum Antonius hic iam ad legiones ueniſſe, epiſtola uero.23.lib.12.fam. Brunduſium ad VII. Id. Octob. profectus dicatur. Octauiano) ep.5.l. 14. Molitur) Octauianus. Quiqui Caſſilini) al. qui Caſilini. Plin.lib.9. cap. 57. Liu. lib.23. Calatiæ) Plin.lib.3. cap.5. Paterc. Perduxit) & conſcripſit ep.28.l.10. fam. Quingenos denarios) πεντεκοσίας δραχμὰς. Dion lib.45. & Appian.lib.3. Dat.) Octauianus, patrimoniūq; ſuum effundit. Philip. 3. Nomen) Cæſaris ep.12.l.15. Ætatem) ibid. Poſtulat) Octauianus. Primum) neque ſequitur deinde, ut ep.14. l.1.& orat. pro Mil.& pro dom. atque ita legendum eſt ep.9.l.2.fam. non plurimum. Cæcinam quēdam) ne Cicero quidem norat, tantum abeſt, ut noſſe nos poſſimus. Volaterranum) nam Cæcinę Volaterrani erant. orat. pro Aul. Cæcina, Plin.l.10. cap.24. Volturrenos tamen uocat autor Originum. Alaudarum) Phil.1.5. &.13. Suet. & Plin.lib.11.cap.37. Sub ſignis) al. ſuis ſignis, hoc eſt, non Romanis, & Reip. quę ſublata legiones paulò poſt ad Octauianum tulerunt. Liu.l.117. & Patercul. Conſultabat) Octauianus. Treis) è quatuor ep.2.l.15. Macedonicas) quas Cęſar in Macedoniam præmiſerat, bellum geſturus cum Dacis, & inde in Parthos profecturus. Liu.lib.117. Suet. in Auguſt. & Appian.lib.3. Con

giarium)centum drachmas.Dion lib. 45. & Appian.l.3. Noluerunt)& promiſſis eius reclamarunt.Philip.5. Hic quidem) Cæcina. Ei) Antonio. Profitetur) Octauianus. Nos) ut Reip. ſtudioſos, & optimatium, quos ille nunc ſequitur, quamuis poſtea deſeruerit. Suet. Pergeret)ueniret, ep.10.h.l. Fidē fecerit) ſe Reip. partes tueri. εὐκαιρίαν)opportunitatem.lib.3.de finib.occaſionem.l.1. de off. Omittis)me reuertente profectus epiſt.15.ad M. Brutum. Hoc diuinaui) ut hic adoleſcens exercitum compararet.Philip.3. Putaui fore)ſed à Bruto,& ſociis ep.24.l.14. Exquiro)ſic ep.ſeq. An hic maneo?) fortaſſe in Pompeiano,ep.10.h.l. uel potius Puteolis ep.11.h.l. An Arpinum?)eo? ἀσφαλείαν) ſecuritatem ep.5.h.l. Habet) ut inter meos municipes. Fugiam, Romam)al.fugiam enim Romam. unde legere poſſis: fugiamus Romam: ut dicat: quum ruri tuto eſſe non poſſimus, Romam quaſi fugiamus uel ob id ſaltem, ne deſideremur. ſic locum ad exulandum aptiſſimum eſſe dixit ep.8.l.4. fam. Siquid actum) μετ' ἀριστείας ep.ſeq. ἀπορίᾳ) dubitatione ep.11.l.7.

In Epiſt. 9. *Binæ uno die mihi literæ etc.* σχόλια

BINÆ uno die mihi literæ) redditę ſunt. Octauio)ep.5.l.14. al. Octauiano,ut ep. ſup. Nunc quidem) rogat. Veniam)ut eſſe in ſenatu poſſim. Agere)ut egit. Philip.3. Cui ego)reſcripſi, & poſtea Oppio dixi epiſt. 14.h.l. Non poſſe Senatum)decernere, uel potius haberi ep.5.h.l. habitus eſt tamen poſtea XIII.Cal. Ian.epiſt. 28.lib.10. fam. Philip.3.&.6. Ante Cal.Ian.)ep.25.l.15. Ille) Octauianus. Conſilio tuo)uti uolo mi Cicero. σκέπτομαι) conſidero ep.3.l.12. Ætati) ep.12.l.15. Quo animo)hęc faciat,iuuandæ'ne patriæ, an ulciſcendi Cæſaris cauſa. Panſa) Cos. Des. epiſto.9.l.14. Tuo) qui tecum ô Attice loquitur,ep. 23.l.15. quique, ut tu, Epicu-

reus eſt ep.12.l.7. fam. uel tuo mi Cicero, quem declamare coegit ep.12.l.14. ut ſint Octauij uerba κατὰ μι' μησιν. & ſane Octauianus poſtea Panſæ paruit. Appian. lib.3. Libet) ut, ſi opus fuerit, poſſim nauigare. ἀριστεία) res, quæ pro optimatibus geratur. Me abſente) fiat. Varroni) epiſt.25.l.2. tunc M. Antonij inimico propter fundum Caſſinatem ſibi ereptum. Philip. 2. Conſilium) belli ſic gerendi aduerſus Cos. Pueri) ep. 12.l 15. penè pueri. Philip.3. Mihi non) diſplicet. Firmas copias habet) Octauianus. Philip. 3. Brutum) quamuis profectum ep. ſup. uel, D. Brutum Galliæ citeriori tunc præfectum. Habere poteſt) reuocatum Brutum ſecum habere poteſt aduerſus Antonium. Centuriat) milites. Capuæ) quam uult tenere. epiſto.ſuperio. Dinumerat) numos ibid. Cal.) ibid. VI. Arpinum ueni, ad IIII. in Sinueſſanum) al. VI. ueni ad me in Sinueſſanum: quod & ſi defendi poteſt, recte dictum, ut eamus ad me, quod dixit Comicus: quia tamen paulò poſt ſcribit, ſe conſilium mutaſſe, & ſe Arpinum uerſus à Minturnis, quæ Sinueſſa M. P. IX. ut ſcribit Antonin⁹, aberant, uertiſſe ita, ut omnino in Sinueſſanum ueniſſe, nec tamen adhuc Arpini fuiſſe: legendum putamus: VI. ueniebam in Sinueſſanum. Antonium) Cos. Manſurum) apud ſuos colonos. Philip.2. Caſilini) ep.ſup. Appia) uia, in qua ſunt Minturnę, & Sinueſſa. Antonin. Romam) uenire. Ille) Antonius. Eſſet aſſecutus) in uia. Eum) Antonium. Cæſariana) epiſto.9.lib.8. Verti) ne me Antonius aſſequeretur, iam alienatus Philip.2. Aquini) epiſto.1 lib.5. Archano) ibid. Incumbe) exquiro enim tuum conſilium. ep. ſup. In Sinueſſano) coniunge cum ſequenti epiſtola ita, ut ſit ipſius principium, quum ſe dicat à Minturnis Arpinum uerſus uertiſſe: uel in agro Sinueſſano expone ex ea parte, quæ Minturnas, & pontem Tiretium attingit. epiſtola.12.h.l.

In Epiſt. 10. Nonis accepi à te duas etc.

σχόλια

NONIS) Decemb. ſi epiſtola ſuperior data eſt VI. Id. Nouemb. epiſto.8.h.lib.quanquàm Nonæ Decemb. nondum uenerant epiſto. 13.h.l. epiſtolæ quidem omnes iſtæ ante Cal. Ian. ſunt ſcriptæ, ſed longo ſæpe interuallo ita, ut uix ſciri dies poſſint. Igitur prius) reſpondebo. Opus) librum de gloria, aliquid ἡρακλείδιον, epiſto. 28.lib.15. cæteras συντάξειν, epiſto.14.lib.15. uel potius orationem, epiſto.13.lib.15. uel certe Philippicam ſecundam. Ante ipſe) al. ante ipſa. Florentia) al. florentiora. Cerulas) epiſto.14.lib.15. Sicca) is uidetur eſſe familiaris ille,pro quo contra rem Antonij negat ueniſſe. Philip.2. erat enim Ciceronis familiaris epiſto.6. h.l. Ita eſt) tacendum eſt, ne, dum M. Antonium, & Fadij filium maledictis in oratione inſectari uolumus, aliquid dicamus, quod in Siccam, & Septimiam fortaſſe Fadij affines contumelioſum eſſe uideatur. Aſt ab ea ægre me tenui) ne eam nominarem, & inſectarer. Perſtringam) nomini parcens, ſed tantum Fadij filiam appellans. παῖδες παίδων) filij filiorum: uel ut uertit Poeta ex Homer.Iliad. υ. nati natorum,hoc eſt, poſteri. Si ne uallo Luciliano) ſine uallo, quo ſe Lucilius, & ſua ſcripta quaſi munibat, quum dicebat, ea neque ab indoctiſſimis, neque ab doctiſſimis legi uelle lib.2. de orat. ego uero non recuſabo, quo minus omnes præſertim poſteri mea legant,lib.1. de finib. & ita omnes παῖδες παίδων ſciant, quæ ſequuntur. Eum) M. Antonium. C. Fadij) libertini hominis. Philip.2. ubi tamen Q. Fadius appellatur, quòd C. & Q. literæ ſæpe altera in alteram mutantur. Liberos) Philip.2. &.3. Eum diem) recuperata Rep. epiſto. 13.lib.15. Iſta) oratio, ibid. uel Philippica ſecunda. Illis) de quibus in iſta oratione fit mentio. Triumuiris) Reip. conſtituendæ cauſa tunc creatis. de quibus ſcripſit Varro ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ, ut teſtat

ſtatut Gell.lib.14. cap.7. hos Plautus, niſi fallor, ſignificauit in Perſa, Sc. 2. Facete) dictum, uel ſcriptum eſt à me. Leges) orationem iſtam. Sexto) Sex. Peduceo epiſto.12.l.7. εἷς ἐμοὶ μύριοι) unus mihi decem millia: uel unus eſt mihi pro decem millibus, ut uertit ipſe. epiſto.5.lib.2. tantum ipſi Sexto tribuo epiſto. 1. lib.10. al. εἴθε μοι μύριοι, hoc eſt, utinam mihi infiniti, uel decem millia huiuſmodi hominum ſint, non decem ſolum, ut obtabat Agamemnon Iliad.β. Caleni) Q. Fuſij Caleni. Philip.10. Dion. lib. 46. Caluenæ) epiſto.2. & 5. lib.14. Vereris, ne) uereris, ne uidearis. ἀδόλεσχος) loquax.al. διδῶς λέσχος: unde legere fortaſſe poſſimus: διδῶς λέσχας, epiſto.1.l.12. Mihi tu?) uidearis ἀδόλεσχος? Quis minus?) uideri poteſt ἀδόλεσχος? Cui) mihi. Ariſtophani) non poetæ, ſed Grammatico, qui ſcriptorum fuit alter Ariſtarchus, ut oſtendit Diogen. in Plat. & Epicur. cuius Athenæus ſæpe mentionem facit. Archilochi) poetæ, qui, ut alia mittam, in Lycamben ſocerum ſcripſit. Ouid. in Ibid. Iambus) quo proprio rabies illum armauit Horat. in Poet. epiſto. 21. lib.2. Eſt prudentia) al. & prudentia, ut magis placeat legere, ſit prudentia. εὐμενεία) beneuolentia. ſic Lucian. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. αὐτοῖς δ' ἀσφαλῶς ἀποβαίνουσι χάριτι, καὶ εὐμενείᾳ τοῦ θεοῦ. Rubriana) quæ pertinent ad L. Rubrium, cuius hæreditatem abſtulit Antonius. Philip. 2. Scipionis) quæ pertinent ad Quint. Metellum Pium Scipionem, cuius uillam Tiburtinam M. Antonius occupauit epiſto.3.h.l. & Philip.2. & . 5. Iſto loco) Philippicæ ſecundę, niſi fallor, ubi ſcribit Dolabellam in Hiſpaniam perueniſſe, Antonium non perueniſſe. Bella) quòd belle lateat. εἰρωνεία) alia dicentis, ac ſignificantis diſſimulatio lib. 3. de orat. Quòd eum contra ciues in acie) al. quòd eum per contra ciues in acie. Nos ita legimus: quòd eum ter contra ciues in acie. quòd

eum, inquit, ter contra ciues in acie fuiſſe dico. Philip. 2. ubi ita ſcribitur: Ter depugnauit Cęſar cum ciuibus, in Theſſalia, Africa, Hiſpania: omnibus affuit his pugnis Dolabella. Malo) in oratione ſcriptum eſſe. Indignius eſſe hunc uiuere, quàm quod indignius) alibi ita loqui ſolet: tam indignum eſſe hunc uiuere, quàm quod indigniſſimum. al. pro quod legitur quid, ut ſit ſenſus: malo ita ſcriptum eſſe: indignius eſſe hunc uiuere: quàm quomodo fortaſſe tibi placet: quid indignius, quàm uiuere eum? ut poſtea uidetur mutaſſe Philip.2. Attici fortaſſe uerbis motus. πεπλογραφίαν) pepli deſcriptionem: librum, quem Varro ſic inſcripſit, quòd in eo fortaſſe laudes optimorum eſſet complexus, ſic Athenienſes πέπλον ἐποίησαν τῇ ἀθηνᾷ, καὶ ἐνέγραψαν τοὺς ἀρίστους ἐν αὐτῷ, ut inquit Suidas. ſic poeta ſummus Æneæ clypeum deſcribit. ἡρακλείδειον) Heraclidium epiſto.28.lib. 15. & epiſto. ſequen. διάλογον, epiſto. 13.lib.15. Heraclidis more ſcriptum epiſto.18.lib.13. Grauedo) ep.13 h.l. Diligentiam) & prudentiam epiſto.9.lib.6. O Tite) librum de ſenectute, cuius eſt hoc principium epiſto. 3. h.l. Anagnini) ex Anagnia. epiſto.8.h.l. Muſtella) Philip.2. ταξιάρχης) ordinis ductor, princeps gladiatorum ibid. Laco) ibid. Plurimum bibit) ut poculorum princeps ibid. Poſteriorem) tuam epiſtolam. τὰ περὶ τοῦ καθήκοντος) quæ ſunt de officio epiſto. 13 lib.15. Quatenus Panætius) explicauit lib.3. de off. Abſolui duobus) libris. ibid. Illiꝰ) Panętij. ibid. Tres ſunt) libri. Tria genera) ibid. Reguli) ibid. Pollicetur ſe deinceps ſcripturum) deinceps ſe ſcripſit dicturum. ibid. Poſſidonius) Panætij diſcipulus. ibid. Athenodorum Caluum) ἀθηνόδωρος στωικὸς φιλόσοφος ἐπὶ ὀκταουιανοῦ, inquit Suidas. Strab.lib.14. &.16. τὰ κεφάλαια) capita, ſummas. Mitteret) ut miſit. epiſto.13.h.l. Quamprimum) mittat. in eo) libro. περὶ τοῦ κατὰ περίστασιν καθήκοντος) de eo,

quod in caſu uerſatur, officio, epiſto.8.lib.4. ideſt de eo officio, quod quum ſpeciem habeat honeſti, pugnat cum eo, quod utile uidetur, atque id ipſum ſæpe caſu lib.3.de off. Non dubito) non eſt mihi dubium epiſto. 13.h.l. Tu aliud) ſentis. Plenior, de officijs) quàm de officio, hoc eſt, περὶ τοῦ καθήκοντος. ſic Hermogenes incripſit, περὶ εὑρέσεων, non περὶ εὑρέσεως: quanquàm Cælius Calcagninus meus olim & præceptor, & amicus, qui nuper deceſſit, aliter diſquirit. προσφωνῶ) dedico epiſto.13.lib.15. Ciceroni filio) meo. Non ἀνοικεῖον) non incommodum, accommodatum igitur, & quaſi domeſticum, ut pater filio de officijs, & moribus ſcribat, ut Ariſtoteles, & M. Cato. Myrtilo) epiſto.13. lib. 15. Dilucide) ſcripſiſti. O qualis tu ſemper iſtos) ò quales tu ſemper iſtos Cæſarianos deſcribis. Ita'ne in D. Brutum de iſtis?) ita'ne in D.Brutum aliquis de iſtis mittetur? epiſto.5.lib.15. uel ita legas licet: ita'ne in D. Brutum? de iſtis: hoc eſt, ita'ne exercitus mittetur in D.Brutum? de iſtis hactenus. Scripſeram) fortaſſe epiſto.8. h.l. Pompeianum) epiſto. 17.lib.1. Tempeſtatibus) ut euro epiſto.2.h.l. Octauio) al. Octauiano epiſto.5.l.14. Quotidie) epiſto.13.h.l. Literæ) afferebantur, ut epiſto. 8.&.9.h.l. Negotiũ) ꝑ Rep cõtra M. Antoniũ. Capuã uenirẽ) ep.8.h.l. Iterum Rẽp. ſeruarem) ut Coſ. ſeruaram. Statim) uenire cogito. αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι) uerecundati quidem ſunt recuſare, ſed ueriti ſunt ſuſcipere. ut Græcos Iliad.η. Hectore prouocante, pudebat quidem recuſare, ſed illi tamen ſuſcipere uerebantur: ſic me ab Octauiano ad ſeruandam Remp. inuitatum pudet quidem recuſare, ſed tamen uereor negotium ſuſcipere. ſic epiſto.1.lib.6. Is tamen) Octauianus. Egit) in perducendis ueteranis ad ſuam ſententiam epiſto 8.h.l. Veniet) me ſuadente ibid. Puer) epiſto.12. lib.15. & epiſto.ſuperio. Senatum) per quem ait uelle ſe

rem agere epiſto.ſuperio. Statim) futurum, uel conceſſurum. Veniet?) in ſenatum? Offendet) dicenda ſententia. Calendis Ian.)epiſto.25. lib.15. Erit) Octauianus. Præſidio) ſenatui, & Coss.Dess. ut poſtea Tribuni pl. retulerunt. Philip.3. & ep. 6.lib.11. fam. Samnium) epiſto.24.lib.14. Cales) epiſto.13.lib.7. Theam)ibi. ἀπάντησις)obuiam itio. epiſto.6.lib.9. Romam)cogito uenire. Etſi) al. hic epiſtola diuiditur, nec ego uideo, cur diuidi non poſſit. Eros) epiſto.15. lib.10. Valerius interpres ep.9.lib.1. per interpretem Romam gentes exteras loqui cogebant non in urbe tantum, ſed etiam in Græcia, & Aſia. Val. Max. lib.2. cap.1. quo munere Valerius hic fortaſſe fungebatur, & ob id interpres dicebatur. Alij enim ſunt aliàs) gratioſi in illis oppidis. Familiares) olim in Quæſtura conciliati. Verr.1. Publicę) ad homines publicos, & magiſtratus. Si uti uellet eis Valerius) ſi publicis hominibus, uel potius literis à mę ad eos ſcriptis uti uellet. Valerius, uteretur. Noīa) gratioſorum, ad quos nominatim poſſem ſcribere. Lepidianis feris) putamus legi oportere: Lepidianis ferijs, ut ſignificet dies in auſpicijs Lepidi deſcriptos epiſto. 5.h.l. is autem uidetur eſſe M. Æmylius Lepid9 Pontif.Max. cuius pronepos erat is, qui poſtea fuit Triumuir. orat. pro dom. & Philip.13. Balbus) epiſto.3.lib.7. Ad me) ſcripſit. Meque Torquati negotiolo ſciturum puto) alij, deque Torquati negotiolo ſciturum puto. alij, meque Torquati negotiola ſciturum puto. Quinti) Q. fratris. Eum) Quint. filium. Minus amari) epiſtola.5.huius libri.

In Epiſt. II. *Oppii epiſtolæ, quia perhu. etc.* σχόλια

OPPII) epiſto.2.h.l. & epiſt.10.lib.9. Ocella) epiſto.14. lib.10. Muginaris) moliris, & quaſi tardius conaris. Sext.Pomp. & Non. Marcel. Domeſticum) à

me ipſo. Adeſſe) epiſto.ſequen. Intercluderer) ab Antonio. Ille) Antonius. Aduentare)Brunduſio,quò iuerat epiſto.8. &.9.h l. Rumores) de Antonio, & legionibus, quę promiſſis eius reclamarunt, & concionantem reliquerunt epiſto.8.h.l. Tecum poti9)ero, loquar. Bonum animum) habeamus, quum ſtrenue agat Octauianus epiſto.ſup. De ἡρακλειδίᾳ Varronis)epiſt. ſup. Negotia)ſalſa plena ſalis, & pulchra. Sic)ut Varronis ἡρακλειδίον. Coràm) loquemur.

In Epiſt. **12.** *Ocaſum mirificum. etc.*

σχόλια

OCASVM mirificum)ſic exclamat epiſto.10.l.15. V. Id.)epiſto.9.h.l. ſcripſit VI. Id. Sinueſſano)ibi. δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντα) longam nauigationem meditantem epiſto.6.h.l. Ante ſcripta)prius ſcripta à te. Ne ſim ſaluus) μηδὲ σωθείην. epiſto.14.h.l. Nihil tam ἀπροσδιόνυσον) nihil à re tam alienum. prouerb. nihil ad Bacchum.al.nihil tam ἀπροσδίκητον, nihil tam inſpectatum. eas literas) 8. &.9.h.l. Conſilium) de tribus.ibid. παρ' ἠνεμόεντα μίμαντα, νήσου ἐπὶ ψυρίης, Appiam. ἐν ἀριστερ' ἔχοντα)propter uentoſum Mimanta, ad inſulam Pſyriā, Appiam ad ſiniſtram habentem. me, inquit, hortaris carminibus Homericis ex odyss.γ. & quidem dimidiatis, ut Romam, quaſi ad inſulam Pſyriam, ueniam, ſed ita ſecundum montem Appenninum tanquàm Mimanta, ut ad ſiniſtram, ueluti Menelaus Chium, Appiam habeam:ne, ſi Appia ueniam, Antonius me conſequatur epiſto.9.h l. & ſanè è Campania Romam propter montes uenienti ſiniſtra eſt Appia. Strab. lib.5. Aquini) epiſto. 1.l.5. Et quidem) ſi liceat, lubens legam: T. quidem, & interpreter, Tironem quidem. illud enim uidetur ſignificare epiſto.24.lib.16.fam. Erotis)epiſtola 15. lib. 10. Literæ) fortaſſe de ſtipulationibus ſcriptæ

epiſto. 10.h.l. Rem) quam ſcripſit Eros. Faciendum ſit) de iſta re. Putas?) putes,lego hoc ordine: præterea uidebis, poſſim'ne propius accedere, an longius diſcedendum putes. Pares)erunt Antonius,& Octauianus. Quieſcendum)incerta uictoria. Sin)ſi autem non erunt pares. Manabit) malum. Ad nos) pertinebit. Deinde communiter)deliberabimus, & conſilium capiemꝰ. Auide)al hic epiſtola diuiditur: recte: ut in fine cognoſcitur. Conſilium) de tribus epiſto.9.h.l. Adſſe)epiſt.ſup. Antonĳ) Cos. Scribebam)epiſto.9.h.l. & epiſto. ſup. Hiſtoriæ) quæ poſtulatur à me iam diu, uel flagitatur potius. lib.1.de legib. Tua cohortatio)ibid. & epiſto. 16.lib.14. Sine tua ope) qui antiquitatem ita cognitam habes, ut eam totam in uolumine expoſueris. Nep.in Attic.epiſto. 18.lib.12. C. Fannius M. F.epiſto.5.lib.12. Trib.pl.fuerit)qui magiſtratus arbitrio, & autoritate P.Africani geſtus eſt.in Brut.quãuis alter uideatur,quòd Cicero alios ſequatur autores, epiſto.5. lib.12. uel quòd plures fuere Caĳ Fannĳ.in Brut. Audiſſe) fortaſſe ex Hortẽſio epiſto.5.lib.12. & epiſto.30. lib.13. P.Africano,L. Mumio) al. P. Africano, L. Mumio Cenſoribus. recte. L. enim Mumius. P. Africani collega fuit in Cenſura.lib. 2. de off. in Conſulatibus uero, quos geſſit duos autore Paterc. C. L. Druſus,& C. Fuluius Flaccus collegæ fuerunt. III. Id. ex Arpinati)quo pacto igitur IIII. Id.proficiſcens eaſdem dedit? ſed diuidenda fuit epiſtola.

In Epiſt. 13. *Nihil erat planè, quod etc.*

σχόλια

NIHIL erat planẽ, quod ſcriberem)ad te. Quotidie) ep.10.h.l. Octauiano)ibid. Falſa)aliter enim audio,atque ut ſcribebam,ep.ſup. Poſſit)ita,ut ſuperet Antonium. Octauianus)ep 5.l.14. Tyranni) Cæſaris patris.ibid. In Telluris)æde probata ſunt.Philip.1.& epiſ.

1.lib.12.fam. Contra Brutum)ut Ceſaris interfectorem. Vincitur)Octauianus. Quem uelis) uincere. Neſcias) ita utrinque periculum imminet. Seſtij) epiſt. 17.lib.5. Mones)quòd cenſeas exitum expectandum ep.ſeq. Pedetentim) accedam ad ſuſcipiendum negotium, quod Octauianus proponit ep.10.h.l. Aliter cogitabam) ſtatim Romam uenire, & ſuſcipere.ibid. Philippus) Octauiani uitricus epiſt. 12. lib.15. Marcellus) C. Marcellus Conſularis epiſto.3.lib.15.& epiſto. ſequen. Alia) nam Philippus eſt uitricus, quòd Aricinam habet uxorem, Marcellus uero Aricinæ filiam. Philip.3. Philippus igitur Acciam matrem Octauiam, & Marcell9 Octauiam ſororem uxores habebant, ut nomina leges apud Suet. quas Cicero Aricinas uocat, quòd Accia eſſet Accij Balbi Aricini filia, quæ genuit Octauiam: ex qua C. Marcellus Marcellum ſuſtulit, quem ſummus poeta deflet. Non eſt) quoniam in adminiſtranda Rep. eadem omnium debet eſſe ratio. Videtur) propter affinitatem. Iuuene) Octauiano, quem poeta etiam, & reliqui ſcriptores tam ſepe iuuenem uocant, puerum dixit epiſto.9.h.l. Parum) à ſe ut puero, & nihil à ſenatu, quo tamen poſtea, Cicerone ſententiam dicente, tributa eſt. Philip.3. An hoc) faciendum erit. Antonius uenerit) Brunduſio Romam epiſto.8.h.l. Mihi non eſt dubium) non dubito epiſto.10.h.l. Græci καθῆκον) dicunt. Nos officium) dicamus. Nepotis)epiſto 6.h.l. Filio)mortuo. Eſſe)natum. Caninium)epiſto.5.lib.14. Non ingratum)in me, qui ipſum defendi epiſto. 1.lib.7. fam. Athenodorum) epiſto.10.h.l. ὑπόμνημα) commentarium epiſto. 24.l.15. τὰ κεφάλαια. epiſt.10.h.l. Grauedini) ibid. Quintus tui patris nepos) Q. Cicero tuæ ſororis filius. Ad patris mei nepotem)ad filium meum Ciceronem ſuum fratrem patruelem. Nonis ijs) Decemb. ep.1.lib.10. Geſſimus) in Conſulatu. Ædem Opis)pecuniam, quę erat ad Opis

epiſt.16.lib.14. Explicaturum)ut Tribunum pl.niſi fallor.Non.enim Decemb. Tribuni pl.etiam magiſtratum iniſſe uidentur, Verr.2.certe circiter Id.Decemb.epiſto. ſequent.& ep 24.l.3. III.Id.Decemb.ut ſcribit Dionyſ. lib.6. Sexti) Sext.Peducei.epiſt. 12.lib.7. Iudicium)de meo ſcripto.epiſt.10. h.l.

N In Epiſt. 14. Noli putare pigritia etc.

σκόλια

NOLI putare)ut fortaſſe putas. Alexin) Alexidis manum.epiſto.2.lib.7. Videor agnoſcere) ita prope accedit ad ſimilitudinem literæ tuæ. Tractaſſet) mihi, quod debuit,non diſſoluens.epiſto.13.lib. 14. Cauſam) ipſius Dolabellæ mutationem. Alienatum) abalienatum. Mea)cauſa,propter debitum. Eam) Rempu. Me autore)meis præceptis,& conſilijs.epiſt.21. lib.14. Defendere)ibid. Diſeruit)Rempu. Emptus)ab Antonio. epiſto.21. lib.14. Euerterit) poſtquàm illum, & Antonium deuinxit uitæ ſimilitudo.Philip.11. Agi)de nomine Dolabellæ.epiſ.3.h.lib. Dies)ſoluendi. Sponſores) Dolabellæ. δυσωπίαν) ſtultam nerecundiam.epiſto.33. lib.13. Poſſumus enim,ut ſponſores appellentur, procuratorem introducere)ſi nos pudet, poſſumus procuratorem introducere, qui id agat, ut ſponſores appellentur, quum Dolabella ipſe ut Cos.appellandus non ſit. Illi) ſponſores. Conteſtabuntur) quòd uelint litigare, hoc nomen non deberi:ſed litem Dolabellæ, & eius procuratoribus relinquent. Liberari) quum Dolabella, pro quo ſpoponderunt, ſit ſoluendo, & ipſi litem perſequi nolint. Illi)Dolabellæ. Satiſdato) ut ep.6.h.l. Procuratores)quos uult admoneri à Tirone.epiſt.24.l.16.fam. Eius) Dolabellæ. Noſtræ grauitatis) eſſe arbitror. Et non dubito)al.nec dubito. ἐν πολιτικῷ)in ciuili.epiſto.6. l.14. Prudenter)dicta, uel ſcripta ſunt. His literis) pro-

ximis, ex quibus uerba, quæ ſequuntur, ſumpta ſunt. Quanquam uerba ſunt Attici uſque ad illud, atque concio? Poſſet) al. poſtea. Iſte puer) Octauianus. epiſto. 9. h. l. Retundere Antonium) epiſt. ſup. al. retundit Antonium. Expectare debemus) & iccirco pedetentim agẽdum eſt. epiſt. ſup. Concio?) Octauiani? Iurat) Octauianus in ipſa concione. Parentis) Cæſaris. epiſt. 5. l. 14. Honores) quos omneis ſi conſequatur, tyrannus, certe Dictator fiat, neceſſe eſt. Liceat) ut Rempu. defendet. Intendit) Octauianus concionando. Ad ſtatuam) Cæſaris. epiſt. 3. lib. 12. fam. μηδὲ σωθείην, εἴποτε τοιοῦτο) ne ſaluus ſim, ſi unquàm tale: ne ſaluus ſim, inquit Octauianus, ſiquid unquàm tale fecero, quale Cæſar, cui ſtatua illa poſita eſt, fecit: hoc eſt, ſi Rempub. ut ille fecit, oppreſſero. al. μηδὲ σωθείην ὑπὸ τοῦ τοιούτου, neque ſeruer à tali, ne ue uelim. quidem, inquit Cicero, ſeruari ab iſto, qui parentis honores conſequi cupiat. Diſcrimen) Atticus, & Cicero uates fuere. nam poſtea triumuiratus tẽpore illi magiſtratus eſt abrogatus. Dion lib. 46. Caſcę) P. Seruilij Caſcæ, qui Cæſarem ſecundus uulnerauit. Suet. Philip. 2. Tribunatus) quem geſturus eſt Hircio, & Panſa Coſs. Philip. 13. alij, Tribunatum. Oppio) ut Cęſariano. epiſt. 10. lib. 9. Adoleſcentem) Octauianum. iuuenem. ep. ſup. Veteranorum) ep. 8. h. l. Eum) Octauianum. Tyrannoctonis) ep. 6. l 14. Ille) Oppius. Illi) Octauiano. Mea opera) in ſenatu. epi. 9. h. l. Cal. Ian.) ibid. & epiſt. 25. lib. 15. Eius) Octauiani. Voluntatem) quam habeat in tyrannoctonos. Ante Id. Decẽb.) ad IIII. Id. Decem. pręſertim, quo die Tribuni pl. magiſtratum inibant. epiſto. ſup. Dionys. lib. 6. Perſpiciemus in Caſca) intelligemus quo animo ferat Octauianus Caſcę Tribunatum uel à Cęſare datum. epiſt. 6. l. 14. al. ſciemus in Caſca. al. perſciemus in Caſca. Aſſenſus eſt) Oppius. Leptæ) ep. 17. l. 5. στρατηλάξ) imperator Antonius, ut cõ-

ijcio. Delectus de gradu)ut à legionibus relictus. Phil. 2.& 4.epiſto.8.h.l. Sexto)Sext.Peduceo.epiſt.12.l.7. Quorſum euadant) Attici uerba libenter uſurpat, ut ep. 21.l.9. Exiſtimatio) fama.epiſto.2.h.li. Reliqua) ibid. Terentiæ)cui uel ante diem ſatisfieri uolebam.epi.6.h.l. Montani)ep.41.l.12. HS. XXII.) HS.XX.ibid.ſed hic fortaſſe accedit uſura. Diſſoluere) Plãco,cui debet. ibi. Pudentiſsime) modeſtiſsime.epiſ.16.l.15. Cicero) filius, quicũ pfectus eſt Mõtanus ipe.ep.42.l.12. Vt ei)al.uti. al.ut in.nos legim⁹:uel,ut id:uel,ut ea:ut,id nomẽ,uel ea HS.intelligamus. De ſuo)diſſolueremus, hoc eſt de ſuis mercedibus.ep.27.l.12. Promiſeram) me diſſoluturum. Erotiq;)epiſt.15.l.10. Sepoſitum)tantum nummorum,ut id diſſoluere poſſemus. Non modo) non modo non eſt id factum. Aurelius) Montani uel procurator, uel amicus,niſi fallimur.epiſt.24.l.16.fam uel potius Ciceronis creditor.epiſt.15.l.4. Dolabella)qui debet. epi.23.l.14. Cocceij)fortaſſe ſponſor hic erat Dolabellę.epiſt.8.l.12. In ipſam flammam)in ipſum periculum, prouerb. ita tamen,ut flammam flamminium reſpicere uideatur.ep.24. l.16.fam.pro quo præs erat Montanus.ep.42.l.12. Cõſenti) quamuis ſuadeas, ut in his locis potiſsimum ſim. In hac cura)rei familiaris. Quibus autem rebus) expedire poſsim. Iſtic)Romæ. Marcellus?)ep ſup. Non id agitur)ut iſtic recte ſim. Quid curem,uides) quum ſcribam,me re familiari,& exiſtimatione moueri.

In Epiſt. 15. *Iucundiſsimas tuas legi literas etc.* σκόλια.

IVCVNDISSIMAS tuas legi literas) ad me ſcriptas. Plancum) epiſto.ſeq. Scripſi)al.ſcripſi,miſi. Exemplum)ſequens.Tirone)lib.16.fam. Sic locutus) Plancus:& ſi penè puto legendum:ſis locutus. Ex ipſo) Tirone. Cum ſorore)Pomponia. Iſta)in qua nunc es.

In Epiſt. 16. *Attici noſtri te ualde etc.*

σχόλια

L. Planco Præt.Des.) qn̄ ſic in omnibus libris legitur, neceſſe eſt, dicamus, tunc duos L. Plācos fuiſſe, quorū alter Præt. Des.ect, alter Cos.Des.l.10.fam.Phili.13. ep.15. ad M.Brut.& Plin.l.2.ca.31.præter epigramma, qđ Caietæ legitur, in quo, ut alia mittā, hæc dicūtur: L. Munatius Plancus L. F. L. N. L. pronepos. uel prænomen mutandum. hic uero, ad quem nunc ſcribit, rei Buthrotiæ præfectus eſt à Cęſare, & deinde à Coss.datus. epiſt.18.h.l.& ep.30.l.15. atque hæ quidem epiſtolæ uidētur multò ante ſcriptę fuiſſe, q̄uis in hunc locū ſint reiectæ. Paternas) ep ſeq. Atticus) q Buthroti domū habet.ep.6.l.2. Probauit) Cæſar. Eum) Atticum. Admonuit) Cæſar. Ciuitatem) Buthrotiam. Numerauit) pro Buthrotijs. Decretum) epiſt 18.h.l. Ampliſsimis uiris) ibid. Conuenire) ut conueniunt creditores. epiſt.12.l.9. Te pręficere) qui uendere prædes etiam ſolebas. Philip. 2.ep.42.lib.12.ſi modo is eſt. M.Meſſalæ) epi.22.lib.11. Præſentium) agripetarum.epiſt.30.l.15. Erat enim popularis) ep.19.l.2. Offendere nolle) ſi ſtatim Buthrotiū agrum iam proſcriptum liberaret. Tranſiſſent) agripetæ, uel agrarij epiſt.18.h.l. Ex S.C.) ep.ſeq. Cauſas) & acta Cæſaris.ibid. Conſules) Antonius & Dolabella. Cognoſcere) ep.ſeq. Delata ſunt) ab Attico. Probauerunt) aduerſante etiam L.Antonio.epiſ.15.l.15. Cauſas) quamobrē Buthrotius ager liber eſſe deberet. forte, cauſam epiſt. ſeq. Lex) ep.18.h.l.& ep.ſeq. Conſulum decretum) ibid.& epiſt.19.h.l. Prolixe) ſic prolixa epi.1. lib.1. Agebatur) quia pecuniam numerauerat de ſuo. Exiſtimatio) epiſt.20 h.l.

In Epiſt. 17. *Iam antea petiui abs te per etc.*

σχόλια

IAM antea petiui) ep.ſup. Probata à Conſulibus eſ-

ſet)ibid. Lege)ep ſeq. S.C.)epiſ.ſup.& ep.1.l 12.fam. Cognoſcerent)ep.ſup.& ſeq. Confectis)uiuo,& mortuo Cæſare.ep.ſup. Conſulum)ibid. Non ſeruentur)ut ſeruanda cenſuimus cauſa pacis,& otij.Philip.1.&. ep.1. l.12.fam. Occupatiõe)Cęſaris. Soleo defendere)Phi.1. Paterna neceſsitudine)ep.ſup.

In Epiſt. 18. *Nunquàm putaui fore, etc.*

σχόλια

CAPITONI)L.Atteio L.F.A.N.Capitoni.ep.8. l.8.fam.uel potius,C.Atteio Capitoni.epiſt.33.l.13.Dion l.39.ut ſit fortaſſe idem, quem eidem L. Planco, niſi me coniectura fallit,commendat epiſ.29. l.13.fam.fuit etiam Capito Fonteius Antonij amicus.Horat.Saty.5.lib.1.& Plutar.in Ant.is uidetur eſſe,qui poſtea M.Agrippę ſub ſcripſit in Caſsium.Patercul. Suo) ſic ep.21. l. 14. Humanitatis tuæ)quam noui.ep.21.h.l. Decreto ſuo)ep.16. h.l. Obſignaui)ep.20.h.l.ita,ut poſsim teſtimonium dicere,ep.15.l.15. Ampliſsimis uiris) epiſ.16.h.l. Agrarij) agripetę.ep. 30.l.15. Tranſiſſent)ep.16.h.l. Ille)Cęſar. Interiret) interficeret Id.Mar.ep.1.l.14. Ex S.C.)ep.ſu. Cognoſcere)cũ conſilio.Phil.2. Ab ijs)Coſs. In Cal. Iun.)quibus futurus erat ſenatus.ep.16. l.14. Dilata) al. dilata eſt. Lex)ep.ſup. Delata eſt)ep.16.h.l. De conſilij ſententia)ep.21.h.l. Plancum)iampridem huic negotio à Cæſare præfectum.ep.16.h.l.alij,literas ad Plancũ. ep.16.h.l. Dederunt)ut rem uideret. Poſſe ſoleas)& ſis iucundus.ep.21.h.l. Eblãdire)quaſi Branditijs extorque. Decretum Conſulum)ep.ſup. Non modo ij)Cæſariani, uel aliquid à Cæſare conſecuti ,& in his Plancus ipſe. Etiam ij)optimates,ut ego.ep.ſup. Cognitos) in meorũ temporum uarietatibus.ep.29.l.13.fam.ſic enim puto.

In Epiſt. 19. *Patrem tuum plurimi etc.*

σχόλια

CVPIENNO) C.Cupiennio Liboni Cumano, ut

onĳcere uideor ex Horat. Sat. 2. li. 1. & interprete. Decretumq; Conſulum)ep. 16. h. l. Lege, & S. C.) ep. ſup.

P *In Epiſt.* 20. *Ignoſce mihi, q cum etc.*

σχόλια

PLANCO)ep. 16. h. l. Scripſerim)ep. 16. & 17. h. l. Agatur)ep. 16. h. l. Exiſtimatio) ibid. Nobis teſtibus) qui libellum dedimus, & uerba pro Buthrotĳs fecimus. ibid. Obſignatoribus) inter ampliſsimos uiros. ibid. & ep. 18. h. l. Tua ſit) qui negotio es præfectus. epiſt. 16. h. l. Decreuerunt)decretum fecerunt. ep. ſup. Superioribus) 16. & 17. h. l. Permagna)ep. ſeq.

C *In Epiſt.* 21. *Non dubita, quin mirere, etc.*

σχόλια

CAPITONI)ep. 18. h. l. Sæpius)nũc, & ep. 13. h. l. Permagna)ep. ſup. Agitur)ep. 16. h. l. Humanitatẽ tuã) ep. 18. h. l. Quàm ſis amicis iucundus)unde fit, ut multũ apud eos poſsis. ibi. Res iſta)alĳ, res ita. De conſilĳ ſententia)placuerat. n. ut ex. Cal. Iun. de Cæſaris actis Coss. cũ conſilio cognoſcerẽt. Phil. 2. Poſita) q Plãci ipſius tota ſit poteſtas. ep. ſup. Officĳ tui)quod tu nobis apud illũ præſtabis. alĳ, officĳ ſui. Reip.)Otĳ, & pacis, quæ utinam nobis quoque detur ab eo, qui dixit, Pacem meam do uobis, Pacem meam relinquo uobis, cui laus omnis et gloria.

SERIES CHARTARVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR.

Omnes Quaterniones.

VENETIIS.
Apud Hieronymum Scotum.
1549.